انتشارات دانشگاه تهران
۸۰

مقررات و

دکتر محمد حسین میمندی نژاد
استاد دانشگاه تهران

۱۳۳۹
چاپخانه دانشگاه

مقدمه
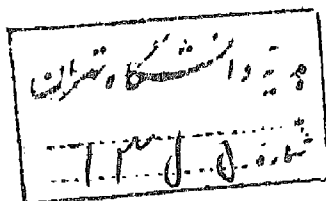
جمع آوری قوانین دامپزشکی وتهیه مجموعه‌ای ازمقررات و آئین نامه‌های مختلف کـه بعضی از آنها منسوخ و گروهی فعلا متداول است بعلل زیـر کـار آسانی نیست :

۱ - کتابخانه ای که مجموعه مقررات و قوانین وآئین نامه های صادره در کشوردرآن‌جمع باشد وجود نداشته ودرهر کتابخانه قسمتهائی کسر وفقط نمونهٔاز قوانین وجود دارد .

۲ - چون هرروز سازمان ادارات تغییر نموده و تشکیلات عوض شده است لذا بایگانی مشخصی نیست کـه بآن رجوع کرده قوانین و مقررات مربـوط بفن دامپزشکی را استخراج کرد .

۳ - بعلت آشنا نبودن موضعین قـانون باصول کلی فن دامپزشکی و دخالت ندادن کارشناسان دامپزشکی درطرح چنین قوانین اغلب ازآنها بی‌معنی وبعضی از آنها بمقتضای روز منسوخ وبرای مرتبه‌دیگر بشکل طرحهای دیگری قوت گرفته است . ازاینجهت تنظیم ناسخ ومنسوخ وتکمیل آن کار مشکلی میباشد.

۴ - ازقوانین ومقررات قبل ازدوره مشروطیت که در حقیقت تاریخ قوانین دامپزشکی را تشکیل میدهد تاکنون اثری بدست نیاورده و آنچه راکـه برشته تحریر میآید نقل‌از نوشته های دیگران وکامل بودن‌آنراتضمین نمینمایم .

باذکر علل‌فوق شاید در مجموعه‌ایکه گرد آورده شده است نواقصی نسبت بگذشته وجودداشته باشد. آنچه‌محقق ومحرز است قوانین دامپزشکی ایران‌کامل نیست. هرچند الفاظ قوانین موجوده را میتوانیم بهرنحوی کـه بخواهیم تعبیر کنیم ولی قانون باید صریح ومخصوصاً درمورد بیماریهای دامها بطور واضح تکلیف‌را مشخص ومعین سازد . ازاین جهت ازقوانینیکه باید وضع گردد ذکـری نموده و برای اینکه ممکن‌است دامپزشك بعنوان کارشناس‌برای تعیین تکلیف خوانده‌شود، راه ورسم داوریش را مشخص واز موضوعـات اساسی ولازم بحث نموده‌ام. بشود روزیکه بهمت دامپزشکان تحصیل کرده قوانین دامپزشکی تکمیل و آنچه فعـلا متداول وجنبه قانون حقیقی را نـدارد متروك وبطور صریح تکلیف دامپزشکان مشخص ومعین گردد .

کلیات

قوانین مجموعه نظامات و اصولی است که روابط افراد مردم را با یکدیگر تعیین مینماید، قانون بوسیله قوه مجریه عملی میگردد. هرفردی ازافرادبشر دارای احتیاجات و برای هدف و رسیدن بمقصد معینی که مادی و یا معنوی است میکوشد. برای رسیدن بهدف موانع زیادی وجود دارد که با توسعه تمدن در تزاید میباشد. برای رفع موانع بشردرتلاش است واغلب چون باافراد دیگر تماس دارد و مانع منافع دیگران میشود لذا بین آنها تصادم واصطکاک ایجاد و بیشتر اوقات اختلافاتی که منجر بمشاجره میشود حاصل میگردد.درموقعیکه افرادبشر بحال بدوی زندگانی مینموده اند، اختلافات بوسیله قدرت و نیروی جسمانی حل میگردیده است، بدین ترتیب قوی میل و اراده خود را برضعیف تحمیل کرده وضعیف در برابر قوی تسلیم بوده است.

پس ازتشکیل جمعیتها، برای ایجادحسن روابط، حل اختلافات را بریش سفیدان که مورد احترام و تکریم بوده اند تفویض مینموده اند و با اصول حکمیت مرافعات را خاتمه میدادند. چون طریق حکمیت با نظر شخصی و خصوصی حکم مواجه میشد واغلب طرفیکه مورد مبحث حکم بوده است برخوردار میگردید لذا بفکر افتادند مقرراتی وضع وطبق آن اختلافات افراد را حل کنند. مجموعه این مقررات قوانین راتشکیل داده وهرجمعیتی نسبت بدرجه تمدن وپیشرفت رشته های مختلف زندگانی قوانینی برای خودوضع کرده است. این قوانین که در آن جمعیت ایجادو تمام افرادبآن احترام میگذارند بقوانین داخلی موسوم شده اند وچون جمعیت ها کشورها را تشکیل داده اند لذا این قوانین در داخله آن کشور محترم و بقوانین داخلی کشور یاقوانین ملی تعبیر گردیده است. روابط بین کشورها، بسط وتوسعه روابط تجارتی مقررات دیگری بوجودآورده است که بمقررات خارجی یامقررات بین المللی موسوم گردیده اند.

قوانین بین المللی ممکن است بین دودولت همجوار ویابین چند کشور تنظیم

شده ویا مقرراتی باشد که تمام ملل عالم باید آنهارا محترم شمارند. روز بروز قوانین بین المللی وسیع تر و گروهی بر آنند که تمام افرادبشر یکسان و باید مقررات برای همگی یکسان و تمام افرادبشر تحت نظامات و مقررات معین ومشترکی اداره شوند. پیشرفت این منظور و رسیدن باین هدف در حال تکوین و آینده آن معلوم نیست.

قوانین داخلی یاملی مجموعه های مختلفی را تشکیل میدهد که عبارتند ازقوانین مدنی- قوانین تجارتی - قوانین جزائی - قوانین ارتشی - قوانین کشاورزی - قوانین گمرکی - قوانین جنگل - وغیره .

در حکومت مشروطه که ایران از آن برخوردار است کلیه قوانین را تا کنون مجلس شورای ملی بنابه پیشنهاد دولت تصویب نموده وپس از صحه شاه بموقع اجراء می گذارند. (با بودن مجلس سنا تصویب مجلسین لازم است) ممکن است قوانین تصویب شده بمقتضای زمان با قانون دیگری صریحاً ویا ضمناً نسخ گردد .

هر ماده از قانون که مبهم باشد در محاکم در حین انطباق قوانین باموضوعات خاصه تفسیر میشود و آن تفسیر سابقه شده ودرمحاکم دیگر باستناد آن رفتار مینمایند.

برای تضمین اجرای قوانین تنبیهات وجریمه هائی برای متخلفین وضع گردیده- است که دولت مجری آن میباشد .

علاوه برقوانین تصویب نامه ها و آئین نامه هائی باپیروی ازقوانین اصلی و اجازه ایکه مجلس شورای ملی بدولت داده است، هیئت دولت تصویب نموده واجراء مینماید . این تصویب نامه ها و آئین نامه ها در حکم قانون بوده و احترام آن واجب است .

برای رسیدگی باختلافات اشخاص محاکمی در قوانین وزارت دادگستری پیش بینی شده و برای طرز جریان رسیدگی قانونی باسم قانون اصول محاکمات جزائی وحقوقی تنظیم گردیده است وصدور حکم طبق قوانین موجوده ازصلاحیت محاکم است، محاکم ایران عبارتند از محاکم صلحیه - محاکم ابتدائی - محاکم استیناف دیوان عالی تمیز - محاکم شرع - محاکم تجارت (قانون اصول تشکیلات عدلیه مصوب تیرماه ۱۳۹۷) (بالنتیجه فرهنگستان وضع کرده است اسامی تغییر یافته اند)

قوانین دامپزشکی

اهمیت حیوانات در ایران باستان بحدی بوده است که مقررات مربوط بدامها در دل سنگها نقش گردیده و چرخش روزگار نتوانسته است آن آثار را از بین ببرد.

از آثار تاریخی که در کاشان - شوش - تپه‌سیلک - دامغان - تپه حصار - کردستان - آذربایجان بدست آمده و یادگار اجداد الوار و اکراد و بختیاریها - میباشد و آنها را آثار اولیه مینامند چنین استنباط میشود که برای حفاظت دامهای سالم لاشه و جسد دام بیمار رامیسوزانده‌اند (آثار سوخته آن هنوز باقی است.)

در اولین قانونی که از این عهد بیادگار مانده و به آرینها متعلق است و آپاشتا (قانون) نامیده میشود نسبت بخرید وفروش ومعاملات دامها - طرز تولید نسل کردن و ترکیب کردن دامها - طریق معالجه دامهای بیمار - پرداخت حق‌العلاج - درجه تنبیه دامپزشکانیکه دام را بدمعالجه نموده ویاجراحیکه عمل جراحی را خوب انجام نداده است مقرراتی تعیین شده است، بنا بعقیده (اهمیت) قوانین همورابی از این قوانین که بر سنگ نقش گردیده‌اند منشاء گرفته واستخراج شده‌اند.

از سرود ابتدائی اهمیت خلقت حیوانات ومقام عزیز و ارجمندیکه آنها در بین انسان داشته‌اند مبرهن میگردد زیرا در این سرود چنین گفته میشود: «در خلقت سه چیز مقدس آفریده شده و آن سه چیز: اسب، گاو وهما (حیوان قربانی) میباشد» در همین سرود راجع به پرورش اسب نوشته شده: «همچنانکه پدران کودکان خودرا تربیت و پرورش مینمایند بایستی اسبهای جوان و کره‌های سیلمی خودرا نیز تربیت کنند» واز زبان دام مینویسد: «آیا نمیتوانی مرا مانند خود وخانواده‌ات نگاهداری کنی» و برای اینکه پرستار و مراقب را بوظیفه خود آشنا سازد مینگارد: «اسب نفرین میکند کسی را که در خوراك وتیمار وبهداشت او دقت نکند» وهمچنین نوشته شده: «گاو آزار کننده خودرا نفرین میکند». درسرودهای ودا در قطعه ۷۳۱ مقررات مربوط باستفاده واستعمال اسب در سواری و کشش عرابه - گاو کار و گاویکه در کشش بکار میرود - پرورش گوسفند و سگ ذکر گردیده است. همچنین وظائف چوپان نیز تعیین

شده است. در سرود دیگر مقررات پرورش‌دام را نگاشته واشاره مینماید : « اگر مادیان یکنفر بوسیله اسب شخص‌دیگر بارور شودپس اززائیدن کره حاصله بهردو شخص متعلق بوده وموظفند درحفظ خون ومراقبت آن بکوشند» ودرسرود اتری قطعه ۴۳۹ راجع بمداوا کردن دام‌میگوید: «ای‌اسبداران‌اسب‌های‌فرسوده ووامانده خودرا باعلفهای سبزداروئی پرستاری وتقویت نمائید تانیرومند وچالاك گردند».

در این‌دوره از تاریخ، حیوانات بحدی مورد توجه بوده‌اند کـه در تخیلات شاعرانه خود برای‌تشبیهات بآنها متوسل میگردیدند، چنانکه درسرود چهارم‌قطعه ۳۰۵میگوید: «آب رودخانه مانند سرعت اسبهای دونـده روان میباشد وموجهای کوچك رودخانه ها مانند پیچش نازك و ظریف پشم طلائی گوسفندان میباشد». نه‌تنهادرتخیلات شاعرانه بلکه درتجسم خدایان نیزشکل حیوانات رابخدا میداده‌اند چنانکه دادهیکراس شبیه اسب، آندرادانلیل بشکل گـاو مجسم میشده است ودر سرود چهارم قطعه۱۷۹ خطاب به‌دادهیکراس از ارزانی داشتن اسب به‌نژاد آرین تشکر مینماید.

قوانین‌مربوط بحیوانات دراین دوره‌وسیع بوده وهمه‌چیزپیش‌بینی گردیده‌است چنانکه درآپاشتا طرز معاملات دامها وحتی بیماریهائی که باعث فسخ معامله میشوندومدتی که‌معامله‌شرطی‌خواهدبود قیدشده‌است،برای‌پیش گیری‌ازآزاردادن دام و حفظ آن قوانین بسیار شدیدی ذکر شده وگویا درآنروزها بنگاه حفاظت دامها راآرینها تشکیل داده بودندزیرا طرززین وبرك ویراق کردن دامهای کشش ووضع استعمال گاو آهن وغیره راپیش‌بینی کرده وآزار دهندگان را بمجازاتهای سنگینی محکوم‌مینمودند، ازجمله مجازاتهای پائین را برای نمونه ذکر مینمائیم :

۱ ـ مجازات زدن اسب وگاو درصورتیکه زخم وجراحتی تولیدشود ۱۵۰ ترکه‌مسی بعلاوه خرج معالجه (ترکه مسی‌پول آن موقع بوده است)

۲ ـ شکستن استخوان که دراثر ضربت زدن تولیدشود ۷۰۰ ترکه مسی.

۳ ـ اگرزخم دراثربدی زین ویراق تولید شود۴۰۰ترکه مسی.

۴ ـ قتل عمدی دامها ۷۰۰ ترکه مسی.

۵ ـ عدم مراقبت درپرستاری وگرسنه نگاهداشتن دامهـا ۶۰۰ ترکه‌مسی.

در مورد توالد وتناسل: ازترکیب کردن دورنگ بد بایکدیگرخودداری

میشده بخصوص گوسفندانی که درفك بالاخال سیاه دارند برای جفت گیری انتخاب نمیشدند. درمورد کالبدشکافی و کالبدشناسی نیز اطلاع داشته اند چنانکه در سرود قربانی اسب مقدس، از تشریح صحبت شده است .

آرینها ازاین جهت بحیوانات خود اهمیت میداده اند که تصور مینمودند خدایان درقالب حیوانات رسوخ میکرده اند. در آن موقع که خدایان متعدد بوده اند برای بدیها و خوبیها هریك خدای مخصوصی وجودداشته است و خداوندان بدی اهریمن نامیده میشدند، برای شکستگی استخوان اهریمن را کساساس و برای بیماریهای درونی اهریمن پیساکاس راعامل میدانسته اند واز اینجهت بادعیه واوراد برای رفع غضب اهریمن های بیماری متوسل میگردیدند . برای حفاظت دامهای خود بگیلگامش که بشکل انسان بوده و بادو دست شیر و پلنك راخفه میکند وحامی کشاورزی ودام بوده است متوسل میشدند . قسمتی ازسرود های (ودا) که به (ایوردا) موسوم است به اذکارو ادعیه های رفع بیماری دامها تخصیص داده شده است .

درنظر آرینها انسان حیوان دوپا بوده و قدر ومنزلت دام از آنچه گذشت برابر باانسان وحتی بالاتر ازانسان بوده است. در دوره مدها، پارسها، وهخامنشیان که آئین مزدیسنی را داشته اند اکثر مؤبدان ومغان دامپزشك بوده واین شغل شریف وبزرك بوده است. هرتسفلد باین نکته اشاره نموده وراجع باهمیت دامپزشکی درآن زمان شرح مبسوطی نگاشته است. تعلیمات دامپزشکی که توسط مؤبدان و مغان رونق گرفته، جزوتعالیم دینی درآمده وفقط روحانیون بآن دست مییافتند. حیوانات مقام بزرگی را داشته وداریوش کبیر تمثالی ازخود میخواهد که براسب نشسته است ودستور میدهد زیر آن نقش کنند :

« داریوش پسرهشتاسپ که بوسیله اسب خود پادشاه ایران شد» (از سیاحت نامه فیثاغورث) علت ترقی وتوسعه فرهنك دامپزشکی دراین دوره که دوره دوم نامیده میشود باینجهت است که زردشت یکی ازمؤبدان ومغان بوده وخود باین فن اشتغال داشته است . چنانچه فیثاغورث نگاشته است: «اسب داریوش بیمارمیشود، زردشت بیماری را مداوا کرده ودربرابر ازداریوش میخواهد که دیانت اورا بپذیرد» اهمیت اسب ازاینجا معلوم میشود که آنقدرعزیز بوده که دربهای درمانش شخص معالج تغییر عقیده شاهی را طلب میکند. دراوستا زردشت از اهورامزدا استدعا میکند:

« خدایا مارا ازدردهای گوناگون برهان وما را تندرست نما . خدایا نورچشم مارا زیاد گردان . خدایا دامهای مارا ازدرد ورنج خلاص‌نموده وآنها رازیاد نما.» اصل مجزا کردن دامها درزمان داریوش متداول بوده‌است چنانکه فیثاغورث می‌نگارد: «همینکه‌آثار ضعف و بیماری دراسب داریوش ظاهر گشت میراخور او را خارج نموده ودرجای دیگر بردودرپی‌درمان آن برآمد» بمعاینه دامها نیزفیثاغورث اشاره کرده است: «برای خوان شاهان ایران هرروز هزار حیوان کشته میشد وآنها را قبلا معاینه نموده سپس اجازه طبخ میدادند» سالهیوترا کتابی راجع بدامپزشکی نوشته که درقرن‌چهاردهم‌توسط «ارل» Earles بزبان‌انگلیسی‌ترجمه شده‌است،در این‌کتاب ازمجزا کردن اسب بیمار، گندزدائی اماکن بحث نموده‌است. پس ازحمله یونانیها بایران بدستور اسکندر نفایس و کتب ایرانرا سوختند و آثار باستانی مربوط باین‌فن رامعدوم کردند ولی آداب ورسوم را نتوانستند تغییری‌دهند. فن دامپزشکی وپزشکی که‌دراین زمان مخلوط بودباوج ترقی‌خود باقیمانده وتاشش قرن ونیم بعدبهمان حال برقرار بود . در زمان ساسانیان برای مرتبه دیگر اهمیت حیوانات ودامپزشکان بالا رفت زیرا باسب وگاو مقام غیبت و حضور میدادند و این حیوانات رابمقامات‌سماوی مربوط میدانستند، چنانکه‌هرتسفلد وپیرنیادرتاریخ خود مینگارند:«درسال ۴۲۱ که نوبت یزدگرد واقع شد چون اسب سواری اواز نیات قلبش آگاه بود هنگام اقامت اودرگرگان لگدی بقلب‌شاه زده اوراکشت و خود غایب‌شد». درزمان تسلط اعراب قوانین ومقررات متعددی راجع بدامپزشکی بوجودآمد وچون اعراب بحیوانات خود اهمیت میدادند ومخصوصاً اسب عربی را که مرکب‌آنها درجنك بود دوست داشتند مقام اسب ومعالجه کننده اسب زیادبود. بموجب قوانین اسلام‌حیوانات‌بحلال‌وحرام ومکروه‌تقسیم‌ومقرراتی‌راجع بحیوانات وضع گردید که هنوزهم رواج دارد. دراین زمان لفظ بیطار که گویند مشتق از بهدار است ساخته شد . بیطار پس از آموختن فن‌قسم میخورده است بشعائرصنفی واستادان خود احترام بگذارد ومسلمین موظف بودند به‌بیطاران احترام بگذارند.

پیشرفت دامپزشکی تازمان مغول‌ادامه داشت ولی درنتیجه حمله مغول کتب ومدارك علمی ازبین رفت . در زمان صفویه بجمع‌آوری کتب پرداختند. نادرشاه هم باین قسمت‌اهمیت میداد. دردوره قاجاریه دامپزشکی‌رو بانحطاط وانقراض‌رفت

وفن دامپزشکی تیول مهتران و نعلبندان گردید دردوره پهلوی بعلت ترقیاتی که بعد از جنك ۱۹۱٤ - ۱۹۱۸ درسرتاسر عالم شروع شد و ایران نیز از آن بهره مند گردید بعلت احتیاج مبرمی که کشور بدامپزشك داشت اولیای امور بفکر افتادند توجهی باین فن بنمایند: بدین ترتیب که اولا درصدد برآمدند عده‌ای دانشجو بخارجه اعزام دارند. ثانیاً برای احتیاجات فوری وآنی کشور عده ای متخصص بیگانه استخدام کنند. ثالثاً بتأسیس دفع آفات حیوانی بپردازند. رابعاً آموزشگاههائی برای تلقیح تأسیس و دبیرستان و دانشکده دامپزشکی را تأسیس کنند. خامساً رتبه دامپزشکان را از نظر قوانین استخدام کشوری تعیین کنند.

سادساً - علاوه برقوانین موجود کشور قوانین اختصاصی برای فن دامپزشکی تصویب کرده و بموقع اجراء گذارند.

۱ - اعزام دانشجو باروپا

درتاریخ اول خرداد ماه ۱۳۰۷ شمسی قانونی ازدوره ششم تقنینیه گذشت که بموجب آن سالی صدنفر دانشجو باروپا اعزام میگردید.

ماده شش این قانون بوزارت معارف واوقاف اجازه داده است که آئین نامه قانون راتنظیم نماید. بموجب آئین نامه تنظیم شده سالی دو نفر برای فرا گرفتن فن دامپزشکی باروپا اعزام میشدند وباین ترتیب برای شش دوره دوازده نفر اعزام گردیدند که دو نفر از آنها علاوه بر تحصیلات متوسطه تحصیلات عالیه فلاحتی را در ایران نموده بودند.

علاوه براین دسته وزارت جنك عده‌ای از دانشجویانرا بخرج خود بخارجه اعزام داشت که بعضی از آنها کلاس تلقیح ایرانرا تمام کرده و تحصیلات متوسطه را باتمام نرسانیده بودند. این دسته باتوصیه هائی که شده بود بورودی موفق بدریافت دکترا شده وبایران مراجعت کردند و تشکیلات اولیه دامپزشکی بشرکت آنان تأسیس گردید. برای اعزام محصلین وزارت جنك بخارجه، پیشنهاد ارکان حرب وتصویب شاه کافی بود وچون دواب آرتش احتیاج بدامپزشك داشت درانتخاب دانشجویان اعزامی بغیراز چند نفری نسبت به بقیه دقت کافی بعمل نیامده است.

۲ - استخدام متخصصین بیگانه

درقانونیکه دردوره ششم تقنینیه درتاریخ ۲۳ بهمن ماه ۱۳۰۵ گذشته است

بموجب ماده سوم« وزارت‌فلاحت وتجارت وفوائد عامه مجاز است که یکنفر بیطار متخصص بجهت مؤسسه دفع آفات حیوانی ازممالك‌متحده امریکا برای مدت‌سه‌سال استخدام نماید که مستخدمین فنی مؤسسه راتربیت نموده وسمت‌متخصصین فنی مؤسسه دفع آفـات حیوانی‌را ازطرف آن‌وزارتخانه داشته باشد» اجـازه استخدام یکنفر متخصص امریکائی را داده و بموجب ماده چهارم وپنجم میزان حقوق‌وخرج سفر را تعیین‌میکند. این‌قانون درتـاریخ ۱۶ خرداد ماه۱۳۰۸ لغو گـردیده است . سپس کارپانتیه فارغ‌التحصیل دامپزشکی فرانسه استخدام ودر مدت اقامت خود درایران بجمع‌آوری مدارك وتهیه رساله خودپرداخته وراجع بتأسیس دامپزشکی واهمیت ولزوم این‌فن درایران شرح‌مبسوطی نگاشته است. استخدام‌نامبرده بموجب‌قانونی که دردوره هشتم تقنینیه ازمجلس گذشته است عملی گردید و پس ازنامبرده دلپی استخدام شده است که از روز ورود بایران تاکنون‌درمؤسسه حصارك که امروز به‌بنگاه رازی (بموجب تصویبنامه هیئت وزیران) معروف‌شده مشغول کاراست.پس ازآن بعلت توسعه امور دامپزشکی متخصصینی برای ارتش جهت اصلاح نژاد و برای کشاورزی از نظر دامپزشکی ودامپروری استخدام گردیده اند .

بموجب ماده واحده‌ایکه درجلسه ۱۷ مـرداد ۱۳۱۳شمسی بتصویب مجلس شورای ملی‌رسیده است‌اجازه استخدام یکنفر متخصص بیطاراز اتباع فرانسه داده شده است. (ماده‌واحده اداره کل فلاحت وصناعت مجاز است یکنفرمتخصص‌بیطار از اتباع فـرانسه برای مدت سه‌سال از تاریخ ورود طهران استخدام نمـاید میزان حقوق سالیانه‌متخصص‌مزبور ازهشتصدوپنجاه پهلوی وخرج‌ایاب وذهاب ازیکصد وشصت پهلوی‌نبایدتجاوز کند. سایرشرایط استخدام متخصص مزبور برطبق قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ خواهد بود . این قانون در یك مـاده و درجلسه ۱۷ مراد ۱۳۱۳ بتصویب مجلس شورای‌ملی رسیده است)

پس از تصویب قانون تفتیش صحی حیوانات در ۲۵ شهریور ۱۳۱٤ چون برای تأسیس مراکز دامپزشکی احتیاج به‌متخصص بوده بموجب قانونیکه درجلسه ۲۹ آذرماه ۱۳۱٤ بتصویب مجلس رسید اجازه استخدام یکنفر میکرب ـ شناس وشش نفر بیطار برای تفتیش صحی حیوانات داده شده‌است (ماده واحده ــ اداره کل فلاحت مجاز است یکنفر بیطار متخصص درمیکرب شناسی را برای تهیه

سرم وواکسن وشش نفر بیطار برای تفتیش صحی حیوانات از اتباع دولت فرانسه وآلمان واطریش ومجارستان باحقوق سالیانه «۴۷۵۰» پهلوی طلا بـرای مدت سه سال استخدام نماید. سایر شرایط استخدامی متخصصین مزبور ازحیث تاریخ ابتدای استخدام ومرخصی با استفاده حقوق و تأدیه فوق‌العاده اعـاشه وخرج مسافرت از اروپا بایران ومراجعت باروپا وهمچنین درداخله ایران وتعهد پرداخت حقوق آنها بپول های مختلف وتهیه‌منزل برای هریك ازمتخصصین علاوه برحقوق وخرج سفر مذکوره درفوق برطبق پیشنهاد اداره کل فلاحت وتصویب هیئت وزراء خوهدبود.

حقوق مدتی راکه درسال جاری متخصصین مزبور خدمت مینمایند بـاسایر مخارج فوق‌ازمحل بودجه اداره کل فلاحت ویك ملیون ریال اعتبار اضافی‌موضوع قانون ۱۶ شهریور ۱۳۱۴ تأدیه ونسبت به‌بقیه‌مدت‌خدمت ازمحل بودجه سالهای‌بعد اداره مزبور پرداخت خواهد شد.

تبصره ــ چنانچه درظرف‌سه‌سال بخدمت یك‌یاچند نفراز متخصصین مذکور خاتمه داده شود اداره کل فلاحت میتواند دیگریرا بارعایت شرایط فوق برای مدت سه‌سال استخدام نماید. این‌قانون که مشتمل بریك ماده الخ ...)

استخدام‌عده‌ای‌ازاین متخصصین تجدیدشده‌وعده‌ای‌ازآنهاپس‌ازخاتمه‌سه‌سال خدمت بوطن‌خود عزیمت کردند ویکنفر ازآنها که‌باقی‌مانده بود درشهریور ۱۳۲۰ باسارت متفقین در آمده و امروز پس از خاتمه جنك دردانشکده پزشکی‌بخدمت پذیرفته‌شده‌است. رویهمرفته امروزه درقسمت دامپزشکی یکنفر بیگانه وجوددارد که دربنگاه رازی مشغول خـدمت است وبقیه تشکیلات دامپزشکی کشور بدست دکتران دامپزشك ایرانی اداره میشود.

۳ ــ تأسیس دفع آفات حیوانی

قبل ازسالهای ۱۳۰۲ و ۱۳۰۳ یك‌بیماری درسرتاسر کشور شناخته شده‌بود که همان بیماری سیاه‌زخم باشد وبرای پیشگیری این بیماری واکسن۱و۲شاربن‌را از فرانسه‌آورده وتزریق مینمودند. دراین سالها بیماری طاعون گاوی یاگاومیری درتمام نقاط شمال وشمال غربی کشور بروز نمود ودر نقاط مرکزی ایـران آنچه گاوبود کشت. متخصصین آنزمان تصور میکردند گاوها درنتیجه سیاه زخـم تلف میشوند وتلقیح مایه شاربن اغلب باعث برمرك گاو مبتلا شده و در بین مردم شایع

شده بود که مایه کوبی حیوانات مرك آنهارا سبب میشود. ازدیاد تلفات حیوانات اولیای امور را بفکر انداخت مؤسسه دفع آفات حیوانی و سرم سازی تأسیس کنند، باین جهت در جلسه ۱٦ جدی ۱۳۰۳ شمسی در دوره پنجم تقنینیه ماده واحده‌ای از مجلس گذشت (ماده واحده - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد که شعبه مخصوصی بنام « دفع آفات حیوانی و سرم‌سازی » در تحت نظارت مؤسسه پاستور تأسیس نماید. این قانون که مشتمل بر یك ماده است در جلسه شانزدهم جدی ۱۳۰۳ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید) دراین موقع ریاست مؤسسه پاستور با یکنفر فرانسوی موسوم به‌منار بود و در تمام انستیتو پاستور یك کتاب پانیسه و یك جلد آنال انستیتو پاستور هندوچین وجود داشت که در آن راجع بساختن مایه ضدطاعون گاوی شرحی نوشته بود. بعلت احتیاج مبرم چندنفر رابرای تلقیح گاوان تربیت نموده و باطراف فرستادند و برای اینکه هزینه لازم تأمین شود در جلسه ۳ دی ماه ۱۳۰٤ شمسی قانونی ازمجلس گذشت و ۲۰ هزار تومان اعتبار برای توسعه شعب دفع آفات حیوانی بوزارت فوائد عامه داده شد. (ماده اول - بوزارت مالیه اجازه داده میشود که در ظرف سه ماه آخر سنه ۱۳۰٤ مبلغ بیست هزار تومان بوزارت فوائد عامه برای توسعه شعب دفع آفات حیوانی تأدیه نماید.

ماده دوم - وجوه مذکوره درماده اول این قانون باید در بودجه مملکتی ۱۳۰٤ منظور گردد. این قانون که مشتمل بردو ماده است در جلسه سوم دیماه ۱۳۰٤ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید) چنانکه گذشت بموجب قانونی که در تاریخ ۱٦ جدی ۱۳۰۳ تحت یك ماده بتصویب مجلس رسید شعبه مخصوصی بنام دفع آفات حیوانی وسرم سازی تحت نظارت مؤسسه پاستور تأسیس گردید. بموجب قانون دیگری که در تاریخ ۱۳ بهمن ۱۳۰۵ شمسی ازمجلس گذشته است مؤسسه پاستور تحت نظر اداره کل صحیه قرار میگیرد.

(ماده اول ازقانون تمرکز مؤسسات صحی مملکتی در اداره کل صحیه - کلیه مؤسسات صحی و مملکتی و بلدی. صحیه نظمیه‌ها و مؤسسه پاستور در اداره کل صحیه متمرکز خواهد شد) معلوم نیست بچه ترتیب وزارت فلاحت و تجارت و فوائد عامه مؤسسه دفع آفات حیوانی را در اختیار آورده است. شاید تصویب نامه‌ای از هیئت وزراء گذشته و یا در بودجه منظور شده باشد که بوسیله آن دفع آفات حیوانی باین وزارتخانه منتقل

شده است .

آنچه محرز است از سال ۱۳۰۴ که وزارت فلاحت و تجارت و فوائد عامه احتیاج بمأمور داشته است تربیت شدگان انستیتو پاستور باین وزارتخانه منتقل شده‌اند .

درهر حال شدت تلفات و شکایات زیادیکه از طرف صاحبان دام میشد دولت را بر آن داشت که اولا بافزایش اعتبار مؤسسه دفع آفات حیوانی پرداخته و ثانیاً متخصص امریکائی برای اداره استخدام کند (در قسمت استخدام متخصصین بیگانه راجع باین قسمت مواد قانون راذکر نمودیم) این قانون که در تاریخ ۲۲ بهمن ۱۳۰۵ بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است بموجب ماده اول اضافه اعتبار مؤسسه دفع آفات حیوانی را تصویب نمود . (ماده اول - بوزارت مالیه اجازه داده میشود که علاوه بر مبلغ ۵۱۵۸۴ تومان که بر طبق اعتبار سنه ۱۳۰۴ بمؤسسه دفع آفات حیوانی پرداخته شده مبلغ ۴۸۴۱۶ تومان اعتبار جدیدی در اختیار وزارت فلاحت و تجارت و فوائد عامه بگذارد که مجموع اعتبار مؤسسه دفع آفات حیوانی در سنه ۱۳۰۵ از بابت بودجه کل مملکتی بالغ بر یکصد هزار تومان بشود) بموجب ماده دوم این قانون برای کمك باعتبار مؤسسه دفع آفات حیوانی و تهیه درآمدی برای دولت اجازه داده شده حق زدن سرم و واکسن دریافت کند: (ماده دوم - مؤسسه دفع آفات حیوانی مکلف است از تاریخ تصویب این قانون درهر نقطه که بیم سرایت گاو میری میرود کلیه گله گاوها راسرم و واکسن زده وازهر گاوی که مورد استعمال سرم و واکسن واقع می گردد مبلغ سه قران از مالکین دهات و مزارع یا گله‌دارهای گاو دریافت دارد) بموجب ماده ششم این قانون برای اولین مرتبه بوزارت فلاحت و تجارت وفوائد عامه اجازه تهیه نظامنامه برای پیشگیری بیماریهای واگیردار رامیدهد: (ماده ششم - وزارت فلاحت و تجارت و فوائد عامه مجاز است که برای جلوگیری ازامراض ساریه حیوانات وضدعفونی کردن پشم و پوست وغیره نظامنامه تهیه و پس ازتصویب هیئت وزراء بموقع اجراء گذارد).

ازسال ۱۳۰۵ تاکنون که وزارت فلاحت و تجارت و فوائد عامه چندین مرتبه تجزیه گردیده و وزارتخانه های جدیدی را تشکیل داده است دفع آفات حیوانی همیشه باکلمه فلاحت توأم بوده است .

ازسال ۱۳۱۴ که ریاست دفع آفات حیوانی بعهده مرحوم دکتر عبداله حامدی واگذار گردید نامبرده بتوسعه و تنظیم سازمـان این اداره پرداخته و اداره کل

دامپزشکی را تشکیل داد و در هر استان و شهرستان اداره‌ای بنام دامپزشکی که مستقیماً تحت نظر اداره کل دامپزشکی کار میکردند ایجاد نمود. اشخاص حسود و بی مغز نظر رؤسای وقت را مشوب نموده و دستهائی که برای تخریب کشور در کار است بدست شخصی که سواد کشاورزی نداشت و رئیس اداره کل کشاورزی وقت بود سازمانهای دامپزشکی شهرستانها را به ادارات کشاورزی ملحق نمود و مرگ نابهنگام دکتر عبداله حامدی تزلزلی در دامپزشکی ایجاد نمود که باوجود اوضاع نامرتب بعد از شهریور دست بدست یکدیگر داده و بعد از دوره اوج و عظمت دامپزشکی در زمان مرحوم دکتر حامدی حالت رکودی را میپماید.

۴ـ تأسیس آموزشگاههای تلقیح و دبیرستان و دانشکده دامپزشکی

اولین کلاس تلقیح تحت نظر مؤسسه پاستور تشکیل گردید و بعداً در حصارک اقداماتی بعمل آمد.

الف ـ از آنجائیکه اصلاح نژادهای اسب در آرتش و گاو و گوسفند و مرغ در اداره کل فلاحت نظر اولیای امور را جلب کرد و از طرف دیگر پیشگیری بیماری-های واگیردار که در ایران سابقه نداشته و روز بروز در تزاید بود واجب گردید. لذا اولیای امور بفکر تأسیس دانشکده دامپزشکی برای تربیت متخصص افتادند

درسال ۱۳۱۲ مدرسه عالی بیطاری بهمت مرحوم مصطفی قلی بیات تأسیس گردید و چون دامپزشکانیکه بخرج آرتش بفرانسه رفته بودند مراجعت کرده بودند قسمت آموزش مدرسه عالی بیطاری بعهده آرتش محول گردید و مدرسه عالی بیطاری در باغ دلگشا مجاور بیمارستان کنونی آرتش و بخرج اداره کل فلاحت افتتاح گردید. در تابستان سال ۱۳۱۳ به باغ سردار محتشم منتقل شدو چون این محل را وزارت جنگ برای تأسیس دانشگاه جنگ تخصیص داد از نظر تماس دروس دامپزشکی و کشاورزی دانشکده را بکرج انتقال دادند. در بهمن ماه ۱۳۱۳ اساسنامه مدرسه عالی بیطاری که از اسنامه دانشکده های دامپزشکی فرانسه اقتباس شده بود بتصویب شورای عالی معارف رسید.

درسال ۱۳۱۶ سیزده نفر از مدرسه عالی بیطاری فارغ التحصیل شدند که شش نفر آنها قبلا داوطلب خدمت در آرتش بوده و هفت نفر دیگر بخدمت وظیفه مشغول گردیدند. در اسفندماه ۱۳۱۶ ریاست مدرسه عالی بیطاری بعهده مرحوم دکتر عبداله

حامدی محول گردید و آن مرحوم جدیت لازم را بعمل آورد تادرخرداد ماه ۱۳۱۸ مدرسه به‌تهران منتقل ودرمحل فعلی متمرکز گردید. ازسال ۱۳۲۱ در بین عده‌ای از دامپزشکان فکرانتزاع مدرسه‌عالی بیطاری که باسم آموزشگاه عالی دامپزشکی موسوم‌شده‌بود از کشاورزی ایجاد گردیدو بالاخره‌درسال ۱۳۲۳ بموجب تصویب‌نامه هیئت‌وزراء آموزشگاه‌عالی‌دامپزشکی بدانشگاه‌منتقل گردید (تصویب‌نامه مورخه ۲۳مهر ۱۳۲۳) ودرموقع تصویب نامه بودجه ۱/۱۲ مهرماه‌سال ۱۳۲٤ ازمجلس شورای ملی، بودجه آن بدانشگاه‌منتقل و کلمه‌دانشکده‌درقانون تسجیل گردید. باوجوداینکه قانون‌دانشکده‌دامپزشکی راجزو دانشگاه‌نموده‌و بودجه آن‌دراختیار دانشگاه بود مع‌الوصف تامدتی سازمان آن‌تنظیم‌نشده وصورت‌دانشکده ای بخودنگرفته بود. درروز های‌آخر دوره مجلس شانزدهم که ضمن تبصره‌ای چندین قانون گذشت قانون دانشکده دامپزشکی هم بتصویب رسید و تکلیف استادان بموجب آن معین گردید. درسه‌ماهه اول سال ۱۳۲۸ شورای دانشگاه رتبه استادی هفت‌نفر ازمعلمین دانشکده‌را تصویب نمود .

ب ـ چون مأمورین تلقیح نمیتوانستند آنطور که باید وظیفه خود را انجام دهند، لذا اداره‌کل دامپزشکی دبیرستان دامپزشکی را تأسیس واساسنامه آنرا در تاریخ ۷ آذرماه ۱۳۱۹ ازشورای عالی فرهنگ گذرانید . دبیرستان دامپزشکی تا مرگ مؤسس آن دکتر عبداله حامدی مفتوح و پس از آن برچیده شد و امروز تحصیلات دامپزشکی منحصر بدانشکده دامپزشکی که سازمان آن صورت قانونی بخود گرفته است میباشد .

ه‍ ـ تعیین رتبه‌دامپزشکان از نظر قوانین استخدام کشوری

تاسال ۱۳۱۸ فارغ‌التحصیلهای رشته‌دامپزشکی چه‌درداخله‌وچه‌درخارج کشور بارتبه سه‌اداری‌وارد خدمت‌میشدند چون‌این‌رتبه‌نسبت بمیزان‌تحصیلات ناچیز بود لذا در بین پزشکان وداروسازان ودندان سازان ودامپزشکان که‌فنون‌مختلف‌پزشکی را تشکیل میدهند فعالیتی برقرار ودرتاریخ ۳۱مرداد ماه ۱۳۱۸ قانون خدمتگذاری پزشکان که درجلسه هفتم مردادماه ۱۳۱۸ بتصویب مجلس شورای ملی رسیده بود بموقع اجراء گذاشته شد. بموجب مواد ۷و۸و۹ این‌قانون شامل دامپزشکان گردید ودر بالابردن سطح دامپزشکان‌درنظر دیگران که‌ارزش‌دامپزشک‌را نمیدانندقدمی برداشته شده‌است. این‌قانون که‌مشتمل بر چهار فصل‌و چهار ماده‌است بشرح زیر میباشد :

قانون خدمتگزاری پزشکان

فصل اول - شرایط ورود بخدمت

ماده اول - (مشمولین این‌قانون عبارتند از پزشکها و متصدیان سایر امور طبی ودرجات خدمت آنها بسه‌طبقه تقسیم میشود .

پزشك یکم - پزشك دوم - پزشك یارها. داوطلبان خدمت پزشکی باید شرایط زیر رادارا باشند :

الف - شرایط پزشک یکم:

۱ - دارا بودن شرایط مندرجه درفقرات یك وسه وچهار ازماده دوم قانون استخدام کشوری .

۲- داشتن دانشنامه دکترا .

ب - شرایط پزشک دوم

۱ - داشتن‌شرایطیك وسه وچهارازماده دوم‌قانون استخدام کشوری

۲ - دارا بودن پروانه رسمی طبابت ازوزارت فرهنك .

فصل دوم - پایه و حقوق ارتقاء

ماده۲- خدمت پزشك یکمی دارای۹پایه وخدمت پزشك‌دومی وپزشك یاری دارای شش پایه است . مدت خدمت در هریك از پایه های ۹ گانه پزشك یکمی برای ترفیع بمقام بالاتر ازپایه یکم تا پنجم دو سال واز ششم ببالا سه سال خواهد بودو مدت خدمت درهریك ازپایه های‌شش گانه پزشك دومی وپزشکیاری سه‌سال خواهد بودو بدون طی‌پایه مادون‌بپایه ما فوق نمیتوان ارتقاء یافت و ارتقاء بپایه بالاتر منوط بلیاقت وحسن خدمت طبق آئین نامه مخصوصی خواهد بود که وزارت کشور تهیه و بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

تبصره ۱- مشمولین‌این قانون که بنقاط بدآب‌وهوامامور میشوندد‌رصورتی- که اقامتگاه دائمی‌آنها درآن نقطه نباشد علاوه برفوق‌العاده‌هائیکه بآنها تعلق‌می- گیرد. دوازده ماه‌خدمت آنها هنگام ترفیع ۱۸ ماه محسوب خواهد شد .

تبصره ۲- پزشکانیکه بعداز گرفتن‌دانشنامه‌دکتراتحصیلات تخصصی نموده‌اند درصورتیکه برای‌آن فنون‌تخصصی استخدام‌شوند دررتبه‌های یك‌ودو وسه‌پزشکی

یکسال و از رتبه چهارم ببالا مطابق همین قانون باید دوره خدمت راطی نمایند. طرز تشخیص تخصص بموجب آئین نامه مخصوصی است که بتصویب شورای عالی فرهنگ می رسد .

ماده ۳ - میزان حقوق پایه اول پزشك یکم ۹۲۰ ریال از سال جاری خواهد بود و مقرری پایه‌های دیگر بانضمام پایه ششم معادل است بامقرری پایه مادون بعلاوه ربع بلا کسر آن پایه و از پایه هفتم ببالا معادل باپایه مادون باضافه سدس بلا کسر آن پایه میباشد و میزان حقوق پایه اول پزشك دوم ۵۲۰ ریال درسال جاری خواهد بود و مقرری پایه‌های دیگر معادل است بامقرری پایه مادون باضافه ربع بلا کسر آن پایه و میزان مقرری پایه اول پزشکیاری ۳۲۰ ریال در سال جاری خواهد بود و مقرری پایه‌های دیگر معادل است بامقرری پایه‌های مادون بعلاوه ثلث بلا کسر آن پایه و میزان حقوق پایه‌های اول پزشك یکمی و پزشك دومی و پزشکیاری در سال‌های بعد ضمن قانون بودجه تعیین خواهد شد .

تبصره ۱ - بهداری کل مجاز است درصورتیکه احتیاج بپزشک و صاحبان سایر فنون طبی داشته باشد پزشکان یا متصدیان سایر فنون طبی که رتبه کمتر دارند از رتبه های بالاتر کفالت داده وحق الکفاله بدهند .

تبصره ۲ - بهداری کل میتواند بپزشکانیکه از اقامتگاه خود بخارج فرستاده میشوند مادامیکه در آن محل باقی هستند يك ربع و برای پایه های يك ودو يك ثلث برای پایه‌های ۳ و ٤ و ٥ يك ربع و برای بقیه يك خمس از حقوق آنانرا بعنوان مدد معاش درباره آنها منظور دارند .

ماده ٤ - پس از تصویب این قانون پزشکانی که میخواهند بهر اسم ورسم تازه وارد یکی از خدمات دولت شوند باید اقلا مدت دوسال در کشور ایران خارج از مرکز مشاغل طبی انجام دهند .

ماده ٥ - ساعتهای خدمت پزشکان اداری مشمول این قانون و طرز جرائم غیبت آنها تابع مقررات راجع بسایر خدمت گزاران کشوری خواهد بود ولی ساعتهای خدمت پزشکانی که متصدی کارهای فنی میشوند طبق آئین نامه مخصوص خواهد بود که اداره کل بهداری بانظر وزارت کشور تهیه خواهد نمود .

ماده ٦ - پس از تصویب این قانون برای هريك از پزشکانیکه مشغول خدمت

بوده‌وهستند اعم‌از رسمی‌وقراردادی و مشمولین سایرقوانین استخدامی و قانون‌اعزام محصلین بخارجه ممکن‌است پایه پزشکی‌تعیین شود. برای‌تعیین پایه اشخاص مزبور نصف‌مدت خدمت آنها بارعایت ماده‌دوم این‌قانون مأخذقرارداده‌میشود ولیکن‌تمام مدت‌خدمت آنهاجزو مدت‌دوره خدمت محسوب میگردد. پزشکانی که حقوق آنها کمتراز پایه پزشکی‌است که‌بدین ترتیب برای آنهاتعیین‌شده‌است‌درهر موقع که‌اعتبار موجودباشد حقوق‌پایه آنهاترمیم میشود.

فصل سوم - سایر علوم طبی

ماده ۷ - دامپزشکان وداروسازان که درفنون‌خود دارای‌رتبه دکترا باشند مشمول‌این‌قانون‌بوده وازهرجهت‌مانندپزشك‌یکمی باآنهارفتار خواهدشد.

ماده۸ - پزشکان - ماماها - دندانسازان - شیمی‌دانان‌طبی - دامپزشکان - میکروب شناس‌هائی که درفنون خود بدرجه‌دکترا رسیده‌ولی تحصیلات‌عالی نموده ویالیسانسیه‌هستندمیتوانندتاپایه۹پزشکی‌دومی که‌اختصاص‌باین‌دسته دارد‌ارتقاءیابند. مدت‌توقف‌درهرپایه‌از ۷ تا ۹ سال‌ومقرری‌پایه ۷ به‌بالامعادل‌است‌بامقرری‌پایه‌مادون باضافه سدس‌بلاکسر پایه‌قبل‌وشروع خدمت آنهاباپایه‌سه پزشکی‌دومی‌خواهدبود.

ماده ۹ - ماماهائی که گواهی نامه آنها عالی‌شناخته نشده‌است. داروسازهاو دندانساز های مجاز- کمك پزشکها - سر پرستارها- کمك دامپزشکها - کمك آزمایشگاه و پرستارانی که دارای گواهینامه مربوطازآموزشگاه پرستاری‌وغیره درفن‌خود باشند باپایه۳ پزشکیاری استخدام میشوند.

کمك پزشکها - سرپرستارها - کمك دامپزشکان - دستیاران آزمایشگاه - پرستارها درصورتیکه دارای گواهینامه در فن خود باشند با پایه ۲ پزشکیاری استخدام میشوند.

تبصره - کمك پزشکان - سرپرستار ها و کمك دامپزشکان - دستیاران آزمایشگاه و پرستارانیکه درتاریخ تصویب این قانون مشغول خدمت و بیش از ده سال باین فن‌اشتغال داشته‌اند میتوانند پایه ۱ پزشکیاری‌را دارا باشند و چنانچه این اشخاص ۱۰سال شغل فنی‌دولتی‌داشته‌اند میتوان معادل حقوق فعلی آنها پایه‌پزشك -

یاری در باره آنها منظور داشت .

فصل چهارم - بازنشستگی

ماده ۱۰ - نرخ کسور بازنشستگی مشمولین این قانون و همچنین طرز باز-نشستگی و اخذ وظیفه مشمولین این قانون از هرحیث، مقررات فصل چهارم قانون استخدام کشور و اصلاحاتی که در آن بعمل آمده است میباشد. درصورتیکه تحلیل قوا و ضعف پیری آنها مانع ادامه خدمت نباشد تاسن هفتاد سالگی حتماً باید باز-نشسته شوند .

تبصره - راجع بپزشکانیکه بپایه پزشکی نائل میشوند تمام خدمت آنها طبق ماده ۶۵ برای اخذ حقوق بازنشستگی محسوب خواهد گردید مشروط باینکه ازروی مأخذ پایه که بموجب این قانون برای آنها تعیین میشود کسور بازنشستگی سال-هائی را که خدمت کرده‌اند بصندوق بازنشستگی قرار پرداخت بدهند و مدت خدمت مزبور اعم از متوالی و متناوب خواهد بود .

ماده ۱۱ - در نقاطیکه دانشکده پزشکی و داروسازی و دندانسازی دائر باشد رؤسای شعب بیمارستانها موظفند که برطبق برنامه وزارت فرهنگ بدانشجویان پزشکی و داروسازی و دندانسازی تعلیمات بالینی و عملی بدهند و قبول ترفیع آنها منوط بانجام این خدمت میباشد .

ماده ۱۲ - در مواردیکه استخدام پزشکی ضرورت یابد با پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیئت وزیران میتوان پزشکانی را بطور قرار دادی بخدمت موقتی پذیرفت .

ماده ۱۳ - مواد ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۹ و ۲۱ و ۳۱ قانون استخدام کشوری با اصلاحاتی که در آن بعمل آمده است شامل پزشکان و متصدیان سایر فنون طبی که در این قانون ذکر شده است میباشد .

ماده ۱۴ - آئین نامه های اجرای این قانون و همچنین آئین نامه محاکمه اداری پزشکان را وزارت کشور تهیه نموده و پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجراء گذارده خواهد شد .

درتاریخ ۱۵ آذرماه ۱۳۲۲ آئین‌نامه تخصصی پزشکان ودامپزشکان ودارو-سازان ودندانسازان بتصویب شورای عالی فرهنگ رسیده وبا استفاده از تبصره ۲ قانون خدمتگذاری پزشکان برای متخصصین مزایائی قائل گردیده است. این آئین نامه مشتمل برسه فصل‌ودوازده ماده بشرح زیر میباشد :

آئین‌نامه تخصصی پزشکان‌دامپزشکان‌داروسازان‌ودانداانسازان

(تصویب شده شورای عالی فرهنگ در تاریخ ۱۵ آذرماه ۱۳۲۲)

فصل اول = مطالب عمومی = شرائط تخصصی

ماده اول ـ ازاین تاریخ پزشکان ودامپزشکان و دندانسازان ودارو سازانی که دریکی از رشته‌های خاص خودبموجب مقررات این آئین‌نامه گواهینامه تخصص ازوزارت فرهنگ گرفته باشند متخصص شناخته خواهند شد .

ماده دوم ـ کسانیکه داوطلب گرفتن گواهینامه تخصصی میباشند یکی از سه وضع زیررا دارا خواهند بود :

۱ ـ دکترهائی که دریکی از کشور های خارجه تحصیل کرده وعلاوه بر-تحصیلات مقرر برای گرفتن دانشنامه دکترا مدتی نیزدر خارجه یاایران در رشته-های تخصصی کار کرده و گواهینامه های حاکی ازاین تحصیلات اضافی در دست داشته باشند .

۲ ـ کسانیکه تا این‌تاریخ علاوه بردانشنامه دکترا پیشینه ممتدی درفن‌خود درایران داشته ودر یکی ازشعب تخصصی شهرت ومعروفیت تام‌حاصل کرده‌اند .

۳ ـ فارغ‌التحصیلهای دانشکده پزشکی وآموزشگاه‌عالی دامپزشکی‌تهران اعم از کسانی که درسالهای گذشته دانشنامه دکترا گرفته باشند یا ازاین ببعد دوره دانشکده یا آموزشگاه عالی‌دامپزشکی را بپایان برسانند .

ماده سوم ـ رشته‌هائی که درآن‌هاعنوان تخصص داده میشود بقرارزیراست:

الف . . . .
ب . . . . } (از بحث ما خارج است)
ج . . . .

د ـ شرایط دامپزشکی .

۱ ـ بیماریهای درونی	دوره تحصیل و تمرین سه‌سال
۲ ـ « بیرونی	« « «
۳ ـ « واگیر	« « «
٤ ـ « پوستی وانگلی	« « «
٥ ـ « دامپروری	« « «
٦ ـ بازرسی مواد غذائی و گوشت	« « دو سال
۷ ـ رشته‌های آزمایشگاهی وعملی دامپزشکی «	« «

ماده چهارم ـ کسانیکه متخصص شناخته میشوند بایدعلاوه برداشتن درجه دکترا ازدانشگاه تهران یایکی ازدانشگاه‌های کشورهای خارجه که شورای عالی فرهنگ آنرا تصدیق کرده باشد دررشته های مختلف تخصصی بترتیبی که در فوق ذکر شده بامراعات سنوات قید گردیده پس ازخاتمه تحصیل در آن رشته مطالعه و تمرین کرده باشند .

ماده پنجم ـ داوطلبانیکه دردوشعبه مختلف مذکوردرماده سوم کاروتمرین کرده باشند میتوانند عنوان تخصص رادر هردو رشته دارا شوند مشروط باینکه :

الف . . . .
ب . . . . } (ازبحث ما خارج است)
ج . . . .

د ـ رشته های دامپزشکی ،

مدت تحصیل‌وتمرین برای رشته‌های آزمایشگاهی‌وعملی دامپزشکی‌مربوط بیکدیگر سه‌سال باشد .

تبصره ـ تشخیص‌ارتباط رشته‌های تخصصی‌مورد تقاضا باکمیسیون رسیدگی بمدارك تخصصی است .

فصل دوم ـ طرز رسیدگی مدارك وعطای گواهینامه تخصصی

ماده ششم ـ هریك ازطبقات سه‌گانه‌مذکوردرماده‌دوم برای گرفتن گواهی ـ

نامه تخصصی باید بترتیب ذیل عمل نمایند :

۱ ـ اشخاصیکه از کشورهای خارجه دانشنامه دکترادارندباید مدارک خود را مبنی برتحصیلات اضافی دریکی از فنون مربوط باداره دبیرخانه شورای عالی فرهنگ تسلیم نمایند تادر کمیسیون مخصوص مورد رسیدگی واقع شود .

۲ ـ کسانیکه پیشینه ممتد درفنون مذکور دراین آئین‌نامه درایران‌دارندو بیکی ازرشته های‌خاصی شهرت یافته‌اند درصورت تمایل‌بایدتقاضانامه مبنی برتعیین رشته‌ای که میل دارند منحصراً بآن بپردازند بامدارکی که اشتغال وشهرت ایشان را بآن رشته‌خاص اثبات کند باداره دبیرخانه شورای عالی فرهنگ تسلیم نمایند .

۳ ـ . . . . (ازبحث ما خارج است)

٤ ـ فارغ‌التحصیلهای آموزشگاه عالی‌دامپزشکی تهران درصورتیکه‌لااقل مدت دو یا سه سال بر طبق ماده ٤ آئین نامه در آموزشگاه عالی دامپزشکی یا آزمایشگاههای تابع آن در یکی ازرشته ها تمرین کرده باشند میتوانند پس از درخواست کتبی از آموزشگاه عالی دامپزشکی وگذرانیدن امتحان که برنامه و آئین‌نامه آنرا شورای آموزشگاه عالی دامپزشکی یا آزمایشگاه معین مینماید و درصورت توفیق در امتحان در خواست تخصص در آن رشته را از شورای عالی فرهنگ بنمایند .

ماده‌هفتم‌و ماده‌هشتم‌و ماده نهم‌راجع بتشکیل کمیسیون‌از بحث‌ماخارج‌میباشد .

فصل سوم ـ حقوق و امتیازات

ماده دهم ـ ازتاریخ اجرای این‌آئین‌نامه فقط اشخاصیکه گواهینامه تخصص از وزارت فرهنگ داشته باشند حق دارند این‌عنوان رادر سرنسخه‌ها وتابلوهای خود ذکر نمایند واز کسانیکه گواهینامه مزبور را دردست‌نداشته‌باشند جلوگیری خواهد شد .

ماده یازدهم ـ کسانیکه بدریافت گواهینامه تخصص بموجب مقررات این آئین‌نامه نائل میشوند درصورت استخدام دروزارتخانه‌ها وادارات دولتی ازمزایای تبصره دوماده ۳ قانون استخدام پزشکان بهره‌مند خواهند شد .

ماده دوازدهم - اشخاصیکه برطبق این آئین‌نامه متخصص شناخته شوند حق ندارند دررشته دیگری بکار پردازند ودرصورتیکه بعداً بخواهند درکلیه رشته ها مشغول باشند باید ازامتیاز عنوان تخصص صرف‌نظر کرده ومراتب رارسماً باداره دبیرخانه شورایعالی فرهنك اطلاع دهند.

میزان حقوق

برای اینکه استادان دانشکده دامپزشکی و دانشیاران و دامپزشکان فارغ التحصیل بر میزان حقوق خود واقف گردند ذیلا جدول حقوق آنها را درج مینمائیم :

جدول حقوق استادان

پایه	حقوق	کمك و کمك لیسانس		جمع حقوق و کمك		جمع کسور		جمع پرداختی	
١	٣١٦٠	٥٠	٢٣٣٧	٥٠	٥٤٩٧	٧٠	٣٢١	٨٠	٥١٧٥
٢	٣٤٧٠	—	٢٣٨٥	—	٥٨٥٥	٩٥	٣٤٦	٥٠	٥٥٠٨
٣	٣٨١٠	٥٠	٢٤٤٢	٥٠	٦٢٥٢	٨٠	٤٢٧	٧٠	٥٨٢٤
٤	٤١٩٠	—	٢٣١٥	—	٦٥٠٥	٥٠	٤٦٣	٥٠	٦٠٤١
٥	٤٦٠٠	٥٠	١٩٧٧	٥٠	٦٥٧٧	٧٠	٥٠٢	٨٠	٧٠٧٤
٦	٥٠٦٠	—	١٦٥٥	—	٦٧١٥	٤٥	٥٤٦	٥٥	٦١٦٨
٧	٥٥٦٠	٥٠	١٧٣٢	٥٠	٧٢٩٢	٦٥	٥٩٢	٨٥	٦٦٩٩
٨	٦١١٠	٥٠	١٨١٧	٥٠	٧٩٢٧	٤٠	٦٤٣	١٠	٧٢٨٤
٩	٦٧٢٠	—	١٩٧٠	—	٨٦٩٠	٧٥	٧٠٥	٢٥	٧٩٨٤
١٠	٧٣٩٠	—	٢١٥٥	—	٩٥٤٥	٢٥	٧٧٥	٧٥	٨٧٦٩

جدول حقوق دانشیاران

پایه	حقوق	کمک و کمک لیسانس		جمع حقوق و کمک		جمع کسور		جمع پرداختی	
۱	۲۸۸۰	۲۳۰۰	-	۵۱۸۰	—	۲۹۹	۵۰	۴۸۸۰	۵۰
۲	۳۱۶۰	۲۳۴۵	-	۵۵۰۵	—	۳۲۲	۷۵	۵۱۸۲	۳۵
۳	۳۴۷۰	۲۳۹۷	۵۰	۵۸۶۷	۵۰	۳۴۸	—	۵۵۱۹	۵۰
۴	۳۸۱۰	۲۴۵۲	۵۰	۶۲۶۲	۵۰	۴۲۸	۹۵	۵۸۳۳	۵۵
۵	۴۱۹۰	۲۳۲۷	۵۰	۶۵۱۷	۵۰	۴۶۴	۷۰	۶۰۵۲	۸۰
۶	۴۶۰۰	۱۹۴۷	۵۰	۶۵۸۷	۵۰	۵۰۳	۸۵	۶۰۸۳	۶۵
۷	۵۰۶۰	۱۶۷۰	-	۶۷۳۰	—	۵۴۷	۶۵	۶۱۸۲	۳۵
۸	۵۵۶۰	۱۷۴۵	-	۷۳۰۵	—	۵۹۳	۸۰	۶۷۱۱	۲۰
۹	۶۱۱۰	۱۸۷۵	-	۷۹۸۵	—	۶۴۸	۲۵	۷۳۳۶	۷۵
۱۰	۶۷۲۰	۲۰۵۰	-	۸۷۷۰	—	۷۰۱	۹۵	۸۰۶۸	۰۵

جدول حقوق پزشکی

پایه	حقوق	کمک		جمع حقوق و کمک ها		جمع کسور		جمع پرداختی	
۱	۱۸۴۰	۱۲۲۰	-	۳۹۹۶	-	۲۲۱	۱۰	۳۷۷۴	۹۰
۲	۲۲۲۰	۱۳۵۵	-	۴۵۷۵	-	۲۵۷	۸۰	۴۳۱۷	۲۰
۳	۲۶۴۰	۱۴۶۰	-	۵۱۰۰	-	۲۹۴	۳۰	۴۸۰۵	۷۰
۴	۳۱۷۰	۱۵۹۲	۵۰	۵۷۶۲	۵۰	۳۴۲	—	۵۴۲۰	۵۰
۵	۳۷۷۰	۱۷۴۲	۵۰	۶۵۱۲	۵۰	۴۴۹	۹۰	۶۰۶۲	۶۰
۶	۴۴۶۰	۱۹۱۵	-	۶۹۱۵	-	۵۲۰	۳۵	۶۳۹۴	۶۵
۷	۵۰۳۰	۲۰۵۷	۵۰	۷۰۸۷	۵۰	۵۷۸	۲۰	۶۵۰۹	۳۰
۸	۵۷۰۰	۲۲۲۵	-	۷۹۲۵	-	۶۴۵	۴۰	۷۲۷۹	۶۰
۹	۶۰۰۰	۲۳۰۰	-	۸۳۰۰	-	۶۷۵	۵۰	۷۶۲۴	۵۰

آئین‌نامه شورای عالی بهداشت

بموجب تصویبنامه هیئت وزیران درتاریخ ۱۱ اردیبهشت ماه ۱۳۲۵ آئین‌نامه شورای عالی بهداشت که مشتمل بر ۱۷ مـاده‌است. بااینکه ۳۸ نفر عضو اصلی این شورا میباشند واین‌شورا بمنظور بحث واظهار نظر راجع بامور مربوط به‌بهداشت عمومی تشکیل شده (ماده۱) معذالك‌فقط دو نفر دامپزشك که یکی رئیس‌دانشکده دامپزشکی ودیگری‌رئیس اداره کل دامپزشکی‌ویا رئیس‌بنگاه مایه‌سازی‌حصارك وزارت کشاورزی بنمایندگی ازطرف آن‌وزارتخانه (ماده۲) درآن‌شرکت‌دارند. درماده هفتم که از کمیسیون دائمی بحث شده است فقط یکنفر که رئیس اداره کل دامپزشکی ویا مؤسسه مایه سازی حصارك باشد شرکت داده شده است واین‌نقص بزرگی است .

خوشبختانه درماده ششم علاوه براعضای اصلی اعضای موقت پیش‌بینی شده که بمقتضای احتیاج ممکن است‌ازوجود دامپزشکان متخصص‌استفاده نمایند وهم‌چنین برای کمیسیونهای فرعی که درماده نهم پیش‌بینی‌شده است انتخاب و شرکت اعضای موقت‌راپیش بینی کرده است.چون‌شورای‌عالی بهداشت برای تأمین‌بهداشت همگانی و قسمت اعظم وظیفه آن بدست دامپزشکان باید اجراء شود ، حق بود تعداد بیشتری ازدامپزشکان را دخالت میدادند تا درشورای عالی که تصمیمات‌لازم کمیسیون ها بتصویب‌میرسندمدافعی از حقوق دامپزشکان و وظائف محوله بآنها وجود داشت .

مدال کشاورزی

بموجب تصویب نامه مورخه ۱۸ شهریور ۱۳۲۵ در آئین‌نامه مربوط بمدال کشاورزی برای‌فارغ‌التحصیلهای دانشکده‌دامپزشکی که رتبه اول راحائزشده‌اند مدال درجه یك و برای فارغ التحصیلهای دبیرستان دامپزشکی که اول شناخته شده‌اند مدال درجه ۲قائل شده‌اند وهمچنین برای کسانی که تألیفاتی در کشاورزی داشته ویا حیوانات اصیلی را تربیت کرده‌اندنشانهائی قائل گردیده‌اند این‌تصویب-

نامه از نظر پرورش و اصلاح نژاد حیوانات برای تشویق دامداران مخصوصاً مفید میباشد و باید دامپزشک سعی نماید از اینراه دامپروران ترغیب گردند.

۶- قوانین دامپزشگی

اولا- درقانون مدنی بطورعموم راجع باموال،مالکیت، عقودومعاملات وغیره موادی وضع گردیده است که چون دامها جزو اموال محسوب میگردند از آن‌ها استفاده میشود.

ثانیاً- درقوانینی که بعداً بتصویب رسیده مواردی است که دامپزشکی از آن برخوردار میشود.

ثالثاً- قوانینی مخصوص بفن دامپزشکی وضع گردیده‌اند که از آنها امروز استفاده میشود.

رابعاً- آئین‌نامه‌ها ومقررات مختلف دیگری در قسمتهای گوناگون وضع گردیده‌اند که بادامپزشگی ارتباط دارد.

پس ازشرح قوانین کلی که از مجموعه های قوانین گرد آورده شده است چون این قوانین تکمیل نبوده و باید قوانین اختصاصی دیگری وضع شود لذا از نظراهمیت بذکر بعضی از آنها خواهم پرداخت.

۱ - قانون مدنی

موادیکه از نظردامپزشکی مورد نظر است و مربوط بدامها میباشد ذیلا بیان میگردد.ممکن است مواد دیگری نیز در مورد تفسیر بحیوانات تعلق گیرد ولی ازذکر آنها خودداری شده است.

در بیان انواع اموال

ماده ۱۱ — اموال بردو قسم است: منقول وغیرمنقول.

الف— دراموال غیرمنقوله:

ماده ۱۲ — مال غیر منقول آنستکه ازمحلی بمحل دیگر نتوان نقل نمود اعم از اینکه استقرار آن ذاتی باشد یا بواسطه عمل انسان بنحوی که نقل آن مستلزم خرابی یا نقص خود مال یامحل آن شود.

ماده ۱۷ — حیوانات واشیائیکه مالك آنرا برای عمل زراعت اختصاص داده-

باشد از قبیل گاو و گاومیش و ماشین و اسباب و ادوات زراعت و تخم و غیره و بطور کلی هر مال منقول که برای استفاده از عمل زراعت لازم و مالك آنرا باین امر تخصیص داده باشد از جهت صلاحیت محاکم و توقیف اموال جزو ملك محسوب و در حکم مال غیر منقول است و همچنین است تلمبه و گاو یا حیوان دیگری که برای آبیاری زراعت، خانه و باغ اختصاص داده شده است .

ب ـ مال منقول :

ماده ۱۹ ـ اشیائی که نقل آن از محلی به محلی دیگر ممکن باشد بدون اینکه بخود یا محل آن خرابی وارد آید منقول است

چنانکه گذشت حیوانات از نظر قانون مدنی بدو دسته تقسیم میشوند یك دسته که اختصاص بزمین و کارهای زراعتی و آبیاری دارند غیرمنقول محسوب و تابع مقررات مربوط به اموال غیر منقول می باشند و دسته دیگر که ارتباطی بکارهای زراعتی و آبیاری ندارند چون قابل انتقال میباشند در جزو اموال منقوله محسوب و تابع مقررات اموال منقوله‌اند .

در مالکیت

ماده ۳۰ ـ هر مالکی نسبت به مایملك خود حق هر گونه تصرف و انتفاع دارد مگر درمواردی که قانون استثناء کرده باشد .

ماده ۳۱ ـ هیچ مالی را از تصرف صاحب آن نمی‌توان بیرون کرد مگر بحکم قانون .

ماده ۳۳ ـ تمام ثمرات و متعلقات اموال منقوله و غیر منقوله که طبعاً یادر نتیجه عملی حاصل شده باشد بالتبع مال مالك اموال مزبوره است .

ماده ۳٤ ـ نتاج حیوانات در ملکیت تابع مادر است و هر کس مالك مادر شد مالك نتاج آن هم خواهد شد.

ماده ۳۵ ـ تصرف بعنوان مالکیت دلیل مالکیت است مگر اینکه خلاف آن ثابت شود .

در حیوانات ضاله

ماده ۱۷۰ ـ حیوان گمشده (ضاله) عبارت از هر حیوان مملوکی است که بدون

متصرف یافت شودولی اگر حیوان مزبور درچراگاه یانزدیك آبی یافت شود یا متمکن ازدفاع خود درمقابل حیوانات درنده باشد ضاله محسوب نمی گردد .

ماده ۱۷۱-هر کس حیوان ضاله پیدا نماید باید آنرا بمالك آن رد کندو اگر مالك را نشاسد باید بحاکم یا قائم مقام او تسلیم کند والا ضامن خواهد بود اگرچه آنرا بعد ازتصرف رها کرده باشد .

ماده ۱۷۲ - اگرحیوان گم شده درنقاط مسکو نه یافت شود و پیدا کننده با دسترسی بحاکم یاقائم مقام اوتسلیم نکند حق مطالبه مخارج نگاهداری آنرا از مالك نخواهد داشت .

هر گاه حیوان ضاله در نقاط غیرمسکو نه یافت شود پیدا کننده میتواند مخارج نگاهداری آنرا ازمالك مطالبه کند مشروط براینکه ازحیوان انتفاعی نبرده باشد والا مخارج نگاهداری بامنافع حاصله احتساب و پیدا کننده یامالك فقط برای بقیه حق رجوع بیك دیگر را خواهد داشت .

درشکار

ماده ۱۷۹ - شکار کردن موجب تملك است .

ماده ۱۸۰ - شکار حیوانات اهلی وحیوانات دیگری که علامت مالکیت در آن باشد موجب تملك نمیشود .

ماده ۱۸۲ - اگر کسی کندو ویا محلی برای زنبور عسل تهیه کند زنبور و عسل که در آن جمع میشوند ملك آن شخص است،همینطور است حکم کبوتر که دربرج کبوتر جمع شود .

ماده ۱۸۲-مقررات دیگر راجع بشکار بموجب نظامات مخصوصه معین خواهدشد.

درعقود و معاملات

ماده ۱۸۳ - عقد عبارت است از اینکه یك یا چند نفر درمقابل یك یا چند نفر دیگر تعهد برامری نمایند ومورد قبول آنها باشد .

ماده ۱۸٤-عقودو معاملات باقسام ذیل منقسم میشوند:لازم جائز خیاری منجز و معلق.

ماده ۱۸٥- عقدلازم آنست که هیچیك ازطرفین معامله حق فسخ آنرا نداشته باشد مگر درموارد معینه .

ماده ۱۸۶ ـ عقد جائز آنست که هریك از طرفین بتواند هر وقتی بخواهد آنرا فسخ کند .

ماده ۱۸۷ ـ عقد ممکن است نسبت بیك طرف لازم باشد و نسبت بطرف دیگر جائز .

ماده ۱۸۸ ـ عقد خیاری آنست که برای طرفین یا یکی از آنها یابرای ثالثی اختیار فسخ باشد .

ماده ۱۸۹ ـ عقد منجز آنست که تأثیر آن بموجب انشاء موقوف بامر دیگری نباشد والا معلق خواهد بود .

ماده ۱۹۰ ـ برای صحت هرمعامله شرایط ذیل اساسی است :

۱ ـ قصد طرفین ورضای آنها .

۲ ـ اهلیت طرفین .

۳ ـ موضوع معین که مورد معامله باشد.

٤ ـ مشروعیت جهت معامله .

کلیه مقررات قانون مدنی که مربوط بشرائط چهارگانه فوق است در باب معاملات حیوانات لازم الرعایه میباشند ودرصورتیکه یکی ازشرایط مذکوره در بالا رعایت نگردد موجب عدم صحت عقد است چنانکه درقانون مصرح است :

۱ ـ درقصد طرفین ورضای آنها :

ماده ۱۹۵ ـ اگر کسی درحال مستی یابیهوشی یادر خواب معامله نماید آن معامله بواسطه فقدان قصد باطل است .

ماده ۱۹۹ ـ رضای حاصل درنتیجه اشتباه یااکراه موجب نفوذ معامله نیست.

ماده ۲۰۰ ـ اشتباه وقتی موجب عدم نفوذ معامله است که مربوط بخود موضوع معامله باشد .

ماده ۲۰۱ ـ اشتباه درشخص طرف بصحت معامله خللی وارد نمی آورد مگر در مواردیکه شخصیت طرف علت عمده عقد بوده باشد.

ماده ۲۰۲ ـ اکراه باعمالی حاصل میشود که مؤثر در هرشخص باشعوری بوده واورا نسبت بجان ومال یاآبروی خود تهدید کند بنحویکه عادتاً قابل تحمل نباشد. درمورد اعمال اکراه آمیز سن و شخصیت واخلاق ومرد یازن بودن شخص باید در

نظر گرفته شود .

ماده۲۰۳- اکراه موجب عدم نفوذ معامله است اگرچه از طرف شخص خارجی غیر ازمتعاملین واقع شود .

ماده ۲۰۴ - تهدید طرف معامله در نفس یاجان یاآبروی اقوام نزدیك او از قبیل زوج وزوجه وآباء واولاد موجب اکراه است درمورد این ماده تشخیص درجه نزدیکی برای مؤثر بودن اکراه بسته بنظرعرف است .

ماده۲۰۵- هرگاه شخصی که تهدیدشده است بداند که تهدید کننده نمیتواند تهدید خودرا بموقع اجراء گذارد ویا خود شخص مزبور قادر باشد براینکه بدون مشقت اکراه را از خـود دفع کند و معامله را واقـع نسازد آن شخص مکره محسوب نمیشود .

ماده ۲۰۶ - اگر کسی درنتیجه اضطرار اقدام بمعامله کند مکره محسوب نشده ومعامله اضطراری معتبر خواهد بود .

درماده۲۰۷ انشاء معامله بحکم مقامات صالحه قانونی را اکراه محسوب ننموده وماده ۲۰۸ خوف از کسی بدون اینکه ازطرف آن کس تهدیدی شده باشد اکراه محسوب نمی‌نماید و در ماده ۲۰۹ امضاء معامله را بعد از رفع اکراه موجب نفوذ معامله تلقی مینماید .

۲- دراهلیت طرفین:

بموجب ماده ۲۱۰ و ۲۱۱ متعاملین باید برای معامله اهلیت داشته باشند، بدین معنی که بالغ ورشیدوعاقل باشند درصورتیکه طرفین معامله اهلیت نداشته باشند معامله باطل است (ماده۲۱۲) بموجب ماده ۲۱۳ معامله محجورین نیز نافذنیست. برای بلوغ سن قانونی معین گردیده است رشیددارای قوه ممیزی وعاقل کسی است که دیوانه نباشد.

۳ - درمورد معامله:

بموجب مواد ۲۱۴ و۲۱۵ و۲۱۶ مورد معامله باید مال و یا عملی باشد کـه متضمن منفعت عقلائی بوده ومبهم نباشد .

۴ - درجهت معامله:

بموجب ماده ۲۱۷ و۲۱۸ جهت معامله باید مشروع و برای فرار ازدین واقع

نشده باشد .

در اثر معاملات

معاملات عادی مشروط بهیچ‌شرطی نبوده و بمحض اینکه طرفین درقیمت آن رضایت حاصل کردند یابعبارت دیگر اززمان اجرای عقد انجام شده محسوب واعم از اینکه عین‌مال تحویل شده‌ویا نشده‌باشد ازهمان دقیقه که رضایت طرفین‌مسجل گردیدکلیه خسارات ممکنه بعهده خریدار خواهد بود .

ماده ۲۱۹ ـ عقودیکه برطبق قانون واقع‌شده باشد بین‌متعاملین وقائم مقام انها لازم الاتباع است مگراینکه برضای طرفین اقاله یابعلت قانونی فسخ شود.

در مورد معاملات شرطی

بموجب ماده ۲۳۴ ـ شرط بر سه قسم است :

۱ ـ شرط صفت .

۲ ـ شرط نتیجه .

۳ ـ شرط فعل‌اثباتاً ویا نفیاً.

درموردشرط صفت که‌باحیوانات‌منطبق‌است قانون‌چنین گوید :

ماده ۲۳۵ـ هرگاه شرطی که درضمن عقدشده‌است شرط‌صفت باشد ومعلوم شود آن‌صفت موجود نیست کسیکه شرط‌بنفع اوشده است‌خیار فسخ‌خواهدداشت.

ماده ۲٤٤ـ طرف معامله که شرط‌بنفع اوشده میتواند ازعمل آن‌شرط‌صرف نظر کند دراین‌صورت مثل آنست که آن‌شرط در معامله قید نشده باشد ...

در غصب

مادد ۳۰۸ ـ غصب استیلاء برحق غیراست بنحو عدوان ـ اثبات یدبرمال غیر بدون مجوز هم درحکم غصب است .

ماده ۳۱۱ ـ غاصب باید مال مغصوب‌را عیناً بصاحب‌آن رد نماید واگر عین تلف شده‌باشدباید مثل‌یاقیمت آنرا بدهدواگربعلت دیگری‌رد عین‌ممکن‌نباشد باید بدل آنرا بدهد .

ماده ۳۱۲ ـ هرگاه مال‌مغصوب مالی بوده ومثل‌آن پیدا نشود غاصب باید قیمت عین او را بدهد و اگر مثل موجود بود و از مالیت افتاده باشد باید آخرین قیمت آنرا بدهد .

ماده ۳۱٤ ـ اگر در نتیجه عمل غاصب قیمت مال مغصوب زیاد شود غاصب حق مطالبه قیمت زیادی را نخواهد داشت مگر اینکه آن زیادتی عین باشد که در اینصورت عین زاید متعلق بخود غاصب است .

ماده ۳۱٥ ـ غاصب مسئول هر نقص و عیبی است که در زمان تصرف او بمال مغصوب وارد شده باشد هرچند مستند بفعل او نباشد، راجع بمقررات دیگر مربوط بمال غصب مواد قانون مدنی لازم الاجراء است .

در اتلاف

ماده ۳۲۸ ـ هر کس مال غیر را تلف کند ضامن آنست و باید مثل یاقیمت آنرا بدهد اعم از اینکه از روی عمد تلف کرده باشد یا بدون عمد و اعم از اینکه عین باشد یا منفعت و اگر آنرا ناقص یامعیوب کند ضامن نقص قیمت آن مال است .

ماده ۳۳۰ ـ اگر کسی حیوان متعلق بغیر را بدون اذن صاحب آن بکشد باید تفاوت قیمت زنده و کشته آنرا بدهد و اگر کشته آن قیمت نداشته باشد باید تمام قیمت حیوان را بدهد ولیکن اگر برای دفاع از نفس بکشد یا ناقص کند ضامن نیست .

در تسبیب

ماده ۳۳۱ ـ هر کس سبب تلف مالی بشود باید مثل یاقیمت آنرا بدهد و اگر سبب نقص یاعیب آن شده باشد باید ازعهده نقص قیمت آن برآید .

ماده ۳۳۲ ـ هرگاه یکنفر سبب تلف مالی را ایجاد کند و دیگری مباشر تلف شدن آن مال بشود مباشر مسئول است نه مسبب مگر اینکه سبب اقوی باشد بنحوی که عرفاً اتلاف مستند باو باشد .

ماده ۳۳٤ ـ مالك یامتصرف حیوان مسئول خساراتی نیست که از ناحیه آن حیوان وارد میشود مگر اینکه در حفظ حیوان تقصیر کرده باشد لیکن درهر حال اگر حیوان بواسطه عمل کسی منشأء ضرر گردد فاعل آن عمل مسئول خسارات وارده خواهد بود .

در استیفاء

ماده ۳۳۷ ـ هرگاه کسی برحسب اذن صریح یاضمنی ازمال غیر استیفاء منفعت کند صاحب مال مستحق اجرت المثل خواهد بودمگر اینکه معلوم شود که اذن در انتفاع مجانی بوده .

در بیع

۱ ـ در احکام بیع :

ماده ۳۳۸ ــ بیع عبارت است ازتملك عین بعوض معلوم .

ماده ۳۳۹ ــ پس ازتوافق بایع ومشتری درمبیع وقیمت آن عقد بیع بایجاب وقبول واقع میشود .

ماده ۳۴۰ ــ در ایجاب وقبول الفاظ وعبارات باید صریح درمعنی بیع باشد .

ماده ۳۴۲ ـ مقدار جنس و وصف مبیع باید معلوم باشد و تعیین مقدار آن بوزن یاکیل یاعدد یاذرع یامساحت یامشاهده تابع عرف بلد است .

۲ ـ درطرفین معامله:

ماده ۳۴۵ ــ هریك ازبایع ومشتری باید علاوه براهلیت قانونی برای معامله اهلیت برای تصرف درمبیع یاثمن رانیز داشته باشد .

ماده ۳۴۶ ــ عقد بیع بایدمقرون برضای طرفین باشدوعقد مکره نافذنیست.

ماده ۳۴۷ ـ شخص کور میتواند خریدوفروش نماید مشروط براینکه شخصاً بطریقی غیراز معاینه یابوسیله کسی دیگر و لوخود بایع جهل اومرتفع شود .

۳ ـ درمبیع:

ماده ۳۴۸ ــ بیع چیزیکه خریدوفروش آن قانوناً ممنوع است ویاچیزیکه مالیت و یا منفعت عقلائی ندارد یاچیزیکه بایع قدرت برتسلیم آن ندارد باطل است مگر اینکه مشتری خود قادر برتسلیم باشد . وجنس ووصف مبیع ذکرشود .

ماده ۳۵۳ ــ هرگاه چیز معین بعنوان جنس خاصی فروخته شود و در واقع ازآن جنس نباشد بیع باطل است واگر بعضی ازآن از غیر جنس باشد نسبت بآن

بعض باطل است و نسبت بمابقی مشتری حق فسخ دارد .

ماده ٣٥٤ - ممکن است بیع ازروی نمونه بعمل آید دراینصورت باید تمام مبیع مطابق نمونه تسلیم شود و الا مشتری خیار فسخ خواهد داشت .

ماده ٣٥٦ - هرچیزی که برحسب عرف و عادت جزء یا از توابع بیع شمرده شود یا قرائن دلالت بردخول آن در بیع نماید داخل در بیع ومتعلق بمشتری است اگرچه درعقد صریحاً ذکر نشده باشد واگر چه متعاملین جاهل برعرف باشند .

ماده ٣٥٧- هرچیزی که برحسب عرف وعادت جزء یاتابع مبیع شمرده نشود داخل درمبیع نمیشود مگراینکه صریحاً درعقد ذکر شده باشد .

ماده ٣٥٨ - نظر به دو ماده فوق دربیع باغ اشجار ودربیع خانه ممرو مجری وهرچه ملصق به بناباشد بطوریکه نتوان آنرا بدون خرابی نقل نمود متعلق بمشتری میشود وبرعکس زراعت دربیع زمین ومیوه ، دربیع درخت وعمل ، دربیع حیوان متعلق بمشتری نمیشودمگر اینکه تصریح شده باشد یابرحسب عرف ازتوابع شمرده شود. درهرحال طرفین عقد میتوانند بعکس ترتیب فوق تراضی کنند .

ماده ٣٦٠ - هرچیزیکه فروش آن مستقلا جایز است استثناء آن ازمبیع نیز جایز است .

٤ ـ در آثار بیع :

ماده ٣٦٢ - آثار بیعی که صحیحاً واقع شده باشد از قرار ذیل است :

١ - بمجرد وقوع بیع مشتری مالك مبیع و بایع مالك ثمن میشود .

٢ - عقدبیع بایع راضامن درك مبیع و مشتری را ضامن درك ثمن قرارمیدهد.

٣ - عقد بیع بایع را به تسلیم مبیع ملزم مینماید .

٤ - عقد بیع مشتری را بتأدیه ثمن ملزم میثماید .

مواد قانون مدنی که بچهار اصل کلی ذکرشده دربالا مربوط بوده و بخرید وفروش حیوانات نیزارتباط دارد باید محترم شمرده شود ومخصوصاً مواد زیرباید مورد دقت قرار گیرد :

ماده ٣٦٣ ـ درعقد بیع وجود خیار فسخ برای متبایعین باوجود اجلی برای تسلیم مبیع یاتأدیه ثمن مانع انتقال نمیشود بنابراین اگرثمن یامبیع عین معین بوده

وقبل ازتسلیم آن احـد متعاملین مفلس شود طرف دیگر حق مطالبه آن عین را خواهد داشت .

ماده ٣٦٤ - در بیع خیاری مالکیت ازحین عقدبیع است نه از تاریخ انقضـاء خیارودر بیعی که قبض شرط صحت است مثل بیع صرف انتقال ازحین حصول شرط ـ است نه ازحین وقوع بیع .

ماده ٣٦٧- تسلیم عبارت است ازدادن مبیع بتصرف مشتری بنحوی که متمکن از انحاء تصرفات و انتفاعات باشد وقبض عبارت است از استیلاء مشتری برمبیع .

ماده ٣٦٨ - تسلیم وقتی حاصل میشود که بیع تحت اختیار مشتری گذاشته شده باشد اگرچه مشتری آنرا هنوز عملا تصرف نکرده باشد .

ماده ٣٧٠- اگر طرفین معامله برای تسلیم موعدی قرارداده باشند قدرت بر تسلیم درآن موعد شرط است نه درزمان عقد .

ماده ٣٧١ - در بیعی که موقوف باجازه مالك است قدرت برتسلیم در زمان اجازه معتبر است .

ماده ٣٧٢ - اگر نسبت به بعض مبیع بایع قدرت بر تسلیم داشته و نسبت به بعض دیگر نداشته باشد بیع نسبت به بعض که قدرت برتسلیم داشته صحیح است و نسبت به بعض دیگر باطل است .

ماده ٣٧٣ - اگر مبیع قبلا درتصرف مشتری بوده باشد محتاج بقبض جدید نیست وهمچنین است در ثمن .

ماده ٣٧٤ - درحصول قبض اذن بایع شرط نیست و مشتری میتواند مبیع را بدون اذن قبض کند .

ماده ٣٧٥ - مبیع باید درمحلی تسلیم شود که عقد بیع در آنجا واقع شده ـ است مگر اینکه عرف وعادت مقتضی تسلیم در محل دیگر باشد ویـا در ضمن بیع محل مخصوصی برای تسلیم معین شده باشد .

ماده ٣٧٦ - درصورت تأخیر درتسلیم مبیع یاثمن ممتنع اجبار به تسلیم میشود.

ماده ٣٧٧ - هریك ازبایع ومشتری حق دارد ازتسلیم مبیع یاثمن خودداری کند تاطرف دیگر حاضر بتسلیم شود مگر اینکه مبیع یاثمن مؤجل باشد دراین-

صورت هر کدام ازمبیع یاثمن که حال باشد باید تسلیم شود .

ماده ۳۷۸ ـ اگربایع قبل ازاخذ ثمن مبیع رابمیل خود تسلیم مشتری نماید حق استرداد آنرا نخواهد داشت مگر بموجب فسخ درمورد خیار .

ماده ۳۸۳ ـ تسلیم باید شامل آنچیزی هم‌باشد که از اجـزاء وتوابع مبیع شمرده میشود .

ماده ۳۸٤ ـ هرگاه درحال معامله مبیع ازحیث مقدار معین بوده و در وقت تسلیم کمتر ازآن مقدار درآید مشتری حق‌دارد که بیع رافسخ کند یاقیمت موجودـ را باتأدیه حصه ازثمن به‌نسبت موجود قبول نماید واگرمبیع زیـاده از تعداد معینی باشد زیاده مال بایع است .

ماده ۳۸۷ ـ اگرمبیع قبل ازتسلیم بدون تقصیر و اهمال ازطرف بایع تلف شود بیع منفسخ‌وثمن باید بمشتری مسترد گردد مگر اینکه بایع برای تسلیم‌بحاکم یا قائم‌مقام اورجوع نموده باشد که دراین صورت تلف ازمال مشتری خواهدبود.

ماده ۳۸۸ـ اگر قبل‌از تسلیم درمبیع نقصی‌حاصل شود مشتری حق خواهد داشت که معامله را فسخ نماید .

ماده ۳۸۹ـ اگردرمورد دوماده‌فوق تلف‌شدن مبیع یانقص‌آن ناشی ازعمل مشتری‌باشد مشتری‌حقی بر بایع ندارد وباید ثمن‌را تأدیه کند .

ماده ۳۹٤ ـ مشتری‌باید ثمن‌را درموعد درمحل و برطبق شرائطی که درعقد بیع مقررشده است تأدیه نماید .

ماده ۳۹۵ ـ اگرمشتری ثمن‌را درموعد مقرر تأدیه نکند بایع حق‌خـواهد داشت که برطبق مقررات راجعه بخیار تأخیر ثمن‌معامله رافسخ یـا ازحاکم اجبار مشتری رابتأدیه ثمن بخواهد .

در خیارات

۱ ـ درخیارمجلس:

ماده ۳۹۲ ـهریك ازمتبایعین بعدازعقد فی‌المجلس ومادام که متفرق‌نشده‌اند اختیار فسخ معامله را دارند .

۲ ـ در خیار حیوان:

ماده ۳۹۸ ـ اگر مبیع حیوان باشد مشتری تا سه روز از حین عقد اختیار فسخ معامله را دارد.

۳ـ در خیار شرط:

ماده ۳۹۹ ـ در عقد بیع ممکن است شرط شود که در مدت معین برای بایع یا مشتری یا هردو یا شخص خارجی اختیار فسخ معامله باشد.

بموجب ماده ۴۰۰ اگر ابتداء مدت معین نشده باشد از حین عقد محسوب و بموجب ماده ۴۰۱ اگر مدت تعیین نشده باشد هم شرط خیار و هم بیع باطل است.

۴ ـ در خیار تأخیر ثمن:

ماده ۴۰۲ ـ هر گاه مبیع عین خارجی و یا در حکم آن بوده و برای تأدیه ثمن یا تسلیم مبیع بین متبایعین اجلی معین نشده باشد اگر سه روز از تاریخ بیع بگذرد و در این مدت نه بایع مبیع را تسلیم مشتری نماید و نه مشتری تمام ثمن را به بایع بدهد بایع مختار در فسخ معامله میشود.

ماده ۴۰۶ ـ خیار تأخیر مخصوص بایع است و برای مشتری از جهت تأخیر در تسلیم مبیع این اختیار نمیباشد.

ماده ۴۰۹ ـ هر گاه مبیع از چیزهائی باشد که در کمتر از سه روز فاسد و یا کم قیمت میشود ابتداء خیار از زمانی است که مبیع مشرف بفساد یا کسر قیمت می گردد.

۵ ـ در خیار رؤیت و تخلف وصف:

ماده ۴۱۰ ـ هر گاه کسی مالی را ندیده و آنرا فقط بوصف بخرد بعداز دیدن اگر دارای اوصافی که ذکر شده است نباشد مختار میشود که بیع را فسخ کند یا بهمان نحو که هست قبول نماید.

ماده ۴۱۱ ـ اگر بایع مبیع را ندیده ولی مشتری آنرا دیده باشد و بیع غیر اوصافی که ذکر شده است دارا باشد فقط بایع خیار فسخ خواهد داشت.

ماده ۴۱۲ ـ هر گاه مشتری بعض از بیع را دیده و بعض دیگر را وصف یا از روی نمونه خریده باشد و آن بعض مطابق وصف یا نمونه نباشد میتواند تمام مبیع را

رد کند یا تمام آنرا قبول نماید .

ماده ۴۱۳ - هرگاه یکی از متبایعین مالی‌را سابقاً دیده و باعتماد رؤیت‌سابق معامله کند و بعد از رؤیت معلوم شود که مال مزبور اوصاف سابقه را ندارد اختیار فسخ خواهد داشت .

ماده ۴۱۴ - در بیع کلی خیار رؤیت نیست و بایع باید جنسی بدهد که مطابق با اوصاف مقرره بین طرفین باشد .

ماده ۴۱۵ - خیار رؤیت و تخلف وصف بعد از رؤیت فوری است .

۶ - در خیار غبن :

ماده ۴۱۶ - هریك از متعاملین که درمعامله غبن‌فاحش داشته باشد بعداز علم بغبن میتواند معامله‌را فسخ کند .

ماده ۴۱۷ - اگرغبن بمقدار خمس قیمت یابیشتر باشد فاحش است ودر کمتر ازمقدار مزبور درصورتی فاحش است که عرفاً قابل مسامحه باشد .

ماده ۴۱۸ - اگرمغبون درحین معامله عالم بقیمت عادله بوده است خیار فسخ نخواهد داشت .

ماده ۴۱۹ - درتعیین مقدار غبن شرایط معامله نیز باید منظور گردد .

ماده ۴۲۰ - خیار غبن بعد از علم بغبن فوری است وبموجب ماده ۴۲۱ اگر کسی که طرف خود را مغبون کرده است تفاوت قیمت‌را بدهد خیار غبن‌ساقط‌نمی‌شود مگر بارضایت مغبون شده .

۷ - درخیار عیب :

ماده ۴۲۲ - اگر بعد ازمعامله ظاهرشود که مبیع‌معیوب بوده مشتری‌مختار است درقبول مبیع معیوب یا اخذارش یافسخ معامله .

ماده ۴۲۳ - خیارعیب وقتی برای‌مشتری ثابت‌میشود که عیب مخفی وموجود درعین عقد باشد .

ماده ۴۲۴ - عیب وقتی مخفی محسوب است که مشتری درزمان بیع عالم‌بآن نبوده است اعم‌از اینکه عدم علم ناشی ازآن باشد که عیب‌واقعاً مستور بوده است یا اینکه ظاهر بوده ولی مشتری ملتفت آن نشده است .

ماده ۴۲۵ - عیبی که بعد از بیع و قبل از قبض در مبیع حادث شود در حکم عیب سابق است .

ماده ۴۲۶ - تشخیص عیب برحسب عرف وعادف میشود و بنابر این ممکن‌است برحسب ازمنه وامکنه مختلف شود .

ماده ۴۲۷ - اگر درمورد ظهور عیب مشتری اختیار ارش کند تفاوتی که باید باو داده‌شود بطریق ذیل معین میگردد :

قیمت حقیقی مبیع درحال بی‌عیبی وقیمت حقیقی آن در حال معیوبی بتوسط اهل خبره معین میشود اگر قیمت آن درحال بی‌عیبی مساوی باقیمتی باشد که در زمان بیع بین طرفین مقرر شده است تفاوت بین این قیمت و قیمت مبیع و در حال معیوبی مقدار ارش خواهد بود و اگر قیمت مبیع در حال بی‌عیبی کمتر یازیادتر از ثمن معامله باشد نسبت بین قیمت مبیع درحال معیوبی وقیمت آن در حال بی‌عیبی معین شده و بایع باید از ثمن مقرر بهمان نسبت نگاهداشته وبقیه را بعنوان ارش بمشتری رد کند .

ماده ۴۲۸ - درصورت اختلاف بین اهل خبره حدوسط قیمتها معتبر است .

ماده ۴۲۹ - در موارد ذیل مشتری نمیتواند بیع را فسخ کند و فقط میتواند ارش بگیرد :

۱ - درصورت تلف شدن مبیع نزد مشتری یا منتقل کردن آن بغیر .

۲ - درصورتیکه تغییری در مبیع پیدا شود اعم از اینکه تغییر بفعل مشتری باشد یا نه .

۳ - درصورتیکه بعدازقبض مبیع عیب دیگری در آن حادث شود مگراینکه در زمان خیار مختص بمشتری حادث شده باشد که در اینصورت مانع از فسخ و رد نیست .

ماده ۴۳۰ - اگرعیب حادث بعداز قبض در نتیجه عیب قدیم باشد مشتری حق رد را نیز خواهد داشت .

ماده ۴۳۱ - درصورتیکه دریک عقد چند چیز فروخته شود بدون اینکه قیمت هریک علیحده معین شده باشد و بعضی از آنها معیوب درآید مشتری باید تمام آنرا

رد کند و ثمن را مسترد دارد یا تمام را نگاهدارد و ارش بگیرد و تبعیض نمیتواند بکند مگر برضای بایع .

ماده ٤٣٤ - اگر ظاهر شود که مبیع معیوب اصلا مالیت و قیمت نداشته بیع باطل است و اگر بعض مبیع قیمت نداشته باشد بیع نسبت بآن بعض باطل است و مشتری نسبت به باقی از جهت تبعض صفقه اختیار فسخ دارد .

ماده ٤٣٥ - خیار عیب بعد از علم بآن فوری است .

ماده ٤٣٦ - اگر بایع ازعیوب مبیع تبری کرده باشد باینکه عمده عیوب را ازخود سلب کرده یابا تمام عیوب بفروشد مشتری درصورت ظهورعیب حق رجوع به بایع نخواهد داشت و اگر بایع از عیب خاص تبری کرده باشد فقط نسبت بهمان عیب حق مراجعه ندارد .

۸- در خیار تدلیس :

ماده ٤٣٨ - تدلیس عبارتست ازعملیاتی که موجب فریب طرف معامله شود .

ماده ٤٣٩ - اگر بایع تدلیس نموده باشد مشتری حق فسخ بیع را خواهد داشت وهمچنین است بایع نسبت به ثمن شخصی درصورت تدلیس مشتری .

ماده ٤٤٠ - خیار تدلیس بعداز علم بآن فوری است .

۹ - درخیار تبعض صفقه :

ماده ٤٤١ - خیار تبعض صفقه وقتی حاصل میشود که عقد بیع نسبت به بعض مبیع بجهتی ازجهات باطل باشد دراینصورت مشتری حق‌خواهد داشت بیع را فسخ نماید یابه نسبت قسمتی که بیع واقع شده‌است قبول کرده و نسبت به‌قسمتی که بیع باطل بوده است ثمن را استرداد کند .

ماده ٤٤٢ - درمورد تبعض صفقه قسمتی از ثمن که باید بمشتری برگردد بطریق ذیل حساب میشود: آن‌قسمت‌ازمبیع که بملکیت مشتری قرار گرفته منفرداً قیمت میشود وهر نسبتی که بین قیمت مزبور و قیمتی که مجموع مبیع درحال‌اجتماع دارد پیداشود بهمان نسبت ازثمن رابایع نگاهداشته و بقیه‌را باید بمشتری ردنماید.

ماده٤٤٣ - تبعض صفقه وقتی موجب خیاراست که مشتری درحین معامله‌عالم بآن نباشد ولی‌درهر حال ثمن تقسیط میشود .

۱۰ ـ درخیار تخلف شرط :

ماده ٤٤٤ ـ احکام خیار تخلف شرط بطوری‌است که در مواد ۲۳٤ و ۲۳٥ ذکر شده است .

(ماده ٤٤٥ ـ اسقاط حق‌حاصله ازشرط ممکن است بلفظ باشد یابفعل‌یعنی عملی‌که دلالت براسقاط شرط نماید) .

مبحث خیارات قانون مدنی ازنظر دامپزشکی بی‌اندازه مهم بوده وما سعی نمودیم موادآنـرا که مورد استفاده کارشناس دامپزشک قرار می گیرد استخراج کنیم درمبحث جداگانه قانون مربوط بکارشناسان را ذکر نموده واستفاده‌ای که ازخیارات برای فسخ معامله دامها میتوان نمود بیان‌میکنیم.احکام مربوط بخیارات تا آنجا که باخرید وفروش دامها اصطکاك دارند‌محترم بوده وباید مورد دقت‌قرار گیرند ومخصوصاً ماده ٤٥٦ باید موردنظر باشد .

(ماده ٤٥٦ ـ تمام انواع خیار درجمیع معاملات لازمه ممکن است موجود باشد مگرخیار مجلس وحیوان وتأخیر ثمن که مخصوص بیع است) .

وهم‌چنین قوانین مربوط به‌بیع شرط و معاوضه در صورت لزوم باید مورد استفاده قرار گیرند .

در اجاره

بموجب ماده ٤٦٦ ـ اجاره عقدی است که بموجب‌آن مستأجر مالك منـافع عین مستاجره میشود اجاره دهنده‌را موجر واجاره کننده‌رامستأجرومورد اجاره‌ـ را عین‌مستأجره گویند وبموجب ماده ٤٦٧ مورد اجاره ممکن است اشیاء یاحیوان یا انسان باشد .

اجاره حیوانات دارای مقررات خاصی بشرح زیر میباشد :

ماده ٥۰۷ ـ دراجاره حیوان تعیین منفعت یا به تعیین مدت اجاره است یا به بیان مسافت ومحلی که راکب یامحمول باید بآنجا حمل شود .

ماده ٥۰۸ ـ درموردیکه منفعت به‌بیان مدت اجاره معلوم شود تعیین راکب یامحمول لازم نیست ولی مستأجر نمیتواند زیاده برمقدار متعارف حمل کند واگر

منفعت به بیان مسافت و محل معین شده باشد تعیین راکب یا محمول لازم است .

ماده ۵۰۹ - دراجاره حیوان ممکن است شرط شود که اگرموجر در وقت معین محمول را بمقصد نرساند مقدار معین از مال‌الاجاره کم شود .

ماده ۵۱۰ - دراجاره حیوان‌لازم نیست که عین مستأجره حیوان معینی باشد بلکه تعیین آن بنوع‌معین کافی خواهد بود .

ماده ۵۱۱ - حیوانی که مورد اجاره است باید برای همان مقصودی استفاده شود که‌قصدطرفین بوده‌است بنابراین حیوانی‌را که‌برای‌سواری‌اجاره‌شده‌است نمی‌توان برای بارکشی استعمال نمود .

درمزارعه

ماده ۵۱۸ - مزارعه عقدی است که بموجب آن احد طرفین زمینی‌را برای مدت معین بطرف‌دیگر میدهد که آنرا زراعت کرده وحاصل را تقسیم کنند .

چون‌بموجب قانون گاو کاروحیوانات‌دیگری برای‌زراعت وآبیاری‌تخصیص داده میشوند جزواموال غیر منقوله وبازمین زراعتی محسوب میشوند لذا در تقسیم حصه طرفین مؤثر میباشد ودرهر نقطه از کشور سهمیه صاحب زمین وبذر وآب و گاو وزارع بنحوی تعیین گردیده وطبق عرف و عادت محلی بایدرفتار شود ازاین جهت درمورد کارشناسی دامپزشك نسبت باملاك مزروعی لازم است قوانین مربوط بمزارعه مورد نظر قرار گیرند .

در ودیعه وعاریه

درصورتیکه حیوانی بودیعه گذارده شده ویا عاریه داده شده باشد مقررات قانون مدنی راجع باین‌دو موضوع باید رعایت گردند .

در قمار و گروبندی

ماده ٦٥٤ - قمار و گروبندی باطل‌ودعاوی راجع بآن مسموع نخواهدبود همین حکم‌درمورد کلیه‌تعهداتی که ازمعاملات نامشروع تولیدشده باشدجاری‌است.

ماده ٦٥٥- دردوانیدن حیوانات سواری و همچنین در تیر اندازی و شمشیر بازی گروبندی جایز ومفاد ماده قبل درمورد آنها رعایت نمیشود .

در رهن

ماده ٧٧١ - رهن عقدی است که بموجب آن مدیون مالی را برای وثیقه به داین می دهد .

ماده ٧٨٦ - ثمره رهن وزیادتی که ممکن استدرآن‌حاصل شود درصورتی که متصل باشد جزو رهن‌خواهد بود ودرصورتیکه‌منفصل‌باشد متعلق براهن‌است مگر اینکه ضمن عقدبین طرفین ترتیب دیگری مقرر شده باشد .

ماده ٧٨٩ - رهن درید مرتهن امانت محسوب است وبنابراین مرتهن مسئول تلف یاناقص شدن آن‌نخواهد بود مگر درصورت تقصیر .

ماده ٧٩١ - اگر عین مرهونه بواسطه عمل خود راهن یا شخص دیگری تلف شودباید تلف کننده بدل‌آنرا بدهد وبدل مزبور رهن خواهد بود .

ماده ٧٩٢ - راهن نمیتواند دررهن تصرفی کند که منافی‌حق مرتهن باشد.

دراخذ بشفعه‌وتقسیم ارثیه

مـوادی از قـانون مدنی ممکن است مورد استفاده قرار گیرند مخصوصاً در موردارث درمهروموم کردن ترکه‌وطرزتقسیم‌مواردی است که باید بآن توجه شود ازاینجهت مواد مربوطه را از قانون امورحسبی که درتاریخ ٢تیرماه ١٣١٩ به تصویب مجلس‌رسیده است استخراج وذیلا مینگاریم :

قانون امور حسبی مصوب ٢ تیر ماه ١٣١٩

در مهر و موم ترکه :

ماده ١٧٩ ـــ نسبت باموالی که مهروموم آن ممکن نیست صورت اجمالی از آن برداشته شده ودرصورت لزوم نگهبانی برآن می گمارند .

ماده ١٩٣ - اشیاءضایع شدنی یااشیائی که نگاهداری آنها مستلزم‌هزینه‌بی-تناسب است یا اموال کم قیمتی که حمل ونقل ونگاهداری آنهـا مستلزم زحمت و

اشتغال مکان و سیعی است ممکن‌است مهروموم نشود ودر این صورت اگـر اشیاء نامبرده مورد احتیاج اشخاص واجب‌النفقه نباشد فروخته شده وپول آن‌در صندوق دادگستری یایکی ازبانکهای معتبرتودیع میشود .

در تقسیم

ماده ۳۱۴- درصورتیکه ورثه‌تراضی‌در بهای‌اموال غیرمنقول مورددرخواست تقسیم ننمایندا‌موال نامبرده‌باید توسط کارشناس ارزیابی شودواموال‌منقول‌درصورتی ارزیابی میگردد که بارزیابی در موقع تحریر ترکه بجهاتی نتوان ترتیب اثر داد، ترتیب انتخاب کارشناس ومقررات راجع بکارشناسی که درآئین دادرسی مقرراست در تقسیم رعایت میشود .

ماده ۳۱۵ - کارشناس باید بهای اموال مورد درخواست تقسیم وقابل قسمت نبودن‌آنها را معین وسهام راتعدیل نماید. کارشناس باید برای ارزیابی اموال بهای روز ارزیابی را درنظر بگیرد .

ماده ۳۱۶ - تقسیم طوری بعمل می‌آید که برای هریك از ورثه ازهر نوع اموال حصه معین شود و اگر بعضی از اموال بدون زیان قابل قسمت نباشدممکن‌است آنرا در سهم بعضی از ورثه قرارداد و برابر بهای‌آن از سایر اموال در سهم دیگران منظور نمود و اگر تعدیل محتاج بضمیمه پـول باموال باشد بضمیمه آن تعدیل میشود .

۲ - قوانین مربوط به تفتیش صحی حیوانات

بموجب ماده ششم قانونیکه درجلسه ۲۳ بهمن‌ماه ۱۳۰۵ مجلس شورایملی بتصویب رسیده‌بود بوزارت فلاحت وتجارت وفوائد عامه‌اجازه داده شده بودبرای جلوگیری ازامراض‌ساریه حیوانات وضد عفونی کردن پشم‌وپوست وغیره نظامنامه تهیه وپس ازتصویب هیئت وزراء بموقع اجراء گذارده شود .

تا سال ۱۳۱٤ بموجب نظامنامه های وضع شده مؤسسه دفع آفات حیوانی اقدام نموده وچون لازم بود قانونی برای تفتیش صحی‌حیوانات برقرار شود لذادر جلسه ۲۵ شهریور ۱۳۱٤ قانونی مشتمل بر ۹ مـاده از مجلس شورای ملی بشرح زیر گذشت :

ماده اول - صاحبان ومباشرین ومستحفظین اغنام واحشام موظفند بمحض بروز مرض مسری بین حیوانات خود مراتب را فوراً بمأمورین تفتیش صحی حیوانی محل خود واگر نباشد بحکومت - نظمیه - یا امنیه همان محل - اطلاع دهند .

تبصره - صورت امراض مسری وعلامات آن از طرف اداره کل فلاحت بوسیله اعلان باطلاع عامه خواهد رسید .

ماده دوم - کلیه مستخدمین دولت بمحض اطلاع ازوجود یابروز مرض مسری حیوانی مکلفندفوراً بنزدیکترین مأمور تفتیش صحی حیوانی مراتب رااطلاع دهند .

ماده سوم - هرحیوانیکه مبتلا یامظنون بابتلای یکی ازامراض مسری باشد باید بدون تأخیر ازسایر حیوانات جدا ودر محل علیحده نگاهداری شود - ذبح و باز کردن جسد - حمل ونقل وفروش واستعمال گوشت وپوست وروده وپشم حیوان مبتلای بامراض مسری ممنوع است .

ماده چهارم - درموقع بروزمرض مسری حیوانی رئیس تفتیش صحی حیوانی حق دارد مقرراتذیل را درمنطقه‌ای که مورد تهدید مرض قرار گرفته بموقع اجرا گذارد :

«جدا کردن حیوانات مریض ازسالم .

ممانعت ورود یاعبور حیوانات سالم بمنطقه آلوده . تلقیح حیواناتیکه‌مستعد قبول مرض‌میباشند . کشتن ودفن کردن حیوانات مریض - ضدعفونی کردن‌طویله‌ـ ها - اصطبلها - وکلیه اشیائی که ممکن است موجب‌انتقال مرض‌شوند .»

ماده پنجم - تهیه‌دوا ومایه‌هائی که تلقیح آن‌اجباری است ومخارج‌ضدعفونی کردن مجاناً بعهده اداره کل فلاحت است .

ماده ششم - مستخدمین تفتیش صحی حیوانی اقلا سه‌ماه یکمرتبه طویله ها اماکن مخصوصه تربیت حیوانات - کارخانهای مخصوص تهیه محصولات حیوانی‌را معاینه می کنند .

ماده هفتم - ۱)- بگوشت حیواناتیکه درمسلخ سالم تشخیص داده شوندمهر مخصوص زده میشود.مفتش‌صحی هرمسلخ موظف است گوشتهای غیرسالم‌رامعدوم یا بصورتی درمیآورد که استفاده ازآن برای مصرف ارتزاقی مقدور نباشد .

۲)-اداره تفتیش صحی محصولات حیوانی موظف‌است‌مؤسسات‌وکارخانجاتی‌را

که بتهیه مصنوعات و محصولات حیوانی اشتغال دارند همیشه تحت تفتیش صحی قرار دهند .

۳) ـ مؤسسات مذکوره درفوق موظفند محصولات خودرا طبقه بندی صحیح نموده بطوریکه اداره کل فلاحت دستور میدهد برای صادرات باربندی نمایند.

روی لفاف هر بسته ازمحصولات مزبور توسط مأمورین صحی حیوانی نمره گذاری و ممهور خواهد شد .

٤) ـ اداره کل فلاحت باید برای هرعدل محصولی که بترتیب فوق نمره گذاری ومهر شده باشد تصدیق نامه صحی مجانی مطابق نمونه که بموجب نظامنامه معین میشود صادر نماید .

ماده هشتم ـ متخلفین ازمقررات این قانون محکوم بهحبس ازیك تا هشت روز ویاجزای نقدی ازده تاپانصد ریال خواهند گردید .

تبصره ـ متخلفین ازماده یك این قانون درحکم متخلفین از دستورات صحی محسوب وبمجازات خلافی محکوم خواهند شد .

ماده نهم ـ تاریخ اجرای این‌قانون را درهریك ازایالات اداره کل فلاحت تعیین واعلان خواهد نمود این قانون که مشتمل بر(نه) ماده است درجلسه بیست و پنجم شهریورماه یکهزار وسیصد وچهارده شمسی بتصویب مجلس شورایملی رسید.

در تعقیب این قانون دوآئین نامه ازتصویب هیئت وزیران گذشته است که یکی مربوط بهمبارزه بامشمشه ودیگری مربوط بهبازرسی موادخوراکی است.

درپائین این دوآئین‌نامه را ازنظر می گذرانیم :

اولا ـ آئین نامه‌مبارزه با بیماری‌مشمشه .

(تصویب‌نامه مورخه ۸ خرداد ۱۳۱۹ هیئت وزراء)

این آئین‌نامه که برای جلوگیری ازشیوع بیماری مشمشه ومبارزه باآن‌در- تعقیب قانون بازرسی بهداشت چارپایان مصوبه ۲۵ شهریور ١٣١٤ تنظیم گردیده مشتمل بردو فصل است :

فصل اول ـ تصمیمات عمومی برای حفاظت انسان یا چارپایان سالم و جلو ـ

گیری از شیوع بیماری مشمشه .

فصل دوم ـ اتخاذ تصمیم قطعی نسبت بنگاهداری یا کشتن چارپایان بیمار ومشکوك از بیماری یامشکوك ازسرایت درنتیجه معاینه و تشخیص .

فصل اول

تصمیمات‌عمومی برای محافظت وجلوگیری‌ازشیوع مشمشه.

قسمت اول ـ طرز عمل و اقدام در مبارزه.

۱ ـ کمیسیون مبارزه با مشمشه و وظائف آن.

اتخاذ تصمیمات لازم درخصوص مبارزه مشمشه طبق مقررات آئین‌نامه ها و قوانین مربوطه ومسئولیت اجرای آنها بعهده کمیسیونی تفویض میشود که در هر استان یاشهرستان درموقع مبارزه تشکیل خواهد گردید .

۲ ـ کمیسیون مزبور تحت ریاست استاندار یافرماندار تشکیل و مرکب از اشخاص پائین خواهدبود :

دکتر دامپزشك ، رئیس کشاورزی و دامپزشکی استان یا شهرستان ، رئیس اطاق بازرگانی ، رئیس شهربانی ، رئیس امنیه ، نماینده‌انجمن شهرداری ، رئیس‌دامپزشکی لشکر یاهنك پادگان‌محلی‌درصورتی که درآنمحل پادگان‌باشد.

تبصره ـ قانون تشکیل کمیسیون فوق‌الذکر ازطرف اداره کل کشاورزی تعیین ومستقیماً باستانداری یا فرمانداری محلی اطلاع داده خواهد شد .

۳ ـ مواد پائین و اجرای‌آن از وظایف کمیسیون مبارزه با مشمشه شناخته می شود :

الف ـ تهیه آمار عده اسبهای هرشهر ودهستان بانام و نشان صاحبان آنها ونشانی طویله‌ها ـ کاروانسراها ـ درشکه‌خانه‌ها ومحل‌های دیگر که اسب‌ها درآن‌جا مسکن دارند .

تبصره ۱ ـ مقصود از کلمه اسب دراین آئین‌نامه نوع‌اسب است که شامل‌الاغ وقاطر نیز میشود .

تبصره ۲ ـ شهربانی‌هراستان‌یاشهرستان‌موظف‌است که آمار بالارابامسئولیت صحت آن‌طبق‌دستور کمیسیون‌تهیه‌وتقدیم کمیسیون‌داردودرنقاط‌خارج‌ازحوزه‌شهربانی

بخش‌دار ها موظفند که بوسیله اداره امنیه و درصورت نبودن امنیه بوسائل دیگر آمار بالارا تهیه‌و تقدیم کمیسیون نمایند .

ب ـ تعیین یك‌یا چندطویله یاکاروانسرا (بسته به‌بزرگی شهرستان واهمیت عده اسب‌های‌آن) درمحله هائی که عده‌طویله‌ها واسب‌های آن‌زیادترند برای‌محل تجزیه و تشخیص مشمشه .

تبصره ـ درنقاطیکه دارای تشکیلات شهربانی وشهرداری نیستندمحل‌معاینه وتشخیص درمرکز دهستان تعیین میشود باستثنای دهاتی که دامهای آن‌خیلی‌زیادو یـا اینکه صاحبان اسبها برای حاضر کردن اسب های خود بعلت بعد مسافت بمحل معاینه زحمت داشته باشند کمیسیون تشخیص مشمشه درمحل حاضر خواهدشد .

ج ـ تعیین یك‌طویله یا کاروانسرا یامحلی برای جدا کردن اسبهای بیمار و مشکوك بمشمشه درشهرها ودهستان‌ها که معاینه وتشخیص اسبها درآن جا صورت می گیرد .

تبصره ۱ ـ درشهرها و یا دهستانی که دولت یا شهرداری مالك کاروانسرا طویله ویا محل دیگری است که بنظر هیئت معاینه و تشخیص بتوان برای منظور بالا ازآن استفاده‌نمود باید برای مدت‌لازم باختیار هیئت نامبرده گذارده شود .

درصورتیکه دولت یا شهرداری چنین محلی را مالك نباشد و یا در اختیار نداشته بـاشد محلی که لازم است طبق تصویب کمیسیون برای مدت لازم اجاره خواهد شد. اعتبار پرداخت مال‌الاجاره بتوسط اداره دامپزشکی هرمحل ازاعتبـار مبارزه با مشمشه پرداخت خواهد گردید .

تبصره ۲ ـ هزینـه نگاهداری اسبهای بیمار یـا مشکوك از حیث علوفه و پرستار تاقمل از تعیین تکلیف قطعی بعهده صاحبان‌اسبهااست .

۴ ـ**هیئت معاینه وتشخیص** ـ هیئت معاینه و تشخیص مشمشه از طرف اداره کل کشاورزی انتخاب وبکمیسیون مبارزه بامشمشه معرفی خواهد شد .

رئیس دامپزشکی هر استان سمت ریاست هیئت معاینه و تشخیص مشمشه را داشته ودر کمیسیون مبارزه‌با مشمشه نماینده این‌هیئت خواهد بود .

ه ـ آمار مربوط بعده اسبهاو نام و نشان صاحبان ومحل‌سکونت آنهاپس ـ

از اخذ تصمیمات لازمه مندرجه در وظائف کمیسیون مبارزه بامشمشه باختیار هیئت معاینه وتشخیص مشمشه گذارده خواهدشد.

۶ - هیئت معاینه وتشخیص موظف است که تاریخ شروع بمعاینه وتعیین محل معاینه ازبین نقاطی که کمیسیون مبارزه بامشمشه طبق بند ب ماده ۳ انتخاب نموده‌است وصورت عده اسبهائی که هرروز معاینه خواهد شد تعیین ویك روز قبل بشهربانی یا بخشداری بفرستند.

تبصره ۱ - درشهرهای بزرگ معاینه اسبها بترتیب محله‌ها وطبق آگهی قبلی خواهد بود واداره شهربانی موظف است که بوسیله پاسبانان ومأمورین خود آگهی بالارا باطلاع صاحبان نامبرده اسبها رسانده ودستور دهد که فردای آنروز اسبهای خودرا در ساعت معین بمحلی که برای معاینه تعیین شده حاضر نمایند.

تبصره ۲ - صاحبان اسب‌ها موظفند که اسبهای خودرا درروز وساعت معین که توسط مأمورین شهربانی اخطار شده بمحلی که معین شده برای معاینه حاضر نموده همه گونه مساعدت و کمك درمدت معاینه بعمل آورده و دستورات دامپزشك مأمور معاینه را بموقع اجرا گذارده ودرصورتیکه یك یا چند عدد از اسبهایشان در معاینه مشکوك بودند بموقع درمحلی که هیئت معاینه وتشخیص تعیین مینمایند برای معاینه ثانوی حاضر نمایند.

۷ - هیئت معاینه وتشخیص موظف است قبل ازشروع بمعاینه کلیه طویله ها کاروانسراها ومحل سکونت اسبها را معاینه و دستورات لازم برای گندزدائی کردن وتمیز کردن آخورها - آبشخورها - دیوار و کف بطوریکه اسبهای سالم در تهدید بیماری نباشند بدهند.

تبصره ۱ - بطویله‌های گندزدائی شده فقط اسبهائیکه سالم تشخیص داده شده‌اند وارد خواهند شد.

تبصره ۲ - هیئت معاینه وتشخیص باید کارهای خودرا طوری مرتب نماید که نواقص هرطویله قبلا رفع و گندزدائی آن موقعی بعمل آید که اسبهای آن طویله معاینه وبیمارها ازسالم‌ها جدا باشند.

تبصره ۳ - اگر در بین اسبهای یك طویله یك یا چند اسب مبتلا و یا مشکوك

به‌مشمشه یافت شدورود آن اسبها بمحل سابق خودا کیداً قدغن است همچنین بستن یك اسب سالم بجای اسب بیمار و مشکوك قبل از گندزدائی کامل محل آن .

تبصره ٤ـ کاروانسراها و طویله‌های بین راه که محل سکونت اسبها در مدت مسافرت است نیز مشمول این ماده بوده و صاحبان این قبیل اماکن حق ندارند اسبی را بدون ارائه گواهینامه مبنی بر سلامت بودن آن بطویله راه دهند .

۸ ـ برای هرطویله کاروانسرا ویامحل نگاهداری اسبها مدت معینی ازطرف هیئت معاینه وتشخیص برای گندزدائی کردن وتمیز کردن وتعمیرات لازمه به مالك آن مهلت داده خواهد شد درصورتی که مالك پس از خاتمه مهلت دستورات هیئت را بموقع اجرا نگذارده باشد درب آن محل تا اجرای کامل دستورات هیئت توسط شهربانی ویا امنیه محل مسدود خواهد شد .

۹ ـ هیئت معاینه وتشخیص ویا مأمورین دامپزشکی محل موظفند اقلاهرسه ماه یك مرتبه محلهای گندزدائی شده بالارا معاینه ومالکینی را که مخالف دستورات داده شده رفتار نموده باشند برای تعقیب بشهربانی یابخشداری کتباً معرفی نمایند.

۱۰ ـ اجرای مقررات بالادر شهرها بعهده اداره شهربانی و در خارج شهر بعهده بخشداری‌ها میباشد که بوسیله امنیه ودرصورت نبودن امنیه بوسایل دیگر اقدام نمایند .

قسمت دوم ـ طریقه معاینه وتشخیص

۱۱ ـ تشخیص مشمشه اسب درایران بدو وسیله انجام مییابد .

الف ـ ازراه معاینه .

ب ـ ازراه تلقیح مالئین .

دستورات فنی مربوطه ازطرف اداره کل کشاورزی چاپ شده ودر دسترس هیئت معاینه وتشخیص گذارده خواهد شد .

قسمت سوم ـ توزیع گواهینامه ومقررات مربوطه بآن

۱۲ـ بتمام اسبهائی که پس ازمعاینه سالم شناخته شدندیك گواهینامه بهداشت طبق نمونه پیوست داده خواهد شد .

۱۳ ـ درنقاطیکه معاینه خاتمه یافته است هرگونه خرید وفروش دامهای

نوع اسب باید پس از ارائه گواهینامه بهداشت انجام یابد و همینطور حمل و نقل اسبان از محلی بمحل دیگر بدون گواهینامه بهداشت بالاقدغن است و جلوگیری خواهد شد.

تبصره ۱ - برای دخول دامهای نوع اسب بنقاطیکه معاینه خاتمه یافته است داشتن گواهینامه بالاحتمی و ضروری است (کارت سبز) و صاحبان اسبها در موقع عزیمت به یکی از نقاط معاینه شده مجبور به مراجعه بدامپزشکی و تلقیح مالئین و اخذ گواهینامه بهداشت میباشند.

تبصره ۲ - نقاطیکه معاینه در آنجا خاتمه یافته و یا مشغول مبارزه میباشند بوسیله آگهی باطلاع عموم خواهد رسید.

۱۴- در نقاطیکه معاینه خاتمه یافته است دامهای نوع اسب که دارای گواهینامه بهداشت نیستند توسط مأمورین مربوطه به پستهای دامپزشکی برای معاینه و تشخیص سوق داده خواهد شد.

۱۵- بازرسی گواهینامه بهداشت مشمشه بعهده مأمورین شهربانی و مأمورین دامپزشکی واگذار میگردد.

بازرسی درموقع ورود و خروج دامها بشهر ها و بازار ها و مراکز خرید و فروش انجام خواهد گرفت.

هریك ازمأمورین نامبرده بوظیفه خود رفتار ننمایند یعنی بااطلاع آنهادام - های نوع اسب بدون داشتن گواهینامه بهداشت خرید و فروش شوند و یا بعکس بدون مدرك صحیحی از خرید و فروش (یادخول و خروج) اسبهائیکه دارای گواهینامه هستند جلوگیری نمایند تعقیب و بکیفر قانونی خواهند رسید.

۱۶ - درموقع خرید و فروش اسبها گواهینامه بهداشت ازفروشنده بخریدار منتقل می‌شود.

فصل دوم

تعیین تکلیف اسبهای بیمار - مشکوك از بیماری یا مشکوك از سرایت درنتیجه معاینه و تشخیص

۱۷- اسبهای بیمار: هراسبیکه درمعاینه علائم ظاهری مشمشه رادارا بودمبتلا به مشمشه شناخته خواهد شد.

۱۸ ـ اسبهائیکه درمعاینه بواسطه‌وجودعلائم ظاهری‌مشمشه مبتلا به‌بیماری شناخته شوند بموجب ماده چهارم قانون بازرسی بهداشت چهارپـایان مصوبه ۲۵ شهریور۱۳۱٤ کشته ومدفون خواهند شد .

۱۹ـ**اسبهای مشکوك به‌بیماری** : اسبهائیکه درمعاینه یك یاچندعلائم‌ظاهری مشمشه‌رادبطور ناقص‌ومبهم‌دارا بودند مشکوك به‌بیماری‌شناخته‌میشوند .

۲۰ ـ عملیات پائین در باره اسبهای مشکوك به مشمشه انجام خواهد شد :

۱) ـ تمام اسبهای مشکوك از بیماری‌تلقیح مالئین خواهندشد .

۲) ـ اسبهائیکه‌نزدآنها نتیجه تلقیح مالئین مثبت باشد کشته خواهندشد .

۳) ـ اسبهائیکه درنزد آنها نتیجه تلقیح مالئین منفی ویا مشکوك باشد پس از گذشتن هشت روز تلقیح تحت جلدی مالئین خواهند شد .

٤) ـ اسبهائیکه درتلقیح اولی منفی‌ویا مشکوك ودرتلقیح تحت جلدی‌مثبت باشند بیمار شناخته شده اعدام خواهند شد .

٥) ـ اسبهائیکه در تلقیح اولی نتیجه‌آن منفی ویا مشکوك و در تلقیح تحت جلدی منفی باشد سالم شناخته میشوند .

٦) ـ اسبهائیکه در تلقیح تحت‌جلدی نتیجه آن مشکوك باشد جزو اسبهای مشکوك ازسرایت شناخته شده تلقیح دیگرتحت جلدی بعمل آمده وتکلیف آنها جزو اسبهای مشکوك ازسرایت تعیین خواهد شد .

۲۱ ـ **اسبهای مشکوك ازسرایت** : اسبهائی که با اسبهای بیمار در یکجا منزل داشته (و با هم بیک درشکه یـا گاری بسته میشوند) ولی دارای هیچیك ازعلائم‌ظاهری بیماری‌نمیباشندوهم چنین اسبهائیکه مشمول بند شش ماده ۲۰ باشند مشکوك‌ازسرایت‌شناخته‌می شوند .

۲۲ ـ عملیات پائین نسبت باسبهای مشکوك ازسرایت انجام خواهدشد :

۱) ـ تمام‌اسبهای مشکوك ازسرایت تلقیح مالئین خواهند شد .

۲) ـ اسبهائی که‌درنزد آنها نتیجه تلقیح مالئین منفی باشد سالم شناخته شده و گواهینامه بهداشت (برنك سبز) داده خواهد شد .

۳) ـ اسبهائیکه در نزد آنها تلقیح مالئین مثبت و یا مشکوك باشد چهار روز پس از تلقیح اول یك تلقیح ثانوی در پلك تحتانی چشم طرف مقابل بعمل میآورند .

٤) ـ اسبهائیکه در نزد آنها تلقیح اول مثبت و نتیجه تلقیح دوم هم مثبت شناخته شده قویاً مشکوك شناخته شده تلقیح تحت جلدی مالئین خواهند شد .

٥) ـ اسبهائیکه در تلقیح اولی نتیجه آنها مشکوك و در این تلقیح مثبت و یا مشکوك شناخته شده و یا در تلقیح اولی مثبت و نتیجه این تلقیح منفی و یا مشکوك باشد مشکوك شناخته شده و هشت روز پس از آخرین تلقیح بین پلکی تلقیح تحت جلدی مالئین بعمل خواهد آمد .

٦) ـ اسبهائیکه در تلقیح اول مشکوك و در این تلقیح منفی شناخته شد سالم شناخته میشوند .

۷) ـ اسبهائیکه در نزد آنها نتیجه تلقیح تحت جلدی مثبت باشد بیمار شناخته شده کشته خواهند شد .

۸) ـ اسبهائیکه در نزد آنها تلقیح تحت جلدی منفی باشد سالم شناخته میشوند .

۹) ـ اسبهائیکه در نزد آنها نتیجه تلقیح تحت جلدی مشکوك باشد مشکوك از سرایت شناخته شده و گواهینامه برنك قرمز داده می‌شود که در مبارزه سال بعد مورد بازرسی و تلقیح مجدد مالئین قرار گیرند .

۱۰) ـ اسبهای مشکوك از سرایت که در مبارزه سال بعد نتیجه تلقیح مالئین مثبت و یا مشکوك باشد کشته خواهند شد .

۱۱) ـ اسبهائیکه در تلقیح سال قبل مشکوك و در این تلقیح منفی شناخته شد سالم شناخته خواهند شد .

۲۳ ـ بهای اسبهای کشته شده از طرف اداره دامپزشکی از محل اعتبار مبارزه با مشمشه و با تصویب کمیسیون مبارزه با مشمشه بطریق پائین بصاحبان آنها پرداخته خواهد شد :

۱) ـ اسبهائیکه در معاینه و تشخیص طبق بند ۲ ماده ۲۰ بیمار شناخته شده و کشته شوند یك چهارم بهاء .

۲) - اسبهائیکه درمعاینه وتشخیص طبق ۷ و ۱۰ ماده۲۲ بیمار شناخته شده‌و کشته شوند یك دوم بهاء .

۳) - بصاحبان اسبهائیکه‌درمعاینه وتشخیص طبق ماده ۱۸ بیمار شناخته‌شده و کشته شوند وجهی داده‌نخواهد شد .

تبصره ۱ - بهای واقعی اسبهائیکه درنتیجه تشخیص بیماری‌مشمشه کشته می‌شوندباحضور صاحب اسب ویکنفر دلال خرید وفروش و حکمیت هیئت معاینه و تشخیص ، تعیین شده صورت مجلس تنظیم و پیوست سند هزینه پرداخت وجه خواهد گردید .

تبصره۲ - هزینه کشتن‌اسبها ودفن‌ویااز بین بردن لاشه آنها وهر گونه‌هزینه لازم دیگری ازطرف اداره دامپزشکی ازمحل اعتبار مبارزه بامشمشه وبا تصویب کمیسیون مبارزه با مشمشه پرداخته خواهد شد .

۲٤ - هیئت معاینه و تشخیص موظف است که در موقع معاینه اسبها تشخیص ومبارزه بابیماری دورین‌راهم درنقاطی که وجوددارد طبق دستورات فنی‌جداگانه که ازطرف اداره کل کشاورزی چاپ خواهد شد بموقع عمل واجراء گذارند .

۲۵ - متخلفین از مواد این آئین نامه طبق قانون بازرسی بهداشت دامها مجازات خواهند شد مگر اینکه بزه مشمول قوانین دیگری گردد که کیفر سخت‌تری برای آن معین کرده باشند که در این صورت برطبق قانون اخیر مجازات خواهند شد .

نمونه کارت سبز و کارت قرمز که باید در هنگام معاینه بصاحبان اسبها داده شود درصفحه مقابل ملاحظه میشود :

(شرح زیر روی کارت چاپ وپشت کارت خرید و فروش و انتقال حیوان بدیگری قید خواهد شد) .

نمونه کارت سبز:

شماره ....

نوع.. (اسب ، الاغ ، قاطر)

جنس .... (نر و ماده)

رنك..

مشخصات..

متعلق به..

در تاریخ.............................. درمحل..

از نظر بیماری مشمشه موردمعاینه‌قرار گرفته وسالم‌تشخیص داده شده است .

اعضاء کمیسیون تشخیص　　　　　　رئیس دامپزشکی

نمونه کارت قرمز :

شماره..

نوع.. (اسب ، الاغ ، قاطر)

جنس.. (نر وماده)

رنك..

مشخصات ....

متعلق به..

درتاریخ.............................. در محل ....

از نظر بیماری مشمشه مورد معاینه قرار گرفته ومشکوك تشخیص داده‌شد. صاحب دام موظف است در سال بعد برای بازرسی و معاینه ثانوی دام را تحت اختیار کمیسیون معاینه وبازرسی قرار دهد .

اعضاء کمیسیون تشخیص　　　　　　رئیس دامپزشکی

ثانیاً آئین‌نامه بازرسی موادخوراکی

(تصویب نامه مورخه ۱۳۲۴/۷/۲۸ هیئت وزراء)

هیئت وزیران درجلسه مورخه ۱۳۲۴/۱۲/۲۸ نظر بماده ششم و هفتم قانون تفتیش صحی حیوانات مصوب شهریورماه ۱۳۲٤ مواد زیر را تصویب نمودند :

ماده۱ ـ بازرسی بهداشت گوشت در کشتارگاه‌ها و محلهای فروش و همچنین بازرسی مواد خوراکی گوشتی ـ لبنیات ـ ماهی ـ پرندگان ـ تخم پرندگان ـ کنسروها وسایر فراورده های دامی ازهر قبیل که باشد درفروشگاه ها و محل های تهیه بعهده دایره مخصوصی که دراداره کل دامپزشکی و دامپروری وزارت کشاورزی تأسیس میشود واگذار می گردد .

تبصره ـ آزمایشگاه بازرسی مواد خوراکی دانشکده دامپزشکی در ـ آزمایش مواد خوراکی آلوده دراین مورد تشریك مساعی خواهد نمود .

ماده۲ ـ گوشتهای شکار درمراکزفروش وآنچه بعناوین نذری وغیره در ـ خارج از کشتارگاه درشهرهامصرف می‌شودمشمول این بازرسی ازطرف دامپزشك می باشد .

ماده ۳ ـ باحشاء و امعاء دامهای کشتار شده پس از معاینه درصورت سلامتی اجازه مصرف داده شده ودر غیر اینصورت ازبین برده میشوند .

ماده٤ـ بازرسی کنسروهاازهرقبیل که باشددرکارخانجات وفروشگاه‌ها باید بوسیله متخصصین بازرسی مواد غذائی انجام شود .

ماده ٥ ـ بازرسی ماهی پرندگان کشته و زنده در محل تهیه و فروش باید انجام گرفته وبآنهائی که سالم تشخیص داده شوند اجازه مصرف داده میشود. بازرس این موادموظف است آنچه‌غیرقابل مصرف تشخیص دهد ازدسترسی فروش واستفاده عمومی خارج ساخته باتنظیم صورتمجلس فی‌المجلس معدوم نماید.

ماده ٦ ـ بازرسی لبنیات درمحل های پرورش ونگاهداری دامهای شیری و درکارخانجات و بنگاه هائی که بتهیه ویا فروش کره ـ شیر ـ ماست ـ پنیر و سایر فراورده های شیری اشتغال دارند بوسیله بازرسان مواد غذائی عملی شده وبمواد

قابل مصرف اجازه فروش داده می‌شود و آنچه غیر قابل مصرف تشخیص داده شود بوسائل مقتضی باتنظیم‌صورت مجلس‌معدوم‌واز دسترس استفاده‌عموم خارج‌میشود.

ماده۷ - بازرسی تخم پرندگان درمحل‌های فروش از طرف بازرسان مواد غذائی انجام و آنچه فاسد وغیر قابل مصرف است معدوم می گردد .

ماده ۸ - کلیه دامها وفراورده های دامی‌اعم ازغذائی وغیر غذائی پرندگان زنده وکشته وماهی - کنسروها - تخم پرندگان - لبنیات وکلیه مشتقات آنها که از خارج وارد کشور می گردند (خواه برای مصارف عمومی ویا اختصاصی باشد) وهمچنین فراورده‌های دامی که بخارجه صادر می گردند بایستی گواهینامه بهداشت بهمراه داشته باشند - ادارات گمرك مرزی موظفند پس از رؤیت وثبت گواهینامه بهداشت مبداء اجازه ورود وخروج این قبیل فراورده هارا صادر نمایند .

قوانین ومقررات دیگری راجع به‌بهداشت عمومی وضع گردیده است ، از آنجمله طرز جلوگیری از بیماریهای واگیردار انسانی است که قسمتی از آن از وظائف دامپزشکان میباشددر پائین بذکرآن می‌پردازیم :

قانون - طرز جلوگیری‌ازبیماریهای‌آمیزشی وبیماریهای‌واگیردار

(مصوب ۱۱خرداد ماه ۱۳۲۰)

در تبصره ماده ۱۹ پیش بینی شده است درنقاطی که سیاه زخم و . . . . . . دیده می‌شود مخصوصاً دراماکن پرجمعیت باید فوراً به‌بهداری اطلاع داد .

درماده ۲۱ می گوید : اشخاصی که برخلاف دستورهای بهداری نسبت به‌ محافظت موادغذائی که درمعرض‌فروش گذارده می‌شود رفتارنموده یا اقدام‌بفروش مواد غذائی فاسد یاناسالم نمایند ازپانزده تاسی‌روز حبس تأدیبی‌ویا۵۱ تا۵۰۰ ریال کیفر نقدی محکوم می‌شوند .

با وجود اینکه سیاه‌زخم‌ازدام بانسان سرایت میکندوباوجود اینکه‌بازرسی موادخوراکی‌ازوظائف‌دامپزشکان‌است معذالك دراین‌قانون برای‌دامپزشك‌وظیفه

مهمی را که‌عهده‌دار است و مخصوصاً بازرسی دامپزشك برای جلو گیری از شیوع بیشتر
از بیماریها مؤثر میباشد ارزشی قائل نگردیده و فقط وظائف پزشك و ماماو داروساز-
را مورد بحث قرارداده است و باینجهت این قانون ناقص می باشد .

شماره ۱۱۵۰ بتاریخ ۲۷/۲/۶

تصویب‌نامه راجع بجلو گیری از ورود حیوانـات بیمار بکشور

هیئت وزیران در جلسه‌اول اردیبهشت ماه ۱۳۲۷ بنابپیشنهاد وزارت بهداری
شماره ۲٦۳٤ - ۲۳٦ تصویب‌نمودند که ازاین تاریخ ورود پرنده طوطی وحیوانات
دیگری که موجب سرایت psitacose می‌شوند بایران ممنوع‌است مگر بااجازه
قبلی وزارت بهداری ، این اجازه طبق آئین نامه خواهد بود که بتصویب وزارت
بهداری رسیده باشد .

تصویبنامه دردفتر نخست‌وزیر است نخست‌وزیر

این تصویبنامه که مربوط ببازرسی و معاینه حیوانـات میباشد بدامپزشکی
مربوط است نه‌بهداری، باوجوداین‌مثل بعضی‌قوانین ومقررات دیگر این‌تصویبنامه
هم از نظر طرز عمل معنی ندارد .

---

۳ - تصویبنامه‌هائیکه‌باستنادماده ۲۷٦قانون کیفرعمومی تنظیم گردیده اند

« ماده ۲۷٦ قانون کیفر عمومی

نسبت بکلیه امور خلافی از قبیل عدم رعایت نظامات راجعه ببلدیه و نظمیه
وصحیه وهمچنین‌عدم رعایت نظامات راجعه‌بدرشکه‌چی‌ها وشوفرها وحفظ‌حیوانات
و همچنین راجع بولگردی و گدائی و فحاشی و استعمال الفاظ رکیکه در معابر

عمومی وامثال آنها

وزارت‌داخله نظامنامه لازمه‌راتهیه‌نموده‌ومقررات آن‌پس از تصویب‌وزارت عدلیه به‌موقع اجراء گذاشته خواهد شدولی درهرحال مجازاتیکه‌بموجب نظامنامه مزبوره مقرر میشود نباید ازیك روز حبس وسه قران غرامت کمتر و ازیك هفته حبس و پنج تومان غرامت‌بیشتر باشد».

اولا-جلوگیری ازبیماری هاری

بـا اینکه قـانون تـفتیش صحی حیوانات در سال ۱۳۱٤ از تصویب مجلس گذشت و بیماری هاری نیز جزو بیماریهای واگیردار میباشد معذالك در تـاریخ ۱۳۱۸/۳/۲٤ تصویبنامه‌ای‌ازهیئت وزراء باستناد ماده۲۷۶قانون کیفر عمومی‌مشتمل برشانزده ماده‌تحت عنوان«آئین‌نامه جلوگیری‌از مرض هاری» که وزیرداد گستری و وزیر کشور آنرا امضاء نموده‌اند گذشته وبموقع اجراء گذارده شده است که مواد آن بشرح زیر میباشد :

جلوگیری از بیماری هاری

ماده ۱ ـ از روزیکه فرمانداری محل آگهی میدهد کلیه صاحبان سگهای شهری باید تامدت سه‌ماه گردن‌بند فلزی یاچرمی برای سگهای خود تهیه‌نمایند .

ماده ۲ ـ درشهرستان‌ها یك قطعه فلز بگردن‌بند نامبرده بسته خواهد شدکه روی آن نام و نشان صاحب سك کنده‌می‌شود(نمونه قطعه‌فلزی‌ازطرف‌فرمانداری محل داده خواهد شد).

ماده ۳ ـ دردهستان گردن‌بند اززنجیر یاچرم بهرشکلی باشدکافی است .

ماده٤ ـ ازتاریخ مقرر درماده۱ هرسك بدون گردن‌بندباشد درحکم‌ولگرد شناخته شده اعدام خواهد شد .

ماده ٥ ـ صاحبان سگها مکلفند نگذارند سگهای آنها درگذرها واماکن عمومی بدون پوزه‌بند گردش نمایند .

ماده ٦ ـ اداره دامپزشکی درنقاطیکه‌لازم بداند مراکزی برای تلقیح آزاد

سك‌ها تأسیس مینماید وهرموقع که تلقیح اجباری و مجانی سك ها را مقتضی دید آگهی دهد صاحبان سگها ملزم به‌تلقیح سگهای خود میباشند .

ماده ۷ ـ درمواقعی که تلقیح اجباری آگهی میشود صاحبان سگها بایدسك خود را برای معاینه وتلقیح باداره دامپزشکی مربوطه برده واداره نامبرده پس‌از تلقیح گواهی‌نامه تلقیح میدهد .

ماده ۸ـ درصورتیکه لزوم تجدیدتلقیح آگهی‌شود صاحبان‌سگها بایدسك ـ های خودرا برای‌تلقیح مجددواکسن ضدهاری‌باداره دامپزشکی‌محل‌برده گواهی‌ـ نامه خودرا تجدید کنند .

ماده ۹ـ هردام مبتلا به بیماری هاری اعدام خواهد شد و لاشه آن در عمق یك متر پس از پوشانیدن بـا آهك دفن و محل آلوده بترشحات آن حیـوان ضد عفونی می شود .

ماده ۱۰ـ هرشخص گزیده شده مکلف است به‌بنگاه پاستور یابهداری محل مراجعه نماید تادرصورت لزوم تلقیح شود .

ماده ۱۱ ـ هر دام وددی که بوسیله حیوان هاری گزیده شود اعدام میشود مگر درموارد زیر :

۱)ـ دامهائیکه گوشت آنها خوراکی نیست و بیش از صد ریال بها دارند بدرخواست وبهزینه مالك تلقیح شده ومدت ۶ماه بمراقبت ودستور دامپزشك قرار داده می‌شود ودر این مدت هیچ معامله نسبت بآن مجاز نیست .

۲)ـ دامهائی که گوشت آنها خوراکی است ممکن است‌تامدت هشت‌روزدر کشتارگاه باپروانه دامپزشك کشته و گوشت آنها را بمصرف فروش برسانند ودر غیر این‌صورت بایدمدت۳ ماه بهزینه صاحبش‌بمراقبت دامپزشکی که ازطرف‌اداره دامپزشکی تعیین می‌شود قرار داده شوند .

ماده ۱۲ـ هرگاه سگی انسان یا دامی را بگزد صاحب آن ملزم است سك خودرا بنزدیکترین شعبه دامپزشکی ودرصورتیکه موجود نباشد بشعبه بهداری یا شعبه بنگاه پاستور برده وسه هفته تحت مراقبت قرار دهد .

ماده۱۳ـ مأمورین‌شهربانی وشهرداری‌وامنیه مکلفندبمحض اطلاع بصاحبان

سگهای گزنده تکلیف کنند که طبق ماده فوق عمل نمایند .

ماده ۱۴- کارمندان دامپزشکی و بهداری و یابنگاه پاستور باید پس‌ازمعاینه ومراقبت کامل طبق بند ۱ ماده۱۱ سك گزنده را درصورت مبتلا نبودن به‌هاری به صاحب اوسپرده و گواهینامه لازم باو بدهند .

ماده ۱۵- درموقعیکه تشخیص داده‌شد سك گزیده مبتلابه‌هاری و یامشکوك به‌بیماری‌هاری است کارمندان مربوط‌مکلفند اشخاص گزیده شده‌را به‌بنگاه‌پاستور یابهداری محل بفرستند ودرصورتیکه‌اشخاص گزیده شده‌بی‌بضاعت باشندشهرداری یا بخشداری محل هـزینه فرستادن آنها را به بنگاه پاستور یـا شعبه آن تأمین خواهد نمود .

تبصره - درتمام مواردیکه بواسطه دوری راه یامقتضیات دیگر مراقبت دام یا دد گزیده‌مشکل‌باشد(بمحل‌معالجه برسند) یاحیوان گزنده مفقودشده باشدبهداری مکلف است گزیده شدگان را فوراً به بنگاه پاستور مرکز یـا نزدیکترین شعبه آن بفرستد .

ماده ۱۶- اشخاص زیر بحبس از یك تاهفت روز و یا بتأدیه از ۳ تا ۵ ریـال محکوم می‌شوند :

۱)- کسانیکه از تهیه گردن بند درمدت مقرر کوتاهی نمایند .

۲)- کسانی که‌در مـواقـع تلقیح اجباری یـا تجدید آن از تلقیح حیوان خودداری نمـایند .

۳)- کسانیکه سگی‌را بدون پوزه‌بند در گذرها و اماکن عمومی برده یـا رهـا کنند .

٤)- کسانیکه‌در حفظ‌و نگهداری سك‌خود کوتاهی‌نمایند که موجب گزیدگی دیگران شود .

٥)- کسانیکه درمواقع گزیدگی حیوانات خود ازاطلاع باداره دامپزشکی غفلت نمـایند .

٦) - کسانیکه از دفن سك خود خودداری نموده و از ضد عفونی آن کوتاهی کنند .

نظر بماده ۲۷۶ ـ قانون کیفر عمومی آئین نامه جلوگیری از مرض هاری و امور خلافی آن مشتمل بر شانزده ماده که بتوافق وزارت دادگستری و وزارت کشور تنظیم گردیده بموقع اجرا گذاشته میشود .

وزیر دادگستری　　　　　وزیر کشور

محقق است اگر در تنظیم این قانون از اداره دامپزشکی کمك میخواستند آئین‌نامه جلوگیری ازهاری بطور کامل که تمام نکات علمی وفنی در آن رعایت شده بود تهیه وتنظیم می‌گردید و برای اینکه باصول کلی آشنائی حاصل شود لذا بطور اجمال نکاتیکه از نظر فنی برای پیشگیری لازم‌الرعایه است وبایددر آئین‌نامه صحیحی که بعداً تنظیم شود رعایت گردد در مبحثی که را جع به بیماری‌های واگیردار تذکر داده خواهد شد،خواهیم نگاشت .

ثانیاً ـ آئین‌نامه طرز نگاهداری دامها و پرنده‌ها

نظر بماده ۲۷۶ قانون مجازات عمومی وزارت دادگستری‌ووزارت کشور آئین‌نامه طرز نگاهداری دامها وپرنده‌ها را که مشتمل بر هفت ماده است تصویب نموده واجراء آنرا مقرر میدارند .

ماده۱ ـ دامها وپرنده هائی که برای فروش و مصرف شهر نگاهداری می‌شوند‌در نقاطی نگاهداشته میشوند که با موافقت نظر شهرداری معین گردد محل نگاهداری باید مطابق اصول بهداشت بوده فضای‌کافی برای‌هواخوری خوراك و شرب دامها وپرنده‌ها موجود باشد .

ماده ۲ـ محل‌فروش دامها و پرنده ها نیز ازطرف شهرداری در بازار های مخصوص معین می گردد .

مغازه هاوقفسه‌هائیکه‌دامهاو پرنده‌ها نگاهداری می‌شوند‌باید مطابق‌دستور شهرداری بقدر کفایت بزرك وتمیز وازهرجهت وسائل راحت‌آنها فراهم باشد .

ماده۳ ـ خوراك دامها ودانه پرنده‌ها را باید صاحب مغازه و دکاندار مرتب نموده ودام و پرنده بدون خوراك نگاهداشته نشود .

ماده٤ ـ گردانیدن‌دامها وپرنده‌هادرشهرها متروك وفقط‌درهمان بازارهائی

که از طرف شهرداری معین می‌شود باید بمعرض فروش بگذارند .

ماده ۵ ـ بردن دامها و پرنده‌ها ازشهر بشهر دیگر بترتیبی خواهد بود که در راه اسباب زحمت دامها و پرنده ها فراهم نشده و حتی‌الامکان وسیله راحت آنها موجود باشد .

ماده ۶ ـ چنانچه درطرز نگاهداری دامها وپرنده‌ها برخلاف آئین نامه عمل شود مرتکب بزهکار خلافی محسوب و طبق آئین نامه خلافی مورد تعقیب واقع خواهد شد .

ماده ۷ ـ شهرداری‌ها مأمور اجرای موادابن آئین‌نامه بوده‌واز تاریخ تصویب منتهی تاشش‌ماه وسایل اجرای آن‌را فراهم ومحل وطرز نگاهداری وبازارفروش دامها وپرنده‌ها را برای اطلاع همگانی آگهی خواهند داد .

ثالثاً ـ آئین‌نامه امور خلافی که‌در روزنامهٔ رسمی مورخهٔ ۲۲ر۵ر۲۴ طبع و نشر گردیده است

نظر بماده ۲۷۶ قانون مجازات عمومی وماده ۱۱ اصلاحی قانون کیفری عمومی مصوب ۴مرداد ۱۳۲۲ آئین‌نامه امور خلافی بشرح زیر اصلاح میشود :

ماده ۱ ـ اشخاص زیر بدو روز تا پنج روز حبس تکدیری و بتأدیه ده ریال غرامت محکوم میگردند :

۱۲) ـ کسانی که پرندگان یا دامهای زنده را آویزان حمل کنند یا بطور آویزان نگاهدارند .

۱۷)ـ کسانی که بوسیله شلاق یاچیزدیگر دامهای زنده‌را بیازارندبطوری‌ـ که موجب ایراد جرح یاصدمه بدنی آنها گردد .

۲۷)ـ کسانی که مال سواری یا باربر رادر شوارع و معابر عمومی و امثال آن بتازانند .

۲۸)ـ کسانیکه سگ ویا هرحیوان موذی را بردیگری‌تحریص نموده بدون آنکه آسیبی بشخص یااشخاص برسد .

۲۹)- کسانی که مسئول حفاظت مجانین و یا حیوانات سبع بوده و آنها را رها نمایند .

۳٤)- کسانیکه کبوتر پرانی و یا بادبادك بازی یادر معابر و خیابانها الك‌دولك بازی کنند .

٤ ـ قوانین سرحدی

پس از تصویب قانون تفتیش صحی حیوانی ولزوم کنترل صادرات وواردات حیوانی ومواد مربوط بحیوانات بین ایران و دول هم جوار قوانین سرحدی وضع گردیده است که درآنها بخش مخصوصی بدامپزشکی اختصاص داده شده است که عبارتند از :

اولا ـ تصویب قراردادهای مبارزه باملخ ودفع آفات نباتی و صحی وبیطاری منعقده بین دولت ایران و اتحاد جماهیر شوروی

(مصوب ۲٤ مهر ماه ۱۳۱٤ شمسی) (دوره‌دهم)

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی قرارداد مبارزه باملخ در نواحی سرحدی مشتمل برهشت‌ماده وقرارداد دفع آفات و مبارزه امراض نباتی مشتمل بر پنج ماده ودو مراسله متعاطیه ویك پروتکل وقرارداد صحی بیطاری مشتمل برپنج ماده‌و دو پروتکل ودو نمونه ضمیمه آن‌راکه درتاریخ چهارم شهریورماه ۱۳۱٤ مطابق ۲۷ اوت ۱۹۳۵ امضاء شده تصویب مینماید .

تصویب قرارداد صحی بیطاری بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

(مصوب ۲٤ مهرماه ۱۳۱٤) (دوره دهم)

مقررات عمومی

ماده۱ ـ دولت شاهنشاهی ایران ودولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

محض تشیید روابط اقتصادی و تجارتی و جلوگیری ازسرایت امراض ساری حیوانی از یك مملکت به مملکت دیگر و نیز برای اینکه استفاده از مراتب تحت نظم و ترتیب آورده شود بموجب این قرار داد تعهد مینمایند که هر کدام ازدولتین متقابله در خاك خود کلیه اقداماتی را که جهت مبارزه باامراض ساری حیوانی و ایجاد نظارت صحی بیطاری نسبت باغنام واحشام ومواد خام حیوانی که ازیك مملکت دیگر عبور داده میشود لازم است بعمل آورند .

ماده ۲ ــ سوق اغنام واحشام وحمل محصولات حیوانی ازایران باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و برعکس ازنقاط سرحدی مخصوصی که پست‌های قرنطینه و نظارت بیطاری تاسیس خواهد شد مجاز میباشد نقاط مذکور باتوافق نظر طرفین تعیین خواهد شد .

ماده ۳ ــ درصورتیکه درنقاط سرحدی درمیان حیواناتیکه بخارج سرحدی سوق داده میشوند امراض ساری بروز یابد و یا مواد خام حیوانی غیرسالم از نقطه نظر صحی بیطاری کشف گردد برای این قبیل حیوانات ومواد خام حیوانی اجازه سوق وعبور ازسرحد داده نمیشود .

ماده ٤ ــ تصدیقات صحی بیطاری که از طرف مؤسسات بیطاری سرحدی دولتی مربوطه ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی صادر می‌گردد متقابلا برای طرفین معتبر شناخته می‌شود .

ماده ٥ ــ مؤسسات بیطاری ایران و ادارات مربوطه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی متقابلا نمونه امضاها ومهرهای ادارات ومأمورین بیطاری خود را که حق دادن تصدیقات مذکوره درماده (٤) را خواهند داشت بیکدیگر میدهند.

ماده ٦ ــ منطقه سرحدی که تابع نظارت بیطاری مخصوص میباشد عبارت از منطقه‌ایست که درمسافت ١٥ کیلومتر هردو طرف خط سرحدی طرفین متعاهدین واقع است هرگاه در نزدیکترین نواحی قرب سرحد امراض ساریه دراحشام بروز کند نظارت بیطاری طرفین متعاهدین بقید فوریت یکدیگر رابتوسط ادارات سرحدی از قضیه مطلع خواهند ساخت .

ماده ۷ ــ اغنام و احشامیکه بمراتع سوق داده میشود باید بر طبق اظهاریه

کتبی صاحب آن یا رئیس گله که بـا اطلاعات تصدیق بیطاری موافقت داشته باشد هفت روزقبل ازسوق در دوائر محلی ثبت و مورد معاینه بیطاری واقع شده باشد تصدیق بیطاری برطبق مدل نمره (۱) منضمه باین قرارداد از طرف دکتر بیطار دولتی داده خواهدشد وفقط ممکن است پس از معاینه بیطاری منتهی تاسه روزقبل ازسوق اغنام واحشام صادر بشود دایره اطلاعات راجع به نتیجه معاینه دراظهاریه صاحب اغنام واحشام قید می گردد . تصدیق بیطاری برای مدت ایامی که جهت رسیدا حشام بسرحد لازم است باتوجه باین نکته که احشام روزی ۱۰-۱۲ کیلومتر راه طی می‌کنند معتبر خواهد بود . تعداد روزهای مربوطه ازطرف دکتر بیطار در تصدیق قید می گردد درصورت گذشتن مدت مزبوره تصدیق فقط ممکن است بعد ازمعاینه جدید احشام ازطرف دکتر بیطار باقید نتیجه معاینه مربوط درتصدیق تمدید یابد.

ماده ۸ ـ درصورت تغییر تعداد اغنام و احشامی که بچراگاه میرود صاحبان اغنام واحشام یا رئیس گله مکلف است مراتب را باطلاع مأمورین محلی که فوراً بدکتر بیطارسرحدی اطلاع خواهند داد برسانند تادکتر بیطار بتواند درمحل علل تغییر تعداد اغنام واحشام را معین و نتیجه معاینه را درتصدیق قید نماید .

ماده ۹ ـ هرگاه درموقع عبور ازسرحد عده حیوانات غیراز عده مزکوره درتصدیق باشد تمام گله قبل ازعبور ازسرحد درقرنطینه گذارده خواهد شد .

ماده ۱۰ـ درنقاط سرحدی که معمولا سوق اغنام واحشام بمراتع بعمل میآید پست‌های صحی بیطاری باتوافق نظر طرفین تأسیس خواهد شد .

ماده ۱۱ ـ کلیه حیوانات درموقع عبور ازسرحدهاازروی مندرجات تصدیقات بیطاری متفقاً ازطرف دکترهای بیطار ایران واتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورد رسیدگی ومعاینه قرار داده خواهند شد .

ماده ۱۲ـ در موقع توقف اغنام و احشام یك طرف در مراتع طرف دیگر طرفین متعاهدین تقبل مینمایند که بوسیله مؤسسات بیطاری خودمواظبت‌های بیطاری لازمه رادرباره احشامیکه درخاك آنها میباشند بعمل آورند .

ماده ۱۳ـ درموقع مراجعت اغنام از مراتع کلیه مقررات صحی بیطاری بـا همان شرایطی که درموقع سوق بمراتع ییلاقی بعمل میآیددرسرحد نیزعمل خواهدشد.

ماده ۱٤ ـ احشامیکه مورد استفاده صنعتی بوده‌ویا برای ذبح میباشد درموقع عبور ازسرحدباید تصدیق بیطاری مملکت مبداء را که برطبق مدل نمره (۲) منضمه باین قرارداد صادر شده باشد داشته باشد . بدون ارائه تصدیق مزبور اجازه عبور ازسرحدداده نخواهد شد. باحشام شاخ دارد رشت که اجازه عبور ازسرحدداده میشود باید درمحل مبداء داغی بگوش آنها زده شود .

ماده ۱۵ ـ درصورت بروزمرض طاعون گاوی درمنطقه که شعاع آن ازپست بیطاری قرنطینی سرحدی چهل کیلومتر باشد عبور احشام درشت ازپست مزبور در مـدت ٦۰ روز از تاریخ اعلام رسمی خاتمه یـافتن مرض ساری حیوانی ممنوع خواهد بود .

اما راجع باحشام کوچك سوق آنها فقط از نقاط آلوده ممنوع میگردد .

ماده ۱٦ ـ راجع بسوق گله‌های احشام شاخ‌داردرشت و کوچك وخوك وشتر واسب وسایر حیوانات‌دارای یك‌سم صاحبان آن با گله بانها مکلف هستند قبلامراتب ـ را بدکتر بیطارپست بیطاری صحی قرنطینی اظهار نمایند .

ماده ۱۷ ـ هرگاه تصدیق حیواناتی که باید ازسرحدسوق داده‌شود بطوریکه لازم است مرتب نباشد ویا دکتر بیطار درحیوانات مزبور علائمی ازامراض هاری کشف نماید کلیه حیوانات مزبور قبل از عبور ازسرحد قرنطین گذارده میشوند .

ماده ۱۸ ـ بگوش احشام شاخداردرشت که بقرنطینه گذاشته شده‌اند مجدداً پس ازاختتام دوره قرنطینه داغی گذارده میشود .

ماده ۱۹ ـ حمل محصولات حیوانی خام از راه خشکی فقط از نقـاط معینه قرنطینی اجازه داده‌میشود مشروط براینکه صاحب محصولات مزبور تصدیق مطابق مدل نمره (۳) منضمه باین قراردا ارائه بدهد .

ماده ۲۰ ـ برای موادخام حیوانی فقط درصورت رعایت شرائط ذیل دربار ـ بندی آنها اجازه عبور ازسرحد داده میشود. پیه‌آب کرده دربشکه‌ها و یا صندوق یا لاوك‌هاروده کم نمك‌دربشکه‌هاولاوك‌ها روده‌خشك نمك‌زده‌وآماده درصندوق یاسبد یا بشکه وپشم وموی خوك واستخوان وشاخ وسم درکیسه ویا بشکه عبور چرم احشام‌شاخ‌دار درشت فقط بشرطی‌مجاز خواهد بود که کاملا خشك شده‌باشد.

ماده ۲۱ - برای مواد خام حیوانی که درموقع‌معاینه بیطاری دارای بار بندی مطابق مقررات‌ماده فوق‌الذکر بوده و بمهر نظارت‌صحی بیطاری ممهور شده باشد اجازه عبور داده میشود .

ماده ۲۲ - مؤسسات بیطاری ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی موافقت میکنند همدیگررا متقابلا ازمسائل مربوطه بجریان وتوسعه امراض ساری حیوانی درخاك خود وهم‌چنین ازاقدامــاتی که برای جلوگیری ازامراض مزبوره بعمل آورده‌اند مطلع نمایند بدین مناسبت طرفین همه ماهه اطلاعاتی راجع بجریان امراض حیوانی و نیزراپرت‌های سالیانه واطلاعات دیگری که‌حاکی از بیان وضعیت بیطاری وصحی طرفین متعاهدین باشد مبادله میکنند .

تبصره - هریك از طرفین باید یکدیگر را متقابلا ازبروز طاعون گاوی و ذات‌الریه ساری احشام شاخدار درشت درمناطق سرحدی خود بشعاع ٤٠ کیلومتر تلگرافاً مطلع سازند .

ماده ۲۳ - نظارت بیطاری طرفین متعاهدین ازاطلاعاتیکه راجع به‌بروز و سرایت امراض ساریه حیوانی از طرف اهالی حاصل مینمایند همدیگر را مطلع خواهند ساخت .

ماده ۲٤ - این‌قرارداد بتصویب مقامات مقننه طرفین متعاهدین خواهد رسید ومبادله نسخ مصدق آن درمسکو بعمل خواهد آمد. قرارداد مزبور برای مدت سه سال ازتاریخ تصویب منعقد میشود وهر گاه یکی از طرفین متعاهدین بخواهد پس از انقضاد مدت مزبور ازاین قرارداد صرف‌نظر نماید باید قصدخود را کتباً درآخر سال دوم بطرف دیگر اطلاع بدهد والا قرارداد باهمان ترتیبات سابق تمدید شده محسوب‌خواهدشد وبنابراین‌برای بعدهم‌مادامیکه یکی‌ازطرفین متعاهدین‌انصراف خود را کتباً بایکسال اخطار قبل اعلان نکرده دارای اعتبار خواهد بود .

اختیارداران فوق‌الذکر درتأیید مراتب فوق اینقرارداد را امضاء و با امهار خود ممهورساختند. درشهر تهران در دونسخه بزبان فرانسه تدوین یافت .

پروتکل

در موقع امضاء قرارداد صحی بیطاری بین دولت شاهنشاهی ایران و اتحاد

جماهیر شوروی سوسیالیستی طرفین متعاهدین موافقت کرده‌اند که مدل تصدیقنامه که برای مواد خام حیوانی باید صادر شود بطور متمم تنظیم شده و بوسیله طرفین درموقع مبادله نسخ مصدق قرارداد مزبور امضاء خواهد شد .

ضمیمه ماده ۷ قرارداد صحی بیطاری

مدل نمره (۱)

تصدیق بیطاری نمره ....

۱ - تاریخ .... ماه .... سال ....

۲ - محل صدور تصدیق بیطاری ....

۳ - صادر کننده : اسم .... نامخانوادگی ....

اسم مؤسسه ....

٤ - آدرس صادر کننده ....

٥ - نوع و قسم حیوانات (حیوان شاخدار درشت - گوسفند - بز - اسب - الاغ - قاطر وغیره) . ...

٦ - تعداد اغنام و احشام ....

۷ - علائم ....

۸ - ازچه محلی حیوانات می‌آیند ....

۹ - نقطه سرحدیکه برای چراگاه عبور میکنند ....

۱۰ - محل و نقطهٔ که عازم آن میباشند ....

۱۱ - اطلاعات متفرقه ....

امضاء کننده ذیل دکتر بیطار تصدیق مینماید که حیوانات مذکور در فوق سالم واز محل سالم وفاقد ازامراض ساریه حیوانات میآیند وهم چنین درمحلی که ازآنجا آمده درمحلهائیکه تا وصول بسرحد عبور کرده‌اند طاعون گاوی و آبله‌و سایر امراض‌ساریه مربوط بحیوانات که‌موضوع این‌تصدیق میباشد درمدت ٦۰روز اخیر وجود نداشته‌اند .

محل امضاء دکتر بیطار   محل مهر

ضمیمه ماده ۱۴ قرارداد صحی بیطاری

مدل نمره (۲)

تصدیق بیطاری نمره ....

۱ - تاریخ .... ماه .... سال ....

۲ - محل صدور تصدیق بیطاری ....

۳ - صادر کننده : اسم .... نام خانوادگی ....

اسم مؤسسه ....

٤ - آدرس صادر کننده ....

٥ - نوع و قسم حیوانات (حیوان شاخدار درشت - گوسفند - بز - اسب - الاغ قاطر و غیره) ....

٦ - تعداد اغنام واحشام .... (بتمام حروف)

۷ - علائم ....

۸ - ازچه محلی حیوانات می آیند ....

۹ - نقطه‌سرحدی که عبورخواهند کرد ....

۱۰ - محل ونقطه که عازم آن میباشند ....

۱۱ - اطلاعات متفرقه ....

امضاء کنندگان ذیل دکتر بیطار تصدیق مینمایند که حیوانات مذکوره در فوق سالم بودەواز محلی که می آیند طاعون گاوی‌وذات‌الریه حیوانات درشت‌شاخ داردرمدت ٦٠روزاخیروهم‌چنین وجودآبله‌وتب برفکی‌وسایرامراض‌مسریه‌مخصوص حیوانات که موضوع این تصدیق است درمدت ۳۰ روزاخیراطلاع داده‌نشده است .

محل امضاء دکتربیطار دولتی — محل‌مهر

مدل‌نمره۳ضمیمه ماده۱۹قرارداد‌صحی بیطاری

در اداره دامپزشکی کل بسه صورت تنظیم گردیده است که هریك از آنها را جدا گانه درج مینمائیم :

مدل نمره (۳)	الف	برای ارسال روده
مدل نمره (۳)	ب	برای ارسال پشم
مدل نمره (۳)	ج	برای ارسال پوست

مدل نمره (۳)

ضمیمه ماده ۱۹ قرارداد صحی بیطاری

الف ـ برای ارسال روده

تصدیق بیطاری نمره ....

۱ ـ تاریخ .... ماه .... سال ....

۲ ـ محل دادن گواهینامه بیطاری ....

۳ ـ فرستنده: نام.................. نام‌خانوادگی .... نام‌مؤسسه ....

٤ ـ آدرس فرستنده ....

٥ ـ ذکر مواد فرستاده شده ....

٦ ـ نوع (طبق تهیه) ....

۷ ـ طریقه باربندی ....

۸ ـ تعداد بسته ها ....

۹ ـ وزن‌غیرخالص ....

۱۰ ـ نشانی‌ها ....

۱۱ ـ محلیکه مواد از آنجا فرستاده میشود ....

۱۲ ـ نقطه عبوراز سرحد ....

۱۳ ـ محل و نقطهٔ که بآنجا فرستاده میشود ....

١٤ ـ متفرقه ....

امضاء کننده پائین گواهی میدهد که مواد نامبرده در بالا از محلیکه دامهای مریض بامراض ساریه دیده نشده است آمده ودامهائیکه کشته شده‌اند قبل و بعد از کشتن توسط بازرسی بیطاری سالم تشخیص داده شده و باربندی آن تمیز و با کلیه مقررات لازمه طبق نظامات بیطاری وبهداری انجام گرفته است .

محل امضاء دکتر بیطار　　　　　　　　محل مهر

مدل نمره (۳)

ضمیمه ماده ۱۹ قرارداد صحی بیطاری

ب ـ برای ارسال پشم

تصدیق بیطاری نمره ....

۱ ـ تاریخ .... ماه .... سال ....

۲ ـ محل دادن گواهینامه بیطاری ....

۳ ـ نام فرستنده .... نام خانوادگی .... نام بنگاه ....

٤ ـ نشانی فرستنده ....

٥ ـ مواد فرستاده شده ....

٦ ـ نوع (طبق تهیه) ....

۷ ـ طریقه باربندی ....

۸ ـ تعداد بسته ها ....

۹ ـ وزن غیر خالص ....

۱۰ ـ نشانی ها ....

۱۱ ـ محلیکه مواد از آنجا فرستاده میشود ....

۱۲ ـ نقطه عبور از مرز ....

۱۳ ـ محل و نقطهٔ که بآنجا فرستاده میشود ....

۱٤ ـ متفرقه ....

امضاء کننده پائین گواهی میدهد که مواد نامبرده در بالا متعلق بمحلی است که آبله گوسفندسیاه زخم تب آفت وسایر بیماریهای واگیری گوسفند و بز از سه ماه قبل تاحال بروز نکرده است .

محل امضاء دکتر بیطار محل مهر

مدل نمره (۳)

ضمیمه ماده ۱۹ قرار داد صحی بیطاری

ج- برای ارسال پوست

تصدیق بیطاری نمره ....

۱ ـ تاریخ .... ماه .... سال ....

۲ ـ محل صدور تصدیق ....

۳ ـ نام فرستنده .... نام خانوادگی .... نام بنگاه ....

٤ ـ نشانی فرستنده ....

٥ ـ مواد فرستاده‌شده ....

٦ ـ طرز تهیه ....

۷ ـ طریقه باربندی ....

۸ ـ تعداد بسته ها ....

۹ ـ وزن‌غیر خالص ....

۱۰ ـ نشانیها ....

۱۱ ـ محلیکه مواد از آنجا فرستاده میشود ....

۱۲ ـ محل عبور از مرز ....

۱۳ ـ مقصد ....

١٤ ـ متفرقه ....

امضاء کننده پائین گواهی میدهد که مواد نامبرده بالا ازمحلیکه بیماریهای واگیردار دام گزارش نشده است آمده و دامهائیکه کشته شده‌اند قبل و بعد از کشتن توسط بازرس بیطار سالم تشخیص داده شده و باربندی آن تمیز و با کلیه مقررات لازمه طبق نظامات بیطاری و بهداری انجام گرفته است .

محل امضاء دکتر بیطار   محل مهر

ثانیاً - قرارداد دامپزشکی بین ایران و ترکیه

(مصوبه ۱۵ خرداد ۱۳۱۶)

تجارت حیوانات و محصول حیوانی

ماده ۱ - ورود حیوانات (دارای یك سم و نشخوار کننده خوك و طیور) و مواد و محصول خام وغذائی حیوانی واشیائی که ممکن است وسیله انتقال برای انتشار امراض حیوانی گردد از خاك یکی از طرفین متعاهدین بخاك طرف متعاهد دیگر محدود بنقاط عبور سرحدی نامبرده ذیل و تابع بازرسی دامپزشکی ازطرف دولتی است که واردات در خاك آن صورت می گیرد .

از طرف ایران : بازرگان

ازطرف ترکیه : گرجی بلاغ

درصورت لزوم ممکن است در نقاط عبور سرحدی تغییراتی داده شده ویابا موافقت طرفین بعده آنها افزوده شود طرفین متعاهدین پستهای قرنطینه در مدت منتهی یکسال خواهند ساخت .

ماده ۲ - نسبت بحیواناتی که برای صادرات بوده وممکن است بموجب جنس خود امراض نامبرده ذیل را بگیرند :

طاعون گاوی وتب برفکی و آبله گوسفند در تصدیق نامه بهداشت بایدتصدیق گردد که حیوانات سالم بوده و نه درمحل اصلی و نه دریك شعاع بیست کیلومتردورا دور آن (این شعاع چهل کیلومتر برای طاعون گاوی وتب برفکی میباشد) امراض فوق الذکر اقلا ازشصت روز باین طرف بروز نکرده است .

نسبت بامراض مسریه وعفونی دیگرمطابق نظامات بهداشتی طرفین متعاهدین معمول خواهد گردید .

چنانچه حیوانی دردهکده مبتلا بجرب شده باشد درمدت شیوع مرض در آن دهکده برای هم جنس حیوان مبتلا بجرب نباید تصدیق نامه بهداشت صادر گردد .

ماده ۳- بحیوانات همچنین بمحصول خام وغذائی حیوانی که برای وارد کردن بخاك یکی ازطرفین متعاهدین اختصاص دارد بایدعلامتی زده شده ودارای تصدیق نامه بهداشتی باشند که از طرف دامپزشك دولتی ویا دامپزشکی که ازطرف دولت

مجاز در این امر است صادر شده باشد تصدیق نامه مبداء که از طرف مقامات مربوطه داده میشود مبنای تصدیقنامه بهداشت نامبرده فوق خواهد بود .

ماده ٤ - تصدیق نامه بهداشت حیوانات باید مطابق نمونه ضمیمه نمره (١) تنظیم گردد هرگاه موقع عبور از سرحد عده حیوانات باعده که در تصدیق نامه بهداشت درج شده وفق ندهد دامپزشك پست سرحدی کشور وارد کننده حق خواهد داشت عبور حیوانات مزبوره را تا وقتی که رسماً از طرف دامپزشك کشور صادر کننده تصدیق شود که نقصان مربوط بمرض مسری یاعفونی نیست قدغن نماید .

ماده ٥- راجع باسب تصدیقنامه بهداشت دامپزشکی مزبور باید برای هرسر علیحده صادر شود .

تصدیقنامه‌های مربوط بجنس گاووشترو گاومیش‌و گاو کوهان‌دار و گوسفند وبز وخوك وطیور ممکن است جمعی بوده و برای هرجنس یك تصدیق نامه صادر شود تصدیقنامه بهداشت باید از طرف دامپزشکی دولتی در عرض پانزده روز قبل از ورود حیوانات بسرحد ویزا شود حیواناتی که صاحب آنها این مراسم رارعایت ننماید تابع قرنطینه خواهند شد .

ماده ٦ - بازرسی حیوانات ازطرف دامپزشك کشور صادر کننده درخاك آن باحضور دامپزشك دولت وارد کننده صورت گرفته و فقط درصورتی از حمل آنها خودداری میشود که تشخیص ویا ظن ازوجود امراض مسریه ویا عفونی حاصل‌شود گله‌هائی که میان آنها امراض مسریه وعفونی بروز میکند برطبق مقررات ماده ٢ مجاز وعبور ازسرحد نخواهند شد .

راجع بحیواناتیکه‌مشکوك بداشتن یك‌مرض عفونی یامسری هستند گله‌در - خاك کشورصادر کننده به‌قرنطینه گذارده شده ونسبت بآن نظامات پلیس صحی آن کشور مجری خواهد گردید .

ماده٧ - درمورد کلیه جنس‌های گاو که وارد گردیده واختصاص برای‌تخم- گیری دارند تصدیقنامه بهداشت دامپزشکی صادر میگردد مشعر براینکه جنسهای مزبوره منتهی ازشش ماه باین طرف ازحیث عمل مورد معاینه واقع شده و متعلق به‌آغل هائی هستند که آلوده بمرض سل نبوده‌اند .

ماده ۸ ـ امتحان حیوانات سم دار برای مرض مشمشه متضمن مراتب ذیل می ـ باشد: دامپزشکهای دولتین باید بعداز امتحان طبی بین دو پرده پلك بوسیله تزریق مالئین اسبها و قاطرها را مورد معاینه قرارداده و حیواناتیکه نتیجه امتحان در آنها مثبت است برای وارادت قبول نخواهند شد.

ماده ۹ ـ حمل محصول خام حیوانی فقط بوسیله پستهای قرنطینه دامپزشکی که معین شده بشرط ارائه تصدیقنامه بهداشت ازطرف صاحب محصول مزبور مطابق نمونه نمره (۲) که ضمیمه این قرارداد است مجاز میباشد.

ماده ۱۰ـ ادارات دامپزشکی طرفین متعاهدین موافقت دارند متقابلا یکدیگر ـ را از کلیه گزارشات بجریان و توسعه امراض مسریه حیوانی درخاك هر یك از آنها مسبوق سازند همچنین ادارات مزبوره متقابلا تدابیری را که برای جلوگیری امراض نامبرده اتخاذ میکنند بیکدیگر اطلاع خواهند داد و برای این مقصود طرفین متعاهدین هر ماهه اطلاعات راجعه بجریان امراض حیوانی همچنین گذارش های سالیانه و اطلاعات دیگر راجع باوضاع بهداشت دامپزشکی طرفین متعاهدین را بین خود مبادله خواهند نمود.

راجع بطاعون گاوی ادارات مرکزی دامپزشکی دولتین بروز آنرا تلگرافاً بیکدیگر اطلاع خواهند داد.

ابلاغیه های رسمی راجع باطلاعات نامبرده بزبان کشور و بفرانسه تنظیم خواهند شد.

ماده ۱۱ ـ منطقه هم جوار سرحد که در آنجا بازرسی بهداشت دامپزشکی مخصوصی بعمل میآید بعمق پانزده کیلومتر ازهر طرف خط سرحد خواهد بود هرگاه درمنطقه سرحدی امراض مسریه وعفونی میان حیوانات بروز نماید بازرس بهداشت دامپزشکی هریك ازطرفین متعاهدین باید فوراً طرف دیگر را بوسیله مصادر امور سرحدی از این اتفاق مسبوق سازد.

راجع بهطاعون گاوی مقامات مزبوره تلگرافاً یکدیگر رااز بروز آن مستحضر خواهند ساخت.

ماده ۱۲ـ طرفین متعاهدین متقبل میشوند که متقابلافهرست شهرها و بلوکی را

که درمنطقه سرحدی نامبرده در ماده ۱۱ واقع هستند بیکدیگر ابلاغ نمایند .

ماده ۱۳ - طرفین متعاهدین متقبل میشوند که متقابلا برای تسهیل حمل و ترانزیت حیوانات در خاك خود بیکدیگر کمك نمایند مقامات دامپزشکی که تصدیق - نامه بهداشت صادر میکنند موظف هستند که نسبت بحیواناتی که بطور ترانزیت باید حمل شوند علائم مخصوصی برطبق نمونه هائیکه باید بین دو مقام مربوطه مبادله گردد استعمال نمایند .

ماده ١٤ - حمل حیوانات که از خاك یکی از طرفین متعاهدین صورت می - گیرد تابع قوانین و نظامات ودستورهای طرف مزبور خواهد گردید .

ماده ١٥ - در صورت اختلاف بین دامپزشکهای منطقه سرحدی طرفین متعاهدین اختلاف از طرف مدیر های دامپزشکی ایالاتی که دامپزشکهای مزبور تابع آنها میباشند تسویه خواهد گردید .

ماده ١٦ - این قرارداد بتصویب رسیده ومراتب بوسیله یادداشتی بطرف متعاهد دیگر ابلاغ خواهد گردید .

قرارداد مزبور پانزده روز بعد از تسلیم آخرین یادداشت بموقع اجراء گذارده - شده وبرای مدت پنج سال معتبر خواهد بود .

بعد از انقضاء مدت مزبور قرارداد تا وقتیکه یکی از طرفین آن را فسخ نکرده - است باعتبار خود باقی خواهد ماند و فسخ قرارداد فقط ششماه بعد از تاریخ اعلام آن مؤثر واقع خواهد شد .

مبادله اسناد مصوبه دراسرع اوقات ممکنه در آنکارا بعمل خواهد آمد .

بنابراین اختیارداران طرفین این قرارداد را امضاء نمودند. دردو نسخه بزبان فرانسه در طهران نگاشته شد .

نمونه‌های تصدیقنامه‌های یك ودو را در صفحه ۷۷ و ۷۸ ملاحظه مینمائید .

نمونه نمره یك

تصدیقنامه بهداری دامپزشکی برای حیوانات

سال............ ماه............ روز.....................

محل صدور تصدیقنامه ....

صادر کننده (نام ـ نام‌خانوادگی ـ نام مؤسسه) ....

....

آدرس صادر کننده ....

نوع وقسم حیوانات (حیوان شاخدار درشت ـ گوسفند ـ بزاسب ـ الاغ ـ قاطر و غیره) . ...

تعداد اغنام و احشام (بتمام حروف) ....

علائم ....

محل مبدء ومنشاء حیوانات ....

نقطه عبور از سرحد ....

محل و نقطه مقصد ....

اطلاعات متفرقه..

امضاء کننده ذیل دامپزشك دولتی تصدیق مینماید :

اولا ـ که‌حیوانات نامبرده درفوق‌سالم‌بوده‌و ازمحلی‌میایند که طاعون گاوی و برفك وآبله گوسفند Clavelée لااقل درمدت شصت‌روز (در یك شعاع بیست کیلومتری برای آبله گوسفند وچهل کیلومتری برای طاعون گاوی و برفك) قبل ازصدور حیوانات بروز نکرده ودر محل مبدأء و منشأء حیوانات هیچ نوع مرض دیگرمسری وعفونی‌قابل‌انتقال‌نسبت بنوع‌حیوانات‌موردصدوروجود نداشته است .

ثانیاً ـ گاوهائی که برای‌نتاج‌اختصاص‌داده‌شده‌است‌ازمحلهائی‌میایند که‌ازمرض سل‌مصون بوده‌و بحیوانات نامبرده لااقل شش‌ماه قبل‌سرم‌ضدسل‌تزریق‌شده است .

ثالثاً ـ که‌نژاد اسبهاسالم ونه‌درمحل مبداء ونه دریك‌شعاع بیست کیلومتری لااقل از چهل روز قبل مرض دورین Dourine دیده نشده است .

محل امضاء دامپزشك　　　　　　　　محل‌مهر

نمونه نمره دو

تصدیقنامه بهداری دامپزشکی برای محصولات

سال .... ماه .... روز ....

محل صدور تصدیقنامه

صادر کننده: (نام نام‌خانوادگی نام مؤسسه) ....

....

آدرس صادر کننده ....

نوع وقسم محصولات ....

قسم (مطابق تهیه) ....

باربندی ....

تعداد ....

وزن غیرخالص ....

علائم ....

محل مبداء و منشاء محصولات ....

محل ارسال محصولات ....

نقطه عبور از سرحد ....

مقصد ....

اطلاعات متفرقه ....

امضاء کنندگان ذیل دامپزشك دولتی تصدیق مینماید که محصولات نامبرده فوق ازمنطقهٔ صادر شده‌است که‌در آنجا طاعون گاوی و برفك وسیاه زخم(شاربون) وآبله گوسفندی و امراض دیگر مسری وعفونی حیوانی از سه ماه قبل باین طرف بروز نکرده‌و باربندی برطبق مقتضیات صحی صورت گرفته است.

محل امضاء دامپزشك　　　　محل مهر

ثالثاً ـ قانون تعرفه گمرکی و اجازه انعقاد قراردادهای گمرکی مخصوص بادول خارجه

(مصوب ۱۳ اردیبهشت‌ماه ۱۳۰۷ شمسی)   (دوره ششم)

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی تعرفه گمرکی ضمیمه‌را تصویب و بدولت اجازه میدهد که بادول خارجه قراردادهای گمرکی مخصوصی که از تعرفه حداقل کمتر نباشد منعقد نماید مدت این قرارداد ازهشت سال نباید تجاوز نماید .

☆☆☆

ازاین سال ببعد هرسال تعرفه گمرکی بتصویب رسیده ودر تعرفه گمرکی نه‌ـ تنها برای مواد حیوانی بلکه برای حیوانات زنده که صادر ویا وارد میشوند تعرفه گمرکی وضع گردیده و به تصویب مجلس شورای ملی رسیده است که ذکر آنها مورد ندارد .

بعلاوه بموجب قوانین و تصویب‌نامه‌هائی بنابه مقتضیات روز صدور کالائی بخارجه ممنوع و یا بعد آزاد گردیده است . چنانکه مثلا :

راجع بصدور پوست بره درسالهای مختلف قوانینی ازمجلس گذشته که‌ذکر آنها برای روشن ساختن مطلب لازم است :

۱ ـ در دوره دوم تقنینیه در تاریخ ۵ جوزا ۱۲۸۹ قرارداد پوست بره نسخ گردیده‌است. این‌قرارداد مشتمل برهفت ماده‌برای پنج سال‌بین دولت ایران‌وروسیه منعقد شده که دویست هزار تومان دولت ایران ۵ ساله بپردازد . قرارداد اولی که نسخ شده‌در۲۲صفر ۱۳۲۷ هجری مطابق‌اول‌حمل‌سنه‌تخاقوی‌ئیل فیمابین مأمورین محمد علی میرزا و آقای نرسس‌اوف تاجر روس درطهران منعقد شده ودر۱۲ ماه مارس ۱۹۰۹دردفترسفارت‌روس ثبت گردیده است بموجب این قرارداد حق صدور وامتیاز پوست بره به‌علی‌اوف واگذار شده بوده است .

۲ ـ دردوره‌چهارم تقنینیه درتاریخ ۳۰ جوزا ۱۳۰۱ صدور پوست بره‌بخارج منع گردیده است .

ماده اول ـ برای جلوگیری از کشتار بره و حفظ منافع عموم آنچه پوست بره اعم از تودلی وغیر آن بخارجه حمل میشود مأمورین گمرکی مکلفند که در سرحد بنفع دولت ضبط نمایند .

ماده‌دوم ـ مأمورین گمرکی مکلفند پوست‌های بره که ازخارجه واردخاك ایران میشود مهر سربی نمایند. برای اینکه از پوست های داخله ممتاز بوده و در موقع خروج ازسرحد ازضبط معاف باشند .

ماده سوم ـ وزارت مالیه مکلف است در هر محل از روز اعلان این قانون تا پنج‌ماه‌بدارندگان‌پوست‌بره مهلت دهد که پوستهای موجود خودرا به اداره‌مالیه یاگمرك برده مهر سربی مخصوص نمایند پوستهائیکه درمدت مزبورمهر شده‌باشد از ضبط درسرحد معاف خواهد بود .

ماده چهارم ـ وزیر مالیه مأمور اجرای این‌قانون خواهد بود .

۳ـ دردوره پنجم تقنینیه‌درجلسه‌هفدهم‌سنه‌۱۳۰۳ شمسی قانون اجازه صدور پوست بره‌های موجوده تا۱ حوت۱۳۰۳ بشرح زیر وضع گردیده است .

ماده واحده ـ نظربا‌ینکه مقدار زیادی ازپوستهای بره درانبارهای گمرکات وصاحبان آنها مانده ورو بخرابی وفساد گذارده‌اند لذا بوزارت مالیه اجازه داده میشود که ازتاریخ تصویب این ماده تا۱حوت ۱۳۰۳ پوستهای مزبور را پس از اخذ حقوق ذیل اجازه خروج بدهد :

برای پوستهای شیرازو بخارا ۲٫۵۰قران

سایر ارقام پوست که قیمت آنها بیش ازیکتومان باشد ۲٫۵۰ قران

پوستهائیکه قیمت آنها یکتومان ویا کمتر است ۱ قران

این قانون که مشتمل بریك ماده است در جلسهٔ هفدهم سنه ۱۳۰۳ شمسی به‌تصویب مجلس شورای ملی رسیده است .

۴ ـ بتاریخ۱۴تیرماه۱۳۰۴دردوره‌پنجم‌قانون‌الغای‌قانون مصوب ۳۰ جوزای ۱۳۰۱ راجع به منع صدور پوست بره بشرح زیر به تصویب مجلس شورای ملی رسیده است :

ماده اول ـ مجلس شورای ملی قانون مورخ ۳۰ جوزای ۱۳۰۱ راجع بمنع صدور پوست بره‌را الغاء مینمایند .

ماده دوم ـ درموقع صدور پوست‌های بره ازقرار صدی چهار ازقیمت‌برای حق جواز باید دریافت شود .

تبصره ـ وزارت مالیه مکلف است عواید حاصله ازصدور پوست بره را بر بودجه‌معارف وصحیه‌مملکتی علاوه‌نماید که بمصارف معارف‌ابتدائی وصحیه‌ایالات و ولایات وبلوکات برسد .

این قانون که مشتمل بردو ماده است در جلسه چهاردهم تیرمـاه یکهزار و سیصد وچهار شمسی بتصویب مجلس‌شورای ملی رسید .

پس ازوقایع شهریور ماه ۱۳۲۰ که ایران از حیث خـواربار در مضیقه بود وزارت خـواربار تأسیس وبرای جلوگیری از احتکار و صدور خواربار واقسام دامهای زنده و کشته شده بخارج قـانونی وضع گردید که قسمت مربوط بدامهای آن بشرح زیر است :

قانون راجع بجلوگیری از احتکار

(مصوب ۲۷ اسفندماه ۱۳۲۰)

ماده ششم ـ صدور دارو وخواربار واقسام دامها از کشته و زنـده و بطور کلی کالاهای مورد احتیاج عموم از کشور ممنوع است. صورت این قبیل کالاهارا دولت اعلان خواهد نمود .

متخلف برای دفعه اول علاوه برضبط عین مال بکیفرتأدیبی ازیکسال تاسه سال وبکیفر نقدی معادل دوبرابر قیمت مالی که صادر نموده است محکوم خواهد شد ودرصورت تکرار برای دفعه دوم علاوه برضبط عین مال مرتکب بحبس‌مجرد ازسه تاده سال وپرداخت کیفر نقدی معادل پنج برابر قیمت مالی که صادر نموده‌ـ است محکوم خواهد شد ودرصورت تکرار برای دفعه سوم علاوه برضبط عین‌مال

مرتکب بحبس ابد یااعدام محکوم خواهد شد .

تبصره - دولت برای کالاهائیکه زائد برمصرف تشخیص دهد میتواند اجازه صدور دهد .

باستناد این قانون هرسال تصویبنامه هائی ازهیئت وزیران گذشته است که قسمتی ازآنرا که مربوط بحیوانات است ذکرمینمائیم :

۱ - راجع بصدور چرم :

هیئت‌وزیران‌درجلسه ۲۳ آذر ۱۳۲۰ برطبق پیشنهاد شماره ۴۲۳۰ص۴۶۴۸۲ مورخ ۲۰/۶/۱۶ وزارت اقتصاد و بازرگانی تصویب نمودند که از تاریخ انتشار این تصویب‌نامه صدور چرم از کشور ممنوع گردد .

۲ - صدور کالا بخارج :

(حیوانات وفر اورده‌های‌دامی)

در تاریخ ۳۰ آذرماه ۱۳۲۵ تصویب‌نامه‌ازهیئت‌وزراء گذشته‌است که‌بموجب آن در بند الف‌قسمت ۶ صدور حیوانات اهلی ازقبیل گوسفند وبز ومیش و گاو و گاومیش واسب وشتر والاغ وقاطر وانواع گوشتهای خـوراکی غیر از گوشت خوك راباکسب نظر وزارت کشاورزی ودر قسمت ۷ صدور کره و روغن حیوانی پیه (غیر از پیه خوك) پنیر . عسل . تخم مرغ . روغن زیتون . صابون را ممنوع نموده است وبموجب قسمت ۱۱ صدور چرم و کفش و کیف وچمدان های چرمی و خام گاو و گاومیش نیز ممنوع گردیده است .

بموجب بند ب قسمت ٤ صدور محصولات صیدماهی دریای خزر در انحصار دولت باقیمانده است .

بموجب بند ج - صدور حیوانات ومواد حیوانی موکول بارائـه گواهینامه بهداشت دامپزشکی و کسب نظر وزارت کشاورزی است .

بموجب بند د - صدور پیله وابریشم موکول بموافقت اداره نوغان است .

برای خرید وفروش دامهابین اتحاد جماهیرشوروی وایران مقررات مرزی وضع گردیده است که‌ذکر آن ازنظر دامپزشکانیکه درسرحدشمالی ایران بخدمت مشغول میگردند لازم میباشد .

مقررات ورودوخروج مأمورین اتحادجماهیرشوروی سوسیالیستی ونمایندگان بازرگانی ایران‌ازمرز مجاز برای خرید وفروش دام‌در‌ایران

(تصویبنامه هیئت وزیران ۲٤ مهر ۱۳۲۵)

۱ ـ هریك ازمأمورین اتحاد جماهیر شوروی که جهت معاینه و تحویل دام ازمرز مجاز بخاك ایران وارد میشوند بوسیله مأمورین مرزی شوروی مستقیماً به مرزبانان ایران هدایت شده ساعت ورود درپروانه عبور اوقید وموقع خروج نیز بهمین طریق عمل میشود .

۲ ـ بطورکلی ازغروب تاطلوع آفتاب وایام تعطیل عبور ومرور ویاتحویل دام ازمرز ممنوع خواهد بود مگر بااجازه مخصوص مرزبانان ایران .

۳ ـ محل نگاهداری دامها قبل ازمعاینه وتحویل نباید بیشتر ازسه کیلومتر از مرز فاصله داشته باشد .

٤ ـ مأمورین مربوطه اتحاد جماهیر شوروی نباید ازمحل نگاهداری دامها که فاصله آن‌از مرزبهرحال بیش ازسه کیلومتر نخواهد بود بداخله کشور تردد نمایند مگر بااجازه مرزبانان ایران .

۵ ـ وسائل حمل و نقل مـأمورین مربوطه اتحاد جماهیر شوروی را بمحل نگاهداری دامها فروشندگان دامها تهیه مینمایند .

٦ ـ فروشندگان دام مکلف میباشند با توافق نظر مرزبان و رئیس گمرك محوطه مخصوص درنزدیك مرز برای‌معاینه‌و گندزدائی دامها تهیه نمایند.

۷ ـ مراقبت انتظامات مربوطه معاینه و گندزدائی در دوره عمل اینکار در هر کجا که شهربانی باشد بامأمورین شهربانی والا با مأمورین نگهبانی خواهد بود.

۸ ـ چون دراغلب نقاط مرزی مهمانخانه و یـا رستوران تأسیس نشده است برای آسایش مأمورین اتحاد جماهیر شوری ازطرف گمرك مرز مربوطه یك یادو اطاق باختیار فروشندگان دام گذارده میشود که از واردین پذیرائی نمایند.

۹ ـ مأمورین گمرك دامهارا درموقع خروج ازمرز سرشماری مینمایندبرای حفظ انتظامات مأمورین شهربانی نیز حضور خواهند داشت (هر گاه شهربانی در محل نباشد مأمورین نگهبانی این وظیفه را انجام خواهند داد .)

۱۰ ـ چون تحویل دامها درخاك اتحادجماهیر شوروی بعمل میآیدنمایندگان بازرگانان ایرانی که برای تحویل دادن دامهای خود بخاك شورویعبور مینمایندباید:

الف ـ از طرف بازرگانان ذینفع بشهربانی مراجعه و با رعایت مقررات و نظامات شهربانی بمرزبانی معرفی شوند .

ب ـ مرزبانان ایران برای عبور نمایندگان بازرگانان ایران بخاك اتحاد جماهیر شوروی ازمرزبانان وابسته شوروی روا دید کثیرالمسافر تحصیل واجازه عبور بخاك اتحاد جماهیرشوروی صادر نمایند .

۱۱ ـ کلیه مقرراتمربوط بگمرك ودامپزشکی بایدازطرف صادرکنندگان دامها کاملا رعایت وانجام شود .

---

۵ ـ قوانین مقررات و آئین‌نامه های مختلف

در ادوار مختلف مجلس قوانینی راجع بدامپزشکی خـواه از نظر مالیاتی وخواه ازنظر اینکه دامپزشك باید در امور بهداشتی دخالت کند وضع گردیده و همچنین تصویب‌نامه هائی گذشته است که بترتیب نوع وتاریخ تصویب بذکر آنچه‌را که بدست آورده‌ایم میپردازیم :

قانون راجع بروده

(۸ ثور ۱۲۸۹- دوره دوم)　　　　(پنجشنبه ۱۷ ربیع الثانی ۱۳۲۸)

ماده اول - روده و کپون و زه متصل بروده و کلیه ذبـایح در تمام مملکت بعنوان مالیات متعلق بدولت است .

ماده دوم - هرگاه محقق شود که کسی بدون اجازه دولت روده و کپون و زه فروخته است ضعف قیمت از فروشنده دریافت خواهد شد .

ماده سوم - کسانیکه برای مصارف داخلی روده و کپون لازم داشته باشند در ابتیاع حق تقدم برسایر مشتریـان دارند وفقط به صنف زهتاب دو ثلث از قیمت عادله تخفیف داده میشود .

ماده‌چهارم - ترتیب جمع آوری روده‌وزه و کپون واداره این کار راوزارت مالیه ترتیب خواهد نمود .

ماده پنجم - این قـانون در هر محل ده روز پس از اعلان بموقـع اجراء گذارده می شود .

قانون مالیات روده

(مصوب ۱۸ بهمن‌ماه ۱۳۰٤)　　　　(دوره پنجم)

ماده اول - تهیه و بعمل آوردن روده وفروش روده وفروش روده و کپون‌و زه متصل بـروده بطور مطلق در داخله مملکت آزاد و از هر گـونه عوارض معـاف است .

ماده دوم - پس‌ازوضع مخارج بعمل آوردن‌روده واجرت حمل ونقل‌وسایر مخارج تجارتی و منظور نمودن صدی ۱۰ برای منافع متصدی قیمت مسعرهٔ روده در موقع خروج ازایران مأخوذ میشود .

تبصره - هریك ازتجار که‌دارای‌روده‌هستندهر گاه‌از تاریخ‌تصویب‌این‌قانون چهل وپنج روز دیگر روده موجودی خودرا باداره مالیه اطلاع دهند اداره مالیه مکلف است معـاینه نموده و منگنه کنـد و این نوع روده از تـأدیه حق فوق معـاف می باشد .

ماده سوم - نظامنامه اجرای این قانون را وزارت مالیه تنظیم خواهدنمود.

ماده چهارم - ازاول فروردین‌ماه ۱۳۰۵ مواداین قانون بموقع اجرا گذاشته می‌شود وقانون روده مصوبه هفدهم ربیع‌الثانی ۱۳۲۸ قمری ملغی خواهد بود .

این قانون که مشتمل برچهارده ماده است درجلسه ۱۸ بهمن ۱۳۰٤ شمسی به تصویب مجلس شورای ملی رسید .

قانون الغاء عوارض راجع بروده

(مصوب ۱۵ آذر ماده ۱۳۰۵ شمسی)   (دوره ششم)

ماده واحده - مجلس شورای ملی قانون مصوبه۱۷ ربیع‌الثانی ۱۳۲۹قانون ۱۸ بهمن‌ماه ۱۳۰٤ راجع بروده را الغاء نموده وازاین‌تاریخ تجارت و بعمل‌آوردن وخرید وفروش روده و منضمات آن و حمل بخارج بطور مطلق در تمام مملکت ایران آزاد واز هرگونه عوارض معاف است .

این قانون که مشتمل بریك ماده است درجلسه۱۵ آذر ۱۳۰۵شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

قانون مالیات بلدی بر وسائط نقلیه

(۲٦حوت ۱۲۸۸ دوره دوم تقنینیه)   (٥ربیع‌الاول ۱۲۲۸)

ماده اول - فقره‌اولی مالیاتهائیکه برای مصارف بلدیه در بلاد ایران هرماهه از وسائط نقلیه دریافت خواهد شد بقرار ذیل است .

۱ - ۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰-۱۳ - اسب و قاطر وشتر اعم ازاسب کالسکه ودرشکه و گاری سواری یاباری دوقران - ۱٤ - الاغ سواری - یك‌قران - ۱۵ - الاغ باری دهشاهی -۱٦- گاو عرابه کش - یك قران .

فقره ثانیه - مالیاتهائیکه برای مصارف مزبوره از وسائط نقلیه که ازخارج داخل شهر میشود درهر دفعه ورود دریافت خواهد شدبقرار ذیل است :

۱ - ۰۰۰۰۰۰۰۰۰-۸ - گاو بارکش و الاغ سه‌شاهی - قاطر و اسب ویابو پنجشاهی - شتر شش‌شاهی .

قانون مالیات املاک اربابی و دواب

(مصوب ۲۰ دی‌ماه ۱۳۰٤ شمسی)

ماده هفتم ـ مالیات حیوانات بقرار ذیل دریافت خواهد شد :

شتر علاوه برسه‌سال ۱۰ قران ـ مادیان‌سه‌ساله ۸قران ـ اسب سه‌ساله ٦قران قاطر سه‌ساله ٦قران ـ ماده گاو سه‌ساله ٥قران ـ ماده گاومیش سه‌ساله ٥قران ـ الاغ سه‌ساله ۱قران ـ میش دوساله ۱قران ـ بزدوساله ۷٥ر.قران .

تبصره ـ مالیات‌فوق بحیواناتی‌تعلق خواهد گرفت که نواقل ماهیانه نمیدهند.

تبصره ۲ ـ عوامل زراعت‌ازقبیل گاو و گاومیش و گاوکار و گاومیش کار واسب و قاطر والاغ وغیره که احتیاجات زراعتی را مرتفع سازد از تأدیه مالیات معاف است .

تبصره ۳ ـ مالکین حیوانات ازپرداخت مالیات عده حیوانات ذیل معافند :

هرخانوار شتر یکنفر ـ بزومیش پنج رأس ـ مادیان واسب وقاطر والاغ از هریك ۱رأس ماده گاو ویا ماده گاومیش یك راس .

تبصره ٤ ـ ممیزی حیوانات نسبت بیك قریه یاطایفه وغیره بطور جمعی‌است وهمه ساله مالیات ازدارندگان حیوانات‌بمیزان فوق مأخوذ میشود .

تبصره ٥ ـ یك‌عشر ازکل عایدات حاصله ازماده فوق برای احتیاجات صحیه ایالات وولایات و برای دفع آفات و امراض حیوانی در ایالات‌و ولایات‌اختصاص داده میشود .

ماده دوازدهم ـ درموقع بروز آفت وخسارت بملك یامحصول یاحیوان که درنتیجه آن‌میزان عایدی که‌مالیات برآن تعلق‌میگیرد معادل نصف‌یابیش ازنصف ازمیزان مشخصه درملك و محصول ومعادل ثلث ازمیزان مشخصه از حیوان دچار خسارت شود وزارت مالیه باید به‌نسبت خسارت وارده از مالیات تخفیف بدهد .

ماده چهارم ـ پس از ممیزی درهر نقطه مطابق این قانون کلیه مالیاتهای مستقیم ارضی و آبی وحیوانی وسرانه و خانواری وپادارانه نقدی وجنسی وغیره و حق‌المرتع ازمراتع عمومی غیراز مراتع خالصه دولتی که عمال دولت ازاملاك و

اشخاص و حیوانات دریافت میکرده‌اند خواه بعنوان مالیات خواه بعنوان عوارض و خدمتانه و تحصیلداری وغیره بهر اسم و رسم منسوخ و بجای آنها مالیاتهای مصرحه در این قانون دریافت خواهد شد.

قانون الغای مالیات اغنام و احشام

(مصوب ۲۱ مرداد ۱۳۰۷ شمسی) (دوره ششم)

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی مالیات اغنام و احشام مصرحه در ماده هفتم قانون مالیات املاک اربابی مصوبه ۲۰ دیماه ۱۳۰٤ را از تاریخ تصویب این قانون الغاء مینماید و مالیات مزبور فقط از ایلاتی گرفته میشود که هنوز تخته قاپو نشده ییلاق و قشلاق مینمایند و اخذ بقایای مالیات مراعی و مراشی نیز موقوف خواهد بود.

این قانون که مشتمل بریکماده است در جلسه ۲۱ مردادماه ۱۳۰۷ شمسی به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

قانون الغاء مالیات ارضی و دواب

(مصوب ۲٤ آذرماه ۱۳۱۳) (دوره نهم)

ماده اول ـ قانون مالیات ارضی و دواب از تاریخ اجرای این قانون ملغی و بجای آن بترتیب مقرر در مواد ۲ و ۳ مالیات از عایدات گرفته میشود.

ماده دوم ـ مالیات از عایدات مذکوره در ماده فوق بتدریجی که محصولات ارضی و حیوانات و مواد حیوانی داخله برای مصرف بشهرها یا قصبات وارد و یا از مملکت صادر میشود. وصول و از قرار سه درصد قیمت جنسی خواهد بود که وارد شهر یا قصبه و یا از مملکت خارج میگردد هر جنسی فقط یکمرتبه مالیات خواهد پرداخت.

ماده سوم ـ تعرفه مالیات اجناس مصرف داخلی مشمول این قانون براساس سه درصد قیمت به تناسب وزن یا تعداد و بطور مقطوع برای هرسال معین میگردد.

تا اول اسفند هر سال تعرفه سال بعد بتصویب هیئت وزراء رسیده و اعلان خواهد شد.

مالیات اجناس صدوری بریال نقره گرفته میشود.

نظامنامه اجرائی مواد فوق بتصویب هیئت دولت خواهد رسید.

قانون مالیات ذبایح

(مصوب ۱۸ بهمن‌ماه ۱۳۰۷) (دوره هفتم)

ماده اول ـ بوزارت مالیه اجازه داده میشود از تاریخ تصویب این قانون فقط درشهرها وقصبات از کشتار بز دو قران ـ از گوسفند دوقران ودهشاهی ـ از بره سه‌قران ـ از گاو و گوساله سه‌قران ودهشاهی و از گاومیش پنج قران دریافت دارد.

ماده دوم ـ وزارت مالیه مکلف است از ابتدای ۱۳۰۸ تاسه سال باجلب نظر وزارت داخله اعتبار کمکهای لازم رانسبت به بلدیه‌های شهرها وقصباتی که مسلخ ندارند برای تأسیس ونگاهداری مسلخ در بودجه های مملکتی منظوردارند.

ماده‌سوم ـ پس‌ازاجرای‌این‌قانون کرایه‌مسلخ‌وعوارض‌دیگر بهیچ‌اسم‌ورسم‌از ذبایح‌دریافت‌نخواهدشد. وزارت‌مالیه‌مکلف‌است معادل مبلغی‌را که بلدیه‌ها سالیانه ازذبایح برای نگاهداری‌و کرایه‌و تنظیم‌مسلخ وامورقصابی‌از کشتارشهرها وقصبات دریافت‌مینمودندو همچنین‌مؤسسه شیروخورشید سرخ‌درتبریزومشهد برای مصارف خیری وصحی دریافت میداشتند ازروی عایدات آذر ماه ۱۳۰۷حساب کرده بآنها همه ساله عاید دارد که بهمان مصارف معینه برسانند.

ماده چهارم ـ وزارت داخله مکلف است بتوسط بلدیه ها و در شهرها و قصبات مسلخهائی مطابق اصول صحی معین نماید که خارج از آنها کشتاری نشود وهر گاه‌درنقاطی که دارای مسلخ‌هستند کسی کشتاری نماید از پنجقران تایکتومان جزای نقدی خواهد شد.

تبصره ـ قصبات مملکت را وزارت داخله تعیین نموده وپس ازتصویب‌هیئت وزراء اعلان خواهد نمود.

ماده‌پنجم ـ قربانی اضحی ونذروعقیقه وکشتاریکه بحکم اجبار برای‌احتراز از مرك حیوانات درنتیجه ناخوشی و یا حادثهٔ میشود از مقررات مواد یك و چهارم معاف است.

این قانون که مشتمل بر ۵ ماده است در جلسه ۱۸ بهمن ۱۳۰۷ شمسی به تصویب رسید.

قانون بلدیه

(مصوب ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۰۹)

ماده اول ــ ....

تبصره ۳ ـ عوائد مالیات مستقلات هرمحل وسهمی بلدیه‌ها از مالیات ذبایح وهمچنین عوائد سینماها و نمایشها مطابق قوانین مربوطه کماکان اختصاص ببلدیه همان محل خواهد داشت .

تصویبنامه عوارض شهرداری

هیئت وزیران درجلسه‌اسفند۱۳۲۳طبق‌پیشنهادشماره۲۴۳۹- ۷۳۳۷۳وزارت کشور تصویب نمودند از تاریخ صدوراین تصویب‌نامه عوارض مشروحه زیر بنفع شهرداریها وصول شود :

۳ ـ ازحیواناتی که درحوزه شهرداری کشتار میشوند بشرح زیر :

الف ــ ازهر رأس بز ۱۰ ریال

ب ــ ازهر رأس گوسفند ۱۲ریال

ج ــ ازهررأس‌بره ۱۵ ریال

د ــ ازهر رأس گاو ۲۵ ریال

هـ ــ ازهر رأس گوساله ۳۰ ریال

و ــ ازهر گاومیش وبچه گاومیش ۵۰ ریال

ز ــ ازهر رأس خوك ۱۰۰ ریال

☆☆☆

برای‌شهرهای دیگرایران‌نیز تصویب‌نامه‌هائی برای دریافت‌عوارض‌شهرداری وضع گردیده است که ازذکرآنها خودداری‌میشود .

آئین‌نامه درشکه‌های شهری (سال۱۳۱۷)

ماده ۳ـ مالکین درشکه‌هاباید درشکه واسب‌های خودرا درشهربانی‌حاضر وبا حضور مأموررانندگی ودامپزشك ومتخصصی که شهربانی تعیین مینماید معاینه

ودرصورتیکه واجد شرایط مقرره دراین نظامنامه باشد پروانه بطور مجانی صادر و نمره خواهد شد .

ماده ٦ ـ درشکه واسب ویراق آنها باید دارای شرایط ذیل باشند :

٨) ـ اسبهای درشکه بایستی قوی وفربه بوده مبتلا بامراض مسریه ومجروح نباشند .

١٠) ـ اسبها نباید بدون نعل بوده و نعلبندی آنهانیزطوری باشد که پای اسب ـ ها نلغزیده وبزمین نخورند .

١١) ـ بستن اسبهای تعلیم ندیده و بدخو بدرشکه ها اکیداً ممنوع است .

ماده ١٣ ـ مالکین درشکه‌ها موظفند درآخر هرسه ماه اسب ودرشکه‌های خودرا ازمعاینه متخصص ودامپزشك شهربانی گذرانده گواهینامه اخذ نمایند ولی درمواقعی که شهربانی مقتضی ولازم بداند درشکه ویراق واسبهای درشکه هـای عمومی را معاینه خواهد کرد .

ماده ٤٥ ـ خوراك دادن باسبهای درشکه در ایستگاه‌ها و معابر و خیابانها اکیداً ممنوع است .

نظامنامه خلافی درشکه چی‌ها

ماده ١ ـ اشخاص ذیل بحبس ازیك تاهفت روز ویا تأدیه ازسه ریال تاپنجاه ریال ودرصورت تکرار تخلف بحبس وتأدیه غرامت توأماً محکوم خواهندشد :

٢) ـ هرمالکی که درشکه فاقد یکی‌ازشرایط مندرجه دراین نظامنامه رااز حیث ساخت وظرفیت واستحکام ونظافت ونمره گذاری ویاکیفیات‌مربوط باسبها و یراق ویا سایر خصوصیات براه اندازد .

ماده ٢ ـ اشخاص ذیل بحبس ازیکروز تا سه روز ویا بتأدیه از سه الی سی ریال ودرصورت تکرار تخلف بحبس وتأدیه غرامت توأماً محکوم خواهد شد .

١) ـ هرراننده که درشکه‌فاقدشرائط‌مندرجه‌دراین نظامنامه‌ازحیث‌ساخت ـ ظرفیت ـ استحکام ـ نظافت ـ نمره گذاری ویا کیفیات مربوطه باسبها ویراق آنها ویا سایر خصوصیات رابه بندد و باآن مسافر حمل ونقل کند .

۸) ـ هرمالك که درمدت مقرر در نظامنامه اسب ودرشکه خود را ازمعاینه متخصص ودامپزشك شهربانی نگذراند .

آئین نامه بارکش های کندرو (سال ۱۳۱۸)

ماده ۳ ـ مالکین باید بارکشها و مالهای خودرا قبل از بکار انداختن در شهربانی آماده وپس از معاینه درصورتیکه دارای شرایط مقرره دراین آئین نامه باشند پروانه بطور مجانی صادر و بارکش شماره گذاری خواهد شد .

ماده ٥ ـ کلیه بارکشها علاوه براستحکام باید دارای شرایط ذیل باشند :

۳) ـ مالهای بارکشهای نامبرده فربه بوده و مبتلا بامراض مسریه ومجروح نباشند.

٤) ـ نعلبندی مالها باید طوری باشد که پای آنها نلغزیده و بزمین نخورند .

٥) ـ مالهای بارکشها بدون تعلیمات و بدخو نباشند .

ماده ۱۲ـ هرموقع شهربانی لازم بداند بارکشها ومالها ویراق آنها را معاینه می کند .

ماده ٤۸ ـ اشخاص ذیل بحبس ازسه روز تاهفت روز یابتأدیه ازسی ریال تا پنجاه ریال ودرصورت تکرار تخلف بحبس و بتأدیه غرامت توأماً محکوم خواهندشد:

۱) ـ کسانیکه بدون معاینه بارکش یامال ویابدون پروانه شهربانی بارکش راه میاندازند .

۲) ـ کسانیکه بدون رعایت مراتب مندرج درماده ٥ این آئین نامه بارکش راه میاندازند .

ماده ٤۹ ـ اشخاص ذیل بحبس ازیك روز تاسه روز و بهتأدیه ازسه ریال الی ۳۰ ریال ودرصورت تکرار تخلف بحبس وتأدیه غرامت توأماً محکوم خواهندشد.

۷) ـ رانندگانیکه درخیابانها و گذرهای همگانی بمالهای خودخوراك بدهند.

۱۱) ـ رانندگانیکه دربارگیری رعایت توانائی مالهای خودرا نکنند .

آئین نامه گوشت فروشی (سال ۱۳۲۰)

ماده ۲٤ ـ قبل ازمعاینه دامپزشك ورعایت مقررات بهداشت نباید کشتار بشود و بطور کلی کشتن گوسفند و بز و گاو مریض ممنوع و درصورت کشف معدوم خواهد شد .

ماده ۲۷ - کشتن میش و بز و گاو آبستن ممنوع و متخلف بحد اکثر مجازات خلافی محکوم خواهد شد .

ماده ۲۸ - تناسب کشتار گوسفند و بز و میش بدستور شهرداری خواهد بود ودر هرصورت کشتار گوسفند نراز صدی ۶۰ تمام کشتار روزانه نباید کمتر باشد .

ماده ۳۳ - فروش گوشت دام مریض و گوشت کهنه وفاسد ممنوع و متخلف بحد اکثر مجازات خلافی محکوم و در صورت تکرار پروانه دکان پس گرفته خواهد شد .

ماده ۱۴ - بار کشهای حمل گوشت بدکانها باید پاك وتمیز وهرروز ازطرف مأمور کشتارگاه معاینه‌شود. بردن گوشت بوسیله چهارپایان بار برجایز نیست‌مگر اینکه اساساً وسیله نقلیه دیگر وجود نداشته باشد .

ماده ۹۵ - متخلفین ازمواد فوق درصورتیکه عملشان مستلزم کیفر بیشتری نباشد بحبس‌تکدیری‌از ۲۴ساعت تایکهفته‌وغرامت ازپنج‌ریال‌تاپنجاه ریال ویایکی ازاین دو کیفر محکوم میشوند .

کشتار بره

شماره ۳۱۳۰-۲۱/۲/۲۰

وزارت کشاورزی

هیئت وزیران درجلسه ۱۹ اردیبهشت‌ماه ۳۲۱ برحسب پیشنهاد شماره ۵۶۷۶۵ بتاریخ ۲۱/۲/۱۷ وزارت کشاورزی مواد زیررا تصویب مینماید :

ماده ۱ - ازنظر تأمین احتیاجات گوشت کشور کشتار بره تا سن یکسالگی ازتاریخ صدور این تصویبنامه اکیداً ممنوعست .

ماده ۲ - متخلفین ازماده ۱ طبق قوانین ومقررات جاریه کشور مورد تعقیب ومجازات قرار خواهند گرفت .

ماده ۳ - وزارت کشور - دادگستری - دارائی و کشاورزی هریك درحدود وظایف خود مأمور اجرای مدلول این تصویبنامه میباشند .

تصویبنامه دردفتر نخست وزیر است - رونوشت این ابلاغ بوزارتخانه های کشور - دارائی دادگستری فرستاده شد - نخست وزیر

کشتار بره

شماره ۲۴۶۶ - ۱۳۲۲/۱/۳۱

وزارت کشاورزی

بموجب اختیار حاصله‌ازقانون اعطای اختیار بدولت‌مصوب۲۴ خرداد۱۳۲۱ هیئت وزیران بنا به‌پیشنهادشماره۱۸۸۱/۶۷۱مورخ ۱۳۲۲/۱/۲۱ وزارت کشاورزی که بموجب نامه شماره ۱۲۴/ ح ۳۸۹ مورخ ۲۲/۱/۹ وزارت دادگستری بموافقت آن‌وزارت رسیده است بمنظور تأمین احتیاجات گوشت کشوردرجلسه۲۲ فروردین ۱۳۲۲ مقررات زیر را تصویب نموده‌اند :

مـاده ۱ - کشتار میشهای آبستن و بره های مـاده از هر نژادی که باشد ممنوع است .

ماده ۲ - کشتار بره‌های نر بغیر از نژاد زندی وقره‌گل تاسن شش سالگی ممنوع وازآن تاریخ به‌بعد مجاز خواهد بود .

ماده ۳ - متخلفین ازمواد یك‌ودو بحبس‌تأدیبی ازیکماه تاسه‌ماه‌ویاپرداخت کیفر نقدی ازیکصد ریال تایکهزار ریال‌ویابهردومجازات‌محکوم خواهندشد .

ماده ٤ - وزارتخانه‌های کشور - دادگستری - کشاورزی هریك در حدود وظایف خود مأمور اجرای این‌تصویبنامه میباشند .

ماده ٥ - ازتـاریخ این تصویبنامه تصویبنامه شماره ٤۱۳۰ مورخه نوزدهم اردیبهشت ماده ۱۳۲۱ راجع بکشتار بره فسخ میشود .

منع کشتار بره

شماره۹۱۱/۱۷۸۹۰-۲۳/۱۰/۲۷

وزارت دارائی

هیئت‌وزیران درجلسه۲۵ دیماه۱۳۲۳ برحسب پیشنهاد شماره ۲۷۲۱۱ر۲۷۲-۲۸ر۲۳۳۲۸ بتاریخ ۱٤ر۱۰ر۳۲۳ وزارت دارائی‌تصویب نمودند که تصویب نامه شماره ۲٤۶۶-۳۱ فروردین ۳۲۲ ملغی گردد تصویب‌نامه دردفتر نخست وزیر است

نخست وزیر .

کشتار میش و بز

شماره ۳۶۲۶٤ مورخه ۲ر۱۰ر۲۵

وزارت کشاورزی

هیئت وزیران درجلسه ۳۰ آذر ماه ۳۲۵ بموجب پیشنهاد شماره ۱۲۶۸۵ - ۱۷٤٤۸ وزارت کشاورزی وموافقت‌نامه شماره ۲۵۰۶۵ر۷۸٤ - ۱۹ر۹ر۲۵وزارت دارائی تصویب نمودند :

۱ - از تاریخ صدور این تصویب نامه کشتار میشها و بزهای جوان و آبستن و بره های ماده ازهر نژادی که باشد ممنوع میگردد .

۲ - کشتار بره‌های نر ازهر نژاد مجاز خواهد بود .

تبصره - کشتار میش و بزهای پیر و ناقص الاعضاء بتشخیص مأمورین دام‌پزشکی مجاز بوده و در نقاطیکه مأمور دامپزشك نباشد کشتار آنها بتشخیص بخشدار ودهبانان محل میباشد .

۳ - متخلفین از مواد این تصویبنامه مشمول قانون مرتکبین قاچاق بوده و کیفر آنها طبق قوانین مربوطه خواهد بود .

٤ - وزارتخانه‌های کشور- دارائی - کشاورزی هریك درحدود وظائف‌خود مأمور اجرای این تصویبنامه میباشند . تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است .

از طرف نخست وزیر

کشتار میش و بز

نامه شماره ۱۲۸ر۲۱۳۲-۱۸ر۲ر۲۷

وزارت دادگستری

بموجب اختیار حاصله از قانون اعطای اختیار بدولت مصوب ۲٤ خرداد ۳۲۱ هیئت وزیران درجلسه پانزدهم اردیبهشت ماه ۳۲۷ بموجب پیشنهاد شماره ۲۰۰۷-۳۰ر۱ر۲۷وزارت کشاورزی‌و نظریه شماره۱۸۳۰ر ح۳۵۲۵ مورخ۲ر۲ر۲۶ وزارت دادگستری تصویب نمودند که ماده سوم تصویب نامه شماره ۳۶۲۶٤ - ۲ر۱۰ر۲۵ هیئت وزیران راجع بمنع کشتار میشها و بزهای جوان و آبستن و بره‌های ماده ازهر نژادی که باشند بشرح زیر اصلاح گردد: متخلفین ازمواد ۱ و ۲

تصویب‌نامه شماره ۳۶۲۶۴ – ۲ر۱۰ر۲۵ هیئت وزیران بحبس تکدیری ازپنجروز تا ده‌روز وازپنجاه ریال تادویست ریال غرامت محکوم‌خواهند شد

تصویبنامه دردفتر نخست‌وزیر است. – نخست وزیر

کشتار گاو

شماره ۸۳۸۸– ۲۱ر۴ر۱۳۲۲

وزارت کشاورزی

بموجب اختیارات حاصله از قانون اعطای اختیار بدولت مصوب ۲۴ خرداد ۱۳۲۱ هیئت وزیران درجلسه ۲۰ تیر ماه ۱۳۲۲ بنا بپیشنهاد شماره ۴۲۶۶ر۱۳۳۹ بتاریخ ۱۲ر۴ر۱۳۲۲ وزارت کشاورزی مقررات زیررا تصویب نمودند :

ماده ۱ – ازتاریخ صدور این تصویب‌نامه کشتار ماده گاو و گاوهای کار در کشتار گاههای کشور قدغن میگردد ماده گاوهای عقیم و بز و گاو های کار که فرسوده یادر نتیجه ابتلاء به‌بعضی بیماریها غیر قابل استفاده تشخیص داده شوند فقط باگواهی رئیس‌دامپزشکی ویادامپزشك‌بازرس کشتار گاه‌ممکن‌است کشتار گردند.

ماده ۲– متخلفین ازاجرای‌این تصویب‌نامه ازده روزتایکماه حبس‌وبپرداخت دوبرابر قیمت دام کشته شده مجازات خواهند شد .

ماده ۳ – وزارت کشور – دادگستری –دارائی– کشاورزی– هریك درحدود وظائف خود مأمور اجرای مدلول این تصویب‌نامه میباشند .

مالیات پوست

ماده ۱۵ قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۳

وزارت کشاورزی‌مجازاست که ازهرپوست که‌در کشتار گاه‌ازطرف‌مأمورین دامپزشکی پلمب میشود دوریال دریافت وبرای خرید سیم – پلمپ – دارو و لوازم دامپزشکی وآزمایشگاه بانظارت دارائی بمصرف برساند .

قانون کیفر بزه‌های مربوط براه‌آهن

(مصوب ۳۱فروردین ۱۳۲۰)

ماده چهاردهم – نگاهداری وچرانیدن دام درحریم راه‌آهن ممنوع است و

راه آهن مسئول خسارت وارده که ازتلف آنها حاصل میشود نخواهد بود .

اگر از این راه خساراتی براه آهن وارد شود مالکین دامها در قبـال راه آهن مسئول خواهند بود .

کرایه حمل و نقل حیوانات باراه آهن

بموجب تصویب نامه هیئت وزیران درجلسه ۲٤ مهرماه ۱۳۲۵ تعرفه راه آهن ایران برای حیوانات بقرار زیر است :

ماده ٤۵ – کرایه حیوانات زنده براساس نرخ بندی ذیل اخذ خواهد شد :

۱ – گوسفند – بز – میش – بزغاله هر عدد در پنجاه کیلومتر یا کسر آن (۵ ریـال) .

۲ – سگ – گربه – (سگ باید دارای پوزه بند و گربه درقفس باشد) بهرعدد در پنجاه کیلومتر یا کسر آن (۷ریال) .

۳ – گاو – گاومیش – شتر – اسب – قاطر – الاغ – خوك وغیره هر عدد درپنجاه کیلومتر یا کسرآن (۳۰ ریال) .

دریافت عوارض برای پاك کردن واگنها

شماره ۷۳۲۰ – ۱۲ر٤ر۱۳۲۶

وزارت راه

هیئت وزیران درجلسه دهم تیرماه ۳۲۶ بنا به پیشنهاد شماره ۶۳۶۳- ۳۸۰۹ وزارت راه و موافقت هیئت نظارت راه آهن تصویب نمودند برای جبران هزینه پاك کردن وضد عفونی واگن‌های حامل چهارپایان بنگاه راه آهن برای هر - واگن دومحوره پنجاه ریال و برای هرواگن چهار محوره یکصد ریال ازاشخاصی که چهارپایان را برای حمل براه آهن تحویل میدهند دریافت داشته بحساب درآمد راه آهن منظور دارد .

تصویب نامه دردفتر نخست وزیر است ازطرف نخست‌وزیر

صندوق تعاون برای خورده مالکین و روستائیان

در تاریخ ۱۱ خردادماه ۱۳۲۵ بمنظور بهبود حال روستائیان وخرده مالکین

تصویب نامه‌ای مشتمل بر ۱۷ ماده از هیئت وزیران گذشته است که :

درماده ۱ـ بندب ـ دادن وام بروستائیان جهت اصلاح اغنام واحشام پیش بینی شده است .

درماده ۱ ـ بند ج ـ بیمه دربرابر آفات عمومی دامها پیش بینی شده‌است.

درماده ۲ ـ زارعین دارای گاوبندی را بپرداخت یك و نیم درصد از کل درآمد موظف می‌سازد .

درماده ۱۱ ـ برای بیمه دربرابر آفات عمومی دامها کشاورزانرا به‌پرداخت مبلغی که بعداً وزارت کشاورزی تعیین خواهد نمود و علاوه بر ماده ۲ است موظف می سازد .

این تصویب نامه‌درتاریخ اول مهرماه ۱۳۲۵ اصلاح شده‌است ولی‌درقسمت ـ های مربوط بحیوانات که دربالا ذکر شدتغییراتی داده نشده است .

حق جواز بر دامپزشکان

بموجب تصویب‌نامه مورخه۱۱ اردیبهشت ماه۱۳۲۵ (بند۹) دامپزشکانیکه درخارجه تحصیل نموده‌اند مبلغ ۱۵۰۰ ریال ودامپزشکان‌تحصیل کرده داخلی ۱۰۰۰ ریال میباشد ودر آئین‌نامه تصریح گردیده است :

«کلیه اشخاصیکه اشتغال بکسب وشغل آزاد دارند مکلفند تا۱۰ خرداد هر سال‌ولوآنکه مشمول مالیات نباشند ازادارات دارائی اقامتگاه قانونی خودتحصیل جواز نمایند . »

قوانین مربوط به‌شیلات وصیدماهی

راجع بصید ماهی وشیلات قوانین متعددی وضع گردیده است که در درجه اول عهدنامه ایران وروسیه شوروی میباشد که بذکرآن میپردازیم :

عهدنامه ایران وروسیه‌شوروی

(۲۶ دلو ۱۳۰۱ - ۲۸ جمادی‌الثانی ۱۳۴۱)   (دوره چهارم)

فصل چهاردهم ـ باتصدیق اهمیت‌شیلات سواحل بحرخزر برای اعاشه‌روسیه

دولت ایران پس از انقضاء اعتبار قـانونی تقبلات فعلی خود نسبت بشیلات مزبوره حاضراست که باداره ارزاق جمهوریت اتحادی‌اشتراکی شوروی روسیه‌قراردادی درباب صید ماهی باشرایط خاصی که تاآنزمان معین خواهد شدمنعقد نماید .

همچنین دولت ایران حاضر است که بـادولت شوروی روسیه داخل مطالعه وسائلی که حالیه نیزتا رسیدن موقع شرایط مذکوره درفوق امکان رساندن مواد شیلات مزبوره را بروسیه درنظر ادارات ارزاق جمهوری اشتراکی روسیه تامین مینماید شود .

پس ازانقضاء اعتبارقانونی قرارداد جدیدی وضع گردیده‌است وتحت‌عنوان « قانون اجازه مبادله لایحه‌شیلات منعقده بین‌ایران واتحاد جماهیر شوروی » .

در دوره ششم تقنینیه درتاریخ ۳۰ مهر ۱۳۰۶ بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است وآئین‌نامه‌ای براین قانون وضع وهرسه سال یکمرتبه‌تمدید گردیده - است که آخرین آنها ازنهم مهرماه ۱۳۱۷ تانهم مهر ۱۳۲۰ تمدید یافته است .

قانون اجازه مبادله لایحه شیلات منعقده بین ایران واتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

(مصوب ۳۰ مهرماه ۱۳۰۶ شمسی)

ماده واحده ـ مجلس شورای ملی لایحه شیلات‌را که دارای بیست ویك‌ماده وپنج صورت‌مجلس وپنج مراسله میباشدودرتاریخ هشتم مهرماه ۱۳۰۶ (اول اکتبر ۱۹۲۷) بین نمایندگان ایران واتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی امضاء شده است تصویب واجازه‌مبادله نسخ صحه شده‌آنهارا بدولت میدهد . این‌قانون که‌مشتمل‌بر یك ماده ومتن لایحه منضمه است درجلسه ۳۰مهرماه ۱۳۰۶ شمسی بتصویب‌مجلس شورای ملی رسید .

رئیس‌مجلس‌شورای‌ملی — حسین‌پیرنیا

متن قرارداد شیلات منعقده بین دولت ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی :

چون دولت‌علیه ایران‌ازیکطرف ودولت اتحادجماهیر شوروی‌سوسیالیستی ازطرف دیگرلازم دانستند مسئله بهره‌برداری ازشیلات سواحل جنوبی‌بحرخزررا

بر طبق فصل چهاردهم عهد نـامه مورخه ۲٦ فوریه ۱۹۲۱ منعقده مابین دولتین علیه ایران و جمهوری سوسیالیستی فدراتیف شوروی روسیه تسویه نمایند لهـذا برای نیل باین مقصود نمایندگان مختار خود رابترتیب ذیل معین نمودند : دولت علیه ایران آقای علیقلیخان انصاری وزیرامور خارجه ایران . دولت اتحادجماهیرشوروی سوسیالیستی آقای لومیخایلویچ کاراخان قائم‌مقام کمیسر ملی امور خارجه اتحـاد جماهیر شوروی سوسیالیستی . نمایندگان‌مختار مزبور پس ازارائه اعتبارنامه‌هـای خود که مطابق قاعده وترتیبات لازمه بود درموارد ذیل موافقت حاصل کردند :

ماده ۱ ـ دولت علیه ایران بر طبق این قرارداد موافق بشرایط ذیل امتیـاز صید وتهیه محصول صیدماهی رادر سواحل خود درجنوب بحرخزر درحدود معینه درماده۲ بشرکت مختلط تجارتی وصنعتی که‌دولت علیه ایران ودولت اتحادجماهیر شوروی سوسیالیستی تشکیل مینمایند واگذار میکند. شرکت مختلط مذکور در این قرارداد (کمپانی) نامیده میشود .

ماده ۲ ـ حدود شیلات که امتیاز آن به شیلات واگذار میشود همان حدود شیلاتی است که سابقاً امتیاز آن‌ازطرف دولت علیه‌ایران‌به برادران‌لیانازفهاوا گذار شده‌بود. رودخانه‌هائی که‌درحدودامتیاز بدریامیریزندازامتیاز حالیه‌موضوع‌میشوند حدفاصل رودخانه‌های‌مزبور باآبهای داخل‌درامتیاز خط‌دخول رودخانه‌های‌مزبور بدریا خواهدبود . دهانه‌های ذیل ازاین قاعده مستثنی‌میباشند :

۱ ـ سفیدرود که بواسطه کمی عمق دوشعبه آن سفیدرود وموسی‌چای‌نمی ـ شود دردهانه صید نمود باین جهة کمپانی حق خواهد داشت در دو شعبه مزبور این رودخانه تا محلی که ابنیه صید که سابقاً متعلق به‌برادران لیانازفهابوده موجود ـ است صید نماید .

ب ـ رودخانه بابل درولایت مشهدسر که همچنین بواسطه کمی عمق دهـانه آن کمپانی تاحدود صیدسابق برادران لیانازفها حق صید خواهد داشت .

ج ـ رودخانه گرگان وشعبه آن‌قره‌سو تاحدودیکه سابقاً برادران لیانازفها صید میکردند. اگربمرور ایام درظرف مدت امتیازدهانه‌های رودخانه‌ی مذکوره بواسطه تغییر مجرای رودخانه عوض شوند یا شعب تازه ایجاد نمایند حقوق صیدی

که بکمپانی داده میشود شامل دهانه‌ها وشعب تازه خواهد بود .
تبصره ـ کمپانی درحوزه صیدوحدودی که مطابق این قرارداد معین میشود در باب محل‌صید بغیر ازمقررات این‌قرارداد محدود بقید دیگری نخواهد بود .

ماده۳ ـ برای تنظیم صید کمپانی ترتیب ذیل مقرر است :

۱ ـ تمام ماهیهای بی‌فلس (حرام) درحوزه امتیاز متعلق بکمپانی است و صیادان‌آزاد وصیادان کمپانی آنهارا باید بکمپانی به‌قیمت‌هائی که‌قبلا برای دوره‌های معینی ازطرف کمپانی برقرار میشود بکمپانی بفروشند .

ب ـ تمام ماهیهای با فلس (حلال) که ممکن است بتوسط صیادان آزاد و صیادان کمپانی صیدشودمتعلق بخودآنهاست وآنها میتوانند بهر کس که میل‌داشته باشند بفروشند ومنجمله هم بکمپانی .

ج ـ برای اینکه کمپانی وصیادان آزاد اتباع ایران درحوزه امتیاز مخل‌کار یکدیگر نشوند مناطق صید صیادان‌آزاد سه سال بسه‌سال بین دولت علیه ایران و هیئت مدیره کمپانی‌معین‌خواهد شدو کمپانی‌متعهد میشود که شرایط وترتیب اجازه صید صیادان آزاد را درآبهائی کـه کمپانی مستقیماً درآن‌جا صیدمینمایند سه سال بسه سال تهیه وقبلا اعلام نماید .

ماده ٤ ـ مدت این‌امتیاز که بکمپانی واگذار میشود ٢٥سال ازتاریخ روز اجرای آن خواهدبود وبعد ازانقضای مدت ٢٥سال مزبور تقبلات دولت‌علیه ایران که ناشی ازفصل ١٤ عهدنامه٢٦ فوریه ١٩٢١است خاتمه یافته محسوب خواهدشد.
اگردولت‌علیه ایران نخواست دوباره امتیازشیلات مذکور راباکمپانی تجدید نماید کمپانی منحل شده محسوب میشود ودارائی آن بغیراز اراضی که‌دولت علیه ایران برطبق ماده١٧ این‌قرارداد مجاناً بکمپانی واگذار نموده است بطورمساوی مابین طرفین تقسیم خواهد شد واراضی مذکوره مجدداً درتحت اختیار دولت علیه ایران درخواهد آمد دولت علیه ایران متعهد میشود که امتیاز شیلات مزبور را درصورت عدم تجدید امتیاز کمپانی‌درظرف ٢٥سال بعدبه ممالك ثالث واتباع‌آنها ندهدودولت علیه ایران متقبل میشود که‌فقط بوسیله ادارات مربوطه خود ازشیلات بهره‌برداری نماید واز طرف خودمتخصصین دیگری‌را جزاتباع ایران برای اداره کردن‌شیلات دعوت ننماید .

ماده ۵ - طرفین ایران وشوروی هر کدام در کمپانی سهم مساوی یعنی پنجاه درصد خواهند داشت .

ماده ششم - برای تنظیم شیلات و خرید آلات وادوات لازمه صیادی و برای مخارج بهره برداری ازشیلات کمپانی تشکیل سرمایه عمومی میدهد که نباید از ۳ ملیون تومان تجاوز کند درصورتی که این مبلغ زیاد باشد طرفین سرمایه عمومی را که برای احتیاجات حقیقی لازم باشد تأدیه خواهند نمود و نصف این مبلغ رادولت علیه ایران و نصف دیگر را دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی خواهد پرداخت طرفین سهم خود رادر اوقاتی که مابین خود معین کرده باشند و برای توسعه کار لازم باشد تأدیه خواهند نمود وحق صید سنوات گذشته که مطابق ماده ۱۳ این قرارداد باید بدولت علیه ایران برسد از بابت سهم دولت علیه ایران در سرمایه عمومی که برای بهره برداری لازمست محسوب خواهد شد درصورتی که دولت علیه ایران سهم خودرا نقداً تأدیه ننماید ترتیب موزوعه درماده۷ این قرارداد اجراء خواهدشد ودر اینصورت مبالغ ذیل که میبایست بدولت علیه ایران عاید بشود از بابت استهلاك بدهی دولت ایران بدولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی محسوب خواهد شد :

۱ - حق الامتیاز مطابق ماده ۸ - .

ب - صدی پنجاه عایدات خالص مطابق ماده ۹ ولیکن دولت علیه ایران حق خواهد داشت در هر موقع که بخواهد مبلغ تأدیه نشده اقساط خودرا نقداً بپردازد و دراینصورت مبالغ مذکوره درفقرات (۱) و(ب) این ماده بخزانه ایران تأدیه خواهد شد . پس ازتأدیه شدن سهم دولت علیه ایران درسرمایه عمومی که برای بهره برداری لازمست مبالغ مذکوده در فقرات (۱) و (ب) این ماده مستقیماً بدولت علیه ایران تأدیه خواهد شد .

ماده۷- اگر مبالغ مذکوره درماده ٦ برای تأدیه سهم دولت علیه ایران در سرمایهٔ که بموجب ماده ۹ حقیقتاً لازم محسوب شده است کافی نباشد واگر دولت علیه ایران مابقی سهم خودرا تأدیه ننماید بقیه سهم دولت علیه ایران راپس از اخطار مربوط باین کار ازطرف دولت مشارالیها بدولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی طرف شوروی تأدیه خواهدنمود دولت علیه ایران پس ازاطلاع دادن دولت شوروی

که مبلغ مزبور تأدیه شده است از تاریخ تادیه سالی صدی هشت فرع برای مبلغ تأدیه شده خواهد پرداخت تااینکه تمام سهم‌ایران درسرمایه مذکوره درفوق تأدیه شود ولی راجع بتقسیم منافع کمپانی طرف شوروی درمواردی هم که در این‌ماده پیش‌بینی شده است حق نخواهد داشت که از عایدات کمپانی بیش از آنچه در ماده ۹ این‌قرارداد ذکرشده است یعنی پنجاه درصد دریافت دارد. بدیهی است که تنزیل صدی هشت مذکور درفوق که دولت علیه‌ایران میپردازددرموقع تقسیم منافع بر - طبق ماده ۹ این‌قرارداد درجزء تقسیم منافع محسوب نخواهد شد .

ماده ۸ - حق‌الامتیاز سالیانه امتیازی که مطابق این قرار داد واگذارمی - شود وازطرف کمپانی بدولت علیه ایران تأدیه خواهد شد عبارت است از :

۱)- هشتادهزار تومان درسال ازعایدات مطلق کمپانی ازبابت حق‌امتیاز .

۲)- صدی پانزده‌ازبقیه عایدات کمپانی که‌بعدازوضع‌مخارج اداری وبهره - برداری عایدات خالص کمپانی محسوب میشود . مبلغ مـذکوره‌درفوق مربوط‌به - عوایدی که مطابق ماده ۹ این قرارداد ازبابت حق شرکت در کمپانی بدولت علیه ایران باید عاید شودنخواهد بود .

ماده۹ - تمام‌منفعت خالص که ازعملیات کمپانی حاصل میشود بالمناصفه‌صدی پنجاه بین‌شرکاءیعنی‌دولتین‌علیه واتحادجماهیرشوروی سوسیالیستی‌تقسیم‌خواهدشد .

تبصره - کمپانی مکلف است محصولات شیلات رابه بهترین قیمت دربازار هـای ایران واتحادجماهیر شوروی‌سوسیالیستی وبازارهای خارجه با درنظر گرفتن‌اینکه قیمت کدام یك ازبازارهای مذکور مرجح خواهد بود بفروش برساند .

ماده۱۰- هیئت مدیره کمپانی‌را اداره میکند واقامتگاه‌آن درطهران‌خواهد بود مرکب است از شش نفر که برای مدت یکسال معین میشوند . سه نفرآنها از طرف دولت علیه ایران وسه نفر دیگرآنها از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی‌معین‌میشوند تصمیمات ومقررات هیئت مدیره باکثریت آراء اتخاذمی- شود. اعضاء هیئت مدیره راطرفین درمدتیکه بیش ازیکماه ازروزیکه این‌قرارداد بموقع اجراء گذارده میشود نباشد معین خواهند نمود .

درهیئت مدیره یکنفر ازاعضائی که ازطرف ایران هستند بموجب انتخاب

دولت علیه ایران سمت ریاست خواهد داشت.

اگر پس از سی روز از تاریخ انقضای مدت یکماه مذکور درفوق اعضای هیئت مدیره کلا یا جزأ از هریك از طرفین معین نشده باشند اعضائی که تا آنوقت معین شده‌اند هیئت مدیره را تشکیل داده تا تکمیل هیئت مدیره حق اتخاذ تصمیمات راراجع به مطالب کمپانی خواهد داشت.

ماده ۱۱ - طرفین توافق نظر حاصل نمودند که در شیلات استفاده از متخصصین تبعه ایران بعمل آید و برای این مقصود کمپانی مکلف است که برای تهیه متخصصین تبعه ایران اقدامات لازمه را بنماید و به نسبت پیدا شدن متخصصین ایرانی درعوض متخصصین شوروی بخدمت کمپانی پذیرفته خواهند شد. بقیه مستخدمین و عملجات و کارگران کمپانی که محتاج به تخصص نیستند باید تبعه ایران باشند.

تمام مستخدمین کمپانی باید مطابق دستورالعمل مصوب ازطرف هیئت مدیره کمپانی رفتار نمایند و نیز طرفین توافق نظر حاصل نمودند که کمپانی حق ندارد اتباع دول دیگری را غیر از اتباع ایران و شوروی استخدام نماید.

ماده ۱۲ - کمپانی مطیع تمام قوانین جاریه و تصویبنامه‌ها و نظامات مصوبه ازطرف هیئت وزراء ایران راجع بکمپانی‌های ایرانی خواهد بود. درحدود قوانین و تصویب نامه‌ها و نظامات جاریه مذکور دولت علیه ایران حق تفتیش در عملیات کمپانی را خواهد داشت.

ماده ۱۳ - برای مدت استفاده ازشیلات ازسال ۱۹۲۳ یعنی پس از سال ۱۹۲۲ که حساب آن سال بمبلغ پنجاه هزار تومان مفروق شده است تاروزیکه این قرارداد بموقع اجراء گذارده میشود دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی هرساله مبلغ پنجاه هزار تومان بدولت علیه ایران تأدیه خواهد نمود. درعوض دولت علیه ایران محصولات صادره ازشیلات و ادوات صیادی وارده بشیلات را دراین مدت از حقوق تأدیه نشده گمرکی وسایر عوارضات معاف خواهد بود.

ماده ۱۴ - سال عملی کمپانی ازاول ماه اکتبر که مطابق مهرماه ایرانی است شروع میشود. تفریق محاسبات سال گذشته کمپانی با دولتین علیه ایران و شوروی نباید دیرتر ازاوایل ماه آوریل که مطابق فروردینماه ایرانی است بعمل آید.

ماده ۱۵ـ برای جلوگیری از تضییع وقت کمپانی میتواند بلاتأخیر پس از تأدیه سرمایه که برای ابتدای کار لازم است و اعلان بدولت علیه ایران در باب شروع بکار مشغول بهره برداری از شیلات بشود طرفین سهم خودرا درمواعدی که از طرف هیئت مدیره کمپانی معین میشود خواهند پرداخت درصورتیکه طرف ایرانی سهم خود را درموعد مقرر ازطرف هیئت مدیره کمپانی تأدیه ننمود طرف شوروی مطابق مقررات ماده ۷ مکلف است که آنرا تأدیه کند.

ماده ۱۶ ـ دولتین علیه ایران واتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی اسباب و ادوات وموادولوازم دیگری را که کمپانی برای بهره برداری از شیلات لازم خواهند داشت وهمچنین هرنوع محصولات شیلات را ازکلیه حقوق گمرکی و عوارضی که درضمن ورود وخروج اخذ میشود معاف داشته وحق ترانزیت آزاد وحق کاپوتاژ برای آنها قائل میشود ولی درهر صورت اشیاء مذکور از تفتیش گمرکی معاف نمیباشندولی ادارات گمرکی طرفین بااجراء قوانین ونظامنامه‌ها ومقررات موجوده برای تفتیش ازفراهم نمودن تسهیلات ومساعدتهای لازمه برای واردات و صادرات کمپانی مضایقه نخواهند نمود.

ماده ۱۷ ـ دولت علیه ایران قبول میکند که اراضی راکه در حوزه امتیاز برای ابنیه شیلات ومؤسسات آن لازمست مجاناً بکمپانی واگذار نماید ولی کمپانی موظف است رضایت خاطر آن مالکین خصوصی راکه قطعات اراضی آنها برای ابنیه ومؤسسات مذکور درفوق لازمست فراهم نماید.

ماده ۱۸ ـ دولتین علیه ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی هر کدام باندازهٔ که مربوط باواست در حدود خود مساعدت لازمه را در کارهای کمپانی خواهند نمود مخصوصاً دولت علیه ایران بکمپانی مساعدت خواهد کرد که کمپانی موفق بجلوگیری ازصید بطور قاچاق درآبهائی که دراجاره اواست بشود وماهی حرام بکمپانی تحویل داده شود.

ماده ۱۹ ـ چون حفظ نظم عمومی درمنطقه‌امتیاز برعهده دولت‌علیه ایران ـ است دولت علیه ایران قبول میکند که بکمپانی برای مجری داشتن شرایط مقرره دراین قرارداد وهمچنین نسبت بمحافظت انبارها وسایر ابنیه در شیلات مساعدتهای لازمه را بنماید.

ماده ۲۰ - این قرارداد باید برطبق قوانین هریك از مملکتین بتصدیق و تصویب برسد تصویب مزبور باید در هر یك ازدو مملکت دراسرع اوقات ممکنه بعمل آید از روزیکه تصویب نامه‌های فوق درشهر تهران مبادله میشوند این قرارداد بموقع اجراء گذارده خواهد شد .

ماده ۲۱ - قرارداد حاضر بزبان فارسی وروسی وفرانسه نوشته شده وامضاء کنندگان این قرارداد یك نسخه بهریك ازسه زبان مذکوره که در موقع تفسیر هر سه معتبر شمرده میشوند داده خواهد شد درصورت بروز اختلافات در تفسیر متن فرانسه اصلی محسوب میشود. علیهذا نمایندگان مختار مذکور درفوق این قرارداد را امضاء کرده و بمهر خود ممهور داشتند .
مسکو -

صورتمجلس نمره ۱

طرفین توافق نظر حاصل مینمایند دراینکه در تمام مواد قرارداد حاضر که اتباع ایران ذکرمیشود این عنوان شامل اتباع سابق سایر دول که تابعیت ایران را قبول کرده باشند نمیباشد .

صورتمجلس نمره ۲

دولت علیه ایران رضایت میدهد که دارائی شیلات که دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از مارتین لیانازف مطابق ماده دوم قرارداد دهم اوت ۱۹۲۳ منعقده مابین مارتین لیانازف و اداره دولتی مؤسسات صیادی که سواد آن منضم است ابتیاع کرده و مارتین لیانازف آنرا نظر بمالکیت خود برطبق تقسیم نامه مایملك منقول و غیرمنقول تجارتخانه سابق لیانازف‌ها مابین ورثه که درع ۶ نوامبر ۱۹۲۲ واقع شده - است باداره مذکوره فروخته است از بابت سهم دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی درسرمایه عمومی کمپانی محسوب شود ولی اراضی که دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی یاسایر مایملك مارتین لیانازف که ازاو خریداری نموده است درصورتی در جزء سهم دولت شوروی محسوب خواهند شد که در تقسیم نامه وراث تجارتخانه سابق لیانازف‌ها که درع ۶ نوامبر ۱۹۲۲ واقع شده است و بتصویب دولت علیه ایران رسیده است داخل شده باشد. ازطرف خود دولت شوروی رضایت میدهد که دارائی

سایر شرکاء تجارتخانه سابق لیانازف که بدولت ایران رسیده است از بابت سهم دولت ایران درسرمایه عمومی کمپانی مختلط محسوب شود .

استخراج ازقرارداد مارتین لیانازف مورخه ۱۰ اوت ۱۹۲۳ «مارتین گیرگویچ لیانازف تمام حقوق خودرا نسبت باموال منقول وغیرمنقول مذکور درفوق باداره مؤسسات صیادی دولتی کمیساریای ملی ارزاق جمهوری سوسیالیستی فدراتیو شوروی روسیه واگذار مینماید» این واگذاری عبارت است از :

شیلات واقعه درانزلی ودرخلیج انزلی ودرآستارای ایران ودرساحل از آستارا تا بندر انزلی ودر مساحت ده ورست درساحل دریا بطرف شرقی که عبارت است از ابنیه وقطعات زمین درانزلی بشرح ذیل :

۱ ـ قطعه زمین بطول ۵۰ ساژن و بعرض ٤۱ ساژن ودو آرشین .

۲ ـ قطعه زمین بمساحت ۱۷۹۲ آرشین مربع خانی ودورشك .

۳ ـ اراضی ابنیه شیلات انزلی باجزایر (کولان گودا) واقعه درمرداب.(الف) کولان گودای بزرك بطول ۶۰٤ ساژن و بعرض ۳۱۶ ساژن.(ب) کولان گودای کوچك بطول ۱۹۷ ساژن و بعرض ۱۱۲ ساژن باباركاسهای موسوم به «ماهی گیر» و «لوا» و «دریل» ومصالح وذخایر وآلات صید ووسایل نقلیه وکارخانجات سرد ونگاهداشتن دستگاههای بشکه سازی ودستگاههای دیگر واثاثیه دفتر وانبارها وغیره که عیناً موجود باشد .

صورتمجلس نمره ۳

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی اعلام میدارد که تمام حقوق ودعاوی مارتین لیانازف نسبت بدولت علیه ایران ودعاوی که ازدعاوی مذکوره نسبت به ـ مأمورین دولت علیه ایران ایجاد میشود بدولت اتحاد جماهیر شوروی انتقال یافته ـ است باین جهت دولت شوروی بنام خود و بنـام مارتین لیانازف ازهمه و هر گونه حقوق ودعاوی که تابامروز موجود است واز مجموع ارتباطات مارتین لیانازف با دولت علیه ایران ودعاوی راجعه بحکمیت که خالی از اعتبار وقوت قانونی شمرده میشود حاصل شده است صرفنظر مینماید .

دولت علیه ایران ازطرف خوداعلام میدارد که ازتمام دعاوی دولتی بشخص

مارتین‌لیانازف وازهر نوع دعاوی نسبت بدارائی سابق شیلات مشارالیه که مطابق قرارداد مشارالیه‌بادولت شوروی درحدود صورتمجلس نمره۲ این‌قرارداد که‌مسئله دارائی شیلات راتنظیم مینماید انتقال یافته است صرفنظر مینماید . هر گونه‌دعاوی اتباع ایران نسبت بمارتین‌لیانازف‌اعم ازاینکه آن‌دعاوی ازطرف خود صاحب‌حق ویا برحسب انتقال باشد ازطریق محاکم قضائی ممکن بوده ودرصورت محکومیت مشارالیه آن‌محکومیت‌درهیچ‌موقع متوجه اثاثیه‌شیلات ودارائی کمپانی نخواهدشد.

صورتمجلس نمره ۴

ازمقررات جمله (ب) ماده۳ قرارداد راجع به‌بهره‌برداری از شیلات سواحل جنوبی‌بحرخزر ماهیهای صوف‌و کپود و کلمه استثناء میشود وطرفین موافقت‌حاصل نمودند که صید این‌ماهی هاهم ازطرف صیادان کمپانی وهم ازطرف صیادان آزاد ممکن است‌بعمل‌آید ولی‌چه صیادان آزادو چه صیادان کمپانی شصت درصد سه‌نوع ماهی مذکوررا باید بقیمتی که قبلا باید برای دوره‌های معین ازطرف کمپانی‌تعیین میشود بکمپانی بفروشند وچهل درصد بقیه صیدرا صیادان مختارند بمیل‌خود بهر-کس که بخواهند وهمچنین‌بکمپانی بقیمت مرضی‌الطرفین بفروش برسانند. تفتیش تسلیم شصت درصد صیدماهی‌های مزبور بتوسط کمپانی بعمل خواهد آمد و دولت علیه ایران برای اجرای تفتیش مذکور مساعدات لازمه رابکمپانی خواهد نمود اگر چهل درصد صیدصوف و کپود وکلمه که درفوق ذکر شده است برای رفع احتیاجات‌داخلی ایران کافی نباشد کمپانی اقدامات‌لازمه‌را برای رفع‌احتیاجات‌بازار داخلی ایران ازحیث این‌ماهی بعمل خواهد آورد ضمناًطرف ایران تشکیل هیچ نوع مؤسسه ثانوی‌دیگری راکه قصدآن‌صدور ماهی ومحصول ماهی بدست‌آمده در قسمت ایرانی بحرخزر و در رودخانه هائی که داخل بحرخزر میشوندبخارجه باشد اجازه نخواهد داد .

صورتمجلس نمره ۵

درمواقعی که کمپانی‌بموجب‌مقررات ماده۱۱ این‌قرارداداتباع دولت‌شوروی-را برای‌خدمت‌دعوت‌خواهدنمود طرفین‌منافع کمپانی‌را درداشتن متخصصین منظور

داشته بکمپانی مساعدتهای لازمه را در تسهیلات رسومات تذکره ویزای آن برای اشخاص فوق‌الذکر خواهد نمود.

مراسلات مبادله شده راجع بقرارداد شیلات

مراسله نمره ۱

آقای کمیسر ملی. صید ماهی بوسیله استعمال مواد شیمیائی یا منفجره وامثال آن اکیداً ممنوع میباشد بغیر ازوسائل مذکوره کمپانی دراتخاذ وسایل صید آزاد است ضمناً اگردولت‌علیه ایران از کمپانی تقاضا کند کمپانی موظف است درتکثیر مصنوعی انواع‌ماهی‌ها که‌ممکن‌است نوع آنها برطرف شوداقدام‌بعمل بیاوردعلاوه براین برای اینکه ذخایر ماهی بهتر حفظ شود و برای تسهیلات تخم‌ریزی درموارد ذیل صید ماهی ممنوع است:

۱ - درسفیدرود بالاتر از نقطه که درجمله (۱) ماده ۲ ذکر شده است برای تمام سال ۲۰ - درسایر رودخانه‌ها یکماه درسال یعنی ازدهم آوریل تادهم‌مه.

از احترامات فائقه من نسبت بخودتان اطمینان داشته باشید

جواب مراسله نمره ۱

آقای وزیر. توقیراً وصول مراسله محترم‌عالی مورخه امروزرا که بمضمون ذیل است اطلاع میدهد. صیدماهی بوسیله استعمال مواد شیمیائی یا منفجره و امثال آن اکیداً ممنوع میباشد بغیر ازوسایل مذکوره کمپانی دراتخاذ وسایل صیدآزاد است. ضمناً اگردولت علیه‌ایران از کمپانی تقاضا کند کمپانی موظف استدرتکثیر مصنوعی انواع ماهی‌ها که ممکن است نوع آنها برطرف شود اقدام بعمل بیاورد علاوه براین برای اینکه ذخایر ماهی بهتر حفظ شود و برای تسهیلات تخم‌ریزی‌در موارد ذیل صیدماهی ممنوع است:

۱ - درسفیدرود بالاتر از نقطه که درجمله (۱) ماده۲ ذکر شده است برای تمام سال. ۲ - درسایر رودخانه ها یکماه درسال یعنی ازدهم آوریل تادهم‌مه. از احترامات فائقه من‌نسبت بخودتان اطمینان‌داشته باشید و باکمال احترام‌خاطر عالی را مستحضر میدارد که دولت متبوعه دوستدار مندرجات مراسله مذکوره را قبول کرده‌است. احترامات فائقه ...

مراسله نمره ۳

آقای کمیسر ملی. دولت علیه ایران امیدوار است که دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی چه حالا و چه در آتیه بادعاوی شرکاء و وراث تجارتخانه سابق برادران لیانازف ها نسبت بدولت علیه ایران و مأمورین آن راجع بتمام مسائل مربوط بشیلات مساعدت نخواهد نمود و همچنین هیچ ادعائی دایر بحکمیتی که مابین دولت علیه ایران و شرکاء و وراث تجارتخانه مزبور واقع شده است ابراز نخواهد کرد و همچنین دولت علیه ایران امیدوار است که دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی درنظر ندارد مایملکی که شرکاء و وراث مذکور درفوق درشیلات سواحل جنوبی بحرخزر متعلق بخود میدانند خواه بواسطه خرید و خواه بوسایل دیگر بخود تعلق دهد باستثناء اموال متعلقه به مارتین لیانازف که دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی قبلا خریداری نموده است. موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه خودرا تقدیم میدارم.

جواب مراسله نمره ۳

آقای وزیر. بنام دولت متبوعه خود توقیراً وصول مراسله ذیل را اطلاع می‌دهم: دولت علیه ایران امیدوار است که دولت جماهیرشوروی سوسیالیستی چه حالا وچه در آتیه بادعاوی شرکاء و وراث تجارتخانه سابق برادران لیانازفها نسبت بدولت علیه ایران و مأمورین آن راجع بتمام مسائل مربوط بشیلات مساعدت نخواهد نمود و همچنین هیچ ادعائی دائر بحکمیتی که مابین دولت علیه ایران و شرکاء و وراث تجارتخانه مزبور واقع شده است ابراز نخواهد کرد و همچنین دولت علیه ایران امیدوار است که دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در نظر ندارد مایملکی که شرکاء و وراث مذکور درفوق درشیلات سواحل جنوبی بحرخزر متعلق بخود میدانند خواه بواسطه خرید وخواه بوسایل دیگر بخود تعلق دهد باستثنای اموال متعلقه بمارتین لیانازف که دولت اتحاد جماهیرشوروی سوسیالیستی قبلاً خریداری نموده است. موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه خود را تقدیم میدارم.

احتراماً باستحضار خاطر عالی میرساند که دولت متبوعه دوستدار مندرجات مراسله شمارا قبول نموده است. متمنی است احترامات فائقه دوستدار را بپذیرید.

مراسله نمره ۴

آقای کمیسر ملی. برحسب دستور العمل دولت متبوعه خود افتخار دارم باطلاع

شما برسانم که هر نوع تبلیغات سیاسی و تحریکات درمیان سکنه محل و کارگران‌و مداخله‌درامور سیاسی‌ومذهبی واجتماعی داخلی‌ایران ازطرف اتباع دولت‌شوروی که بموجب مقررات قرارداد راجع به‌بهره‌برداری ازشیلات سواحل جنوبی بحر- خزر بخدمت کمپانی پذیرفته میشوند اکیداً ممنوع است و درصورت تخلف از این ممنوعیت تخلف کنندگان پس‌از ثبوت تقصیر بمجازات هائی که از طرف محاکم ایران معین شود حتی انفصال از شغل خود محکوم خواهند شد . همچنین تشکیل اتحادیه‌های کارگران برای کارگران‌اتباع ایران واجازه ورود آنها باتحادیه‌های مزبور ممنوع‌است درهرصورت اگرمستخدمین اتباع ایران کمپانی درمقابل‌عملیات برخلاف قوانین ایران ومقررات دولت‌علیه محکوم بمجازاتهائی بشوند هیچ نوع مسئولیتی ازاین حیث متوجه دولت علیه‌ایران نخواهد شد .

جواب مراسله نمره ۳

آقای وزیر . درجواب مراسله مورخه امروز توقیراً خاطر شما را مستحضر میدارد که دولت جماهیر شوروی سوسیالیستی بنابراصل‌عدم مداخله درامورداخلی ایران‌رضایت میدهد که‌تقاضاهای شمارا راجع بتحریکات‌وتبلیغات سیاسی‌بطوریکه دریادداشت فوق‌الذکر شما مذکور است درموقع اجراء نماید . اما راجع بتشکیل اتحادیه کارگران برای‌عملجات ایرانی و نیز قبول آنها در این قبیل تشکیلات نظر باینکه موضوع مربوط بصلاحیت دولت ایـران وقوانین‌داخلی مملکت ایران می- باشد.توقیراً اشعار میدارد که حکومت اتحاد شوروی مندرجات مراسله‌شما رامی- پذیرد متمنی است احترامات فائقه را قبول بفرمائید .

مراسله نمره ۴

آقای کمیسرملی . بموجب دستورالعمل دولت متبوعه خـود را برای تکمیل ماده‌دهم قراردادراجع به‌بهره‌داری ازشیلات سواحل‌جنوبی بحرخزر احتراماًاظهار میدارم که ازاینکه‌ازهیئت مدیره یکنفر ازاعضاء طرف ایرانی سمت ریاست‌خواهد داشت برای طرف‌ایرانی هیچ مزیتی درحل امور منظور نمیگردد و هر پیشنهادی ازهر طرفی که باشد تادر هیئت‌مدیره باکثریت آراء اتخاذ نشده است‌بموقع اجراء گذارده نخواهد شد . موقع‌را مغتنم شمرده احترامات فائقه خودرا تقدیم میدارم .

جواب مراسله نمره ۴

آقای وزیر . افتخار دارم وصول مراسله شما را بمضمون ذیل اعلام نمایم: « برای تکمیل ماده دهم قرارداد راجع به بهره برداری از شیلات سواحل جنوبی بحرخزر احتراماً اظهار میدارم که ازاینکه درهیئت مدیره یکنفر ازاعضای طرف ایرانی سمت ریاست خواهد داشت برای طرف ایرانی هیچ مزیتی در حل امور منظور نمیگردد وهر پیشنهادی ازهرطرفی که باشد تادر هیئت مدیره باکثریت آراء اتخاذ نشده است بموقع اجراء گذارده نخواهدشد» افتخاردارم رضایت دولت متبوعه خود را بمندرجات مراسله شما اعلام دارم .

مراسله نمره ۵

آقای وزیر . برحسب دستورالعمل دولت متبوعه افتخار دارم باطلاع شما برسانم که : « دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی رضایت میدهد که دعاوی ثابته اتباع ایران‌را نسبت بمارتین لیانازف راجع به‌مبالغی که اتباع ایران بضمانت دارائی شیلات مشارالیه باو قرض داده‌اند ودولت علیه ایران بدولت شوروی اعلام نماید بانظرمساعدت تلقی نموده اقدامات لازمه‌را برای تسویه آنها بنماید» موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه خودرا تقدیم میدارم .

جواب مراسله نمره ۵

آقای کمیسرملی . افتخار دارم وصول مراسله مورخه امروزشما را بمضمون ذیل اعلام نمایم :« دولت اتحادجماهیر شوروی‌سوسیالیستی رضایت میدهد که‌دعاوی ثابته اتباع ایران‌را نسبت به‌مارتین‌لیانازف راجع به‌مبالغی که اتباع ایران بضمانت دارائی شیلات مشارالیه باوقرض داده‌اند و دولت ایران بدولت شوروی اعلام‌نماید بانظر مساعد تلقی نموده اقدامات لازمه رابرای تسویه آنها بنماید »

افتخار دارم رضایت دولت متبوعه خود را بمندرجات مراسله شما اعلام دارم

****

اجازه مبادله این‌قرارداد که مشتمل بر ۲۱ ماده و ۵ صورتمجلس و ۵ مراسله است‌در جلسه ۳۰ مهرماه ۱۳۰۶ شمسی داده شده است .

رئیس‌مجلس شورای ملی- حسین پیرنیا

صید ماهی

شماره ۱۳۱۰۴ - ۱۳۲۲/۶/۲۹ وزارت کشاورزی

بمنظور حفظ ذخایر ماهی وجلوگیری ازصیدماهی ریز «فارس» هیئت‌وزیران در جلسه ۲۶ شهریور ماه ۱۳۲۲ بنا بر پیشنهاد شماره ۱۸۷۲۱ مورخ ۱۳۲۲/۶/۱۹ وزارت کشاورزی مراتب زیر را تصویب نمودند:

ماده ۱ - در رودخانه هائی از حوزه دریائی خزر که جزو آبهای امتیازی شرکت شیلات ایران وشوروی نیستند صید ماهی با تور و دامهائیکه چشمه هـای کوچکتر از اندازه‌های زیرین باشد قدغن میگردد:

الف - اندازه چشمه‌های تورلا کش یارودخانه‌ای. در کیسه تور۲۷ میلی‌متر دردیوار تور ۳۰ میلی‌متر دربالهای تور۳۳ میلی‌متر.

ب - اندازه چشمه‌های دامهای ثابت. برای صیدماهی آزاد ۹۰میلی‌متر برای صید ماهی سفید ۵۵میلی‌متر برای صید ماهی کلمه ۳۶ میلی‌متر.

تبصره - اندازه چشمه‌های تور یادام عبارت ازطول هریك از اضلاع چشمه مزبور است که ازیك گره تا گره دیگر درحال باز حساب میشود.

ماده ۲ - کسانیکه‌اقدام بصید باتورها یادامهائی می‌نمایند که اندازه چشمه‌های آنها کوچکتر ازاندازه های مندرج درمـاده یك این تصویبنامه باشد بحبس تکدیری ازسه تاده‌روز بپرداخت کیفر نقدی ازیکصد ریال تادویست ریال‌محکوم خواهند شد.

ماده ۳ - وزارت دارائی ووزارت کشاورزی ووزارت دادگستری هریك‌در حدود وظائف خود مأمور اجرای این‌قانون میباشند.

قانون معافیت ماهیهای موسوم بمتو وحشینه صادره از خلیج فارس ازحقوق گمرکی

مصوب ۸ مرداد ۱۳۱۳

ماده واحده - ماهیهای موسوم به‌متو وحشینه که درسواحل خلیج فارس صید

میشود درموقع صدور از پرداخت حقوق گمرکی معاف میباشد .

این قانون که‌مشتمل بریك ماده‌است درجلسه ۸ مرداد ۱۳۱۳ بتصویب‌مجلس شورای ملی رسید .

قانون - انحصار تهیه خرید وفروش تخم نوغان وپیله بوزارت صناعت

(مصوبه ۲۴ بهمن ۱۳۱٦)

ماده ۱ - انحصار تهیه تخم نوغان وپیله در کشور بـا وزارت صناعت و معادن است .

ماده۲ - هرکس بدون‌اجازه وزارت صناعت ومعادن تخم‌نوغان بعمل‌آورد یا بدون برچسب اداره نوغان آنرا بفروشد بر ضبط مال (و درصورت نبودن عین مال وقیمت آن) مرتکب بتأدیه غرامت نقدی از پانصد ریال الی پنجهزار ریال محکوم خواهد شد ودر صورتیکه محکوم بتأدیه نقدی اعم ازغرامت یا قیمت مال قادر نباشددرمقابل هرپنج‌الی بیست‌ریال ازآن بنظر محکمه یکروز حبس خواهد شد ومدت حبس نباید ازسه سال تجاوز نماید .

تبصره - وزارت صناعت در مورد اجراء این قانون شاکی خصوصی شناخته میشود ودرصورتیکه شکایت خود را مسترد دارد قضیه قابل تعقیب نخواهد بود .

فروش ابریشم

شماره ۱۳۹۹۸ — ۱-۷-۱۳۲٦

وزارت اقتصاد ملی

هیئت وزیران درجلسه ۳۰شهریور۳۲٦ طبق پیشنهاد شماره ۱٤۸۲۲مورخه ۳۰-٦-۲٦ وزارت اقتصاد ملی تصویب نمودند که :

نسبت بمقدار ابریشم ومشتقات آن که دردست مردم در کشور ازسالهای‌قبل تا تاریخ تصویب این تصویبنامه باقی مانده اداره کل نوغان‌مجاز است درمدت‌چهار

ماه (مهر - آبان - آذر - دی ۲۶) آگهی صادر نموده درمحل هائی که بعداً معلوم خواهدنمود ابریشم ومشتقات فوق‌را پلمپ‌نموده واجازه پروانه حمل وفروش‌بدهد مشروط براینکه دارندگان ابریشم از برای هر کیلو ابریشم خام مبلغ ۲۰ ریال‌حق پلمپ ببانك صنعتی ومعدنی ایران پرداخت نمایند . الخ ...

شماره ۳۰۴۰ ۲۷-۲-۲۱

این تصویب‌نامه تاآخر اردیبهشت ۲۷ تمدید شده است .

مقررات مربوط بمراتع

هیئت وزراء درجلسه مورخ ۱۳ شهریور ۱۳۱۶ برحسب پیشنهاد نمره ۱۶۳۳۶ مورخه ۱۶/۶/۱۰ اداره کل فلاحت تصویب نمودند که برای تـأمین مراتع وبهبودی وضعیت آن جهت تعلیف احشام درداخله کشور مقررات ذیل بموقع اجراء گذارده‌شود :

۱ - بازرسی واداره فنی مراتع کشور باداره کل فلاحت واگذار میشود .

۲ - اجرای دستورات فنی که ازطرف مأمورین اداره کل فلاحت داده‌میشود ازقبیل حفرچاه - تهیه آب - پاك نمودن مراتع ازسنك وخار و سایر اقدامات لازم بعهده مالکین وصاحبان مراتع میباشد .

۳ - مأمورین اداره کل فلاحت مراتع راباحضور مالك یانماینده آن‌بازدید وعملیاتی که باید انجام گیرد تعیین ومالك موظف باجرای آن‌میباشد .

٤ - قبل ازورود احشام جهت تعلیف‌مراتع توسط مأمورین اداره کل فلاحت بازرسی وهر مرتعی که درآن دستورات مذکور درماده ۲و۳ بموقع اجراء گذارده شده بین گله‌دارها تقسیم ودر هرموقعی که مالکین دستورات را اجرا ننموده‌اند از ورود گله جلوگیری خواهد شدو مالکین حق دریافت علفچر درحین عبور گله از این مراتع نخواهند داشت .

٥- مالکین اراضی که گله برای‌تعلیف ازآن نقطه‌عبور مینماید حق‌دریافت علفچروغیره بهیچ‌عنوان نخواهندداشت ودرصورتیکه عبور گله ازاراضی مزروعی موجب زیان گردد طبق‌تقویم باجلب رضایت‌طرفین ازطرف صاحب گله زیان‌وارد جبران میشود .

۶ـ حکام ـ ادارات مالیه ـ کلانترهای مرزو امنیه موظفند برای انجام دستورات فوق بامأمورین اداره کل فلاحت مساعدت و تشریك مساعی نمایند .

آئین نامه تعلیف احشام عشایر خارجی در خاك شاهنشاهی

پیوست امریه شماره ۳۱۷۰۳ر۶۴۴۰۳ـ ۵ . مورخ ۱۴ـ۷ـ۱۳۱۸

رکن دوم ستاد ارتش

فصل اول

مقرراتیکه قبل از ورود بایران باید رعایت شود

ماده ۱ ـ هریك از طوایف وعشایر دول خارجی که قصد ورود و اقامت در مراتع و کوهستانهای ایران را جهت تعلیف داشته باشند باید سه ماه قبل از صدور اجازه دولت شاهنشاهی برای ورود بایران درخواستنامه حاوی گواهی و اجازه نامه دولت متبوعه خودیا مستقیماً و یابوسیله فرمانداران و یا مأمورین صلاحیتدار بخشهای مسکونی خود بنزدیکترین مأمور دولت شاهنشاهی مقیم آن کشور بدهند . دراین درخواست که بمنظور تحصیل پروانه ورود (که درحقیقت حکم روادیدرا دارد) داده میشود بایستی قصدعزیمت ـ اسم رئیس طایفه ـ تعدادخانوار با نفوسیکه دارند ـ تعداد اغنام و احشام و چهارپایان ـ اسم کوهستانیکه درایران اقامت خواهند کرد ـ و نقطه مرزی که از آنجا عبور مینمایند باتاریخ ورود و مدت اقامت و تاریخ حرکت دقیقاً تعیین و بطور جامع قید شود .

تبصره ـ گواهینامه و تقاضانامه باید بزبان فارسی و بزبان رسمی کشوریکه طایفه تقاضا کننده تابع آن است درسه نسخه نوشته شود .

ماده ۲ ـ مأمورین دولت شاهنشاهی مکلف هستند بمحض دریافت این تقاضانامه بـازجوئیهای لازم در اطراف سوابق و عملیات طایفه مزبور بعمل آورده و درصورت صلاحیت نظریات خودرا باگزارش بوزارت امورخارجه بفرستند . این گزارش و تقاضانامه‌ها باید لااقل دوماه قبل‌ازموعد ورودعشایر بایران بمرکز برسد.

ماده۳ـ پس ازوصول گزارش مأمور دولت شاهنشاهی درصورتیکه موافقت با ورود طایفه مورد بحث بخاك ایران بشود از طریق وزارت امور خارجه جواب

موافق صادر و بدین ترتیب یکماه بموعد حرکت طایفه مانده از طرف مأمور شاهنشاهی که درخواست باو داده شده پروانه ورود بخاك ایران باتعیین اسم رئیس طایفه و خانوار و مشخصات مندرجه در درخواست صادر میگردد .

ماده ٤ - رئیس طایفه که پروانه مأمور دولت شاهنشاهی را در دست دارد باید لااقل ده روز قبل از ورود طایفه خود بخط مرزی شخصاً بخاك ایران عزیمت بکلانتر مرزمربوطه و بنزدیکترین پادگان نظامی که حوزه ییلاقی تابع آن پادگان است مراجعه واجازه‌نامه خودرا (با برگهای مندرجه در تبصره ۱ ماده ٥ بهداری دامپزشکی) بثبت رسانیده کلانتر مرز وفرمانده پادگانرا از تاریخ و نقطه ورود مستحضر میسازد .

ماده ٥ - کلیه اوراق وپروانه‌های مربوط باین امر مجانی داده میشود .

تبصره ۱ - مأمورین دولت شاهنشاهی مکلف هستند از تقاضا کنندگان پروانه ورود بخاك شاهنشاهی گواهینامه بهداری جهت افراد خود و گواهینامه دامپزشکی دامهای خود را ده روزقبل از حرکت بایران مطالبه و تا موقعیکه افراد عشایر وطوایف این گواهینامه هارا تسلیم ننموده‌اند ازدادن پروانه ورود بآنها خود داری نمایند .

تبصره ۲- مأمورین دولت شاهنشاهی مکلف هستندهمینکه عشایر خارجی درخواستنامه عزیمت بایران جهت تعلیف‌را میدهند آنانرا از مقررات وابسته به‌ارز در کشور شاهنشاهی آگاه سازند .

فصل دوم

مقررات وشرایطی که پس‌از ورود بخاك ایران باید رعایت شود

ماده ٦ - هریك ازرؤسای طوایف وعشایری که اجازه‌نامه ورود خود رابه ثبت رسانیده و بایدیك یا دونفر ازریش‌سفیدان طایفه‌را جهت اقامت دائمی درمرکز پادگان بمنظور انجام تسهیلات‌لازمه ورسیدگی دراختلافاتیکه ممکن است در بین رعایای ایرانی وافراد عشیره رخ‌دهد کتباً بکلانتری مرزمربوطه وفرمانده‌پادگان معرفی نماید که‌ازروز ورود بخاك ایران درمرکزپادگان‌دائماً حاضر باشند .

ماده ۷ - هررئیس عشیره وطایفه باید درنزد کلانتر مرز مربوطه و فرمانده

کتباً ملزم شود که ازهر گونه بی‌نظمی افراد خودفوراً جلوگیری نموده درصورت ارتکاب جـرائم « اعم ازاختلال مقررات فصل چهارم همین آئین نامه مبادرت بعمل قاچاق ـ ارتکاب بسرقت ـ تخریب مزارع و غیره » مرتکبین را دستگیر و تسلیم مأمورین ایران نمایند .

ماده ۸ ـ هیچیك از افـراد طایفه که بخاك ایران وارد میشوند حق داشتن اسلحه را نداشته و بایداسلحه خودرا درخاك خود بگذارند .

تبصره ـ دادن جواز توقف جهت تفنگهای شکاری بـا موافقت کلانتر مرز بعهده فرمانده پادگان مربوط واگذار میشود .

ماده ۹ ـ عشایر وطوایف مجاز فقط میتوانند ازنقاطیکه در تقاضانامه خود ذکر نموده‌اند وتصویب شده ودرپروانه ورود هم قید گردیده وارد شده وازهمان نقطه هم خارج گردند .

اشخاصیکه ازنقاط غیر مجاز وارد خاك ایران شوند در حکم ورود بطور قاچاق شناخته شده وبرطبق قوانین مربوطه کشور باآنها رفتار خواهدشد .

ماده ۱۰ ـ تردد افـراد عشایر و طوایف بشهرستانها و دهستانها جهت خرید احتیاجات‌ویافروش‌محصولات برحسب پروانه‌هائی خواهد بود که ازطرف فرمانده پادگان برؤسای‌آنها داده میشود. برای ورود بمراکز پادگانهای نظامی درهردفعه بیشتر ازپانزده‌نفر وبرای ورود بپاسگاههای مرزی بیشتر ازدو نفر مجاز نمیباشند

ماده ۱۱ ـ گواهینامه هـائیکه بافراد طوایف جهت عبور ومرور بداخل و خارج مرز داده میشود تأثیری درتابعیت آنها نخواهد داشت .

فصل سوم
مسائل حقوقی و قضائی

ماده ۱۲ ـ کلیه‌افراد طوایف خارجی درداخل کشورشاهنشاهی تابع‌مقررات و قوانین کشور ایران بوده و دربـاره آنها مثل افراد دولت کاملت‌الوداد رفتـار خواهند شد .

ماده ۱۳ ـ کلیه دعاوی واختلافات حقوقی دربین رعایای عشیره که در مدت اقـامت در خاك ایران حادث میشود توسط کمیسیونیکه تحت ریاست کلانتر مرز

مربوطه و بکارمندی نماینده فرمانده نظامی و یك یادو نفر نمایندگان ایل مربوطه « مندرجه در ماده ششم » تشکیل میشود حل و تصفیه خواهد شد .

ماده ١٤ - اختلافات ودعاوی حقوقی بین افراد عشیره وافراد ایرانی بوسیله دادگاه آشتی وچنانچه نبا شد بوسیله حکم هائی که طرفین معین مینمایند و مورد موافقت کلانتر مرزوفرمانده پادگان واقع میشود حل وتصفیه میگردد .

ماده ١٥ - موضوع ازدواج و طلاق وهمچنین مسائل مربوطه بارث در بین افراد عشیره‌خارجی برطبق قوانین ومقررات دولت‌متبوعه‌آن عشیره انجام‌میگردد

ماده ١٦ - چنانچه ازطرفین ازدواج کنندگان یکی ایرانی ودیگری افراد طوایف خارجی باشند موضوع ازدواج وهمچنین طلاق برطبق‌قوانین کشورایران عمل خواهد شد .

تبصره - مسائل مربوط بارث بر طبق قوانین و مقررات کشور شاهنشاهی بعمل خواهد آمد .

فصل چهارم
مقررات‌مالی وگمرکی

ماده ١٧ - در موقع ورود طوایف خارجی بخاك ایران باید صورت اسامی دامهای خودرا بمأمورین گمرکی ودارائی بدهند وپس از ورود تاپانزده روز عمل سرشماری دامهای آنها باحضور نمایندگان کلانتر مرز وپادگان نظامی ودارائی‌و گمرك محل شمارش وخاتمه یافته وپروانه ترانزیت صادر شود ودر حین خروج نیز تعداد دامهای طوایف خارجی بایستی باپروانه ورود مطابقت نماید .

ماده ١٨ - نرخ علفچر برطبق مقررات مالی وزارت دارائی وصول‌میگردد.

ماده١٩ - افراد عشیره‌خارجی میتوانند لوازم زندگانی‌شخصی مابه‌الاحتیاج خودرا همراه داشته باشند .

ماده ٢٠ - هریك ازافراد طایفه حق دارند محصول دامهای خودرا بااستفاده ازمقررات مبادلات مرزی بفروش رسانده ودر مقابل بهمان میزان از کالای مورد احتیاج مجازخریداری نمایند .

فصل پنجم

مقررات بهداری

ماده ۲۱ ـ کلیه افراد عشایر خارجی درموقع اقامت در خاك شاهنشاهی تابع مقررات بهداری کشور ایران هستند و هر گاه درمدت اقامت آنها در محلهای مسکونی طوایف امراض مسریه انسانی بروز نماید باید بطور کلی برطبق دستورات و اوامر اولیای محلی عمل ورفتار نمایند .

ماده ۲۲ ـ کلیه دامهای عشایر خارجی نیز تابع مقررات دامپزشکی کشور هستند وعشایرمزبور مکلف هستند بمحض بروز امراض در دامهای خود فوراً اولیای امور محلی را مستحضر بسازند .

تبصره ۱ ـ چنانچه حین خروج گله داران کاهش درشماره دامها مشاهده گردد تاده درصد معاف ازپرداخت حقوق و عوارض بوده ولی نسبت بکاهش بیش از ده درصد باید با در نظر گرفتن مبادلات مرزی اظهار نامه ورودی تنظیم وحقوق و عوارض ورودی دامها بیشتر ازده درصد را دریافت نمود .

تبصره ۲ ـ اداره گمرك ازاجرای مقررات ورودی مذکور درتبصره۱ نسبت بکاهشی که دراثربروز بیماریهای دامهاوسایر آفات درایران باشد خودداری خواهد نمود مشروط براینکه گواهینامه مقامات صلاحیتدار محلی ایران در بروز این کاهش بگمرك ارائه گردد .

تبصره۳ـ بره و بزغاله و کره دامهائیکه درایران هنگام تعلیف زائیده شده اند درموقع خروج ازپرداخت حقوق خروجی ومقررات مرزی معاف خواهند بود .

راجع بنرخ علفچری درماده ۱۸ تصریح شده که باید برطبق نظریات وزارت دارائی وصول گردد باید برطبق ماده هفتم قانون مالیات سابق اربابی بدریافت علفچرای تقویم نمایند ودر ماده نامبرده هم نرخ دریافت مالیات حیوانات بشرح زیر تعیین شده :

شتر علاوه برسه سال	هر رأس	۱۰ ریال
اسب سه ساله	«	٦ «
ماده گاو سه ساله	«	٥ «

الاغ سه ساله	هر رأس	۱ ریال
بزدو ساله	«	۰٫۷۵ «
مادیان سه‌ساله	«	۸ «
قاطر سه ساله	«	٦ «
ماده گاومیش سه‌ساله	«	٥ «
میش دوساله	«	۱ «

اصلاح مراتع

بخشنامه وزارتی شماره ۱۳٦۸۳٫۹۰٦ مورخ ۱۳۲۱٫٥٫٤

اداره دامپزشکی . . .

بطوریکه اطلاع دارید درسال‌جاری بخصوص در بعضی نقاط کشور بواسطه خشکسالی و کمی بارندگی علوفه قسمت عمده از مراتع طبیعی نقصان فاحش یافته یاسبز نکرده ویا بکلی ازبین رفته است دراثر این‌پیش‌آمد دامداران نواحی‌آسیب دیده بواسطه کمی علوفه ناچار دامهای خـود را ببازار آورده بفروش میرسانند . برای اینکه درسالهای آتی‌ازاین پیش‌آمد جلوگیری بعمل‌آید درمواقع‌خشکسالی علوفه‌کلی مخصوصاً درنواحی گرم وخشك تهیه شود لازم است بررسیهای دقیقی‌از طرف ادارات کشاورزی دراطراف مقاوم‌ترین گیاههای مراتع بخشکی وگرمـا بعمل‌آید ومأمورین فنی درهر نقطه که هستند وبهر مأموریتی که اعزام میشوند از نباتات خودرو ووحشی که مشاهده میکنند نمونهٔ خودگیاه وبذر آنـرا برداشته و مشخصات‌محلی که‌درآنجاریشه‌میکند ونوع‌خاك رایادداشت کرده وبمرکز بفرستند گزارش دهند تامورد بررسی قرار گیرد ودر ضمن رؤساء ادارات شخصاً دقت‌نمایند بذر وگیاههای خودرو که درمناطق‌خشك یافت وجمع‌آوری میشود بحد امکان و بامراقبت کامل باوسائلی که در اختیار دارند ازدیاد شود تابعداً بااین بذور بتوان مراتع مصنوعی درنقاط مورد احتیاج تهیه وکمکی بعلوفه دامها نمود. نکته قـابل توجه دیگر اینست که مأمورین فنی درهر موقع باید راهنمائیهای لازم وکمکهای معنوی با دامداران بنمایند وآنهارا متوجه نمایند که ازچراگاهها بیش ازآنچه‌باید

استفاده ننمایند و همچنین بیش‌از گنجایش مراتع گله بآن نیاورند بعلاوه ادارات کشاورزی باید همه‌ساله وضعیت مراتع را درفصل شروع نمو گیاهها بازدید و با مشورت باصاحبان‌مراتع و گله‌داران‌ترتیبی اتخاذ نمایند که گله‌ها بتناسب بین‌مراتع تقسیم درصورتیکه علوفهٔ‌اضافی درمراتع یك‌شهرستان‌است برای کمك بشهرستانی که کم دارند ویا از طریق جمع‌آوری وخشك کردن برای تأمین غذای دامها در زمستان از آن‌استفاده نمایند . این‌موضوعاتیست که بطورکلی رؤساء اداراتدر بارهٔ مراتع وتغذیه دامها درنظر داشته باشند وبمأمورین فنی خود گوشزد نموده دائماً مراقب باشند که تعقیب‌و نتیجه گرفته شود. بدیهی است اقدامات اساسی دیگراز قبیل اصلاح مراتع وتهیه‌آب وزه کشی وپیشنهادهای دیگری‌برای تأمین‌علوفه وبهبودی آنها است که تابحال جداگانه گزارش داده‌اند ومشغول بررسی واقدام هستیم ولی باید مخصوصاً آقایان رؤساء کشاورزی متوجـه باشند که درموضوع تأمین علوفه برای دامها باید بیش‌از اینها جدیت بشود تااز وارد آمدن لطمهٔ بدامپروری کشور جلوگیری وحتی‌در آتیه اقدامات مؤثری‌بتوان بازدیاد دام که قسمت عمدهٔ خواربار کشوررا میدهد مبادرت شود . از طرف وزیر کشاورزی دکتر حامدی

راجع باصلاح مراتع از نظر اصلاح‌نژاد اسب واسکان عشایر وایلات‌اقدامات زیادی درآرتش بعمل آمده است که از بحث ما خارج میباشد .

مقرراتیکه برای الحاق ایران بسازمانهای بین المللی وضع شده است

شماره ۱۳۵۷۹ ۲۸٫۹٫۲۹

وزارت کشاورزی

هیئت وزیران درجلسه مورخ ۲۶ آذرماه جاری ۲۸ بنا به پیشنهاد شماره ۱۵۸۹۶ - ۲۸٫۹٫۱۹ وزارت کشاورزی موافقت جناب آقـای وزیر دارائی الحاق دولت ایران‌را بسازمان خواربار و کشاورزی جهانی(F.A.O) که وابسته‌بسازمان مالی‌مستقل میباشد تصویب واجازه دادند که پس ازتصویب مجلس شورای‌ملی‌حق

عضویت سازمان مزبور طبق اساسنامه مربوطه پرداخت گردد .

از طرف نخست‌وزیر

شماره ۱۵۲۶۳   ۱۳۲۸٫۱۱٫۲۴

هیئت وزیران در جلسه ۲۲ بهمن‌ماه ۱۳۲۸ بنابپیشنهاد شماره ۴۸۵۸۱ مورخ ۱۳۲۸٫۱۰٫۸ وزارت کشاورزی و موافقت‌نامه شماره ۴۸۵۸۱۰ مورخ ۱۳۲۸٫۱۰٫۸ وزارت دارائی تصویب نمودند که وزارت کشاورزی بمنظور استفاده از اطلاعات و همکاری لازم درمورد جلوگیری از بیماریهای واگیر دام در کشور عضویت دفتر بین‌المللی بیماری‌های واگیردام (O.I.E) را درپاریس قبول نموده والحاق ایران‌را بوسیله وزارت امورخارجه اعلام و نیزحق عضویت خودرا ازمحل اعتبارات مربوطه بقسمت اموردام وزارت کشاورزی پرداخت نماید .

سازمان اداره دامپزشکی کل کشور

(دکتر حامدی)

۱ ـ اداره دامپزشکی ودامپروری شامل شش دائره :

دائره دفتر ـ دائره حسابداری ـ دائره کارگزینی ـ دائره بازرسی فنی ـ دائره آمار وانتشارات ـ دائره بایگانی .

۲ ـ دانشکده ودبیرستان دامپزشکی

۳ ـ دامپروری حیدرآباد

۴ ـ بنگاه سرمسازی حصارك

۵ ـ دامپزشکی کلیه استانها وشهرستانها مستقل وتابع اداره دامپزشکی کل کشور بودند ومستقیماً باآن اداره مکاتبه میکردند .

درسال ۱۳۱۸ بموجب بخشنامه‌وزارتی شماره ۴۳۴۹۷ مورخ ۱۳۲۸٫۱۲٫۲۸ سازمان دامپزشکی‌شهرستانها ضمیمه کشاورزیها گردیدند . ذیلا این‌بخشنامه‌اداری را درج مینمائیم :

اداره کشاورزی ....

درسازمان جدید اداره کل کشاورزی مقصود عمده ازیکی شدن دوائر تابعه

کشاورزی درشهرستانهااین است که تمرکز در کارهای مربوط باداره کل کشاورزی درشهرستانها داده شود. نماینده اداره کل کشاورزی درمراجعه ومکاتبه باسایرادارات محلی ومرکز وبعبارت دیگر مسئول حسن جریان کارها یکنفر باشد انتخاب رئیس کشاورزی یارئیس دامپزشکی سابق بریاست اداره فعلی کشاورزی برای این نیست که امور کشاورزی دردرجه اول است کارهای مربوط بدامپزشکی ودامپروری نیز در کشور دردرجه اول قرار گرفته وباید ازاین ببعد با یك جدیت بیشتری پیشرفت نماید وچون دراغلب نقاط بواسطه عدم وجود دکتران دامپزشك با سابقه در کار مهندسین کشاورزی بریاست اداره کشاورزی انتخاب شده اند وممکن است درامور دامپزشکی اطلاعات کافی نداشته باشندو برای اینکه در آینده بکارهای دامپزشکی لطمه ای ازطرز اداره نمودن کارها وارد نشود دستورات زیرداده میشود :

۱ ـ سازمان استانها وشهرستانهامشابه مرکزاست منتها بنسبت کمیت واهمیت کار کوچکتر خواهد بود. بنابراین همانطوریکه درمرکز کارهای مربوط بکشاورزی دامپروری ودامپزشکی ـ دفع آفات بادارات مربوط مراجعه میشود در استانها نیز بدوائر وشعب مربوط رجوع شود البته این اقدام مانع ازآن نیست که در عین حال رئیس اداره شخصاً نیز مراقبت های لازم بعمل آورد که کارها با سرعت و نظم کامل جریان داشته باشد مقصوداینست که باید ازوجود تمام کارمندان واطلاعات آنها استفاده کامل بشود تا مـانند ماشینی که تمام چرخهای آن برای حصول نتیجه در گردش است کار ـ های اداری و فنی نیز با طرز منظمی وبوسیله کارمندان مربوطه در گردش باشد .

۲ ـ مأمورین دامپزشکی باید مانند سابق مشغول کار باشند تنها راجع بامور مربوطه بوسیله اداره کشاورزی مکاتبه نمایند وانتظار اینجانب آنستکه بیشتر بر سعی و کوشش خود بیفزایند .

۳ ـ درامور مربوط بدامپزشکی ودامپروری مستقیم باداره دامپزشکی کل مراجعه نمائید ودستوراتی که ازآن اداره صادرمیشود اجرا نمائید فقط مسائل مهم ـ را که لازم بدانید اداره کل کشاورزی مستحضر بشود یاتصمیم بگیرد میتوانید به ـ ادارهٔ کل مراجعه کنید .

٤ ـ هرتغییر وتبدیلی که درسازمان کنونی دامپزشکی لازم بدانید قبلا بمرکز

مراجعه و پس ازموافقت اقدام نمائید .

۵ - هرموقع تغییر و تبدیلی درمحل خدمت کارمندان داده میشود بایدمراتب بمرکز گزارش شود. انفصال ازخدمت باید بموجب اجازه قبلی مرکز باشد .

۶ - برای توسعه مناطق دامپزشکی ویا اعزام کارمندان برای تلقیح عمومی درنقاطیکه دامپزشکی ندارد . گزارشی باتوضیح دلائلی که این‌اقدام راایجاب می - کند تهیه و باداره دامپزشکی کل بفرستید و بعد ازموافقت شروع باقدام نمائیدمگر درمواردیکه اقدام فوریت داشته وتأخیر آنراولو مدت خیلی کم‌هم جائز ندانید که دراینصورت در گزارش توضیح خواهید نمود که نظربضرورت اقدام فوری‌شروع نموده اید .

۷ - تقاضا های مربوط بارسال واکسن و دارو ولوازم تلقیح و وسائل کار مربوط بدامپروری ودامپزشکی را مستقیم باداره دامپزشکی کل بفرستید .

۸ - امورمربوط بحسابداری و کار گزینی‌را بادارات حسابداری و کار گزینی مراجعه نمائید .

۹ - درنقاطیکه مرکز اداره کشاورزی واداره دامپزشکی و دامپروری در یک‌شهر بوده‌هریك ازدو محل که بهتر ومناسبتر است یامرکز دیگریکه بهتر بدانید محل اداره قراردهید ودرصورتیکه مرکز دامپزشکی و دامپروری شهر دیگری بوده دراینصورت‌درآنجا شعبه‌دایر خواهد گردید که کلیه امورمربوط بکشاورزی دامپزشکی - دامپروری - دفع آفات را اداره وانجام نماید .

دریکی‌نمودن ادارات البته دقت وتوجه کامل‌خواهید نمود که لطمهٔ بجریان کار وارد نشده وحتی مختصر وقفه‌ای پیدا نشود زیرا مقصود ازیکی شدن‌سازمان ساده وسریع کردن کارها وتقویت ادارات جزء کشاورزی بوده تابامجموع‌وسائلی که دردست است بهتر بتوان کارها را پیشرفت داد بنابراین باید توجه دقیق بشود که بهیچوجه حتی دراول کار هم کندی ویا وقفهٔ در کارها پیش نیاید .

۱۰ - گزارشهائیکه طبق برگهای چاپی هرهفته یاهمه ماهه ازدامپزشکی شهرستانها میرسیده‌است بایدمرتباًمثل‌سابق بدامپزشکی کل‌فرستاده شودومخصوصاً باید مراقبت کاملی بعمل‌آید که فرستادن این گزارشها بتعویق نیفتد .

۱۱ ـ اگرچه وقتی در موضوع اعتبارات باداره حسابداری یـا در موضوع کارمندان بـاداره کارگزینی مراجعه میکنند مربوط بهر قسمت باشد نظر اداره مربوطه راگـرفته بعد اقدام مینمائید. یعنی اگرموضوع مربوط بکشاورزی باشد نظر اداره فنی کشاورزی اگر مربوط بدامپروری یا دامپزشکی باشد نظر اداره دامپزشکی‌ودامپروری واگرمربوط بدفع آفات باشد نظراداره دفع آفات رامی ـ گیرند معهذا برای سرعت کار بهتر است درموقعیکه دراینگونه مسائل که محتاج بنظریه ادارات نامبرده میباشد باداره کاگزینی‌یااداره حسابداری مراجعه میکنید. رونوشتی هم‌باداره‌ئی که باید نظریه بدهد بفرستید وبااین‌اقدام دراتخاذ تصمیم‌وصدور پاسخ تسریع شود .

رئیس کل کشاورزی

این‌بخشنامه اداری کشمکش‌وسروصدای زیادی‌ایجادو با مخالفت‌دامپزشکی کل و ادارات دامپزشکی شهرستانها مواجه گردید .

ضمن بخشنامه شماره ۱۲۴۵ مورخ ۱۲ر۱ر۱۳۱۹ تذکر داده شده است که منظور تمرکز کارها بوده نه‌تنزل مقام .

در سال ۱۳۱۹ سازمان کل کشاورزی ازطرف رئیس وقت تنظیم و مقـام مدیریت کل فنی بشادروان دکتر حـامدی تفویض گردید و ادارات کشاورزی و دامپزشکی توأم شده دراستانها وشهرستانها ازنظر فنی تحت نظر آنمرحوم قـرار گرفت در گزارش اقدامات شش‌مـاه اول‌سال ۱۳۱۹ بشماره ۱۳۸۰۷ درتاریخ ۲۹ آبان ۱۳۱۹ که اداره دامپزشکی ودامپروری داده است از کارشکنی‌های رؤسای کشاورزی استانها وشهرستانها گله شده ورئیس کل کشاورزی طی شماره ۳۱۲۰۶ مورخ ۷ آذر ۱۳۱۹ دستور صدور بخشنامه‌ای باداره دامپزشکی ودامپروری‌داده شده است که بموجب آن‌نظر دامپزشکان در کار فنی خود ونقل و انتقالات بـاید خواسته شود ورؤسای کشاورزی باید همه‌گونه تسهیلات را بنمایند .

شادروان دکتر حامدی درزمـان حیات کوشید سازمان دامپزشکی کل را بصورت اولیه برگرداند . ضمن سلسله بخشنامه هـائی که ذیلا چند نمونه از آنرا نقل مینمائیم استقلال دامپزشکی‌های عده‌ای ازآستانهارا تحصیل وبرای نقاط دیگر مقرراتی وضع گردید که مشابه استقلال کامل بود .

بخشنامه وزارتی　　شماره ۱۶۹۶　　مورخ ۱۳۲۱/۲/۳

اداره . . . .

چون طبق امریه ادارات دامپزشکی استان سوم واستان نهم واستان پنجم از اداره کشاورزی مجزی ومستقل میباشند بنابراین خواهشمند است دستور فرمائید نسبت بامور مربوطه وارسال نامه‌ها مستقیماً باادارات نامبرده مکاتبه ومراجعه نمائید.

رئیس اداره دامپزشکی کل

بخشنامه وزارتی　　شماره ۲۲۳۷/۵۵۰۰　　مورخ ۱۳۲۱/۲/۱۶

اداره کشاورزی . . .

بطوریکه دیده‌میشود در بعضی نقاط کشور که اداره کشاورزی‌ودامپزشکی هنوز توأم میباشد نامه‌های مربوط بامور دامپزشکی رادر غیاب رئیس کشاورزی معاون او امضاء مینماید لازم‌است درآتیه درموقعیکه رؤسای کشاورزی غایب ودر مأموریت میباشند ورئیس دامپزشکی ازدکتران دامپزشك باشد نامه‌های مربوط بامور دامپزشکی‌را ازطرف رئیس کشاورزی ایشان امضاء نمایند .

ازطرف وزیر کشاورزی دکتر حامدی

بخشنامه وزارتی　　شماره ۷۲۱۹　　مورخ ۱۳۲۱/۲/۳۱

اداره . . . .

اغلب مشاهده میشود که‌ادارات کشاورزی شهرستانها بدون اطلاع وموافقت قبلی اداره دامپزشکی کل برؤساء دامپزشکی وکارمندان فنی مرخصی داده ویا نسبت به‌نقل و انتقال آنها اظهار نظر مینماید. چون اداره دامپزشکی کل نظر به‌مسئولیتی که درتمام امور مربوط بدامپزشکی مرکز و شهرستانها دارد بایستی از کلیه جریان‌امور آگاه بوده ونظریه بدهد مراقبت نمائید ازاین تاریخ صدوراحکام مرخصی رؤساء وکارمندان فنی دامپزشکی ونقل وانتقال‌آنها بانظر وموافقت‌قبلی ادارهٔ دامپزشکی کل انجام شود. رسید این‌بخش‌نامه رااطلاع دهید .

ازطرف وزیر کشاورزی دکترحامدی

بخشنامه وزارتی　　　شماره ۸۳۲۳　　　مورخ ۱۳۲۱/۳/۱۱

اداره ...

بطوریکه از گزارشهای وارده مفهوم میشوددرسازمان ادارات تـابعهٔ این وزارتخانه درشهرستانهاسوء تفاهمی‌پیش‌آمده وآنطور که منظورنظروزارتخانه - است کارها بطورمنظم و ترتیب صحیح انجام نمیگیرد بدینجهت دستورات صریح زیرین ابلاغ ومقرر میدارد که کارمندان این وزارتخانه درهمه جا آنها را بموقع اجراء گذارند :

سازمان دامپزشکی کل کشور که دراداره کل کشاورزی سابق برای مدت زمانی با کشاورزیهای شهرستانها یکجا شده بود از نقطه نظر عـدم تجانس امور عادی کشاورزی با کارهای دامپزشکی مجدداً از کشاورزیها مجزا میشود ولی این تفکیك تدریجی و بطریق ذیل اجرا میگردد :

الف : دراستانهای یکم ، نهم ، سوم و پنجم قسمتهای دامپزشکی تحت نظر مستقیم رئیس اداره دامپزشکی اداره میشود .

۱ - درمرکز هریك ازاین استانها که این دواداره درسابق یکی بودندمحل سابق اداره کشاورزی ازحیث اطاق ووسائل و کارمند بدوقسمت تقسیم شده‌رئیس هریك ازقسمتهای کشاورزی ودامپزشکی در کارهای خودمستقیماً بمرکز مراجعه نموده وهریك مسئول امور مربوطه بخودهستند .

۲ - اجاره نمودن‌محل‌جدیدی برای دامپزشکی ویا کشاورزی‌درسال جاری اکیداً قدغن است مگراینکه باهمان مال‌الاجاره سابق یك‌محل مناسب بهتر ویادو محل مناسب نزدیك بهم بتوان اجاره نمود .

۳- درشهرستانهای تابعهٔاستان محل‌دامپزشکی و کشاورزی یکجا ورؤسای هرقسمت مستقیماً بااداره مربوطهٔ خود درمرکز استان مکاتبه خواهند داشت .

٤- دربخشهای‌تابعه شهرستانها دامپزشکی و کشاورزی یکجا بوده وتصدی آن با کارمند کشاورزی ویا کارمند دامپزشکی است که ازحیث رتبه‌یاحقوق برتر باشد . این متصدی در کارهای دامپزشکی بارئیس دامپزشکی شهرستان در کار- های کشاورزی بارئیس کشاورزی شهرستان مکاتبه مستقیم خواهد نمود .

ه - درهریك‌ازاستانها وشهرستانهای‌دیگر که‌امور دامپزشکی‌از کشاورزی بعداً تفکیك شودمراتب مندرجه در بالا بلافاصله اجراء خواهد گردید .

ب - درسایر استانها وشهرستانهای کشور عجالتــاً دامپزشکی و کشاورزی بطریق زیرعمل میشود :

۱ - درمرکز استان ویا شهرستان رئیس کشاورزی مسئول حسن جریان‌کار ومکاتبه با مرکز خواهد بود .

۲ - دراداره کشاورزی هراستان ویا شهرستان چنداطاق ودرصورت لـزوم محلی برای لابراتوار بدامپزشکی اختصاص داده خواهد شد .

۳ - رئیس دامپزشکی در امور مربوطه بدامپزشکی مسئولیت تـام داشته و کلیه کارهای مربوطه تحت‌نظر اواداره خواهد شد وبرای کسب تکلیف در امور اداری ومالی گزارش یاپیشنهاد لازم تهیه‌وبرئیس اداره کشاورزی محل خواهدداد.

رئیس اداره کشاورزی اموریرا که مربوط بحوزه خود واحتیاجات‌خودمی-داند باتوافق نظر کامل‌رئیس دامپزشکی‌اقدام خواهدنمود ودرغیراین عین گزارش رئیس دامپزشکی‌را باداره کل دامپزشکی ارسال داشته واگر نظری داشته بـاشد جداگانه تهیه وپیوست گزارش دامپزشکی خواهد نمود .

٤ - در کلیه شهرستانها وبخشهای تابعه این استانها کشاورزی با دامپزشکی نیز دریك محل بوده(بااطاقهای جداگانه) وریاست‌آن باکارمند دامپزشکی و یا کارمند کشاورزی است که ازحیث رتبه ویاحقوق اولویت داشته باشد گزارشهای هرقسمت بوسیله‌متصدی‌نامبرده عیناً بمرکز استان برای اظهارنظر وکسب‌تکلیف فرستاده میشودودرصورتیکه نظری‌داشته‌باشد این‌نظریه‌جداگانه تنظیم‌وبگزارش مربوط پیوست خواهد شد .

درتمام این کارها باید تشریك مساعی ازهردوطرف بعمل‌آید ومنتهای سعی وکوشش درپیشرفت سریع کار بعمل‌آمده اختلاف نظرها ازهرکه وهرکجاباشد بوسیله بازرسهای اعزامی ازمرکز رسیدگی‌شده واخلال‌کننده درکارها بمجازات سخت خواهد رسید.

کلیه امور دیگرمربوطه بکشاورزی از قبیل دفع‌آفات ــ اصلاح نباتات ــ

بذر گیری چغندر وغیره با کشاورزی هر استان ویا شهرستان بوده ورئیس کشاورزی گزارشهای خودرا در کارهای مهم بوزارت کشاورزی در کار های عادی مستقیماً باداره مربوطهٔ مرکز گزارش خواهد نمود .

مقصود ازاین بخشنامه همکاری وتشریك مساعی بیشتر در کارها تعیین تکلیف ومسئولیت هریك از کارمندان در کارهای خود وحسن جریان کار است. هرگونه نظر مفید وخوب درمرکز باکمال دقت بررسی شده وترتیب اثر داده خواهد شد.

کلیه کارمندان کشاورزی کارمند یك وزارتخانه بوده وبرای ترقی و تعالی وزارت کشاورزی ازهیچ فداکاری نباید خودداری نمایند .

غرض رانی، دوئیت، کار بهم زنی، گزارشهای دروغ و بی اصل از گناههای غیر قابل عفو بشمار رفته گنه کار باکمال سختی مجازات خواهد شد. کوچکترین مجازات دراین موارد خاتمه بخدمت واخراج ازوزارتخانه خواهد بود .

رسید این گزارش را اطلاع دهید　　　　وزیر کشاورزی

بخشنامه　　　　شماره ۴۷۸۸　　　　مورخ ۱ر۴ر۱۳۲۱

اداره . . . .

لزوماً خاطر نشان مینماید که ازاین تاریخ کلیه نقل وانتقال دکتران دامپزشك و کمك متخصصین که دراستانها کار میکنند بانظر رئیس دامپزشکی هر استان باید انجام گیرد ولی بایستی رونوشت احکام صادره را برای پرونده‌های آنها واطلاع این اداره ارسال دارند ضمناً محل مأموریت دکتران دامپزشك که دراستان کار میکنند فرستاده شود .　　　　ازطرف رئیس اداره دامپزشکی کل

بموجب بخشنامه وزارتی　　　　شماره ۱۰۸۹۵　　　　مورخ ۷ر۴ر۱۳۲۱

ادارهٔ دامپروری تشکیل و بنگاه حیدرآباد تحت نظر این اداره مشغول انجام وظیفه گردیده است .

بموجب بخشنامه　　　　شماره ۸۴۳۱　　　　مورخ ۱۷ر۱۰ر۱۳۲۱

توضیح داده شده است بند ۴ قسمت الف بخشنامه ۸۳۲۳ مربوط بنقاطی است که کشاورزی ودامپزشکی توأم هستند وتفکیك نشده‌اند .

بعد ازمرك شادروان دکتر حامدی بموجب دستورات وزارتی ویا تصویب

نامه‌های هیئت وزراء سازمان دامپزشکی دکتر حامدی بنحویکه ذیلا بیان میشود ازیکدیگر تفکیك شده است :

۱- بنگاه‌دامپروری حیدرآباددراوایل‌سال۱۳۲۲ استقلال خودرا تحصیل‌نمود.

۲ - بنگاه حصارك بموجب‌تصویب نامه‌های صادره استقلال کامل‌یافته‌ورئیس آن‌اختیاراتی بشرح‌زیر تحصیل کرد:

اختیارات بنگاه سرمسازی حصارك

هیئت وزیران درجلسه۲۶ مردادماه۱۳۲۲ بموجب‌پیشنهاد وزارت کشاورزی مواد هشتگانه زیررا تصویب نمودند :

۱ - بنگاه حصارك مجازاست‌حقوق کارمندان خودرا طبق جدولیکه مورد موافقت وزارت کشاورزی‌ووزارت دارائی باشداضافه نماید مشروط براینکه‌اضافه حقوق مجموعاً از ۵۰ درصد حقوق مشاغل فعلی تجاوز ننماید .

۲ - به‌بنگاه حصارك اجازه داده میشود درخرید های منفردی که مبلغ آنها از ۱۵۰۰۰ ریال تجاوز نکند بدون مناقصه اقدام نماید .

۳ - بنگاه حصارك مجاز است مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰ ریال جهت عملیات بنگاه و تهیه سرمها ازبنگاه داروئی بعنوان پیش پرداخت دریافت نماید .

٤ - بنگاه اجـازه دارد کارگران و کارمندان را روی اصول روز مزدی استخدام نماید .

٥ - مدیر بنگاه‌مجازاست‌ساعات کار اضافی‌را تجویز نموده وپرداخت فوق‌العاده اضافه کاررا بنرخ ساعات کار اداری اجازه دهد .

٦ - مدیر بنگاه‌مجازاست‌حیواناتیرا که ازحیزانتفاع خـارج میشوند بوسیله حراج بفروش برساند . حاصل فروش درحساب درآمد سپرده میشود وممکن است حیوانات جدید ازمحل وجوهیکه بدین‌ترتیب فراهم میشود خریداری گـردد .

۷ - درصورت ایجاب ومخصوصاً در مورد خرید حیوانات بمنظور آزمایش ازقصبات دور دست بنگاه‌مجاز است هزینه های کارمندان متصدی مأموریت را در مقابل اسناد مثبته بپردازد .

۸ - بهای فروش سرمهای بنگاه حصارك توسط کمیسیونی مرکب‌ازمدیران

بنگاه داروئی و یك نماینده ازوزارت دارائی تعیین خواهد شد .

حمل مجانی مایه و سرم

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۲۵٫۴٫۲۲ بموجب پیشنهاد وزارت کشاورزی و موافقت‌نامه وزارت پست و تلگراف و موافقت‌نامه وزارت دارائی تصویب نمودند :

۱ ـ امانات پستی محتوی مایه‌ها و سرمها که توسط بنگاه سرمسازی حصارك برای تلقیح دامها باستانها فرستاده میشود مجاناً توسط اداره پست تهران قبول و به مقصد ارسال خواهد شد .

۲ ـ دفاتر پست شهرستانها جعبه‌های محتوی شیشه خالی را که دامپزشکی شهرستان محل تسلیم مینماید مجاناً بمقصد بنگاه حصارك ارسال خواهند نمود .

۳ ـ دفاتر پست این امانات را درصورتی قبول خواهند نمود که روی جعبه یك برچسب رسمی که نمونه آن بتصویب وزارت پست و تلگراف رسیده باشد الصاق شود.

اعطای اختیارات برئیس بنگاه سرمسازی حصارك

هیئت وزیران درجلسه ۱۰ مهرماه ۱۳۲۵ بنابر پیشنهاد شماره ۱۳۲۱ مورخ ۱۳۲۵٫۷٫۱۰ وزارت کشاورزی و موافقت وزارت دارائی با در نظر گرفتن مفاد ماده ۱۵ قانون متمم بودجه ۱۳۲۲ و تصویب نامه هیئت وزیران شماره ۱۸٤٤ مورخ ۱۳۲۵٫۵٫۲۱ در تعقیب و تکمیل مقررات تصویب‌نامه شماره ۱۰۸۳۸ مورخ ۱۳۲۲٫۵٫۲۷ اعطاء اختیارات زیر را برئیس فعلی (؟) بنگاه حصارك تصویب نمودند :

ماده ۱ ـ اعتبار بودجه بنگاه سرم و مایه‌سازی وزارت کشاورزی حصارك تحت ماده مخصوص در بودجه وزارت کشاورزی تعیین خواهد شد این بودجه بوسیله رئیس بنگاه تهیه شده و مستقیماً بتصویب وزیر کشاورزی خواهد رسید بدون اینکه سایر دوایر وزارتی در آن تغییراتی بدهند. درصورتی که وزارت دارائی قبل از تقدیم بودجه بمجلس شورای ملی بخواهد تغییراتی در آن بدهد لازم است که قبلا رئیس بنگاه را مطلع ساخته و نظر ایشانرا جلب نماید .

ماده ۲ ـ رئیس بنگاه مقام مدیریت کل را خواهد داشت و مجاز خواهد بود ازطرف وزیر کشاورزی تمام احکام مربوط بکارمندانی که تحت نظر ایشان انجام وظیفه مینمایند امضاء نماید و این احکام درحدود اعتبارات بودجه مصوب و طبق

مقررات مالی و کارگزینی قابل اجراء خواهد بود .

ماده۳ ـ اعتبارات بودجه بنگاه که مخصوص تهیه سرم‌ها و واکسن‌ها میباشد قبلا دراول هرسه ماه بوسیله اداره حسابداری وزارت کشاورزی بحساب مخصوص که در بانک‌ملی ازطرف بنگاه بازخواهد شد ریخته میشود وهزینه های لازم طبق دستور رئیس بنگاه وبا درنظر گرفتن مقررات مالی و بودجه ومدلول این‌تصویب‌نامه بعمل خواهد آمد .

ماده ٤ ـ درآمدحاصله ازپلمب پوست که بموجب ماده۱۰۵ قانون متمم بودجه ۱۳۲۲ تصویب شده است بطریق‌زیر بمصرف خواهد رسید :

۱) ـ وزارت دارائی درآمد مزبوررا بعد ازوضع مبلغ لازم برای خرید لوازم مورد احتیاج پلمب کردن پوست بوسیلهٔ حسابداری وزارت کشاورزی‌در اختیار بنگاه حصارك خواهد گذاشت که برای خرید لوازم آزمایشگاه و تکمیل لوازم آزمایشگاههای باکتریولوژیکی بمنظور مبارزه با بیماریهای واگیردام بمصرف برساند .

۲) ـ مقررات این‌ماده شامل درآمد پلمب پوست ازتاریخ ۱ر۱ر۱۳۲۵ به‌بعد خواهد بود و در آخر هر ماه بطریق مذکور در اختیار بنگاه حصارك گذارده خواهد شد .

۳) ـ حساب این‌وجوه باید جداگانه نگهداری وصورت حساب آنرا با اسناد ومدارك مربوطه بحسابداری وزارت کشاورزی تسلیم نماید که مطابق مقررات حساب آنرا تنظیم وباادارهٔ رسیدگی وتمرکز کل حسابها ارسال دارند .

تبصره ـ برای تکمیل سازمان باکتریولوژیکی ولایتی‌وبدون اینکه کارمند جدید استخدام‌شود وزارت کشاورزی کارمندان‌مورد احتیاج راطبق انتخاب رئیس بنگاه بامحل حقوق‌آنان دراختیار بنگاه خواهد گذارد .

ماده ٥ ـ وزارت دارائی مبلغ دوملیون ریال ازمحل هشت‌ملیون ریال‌اعتبار مخصوص که بموجب تصویب نامه شماره ۱۸٤٤ بتاریخ ۲۱ر٥ر۱۳۲٥ برای مبارزه بابیماری دامها دراختیاروزارت کشاورزی گذاشته شده بوسیله اداره حسابداری وزارت کشاورزی درحساب بنگاه حصارك منظور خواهد داشت که فوراً اقدامات

لازم‌را برای مبارزه با بیماریهای واگیر دام بعمل آورند .

اسناد و مدارك وجوه پرداختی ازاین محل‌را در آخر هرماه باداره حسابداری وزارت کشاورزی تسلیم خواهند نمود که در حساب مربوطه منظور نماید رئیس بنگاه حصارك برای انجام منظور بالا مجاز است ازهمین محل یك اتوبوس ویك کامیون برای حمل واکسن‌ها ویك کامیونت مجهز بآزمایشگاه سیار ویك اتومبیل جیپ طبق مقررات مناقصه خریداری نماید و نیز بنگاه نامبرده میتواند طبق مقررات ماده ۱۸ قانون متمم بودجه سال ۱۳۱۲ اتوبوس و کامیون مستعمل موجوده را بفروش رسانیده ازدرآمد آن برای خرید اتومبیلهای دیگر استفاده نماید .

تبصره ۱ - حقوق شوفرها وفوق‌العاده مأمورینی که برای مبارزه وسایرامور مربوطه بدفع آفات حیوانی بمسافرتهای موقت میروند از این اعتبار پرداخت خواهد شد .

تبصره ۲ - نظر باینکه بنگاه دور ازتهران واقع شده میتواند تعمیرات جزئی اتومبیلها را بدون اینکه باداره فنی وزارت دارائی مراجعه نماید انجام دهد.

ماده ٦ - رئیس بنگاه مجاز است لوازم فنی و مواد منحصر بفرد مورد احتیاج بنگاه‌را که برای تکمیل وسائل فنی و تأمین تولید بدون وقفه مایه‌ها وادامه بررسی‌ها لازم میباشند بدون تشریفات مناقصه خریداری نماید. درصورتیکه مواد و لوازم مورد نیاز منحصر بفرد نباشند ولی خرید آنها بطریق مناقصه موجب فوت وقت و زیان باشد رئیس بنگاه میتواند درموارد فوری بدون رعایت مناقصه این‌قبیل خریدها را انجام دهد مشروط براینکه مبلغ معامله حداکثر از پنجاه هزار ریال تجاوز ننماید.

ماده ۷ - اداره ساختمان وزارت دارائی بمنظور تکمیل ساختمان‌ها و تعمیراتی که قبلا توسط بنگاه پیش‌بینی شده وتاکنون انجام نیافته قبل از پایان سال ۱۳۲۵ اقدامات لازم بعمل خواهد آورد که این ساختمانها خاتمه پذیرد: تعمیر صومعه گردان- ساختمان دو باب خانه برای سکونت ۱۲ نفر کارمند - تکمیل آزمایشگاه شماره (ی) - ساختمان اصطبل برای دامهای کوچك - ساختمان دو کارگاه ویك اطاق برای تلمبه‌آب - ساختمان اطاق کالبد شناسی .

وزارت دارائی بادرنظر گرفتن وضع بودجه کشور اعتبارات لازم‌را بمنظور

کارهای ساختمانی زیردرسال ۱۳۲۶ پیش‌بینی خواهد نمود : تکمیل آزمایشگاه سروتراپی - ساختمان دو بـاب ساختمان اصطبل - تکمیل ساختمان حصار - تعمیر ساختمانهـای مسکونی نگهبان - آسفالتکاری خیابانهای محوطه بنگاه - برقرار نمودن حرارت مرکزی .

تبصره - نظر باینکه حصارك دوراز تهران قرار گرفته اجازه دارد تعمیرات عـادی وفوری ساختمانها را که مبلغ آن ازسی هزار ریـال تجاوز ننماید بمنظور نگهداری سـاختمانها بدون اینکه باداره کل ساختمان وزارت دارائی مراجعه نماید مستقیماً انجام دهد ودرمورد ضروری وفوری رعایت مناقصه الزامی نیست .

ماده ۸- بنگاه مجازاست مطبوعات علمی ازقبیل نامه بنگاه حصارك وسایر تألیفات راکه بمنظور راهنمائی دامپروران از نظر بهداشت دامها وجلوگیری از بیماریهای واگیری نوشته شده در شرایط کاملتر و بهتر که لازم تشخیص دهد بچاپ رساند .

ماده۹- درمواقع احتیاج وزارتین بهداری وکشاورزی موافقت خواهندنمود که بنگاه حصارك برای بررسی وجلوگیری ازسرایت بیماریهای دام بانسان اقدام نماید و برای این منظور اعتبارات لازم و وسائل کار در اختیار بنگاه گـذاشته خواهند شد .

ماده ۱۰ - الف) - وزارت بهداری دستورات لازم را به بنگاه کل داروئی کشور صادر خواهد نمود که مقررات پیمان شماره ۲۵۲۸ بتاریخ ۱۳۲۲٫۸٫۱۲ که فیمابین بنگاه داروئی و بنگاه حصارك بمنظور تهیه سرمهاوانانوکسین‌هامنعقد شده اجراء نماید. این قرارداد درانقضاء مدت تجدید خواهد شد .

ب)- وزارت بهداری ورود موادی‌راکه‌بنگاه‌حصارك میتواند بسازدبکشور غدغن خـواهد کرد بشرطیکه خواص این مـواد بنظر وزارت بهداری رضـایت بخش باشد .

ماده۱۱ - مقررات تصویب‌نامه شماره ۱۰۸۳۸ بتاریخ۲۷مرداد ۱۳۲۷ باستثنای ماده۱ که بایستی درآن تجدیدنظر شودو ماده۲ که درهمین تصویب‌نامه ضمن ماده ۶ پیش‌بینی شده بقوت خود باقیست .

ماده ۱۲ - وزارت کشاورزی - دارائی - بهداری مأمور اجرای این تصویب نامه می باشند.

تغییر نام بنگاه سرمسازی حصارك

هیئت وزیران درجلسه ۱۷ مهرماه ۱۳۲۵ بنابر پیشنهاد وزارت کشاورزی تصویب نمودند بنگاه سرمسازی حصاك ازاین تاریخ بنام «بنگاه سرمسازی رازی» نامیده میشود.

طرحی بشماره ۴۹۲۶ درتاریخ ۲۸ر۳ر۱۳۲۸ برای بنگاه رازی بمجلس تسلیم شده است که درصورت تصویب طبق آن رفتار خواهد شد این طرح را ذیلا درج می نمائیم:

مجلس شورای ملي

خاطر نمایندگان محترم مستحضر است که بیماریهای واگیر داردام یکی از موانع بزرگ دامپروری ایران بوده و همه ساله تلفات وزیان هنگفتی ازاین راه به کشورما وارد میگردد.

برای جلوگیری ازاین بیماریها بایدهمواره مشخصات وخصوصیات میکروب-های بومی کشور مورد بررسی قرار گرفته وضمناً مایه های مؤثر برضد آنها تهیه گردد تا در کلیه نقاط باتزریق آنها ازشیوع وانتشار اینگونه بیماریها بتوان جلو-گیری بعمل آورد.

بنگاه سرم‌سازی رازی مدت ۱۷ سال است که عهده‌دار این قسمت ازوظایف وزارت کشاورزی وتا آنجاکه مقدور ومیسر بوده است بیماریهای دامی شایع در-ایران رامورد بررسی قرارداده و کلیه‌مایه‌های مورد احتیاج دام وقسمتی ازاحتیاجات وزارت بهداری ومخصوصاً سرمهای ضد دیفتری و کزازو بعضی مایه‌های مخصوص-را تهیه وتحویل نموده است.

ولی بطوریکه عملا ثابت گردیده استانجام وظایف محوله این بنگاه بـا-رعایت مقررات اداری واشکالات موجودبطور شایسته صورت پذیر نیست وبنابر-این در نظر گرفته شده که برای تسهیل انجام وظایف خطیر این بنگاه مقرراتی وضع

گردد تااین بنگاه بنام بنگاه رازی (حصارك) برطبق مقررات خاصی که درغالب نقاط دنیا در بنگاههای مشابه‌وجودداردادار ه شده ودرنتیجه بتواند وظایف‌محوله‌را بطور شایسته انجام دهد .

اینك طرح پیوست که مشتمل بر دوازده ماده است تقدیم و تصویب آن را استدعا می نماید .

نخست وزیر　　　وزیر دارائی　　　وزیر کشاورزی

لایحه قانونی برای سازمان‌بنگاه رازی(حصارك)

ماده۱ ـ بنگاه رازی که عهده‌دار ساختن مایه‌ها وسرمها و سایر مواد برای مبارزه بابیماریهای دام و بررسیهای‌علمی مربوطه باین‌بیماریها است زیرنظروزارت کشاورزی بوسیله یك شورای عالی ویکنفر مدیر کل اداره خواهد شد .

۱ ـ وزیر کشاورزی .

۲ ـ معاون وزارت کشاورزی .

۳ ـ معاون وزارت دارائی .

٤ ـ معاون وزارت بهداری .

٥ ـ مدیر کل امور دام وزارت کشاورزی .

٦ ـ رئیس انستیتوپاستورایران .

۷ ـ رئیس دانشکده دامپزشکی .

۸ ـ رئیس اداره امور دواب ارتش .

۹ و ۱۰ ـ دو نفر عضو که توسط اعضاء نامبرده در بالا با تصویب وزارت کشاورزی انتخاب خواهندشد ودر موقع احتیاج ممکن است تغییر یابند .

مدیر کل بنگاه رازی درجلسات شورا بدون حق رأی شرکت‌خواهد کرد.

ماده۲ ـ امور مهمه فنی ورئوس مسائل مالی واداری بنگاه رازی باتصویب شورای‌عالی انجام میگردد وشورا درتهیه وتدوین‌بودجه بنگاه واجراء آن‌نظارت خواهد کرد . وزیر کشاورزی‌عهده‌دارریاست شورای‌عالی‌استواگرموقعی با رأی شورا ازلحاظ مصالح عالیه کشور موافق نباشد میتواند آنرا رد نماید .

ماده۳ ـ مدیر کل این سازمان از بین اشخاص صلاحیتداری که بوسیله شورا بوزیر کشاورزی پیشنهاد میگردد ازطرف وزیر کشاورزی انتخاب خواهد شد این مدیر کل باید دکتر دامپزشك بوده ودر مسائل میکرب شناسی وسرم وواکسن سازی متخصص باشد درصورتیکه مدیر کل ازاتباع بیگانه باشد وزیر کشاورزی شرایط استخدام اورا بمجلس شورای ملی پیشنهاد خواهد کرد. حدود اختیارات مدیر کل توسط شورای عالی معین خواهد شد.

ماده٤ ـ اعتبار بودجهٔ بنگاه رازی تحت ماده مخصوص دربودجه کل کشور منظور ودر اول هر سه ماه ربع اعتبار سالیانه مزبور قبلا ازطرف وزارت دارائی باختیار بنگاه گذارده خواهدشد شورایعالی ازاعتبارمزبوربطریقی که صلاح میداند قسمتی رابرای حقوق ومزایای کارکنان بنگاه وقسمت دیگررا برای مصارف اداری وفنی تخصیص خواهد داد.

ماده٥ ـ درآمد حاصله ازمحل عوارض پلمب پوست که طبق قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۲ برای خرید سیم و پلمب و لوازم آزمایشگاه های دامپزشکی اختصاص داده شده کماکان علاوه براعتبار بودجه مندرج در ماده ٤ باختیار بنگاه رازی گذارده خواهدشد که آنچه مازادمبلغ لازم برای خریدسیم ویاپلمب باشدبمصرف توسعه بنگاه برسد.

ماده٦ ـ بنگاه رازی درحدود وسائل وتوانائی مالی خود سرمها وواکسنها وهمچنین داروهای مخصوص بیماریهای انگلی راکه مورداحتیاج وزارت کشاورزی است تهیه ومجاناً باختیارآن وزارتخانه خواهد گذارد ولی درموردسرمها وواکسن هائیکه مورداحتیاج وزارت بهداری ویاادارات دامپزشکی ارتش ویا سایرمؤسسات دولتی است بایدطبق سفارش آنها خواه بموجب قراردادهای مخصوص خواه طبق اصول بازرگانی تهیه نموده و بقیمت تمام شده باضافه سود عادلانه که میزان آنرا شورای عالی معین خواهد کرد بادارات مزبور بفروشد. ونیز بنگاه رازی حق دارد سرمها وواکسنهائی راکه اضافه براحتیاجات وزارت کشاورزی یا مؤسسات وابسته بآن تهیه نموده ویا میتواند تهیه کند بمؤسسات ملی دامپزشکی یابمالکین وزارعین یاشرکتهای تعاونی وصندوقهای روستائی وسایر شرکتهای کشاورزی بقیمتی که

شورای عالی معین میکند بدون احتیاج بمزایده بطریق بازرگانی بفروشد. مبالغ حاصله ازاجراء این‌ماده پس‌از وضع هزینهٔ که برای تهیه مواد اولیه مورد لزوم از بودجه بنگاه مصرف گردیده باید عیناً بخزانه داری کل تحویل گردد صرف توسعه بنگاه رازی خواهد شد.

ماده ۷ ـ بنگاه‌رازی درهرمورد که شورای عالی‌اجازه دهد میتواند‌مایحتاج خودرا مستقیم و بدون رعایت اصول مناقصه خریداری کند.

مـاده ۸ ـ رئیس حسابداری بنگاه رازی از طرف وزارت دارائی تعیین خواهد گشت.

ماده ۹ ـ صرفه‌جوئی هرسال بسال بعد منتقل ومخصوص توسعه بنگاه رازی خواهد شد.

ماده ۱۰ ـ بنگاه رازی از لحاظ وضع خاصی که برای طرز کـار وخدمت کارکنان خوددر بنگاه یا شعب‌آن درمرکزیا شهرستانها دارد میتواند بهر یك از کارمندان فوق‌العادهٔ بنام فوق‌العاده مخصوص بنگاه رازی پرداخت کند آئین نامه مخصوص این فوق‌العاده‌ها وحداقل واکثرآن نسبت بهرطبقه از کارکنان بتصویب شورای عالی خواهد بود.

ماده ۱۱ ـ کارمندانی که شش‌سال در بنگاه رازی سابقه خدمت داشته باشند میتوانند باتصویب شورای عالی برای مدت یکسال بمنظور تکمیل تحصیلات و یـا مطالعات بخرج خود بخارجه مسافرت نمایند.

مدت غیبت‌آنها جزء ایام خدمت‌آنها محسوب خواهد شد وحقوق ومزایـای آنها دراین مدت به‌ارز دولتی پرداخت خواهد گردید حداکثر تعداد کارمندانی که ازاین ماده میتوانند استفاده کنند درسال سه‌نفر است.

ماده ۱۲ ـ کلیه مواد ولوازم مورد نیاز آزمایشگاههای بنگاه که ازخارجه واردمیشود ازحقوق گمرکی معاف وارزآنها صددرصد ازطرف دولت بنرخ‌رسمی فروخته خواهد شد.

وزارت کشاورزی مسئول اجراء این‌قانون است.

نخست‌وزیر　　　وزیردارائی　　　وزیر کشاورزی

۳ ـ دانشکده دامپزشکی بدانشگاه ملحق گردید .

الحاق دانشکده دامپزشکی بدانشگاه تهران

هیئت وزیران در جلسه ۲۲ مهرماه ۱۳۲۳ بعد از مطالعات لازمه تصویب نمودند که دانشکده دامپزشکی از این تاریخ بموجب ماده ۲ قانون تأسیس دانشگاه ضمیمه دانشگاه تهران بشود و استادان آن دانشکده مخصوصاً در رفع احتیاجات فنی و کمك لازم بوزارت کشاورزی منتهای همکاری و مجاهده را بعمل آورند و نیز تصویب نمودند که بودجه دانشکده دامپزشکی عیناً از وزارت کشاورزی کسر و ببودجه دانشگاه افزوده گردد .

علت تفکیك بیشتر روی این اصل بود که با وجود اینکه دانشکده دامپزشکی بموجب تصویب نامه شورای عالی فرهنگ که ذیلا درج میشود دانشکده شناخته شده بود هیچگونه ارزشی برایش قائل نبودند .

بخشنامه وزارتی ۳۸۰۳۳-۲۳۸۱ مورخ ۷ر۹ر۱۳۱۹- اداره آموزش عالی فرهنگ اداره ....

چون بموجب تصمیم هشتاد و یکمین جلسه شورای دانشگاه روز یکشنبه ۱٤ر۷ر۱۳۱۹ آموزشگاههای عالی دامپزشکی و کشاورزی که تحت نظر اداره کل کشاورزی میباشد بدانشگاه تهران ملحق شده است لازم است از این پس در نوشته‌ها آن دو آموزشگاه را بعنوان دانشکده ذکر نمائید. وزیر فرهنگ ...

---

٤ ـ دبیرستان دامپزشکی منحل گردید .

٥ ـ ادارات دامپزشکی نیمه مستقل باقی ماندند .

بخشنامه وزارتی ٤۸٤۰ مورخ ۲۰ر۳ر۱۳۲٥

اداره کشاورزی...

ازاین تاریخ ببعد رؤسای دامپزشکی استانها میتوانند درمورد مسائل فنی که جنبه فوری دارد در غیاب رئیس اداره مستقیماً بارئیس دامپزشکی کل ویا ریاست کل دامپروری مکاتبه نمایند ضمناً اعتباراتی که ضمن بودجه دامپزشکی منظور گردیده است باموافقت کتبی رئیس دامپزشکی محل بخرج خواهد رسید درمورد

امور غیرفنی و مکاتبات باسایر ادارات نامه‌ها مانندسابق بامضای رئیس اداره کشاورزی صادر خواهد گردید .

کفیل وزارت کشاورزی

بالاخره بموجب تصویب‌نامه زیر اداره کل امور دام تشکیل گردید .

سازمان اداره امور کل دام

بموجب تصویب‌نامه شماره ۴۹۳۰ مورخ ۲۹ر۳ر۱۳۲۵ درسازمان وزارت کشاورزی تحت‌نام اداره کل امور دام بشرح زیر سازمانی داده شده است :

اداره کل امور دام که بدوقسمت دامپروری ودامپزشکی تقسیم شده وهر قسمت شامل ادارات ودوائر وشعب بشرح زیر میباشد .

الف ـ اداره دامپروری = شامل سه اداره :

۱ ـ اداره اصلاح نژاد دام = شامل دو دایره :

دائره پرورش نژادها ـ دائره مطالعات وفرآورد های دامی.

۲ ـ مؤسسه حیدرآباد (بنگاه دامپروری) = شامل هشت دایره :

دایره دفتر ـ دایره پرورش گاو ـ دایره پرورش گوسفند ـ دایره پرورش طیور ـ دایره درمانگاه ـ دایره آزمایشگاه ـ دایره لبنیات‌سازی ـ دایره کشت و برداشت بنگاه .

۳ ـ اداره اصلاح مراتع = شامل دو دایره :

دایره پرورش نژادها ـ دایره تهیه و انتخاب بذر .

۴ ـ اداره ماهی وشکار = شامل دو دایره :

دایره تحقیقات علمی ماهی وشکار ـ دایره آزمایشگاه و تنظیم مقررات

ب ـ اداره دامپزشکی = شامل سه اداره :

۱ ـ اداره بهداشت دام ومحصولات دامی = شامل پنج دایره :

دایره مبارزه با بیماریهای دامی ـ دایره فنی ـ دایره قرنطینه ـ دایره صدور گواهینامه بهداشت ـ دایره بازرسی مواد غذائی.

۲ ـ اداره امور کشتارگاهها و بازرسی صحی دامها = شامل سه‌دایره :

دایره بهداشت کشتارگاهها و درآمد پوست ـ دایره ساختمان و تعمیرات ـ

دایره کشتارگاهها و پلمب پوست .

۳ ـ اداره بررسی دامپزشکی = شامل سه دایره :

دایره مطالعه بیماریهای دامها ـ دایره آمار ومحصولات دام ـ دایره کتابخانه و نشریات .

طبق بند ٤ تصویب نامه فوق بنگاه رازی جزو بنگاههای تابعه وزارت کشاورزی میباشد .

سازمان دامپزشکی شهرستانها جزوادارات کشاورزی میباشد باستثناء تهران. بموجب تصویب‌نامه هیئت وزیران وزارت کشاورزی در شهرستانها باستثناء تهران که واحداداره دامپزشکی و کشاورزی جداگانه است دارای سازمان واحدمیباشد که تحت‌نظر یك نفر رئیس اداره خواهد شد .

باوجود اینکه این‌سازمان بتصویب هیئت وزراء رسیده است برقرار نمانده‌و هرروز بنا بمیل وزراء ومعاونین ومدیر کل ها ورؤساء زیر ورو میشود .

در سال ۱۳۲٦ ضمن بخشنامه وزارتی زیر تا حدی اختیارات دامپزشکی شهرستانها تأمین گردیده است :

بخشنامه وزارتی شماره ۱۲۹٤۳ مورخ ۱۳۲٦/۷/۱۹

اداره کشاورزی ....

برای تسریع وحسن جریان امور ادارات کشاورزی استان/شهرستان مقتضی است از این تاریخ مقررات زیر بموقع اجرا گذارده شود :

۱ ـ هریك ازادارات کشاورزی دارای دو معاون خواهد بود یك معاون در قسمت امور کشاورزی و معاون دیگر برای قسمت دامپزشکی رئیس دامپزشکی خواهد بود که طبق احکام مرکزی منصوب خواهند شد .

۲ ـ مسئولیت کلیه امورفنی ـ کارگزینی ـ مالی قسمت دامپزشکی منحصراً بعهده رئیس دامپزشکی خواهد بود .

۳ ـ بودجه هریك ازقسمت‌های کشاورزی ودامپزشکی علیحده و به تفکیك ابلاغ میشود و مسئولیت هزینه های مربوط بدامپزشکی منحصراً بعهده رئیس دامپزشکی گذارده میشود .

٤ ـ در کمیسیونهای استان/شهرستان مربوط بامور دامپزشکی رئیس دامپزشکی که سمت معاونت کشاورزی را دارند ازطرف رئیس کشاورزی شرکت خواهند نمود

٥ ـ رئیس دامپزشکی درمورد کلیه امور دامپزشکی باادارات مرکزی ومحلی بعنوان معاون اداره کشاورزی حق مکاتبه خواهند داشت .

وزیر کشاورزی

رونوشت برای اطلاع و اقدام لازم جهت آقای دکتر . رئیس دامپزشکی استان/شهرستان .... فرستاده میشود . رئیس اداره کل اموردام

☆☆☆

مقررات وقوانین مربوط بکشتار گاو و فرآوردهای دامی

فرآوردهای دام متعدد وازدو نظر مورد توجه میباشند :

اولا ـ مصرف داخلی .

ثانیاً ـ صدور بخارج .

دراغلب کشورهای جهان برای هرنوع فرآورد دامی مقررات خاصی وضع نموده‌اند . طرز تهیه ، طرز معاینه و بازرسی ، طرز نگاهداری ، گواهینامه هائی که باید بصاحبان کالا داده شود . طریق مصرف داخلی ، مقررات مربوط بصدور کالا ، مقررات مالی .

با وجود اینکه فرآوردهای دامی بخصوص از نظر صادرات قلم مهم عایدی را در کشور ما تشکیل میدهد و کالائی را ممکن است بخارج فرستاد که طبق مقررات خاصی بسته بندی ودارای گواهینامه صحی باشد معذلك درسازمان دامپزشکی ایران مقررات خاصی وجود ندارد و بآنچه که موجود است نیز عطف توجهی نمیشود و با کمال تأسف باید گفت متصدیان مربوطه فقط درفکر سازمان دادن و زیرورو کردن طرحها بوده و مانند تمام تشکیلات روز بروز دستورات علاوه ولی در زمینه عمل پیشرفتی حاصل نمیگردد .

معمولا در کشورهای دیگر قوانینی به تصویب مجلس میرسد و بموجب اختیاراتی که بدولت داده شده آئین نامه‌هائی برآن قوانین تنظیم و درصورتی که

قوانینی وجود نداشته باشد بموجب تصویب نامه هیئت وزراء مقررات لازم با- اختیاراتی که بموجب قوانین قبلی بدولت داده شده وضع و بمورد عمل گذارده میشود وهمچنین بخشنامه‌های وزارتی طرز اجرای قانون را دردسترس مأمورین میگذارد. قانون، آئین نامه، تصویب نامه، بخشنامه وزارتی که وضع و مقرر میگردند لازم‌الاجراء میباشند. با توجه به پرونده‌های موجود دروزارت کشاورزی غیر ازقانون تفتیش صحی حیوانات، آئین‌نامه، تصویب‌نامه، بخشنامه‌های وزارتی و دستورات فنی به تعداد قابل توجهی تهیه وصادر گردیده‌اند که اگر با دقت آنها را مورد توجه‌قرار دهند مقررات کافی در دست خواهد بود و با رفع نواقص آنها به- بهترین وجه میتوان‌درموردفرآوردهای دام رفتار کرد. معذلك با تغییروتبدیلاتیکه در سازمان داده میشود هر روز مقرراتی برمقررات سابق علاوه و یا همانها که موجود است تکرارمیشود و بعد ازچندسال که سازمان‌تشکیلات دامپزشکی‌مشغول فعالیت است از گزارشهای اخیر که در پرونده‌های اداره کل اموردام ضبط است چنین استنباط میشود که درموردفرآوردهای‌دامی باوجودآنهمه مقرراتیکه‌تاکنون وضع واجراء گردیده است نواقص بسیارومقررات جامعی که طبق آن بتوانند باین موضوع مهم حیاتی رسیدگی نمایند وجود ندارد (؟)

نگارنده برای‌اینکه‌این موضوع روشن گردد ذیلادردوقسمت‌جداگانه‌راجع باین موضوع‌مهم حیاتی و اقتصادی بحث خواهم کرد در قسمت اول از گزارشهای اخیر نکات قابل توجه را استنساخ‌و سپس درقسمت دوم شمه‌ای از مقررات موجود که تاکنون بموجب آنها عمل گردیده است نقل مینمایم تا خوانندگان محترم باهمیت موضوع و وضع فعلی توجه نمایند.

قسمت اول
گزارشهای اداری

—۱—

یکی‌ازمسائل مهم مربوط به قسمت امور دام که شایان توجه مخصوص است. امر کشتارگاهها ونظارت صحی براین اماکن میباشد و درسازمان جدید وزارت کشاورزی با توجه به اهمیتی که این‌امرچه از نظر بهداشتی وچه از نظر اقتصادی

اداره مخصوص و مجهزی برای بازرسی و نظارت بر کشتارگاهها و فرآوردهای دامی و کارخانجات تهیه محصولات حیوانی پیش بینی شده است برای اینکه بمحض تصویب و ابلاغ سازمان جدید این اداره بتواند وارد مرحله عمل گردد چند طرح جدید مورد بررسی قرار گرفته که عبارتند از :

۱ - طرح تثبیت تشکیلات بازرسی کشتارگاهها و طبقه بندی ۱۰۰ کشتارگاه فعلی کشور از روی اهمیت هرمحل و تعداد متوسط کشتار روزانه آن . در این تشکیلات بازرسان کشتارگاهها بموجب احکام مرکزی منصوب شده منحصراً به-امر بازرسی فنی مواد غذائی خواهند پرداخت و بالنتیجه مأمورینی آزموده خواهند بود که با دریافت دستورات فنی منظم و تعلیمات فنی اختصاصی براطلاعات آنها افزوده شده و باین ترتیب بازرسی کشتارگاهها طبق اصول صحیح و اطمینان بخشی انجام خواهد گرفت .

۲-طرح ساختمان کشتارگاههای بزرگ - چون کشتارگاههای فعلی بطور کلی فاقد اماکن صحی و ضروریات فنی میباشند و این امرعلاوه برآنکه به ناسالم بودن گوشت کمك میکند لطمه بزرگی هم به صادرات محصولات دامی وارد میآورد. برای رفع دو نقیصه بزرگ فوق لزوم ساختن چند کشتارگاه بزرگ تشخیص داده شده و پیش بینی هائی بعمل آمده که از راه عوارض و درآمدهای کشتارگاه بتوان به اقساط سالیانه مخارجی را که برای ساختن آنها بعمل میآید استهلاك کرد.

۳ - طرح تطبیق تشکیلات بازرسی کشتارگاهها با قانون تشکیل شهرداریها با تبعیت ازنظر دولت که سپردن کارهرشهر را به اهالی همان محل ضروری دانسته و برروی این نظر قانون تشکیل شهرداریها و انجمنهای شهرها و قصبات مصوب ۱۳۲۸-را بموقع اجرا خواهد گذاشت طرحی تهیه شده که بازرسی کشتارگاه ها درعین اینکه بوسیله دکتران دامپزشک و کارمندان فنی دامپزشکی اجرا خواهد شد بمرور درسازمان شهرداری هرمحل وارد گردد .

فعلا نیز مطالعه موضوع های ضروری دیگر درجریان است که اولین آنها موضوع بازرسی صحی روده و طرز تهیه و صادرات آن میباشد که یکی از اقلام تجارتی مهم است ودرسالهای اخیر بعللی که بعداً ضمن گزارش مشروحی بعرض خواهد

رسید دچار شکست فاحشی شده بطوریکه صادرات آن که در سالهای ۱۳۱۷ و ۱۳۱۸ سالیانه بچهل ملیون ریال بالغ میشده در سالهای ۱۳۲۵ و ۱۳۲۶ سالیانه به ۱۶۹ ملیون ریال تنزل نموده است .

سایر فرآوردهای صادراتی مانند پوست و پشم و مو و غیره نیز بترتیب مورد مطالعه قرار گرفته و وضع آن باپیشنهاد هائی که صادرات آنهـارا تشویق و تسهیل نمایند بترتیبی که مطالعه آن پایان یابد بعرض خواهد رسید .

(در آخر این گزارش تشکیل کمیسیونهائی باحضور نماینده وزارت کشور بهداری ، دارائی پیشنهاد شده است) .

—۲—

طرح تثبیت کشتارگاهها

بموجب قانون تفتیش صحی حیوانات مصوب ۱۳۱٤ نظارت بر کشتارگاهها و کارخانجات تهیه محصولات حیوانی ازجمله وظایفی است که بعهده اداره تفتیش صحی حیوانات واگذار شده است ودرحال حاضر سازمان اموردام که جانشین اداره تفتیش صحی حیوانات است اجرای قانون مزبور را عهده‌دار میباشد .

آنچه مربوط بماده هفتم قانون مزبور است یکی نظارت بر کشتارگاهها و دیگری نظارت بر کارخانجات تهیه محصولات حیوانی میباشد .

۱ - نظارت بر کشتارگاهها

... مطالعه پرونده‌های موجود و جریان امور کشتارگاهها نشان میدهد که اولین اقدام ضروری که لازمه پیشرفت کار و تنظیم جریان امور مربوطه باین قسمت است رعایت واجرای دواصل «تمرکز و تثبیت» میباشد. مقصوداز «تمرکز» متمرکز نمودن کلیه اطلاعات و سرپرستی و نظارت وصـدور دستور است در یك سازمان مرکزی بنام اداره کشتارگاهها بااختیارات بیشتر و آئین‌نامه های معین - ومنظور از «تثبیت» قبول یك سازمان ثابت باکادرفنی مشخص است که تغییر و تبدیل مأمورین واضافه یاحذف نمودن یك پست بازرسی ازاختیار شهرستانها خارج باشد ...

... برای شروع باقدامات اساسی درباره پیشرفت بازرسی کشتارگاههـا و

ترقی دادن سطح اطلاعات فنی مأمورین و نظارت دقیق‌تری در تأمین بهداشت گوشت باید سازمان امور کشتارگاه‌ها بارعایت اصول ذیل تثبیت گردد :

۱ ـ تشکیل یك اداره مرکزی کشتارگاه‌ها (بطوریکه در برنامه جدید وزارت کشاورزی هم پیش‌بینی شده) که صرفاً بامور مربوط بکشتارگاه‌ها رسیدگی کند. رئوس وظایف این اداره تهیه آمار کشتارگاهها ـ صدور دستورات فنی تکمیل اطلاعات فنی مأمورین ـ جمع آوری کلیه اطلاعات لازم مربوط بهر کشتارگاه ـ مطالعه و تهیه نقشه‌هائی برای ساختمان کشتارگاه‌ها ـ اقدام در تهیه اعتبارات برای مرمت و ساختمان کشتارگاهها ـ جمع آوری اطلاعات مربوط ببازارهای فروش دام ـ تهیه مقررات و آئین‌نامه‌ها و پیشنهاد های قانونی ـ تهیه نشریه هائی برای افزودن اطلاعات فنی مأمورین و برای آشنا نمودن مردم باهمیت بازرسی گوشت و متوجه نمودن آنان بمخاطراتی که مصرف گوشت‌های بیمار دارد ـ تهیه بایگانی های فنی ـ همکاری نزدیك بااداره پیش‌گیری بیماریها و سایر ادارات تابع سازمان امور دام وغیره خواهد بود .

۲ـ درجه‌بندی کشتارگاهها ازروی تعداد کشتار و اهمیت محلی که هر کشتارگاه دارد بسه درجه :

درجه ۱ـ زیر نظر دکتر دامپزشك.

درجه ۲ـ زیر نظر کمك دامپزشك آزموده .

درجه ۳ـ زیر نظر مأمور تلقیح آزموده .

ومتروك داشتن بازرسی در نقاطی که تعداد کشتار روزانه ناچیز است (؟)...

... پس از تثبیت سازمان شهرستانها شروع بتهیه مقدمات تکمیل اطلاعات مأمورین فنی خواهدشد اگردر ضمن عمل مأموری برای بازرسی کشتارگاه شایسته نباشد بایکی ازمأمورین مشابه اداره کل اموردام تعویض خواهد شد .

۳ ـ طرز کار مأمورین ـ مأمورین کشتارگاههای هر شهرستان صرفاً باموور کشتارگاه و کارهائی که تماس بااین قسمت داشته باشد خواهند پرداخت این مأمورین زیر نظر رؤسای دامپزشکی شهرستانها انجام وظیفه نموده و گزارشهای این مأمورین باید تسلیم ادارات دامپزشکی شهرستانها بشود این مأمورین بهیچوجه برای مأموریت

ده گردشی اعزام نخواهند شد مگردر مواردی که بوسیله حکم مرکزی کار آنها تغییر یافته باشد .

وظایف این مأمورین علاوه بر نظارت کشتارگاهها مادام که مأمورینی برای نظارت کارخانجات تهیه محصولات دامی درشهرستانها نباشند درصورتیکه بموجب دستور جداگانه اجازه نظارت بر کارخانجات راهم دریافت نموده باشند این وظیفه را نیزعهده دار خواهند بود .

۴ـ نظارت بر کارخانجات تهیه محصولات دامی

بطور خلاصه میتوان گفت که نظارت بر کارخانجات تهیه محصولات دامی تا بحال عملا صورت نگرفته است. این نظارت که از نظر صحی واز نظر راهنمائی صادر کنندگان بتهیه کالا های سالم و مرغوب فوق العاده ضروریست بایدهرچه زودتر با برنامه صحی اجراء گردد چون درحال حاضر ازتعداد این نوع کارخانجات و طرز عمل ووضعیت آنها هیچگونه اطلاعی دردست نیست برای شروع باقدام درنظر است درتهران صورتی از کلیه کارخانجات تهیه محصولات دامی فراهم نموده و بازدید کارخانجات و کسب اطلاع ازوضعیت و نوع فرآوردهای تهیه شده راهرچه زودتر شروع نماید برای جمع آوری اطلاعات مربوط بشهرستانها وتهیه برنامه نظارت در نواحی مختلفه کشور بلافاصله اطلاعات اولیه بوسیله ادارات دامپزشکی شهرستانها کسب شده و پس ازجمع آوری طبق آئین نامه معینی دستور نظارت صادر خواهدشد.

بدیهی است امور مربوطه بنظارت بر کارخانجات محصولات دامی اداره مخصوصی است که درسازمان جدید قسمت امور دام پیش بینی شده است .

ـــ۳ـــ

طرح آئین نامه برای ساختمان کشتارگاهای کشور

ازیکصد و پنجاه کشتارگاهی که در حال حاضر کم و بیش بوسیله مأمورین فنی این وزارت بازرسی میشوند فقط ۱۵ عدد آنها دارای ساختمانهای ناقصی هستند که در بیست سال اخیر ساخته شده است .

درصورتیکه ساختمان چهل عدددیگر بسیار قدیمی و کهنه و ۶۵ عدد آنها

بصورت اماکن سرپوشیده و بکلی غیر متناسب وتعداد ۳۰ عدد آنها اصولا بدون ساختمان میباشند.

معایبی که وضع فعلی ساختمان کشتارگاهها در بردارد ازدو نظر شایان دقت و توجه است :

۱ - از نظر بهداشتی - گوشت یکی ازمواد غذائی مهم وموردداحتیاج مردم است که صرف نظر ازامکان خطرناك بودن در نتیجه ابتلاء به بیماریهای مختلف میکربی و انگلی درصورتی هم که در موقع کشتار حیوان سالم باشد چون محیط خوبی برای کشت و نمو میکربها است درصورت حاضر نبودن شرائط لازم بآسانی بوسیله میکربهای مختلف آلوده شده ومصرف آن خطرناك میگردد ...

... درحال حاضر متأسفانه باصراحت کامل باید گفت که درهیچیك از کشتارگاههای کشورعمل بازرسی گوشت و فرآوردهای دیگردام بطورشایسته صورت نگرفته و ببهداشت و سلامت این قسمت از احتیاجات روزانه مردم هیچگونه اطمینان نیست - بطوریکه عده‌زیادی از بیماریهای خطرناك‌وعدهٔ ازمسمومیت‌های همگانی وبالاخره عدهٔ نامحدود بیماریهای انگلی یاکرمی در نتیجه مصرف کردن اینگونه گوشت‌های آلوده یاخطرناك در بین مردم تولید و چون آمارمنظمی در کشور وجود ندارد میزان تلفات ومخاطرات آن باطلاع مقامات مربوطه نمیرسد.

۲ - از نظر اقتصادی - درصورتیکه کشتار دام از روی قواعد و اصول امروزی ودر بنگاههای مجهزی صورت گیرد از کلیه قسمتهای دام میتوان استفاده نمود در صورتیکه در کشتارگاه های فعلی کشور ما خون - شاخ و سم - استخوان و لاشه و اعضاء ضبط شده بکلی از بین میرود واز کود ذیقیمت آن استفاده شایسته بعمل نمیآید . از طرف دیگر عوائدی که ممکن است بوسیله دستگاههای ضمیمه کشتارگاه از راه ضد عفونی پوست و روده و پشم و مو وهمچنین سرد خانه های لازم که برای نگاهداری گوشت ضرورت دارد وصول گرددممکن استارقام قابل توجهی‌راتشکیل‌و کمك بزرگی برونق‌صادرات مواد دامی ورفع بحرانهائی که درنتیجه انسداد راه درزمستان ونرسیدن گوشت‌در

بعضی مواقع تولید میشود خواهد نمود . . . .

... برای اینکه باین وضع اسف‌آور خاتمه داده شود آئین نامه برای ساختمان کشتارگاههای کشور وبهره برداری از آنها تدوین شده است که اساس مذاکره واقع ودرصورت لزوم تکمیل وپس از تصویب بموقع اجراء گذاشته شود .

—۳—

آئین نامه سازمان کشتارگاههای کشور

ماده۱ ـ کشتارگاه‌های کشور ازلحاظ تعداد کشتار روزانه واهمیت محلی به سه درجه طبقه بندی میشوند .

الف ـ کشتارگاه‌های درجه۱ آنهائی هستند که حد وسط کشتار روزانه ـ شان درحدود ۱۵۰ ویا متجاوز ازآن بوده و ازلحاظ تشکیلات کشوری‌هم مرکز استان ویا یك شهرستان درجه اول شناخته شده باشند .

ب ـ کشتارگاههای درجه۲ آنهائی هستند که حد وسط کشتار روزانه شان از ۵۰ متجاوز بوده ودر مرکز یك شهرستان قرار گرفته باشند .

ج ـ کشتارگاه‌های درجه ۳ آنهائی هستند که حد وسط کشتار روزانه شان از ۵۰ کمتر بوده ودر مرکز یك شهرستان یابخش که دارای شهرداری باشد قرار گرفته باشند .

تبصره ـ بازرسی گوشت درنقاطی که‌فاقد شهرداری بوده وهمچنین بازرسی بازارهای غیرثابت درصورتیکه تعداد کشتار روزانه شان قابل اهمیت باشد خارج ازدرجه بندی‌سه گانه فوق‌بوده‌وبا درنظرگرفتن خصوصیات‌محلی باتشریك‌مساعی مأمورین پیش گیری بیماریهای دامی وزارت کشاورزی اداره خواهد شد .

ماده۲ ـ ریاست وتصدی کشتارگاه‌های درجه ۱ بادکتر دامپزشك‌و کشتار ـ گاه‌های درجه۲ باکمك دامپزشکان دیپلمه دبیرستان دامپزشکی و کشتارگاه‌های درجه ۳ بسته باهمیت آن باکمك دامپزشکان دیپلمه و یا مأمورین فنی دامپزشکی خواهد بود .

تبصره ۱ ـ درکشتارگاه‌های بزرك که تعداد کشتار روزانه آنها از ۱۵۰

متجاوز باشد بتناسب کشتار روزانه عده کافی بازرس (دکتر دامپزشك) ویا کمك بازرس که از بین مأمورین فنی و کمك دامپزشکان انتخاب خواهند گردید انجام وظیفه خواهند نمود .

تبصره ۲ ـ کشتار گاه های درجه۱ دارای یك سرویس آزمایشگاه خواهند بود که تصدی آن باد کتر دامپزشك رئیس کشتار گاه ویایکی از بازرسان کشتار گاه خواهد بود .

ماده۳ ـ رؤسای کشتار گاه ها درهریك از شهرستان‌ها ویا بخش های تابعه یك استان‌از نظر فنی زیر نظر رئیس کشتار گاه مرکزی استان(که حتماً بایدیکنفر دکتر دامپزشك باشد) خواهند بود و گزارش ها وآمار خود را باید بطور منظم برای مرکز استان ارسال دارند .

ماده٤ ـ وزارت کشاورزی طبق قانون تفتیش صحی حیوانات مصوبه ۱۳۱٤ ریاست فنی بر کلیه کشتار گاه‌های کشور خواهد داشت ومأمورین ذی‌صلاحیت‌این وزارت میتوانند هرلحظه بامور فنی‌و جریان بازرسی و بهداشت گوشت در نقاط مختلف کشور رسیدگی نموده ونظریات خودرا مستقیماً ویا بوسیله وزارت کشور باطلاع شهرداری مربوطه برسانند .

ماده٥ ـ شهرداری هرمحل موظف است‌در بودجه سالیانه خود مندرجاًمحل حقوق دکتران دامپزشك ویاکمك بازرسان کشتار گاه را تأمین وبلافاصله برای انتخاب آنان مراتب‌را بوزارت کشاورزی اطلاع دهد تا شرایط استخدام بوسائل مقتضی آگهی ودرصورت‌تعداداو طلب‌واجد صلاحیت‌ازطریق مسابقه اقدام‌بانتخاب آنان نموده ومنتخبین را برای استخدام به‌شهرداری مربوطه معرفی نماید .

ماده٦ ـ بودجه کشتار گاه هرمحل بادر نظر گرفتن احتیاجات بوسیله رئیس کشتار گاه همان محل تهیه وپس‌از موافقت شهردار به تصویب انجمن شهر خواهد رسید ـ درضمن بودجه باید اعتبارات لازم برای هزینه های فنی واداری و همچنین تعمیرات وساختمان منظور گردد .

- ٤ -

طرح اقتصادی کشتارگاهها

پس از تصویب قانون تفتیش صحی حیوانات مصوب مهرماه ۱۳۱٤ که بموجب ماده هفتم بازرسی و معاینه گوشت در کشتارگاهها بعهده اداره تفتیش صحی حیوانات واگذار شد عمل نظارت بر کشتارگاهها رسماً شروع گردید. در ابتدای امر بعلت نبودن تعداد کافی دکتر دامپزشك و کارمند فنی این نظارت فقط بر کشتارگاه های بزرك مراکز استانها و شهرستانهای مهم و با استفاده از وجود عده‌ای از دکتران دامپزشك ارتش (بموجب اجازه مخصوص) بعمل میآمد. رفته‌رفته که تعداد دکتران دامپزشك رو بفزونی گذاشت ودبیرستان دامپزشکی تأسیس و فارغ التحصیل هائی تسلیم وزارت کشاورزی نمود و کلاسهای مأمورین فنی دامپزشکی عده‌ای تربیت نمود هم‌آهنك با توسعه تشکیلات دامپزشکی نظارت بر کشتارگاهها توسعه یافت بطوریکه در حال حاضر تقریباً در ۱۵۰ کشتارگاه در ایران بازرسی گوشت اجرا میگردد .

ولی از آنجائیکه لازمه بازرسی صحیح و اخذ نتیجه مطلوب وجود کشتارگاه‌های صحی و متناسب است از ۱۳۱٤ تصمیم ساختن کشتارگاهها در نقاط مختلف کشور اتخاذ و باین منظور نقشه‌هائی از طرف اداره ساختمان وزارت کشاورزی بدستور اداره دامپزشکی کل تهیه گردید و سالهای بعد در چندشهر از جمله همدان- کرمانشاه شاهی- بابلسر- ساختمانهائی بعمل آمد که تاحدی احتیاجات فوری آن زمان را مرتفع میساخت ولی این ساختمانها در هیچیك از این نقاط بطور کامل بپایان نرسید. تحولاتی هم که ازسال ۱۳۲۰ ببعد در کشور بوجود آمد نه تنها برنامه ساختمانی را متوقف ساخت بلکه کشتارگاه‌های قدیمی را هم بخرابی کشانید تنها اقدامی که در شهرستانها درطی هشت سال اخیر بعمل آمده بعضی تعمیرات ضروری بود و بس .

بطور خلاصه از تعداد ۱۵۰ کشتارگاهی که فعلا بازرسی میشوند تعداد ۱۵ تاحدی نوساز تعداد ٦٥ بصورت اماکن سرپوشیده و غیر متناسب برای کشتارگاه و تعداد ۳۰ بدون ساختمان میباشد .

معایبی که وضع فعلی ساختمانی کشتارگاهها در بر دارد از دو نظر شایان دقت و توجه است :

۱ـ از نظر بهداشتی . . . .

۲ـ از نظر اقتصادی . . . .

. . . . بهره برداری و عوایدی که از کشتارگاههای نوین حاصل خواهد شد بشرح ذیل پیش بینی میگردد :

۱ـ عواید حاصله از ضدعفونی نمودن و بسته بندی پوست.

۲ـ عواید حاصله از شستن و ضدعفونی نمودن و بسته بندی پشم و مو.

۳ـ عواید حاصله از تمیز کردن و ضدعفونی نمودن و بسته بندی روده.

(کالاهائی که بدین ترتیب تهیه میشوند حاضر برای صدور بخارج خواهند بود)

۴ـ عواید حاصله از خون.

۵ـ عواید حاصله از فضولات و بقایای حیوانی.

۶ـ عواید حاصله از سایر قسمتها مانند سم و شاخ و غیره.

۷ـ عواید حاصله از سردخانه کشتارگاه.

۸ـ عواید حاصله از کنسروسازی گوشت خواه بصورت گوشت های یخ زده صادراتی و خواه بصورت سایر انواع کنسروهای گوشتی. . . .

. . . بطور خلاصه با توجه بمطالب بیان شده در فوق دیده میشود که برای تأمین گوشت سالم مورد احتیاج شهر و برای تقویت و توسعه صادرات فرآورده های دامی و کمك بتشویق و توسعه دامپروری ساختن کشتارگاههائی در کشور مطابق اصول صحیح فنی ضروریست مضافاً باینکه این کشتارگاهها بهره برداری شده و عواید قابل توجهی خواهند داشت بنا براین سرمایه ای که برای ساختمان آن بکار برود از میان نرفته از درآمد حاصله آن در عرض چندسال مستهلك خواهد شد.

اعتبار لازم برای ساختن این کشتارگاههای بزرك ازدوراه ممکنست تأمین گردد یا ازطریق سازمان برنامه هفت ساله و یا ازطریق استقراض از بانك ملی.

استهلاك سرمایه ای که برای ساختن کشتارگاه بکار میرود از طرق ذیل بعمل خواهد آمد :

۱ـ از عواید حاصله از عوارض شهرداری ها با استفاده از قانون (تشکیل

شهرداری‌ها و انجمن‌های شهر و قصبات مصوب ۱۳۲۸)

۲- ازعواید حاصله ازعوارض ذبایح که درحال حاضر دریافت میگردد .

۳- ازعواید حاصله از بهره برداری خود کشتار گاه.

٤- ازعواید حاصله ازپوست وپشم وروده که برای‌ضدعفونی کردن و بسته‌بندی ازخارج بکشتار گاه می‌آورند.

پس از استهلاك سرمایه اصلی کشتار گاه هر سال دارای عواید سرشاری خواهد بود که میتواند برای بهبود تجارت گوشت و ایجاد دکاکین گوشت‌فروشی مدرن با سردخانه و یا تقویت صنایع فرآورده های دامی مانند ایجاد کارخانجات چرم‌سازی ریسندگی کودهای زراعتی تکمه سازی وغیره بکار رفته که هر کدام بنوبه خـود بهره بـرداری شده دارای در آمدی خواهند بود که مستقیماً جزء عواید شهرداری همان شهری خواهد بود که کشتار گاه در آن ساخته شده است همانطور که در گزارش‌قبلی پیشنهادنموده‌بودم که موضوع ساختمان کشتار گاهها باید بااطلاع وزارت کشور صورت گیردمجدداً خاطرمحترم‌را متوجه لزوم‌تشکیل کمیسیون مخصوص باحضور مدیر کل شهرداریها نموده....

(دراین‌قسمت محاسبه‌ای راجع بکشتار گاه تبریز شده‌است)

....برای سایر کشتار گاههای بزرك کشور نیزمحاسبه‌ای شبیه محاسبه فوق میتوان بعمل آورد کشتار گاههائی که درردیف کشتار گاههای بزرك قرار گرفته‌اند عبارتند از :

۱- کشتار گاه تهران ۲- کشار گاه تبریز ۳- کشتار گاه مشهد ٤- کشتار گاه اصفهان ٥- کشتار گاه‌شیراز ٦- کشتار گاه‌آبادان ۷- کشتار گاه کرمانشاه یاهمدان

ساختمان سایر کشتار گاهها که تعداد متوسط کشتار روزانه‌شان از ۱۵۰ سر کمتر است باید طبق برنامه وطرحهای جداگانه ساخته شوند .

- ٥ -

موضوع صادرات فرآورده های دامی

یکی ازارقام صادراتی کشور فرآورده‌های دامی است که قسمت عمده‌آنرا

درحال حاضر روده وپوست وپشم‌ومو و کرك تشکیل میدهد. برای قبول این‌نوع کالاها در کشورهای خارجی و خریدار مقرراتی موجود است که فقط درشرایط خاصی که کالای دامی سالم وعاری ازعوامل بیماری باشد اجازه ورود وخرید به بازرگانان محلی داده میشود . بعضی ازاین کشورها مانند انگلستان شرایط‌سختی دارند که وقتی که کلیه آن شرایط در کشور صادر کننده بموقع اجرا گذارده شد وگواهی‌نامه صحی مخصوصی پس از اطمینان ازانجام شرایط صادر گشت معتبر شناخته شده اجازه ورود کالای دامی داده میشود دربعضی کشورهای دیگر فقط گواهینامه صحی عادی ومعمولی هر کشوررا معتبر دانسته باتکای‌آن اجازه‌ورود به‌فرآورده‌های دامی میدهند .

ازچندین سال قبل یعنی ازاوایلی که سازمان دامپزشکی دراداره کل فلاحت ایجاد شد یکی‌از اقدامات بمنظور تقویت صادرات معاینه کالا های دامی و صدور گواهی‌نامه‌های صحی وشناسانیدن درجه اعتبار آن بوسیله قرار داد های مخصوص بود که در حال حاضر هم طبق همان رویه عمل میگردد .

فرآورده های صادراتی مادارای دومبداء هستند یکی کشتارگاه ها که در آنجا ازحیوانات ذبح شده معاینه بعمل میآید ودیگر دهات و نقاط فاقد کشتارگاه‌و فاقد بازرس .

راجع بفرآورده‌های حاصله از کشتارگاه‌ها تاحدی میتوان گفت اطمینان بخش‌است این فرآورده‌ها بیشتر عبارت‌ازروده وپوست میباشند درموردفرآورده‌های حاصله ازدهات و نقاط فاقد کشتارگاه هیچگونه اطمینانی به‌سلامت آن نیست.

برای تفکیك کالاهای این‌دو مبداء فقط درمورد پوست اقدامی که میشود این است که پوست هائی که از کشتارگاه‌ها بدست می‌آیند بلافاصله پس از ذبح درهمان محل‌پلمب می‌شوند

بنابراین پوست‌های پلمب شده راباید ازمبداء کشتار گاهی‌دانست وسایر پوست‌های بدون پلمب درزمره‌پوست‌های متفرقه هستند .

در موردروده هیچگونه‌تشخیصی درمیان نیست‌روده هاازنقاط مختلفه‌بدست آمده در کارخانجاتی در شهرستانها و یا تهران پاك شده و برای صدور تهیه میگردند .

پشم که قسمت اعظم آن از دهات و نواحی دامداری بدست میآید بطور کلی بعلت وجود بیماریهای واگیردار اکثر آلوده هستند .

فکر اولیه سازمان دامپزشکی این بوده که فرآورده های مظنون در داخله مصرف شود و فرآورده های سالم بخارج صادر گردد زیرا جلوگیری از مصرف کالا- های ناسالم در داخل مملکت در شرایط فعلی غیر ممکن بود و هر قدر هم سختگیری بشود نمیتوان از مصرف کالا های نا سالم در داخله جلوگیری کرد . بلکه سختگیری بالعکس نتیجه نا مطلوب دیگری در بر خواهد داشت که عبارت از کساد نمودن بازار معامله این کالا ها بوده که بالنتیجه بقیمت نازل کالا از دست اول یعنی طبقه تولید کننده دامپرور خارج خواهد شد و عکس العمل این اقدام تنزل دامپروری و صرفنظر نمودن مردم از پرورش حیوانات خواهد شد اما از نظر تشخیص فرآورده های سالم از ناسالم از لحاظ فنی در حال حاضر امری بسیار مشکل- است زیرا باید آزمایشگاههای عظیم بپا کرد و برای هر نمونه کالا امتحانهای مختلف از نظر بیماریهای متعدد نمود که در عمل امکان پذیر نمیباشد .

از طرف دیگر ادامه رویه کنونی هم با اوضاع فعلی دنیا و رقابت های تجارتی کشورهای مجهز از هیچ جهت بصلاح مملکت نیست زیرا مدتی بیش نخواهد گذشت که بازار های فعلی هم از دست خواهد رفت و دیگر خریداری برای کالا های ایرانی وجود نخواهد داشت بنابراین لازمست هرچه زودتر فکری اساسی نمود و روش صحیحی در نظر گرفت و بدان عمل کرد که هم گواهینامه های صحی اساس درستی داشته دارای اعتبار واقعی باشند و هم کالا های صادراتی برحسب نوع و مرغوبیت درجه بندی شده تا بقیمت بیشتری قابل فروش گردند .

سازمان دامپزشکی فعلا بر کشتارگاههای کشور (در حدود ۱۵۰ کشتار- گاه) نظارت دارد ولی این نظارت فقط در کشتارگاهها اجرا میشود وقتی کالا های سالم از کشتارگاه برای تهیه خارج شد همیشه باسایر کالاهای متفرقه مخلوط شده و از این جهت آن اطمینان اولیه را هم از دست میدهد .

وقتیکه بازرگانان و یا مؤسسه بازرگانی برای دریافت گواهینامه صدور

برای فرآورده های دامی بقسمت های دامپزشکی مراجعه میکنند یك ناراحتی اخلاقی عجیبی پیش میاید . اگر گواهینامه داده شود شخص امضاء کننده اطمینان بصحت گواهی نداردزیرا نظارتی درتهیه ودرمحل تولیدندارد اگراز دادن گواهی خود-داری شودصدای مردم بلند خواهدشد که جلوی صادرات را گرفته اند بنابراین برای احتراز ازایجاد مشکلاتی برای دولت ادارات دامپزشکی پس از یك معاینه نظری که البته از نظرفنی چندان ارزش ندارد گواهینامه میدهندو فقط درمواردی که قطعاً بدانند کالا ازناحیه بیماری خیزی حاصل شده ازصدور گواهینامه خودداری میکنند ولی دراینموارد دارندگان کالا بطور قاچاق آنرابجای دیگر حمل نموده و بنام فرآورد ناحیه دیگر عرضه داشته گواهینامه میگیرند وهرقدرهم بخواهند دقت نمایندجلو این اقدامات را نمیتوان گرفت .

بطورخلاصه باتوجه بجریان امر که بطور اختصار درفوق تشریح گردید بنظر اینجانب کلیه کالاهای صادراتی دامی درکشور مظنون و آلوده میباشد این امر نه تنها برای اینجانب مسلم است بلکه کلیه همکاران دامپزشك هم همین عقیده را دارند.

شایدعدم اطمینان بسالم بودن کالاهای دامی ایران باشد که در اغلب کشور-های وارد کننده فرآورده های دامی کلیه کالاهای رسیده ازایران راپس ازضدعفونی نمودن اجباری اجازه ورود میدهند.

موضوع نبودن اطمینان صحی برای کالاهای دامی ایران نه تنها شکستی به بازاراین کالاهاست بلکه از لحاظ اعتبار گواهینامه های رسمی هم موجب ناراحتی بوده و توهین آوراست .

بعقیده اینجانب نباید بادامه رویه فعلی که کیفیت آن کاملا بر خودمان آشکارو روشن است قناعت نموده بلکه لازمست هر چه زودتر درصدد رفع نواقص برآئیم .

برای بدست آوردن کالا های سالم اقداماتی بشرح ذیل لازمست که باتوجه بجریان معاملات و طرز تهیه وصدور انواع کالاها پیشنهادمیگردد :

۱ - پشم - بطوریکه فوقاً ذکرشده پشمهای صادراتی از نقاط مختلفه مملکت

بدست‌میآیددارندگان پشم آنرا بتجارمحلی میفروشنداین‌تجارپشمهای نقاط مختلف یك‌استان یاشهرستان ویابعضی اوقات پشمهـای حاصله از شهرستانهای مختلف را خریداری کرده‌و کلیه‌را با هم‌عدل‌بندی مینمایندودر این‌حال‌اگر پشم ناحیه‌ای آلوده بمیکربهای بیماری‌خیز باشد باپشم ناحیه‌سالم‌مخلوط شده‌و بالنتیجه کلیه‌عدلهامظنون‌و یـاخطرناك‌میگردندو چون‌هیچگونه‌نظارت‌و کنترلی برای‌جلوگیری از این‌اختلاط میسرنیست کلیه‌این‌نوع کالاهای‌دامی‌را بایدمظنون‌دانست‌و برای‌اینکه‌این کالاسالم بشودهیچ راهی‌جز ضدعفونی نمودن‌آن نیست .

بنابراین فقط‌بایـد به‌پشمهائی اجـازه ورود داد که در این مؤسسات مـجهز. بوسائل‌وتحت نظرمأمورین‌دامپزشکی‌ضدعفونی‌شوند.این مؤسسات‌را ممکنست با تشویق صادر کنندگان بصورت کارخانجات اختصاصی و یـا شرکتهای سهامی بـا سرمایه‌خود آنهاویا بصورت شرکتهای سهامی با سرمایه‌دولت و سرمایه های مردم تشکیل داد محل این کارخانجات باید در مراکزی بـاشند کـه مرکـز صدور پشم میباشد .

۲- روده- روده‌های‌صادراتی ایران‌عبارتنداز روده هائی که از کشتارگاه‌ها بدست‌آمده وروده‌هائی که‌از دهات‌پس ازذبح و یامرك حیوانات حاصل شده باشد این روده هـا اغلب بمراکز شهرستانهـا حمل شده و در کـارخانجات تهیه روده (که اکثراً) اختصاصی اشخاص‌است‌شسته و تهیه شده و برای‌حمل‌آماده‌میگردند.

اولین اقدام رسیدگی بوضع این کارخانجات و نظارت درعمل آنها میباشد بدیهی است پس‌از برقراری این نظارت کم‌کم راهنمائیهای فنی‌لازم امکان پذیر بوده‌و با این‌نظارت میتوان‌روده های‌نامرغوب ومظنون رااز جریان تجارت‌خارجی بر کنار نمود . تشویق دارندگان این کارخانجات ازطرف‌دولت ضروریست و باید مخصوصاً صادرات روده را منحصر بکالا هائی‌نمود که‌در این کارخانجات‌بازرسی شده‌و تحت کنترل تهیه میگردند .

۳ - پوست - پوستهای صادره‌از ایران‌بدوصورت‌خارج میگرددیکی‌پوست‌ـ های‌خام ودیگری پوستهای دباغی‌شده که‌هر یك بنوبه‌خود انواع‌مختلف داردولی

از نظر کلی باید گفت که پوستهای نوع اول باید پس از ضدعفونی شدن خارج گردد واین رقم پوست است که قسمت عمده صادرات پوستی راتشکیل میدهد برای این نوع پوستها باید اقدامی مشابه پیشنهاد درمورد پشم بعمل آورد.

نوع دوم یعنی پوست های دباغی شده بعلت اینکه در طرز تهیه آن آهك وزرنیق بمقدار کافی بکار برده میشود میتوان گفت عاری از آلودگی میکروبی بوده و می‌توان سلامت آنرا گواهی کرد معهذا مؤسساتی که متصدی دباغی نمودن پوست هستند باید تحت نظارت و کنترل بوده و فقط بااین شرط بکالاهای تهیه شده دراین مؤسسات گواهینامه صادراتی داد .

گزارش فوق بنحوی که مشاهده میگردد شامل سه فرآورد صادراتی صنعتی مهم پشم - روده و پوست میباشد از سایر صادرات که در درجه دوم اهمیت میباشند ذکری نشده است اگر مطالب مشروحه فوق موردتأیید قرار گیرد اولین اقدام دعوت تجار صادر کننده و سازنده هریك ازانواع کالاهای فوق و بحث موضوع از نظر عمل باآنها و توجه به پیشنهادهای آنان میباشد سپس بابررسی مجموعه اطلاعات تصمیمی- را که صلاح باشد اتخاذ نمود .

قسمت دوم

مقررات موجود که طبق آن رفتار میشود

برای ساختن کشتارگاهها لازم است متذکر گردید که قبل از شهریور ۱۳۲۰ بموجب مدارك موجود آلمانها پیشنهاد کرده بودند تمام کشتارگاههای کشور رابا اصول کامل فنی وصحی بسازند ودر برابر صدور فرآوردهای دامی منحصراً بآلمان اختصاص داده شود. راجع باین موضوع که اگر بمرحله عمل درآمده بود امروز در تمام نقاط کشور کشتارگاههای کامل واساسی داشتیم وروی نظرهای سیاسی جواب رد داده شد وارد بحث نمیشوم وفقط باین موضوع اشاره مینمایم که وزارت دارائی در- صدد ساختن کشتارگاهائی که با اصول فنی وصحی تطبیق نماید برآمده و هر سال مبلغی در بودجه برای ساختن کشتارگاههای جدید و تعمیر کشتارگاههای قدیمی

منظور نموده‌اند . (بطورمتعرضه متذکر میگردد درسال ۱۳۱۸ نگارنده از طرف اداره کل دامپزشکی بنمایندگی در کمیسیونهائیکه برای این منظوردر اداره‌مالیات غیر مستقیم تشکیل میگردید حضور یافته ودستورات لازم‌را برای ساختمان وتعمیر کشتارگاهها تصویب‌مینمودیم .) برای ساختن کشتارگاهها نسبت باحتیاجات محل و تعداد کشتار نقشه‌هائی بانظر اداره دامپزشکی کل تهیه و ضمن بخشنامه ایکه ذیلا درج میشود حتی برآوردتفصیلی جهت ساختمان کشتاگاهها صادر شده وطبق آن رفتار میشده‌است. این بخشنامه‌را میتوان بعنوان مقررات ساختمان کشتارگاهها از نظر فنی همیشه رعایت کرد .

بخشنامه شماره ۶۰۷۲ مورخ ۱۳۱۵/۵/۳۰

برآورد تفصیلی جهة ساختمان کشتارگاها

مقاطعه کار با انجام عملیات مندرجهٔ ذیل باید جداً مقررات مواد صورت مشخصات فنی ومندرجات نقشه‌های اجرائی را رعایت نمایند .

ماده اول ـ تسطیح ـ حفریات و خاکریزی :

قسمت ۱ ـ تسطیح زمین ـ زه کشی آبها . خاکریزی اطراف پی ها که کاملا کوبیده‌شده باشد. از ریشه کندن درختها .

قسمت ۲ ـ حفریات جهت پی‌ها تازمین بکر بعلاوه صندوق سازی و غیره حد اکثر فشار خاك توسط مقاطعه‌کار تعیین خواهد شد ومشارالیه کاملا مسئول استحکام ساختمان خواهدبود .

قسمت ۳ ـ حمل و نقل. بار کردن و پیاده کردن خاکهای زیادی ، خاکریزی و پر- کردن گودالهائیکه برای انجام عملیات ساختمانی پیداشده است .

مادهٔ دوم ـ بنائی :

قسمت ۱ ـ بنائی پی باسنك رودخانه‌وملاط (یك آهك ۴ماسه) (۱:۴) باید ساخته‌شود

قسمت ۲ ـ پائین‌دیوار باسنك صاف‌وملاط آهك ۳ : ۱ساخته شود .

ماده سوم – بنائی وساختمان قسمت علیای دیوار

قسمت ۱ – بنائی دیوارها درقسمت بالا تاارتفاع ۱٫۵ متربا آجری که کاملا پخته شده باشدوملاط آهك۳ : ۱ باید ساخته شود بقیه بنائی باآجر وملاط گل = ۱۰۰ کیلوآهك درهر مترمکعب خاك ساخته خواهد شد .

قسمت ۲ – ۵ردیف آخری بنادرزیردستكهای بالای درگاهوزیرشیروانی با ملاط آهك ۳ : ۱ ساخته خواهد شد .

قسمت ۳ – بنائی گودالهای خاکروبه وفضولات باسنك خیلی منظم و ملاط آهك ۳ : ۱ ساخته شده وبا اندودی ازسیمان بقطر۳ سانتیمتر بمقدار (یکریسمان و۳ ماسه) باید پوشیده شود .

قسمت ٤– درمحل پاك کردن ومحلفروش روده حیوانات حوضها باآجر وملاط آهك ۳ : ۱ ساخته شده وبااندود صیقلی ازسیمان بقطر ۳سانتیمتر وبمیزان ۳ : ۱ پوشیده خواهد شد .

قسمت ۵ – مجاری بازنیم گرد ومجاری سرپوشیدهواقعه درزیر زمینباآجر وملاطآهك ۳ : ۱ ساخته خواهدشد. مجاری نیم گرد واقعه درسالون کشتار ومحل پاك کردن وفروشروده بااندودی ازسیمان بقطردوسانتیمتر بمیزان ۳ : ۱ پوشیده خواهد شد .

قسمت ٦ – حوض آبی که درعین حال جهة تصفیهبکار میرود باسنك کوچك خیلی منظم و ملاط آهك ۳ : ۱ ساخته شده و با ملاط سیمان ۳ : ۱ بند کشی خواهد شد .

قسمت ۷ – مجاری عبورآب باآجر ساخته شده وتامدخل عمارتسرپوشیده خواهد بود بندکشیآنها باملاط آهك ۳ : ۱ بعمل خواهد آمد .

قسمت ۸ – مجاری جریان آب کثیف باآجر و ملاط آهك ۳ : ۱ در داخل عمارات ساخته میشوند بندکشی باهمان ملاط انجام خواهد گرفت عبور دادنآب کثیف ازیك حوض تصفیه رجحان دارد .

ماده ۴ – بتون

قسمت ۱ – کف نقاط مختلفه باستثنای دفتر ومخزن بایداولا بایکطبقهبتون

بقطر ده سانتیمتر فرش شده و بعد با یك اندود سیمان ٤ : ١ بقطر دو سانتیمتر پوشیده شود .

قسمت ٢ـ شیب‌هائی بمیزان ١½ سانتیمتر درهرمترجهة کفهای بتونی پیش - بینی خواهد شد. شیب‌های مزبور بطرف مجاری جریان آب متمایل خواهند بود .

قسمت ٣ ـ کف دفتر ومخزن باآجر فرش خواهد شد .

ماده ٥ ـ شیروانی و پوشش

قسمت ١ ـ چوب بست باید با چوب گردو و برطبق بهترین قواعد صنعتی- ساخته شود - چوبهای افقی ومایل وچوبهای عمودی بشکل (فرو کردن سرچوب درگودی جای چوب دیگر) ساخته خواهد شد .

چوبهای عمودی ازرأس شیروانی بکف آن بوسیلهٔ پیچهای آهنی که دارای مهره میباشد تثبیت خواهد شد .

قسمت ٢ـ پوشش شیروانی باصفحات آهن سفید نمره١٢ ساخته خواهدشد- ناودانها ولوله‌های آبرو باصفحات آهن سفید بشکل گرد ساخته شده و بوسیلهٔ قلاب- هائی که ازآهن ساخته شده اند نصب خواهند گردید .

قسمت ٣ـ سوراخهائی که دارای کرکری (پنجره های چوبی که‌از پشت آن خارج پیداست وازخارج پشت آن دیده میشود) چوبی بوده وباصفحهٔ آهنی پوشیده شده‌اند درشیروانی پیش‌بینی خواهد شد (به نقشه مراجعه شود) .

ماده ٦ ـ اندود ـ پوشش وفرش کف

قسمت١ـ اندوددیوارهای داخلی‌وسالون کشتاروسالون پاك کردن وفروش روده‌ها ومحل حسابداری گوشت ودفتر ودست شویها باملاط آهك ٣ : ١ ساخته خواهد شد .

قسمت ٢ـ درسالون کشتار ـ محل نگاهداری گوشت ـ محل‌فروش روده - محل پاك کردن روده دراطراف دیوار یك سکوئی با ملاط سیمان بمیزان ٣ : ١ بارتفاع ٣٠سانتیمتر باید ساخته شود .

قسمت ٣ـ درخارج کلیه دیوارها باملاط آهك ٣ : ١ بندکشی خواهد شد .

ماده ۷ ـ نجاری

قسمت ۱ـ نجاریها برطبق مقررات صورت مشخصات فنی باچوب مازندران ساخته خواهد شد .

قسمت ۲ـ دربها دارای ۲ لنگه و برطبق نقشه دارای دورج تخته خواهد بود که ردیفهای داخلی آن بطورعمودی وردیفهای خارجی بطورمورب نصب میگردند.

قسمت ۳ـ قسمت مستطیل پنجره‌ها باید دارای دولنگه باشند .

ماده ۸ ـ خفتگیری وشیشه اندازی

قسمت ۱ـ شیشه‌ها باید ازبهترین نوع بوده واقلا دومیلیمتر قطرداشته باشند شیشه‌ها اول بامیخهای آهنی تثبیت شده وبعداً با بتونه محکم خواهند شد .

قسمت ۲ ـ آهن آلات دربها بـاید قبل‌از استعمال جهة تصویب ببـازرسی فنی ارائه شود .

ماده ۹ ـ کارهای آهنی

قسمت ۱ـ پنجره‌های آهنی مربع‌روی مجاری باید پیش‌بینی شود محل‌نصب آنها برحسب لزوم برطبق نظراداره کشتارگاه تعیین خواهد شد .

قسمت ۲ـ قلابهای آهنی جهة آویزان کردن گوشت وغیره برطبق توضیحات مندرجـه درنقشه نصب خواهد شد تعداد وفاصله آنهـا برحسب لزوم توسط ادارهٔ کشتارگاه تعیین خواهد شد .

مادهٔ ۱۰ ـ رنك وروغن ورنك‌كاری

قسمت ۱ـ کلیه دیوارها بااندودهای داخلی باشیرآهك رنك خواهند شد.

قسمت ۲ـ رنك وروغن کارهـای نجاری سه طبقه ودر روی بتونه بطریقی زده خواهدشد که منظره چوب طبیعی مرئی باشد رنك طبقه سوم آن ورنی برقی خواهد بود .

ماده ۱۱ ـ لوله‌کشی جهة آب سرد

قسمت ۱ـ يك مخزن فلزی نصب وبوسیلهٔ يك‌بنای آجری وملاط آهك۱:۳ بارتفاع ۲٫۵ نگاهداری خواهد شد .

قسمت ۲ـ يك تلمبه‌دستی دو کاره نمره۳ بطوری نصب خواهد شد که‌بتواند

مخزن‌را ازآب تازه پرنماید .

قسمت ۳ـ چهارشیر در سالون کشتارویکی درمحل‌فروش روده ویکی هم در محل شستشو و پـاك كردن روده ها یکی در مستراح و یکی در دستشوی بـاید پیش بینی شود .

قسمت ٤ـ ممکن است تعداد شیر ها را برحسب احتیاج تغییر داد در هرحال قطر داخلی لوله‌حامل‌آب جهة ۸شیر باید اقلا۲ اینچ بوده ومتدرجاً کم شودبطریقی که برای دوشیر یك اینچ قطرداشته باشد .

لولهٔ که بشیر بزرك متصل میشود باید دارای ۳چهارم‌اینچ وجهة شیرهـای کوچك‌یك‌دوم اینچ قطرداشته باشد .

قسمت ٥ـ دیك آب گرمی کـه بزرگی‌آن برحسب مقتضیات درمحل تعیین خواهد شد درروی یك‌کوره نصب خواهد شد. دیك مزبور درته و در ارتفاع اقلا ٦٥ سانتیمتر ازکف شیری جهت بالا رفتن‌آب گرم خواهد داشت .

قسمت ٦ـ یك لوله از مخزن آب جهة پر کردن مستقیم دیك بـاید پیش - بینی شود.

قسمت ۷ـ کلیه لوله‌ها باید بوسیلهٔ قلابهای آهنی درروی بنا نصب‌شده باشند.

ماده ۱۴ - حفرمجاری وگنداب

قسمت ۱ـ بفاصله ٤متری ساختمان ودر عمق‌اقلا ۸متر گودالی جهة مستراح و دستشوی حفر خواهد شد .

قسمت ۲ـ قسمت علیای گودال مزبور بوسیلهٔ یك دایره ازدیوار آجری که باطاق آجری وملاط آهك ۳ : ۱ پوشیده شده است ساخته خواهد شد .

قسمت ۳ـ گودال فضولات وگندابها وکثافات یك‌لوله جهة جریـان آبهای کثیف‌درگودال‌مزبور پیش‌بینی‌خواهدشد که تنظیف گودال‌مزبوررا تسهیل‌نماید.

مادهٔ عمومی :

قسمت ۱ـ توضیحاتی که احتمال میرود (جهة قسمت‌های داخلی) ناقص‌باشد توسط بازرسی فنی اداره ورئیس کشتارگاه معین خواهد شد .

قسمت ۲- هیچ تغییری خواه درمورد بزرگی ساختمان - خواه درمورد تغییر محل ویا لوله کشی ومجرا سازی نباید دراین طرح داده شود .

قسمت ۳- درصورت احتیاج ممکن است جهة حفظ گوشت درمحل نگاهداری گوشت دستگاه تبریدی نصب شود .

هرسال ضمن بخشنامه هائی کشتار گاههائی که بایدساخته شود ومصارف تعمیراتی دستورات واعتبار فنی بادارات دارائی ودامپزشکی داده شده است .

(بطور معترضه بایدمتذکر گردید که بودجه های تنظیم شده اگر حقیقتاً بمصرف رسیده بود تاکنون کشتار گاههای مجهز و کاملی میداشتیم ولی ...)

برای نمونه ذیلا یکی ازدستورات فنی درج میگردد :

بخشنامه شماره ٤٧١٤ مورخ ۱۳۲۱/۳/۳۰

اداره دامپزشکی

یك نسخه ازصورت جلسه مربوط بامور کشتار گاهها را برای اطلاع واقدام مقتضی بپیوست ارسال وضمناً اشعار میشود که موضوع ساختمان کشتار گاهها ئیکه درصورت جلسه ذکرشده بنا بمقتضیات کشوری بسال آتی موکول گردیده وفقط نسبت به تعمیرات ودیگر مواردی که تصمیم گرفته شده اقدام نموده نتیجه را گزارش دهید . رئیس اداره دامپزشکی کل

صورت جلسه

برای رسیدگی بامور مربوطه کشتار گاهها - ساختمان - تعمیر ونگاهداری آنها ازنقطه نظر بهداشت کمیسیونی درتاریخ ۲۱/۲/۲۳ باحضور امضاء کنندگان زیر دروزارت کشاورزی تشکیل وپس ازمذاکرات لازم تصمیمات زیراتخاذ گردید.

۱- در کشتار گاه هائیکه کارمند دامپزشکی برای اجرای دستورات بهداشت وجلوگیری ازمصرف گوشتهای بیمار معرفی شده است مأمورین دارائی وشهرداری حق دخالت ببازرسی گوشت نداشته وموظفند دستورات بهداشت دامپزشك بازرسی کشتار گاه را اجراء نمایند .

۲ - برای تعیین بودجه تعمیرات ونگاهداری کشتار گاه از قبیل تنظیف و گندزدائی وهزینه غیر قابل استفاده ساختن لاشه های بازداشت شده از سال ۱۳۲۲ بودجه

هزینه فنی کشتارگاههای هرشهرستان بااطلاع وموافقت قبلی رئیس دامپزشکی آن‌شهرستان تنظیم وابلاغ گردد.

دارائی هرمحل این بودجه را بااطلاع قبلی وموافقت دامپزشکی بمصرف خواهد رساند.

۳ - مأمورین شهرداری ازنمایندهٔ شهرداری - دربان - رفته گروغیره تحت نظر دامپزشك کشتارگاه انجام وظیفه خواهند نمود.

٤ - نمایندهٔ دارائی مأمور وصول مالیات فقط در موقع خروج لاشه ها از کشتارگاهها و بـا اطمینان اینکه هرلاشه بمهر صحی کشتارگاهها که در اختیار دامپزشك است ممهور میباشد طبق مقررات مالیات‌دریافت خواهد نمود وبهیچوجه درامور کشتارگاه تعداد کشتارویا اجازهٔ کشتاردخالتی نخواهد نمود.

٥ - تعیین‌تعداد کشتارهر کشتارگاه باشهرداری‌است ولی‌مراقب خواهندبود که این کشتارفقطدر کشتارگاه باحضوردامپزشك روزی‌یکبار بیشترانجام نگیرد.

٦ - چون‌شروع ساختمان کشتارگاه تهران‌درسال جاری بعلت‌جنك ونبودن وسائل غیرمقدور میباشد موافقت حاصل گردید که بجای ۱٤٤۰۰٫۰۰۰ ریال که‌در بودجه۱۳۲۱برای این‌منظور پیش‌بینی گردیده است بترتیب زیر برای کشتارگاههای:

یزد خرمشهر کرمـان بیرجند بهبهان آباده

قوچان فسا بم تربت حیدریه چالوس شهسوار

سبزوار بابل آمل بجنورد خرم‌آباد.

بمصرف رسیده اقدام گردد.

۷ - محل هر کشتارگاه بانظر دامپزشکی محل وپیشنهاد کمیسیونی که از فرمـاندار - شهردار - رئیس دارائی و دامپزشکی محل تشکیل میگردد پس از تصویب‌اداره‌دامپزشکی کل کشورانتخاب‌خواهد گردید و نقشه‌های تهیه شده بـاید حتماً بتصویب اداره نامبرده برسد.

۸ - برای تعمیرات اساسی کشتارگاههای موجوده در هـر محل کمیسیونی مرکب ازفرماندار رئیس دارائی ورئیس دامپزشکی محل تشکیل گردد و تصمیم این کمیسیون بمرکز ارسال وپس‌از موافقت ادارهٔ‌کل مـالیات غیر مستقیم و ادارهٔ

دامپزشکی کشور اقدام خواهد گردید .

۹ ـ اقداماتیکه مربوط ببازرسی بهداشت فرآورد های دام ازقبیل روده ـ پشم ـ پوست وغیره باتصویب وموافقت قبلی با پیشنهاد ادارهٔ دامپزشکی و تصویب وزارت کشاورزی خواهد بود .

مدیر کل وزارت کشاورزی ـ رئیس اداره کل مالیاتهای غیرمستقیم ـ معاون اداره امور شهرداریها ـ رئیس اداره دامپزشکی کل .

صورت کشتارگاهها

تهران : تهران ، تجریش ، قم ، فیروزکوه ، قزوین ، زنجان ، کرج ، ساوه سمنان ، دامغان ، شهریار ، ورامین ، پیشوا ، شهر ری .

تبریز : تبریز ، اردبیل . مراغه ، ارسباران ، خلخال ، مشکین‌شهر ، مرند، جلفا ، علمدار ، میاندوآب ، میانه ، سراب ، آذر شهر، اسکو ، شبستر ، بستان‌آباد

مکران: زاهدان ، خاش .

کردستان : سنندج ، سقز ، بانه .

کرمانشاهان : کرمانشاهان ، شاه‌آباد ، کرند ، قصرشیرین : ایلام ، صحنه کنگاور ، هرسین ، سنقر ، گیلان غرب .

سیستان : زابل

مازندران : بابل ، ساری ، بابلسر ، شاهی ، بهشهر ، آمل .

خوزستان : اهواز ، خرم شهر ، آبادان ، دزفول ، شوشتر ، رامهرمز ، دشت میشان ـ هویزه .

بهبهان : بهبهان ، مسجد سلیمان ، هفت گل .

اراك : اراك ، خمین ، محلات ، گلپایگان ، خوانسار .

کرمان : کرمان ، رفسنجان ، بم ، سیرجان .

اصفهان : اصفهان ، یزد ، شهرضا ، شهر کرد ، نجف‌آباد ، اردستان ، سده ، اردکان ، تفت ، تیرون ، کاشان .

خرم‌آباد : خرم‌آباد ، بروجرد ، اشنو ، الیگودرز ، اشترنیان ، درود .

خراسان : مشهد، تربت حیدریه ، تربت‌جام ، سبزوار ، نیشابور ، قوچان ، شیروان ، بیرجند ، در جز ، گناباد ، فردوس ، قائن ، بجنورد ، شاهرود ، کاشمر ، اسفراین ،

رضائیه : رضائیه ، خوی ، ماکو ، شاهپور مهاباد .

همدان : همدان ، بیجار، ملایر ، مهربان ، فامنین ، نهاوند ، تویسرکان .

گرگان : گنبدگان ، بندرشاه ، گنبدکاوس ، بندر گز .

گیلان : رشت ، اطـراف رشت ، رودسر ، آستارا ، لنگرود ، فومنـات ، لاهیجان ، بندر پهلوی .

شهسوار : شهسوار ، چالوس ، نوشهر .

شیراز : شیراز ، فسا ، اصطهبانات ، جهرم ، کازرون ، نیریز ، آباده .

درصورتیکه در بـالا ذکر نمودیم کشتارگاههای کشور به ۲۰ منطقه تقسیم گردیده است ودر حدود ۱۴۰ کشتارگاه اسم برده‌شده واگر توجه کنیم که فعلادر حدود ۵۴۰ نقطه از کشور مراکز پستی ویا پست وتلگراف دارد خواهیم دید تـا چه حداین تعداد کشتارگاه ناقص وتا زمانیکه تکمیل نگردد ودر تمام نقاط کشور بازرسی کشتار عملی نگردد از نظر بهداشت عمومی و بهداشت فرآوردهای دامیکه بخارج صادر میگردد هیچگونه اطمینانی نمیتوان داشت .

راجع ببازرسی کشتارگاهها که ازوظائف دامپزشکان میباشدوزارت‌دارائی واداره دامپزشکی کل دستوراتی با استفاده ازقانون تفتیش صحی حیوانات صـادر کرده‌اند که برای نمونه بذکر دو بخشنامه میپردازیم :

متحد المآل   نمره ۲۲۱۷۳   مورخه ۲ر۸ر۱۳۱۵

اداره مالیه ...

دنباله ۱۸۶۴۷ مورخه ۸ر۷ر۱۳۱۵ طبق قانون مصوبه وارسی بامور صحی کشتارگاهها بمأمورین اعزامی‌ازطرف اداره کل فلاحت‌واداره دامپزشکی‌واگذار گردیده . البته ازطرف ادارات مالیه برای پیشرفت منظور وتأمین نظریه آقایـان دامپزشکی بایدنهایت مساعدت مبذول‌شود بمأمورین وصول درآمد ذبایح‌مخصوصاً

دستور مؤکد صادر نمائید که پیش‌از آنکه آقایان‌دامپزشکی لاشه و اعضاء کشتار-
را معاینه نمایند و بمهر بهداشت ممهور بنمایند ازاقدام بداغ ذبایح خودداری کنند.
درصورتیکه مأمورین دامپزشکی هم‌درساعت مقرر برای‌انجام وظیفه حاضر نشدند
مراتب‌را فوراً باداره مالیه اطلاع و کسب تکلیف نمایند البته اداره مالیه‌هم برای
رفع منظور بوسائل مقتضیه اقدام مؤثری بعمل خواهدآورد .

رئیس اداره کل مالیات غیر مستقیم

بخشنامه مورخ ۱ر۱۲ر۱۳۱۷

اداره دارائی‌شهرستان ...

بطوریکه از اداره کل کشاورزی مینویسند بعضی ازمأمورین وصول‌مالیات
ذبایح قبل ازمعاینه مأمورین دامپزشکی اجازه کشتار میدهند درصورتیکه قبلاباید
سالم و یا مریض بودن دامها از طرف مأمورین دامپزشکی تشخیص سپس اجـازه
کشتار دامهای سالم داده شود .

متمنی است بمأمورین وصول مالیات ذبایح دستور مؤکد صادر فرمـائید که
قبل ازمعاینه‌مأمورین دامپزشکی بهیچوجه اجازه کشتار ندهند. بدیهی است‌چنانچه
درنتیجه بررسی‌معلوم گردد مأمورین پیش‌از معاینه‌مأمور دامپزشکی اجازه کشتار
داده‌اند بجرم اینکه برخلاف وظیفه خود رفتار و مقررات را رعایت ننموده مورد
مؤاخذه واقع خواهند شد.

کفیل اداره کل مالیات مستقیم

آئین‌نامه گوشت فروشی در صفحه ۹۲ وتصویب نامه هـای مربوط بکشتار
حیوانات ماده و آبستن و بره رادرصفحات ۹۴ و۹۵و۹۶ ذکر نمودیم .

چون تصویب نامه‌هائی بموجب اختیارات دولت صادر شده و این اختیارات
قانونی تامدت معینی قابل اجرا وازآن پس بآن ترتیب اثر داده نمیشد لذا وزارت
کشاورزی بوزارت دادگستری‌مراجعه نموده وراجع باجرای تصویب‌نامه‌هانظریه
خواسته‌است. ذیلا بخشنامه‌ایکه ازوزارت کشاورزی صادر شده و اجـازه اجرای
تصویب‌نامه‌ها راداده است درج مینمائیم :

اداره کشاورزی استان ششم (قسمت دامپزشکی)

عطف بنامه شماره ۹۱۴ /۴۲۳۴ مورخه ۱۰ /۷/ ۲۸ متضمن رونوشت نامه دادستان اهواز درمورد غیر قابل اجراء بودن تصویب‌نامه های شماره ۲۱۲۴ / ۳۴۰۲ مورخ ۲۲/ ۲/ ۱۲ وشماره ۸۳۸۸ / ۳۷۸۸ مورخ ۶ / ۲۷ر۶ راجع بـه منع کشتار ماده گاو و گاوهای کاری و میشهای آبستن و بره ماده و بره‌های نربغیراز نژاد زندی وقره گل تاسن ششماهه اشعار میدارد :

بـا استفساری که ازطریق وزرارت کشاورزی ازوزارت دادگستری دراین خصوص بعمل آمد وزارت‌دادگستری اجرای تصویبنامه های مزبوررا خالی ازاشکال تشخیص داده است .

یکبرگ رونوشت‌نامه شماره ۲۳۸۴ / ح / ۲۷۰۷۸ مورخه ۵ /۷ر۲۸ وزارت دادگستری به پیوست ارسال دستور فرمائید در اجرای مصوبات کماکان اقدام و وصول‌این نامه رااعلام‌دارند . رئیس‌اداره کل دام

☆☆☆

بخشنامه شماره ۱۲۵۴۶ مورخ ۵ ر ۸ ر ۱۲۲۸

رونوشت‌بانضمام رونوشت‌نامه‌شماره ۲۳۸۴ رح ر۲۷۰۷۸ مورخ ۵ ر۷ر۲۸ وزارت‌دادگستری باداره کشاورزی .... (قسمت‌دامپزشکی) فرستاده‌میشود .-

رئیس اداره کل امور دام

۲۳۸۴ ر ح ر ۵ ر۷ر۲۸ بجای رونوشت

وزارت کشاورزی

پاسخ نامه شماره ۲۶۲۰ ر۲۹۸۷-۲۱ر۲-۲۸ راجع بنامه ۴۳۰۶- ۱۳ر۶ر۲۷ دادسرای اهواز اشعار میدارد هرچنداجراء تصویب‌نامه بعنوان ناشی‌بودن ازاختیار دولت مصوب ۲۴ خرداد ۳۲۱ که در آخر مهر ۳۲۲ منقضی بود خالی از اشکالی نیست ولی چون ماده ۳ تصویبنامهٔ ۳۶۲۶۴ -۲ر۱۰ر۲۵ بموجب تصویبنامه ۲۱۳۲- ۸ر۲ر۲۷ اصلاح شد و تصمیم هیئت وزیـران در اینمورد بمنـزله تصویب وزراء دادگستری‌و کشور هم‌تلقی‌میشود اجراء‌تصویب‌نامه بعنوان‌اجراء ماده‌ازمواد آئین‌نامه

امور خلافی بنا باجازه ماده ۲۷٦ قانون مجازات عمومی خالی از اشکال میباشد .

از طرف وزیر دادگستری

طرحهای قانونی مختلفی نیز در این زمینه تهیه شده است که ذیلا یکی از آنها را درج مینمائیم :

طرح قانون منع کشتار میش و بز و خوکهای ماده جوان آبستن

ماده ۱ ـ کشتار میش و بز و خوکهای ماده و جوان و یا آبستن و همچنین کشتار برههای ماده از هر نژاد که باشند ممنوع است .

ماده ۲ ـ متخلفین از ماده بالا بحبس تأدیبی از یکماه تا سه ماه و یا پرداخت کیفر نقدی از یکصد ریال تا یکهزار ریال و یا بهر دو مجازات محکوم خواهندشد و درصورت تکرار بحداکثر این مجازات محکوم میشوند .

ماده ۳ ـ وزارتخانه های کشور ـ دادگستری ـ کشاورزی ـ دارائی هریك درحدود وظائف خود مأمور اجراء این قانون میباشند .

طرح قانون وتصویب نامههای مربوط ببازرسی وبهداشت گوشت ومواد خوراکی

برای اینکه قانون تفتیش صحی حیوانات کامل گردد

در تاریخ ۱۰ر۹ر ۱۳۲٤ طی شماره ۱۰۲۲۹ شرحی بوزارت دارائی ـ دادگستری ـ کشور نوشته شده است که بموجب آن تقاضای گذرانیدن قوانینی برای تکمیل قانون تفتیش صحی حیوانات شده است وطرحی بمضمون زیر بعنوان طرح قانونی تهیه گردیده است :

قانون بازرسی بهداشت گوشت ومواد خوراکی دامی

ماده ۱ ـ بازرسی بهداشت گوشت ومواد خوراکی دامی (از هرقبیل که باشد) بعهدهٔ دکتران دامپزشک واگذار میشود . شهرداری هر محل موظف است اداره مربوط باین قسمت را بعهدهٔ دکتران دامپزشک برگذار نماید .

ماده ۲ ـ دکتران دامپزشک نامبرده بوسیلهٔ شهرداری هرمحل طبق قوانین استخدامی مربوطه و پس از جلب نظر و موافقت و یا معرفی وزارت کشاورزی استخدام و در انجام وظائف خود از نظر فنی تابع اداره کل دامپزشکی وزارت کشاورزی و از نظر اداری تابع شهرداری هرمحل میباشند .

ماده ۳ ـ وزارت دارائی موظف است کلیهٔ درآمدهای حاصله ازعوارض و مالیات ذبایح را در حساب مخصوصی نگاهداری و همه ساله بودجهٔ نگاهداری و تعمیرات کشتارگاههای موجوده ـ هزینه گندزدائی ـ ازبین بردن لاشه‌های فاسد تهیه آب و نظافت کشتارگاهها و همچنین هزینهٔ استخدام کمک‌دامپزشکان و مأمورین ثابت کشتارگاه هرشهرستان را با نظر اداره کل دامپزشکی وزارت کشاورزی تعیین نموده و بودجهٔ تصویب شده را ازمحل درآمد کشتارگاه دراختیار شهرداری هر محل بگذارد تا بوسیلهٔ دکتر دامپزشک رئیس کشتارگاه و بازرسین مواد خوراکی و نظارت دامپزشکی ودارائی محل بمصارف لازمه برسد .

مازاد درآمد کشتارگاهها منحصراً برای ساختمان کشتارگاههای جدید اختصاص داده میشود .

تبصره ۱ ـ وزارت دارائی مجاز است صرفه جوئیهای سنواتی ازاین محل را درسالهای بعد نیز برای مصارفی که‌طبق این قانون‌تعیین گردیده بمصرف برساند .

تبصره ۲ ـ درهرسال برنامه تأسیس کشتارگاههای جدید و کارخانه‌های تهیهٔ مواد خوراکی‌دامی بوسیلهٔ‌اداره کل دامپزشکی‌وزارت کشاورزی و باموافقت‌اداره کل مالیاتهای غیرمستقیم واداره‌ٔ امور شهرداریهای وزارت کشور بادرنظر گرفتن اهمیت هرشهرستان وتعداد کشتار تهیه وپس از تصویب هیئت وزیران بموقع‌اجراء گذارده میشود .

تهیه نقشه‌های مورد لزوم ونظارت درساختمان این‌نوع بناهای بهداشتی از وظائف اداره کل دامپزشکی میباشد .

ماده ٤ ـ شهرداری هر محل میتواند با موافقت وزارت دارائی و وزارت کشاورزی برای تأسیس کشتارگاه یا کارخانجات تهیه مواد خوراکی دامی جدید

علاوه بر مبلغی که از محل در آمد کشتارگاهها بان نقطه اختصاص داده و یا آنکه مبلغ مکفی ازیکی بانکهای دولتی وام گرفته و ازمحل عواید سالیانه خود متدرجاً مستهلك نماید .

ماده ه ـ درهر نقطه که برای کشتار روزانه محل مناسبی تعیین و دکتر دامپزشک برای بازرسی منصوب گردد فروش گوشت و مـواد خوراکی دامی بازرسی نشده قدغن خواهد بود .

کشتارکنندگان وفروشندگان اینگونه گوشتها ومواد بازرسی نشده وقاچاق برای بار اول به ۱۰۰ ریال جریمهٔ نقدی وده روز حبس و برای بار دوم بپرداخت دو برابر بهای دام کشته شده یا مـواد بازرسی نشده جـزای نقدی ویکماه حبس و ممنوعیت دائم ازشغل خود محکوم خواهند گردید .

ماده ٦ ـ آئین‌نامه‌های مربوط باجرای این قانون و همچنین آئین‌نـامه های فنی مربوط ببازرسی گوشت ومواد خوراکی دامی و وظائف مخصوصه کارمندان فنی واداری وسایرکارکنان وتهیه کنندگان مواد گوشتی وخوراکی وغیره وسیلهٔ اداره کل دامپزشکی‌وزارت کشاورزی تهیه‌و باموافقت وزارت کشور ودادگستری وتصویب‌هیئت وزیران بموقع‌اجراء گذارده خواهد شد .

ماده ۷ ـ وزارت کشور ـ دارائی ـ دادگستری و کشاورزی هریك درحدود وظائف محوله مأمور اجرای این قانون میباشند .

درتاریخ ۲۲ر۱۰ر۱۳۲٤ جلسه‌ای باحضور نمایندگان وزارتخانه‌های بهداری کشور ـ دارائی ـ دادگستری ـ دامپزشکی کل این قانـون را بررسی و تقاضای اجرای آنـرا نموده‌اند وطرحی برای اصلاح ماده ۷ قانون تفتیش صحی حیوانات بشرحیکه دربالا ذکرشده است تصویب وپیشنهاد گردیده است

روی این طرح قانونی تصویب‌نامه‌ای‌درتاریخ۲۸ اسفند۱۳۲٤ ازهیئت وزراء گذشته است که قبلا در صفحه ۵۵ درج گردیده است و بـرای اینـکه دانشکده دامپزشکی‌نیزتشریك‌مساعی‌نماید شرحی‌بشماره ۶۹۹ر۲۲۹ درتاریخ ۲۲ر۱ر۱۳۲۵ بدانشگاه نوشته شده است .

بموجب این تصویب‌نامه بازرسی کشتارگاه تهران که تا این‌موقع با اداره دامپزشکی آرتش‌بود باداره دامپزشکی کل واگذار گردیده و درتاریخ ۱۱ر۲ر۲۵ کمیسیونی برای تحویل گرفتن کشتارگاه تهران معین و ضمن مراسله شماره ۲۲۲۱ر۷۸٤ درتاریخ ۲۱ر۲ر۱۳۲۵ نواقص را گزارش داده‌اند .

آئین نامه راجع بفرآوردهای دامی فرستاده بکشورهای بیگانه

ماده ۱ـ برای گرفتن گواهینامه صدور بازرگانان مطلقاً باید باندازه تعداد ومقدار کالای فرستاده که دردرخواست‌قید نموده گواهینامه مبداء تسلیم نمایند .

ماده ۲ـ تاریخ صدور گواهینامه مبداء روده نباید تجاوز از دو سال باشد . درصورتیکه ازبازرگانان اظهار نمایند مثلا ازپنج سال پیش روده را خرید نموده و بوسایل گندزدائی (ضدعفونی) ویا نگاهداری درنمك سلامت‌نگاهداشته است‌باید ازروی دفاترخرید تجارتخانه اثبات وواضح شود که واقعاً پنج‌سال قبل خریده‌شده. دراین صورت ممکن است گواهی مبداء های کهنه تجارتخانه را باطل نموده ودر عوض گواهی مبداء تازه صادر نمود .

ماده ۳ ـ بتمامی مأمورین این‌اداره دستور داده شدبرای کپون گواهی‌مبداء جداگانه صادر و بمراجعین تسلیم نمایند اظهارات بازرگانان دراینمورد (که می‌گویندازخارج این‌استان خریداری‌شده که برای کپون گواهی‌مبداء معمول نیست) ممنوع وپذیرفته نخواهد شد .

ماده ٤ـ تجار بنمایندگان خودشان دستور دهند درهر نقطه که کپون‌خرید مینمایند گواهی مبداء آنرا جداگانه تحصیل نمایند .

ماده ٥ ـ برای صدور پشم نشسته باید مطابق معمول گواهی مبداء مساوی‌با درخواست باشد .

ماده ٦ـ برای‌پشم‌های دباغی شده‌صدی ۳۰ وپشم‌های شسته‌صدی ۱٥ گواهی مبداء اضافه خواهد شد .

ماده ۷ـ برای پشم پوستهائی که بسلامبور آن گواهی صدور داده میشود بکار خانجات چرمسازی وسلامبورسازی بهریکعدد پوست $\frac{1}{4}$ + ۱ کیلو پشم محسوب و گواهی مبداء داده خواهد شد. بعضی از بازرگانان که بطور متفرقه پشم بخارجه حمل مینمایند باید از کارخانجات سالامبور ویا چرمسازی ویا محلی که پشم خرید نموده‌اند خودشان از فروشنده مستقیماً تحصیل گواهی مبداء نمایند.

ماده ۸ ـ بطور حد متوسط هر یکرشته روده گاوی ۳۵ متر محسوب خواهد شد.

ماده ۹ ـ درمواردیکه تجار از گواهی مبداء اضافه دارند مطابق دستور به‌امضای خودرئیس دراوراق گواهی‌های مبداء های سفید سابق که دراداره موجوداست یادداشت داده خواهد شد.

بخشنامه — مورخ ۱۵ر۷ر۳۰

برای اینکه تجار صادر کننده محصولات مربوط بدام سوء استفاده ننمایند لازم است مراکز مناطق ویا نواحی که گواهینامه مبداء میدهند بسته های روده‌را لاك ومهر یاپلمب نمایند تادرموقع صدور تصدیق اصلی دامپزشکی درمحلی که مال‌التجاره حمل بخارجه میشود باعث اشتباه نشود.

درسال ۱۳۱۶ بموجب بخشنامه‌ای دستور داده‌شده است گواهینامه مبداء روی اوراق چاپی (زرد وسبز) نوشته شود نسخه سبزرا آخرهرماه بمرکز بخش بفرستند ونسخه زرد را بایگانی کنند واگر ورقه چاپی نیست طبق نمونه زیر تنظیم کنند:

گواهی نامه مبداء

شماره ..... تاریخ .....

امضاء کننده زیر ..... متصدی منطقه / متصدی کشتار گاه ... گواهی مینماید... تعداد...

که توسط آقای ..... برای تجارتخانه / کارخانه .... واقعه.... خریداری‌شده است هنگام خرید بیماری واگیردار دامی دراین منطقه وجود نداشته است.

امضاء متصدی منطقه / متصدی کشتار گاه .....

بموجب آگهی مورخ ۱۳۱۶/۷/۲۶ بتجار وصادر کنندگان دامهای زنده و فرآورده های آنها تأکید شده است گواهینامه مبداء خریداری را باید دردست داشته باشند تا در موقع صدور گواهینامه جهت صدور بخارج دوچار اشکال نشوند.

(این آگهی پنج نوبت در جراید کثیرالانتشار تمام نقاط کشور درج گردیده است).

بخشنامه ۱۹۶۲۷ مورخ ۱۳۱۶/۱۰/۵

دامپزشکی ...

ازاین تاریخ صدور گواهینامه صدور جهت کلیه کالاهائیکه فاقد گواهینامه مبداء هستند اکیداً ممنوع است.

بخشنامه محرمانه مورخ ۱۳۱۶/۱۰/۲۰

دامپزشکی بخش .....

بطوریکه از باکو گزارش شده اشخاصیکه از مرض شاربن مرده اند انتشار بیماری از پوستهائی بوده که ازهمدان صادر شده لازم است بکلیه متصدیان مناطق ومأمورینی که گواهینامه دامپزشکی مبداء میدهند دستور دهید که فقط برای پوستهائی تصدیق دامپزشکی صادر نمایند که در کشتارگاه درموقع کشتار دام معاینه بعمل آمده و برای سایر پوستها حق دادن تصدیق نخواهند داشت.

بموجب بخشنامه مورخ ۱۳۱۶/۱۲/۲۶

دستور داده شده است « در مناطقیکه سیاه زخم شیوع ندارد گواهینامه صادر شود ».

ضمن بخشنامه مورخ ۱۳۱۸/۳/۸

تهیه گواهینامه مبداء تنظیم درخواست روی اوراق چاپی ومعاینه قبل از بسته‌بندی تأکید شده است.

ضمن نامه مورخ ۱۳۱۸/۷۳/۱۵ بمأمورین دامپزشکی دستور داده شده است برای پلمب کردن کالا های صادراتی دامی در گمرک حاضر شوند وپس از انجام

مقررات گمرکی وارزیابی بسته‌ها را پلمب و گواهینامه صادر کنند .

این دستور مواجه اشکالاتی شده زیرا منظوراز بازرسی ومعاینه‌داخل بسته‌است نه‌خارج وصورت ظاهر روی این اصل شرحی بگمرك نوشته شده و در آن متذکر گردیده‌است اولا اگر خسارتی ببازرگانان وارد آید کشاورزی مسئول نیست و ثانیاً گمرك باید محلی را در اختیار دامپزشکی بگذارد .

بخشنامه محرمانه   مورخ ۱۳۱۷ر۲ر۲۲

دامپزشکی....

در تعقیب دستور راجع بعدم صدور گواهینامه برای فرآورد هائی که فاقد گواهینامه مبداء هستند اشعار میدارد همانطور که مطلع و مسبوق میباشید مقداری از فرآوردهای دام (مثل روده و پوستهای دباغی شده - پوست بره نمك زده و ضد عفونی شده و پوستهای سالامبور) در کشور عمل شده یا نیمه عمل شده صادر میشود چون در تمام موارد نامبرده در موقع عمل آوردن فرآوردهای اشاره‌شده ضدعفونی نیز میشوند و بعلاوه چون قبل ازورود بکشور مقصد نیز عملیات دیگری که موجب ضد عفونی کامل آن است قبل از استفاده بعمل میآورند لـذا طبق تقاضای وزارت تجارت برای اینکه بصادرات کشور یکدفعه لطمه بزرگی وارد نیاید دستور داده‌می-شود که درموارد اشاره‌شده بازرسی کامل بعمل آمده در صورتیکه فرآوردهای بدون گواهینامه مبداء عمل شده یا نیمه‌عمل شده است گواهینامه‌صدور صادر شود و ضمناً نیز توصیه لازم بتقاضا کنندگان خواهید نمود تا رفته‌رفته تجار آشنائی کامل بطرز کار پیدا نمایند ولی درمورد فرآوردهای خام که هیچگونه عمل مقدماتی در باره آنها بعمل نیامده دستور شماره ۱۱۹٦۲۷ مورخ ۵ر۱۰ر۱۳۱٦ بقوه خود باقی و از صدور گواهینامه صدور بدون گواهینامه مبداء خود داری شود .

تلگرافی بعداً مخابره شده که در آن صریحاً دستور داده شده «برای روده مانع نشوید زودتر گواهینامه صادر نمائید » .

بموجب بخشنامه مورخ ۱۲ر٤ر۱۳۱۸ دستود داده شده است عـلاوه بر تعیین مقدار وزن فرآورد های صادراتی تعداد روده به (رشته) و تعداد پوست به (جلد) قید شود .

بخشنامه   موزخ ۱۳۱۸ر۶ر۱۸

دامپزشکی بخش ...

دراین موقع که اوراق چاپی گواهینامه مبداء فرستاده میشود لازم است دستورات زیررا بکلیه مأمورین خود کتباً ابلاغ نمائید که درموقع صدور گواهینامه مبداء رعایت نمایند :

۱ - صاحبان دام و فرآوردهای آن باید برای اخذ گواهینامه مبداء کتباً تقاضا نمایند .

۲ - بمحض وصول تقاضانامه متصدیان مناطق و یا مأمورین تلقیح موظف هستند فوراً برای رؤیت فرآورد مورد تقاضا رفته و پس ازبازدید جواب سئوالاتی که در گواهینامه‌مبداء شده‌است باحروف‌خوانا و با کمال دقت‌نوشته و امضاء‌نمایند.

۳- گواهینامه‌مبداء دردو نسخه‌تنظیم که‌یك‌نسخه‌آن درمرکز منطقه‌بایگانی ودیگری به‌تقاضا کننده تسلیم خواهد شد .

٤ - هریك ازمأمورین در دفتر مخصوص گواهینامه های مبداء راکه صادر میکنند باید ثبت نمایند .

۵ - برای دامهای زنده وفرآوردهای آنها که ازطرف مأمورین دامپزشکی بازدید نشده است گواهینامه مبداء داده نخواهد شد. متخلفین توبیخ و تعقیب خواهند شد .

در صفحه ۱۷۹ و ۱۸۰ نمونه گواهینامه داخلی و نمونه گواهینامه خاستگاه را درج مینمائیم.

(مدل گواهینامه داخلی)

گواهینامه دامپزشکی داخلی شماره ....

۱ - تاریخ .... ماه .... سال ....

۲ - محل صدور گواهینامه دامپزشکی ....

۳ - نام فرستنده .... نام خانوادگی .... نام بنگاه ....

٤ - نشانی فرستنده ....

٥ - ذکر مواد فرستاده شده ....

٦ - نوع ....

۷ - طریقه باربندی ....

۸ - تعداد بسته ها .... (باعدد وتمام حروف)

۹ - وزن خالص (به کیلوگرام) .... (با عدد و تمام حروف)

۱۰ - نشانی ها ....

۱۱ - از چه راهی حمل میشود ....

۱۲ - مقصد ....

۱۳ - متفرقه..

(تعداد پوست ، روده درقسمت متفرقه ذکر شود)

محل امضاء دکتر دامپزشك
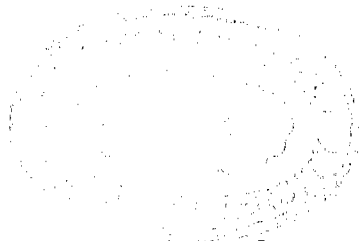
(درپشت ورقه)

دستور :

....

....

....

....

دامپزشکی بخش .... شماره ....

منطقه ....

گواهینامه خاستگاه

۱ ـ تاریخ .... ماه .... سال ....

۲ ـ محل صدور گواهینامه ....

۳ ـ فرستنده: نام............ نام خانوادگی .... نام بنگاه ....

٤ ـ آدرس فرستنده ....

٥ ـ نوع ....

٦ ـ تعداد ....

۷ ـ وزن غیر خالص ....

۸ ـ مبداء ....

۹ ـ ازچه راهی حمل میشود ....

۱۰ ـ مقصد ....

۱۱ ـ دریافت کننده نام .... نام‌خانوادگی .... نام بنگاه ....

۱۲ ـ متفرقه ....

محل امضاء مأمور دامپزشکی

بموجب آگهی که درتاریخ ۱ر۷ر۱۳۱۸ صادر شده است باطلاع مسافرینی که ازراه اتحاد جماهیر شوروی قصد سفردارند رسانده شده که برای دامهای زنده وطیور وفرآوردهای دامی ازقبیل پوست خز وروباه وسنجاب وبالشهائی که پردارد ویا لحافهائی که دارای پشم است ونمونه‌های چرم ولواینکه برای استفاده ومصرف شخصی باشد باید گواهینامه دامپزشکی تهیه کنند .

بخشنامه شماره ۲۱۳۴۶ مورخ ۲۹ر۱۲ر۱۳۱۸

اداره کشاورزی ...

طبق پیمان منعقده دامپزشکی باکشورهای بیگانه گواهینامه هـای صدور فرآورده باید بامضای دکتران دامپزشك ورؤسای دامپزشکی شهرستانهـا باشد و اشخاص غیرفنی حق امضاء ندارندلازم است که نمونه ازامضای رؤسای دامپزشکی شهرستانها بفوریت بفرستید که بمقامات مربوط معرفی و گواهینامه هـای نامبرده بامضای آنها صادر گردد .

بخشنامه شماره ۱۷۳۱ مورخ ۳ر۲ر۱۳۱۹

فرآورد های دامی که از نقطهٔ بهنقطه دیگر کشور برای مصرف کارخانجات داخلی حمل میشود گواهینامه مبداء لازم ندارند .

فرآوردهائیکه بمنظورصدور بکشورهای بیگانه مستقیماً ازهمان شهرستان صادرویا برای جمع آوری بشهرستان دیگری فرستاده میشود باید گواهینامه مبداء داشته باشند مراتب رابطریقیکه کلیه بازرگانان ومتصدیان کارمسبوق باشندباطلاع آنها خواهید رسانید .

درتاریخ ۲۰ر۲ر۱۹ بخشنامه بالاراجع بصدور گواهی مبداء تأکیدشده است.

ضمن بخشنامه مورخ ۷ر۶ر۱۹ صدورسه برك گواهینامه برای صدورفرآورد- های دامی ازطریق خسروی وبموجب بخشنامه مورخ ۱۳ر۷ر۱۳۱۹ صدور سه برك گواهینامه برای عبور ازطریق بندر شاهپور وخرمشهر دستور داده شده است .

مقررات مربوط به‌پلمب نمودن پوست

ضمن قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۱ درماده ۳۹ چنین مقرر گردیده است:

« ماده ۳۹ - بوزارت دارائی اجازه داده میشود که برای هزینه پلمب نمودن پوستهائی که در کشتارگاهها تحت نظر مأمورین دامپزشك بازرسی میشوند ازهر پوست پلمب شده ده دینار دریافت شود » .

ضمن بخشنامه‌های صادره طرزعمل دستورداده‌شده است که‌برای نمونه‌بذکر چند بخشنامه میپردازیم :

بخشنامه شماره ۱٦٦۱٤ مورخ ۱۸ر۱۱ر۱۳۲۱

اداره دامپزشکی ...

نظر باینکه طبق ماده ۳۹قانون متمم بودجه که به‌پیشنهاد این وزارت‌مورد تصویب قرارگرفته است برای تأمین هزینه پلمب نمودن‌پوستها ازاین پس برای‌هر پوست مبلغ ده‌دینار بوسیله مأمورین دارائی باید دریافت گردد .

بنابراین دستورفرمائید ازاین تاریخ ببعد کلیه پوستهائی که زیرنظر بازرس دامپزشك‌آن اداره در کشتارگاه بدست میاید پلمب نموده صورت پوستهای پلمب شده راهر روز به‌مـأمور دارائی اطلاع وگزارش کاملی از تعداد پوستهای پلمب شده درآخرهرهفته بآن اداره ارسال تاضمن گزارش ماهیانه باین اداره نیز اطلاع داده شود .

بخشنامه شماره ۱۷۹۹۸ مورخ۳ر۱۳ر۲۵

اداره دامپزشکی..................

پیرو بخشنامه ۱٦٦۱٤ مورخ ۱۸ر۱۱ر۲۱ هزینه پلمب کردن پوستهائی کـه در کشتارگاه بازدید می‌شوند بعهده تجار وخریداران پوست است وده دیناری که دریافت می‌شود فقط برای تهیه پلمب میباشد .

ازطرف رئیس اداره کل دامپزشکی

بخشنامه شماره ۱۹۱ مورخ ۸ر۱ر۱۳۲۲

اداره ...

صورتی ازمقدار پلمب وسیم مورد نیاز سالیـانه جهت پلمب نمودن پوست و همچنین تعداد ماشین پلمب کنی‌را ارسال دارید تابرای تهیه وارسال آنهااقدام‌شود.

بخشنامه شماره ۲۷۳ مورخ ۹ر۱ر۱۳۲۲

اداره ...

پیرو بخشنامه شماره ۱۷۹۹۸ مورخ ۳ر۱۲ر۱۲ برای روشن نمودن وضعیت پلمب کردن پوستهای کشتارگاه لزوماً متذکر میگردد :

۱ - پلمب نمودن پوست‌در کشتارگاه به‌تقاضای بازرگان باید صورت گیرد.

۲ - پلمب و سیم لازم جهت پلمب نمودن پوستها بـوسیله اداره دامپزشکی کل دراختیار ادارات کشاورزی ودامپزشکی گذارده خواهد شد .

۳ - هزینه پلمب نمودن مـانند مزد کارگر وغیره بعهده بازرگان وصادر - کنندگان پوست است .

٤ - ازهر پوست پلمپ شده مبلغ ده دینار بوسیله مأمور دارائی دریـافت و بخزانه کشور تحویل میشود .

بموجب ماده ۱۵ قـانون متمم بودجه سال ۱۳۲۲ که در صفحه ۹٦ عیناً نقل گردیده‌است بهای پلمب‌پوست به۲ریال ترقی داده شده‌است که‌ضمن بخشنامه‌شماره ۱۱۰۸۸ درتاریخ ۲۳ر۹ر۱۳۲۲ بتمام دامپزشکی‌ها اطلاع داده شده‌است وصورت احتیاج سیم وسرب ووسائل را خواسته‌اند وضمن بخشنامه‌های دیگر دستورات‌فنی داده شده که ذیلا بذکر نمونه ئی ازآن میپردازیم :

بخشنامه شماره ۱۲۸٦۲ مورخ ۱۸ر۱۱ر۱۳۲۲

اداره ....

چون برحسب ماده ۱۵قانون متمم بودجه ۱۳۲۲مقرراست‌ازهر پوست که‌در کشتارگاهها از طرف مأمورین دامپزشك معاینه و پلمب میشود دو ریـال بوسیله مأمورین‌دارائی‌وصول وازمحل این‌درآمدهزینه‌خریدسیم‌وپلمب‌ولوازم‌آزمایشگاه

دامپزشکی تأمین شود شایسته است در کلیه کشتارگاههائی که مـأمور دامپزشك کشتار روزانه‌را معاینه می‌نماید. ازهر پوستی (گاو - گوسفند - بز - شتر) اعم از اینکه پلمب شده ویاصاحبان آنها مایل به‌پلمب کردن نیستند دو ریال بابت معاینه بهداشت پوست بوسیلهٔ مأمور دارائی دریافت ویك‌نسخه صورت دریافتی روزانه‌را که‌بامضاء مأمور دارائی ومتصدی کشتارگاه میرسد ضبط نموده وآخر هرماه کلیه دریافتی راضمن گزارش ماهیانه ارسال دارید ضمناً صورت نیـازمندی یکساله سیم پلمب وماشین پلمب‌رابانضمام لوازم مورد نیازآزمایشگاه کشتارگاه وآزمایشگاه دامپزشکی راهرچه زودتر ارسال دارید تااز محل درآمد بالا تهیه گردد.

دراین زمینه دستوراتی از طرف وزارت دارائی نیز داده شده است که ذیلا بدرج آن میپردازیم:

بخشنامه شماره ۱۰۱۰۰ مورخ ۱۳۲۳/۸/۵

اداره دارائی ...

چون بواسطهٔ اشکالات موجوده دراکثر از شهرستانها و دفاتر تـابعه عمل وصول دو ریال هزینهٔ پلمب پوست موضوع ماده ۱۵ قـانون متمم بودجه ۲۲ بنحو مطلوب اجراء نگردیده است بنـابراین بمنظور رفع هرگونه ابهـام و اشکالات موجوده مراتب‌زیررا باجلب موافقت ادارهٔ کل‌دامپزشکی ابلاغ مینماید که دستور دهند بموقع اجراء گذارده شود:

۱ - بموجب ماده ۱۵ قانون متمم بودجه سال ۲۲ از کلیه پوست دامهائی که درکشتارگاه بوسیله مأمورین دامپزشك معاینه وپلمب الصاق میشود مبلغ دوریال بنام هزینه بازرسی وپلمب از کشتارگاه باید دریافت شود.

توضیح آنکه ماده ۲۹ قانون متمم بودجه سال ۲۱ موضوع ده‌دینـار هزینهٔ پلمب پوست طبعاً ملغی خواهد بود.

۲ - هزینهٔ پلمب پوست شامل کلیه پوستهای گوسفند - بز - گاو - گوساله - گاومیش اعم ازمصرف داخلی یاخارجی خواهد بود.

۳ - درنقاطی که‌درآمد کشتار سالیانه‌آن ازطرف ادارهٔ‌دارائی محل باجاره واگذار میشود هرگاه در اینگونه نقاط برای معاینه وپلمب کردن پوست مـأمور

دامپزشك وجود داشته باشد دارائی میتواند بادر نظر گرفتن تعداد کشتار روزانه‌و بااطلاع ادارهٔ‌دامپزشکی محل‌میزان وصولی هزینه پلمب پوست‌رانیز جداگانه به‌ـ اجاره واگذار نماید بدیهی‌است مأمور دامپزشك صورتی ازتعداد کشتارروزانه که پلمب الصاق مینماید برداشته وماه بماه باداره‌ٔ دارائی محل خواهد فرستاد .

٤ ـ درنقاطی که درآمد کشتار سالیانهٔ آن باجاره‌واگذار گردیده ولی‌مأمور دامپزشك برای معاینه والصاق پلمب پوست بجهاتی‌اعزام‌نگردیده دارائی محل‌درـ موقع تنظیم پیمان واگذاری اجاره درآمدکشتار باید ازمستأجر تعهد کافی بگیرد که بموجب آن متعهد شود ازتاریخی که مأمور دامپزشك برای معاینه پلمب کردن پوستهای کشتار بآن‌محل‌اعزام گردیده علاوه ازمالیات‌مقرره‌مورداجاره‌دوریال‌بابت هزینه‌پلمب‌تاآخرمدت اجاره باداره دارائی‌محل‌باتعیین‌تعداد کشتارروزانه بپردازد .

٥ ـ نسبت بنقاطیکه ازحیث وصول مالیات کشتار قصبه تشخیص داده شده و بواسطهٔ ناچیز بودن درآمد سالیانه اعزام مامور مخصوص‌برای جمع‌آوری مالیات کشتار بصرفهٔ دولت نبوده وداوطلبی هم‌برای اجاره کردن مالیات کشتارآن محل یافت‌نشود مالیات کشتار اینگونه قصبات بوسیلهٔ بخشدار ویـا دهدار محل وصول خواهد شد بدیهی‌است چنانچه مأمور دامپزشك برای پلمب کردن پوست کشتاراین گونه نقاط اعزام گردد دو ریـال هزینه پلمب پوست هم‌ضمن مالیات کشتار وسیله بخشدار ویا دهدار محل از کشتار کننده وصول خواهد شد .

٦ ـ نسبت بنقاطیکه اصولا ازحیث مـالیات کشتارقصبه تشخیص‌داده نشده ـ است ومالیات کشتارهم وصول نمیشودبدیهی است وصول‌دوریال هزینه پلمب‌پوست هم مورد نخواهد داشت .

٧ ـ درمورد پوستهای دامهـائی که بواسطه نبودن مأمور دامپزشك بعضی نقاط پلمب‌الصاق‌نگردیده‌وصاحب‌آن مایل‌باشدبنقطهٔ حمل ویا صادر نماید درموقع تقاضای‌صدورپروانه‌عبورباید‌قبلا دوریال‌هزینه پلمب‌پوست‌راباداره‌ٔ دارائی‌محل‌درـ قبال‌قبض‌رسیدرسمی‌پرداخته وبعد باارائه‌قبض‌رسیدپرداخت‌هزینه‌پلمب‌پوست‌ازادارهٔ کشاورزی‌محل تقاضای صدورپروانه نمایند بدیهی‌است‌صدور پروانهٔ عبورازطرف ادارهٔ کشاورزی‌شهرستانهامنوط‌باراائه‌قبض‌رسیدپرداخت‌هزینه‌پلمب‌پوست‌خواهدبود.

۸ ـ دوریال هزینه پلمب پوست باید درقبوض نمونه ۳۳۸ درستون صندی سه کشتار بعنوان (هزینه بازرسی وپلمب پوست) نوشته شود وطبق دستور ۳٤۰۳٤ – ۲۲ر۱۱ر۱٥ و۳٥۷٦٦ – ۲۳ر۱۱ر۲۲ درآمد ماهیانه‌را بحساب‌شماره ۳۰۳۸٤ بانك ملی مرکز بخزانه‌داری کل ارسال دارید.

۹ ـ ضمن پیمان منعقده واگذاری اجاره درآمد کشتار مستأجر باید متعهد گردد که قبلا محلی که دارای آب کافی باشدبرای تمرکز کشتار درنظر گرفته ودر ساعت معین شروع بکشتار ودر ساعت معین هم خاتمه دهد وپس ازخاتمه کشتار محل کشتارگاه‌راشست‌وشو وضدعفونی نمایند که‌موجب تولیدامراض‌مختلف‌نگردد.

۱۰ ـ کشتارکنندگان قبل ازمعاینه مأمور دامپزشك ازنظر بهداشت حق اقدام بکشتاررا نخواهند داشت زیرا مأمورین دامپزشك بایدهم دامهای زنده را و هم لاشه های گوشت‌را معاینه نمایند.

مقتضی است مراتب‌را بکلیه دفاتر تابعه ابلاغ و وصول‌این بخشنامه‌را اعلام فرمائید.

رئیس اداره مالیاتهای غیرمستقیم

بخشنامه شماره ۱۲٦۷۹ مورخ ۱۲ر۹ر۱۳۲٥

اداره پیشکاری دارائی استان ...

پیرو بخشنامه شماره ۱۰۱۰۰ تاریخ ۸ر٥ر۱۳۲۳ طبق ماده ۱٥ قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۲ هزینه‌پلمب باید فقط ازپوستهائی‌دریافت شود که‌بوسیلهٔ‌مأمورین دامپزشکی معاینه وپلمب الصاق شده باشد چون‌تاکنون ازپوستهای تهیه شده در‌ـ خارج ازکشتارگاهها نیز دو ریال هزینه مذکور گرفته شده خواهشمند است به‌ـ دارائیهای تابعه دستور فرمائید بوصول این بخشنامه بند ۷ بخشنامه ۱۰۱۰۰ تاریخ ۸ر٥ر۱۳۲۳راکان‌لم یکن تلقی وازدریافت هزینه پلمب‌پوستهای‌تهیه شده درخارج ازکشتارگاهها خودداری نمایند.

ازطرف رئیس اداره کل مالیاتهای غیرمستقیم

برای بحث درمواد بخشنامه ۱۰۱۰۰ کمیسیونی تشکیل شده که صورت جلسه آن ذیلا نقل میشود:

صورت جلسه

طبق دستور مقام وزارت کشاورزی بنابدعوتی که ازاداره کل مالیاتهای غیر مستقیم برای رسیدگی وتجدید نظر درمورد بخشنامه شماره ۱۰۱۰۰ موضوع وصول دوریال درآمد پلمب از پوستهائیکه در کشتارگاه معاینه و پلمب میشوند کمیسیونی درتاریخ ۲۲ر۱۰ر۲٤ باحضور آقایان ثقفی نماینده اداره مالیاتهای غیر مستقیم و آقایان دکتر کاظمی ودکتر سیامك در دفتر ریاست اداره کل دامپزشکی تشکیل وپس از مذاکرات لازم چنین تصمیم گرفته شد که بخشنامه مزبور بشرح زیر تصحیح وتجدید شده وبکلیه ادارات دارائی ودامپزشکی استانها و شهرستانها ابلاغ شود :

۱ ـ درماده ۲ جمله اعم از مصرف داخلی وخارجی حذف شود .

۲ ـ ماده ۷ چون سایر موارد را بی‌اثر میگذارد از بخشنامه حذف شود .

۳ ـ درماده ۸ دو ریال درآمد هزینه پلمب پوست باید در قبوض جداگانه نوشته شده وبدست صاحبان پوست داده شود .

نماینده اداره کل مالیاتهای غیر مستقیم ـ رئیس اداره دامپزشکی تهران ـ رئیس اداره امور کشتارگاهها ـ رئیس اداره کل دامپزشکی .

دستورات فنی دیگری که برای پلمب پوست صادر شده وضمن بخشنامه بتمام ادارات دامپزشکی ابلاغ گردیده‌اند متعدد میباشند وما برای نمونه چند دستور را ذیلا نقل می‌نمائیم :

بخشنامه شماره ٦٥٦٤ مورخ ۷ر٤ر۱۳۲٤

اداره دارائی استان / شهرستان

طبق ماده ۱۵ قانون متمم بودجه سال ۳۲۲ که اکنون نیز بقوت خود باقی‌است ۲ ریال هزینه پلمب پوست شامل پوست دامهائی می‌شود که در کشتارگاهها کشتار و بوسیله مأمورین دامپزشکی معاینه و پلمب شود بنا بر این بپوستیکه از بره‌های مرده وسقط‌شده بدست میباید هزینه پلمب تعلق نمیگیرد مقتضی است مفاد دستور بالارا بدارائیهای تابعه ابلاغ نمایند .

رئیس اداره مالیاتهای غیرمستقیم

بخشنامه شماره ۸۱۳۱ مورخ ۱۳۲۴/۷/۱۱

اداره کشاورزی

اداره دامپزشکی طبق قانون موظف است قبل از صدور گواهینامه بهداشت کالا و بخصوص پوستهائی که بخارج از کشور حمل میگردد مطمئن شود که صاحب کالا هزینه مربوطه را نیز پرداخته است یا خیر ودرصورت عدم پرداخت بصدور گواهینامه مبادرت ننماید مگر اینکه قبض پرداخت هزینه پلمب پوست را ملاحظه و دریافت دارند .

البته اداره گمرکات نیز ناچارند درصورتیکه اداره دامپزشکی و کشاورزی عدم پرداخت هزینه قانونی کالائی را بآنها تذکر دهد از صدور پروانه خروجی ممانعت بعمل آورند ودرصورتی که اداره دام پزشکی محل نسبت بپرداخت هزینه پلمب و با دردست داشتن قبض صادره در کشتارگاه گواهی نمایند برای صدور کالا اشکالی بنظر نمیرسد ولی درصورت عدم پرداخت هزینه قانونی پلمب پوست ناچار درموقع صدور گواهی نامه ودرصورتی که بدون توجه بپرداخت یاعدم هزینه مربوطه گواهی داده شده باشد بوسیله اداره گمرك باید صاحب کالا برای هر پوست ۲ ریال بدارائی پرداخت نمایند که دارائی محل بحساب درآمد پلمب پوست منظور نماید. خواهشمند است از نتیجه اقدامی که دراین مورد می نمایند اطلاع دهند.

اداره کل دام پزشکی

دارائی ۴۱۹۷۸ هزینه پلمب پوست بدامهائی تعلق می گیرد که بوسیله مأمورین دامپزشکی معاینه و پلمب الصاق شود ۱۶۲۶۵ .

اداره دارائی

چون بموجب تلگراف شماره ۱۶۲۶۵ مورخه ۹/۱۲/۱۳۲۴ اداره کل مالیات-های غیرمستقیم دو ریال هزینه پلمب پوست بدامهائی تعلق می گیرد که بوسیله مأمورین دامپزشکی معاینه و پلمب الصاق شود بنابراین مقتضی است چنانچه پوستهای کشتار آنحوزه معاینه و سیم و سرب نمیشوند ازدریافت هزینه پلمب پوست خودداری و مراتب را باین اداره اعلام دارید .

پیشکار دارائی استان نهم

بخشنامه شماره ۲۴۲۳/۸۶۶ مورخ ۱۳۲۵/۲/۲۵

اداره ...

طبق تصمیمی که در کمیسیون مورخه ۲۴/۱۰/۲ اتخاذ شده است تنا صدور دستور ثانوی فقط از پوستهائی که در کشتار گاه توسط مامورین دامپزشکی معاینه وپلمب می‌شود دوریال بابت هزینه پلمب پوست میبایستی دریافت شود .

رئیس اداره امور کشتار گاهها

بخشنامه شماره ۳۸۱۸/۱۳۷۷ مورخ ۱۳۲۵/۳/۲۰

اداره کشاورزی

عطف بنامه ۸۸۱/۵۹ مورخ ۲۵٫۲٫۱۵ اشعار می‌دارد. طبق ماده ۱۵ قانون متمم بودجه سال۲۲ درآمد پلمب پوست فقط بپوستهائی تعلق می گیرد که توسط مأمورین‌دامپزشکی‌بازرس کشتار گاه‌هامعاینه‌وپلمب‌الصاق‌شود. بنابراین‌درصورتی که درمحلی مأمور دامپزشکی جهت معاینه کشتار وجود نداشته باشد بدیهی است که وصول درآمد مزبور نیز دیگر معنی نخواهد داشت .

رئیس اداره امور کشتار گاهها

بخشنامه ۳۵۵۷/۱۳۰۰ مورخ ۱۳۲۵/۳/۱۵

اداره کشاورزی...

پیرو بخشنامه ۲۴۲۳/۸۶۶ مورخ ۲۵/۲/۲۵ نظر باینکه اداره کل مالیاتهای غیرمستقیم طی‌شماره ۱۵۷۶ مورخ ۲۵/۳/۲ اطلاع داده است که گرفتن ۲ریال از پوستهائیکه درخارج از کشتار گاهها تهیه شده است باقانون مغایرت و با الغاء ماده ۷ بخشنامه ۱۰۱۰۰ موافقت نشده است بنابراین لازم‌است درمورد پوستهائیکه‌در خارج از کشتار گاهها تهیه و بخارج حمل‌می‌شود درمقابل ارائه‌قبض رسمی‌پرداخت هزینه پلمب پوست دارائی محل گواهینامه مبداء مبنی برعدم‌سابقه بیماری سیاه‌زخم درمنطقه‌هائیکه پوست تهیه‌شده‌است صادر و بصاحبان پوست درمقابل تقاضای کتبی داده شود .

اداره امور کشتار گاهها

بخشنامه شماره ۱۶۳۲۹ مورخ ۱۳۲۵/۱۲/۵

اداره کشاورزی...

عمل پلمب پوست در کشتارگاه بوسیلهٔ مأمورین دامپزشکی پس از معاینه وحصول اطمینان ازسلامتی پوستها لازم و برای صدور گواهینامه‌های مبداء وصدور درمورد پوست های مربوط بکشتارگاه خواه پلمب پوستها موجود ویا در نتیجه عملیات دباغی وغیره شکسته وازبین رفته باشدمطالبه قبوض دارائی مبنی برپرداخت هزینه سیم وسرب ازصاحبان پوست حتمی ولازم است و نسبت به پوستهای خارج از- کشتارگاه نیز بایدازصاحبان پوست گواهینامه مبداء مبنی برسلامتی پوستها ازمحلی که پوست از آنجا بدست آمده است مطالبه شود البته درغیر اینصورت یعنی عدم ارائه قبوض دارائی پرداختی هزینه سیم وسرب (درمورد پوستهای حاصله در کشتارگاه) و گواهینامه مبداء (درمورد پوستهای حاصله درخارج از کشتارگاهها) بوسیله صاحبان پوست بهیچوجه نباید گواهینامه بآنها داده شود .

رئیس اداره کل اموردام-

بخشنامه شماره ۱۷۶۱۴ مورخ ۱۳۲۵/۱۲/۲۷

اداره کشاورزی...

بطوریکه مشاهده میشود اغلب گواهی نامه‌های مبداء که توسط بخشهای دام پزشکی صادر و بتجار و صاحبان فرآورده های دامی داده میشود دارای معایب ذیل است :

۱ - اغلب بامداد نوشته شده .

۲ - امضاء صادر کننده گواهی نامه خوانا نیست .

۳ - محل صدور گواهینامه معلوم نمی باشد .

٤ - مهر منطقه که گواهینامه از آنجا صادر شده ندارد .

٥ - تعداد عدل و وزن آنها معلوم نشده .

٦ - بجای اینکه نوشته بشوددرآمد پلمب پوست (درمورد پوستهای مربوطه بکشتارگاه) وصول گردیده است فقط چند نمره نوشته شده که غالباً تجار اظهار میدارند این نمره‌ها مربوط بقبوض مالیات پلمب پوست است .

۷ - برای گواهینامه‌ها چند روز اعتبار قائل شده‌اند که معلوم نیست مقصود از اعتبار چیست ؟

بنابراین خواهشمنداست دستور فرمایند مسئولین و متصدیان مربوطه‌درموقع تنظیم وصدور گواهینامه‌های مبداء دقت بیشتری معمول ودرزفع‌معایب‌مذکوردر-فوق اقدام نمایند وصول این بخشنامه را اطلاع فرمایند .

رئیس اداره کل امور دام

بخشنامه شماره ٤٦٣٨ مورخ ۱۳۲٦/۳/۱۷

اداره کشاورزی...

طبق اطلاع واصله ازاستان ۷ چون‌شهرداری شیراز برای صدور پوستهای نرم عوارض معین نموده واز اینرو تجار مقدار زیـادی پوست از آن استان بطور قاچاق‌خارج‌نموده و برای‌تهیه گواهی صدور (بدون‌داشتن گواهی مبداء) بشهرستان-های دیگر مراجعه مینمایند .

خواهشمند است دستور فرمایند ازدادن گواهینامه‌صدور بتجار برای‌پوست-هائیکه ازاستان ۷ تهیه‌شده و برگ گواهی مبداء نداشته ویاگواهی نامه هـائی که خط‌خوردگی داشته باشد ارائه‌میدهند خودداری نمایند .

رئیس اداره کل امور دام

بخشنامه شماره ٥۰٦۹ مورخ ۱۳۲٦/۳/۲۳

اداره کشاورزی...

خواهشمنداست دستور فرمایند درمورد کشتارگاههائی که درآمد پلمپ آن سالیانه باجاره واگذار میشود بلافاصله پس‌از عقد قرارداد اجاره رونوشت‌اجاره-بندی هریك از آنهارا باین اداره ارسال نمایند دراینصورت تفکیك وذکر اقسـاط ماهیانه درگزارشات ارسالی هرماه دیگر لزومی ندارد تنهاگزارش آمار کشتار درمحلهای مزبور کافی خواهد بود .

ازطرف رئیس اداره کل امور دام

بخشنامه شماره ۸۹۲۰ مورخ ۱۳۱٦/٦/۷

اداره کشاورزی...

خواهشمند است دستور فرمایند که کلیه بسته‌های مربوطه بفرآورده‌های دامی که بخارجه صادر میشود پس‌از اینکه با پلمب شکن پلمب شد گواهی صدور صادر نمایند و وصول این بخشنامه را اطلاع دهند.

از طرف رئیس اداره کل امور دام

بخشنامه شماره ۹۸۲۱ مورخ ۱۳۲٦/٦/۷

اداره کشاورزی...

چون در نظر است روی بسته‌های مربوطه بفرآورده های دامی که بکشورهای بیگانه حمل میشود توسط ادارات تابعه بامهر ویژه علامت گذاری شود لذا خواهشمند است دستور فرمایند تعداد شهرستانهای تابعه آن اداره که موقعیت صدور داشته و از آنجا فرآورده‌های دامی صادر میگردد بااسم تعیین نموده تا نشانی ویژه آن تهیه شده وارسال گردد.

رئیس اداره کل امور دام

طرح قانونی برای دریافت عوارض

طرحی بشماره ۴۹۲۸ درتاریخ ۲۸ر٤ر۱۳۲۸ بمجلس شورایملی تقدیم شده است که درصورت تصویب عایداتی برای اداره کل امور دام حاصل خواهد کرد.

مجلس شورای ملی

خاطر آقایان نمایندگان محترم مجلس شورایملی مستحضر است که یکی ازاهم وظایف وزارت کشاورزی مبارزه بابیماری های میکربی وانگلی دام و اصلاح نژاد و بازرسی محصولات دامی است که متأسفانه درحال حاضر بعلت فقدان اعتبار کافی انجام این وظیفه بنحو شایسته میسر نمیباشد برای جبران کسری اعتبار و اینکه تحمیلی هم ببودجه نشده باشد در نظر است که درموقع بازرسی فرآورده‌های دامی و تسلیم گواهینامه بهداشتی صادراتی عوارض ناچیزی ازصاحبان کالا دریافت و وجوه حاصله برای هزینه‌های مبارزه بابیماری واگیر واصلاح نژاد دام تخصیص داده‌شود

اینك طرح لایحه قانونی مربوط باین امر را تقدیم و تقاضای تصویب آنرا دارد .

نخست وزیر　　　　وزیر دارائی　　　　وزیر کشاورزی

ماده اول - برای مبارزه با بیماری های دامی و توسعه امور دامپروری و تکثیر دام و فرآورده های دامی بوزارت کشاورزی اجازه داده میشود از گواهینامه های بهداشت در موقع صدور دامهای زنده و فرآورده های دامی بکشور های خارجه که تحت نظر مأمورین دامپزشك بازرسی میشود در سالهای ۱۳۲۸ و ۱۳۲۹ مبلغی بشرح زیر دریافت و در حساب مخصوصی تحویل خزانه داری کل نمایند :

۱ : دامهای زنده	الف - دامهای درشت از هریك	۵۰ ریال
	ب - دامهای کوچك از هریك	۱۰ »
	ج - خوك از هریك	۲۰ »
۲ : گوشت	گوشت خوك نمك زده از هریك کیلو	۲ر۵۰ »
۳ : پوست	الف - پوست گاو و شتر و دامهای بزرك دیگر از هر جلد	۵ ریال
	ب - پوست گوسفند و بز خام و ساخته شده	۱ »
	ج - پوست نرم	۵ »
٤ : پشم	الف - کرك بز و شتر از هر کیلو	۱ »
	ب- پشم گوسفند »	۰ر۵۰ »
	ج - موی بز »	۰ر۵۰ »
	د - موی خوك »	۲ر۰ »
۵ : پر	پر طیور از هر کیلو	۱ »
٦ : روده	روده گاو و دامهای درشت از هر رشته	۰ر۵۰ »
	روده گوسفند و بز و دامهای کوچك از هر رشته	۰ر۲۵ ریال
۷ : ماهی و فرآورده های آن	الف- ماهی از هر قبیل و میگو از هر کیلو	۰ر۵۰ »
	ب - روغن ماهی »	۱ »

ج ـ کنسرو ماهی　　　از هر کیلو ۱ ریال
د ـ سایر فرآورده‌های ماهی وصدف « ۱ «

ماده دوم ـ وجوهی که بشرح بالا وصول میشود باتشخیص وزارت کشاورزی و نظارت وزارت دارائی مطابق ریز بودجه که وزارت کشاورزی پیشنهاد و بامضای وزارت دارائی ابلاغ خواهدشد منحصراً بمصرف مبارزه با بیماری‌های دامی و توسعه دامپروری و تکثیر دامها و فرآورده‌های دامی خواهد رسید.

تبصره ۱ ـ درآمد و هزینه مزبور همه ساله جمعاً و خرجاً ضمن بودجه کل کشور منظور خواهد شد.

تبصره ۲ ـ میزان عوارض مشخصه بالا ازسال ۱۳۳۰ ببعد برطبق پیشنهاد وزارت کشاورزی و تصویب هیئت وزیران تعیین ودریافت خواهد شد.

ماده‌سوم ـ وزارتین دارائی و کشاورزی مأمور اجراء این‌قانون میباشند.

نخست‌وزیر　　　وزیر دارائی　　　وزیر کشاورزی

شماره ۴۹۰۳/۱۲۹۱　　　مورخه ۱۵/۲/۲۳

آگهی

بموجب بند ۳ از ماده ۷ قانون تفتیش صحی حیوانات باطلاع عموم میرساند صادرات محصولات حیوانی ذیل باید بطریقیکه ذکر میشود بار بندی شود:

پیه آب کرده	دربشکه یاصندوق یالاوك
روده کم‌نمك	در بشکه یالاوك
روده خشك نمك‌زده آماده	در صندوق یاسبد یا بشکه
پشم وموی خوك واستخوان وشاخ وسم	در کیسه یابشکه

چنانچه طبق دستور فوق محصولات حیوانی مذکور باربندی نشده باشند تصدیق صحی دامپزشکی داده نخواهد شد.

رئیس کل کشاورزی

شماره ۲۲۹۶۳　　　مورخه ۱۵/۸/۱۳

اعلان

تعقیب اعلان شماره ۴۹۰۳/۱۲۹۱-۱۵/۲/۲۳ راجع بطریقه باربندی محصولات

حیوانی که طبق بند۳ ازماده ۷ قانون تفتیش صحی حیوانات منتشر شده باطلاع عموم میرساندروده‌های کم نمك که برای فرستادن بخارجه باربندی میشود علاوه برطریقه که دراعلان مزبور ذکرشده است تجارذینفع میتوانند درصندوق آهن‌سفید بطریق باربندی برای امریکا تهیه نمایند .

بخشنامه مورخ ۱۳۱۶/۶/٤

دامپزشکی بخش

نظر باینکه‌برای حمل‌روده های کم‌نمك بمقصداتحاد جماهیرشوروی‌موافقت شده است که علاوه بر باربندی که‌درقرارداد دامپزشکی تعیین‌شده (بشکه ولاوك) باربندی درصندوق آهن‌سفید نیزمانعی نخواهد داشت لازم است بوسیله آگهی که مینوت آن ضمیمه است‌موضوع را به اطلاع بنگاه‌ها وتجار صادر کننده برسانید .

آگهی مبنی براین‌موضوع درتعقیب آگهی شماره۲۲۹۶۳ مورخه۱۳۱۵/۸/۱۵ صادر گردیده است .

مقررات و قوانین مربوط بانحصار پاره‌ای از کالاها

بموجب تصویب‌نامه شماره ۵۹۰۰ مورخ ۱۳۱٤ر۸ر۱۵ انحصار صدور پوست بز و گوسفند خشك نمك‌زده بشرکت سهامی پنبه وپشم وپوست واگذار شده‌است.

بموجب تصویب نامه شماره ۵۹۰۰ مورخ ۱۳۱۵ر۱ر۱ انحصار صدور پشم بشرکت سهامی پنبه وپشم وپوست اعطاء شده است .

بموجب تصویب‌نامه شماره ۱۰۳۰۷ مورخ۱۳۱۵ر۸ر۲۱ صدور پوستهای‌نرم بانحصار شرکت سهامی صادرات کل پوستهای نرم واگذار شده است .

بموجب تصویب‌نامه‌ایکه درتاریخ۱۳۱٦ر٤ر۲۹ ازهیئت وزیران گذشته‌است تصویب‌نامه بالا ملغی وضمناً برای اصلاح نژاد گوسفند و ازدیاد پوست اجازه داده شده است اداره کل گمرکات درموقع صدور پوستهای نرم معادل پنج در صد قیمت آنرا بعنوان حق انحصار اخذنماید. برای دریافت این حق نرخ عمده فروشی بازار داخله تعیین گردیده است .

از بخشنامه‌شماره ۱۰۲۰٤ مورخ ۱۳۱۹٫٦٫۲۳ استفاده میشود که شرکتها و تجاری که باوزارت دارائی قراردادهائی برای صدور پوست و پشم امضاء کرده‌اند حق صدور را دارند و این موضوع نیز از آگهی که در تاریخ ۱۳۱۹٫۱۰٫۳۰ دراطلاعات درج شده استفاده میشود .

بازرسی کارخانجات کالباس سازی

درتاریخ ۲۸ اسفند ۱۳۲٤ صورت جلسه‌ای در وزارت اقتصادملی تنظیم و بر-حسب آن دستورات لازم برای بازدید کارخانه‌های کالباس‌سازی وسایر مواد گوشتی تهیه گردیده است که بموجب قسمت پنجم در ۷ ماده اصلاحاتی که باید بشود صورت داده شده است وزارت کشاورزی دراین زمینه آئین‌نامه وتصویب‌نامه هـای لازم - را گزارش داده است .

بازرسی شیر قوطی‌ها در گمرك

شماره ۲٦۳۷ مورخ ۲٦٫۳٫۱٦

موضوع گواهی بهداشت

طبق ماده ۸ تصویب‌نامه شماره ۳۲۰۰ مورخ ۲۵٫۱٫۱۲ ابلاغیه‌شماره ۵۱۹٦/۲۳۲۰ مورخه ۲۵٫۱٫۲۹ ازلبنیات ومشتقات آنها باید گواهینامه بهداشت مطالبه‌شود نظر باینکه شیرمایع وخشك محفوظ درقوطی درموقع خودمطابق اصول بهداشت تهیه میشود بعقیده این‌اداره محتاج بگواهی بهداشت نمیباشدمتمنی‌است درصورت‌موافقت مراتب‌را تأیید فرمائید .

اداره گمرك

طی شماره ۸٤٤۸ مورخ ۲۵٫۵٫۲۷ دستورداده‌شده‌است آنچه برای‌مصرف شخصی همراه دارند معاف و برای بقیه گواهینامه مبداء لازم میباشد .

تقلب در مواد خوراکی

در مورد تقلباتی که در مواد خوراکی می شود از قوانین جزاء برای تعقیب

متخلفین میتوان استفاده کرد از نظر اهمیت بذکر این مواد میپردازیم :

موادی از قوانین جزاء که از آنها میتوان در بازرسی موادغذائی و تعقیب مرتکبین تقلب در خرید و فروش و یاماهیت مواد غذائی استفاده کرد عبارتند از :

ماده ۲۴۲ ـ کسیکه بواسطه اشاعه مجعولات و یا اعلانات بی‌اصل و مجعول یا گران خریدن اجناس زیاده بر نرخ معین نزد فروشندگان یا بواسطه مرافعه و اتفاق بین مالکین قیمت اجناس و امتعه یا بروات و اسهام و امثال آنرا زیاد بر نرخ عادله ترقی یا تنزل دهد بحبس تأدیبی از دو ماه تا یکسال و بتأدیه غرامت از سی الی سیصد تومان و یا بیکی از این دو مجازات محکوم خواهد شد .

اگر اقدامات مذکور نسبت بغلات و ارزاق و اشیاء ضروریه عمومی باشد ضعف مجازات مزبور مجری خواهد شد .

ماده ۲۴۴ ـ (اصلاح شده درمرداد ۱۳۱۰)

الف ـ رقابت مکارانه ممنوع و مرتکب بحبس تأدیبی از سه ماه تا شش ماه و بمجازات نقدی از صد تا پانصد تومان و یا بیکی از این دو مجازات محکوم خواهد شد .

رقابت مکارانه عبارت است از اینکه تاجری برای انصراف مردم از خرید یا استعمال متاعی مشابه متاع خود بوسیله اسباب چینی یا نسبت های کذب یا بطور کلی بهر وسیله متقلبانه دیگر متوسل شده و بطور مستقیم یا غیر مستقیم تلویحاً یا تصریحاً درصدد معیوب یا نامرغوب جلوه دادن آن متاع برآید .

ب ـ هر کس جنسی را بجای جنس دیگر قلمداد کرده یا کم بفروشد و بطور کلی هر کس مشتری را از حیث کمیت یا کیفیت بیع فریب دهد بحبس تأدیبی از یك الی ششماه و بتأدیه غرامت از ده الی صد تومان و یا بیکی از این دو مجازات محکوم خواهد شد و اگر عمل مزبور نسبت بفلزهای قیمتی یا عیار آنها یا احجار کریمه باشد مرتکب بیك الی سه سال حبس تأدیبی و پانصد الی پنج هزار تومان غرامت و یا بیکی از دو مجازات محکوم میگردد .

مجازات اخیر درباره کسانی نیز مقرر است که اشیاء نوساخته را بجای اشیاء عتیقه

قلمداد و مشتری را فریب دهند .

ماده واحده _ قانون مجازات پیشه‌وران و فروشندگانیکه کالای خود را مخفی یا گران میفروشند .

پیشه‌وران و صاحبان مهمانخانه‌ها و رستورانها و اغذیه فروشها و فروشندگانی که کالای خود را گران‌تر از نرخی که دولت یاشهرداری معین مینماید بفروش رسانند یا بمنظور گرانفروشی و تخلف از نرخ مقرر از فروش خودداری کنندیا کالای خود را در دکان یا مغازه یاخانه یاجای دیگر پنهان کرده و مخفیانه بفروشند یاظاهراً با نرخ معمولی و باطناً گرانتر از نرخ مقرر بفروش برسانند یـا از وزن مقرر کمتر بفروشند و یا بواسطه داخل کردن مواد خارجی در کالا تقلب کنند برای دفعه اول پنجاه الی دویست ضربه شلاق که ازروزی پنجاه ضربه تجاوز ننماید یا به ۱۱ روز الی سه‌ماه حبس تأدیبی یا به ۲۰۱ الی یکهزار ریال غرامت محکوم میشوند ودرصورت ارتکاب مجدد بحدا کثر کیفر شلاق و یکی از کیفرهای دیگر مقرر دراین قانون و بمحرومیت ازشغل خود از یکماه تاسه ماه محکوم میگردند و بعلاوه محل کسب آنها (باستثناء نانوائی وقصابی) ازیکماه تاسه ماه تعطیل میشود .

بیماریهای واگیری خطرناک دام

قبل ازتصویب قانون تفتیش صحی حیوانات ازمجلس شورایملی هیئت‌وزراء درجلسه دوشنبه ۱۹ تیرماه ۱۳۱۲ نظامنامه پلیس صحی حیوانی را در ۱٤ ماده تصویب کردند که بموجب ماده ۱ ـ امراض حیوانی مسری خطرناک که مشمول مقررات این نظامنامه میباشند عبارتند از :

۱ ـ طاعون در کلیه حیوانات نشخوار کننده .

۲ ـ ذات الریه مسری در گوسفند .

۳ ـ آبله در گوسفند و بز .

٤ ـ تب برفکی در گاو و گوسفند و بز

٥ ـ مشمشه سراجه درحیوانات یکسم (اسب ، الاغ ، قاطر) .

٦ ـ سیاه زخم ـ جرب ـ پیروپلاسموز (وامراضیکه بوسیله تریپانوزم تولید

میشود ازقبیل دورین وغیره) در کلیه حیوانات اهلی .

ماده۲ - رئیس اداره کل فلاحت میتواند کلیه امراضی که در این نظامنامه اسم برده نشده ودرآتیه خطرناك ومسری تشخیص داده شود پس از تصویب هیئت وزراء جزو صورت مذکور محسوب واعم نامند .

بعداً قانون تفتیش صحی حیوانات بتصویب رسیده است و بموجب بخشنامه زیر اسامی بیماریهائیکه باید در گزارشات قید شود تعیین گردیده است :

بخشنامه اداره دامپزشکی کل مورخ ۸ر۱۰ر۱۳۱۶

لازم است دراوراق آمار ماهانه بیماریهای دام که بمرکز میفرستید بیماریهای مهم راکه درصورت پیوست نوشته شده دریك ورق وسایر بیماریهارا در دو برك جداگانه ذکر نمایند .

رئیس دامپزشکی کل

۱ - طاعون گاوی ۲ - پری پنومونی مسری گاوها ۳ - جرب ٤ - پولوروز ٥ - لنفانژیت مسری اسبها ٦ - تب تاولی ۷ - سیاه زخم علائمی ۸ - دورین ۹- سیاه زخم ۱۰ - پاستور لز بزها ۱۱- باربن ۱۲ - آبله۱۳ - بیماریهای طیور ۱٤ - هاری .

صورت جلسه کمیسیون مشمشه

پیرو تصویب آئین نامه مبارزه بامشمشه ودورین ازهیئت وزیران کمیسیونی مرکب ازرئیس اداره دامپزشکی آرتش - رئیس شعبه فنی اداره اصلاح نژاد و تربیت اسب ورئیس دامپزشکی کل کشور تشکیل و برنامه مبارزه بطریق ذیل تصویب گردید :

۱ - برای تشریك مساعی دراجرای آئین نامه نامبرده درمواقع لازم کمیسیونی مرکب ازرئیس اداره دامپزشکی آرتش نماینده اداره اصلاح نژاد رئیس دامپزشکی کل کشور تشکیل و تصمیمات لازم اتخاذ خواهد گردید .

۲ - مبارزه مشمشه ودورین در کشورشاهنشاهی تدریجی و بدینجهت از نقطه نظر جغرافیائی واهمیت مبارزه بهقسمت های چندی تقسیم و عمل مبارزه به ترتیب

از نقطهٔ شروع و پس از سیردر تمام کشور بهمان نقطه ختم میشود .

٤ - برای تقسیم کشور بیشتر از حدود طبیعی استانها و شهرستانها استفاده میشود بطوریکه پس‌از اتمام مبارزه دریك قسمت عبور ومرور دام بآنجا غیرمیسر ویا خیلی مشکل‌باشد تابدین‌ترتیب از نقطه نظرفنی حتی‌المقدور ازقسمتهای‌مبارزه نشده جدا گردد . تقسیمات کشور از نقطه‌نظر مبارزه وترتیب تقدم آنها در مبارزه بقرار ذیل خواهد بود :

الف - شهرستانهای سواحل شمالی محدود به : از شمال دریای خزر - از جنوب رشته جبال البرز، ازمغرب کوههای خلخال وازمشرق بمغرب کوههای‌مراوه خطسیر مبارزه ازشرق بغرب وازشهرستان گرگان شروع خواهد شد .

ب - استان ۳و٤ محدود به : ازشمال مرز شوروی - ازمغرب ترکیه و عراق ازشرق کوههای خلخال - ازجنوب کوههای شمالی کردستان .

ج- استان پنجم‌مشتمل بر کردستان‌و کرمانشاهان ولرستان وهمدان محدود به : ازشمال رشته جبال البرز- ازجنوب کویر جنوبی قم - ازمشرق حدود شرقی دامغان - ازمغرب گردنه های کوهین واسدآباد .

هـ - استان نهم خراسان محدود به : از شمال مرز شوروی - از مشرق مرز افغانستان - از جنوب حدود جنوبی بیرجند و زابل - از مغرب حد شرقی دامغان و کویر .

و - استان‌دهم اصفهان محدود به : ازشمال حدجنوبی شهرستان قم -ازمشرق بکویر - ازمغرب حد غربی کوههای بختیاری - از جنوب حدشمالی استان هفتم .

ز - استان ششم خوزستان محدود به: ازشمال کوههای جنوبی لرستان - از مغرب مرزعراق - ازجنوب‌شط‌العرب وخلیج فارس- ازمشرق حدغربی استان‌هفتم .

ح - استان هفتم فارس وبنادر محدود به : از شمال حد جنوبی استان دهم اصفهان - از جنوب بخلیج فارس - ازمغرب حد شرقی استان ششم - ازمشرق حد غربی استان هشتم .

ط - استان هشتم کرمان ومکران محدودبه : ازشمال بکویر وحد جنوبی زابل‌وبیرجند - ازجنوب‌خلیج فارس - ازمشرق مرز بلوچستان - ازمغرب حدشرقی

استان هفتم.

۴ - مبارزه درهیچ قسمتی شروع نمیشود مگراینکه طبق صورت بالا در- قسمت مقدم آن خاتمه یافته باشد - درقسمتهای مبارزه شده ازورود دام نوع اسب جلوگیری خواهد شد مگر درمواقع ضروری واستثنائی آنهم باداشتن گواهینامه سلامت وانجام مقررات بهداشتی.

۵ - مبارزه درهر قسمت ازطرفی که درقسمت همسایه مبارزه آن خاتمه یافته شروع وبعد مقابل آن قسمت ختم خواهد شد.

۶ - کمیسیونهای فنی معاینه وتشخیص حداقل مرکب ازسه کارمند فنی است که یکی از آنها ازطرف اداره کل کشاورزی وریاست کمیسیون راعهده دار خواهد بود. دونفر دیگراز اداره دامپزشکی آرتش واداره اصلاح نژاد وپرورش اسب تعیین خواهند گردید.

رئیس دامپزشکی آرتش	نماینده اداره اصلاح نژاد	رئیس اداره دامپزشکی کل کشور

این صورت جلسه درتاریخ ۱۱/۶/۱۳۱۹ مورد موافقت رئیس کل کشاورزی قرار گرفته ولی بمرحله عمل تاکنون نرسیده است ودستوری ضمن بخشنامه که در پائین درج میشود صادر وشروع عمل را طبق برنامه به آینده موکول کرده است :

بخشنامه ۱۲۹۵۵ — مورخ ۱۴/۸/۱۳۱۹

کشاورزی..

دامهائی که علائم ظاهری بیماری مشمشه دارند باید طبق ماده چهارم قانون تفتیش صحی حیوانات مصوب ۲۵ شهریور ماه ۱۳۱۴ اعدام گردند. اجرای قانون مبارزه با بیماری مشمشه که بتصویب رسیده وباید طبق برنامه مصوب بتدریج در استانها انجام شود مربوط بدامهای مشکوك به بیماری مشمشه است که باید بیماری آنها بوسیله مالئینا سیون تشخیص داده شود وبرای این منظور طبق برنامه باید منتظر بود که تلقیح مالئین درآنجا شروع شود.

رئیس دامپزشکی کل

همکاری بین پزشک و دامپزشک

بخشنامه وزارتی — مورخ ۱۳۱۶/۹/۱

دامپزشکی بخش ...

طبق تقاضای اداره کل بهداری لازم است بکلیه مأمورین دامپزشکی حوزه خود دستور دهید که هرموقع بیماری بین دامها مشاهده شد که قابل انتقال بانسان باشد به بهداری محل اطلاع دهند.

رئیس اداره دامپزشکی کل

اجازه فروش ادویه بدامپزشکان

شماره ۳۳۴۲۰ — مورخ ۱۳۱۵/۳/۲۱

هیئت وزراء درجلسه ۱۸ خرداد ماه ۱۳۱۵ برحسب پیشنهاد اداره کل فلاحت تصویب نمودند که :

۱ — بیطاران دیپلمه میتوانند ادویه که برای انجام حرفه بیطاری مورد احتیاج باشد خواه سمی وخواه غیرسمی درمقابل تسلیم نسخه خریداری نمایند.

۲ — توسعه مطالعات بیطاری وسرمسازی حصارك میتواند ادویه شیمیائی و رنگهای مورد احتیاج خودرا از خارجه وارد نماید.

مبارزه با امراض حیوانی

هیئت وزیران درجلسه مورخ ۱۳۲۵/۴/۱ بنابر پیشنهاد وزارت کشاورزی تصویب نمودند فوراً مبلغ هشت‌ملیون ریال برای مبارزه باامراض حیوانی دراختیار وزارت کشاورزی گذارده شود. بوزیر کشاورزی اجازه داده میشود بمسئولیت خود هزینه‌های فوری را انجام‌داده و بعداً رسیدگی‌های لازم توسط وزارت‌دارائی بعمل آید.

بخشنامه شماره ۵۱۰۹ — مورخ ۱۳۲۵/٤/۱۹

اداره

باستناد ماده ٤ قانون تفتیش صحی حیوانات مصوبه ۲۵ شهریور ماه ۱۳۱٤ نظر باینکه بیماریهای واگیر خوك دراغلب نقاط از کشور دیده شده است از این

تاریخ عبور ومرور خوك بوسیله خط آهن ویا کامیون ویا وسائل دیگر درسراسر کشور قدغن میباشد مگر آنکه دامهای نامبرده مورد معاینه سرویس دامپزشکی محل واقع و گواهینامه سلامتی همراه داشته باشند .

رئیس اداره کل امور دام

طرح قرارداد دامپزشکی

بنا بتمایل ممالك شرق میانه بمنظور حمایت اقتصاد ملی هر یك از این کشورها در باره پرورش وازدیاد دام ومحافظت دامها اززیان بیماریهای واگیر وهمچنین بمنظور مبارزه مؤثری برضد کلیه بیماریهای واگیر دامی کشورهای شرکت کننده دراین کنگره نمایندگان خودرا بشرح زیر تعیین نموده‌اند :

دولت مصر

دکتر ابراهیم قدری بیك

دکتر اسماعیل ابوبکر خلیفه

شاهنشاهی ایران

دکتر محمد درویش

دکتر محمد کاظمی

دولت عراق

سرگرد ر . شادویك

دکتر حسن اوقاتی

دکتر صادق خیاط

جمهوری لبنان

دکتر ادوارد نعمه

دولت عربستان سعودی

شایق عبداله الخیال
کاردار دولت عربستان
سعودی در بغداد

جمهوری سوریه

دکتر فائز الطالع

دولت ترکیه

دکتر احسان اکهون

دکتر تورکت ارکون

شرق اردن

دکتر کمال عزة الظاهر

این نمایندگان از تاریخ ۳۰ نوامبر ۱۹۴۶ در بغداد جمع شده وپس از بررسی قراردادی که در ۲۷ ژانویه ۱۹۳۸ بامضاء رسیده بود برای سهولت درامر ترانزیت وتجارت دامها ومحصولات دامی بین کشورهای شرکت کننده تغییرات لازم در آن داده وبا راهنمائی موادمندرجه درقرارداد دامپزشکی ژنو مورخ فوریه ۱۹۳۵ نسبت بطرح قرارداد زیر موافقت حاصل نمودند .

مـاده ۱

۱ ـ ورود دامها ومحصولات دامی وهرچیز دیگری که باعث انتشار بیماری‌های واگیردریکی از کشورهای پیمان کننده گردد باید ازمحلهای مرزی وسرحدات کشورهم مرز بشرح زیرانجام گیرد :

عراق	ایران
خانقین	قصر شیرین
رایات	خانه
پنجوئین	بانه
التنومه	خرمشهر

عراق	ترکیه
زاخو	جیرزه
عمادیه	شکورجاه

عراق	سوریه
موصل (ربیعیه)	تل کوچك
سنجار	دیوازور
عانه	البوکمال

عراق	شرق اردن
الوطبیه	ایخ‌فور

عراق	عربی‌سعودی

وضع فعلی باقی بماند

ترکیه	سوریه
تیپل	اعزاز
کارکامیش	جرابلس
کوبان‌بی	الباب
نوسائیبین	تل کوچك
ریحانلی	حلب

اصلاحیه	حلب
اردو	الادقیه
ترکیه	ایران
کوبوغ	بازرگان
شرق اردن	عربستان سعودی

بوضع فعلی باقی میماند

شرق اردن	سوریه
الرامته	درعه

۲ ـ نقطه‌های مرزی از حیث تعداد محل ممکنست تغییر یافته و یا اینکه محل‌های دیگری پس از جلب موافقت کشورهای ذینفع واطلاع سایر کشورهای پیمان کننده بنقاط فعلی اضافه گردد.

و برای انجام منظور فوق کشورهای ذیعلاقه بایستی در نقاط مرزی یاد شده در بالا و بندرگاههای آزاد واردات وصادرات شروع بتنظیم و برقراری ایستگاه‌های بهداشتی بنمایند و این امردر مدت یکسال پس از عقد قرارداد باید شروع شده بشرط اینکه درمدت سه‌سال حاضر شده و در اختیار قسمتهای دامپزشکی مربوطه گذارده شود.

۳ ـ حمل و نقل دامها بوسیله اتومبیل ـ راه آهن ـ وهوائی از تمام مراکز دامپزشکی درداخله کشور مجازمیباشد و این‌مراکز بمنزله پستهای بهداشتی‌مرزی بوده ودر آنها دامها باید بدواً تحت‌نظر بهداشتی و بصورت مجزا قـرار گیرند در مدت حمل ونقل دامها بایستی از تماس ومجاورت با سایر دامهـا ومحصولات دامی محفوظ بوده ودراولین پست دامپزشکی کشور وارد کننده مورد بازرسی‌بهداشتی قرار گیرند.

ماده ۳

دامها ومحصولات دامی که برای صدور یا بطور ترانزیت از کشور خـارج می‌کردند بـاید دارای گواهینامه رسمی بهداشتی ازدکتر دامپزشکی که ازطرف دولت برای این‌منظور تعیین شده باشد.

ماده ۳

گواهینامه بهداشت باید بزبان کشور صادر کننده و بیکی از دو زبانهای فرانسه یا انگلیسی - وطبق دو نمونه زیر تهیه شود :

نمونه ۱ - برای دامهای زنده

نمونه ۲ - برای محصولات دامی

نشانی‌ها وعلائم اسب وقاطر درظهر ورقه باید نوشته‌شده یااینکه درجدولی تنظیم و پیوست گواهینامه باشد گاو- گاومیش بایدعلامت گذاری شده و نوع علامت عیناً در گواهینامه ذکر گردد .

مدت اعتبار گواهینامه بهداشت برای دامها منتهی تا ۱۵ روز در کشورصادر کننده خواهد بود .

ماده ۴

دامهای نامبرده‌شده در گواهینامه بهداشت‌وهمچنین محل‌اولیه دامها و نواحی اطراف‌آن تاشعاع ۷۰ کیلومتر بایدعاری ازبیماریهای واگیردار زیر باشند .

الف - طاعون گاوی - طاعون اسبی - بلوتونك گوسفند - طاعون مرغی بیماری نیوکاستل پرندگان

تاششماه بعدازاعلان خاتمه بیماری وبرداشتن قرنطین

ب - ذات‌الریه مسری گاوان

یکسال بعد از خاتمه بیماری

ج - تب‌برفکی- آبله گوسفندان- آبله بزی- ذات‌الریه مسری بزان-عوارض دیفتری وآبله و وبای مرغان ازمدت۶۰ روز بعد از اعلان خاتمه بیماری .

ماده ۵

هاری- بسك‌و گربه گواهینامه بهداشت داده‌نمیشود مگراینکه دارای علائم بیماری هاری نبوده ومظنون به‌بیماری هاری نباشند .

جرب - بدامهائیکه مبتلا بجرب بوده ویا مجاور بادامهای مبتلا باین بیماری باشند تاهنگامی که خطرسرایت بیماری رفع نشده باشد گواهینامه بهداشت داده نخواهند شد .

مشمشه ـ اسبها وقاطرهائی که بخارج کشور میروند باید تزریق مالئین شده ودر ورقه گواهینامه بهداشت تاریخ وطرز آزمایش ذکرشود مدت اعتبار گواهی‌نامه تزریق مالئین یکماه خواهد بود .

دورین ـ به‌دامهای یك سمی گواهینامه بهداشت داده نخواهد شد مگر اینکه در روز امتحان دارای علائم بیماری نبوده ومظنون به‌بیماری دورین نباشند .

سل ـ گاوهائیکه برای تولید نسل بکار میروندباید تزریق‌توبرکولین شده باشند ودر گواهینامه بهداشت تاریخ تزریق وطریق آن‌ذکر گردد بشرط اینکه‌از تاریخ تزریق توبرکولین بیش‌از یکماه نگذشته باشد. مدت اعتبار این گواهینامه ازتاریخ تزریق خواهد بود .

بروسلوز گاوان ـ بزان و گوسفندان که برای تولید نسل بکار میروند بایستی ازنظر این بیماری بطریق سرود یا گنوستیك موردآزمایش قرار گرفته و در گواهینامه بهداشت ذکر گردد بشرط اینکه از تاریخ آزمایش یکماه بیشتر نگذشته باشد .

سیاه‌زخم ـ دامهائی که برضدبیماری سیاه‌زخم‌تلقیح نشده‌اند باید ٤٨ ساعت تحت نظر گرفته شوند .

ماده ٦

بمحض انتشار یکی ازبیماریهای اسم برده شده دربند (الف) و(ب) از ماده ٤ درناحیهٔ ازیکی کشورهای طرف پیمان سایر کشورها مجازخواهند بود(بموجب قوانین دامپزشکی محلی) ازورود یاعبور دامها ومحصولات دامی‌وهمچنین اشیائی که ممکنست باعث سرایت‌بیماری گردند تاخاتمه خطر سرایت ممانعت بعمل‌آورند وهمچنین حق خواهند داشت واردات را محدود نمایند .

ماده ۷

الف ـ هنگامی که محلهای عبور در همسایگی یکدیگر واقع شده باشند بازرسی دامهائی که بخارج صادر می گردند بوسیله دکتر دامپزشك دولت وارد کننده ودر خاك دولت اخیرالذکر بعمل خواهد آمد .

درموقعی که یك‌بیماری واگیر بوسیله این دو نفر دکتر دامپزشك تشخیص

داده‌شده دامهادرقرنطینه گذارده‌شده‌وتحت نظارت کشورصادر کننده قرارخواهند گرفت و حمل این دامها صورت نمیگیرد مگربا موافقت سرویسهای دامپزشکی دو کشور .

ب ـ هنگامی که پستهای مرزی ازیکدیگر دور باشند بازرسی دامهابوسیله دکتر دامپزشك کشور وارد کننده (بموجب قوانین جاریه در کشور خود) انجام میگیرد .

درصورت بروزیکی از بیماریهای مسری دامپزشك کشور وارد کننده بدون فوت وقت اقدام لازم واحتیاطی بعمل آورده ومراتب را بدامپزشك کشور صادر کننده اطلاع خواهد داد .

ج ـ هنگامی که تعداد دامها ـ علائم ویا نشانیهای آنها باآنچه که در گواهی‌نامه بهداشتی ذکرشده است‌مطابقت نداشته باشد بایستی قوانین محلی بموقع‌اجراء گذارده شود .

ماده ۸

طرفین پیمان متعهد میشوند که مواد دامی زیر را بشرط اینکه گواهینامه بهداشت دامپزشکی همراه باشند قبول نمایند .

الف ـ انواع گوشت ـ گوشتهای تهیه شده ـ محصولات‌تازه‌دامی ـ ماهیها ـ شیر ومشتقات‌آن .

ب ـ پوستهای خام ـ نمك‌زده ـ خشك‌شده ـ یاآهك زده .

ج ـ شاخها ـ پشمها ـ ناخن ـ چنگال ـ دندانها ـ استخوانهای خشك‌یاجوشیده

د ـ پشمهای خشك ـ بقایای پشم وپشمهای حاصله ازدباغی ـ موهای خشك دامهای مختلف کار نشده وانواع پر ها .

هـ ـ زوده ـ معده ـ مثانه‌های خشك یا نمك‌زده .

و ـ بهرطریقی که مواد برای صدور تهیه شده باشد (صندوق ـ چلیك ـ کیسه عدل وغیره) باید مطابق دستورات بهداشتی دامپزشکی باشد .

ماده۹

طرفین پیمان‌با ترانزیت دامها ـ پرندگان ـ ومحصولات مختلف دامی‌موافقت

مینمایند بشرط اینکه کشور ترانزیتی حق داشته باشد قبل از امضاء گواهینامه دامپزشکی مبداء آنهارا مورد بازرسی قرار دهد بعلاوه کشور ترانزیتی باید روی همین گواهی-نامه تصدیق نماید که دامها از یك محیط آلوده‌ای عبور ننموده‌اند.

دامها - پرندگان و محصولات دامی که فاقد گواهینامه بهداشت دامپزشکی باشند طبق مقررات قوانین کشور ترانزیتی بـا آنها رفتار شده ودر اینحال برای محصولات دامی گواهینامه بهداشت دامپزشکی داده نخواهد شد.

ماده ۱۰

الف - نرده‌ها ووسائلی که برای حمل دامها یا محصولات دامی بکارمیرود و همچنین اشیائیکه ممکنست دراین‌مورد باعث سرایت بیماری شوند بایستی پس از مصرف تحت نظر سرویس دامپزشکی مربوطه تمیز وضد عفونی شوند.

ب - درمورد بروز بیماری طاعون اسبی وبلوتونك در گوسفندان درهریك از کشورهای پیمان کننده کشور مربوطه بایستی طیارات راقبل ازپرواز بامحلول-های مؤثر ضدعفونی وبخار دهند تااینکه مگس وپشه وسایر حشراتی کـه بـاعث انتشار این‌دو بیماری میگردند معدوم شوند.

این عمل بایستی تحت نظارت وسرویس دامپزشکی کشور ذینفع انجام گیرد.

ماده ۱۱

پیمان کنندگان موافقت مینمایند که دراول و ۱۵ هرماه مجله بهداشتی دام-پزشکی متحدالشکلی‌را بدوزبان (زبان کشوری ویکی ازدو زبـانهای فرانسه و انگلیسی) چاپ ومنتشر نموده ومستقیماً بامقامات‌دامپزشکی یکدیگر مبادله نمایند.

درموقع بروز بیماری همه گیریکه طبعاً زیان‌آور بوده و بسرعت‌شایع‌می-گردند وقبلا نیز وجـود نداشته است سرویسهای دامپزشکی مواظبت مینمایند که بوسیله تلگراف مستقیماً یکدیگر را مطلع نموده وخاتمه بیماری را نیز تلگرافی اعلام نمایند.

ماده ۱۲

منطقه مرزی که تحت بازرسی بهداشتی دامپزشکی مخصوصی قراردارد از هر مرزی بعمق ۱۵ کیلومتر خواهد بود وطرفین متعاهدین بایستی‌صورتی ازشهرها

و دهات و تعداد دامهای ب ه دراین منطقه وجود دارند تهیه نمایند .
متصدیان دامپزشـ نطقه مرزی درموقع ضرورت اطلاعات مربوط به
بیماری دامی را که گزار وجب مقررات دامپزشکی کشور خـود اجباری
میباشد فوراً در کوتاه‌تر اطلاع طرف مقابل میرسانند .

ماده ۱۳

کلیه اختلافات حـ دامپزشکان مناطق مرزی توسط دو نفر نمایندگان
مخصوص سرویسهای دام مرکزی که ازطرف هریك از کشور های طرف
پیمان انتخاب میشوند حل شد .
اگر بین متعاهدین درمورد تغییر یااجرای این قرارداد حاصل شددر .
اینصورت حل اختلاف بـ ی مرکب ازدو نفر دکتردامپزشك ازهر يك از-
کشورهای ذیعلاقه محول شد وچنانچه این اختلاف بطریق رضایت بخش در
کمیسیون فوق مرتفع نـ موافقت یکدیگر يك نماینده ازیکی از کشورهای
امضاء کننده قرارداد د هد شد که تصمیم اوقطعی خواهد بود .

ماده ۱۴

امضاء ومبادله ایـ رچه زودتر دربغداد بعمل خواهدآمد این پیمان يك
ماه بعداز تاریخ مبادله ء وبرای مدت سه سال اعتبار خواهد داشت و خود
بخود برای مدت سه‌سا دید می‌یابد مگر اینکه یکی ازطرفین شش ماه قبل
ازاتمام مدت مقرره انتـ را اطلاع دهد این اطلاع قبلی باید بوسیله یادداشت
کتبی ورسمی بعمل آیـ
طرفین متعاهدین بمنظور تکمیل وتغییرات مفیدی دراین پیمان سخن-
رانی هائی برقرار نمایـ

ماده ۱۵

طرح این قراردا ردادهای مربوطه قبلی رادر بین متعاهدین لغو مینماید.

نمونه شماره ۱ شماره ....

گواهینامه بهداشتی دامپزشکی

۱- روز.................... ماه .... سال..............

۲- محل صدور گواهینامه..

۳ - نام کامل فرستنده ....

٤ - آدرس فرستنده ....

٥ - نوع و قسم دام ....

٦ - تعداد دام (بحروف) ....

۷ - علامت ....

۸ - محل صدور دام..

۹ - پست عبور مرزی ....

۱۰ - محل و پست مقصد ....

۱۱ - تاریخ و طریقه آزمایش اسبها و گاو..

۱۲ - مدت اعتبار این گواهی نامه منتهی ۱۵ روز در کشور صادر کننده خواهد بود .

امضاء کننده زیر.... دامپزشك رسمی تصدیق مینماید که دامهای نامبرده شده دراین گواهینامه در مرز جداگانه تحت بررسی قرار گرفته وعاری ازهر نوع بیماری مسری بوده اند .

امضاء مهر سرویس دامپزشکی

نشانی اسبها (بپشت ورقه یا برگهای پیوست رجوع شود)

نمونه شماره ۳ شماره ....

گواهینامه بهداشت دامپزشکی فرآورده های دامی

۱- روز .... ماه .... سال ....

۲- محل صدور گواهینامه ....

۳ - آدرس فرستنده ....

۴- نوع و قسم فرآورده ها ....

۵ - نوع (طریقه و تهیه) ....

۶ - بسته ....

۷ - تعداد تکه ها ....

۸ - وزن اجمالی ....

۹ - علامت ....

۱۰ - محل و مبداء فرآورده ها ....

۱۱ - محل صدور فر آورده ها ....

۱۲ - پست عبور مرزی ....

۱۳ - مقصد ....

۱۴ - تذکرات اضافه ....

امضاء کننده زیر .... دکتر دامپزشك رسمی

تصدیق مینماید که مواد یادشده بالااز محلهائی تهیه گردیده که عاری از هر نوع بیماری مسری بوده و با اصول بهداشت دامپزشکی وفق میدهد.

امضاء مهر سرویس دامپزشکی

تذکرات کنگره

۱ ـ سپاسگذاری از دولت مصر برای کوشش قابل تقدیریکه درباره‌مبارزه برضد بیماری طاعون اسب مبذول داشته است .

۲ ـ چون بقرار معلوم در بعضی از کشور ها بازرسی فرآورده هـای دامی بوسیله پزشکان انجام میگیرد واین عمل اساساً مربوط بدامپزشکی است لذا بکشور- های تعهد کننده پیشنهاد شود که هرچه زودتر این وضع را اصلاح نمایند .

۳ ـ چون مشاهده شده‌است که درپارهٔ از کشورهای تعهد کننده امور دام- پزشکی فاقد سازمان اداری مستقلی میباشند بایستی درخواست شود که این سرویس- ها استقلال داشته ومستقیماً تابع وزیر باشند البته‌این امراز نظرسهل وآسان‌نمودن گردش وجریان اموراداری وتسریع امورفنی واجرای کارها ومرجوعات مربوطه در کوتاه ترین وقت بسیار مفید بوده و مقام وحیثیت این سرویس را بطور قـابل ملاحظه‌ای بالا خواهد برد .

بخصوص که این تصمیم در قرارداد دامپزشکی ژنو مورد قبول عموم واقع گردیده است .

٤ ـ بطوریکه مشاهده میشود درپارهٔ از کشورهـای تعهد کننده پرورش و تربیت دامها ـ شیلات ـ کشتارگاهها تابع جمعیت غیر دامپزشك میباشند چـون این کارها جزو عملیات اختصاصی دامپزشکی است باید درخواست نمود که این قسمتها منبعد زیرنظر مقامات دامپزشکی اداره گردد .

٥ ـ کنگره موافقت نمود که‌مازاد محصولات بیولژیکی هریك ازمتعاهدین بین کشورهای پیمان کننده مبادله شده ودرصورت امکان از دکتران دامپزشك در مواقعی که بیماری واگیرداردریکی‌ازاین کشورهابروزمینمایداستفاده‌شود. کنگره دامپزشکی متشکله دربغداد از کوشش قـابل ملاحظه‌ای که دولت مصر در کمال موفقیت برای ریشه کن نمودن بیماری طاعون اسبی مبذول داشته و باینوسیله باعث نجات این‌ثروت در کشورهای همسایه شده است سپاسگذاری مینماید .

بغداد- ۱٤ دسامبر ۱۹٤٦

طرح قانونی مبارزه با بیماری سل و بروسلوز دام

مجلس شورای ملی

بطوریکه خاطر نمایندگان مستحضر است درطی چندسال اخیر دو بیماری خطرناك دام که یکی بیماری سل و دیگری مرض بچه اندازی و اگیر که همان بروسلوز یا تب مالت دامی است مخصوصاً در بین گاوهای اطراف تهران شایع وروز بروز توسعه پیدا می کند.

چون این دو بیماری علاوه برزیان اقتصادی هنگفت که در نتیجه تقلیل شیر و تلفات حیوانات جوان تولید می نمایداز نظر انتشار بیماری وسرایت بانسان نیز بی اندازه خطرناك میباشد و اقدام اساسی برای جلو گیری ازاین دو بیماری بدون مقررات قانونی مخصوص امکان پذیر نیست طرح پیوست مشتمل بر ۷ ماده تقدیم و تقاضای تصویب آنرا دارد.

نخست وزیر　　　　وزیر دادگستری　　　　وزیر کشاورزی

قانون مربوط بجلو گیری از بیماری سل و بچه اندازی واگیردار (بروسلوز) دام

ماده ۱ـ وزارت کشاورزی مجاز است بمنظور جلو گیری از شیوع بیماریهای سل و بچه اندازی واگیردار (بروسلوز) دام درهر ناحیه از کشور که شروع این امر ووسایل کار اجازه دهد باآگهی قبلی پانزده روزه کلیه گاو داریها را مستقیماً زیر نظر گرفته حیوانات را شماره گذاری وبهر وسیله صلاح میداند برای تشخیص حیوانات بیمار اقدام نماید.

ماده ۲ ـ مالکین دامها مکلفند کلیه دستورات وزارت کشاورزی مربوط به بهداشت دام ـ جدا کردن حیوانات سالم ـ ضدعفونی کردن اماکن ومراعات شرایط بهداشت درساختمان اصطبل و سایر اقدامات بهداشتی را مراعات نمایند ولی کلیه اقدامات مربوط به تحت نظر گرفتن دامها و تشخیص بیماریها و همچنین مایه کوبی حیوانات برضد بیماری در صورتیکه لازم تشخیص شود بوسیله وزارت کشاورزی برایگان صورت خواهد گرفت.

ماده ۳ ـ درصورتیکه وزارت کشاورزی کشتار ویا اعدام حیوانات مبتلا را ضروری تشخیص دهد باین عمل اقدام خواهد نمود وبرای جبران خسارت دامدار غرامتی که حد اکثر میزان آن از ۵۰ درصد زیان حقیقی دامدار بیشتر نخواهد بود

از محل اعتبارات مخصوص مبارزه با بیماریهای واگیردامی پرداخت خواهد گردید.

ماده ٤ - وزارت کشاورزی بمالکین دام که دستورات فوق را اجرا نمایند پس ازسالم‌شدن اصطبل گواهی نامه لازم تسلیم خواهد نمود ودرصورتیکه ازاجرای این دستورات استنکاف نمایند علاوه برجرائم پیش‌بینی شده درماده ٥ ممکن است فروش محصول آنهارا موکول به‌جوشاندن وسالم ساختن آن بهر طریق دیگر که صلاح باشد نموده ویا بکلی فروش آنرا ممنوع نمایند.

ماده ٥ - بمنظور تهیه‌شیر سالم و نظارت برفروش شیر ومحصولات لبنی‌در هر شهر وزارت کشاورزی بهمکاری‌شهرداری هرمحل موظف‌است سازمانی‌برای فروش شیر سالم با سرمایه کافی تأسیس و بـاین ترتیب در قیمت‌و بهـداشت شیر و محصولات لبنی نظارت نماید

ماده ٦ - متخلفین ازمقررات این‌قانون محکوم بحبس ازده‌تاصد روز و یا جزای نقدی از پانصد تا پنجهزار ریال ویا هردوآنها خواهند گردید.

ماده ٧ - نظامنامه‌های مربوط باجرای این قانون بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید ووزات کشاورزی ودادگستری مأمور اجرای آن میباشند.

نخست‌وزیر　　　وزیر دادگستری　　　وزیر کشاورزی

طرح قانون پیوستگی ایران بسازمان F . A . O

مجلس شورای ملی

از آنجائیکه آگهی‌ازاوضاع کشاورزی بین‌المللی واطلاع‌از پیشرفتهائیکه سایر ملل در قسمت کشاورزی حاصل نموده اند از نظر اصلاحاتیکه بایستی در کشاورزی کشور ایران اجراشود مفید است از این‌نظر عضویت ایران درسازمان خواربـار و کشاورزی ملل متحد فوق‌العاده‌ضروری بوده و با توجه باینکه ایران یکی از دول عضو سازمان ملل متحد میباشد وازچهل‌سال‌قبل‌نیزعضوانجمن‌فلاحتی بین‌المللی رم که فعلا انجمن F . A . O جانشین آن‌شده بوده است علیهذا بمنظور عضویت ایران درسازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد ماده واحده بشرح زیر تنظیم و تقاضای تصویب آنرا دارد:

ماده واحده - بموجب این قانون بوزارت کشاورزی اجازه داده میشود که بسازمان بین‌المللی خواربار و کشاورزی F . A . O ملحق وحق مشارکت‌سالیانه-

را طبق اساسنامه سازمان مزبور پرداخت نماید .

صید ماهی

طرح اولیه لایحه قانون صید درآبهای ساحلی وآبهای داخلی ایران

ماده ۱ - حق‌صید ماهی و مروارید و موجودات دیگر آبهای ساحلی ایران که عرض آن برحسب قانون مصوب ۲٤ تیر ۱۳۱۳ معین گردیده‌وهمچنین دردریاچه‌ها ورودخانه‌ها وسایر آبهای‌داخلی ایران منحصراً باتباع ایران و کشتیها وجهازها وسایر وسائل صید ایران‌تعلق دارد ومؤسسات وشرکای خارجی از حق صیددر آبهای ساحلی وملی ایران ممنوعند مگر بااجازه دولت ایران .

ماده ۲ - وزارت دارائی با رعایت این قانون و تعهدات بین‌المللی و داخلی دولت ایران مقررات جامع و کامل‌راجع بصید ومیزان‌عوارض‌ومجازات متخلفین از مقررات مربوطه‌وضع خواهد کرد. وزارت دارائی‌مجاز خواهد بود عملیات صید را محدود بمدت معین نموده وآنرا بطور موقت یابرای همیشه ممنوع سازد مقررات مزبور پس ازجلب نظر وزارت کشاورزی ووزارت کشور و تصویب هیئت وزراء بموقع اجراء گذارده خواهد شد .

بموجب نامه‌شماره ۱۹٦٥۰ شرحی بوزارت‌دارائی بمضمون زیر نوشته‌شده‌است :

با درنظر گرفتن اینکه تاکنون قانونی راجع به‌تعیین حدود آبهای ساحلی ایران دردریاها ازلحاظ‌حق صیدماهی ومروارید وسایر موجودات آبی‌وضع نشده‌است‌چندماه‌قبل طرحی ازطرف‌این وزارتخانه تنظیم‌و بوزارت امورخارجه‌فرستاده شدتا ازنظر قوانین وسوابق بین‌المللی و روابط با دول همجوار اظهار نظر نمایند بعداً کمیسیونی مرکب ازنمایندگان وزارت امور خارجه ودارائی و کشاورزی‌در وزارت امورخارجه تشکیل و پس ازمطالعه طرح مزبور قرار شد لایحه کاملتری تنظیم وپیشنهاد گردد اینك طرح جدیدی راکه بوسیله این وزارتخانه تنظیم گشته ارسال وخواهشمند است هرچه زودتر موافقت خودرا اعلام نمایند تا جهت اظهـار نظر قطعی بوزارت امور خارجه فرستاده شود بطوریکه ملاحظه میفرمایند هدف اصلی‌لایحه تقدیمی‌این است که آبهای‌ساحلی‌مارا ازتجاوزصیادان خارجی‌محافظت نماید وحدودآبهای‌ساحلی راکه منحصراً باید باصلاحدید دولت‌ایران بهره‌برداری شود بطور صریح تعیین کند. عرض آبهای ساحلی طبق قـانون مصوب سال ۱۳۱۳

و نظر وزارت امور خارجه ۶ میل دریائی پیش بینی شده و کیفر ساده و طرز اجرای روشنی نیز در نظر گرفته شده است که نظیر آن در ممالك خارجی نیز وجود دارد.

وزیر کشاورزی

طرح تکمیل شده بشرح زیر است:

شماره ۱۹۶۵۱۰ مورخ ۱۳۲۷/۱۱/۲

لایحه اخیر قانون صید در آبهای ساحلی و آبهای داخلی ایران

بمنظور تنظیم امور صید و حفظ ذخایر ماهی و سایر موجودات آبی مقرر میشود:

ماده ۱ – حق صید ماهی و مروارید و موجودات دیگر آبی در آبهای ساحلی ایران که عرض آن بموجب قانون مصوب ۲۴ تیرماه ۱۳۱۳ شش میل دریائی (۱۱۱۱۲ متر) معین گردیده همچنین در دریاچه‌ها و رودخانه‌های داخلی منحصراً باتباع ایران و کشتیها و جهازها و سایر وسایل صید ایران تعلق دارد و اتباع و مؤسسات و شرکت‌های خارجی حق صید در آبهای ساحلی و آبهای داخلی ایران راندارند مگر باجازه دولت ایران.

تبصره ۱ - درصورت ایجاب حفظ نسل ماهی و مروارید و سایر موجودات آبی دولت ایران میتواند صید آنها را درمنطقه که عرض آن بیش از ۶ میل دریائی خواهد بود جهت خارجی‌ها ممنوع اعلام نماید.

ماده – هر نوع جهاز صیادی خارجی (کشتی - جهاز - قایق - بلم وغیره که در این قانون فقط باسم جهاز خوانده میشود) درمنطقه آبهای ساحلی ایران اقدام بصید ماهی و سایر موجودات آب بنماید متخلف شناخته شده توقیف خواهد شد و ماهی و سایر موجودات آبی صید شده و تور و آلات دیگر صیادی آن بنفع دولت ایران ضبط و ازطریق مزایده بفروش خواهد رسید. بعلاوه از هر جهاز بادبانی متخلف از ۱۰۰۰ تا ۳۰۰۰ ریال و از هر جهاز موتوری متخلف ۱۰۰۰۰ تا ۳۰۰۰۰ ریال بنفع دولت ایران جریمه گرفته خواهد شد.

تبصره ۱ – درصورتی که صاحبان جهاز تامدت دو هفته جریمه معین شده را نپردازند جهاز بطریق مزایده فروخته خواهد شد و ازمبلغ آن جریمه مقرر برداشته می شود.

تبصره ۲ – ضبط ماهی و موجودات دیگر آبی صید شده و آلات صید جهاز متخلف و تعیین میزان جریمه درحدودی که درهمین ماده ذکر شده و فروش ماهی و موجودات دیگر آبی صید شده و فروش جهاز صیادی طبق تبصره ۱ این ماده بوسیله کمیسیونی مرکب از نمایندگان وزارت کشاورزی و دارائی و کشور در هر محل طبق

صورت مجلس انجام میگیرد .

تبصره ۳ - وجوهیکه طبق همین مـاده وصول خواهد شد بوسیله وزارت دارائی وصول و با نظر وزارتین دارائی و کشاورزی بمنظور اجرای این قانون بمصرف خواهد رسید .

ماده ۳ - وزارتین کشاورزی ودارائی مجاز خواهند بود که هر گونه مقرراتی که جهت انجام این قانون ضروری با شد تنظیم و پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجراء بگذارند .

۶- قوانینی که شامل دامپزشکان میشود و باید از آن استفاده گردد

کارشناسی

کارشناسی عبارت ازاینستکه اشخاصی را که متخصص درفنی میباشند مأمور بررسی درامری نموده ومتخصصین پس از بررسی نتیجه مطالعه خودرااعلام دارند . اشخاصیکه باین سمت تعیین میشوند کارشناس نامیده میشوند .

درمعاملات مربوط بحیوانات و کلیه دعاوی که ایجاد میشود دامپزشك بعلت تخصصی که دارد میتواند بعنوان کارشناس تعیین گردد .

در این مورد ماده ۲۹ قانون کارشناسان رسمی مصوب ۲۳ بهمن‌ماه ۱۳۱۷ که‌میگوید.« هر گاه‌درفن معینی کارشناس‌رسمی نباشددادگاههاوپارکه‌ها ومقامات صلاحیت‌دار میتوانند هر موقع که احتیاج بانتخاب کارشناس در آن فن داشته‌باشند از بین کسانیکه‌شغل وحرفه ومعلومات آنها مربوط بآن‌فن‌باشد یك‌یاچند نفرمعتمد را بسمت کارشناس‌انتخاب کنند. کارشناسانیکه باین‌ترتیب انتخاب‌میشوند بایددر پیشگاه دادگاه یاپارکه انتخاب کننده مقامات صلاحیت‌دار ومطابق ماده ٥ سوگندیاد کنند وازحیث تخلف‌تابع مقررات انتظامی کارشناسان رسمی‌هستند ودرصورت‌استنکاف ازقبول کارشناسی بدون عذرقانونی موردتعقیب واقع‌شده بیك‌الی سه‌سال محرومیت ازاشتغال پیشین بشغل یاحرفه‌مربوط محکوم خواهدشد» صراحت دارد وباستناد آن هردامپزشکی میتواند دردعاوی مربوط بدامها بعنوان کارشناس انتخاب گردد .

کارشناسان بردو دسته‌تقسیم میشوند: کارشناسان‌رسمی و کارشناسان غیر رسمی.

درتمام‌نقاط‌عالم‌برای دعواهای‌مربوط بدواب بخصوص که قوانینی‌مخصوص به‌بیماریها

وجود دارد کارشناسان رسمی دامپزشك درهریك ازحوزه‌های وزارت داد گستری انتخاب میگردند که بایستی درایران نیزعملی گردد. بموجب اطلاعاتی که بدست آورده‌ام تاکنون نه بعنوان کارشناس رسمی بلکه کارشناس غیر رسمی هم ازوجود دامپزشك استفاده نگردیده و بدون شك این عدم توجه مربوط به بی اطلاعی مقامات دادگستری است. درهرصورت ازنظر اینکه قانون راجع بکارشناسان رسمی مصوب ۲۳ بهمن ماه ۱۳۱۷ باید مورد استفاده قرار گیرد بذکر آن میپردازیم :

قوانین مربوط بکارشناسان رسمی بشرح زیر است:

ماده۱ ـ درحوزه‌هائیکه وزارت دادگستری اعلام میکند هر وقت رجوع بکارشناس لازم باشد دادگاهها وپارکه‌ها وهر مقام رسمی دیگر باید منحصراً از بین کارشناسان رسمی انتخاب کنند .

تبصره ـ درهر مورد که تعیین کارشناس مطابق قانون بااصحاب دعوی است طرفین درصورت تراضی میتوانند ازغیر کارشناسان رسمی انتخاب نمایند .

ماده ۲ ـ شرایط کارشناسان رسمی ازقرار زیراست :

۱ ـ داشتن تخصص کامل درعلم یافنی که داوطلب کار شناسی در آن هستند .

۲ ـ داشتن بیش از ۲۰ سال .

۳ ـ عدم شهرت بفساد اخلاق وتجاهر باستعمال مسکر و افیون .

٤ ـ نبودن تحت ولایت وقیمومیت .

۵ ـ عدم محکومیت بجنایت ومحکومیت بجنحه که مستلزم محرومیت ازشغلی است که تخصص درآن دارند وهمچنین عدم محکومیت بکلاه برداری وخیانت در امانت وسرقت وورشکستگی بتقلب وجنحه‌های مذکور دراین قانون .

٦ ـ عدم محکومیت بانفصال ابد ازخدمات دولتی .

ماده۳ـ ترتیب دعوت وانتخاب کارشناسان رسمی درآئین نامه وزارت دادگستری معین میشود .

ماده ٤ ـ کارشناسانی که تحت تعقیب جزائی برای جرائم مذکور در شق ۵ از ماده۲ قرار بگیرند ازشغل کارشناس رسمی معلق میشوند. مقصود ازتعقیب جزائی صدور ادعانامه است .

ماده ۵ ـ کارشناس رسمی بایددرمرکز درحضور کمیسیونی‌مرکب ازرئیس، مدعی‌العموم استیناف ورئیس اداره فنی و درخارج ازمرکز در حضور کمیسیونی مرکب ازرئیس ومدعی‌العموم عالیترین دادگاه محل سوگند یاد نمایند که در کلیه اموری که برای کارشناسی بآنان رجوع میشود خدارا حاضروناظر دانسته براستی ودرستی عقیده خودرا اظهار نمایند ونظریات خصوصی‌را درآن دخالت نداده تمام نظرخودرا نسبت باموری که بایشان مراجعه‌شده اظهار کرده وهیچ چیزرا مکتوم ننموده وبرخلاف واقع چیزی نگویند.

ماده ۶ـ پس ازاجرای‌مراسم سوگند ازطرف اداره فنی وزارت‌دادگستری بکارشناس پروانه داده خواهد شد این پروانه دراول هرسال تجدید میشود.

ماده ۷ ـ کارشناسانی که سوگند یادکرده‌اند برای تجدید پروانه درسنوات بعد ازیاد کردن سوگند معاف خواهند بود.

ماده۸ ـ کارشناس رسمی باید وظائف مرجوعه را در اسرع اوقات انجام داده وبهیچ وسیله وعنوان اظهار عقیدهٔ خودرا بتأخیر نیاندازد.

ماده ۹ ـ درصورتیکه کارشناس درعقیده خود اشتباه نموده واین اشتباه در اثر مسامحه بعمل آمده باشد متخلف بسه‌ماه تادوسال محرومیت ازکارشناسی‌رسمی محکوم خواهد شد. این محکومیت انتظامی مانع ازتعقیب حقوقی نخواهد بود.

ماده ۱۰ ـ کارشناس رسمی مکلف است درموقعیکه مقام صلاحیتدار معین میکند درجلسه دادرسی محلی که‌مقررشده حاضرشودمگراینکه عذرموجهی داشته باشد ازقبیل فوت یکی ازاقربای نسبی یاسببی تادرجه دوم ازطبقه سوم و همچنین درموقعی که موانع خارجی غیرقابل رفع که اراده اودر آنها مدخلیت نداشته مانع ازحرکت اوباشد ودرصورت امکان باید عذر خود را قبلا باطلاع دادگاه یا مقام صلاحیتدار دیگر برساند.

ماده ۱۱ ـ درصورتیکه کارشناس دردو یاچند مقام صلاحیتدار احضارشده و جمع بین اوقات ممکن نباشد باید حضور در دیوان جزا و دیوان جنائی را مقدم بدارد ودر مورد سایر مقامات نزد مقامی که وقت‌آن زودتر ابلاغ شده حاضر شود دراینصورت کارشناس مکلف است نسخه ثانی اخطار یاگواهی‌نامه دفتر را بلایحه

که برای اعتذار بمقام بعدی میفرستد ضمیمه نماید و الا غایب متخلف محسوب خواهد شد .

ماده ۱۲ ـ کارشناس مکلف‌است اسراری‌را که دراثر انجام شغل خودمطلع شده است‌حفظ نماید درصورت تخلف علاوه برمجازات انتظامی بشش‌ماه‌تا دو سال حبس تأدیبی محکوم خواهد شد .

ماده ۱۳ ـ کارشناس هنگام مراجعه مقام صلاحیتدار اگرجهت ردی موجود باشد مکلف است آنرا بآن مقام اظهار دارد وتشخیص کفایت یاعدم کفایت بجهت رد بامقام‌ارجاع کننده است. جهات ردکارشناس همان جهات رد حاکم است .

ماده ۱٤ ـ دریافت هروجه یا مالی ازاشخاص ذینفع غیر ازآنچه که دادگاه معین میکند ویا آئین نامه وزارت دادگستری مقرر مینماید ممنوع است و متخلف بمجازات مرتشی محکوم خواهد شد .

ماده ۱۵ ـ کارشناس نمیتواند ازقبول کاری که‌باورجوع شده‌خودداری‌نماید.

ماده ۱٦ ـ کارشناس باید در گزارشهائی که میدهد نزاکت رامراعات نماید.

ماده ۱۷ ـ کارشناس رسمی باید دارای دفتر منظمی بوده ونامه‌هائی راکه راجع بکارشناسی‌است درآنجا بایگانی نماید .

ماده ۱۸ـ درکلیه مواردی که‌تأدیه دستمزد کارشناس کلایا بعضاً بعهده‌معسر- است کارشناس رسمی بایدنسبت بمعسر موقتاً مجانی رسیدگی و اظهار عقیده نماید ونیز نسبت بدعاوی که مدعی به‌آن کمتر از یکهزارریال‌است درصورتیکه دادگاه یامقامی که تعیین کارشناس‌نموده‌نظر بعدم اهمیت موضوع‌رسیدگی مجانی‌رامقتضی بداند هریك‌ازکارشناسان رسمی مکلفند اینگونه‌ارجاعات دادگاه یامقام صلاحیت- دار دیگر راکه تعددآن نسبت بهریك نباید درسال ازسه تجاوز نماید بدون مطالبه حق‌الزحمه رسیدگی کرده اظهار عقیده نمایند .

ماده‌۱۹ـ مرجع تعقیب کارشناس اداره‌فنی وزارت دادگستری است‌ومطابق آئین‌نامه وزارت دادگستری دادرسی خواهد شد .

ماده‌۲۰ـ وزیرداد گستری میتواندهمینقدر که ازسوء رفتار واخلاق کارشناس رسمی مطلع شد امر به‌تعقیب انتظامی اوداده ودر موردی که اشتغال بکارشناسی

او منافی باحیثیت کارشناسان رسمی باشد اورا ازشغل کارشناس رسمی معلق نماید.

ماده ۲۱ - مجازاتهای انتظامی کارشناسان رسمی بقرار زیر است :

۱ - توبیخ شفاهی.

۲ - توبیخ کتبی بادرج درپرونده.

۳ - جریمه نقدی از ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ ریال.

٤ - توبیخ بادرج درمجله رسمی.

٥ - محرومیت موقت ازسه ماه تادوسال.

٦ - محرومیت دائم ازشغل کارشناسی .

ماده ۲۲ - مرور زمان نسبت بتعقیب انتظامی کارشناسان دوسال ازتاریخ وقوع تخلف ویا آخرین تعقیب انتظامی است .

ماده ۲۳ - کارشناسی که بعد از قبول کارشناسی درانجام کارشناسی مسامحه کرده ودستور مقامی که کارشناسی راباو رجوع نموده رعایت نکرده یادعوت آن مقامرا برای اداء توضیحات اجابت ننموده یاتوضیحاتی راکه خواسته شده نداده یا نقص کارشناسی رارفع ننموده یااز اظهار عقیده یااز امضاء نظری که اظهار کرده امتناع نموده یادرمهلت بدوی یا تمدیدی عقیده خودرا نرسانده یا بدون عذرموجه استعفاء نموده یادر مجلس کارشناسان برای رسیدگی واظهار عقیده حاضر نشده است مستحق حق الزحمه نیست ودادگاه پس از اخطار باو که اگر بخواهد درمقام مدافعه برآید نظر باهمیت متخلف اورا بتأدیه جریمه نقدی ازیکصد الی پانصد ریال محکوم مینماید واینگونه جرائم درصندوق دادگستری که دراین مورد عنوان صندوق جرائم را خواهد داشت جمع آوری شده وبه تصویب وزارت دادگستری بمصرفی که معین میشود میرسد. مفاد این ماده نسبت بکارشناسهای غیررسمی نیز اجرا میشود .

ماده ٢٤ - هرگاه کارشناسی دروقت مقرر حاضرشود و بواسطه تخلف یکی ازصاحبان کارازحضوردروقت مقرر یاعدم تهیه وسائل کار اجراء کارشناسی بتعویق افتد جبران تضییع وقت کارشناس وهزینهٔ که کرده باشد بعهده طرف متخلف است ودادگاه حقی راکه درمقابل تضییع وقت کارشناس باید داده شود بدرخواست او معین ووصول وایصال مینماید و نیزدرمواردی که بواسطهٔ صلح وغیره اجراء کارشناسی

مقتضی نباشد حق مزبور رعایت میشود .

ماده ۲۵ - دادگاه و پارکه و هرمقام‌رسمی دیگری که کارشناس معین‌میکند باید طرز رفتار واخلاق آنهارا مراقبت نموده و هرگونه تخلف که مشاهده‌نمودند باداره فنی گزارش دهند عدم‌رعایت مقررات این ماده برای مأمورین دولت‌مستلزم تعقیب انتظامی است .

ماده ۲۶ - طرز رفتار واعمال یك ساله کارشناسان رسمی در تجدید انتخاب آنان برای سال بعد مؤثر خواهد بود .

ماده۲۷ - درصورت‌فوت و حجر کارشناس رئیس اداره‌فنی‌وزارت‌دادگستری درمرکز ومدعی‌العموم بدایت‌درسایرحوزه‌هابرگها واسنادراجع بامورکارشناسی‌- را جمع کرده وبایگانی مینماید. درصورتیکه بین آن‌اشیاء یااسنادی متعلق به‌مردم باشد بصاحبان آنها رد میکنند .

ماده ۲۸ - هرگاه کارشناس ضمن اظهار عقیده برخلاف مشهودات خود چیزی بنویسد جاعل دراسناد رسمی محسوب میشود - هرگاه کارشناس دراظهار عقیده کتبی یازبانی خود راجع بامرجنحه ویاحقوقی تمام واقع راذکرنکند بحبس تأدیبی از سه ماه تا یکسال و اگر بر خلاف واقع چیزی ذکر کرده باشد بحبس تأدیبی ازشش‌ماه تادو سال محکوم میشود .

هرگاه کارشناس دراظهار عقیده کتبی یازبانی راجع بامرجنائی‌تمام واقع‌را ذکر نکند بحبس‌تأدیبی‌ازیکسال‌تاسه‌سال واگر برخلاف‌واقع‌چیزی‌ذکر کرده باشد بحبس باکارازسه سال تاپنج سال محکوم خواهد شد. هرگاه کارشناس درچیزی که برای آزمایش دردسترس او گذاشته شده باسوء نیت‌تغییر بدهد اگرکارشناسی برای امر جنحه یاحقوقی باشد بحبس‌تأدیبی اریکسال تاسه سال واگر برای امر جنائی‌باشد بحبس‌مجرد ازسه‌سال تاپنج‌سال محکوم‌خواهد شد. مجازاتهای‌مذکور دراین قانون درصورتی اعمال میشود که عمل مشمول مقررات شدید تری نباشد و اگر نه مجازات اخیر اعمال‌خواهد شد. اگر گزارش خلاف واقع‌درحکم دادگاه مؤثر شده باشد کارشناس بیك درجه مجازات بالاتر از مجازات مذکور درفوق محکوم خواهد شد .

مفاد این ماده نسبت بکارشناسان‌غیررسمی نیزرعایت خواهدشد .

(ماده ۲۹ این قانون درصفحه ۲۱۸ ذکرشده است)

در رجوع بکارشناس

(قانون آئین دادرسی مدنی مصوب ۲۵ شهریورماه ۱۳۱۸)

ماده ٤٤٤- درمواردی که رجوع بکارشناس لازم باشد دادگاه میتواند بنظر خود یا بدرخواست اصحاب دعوی ویا یکی از آنها قرار رجوع بکارشناس بدهد درقرار دادگاه باید موضوعی که عقیده کارشناس نسبت بآن لازم است ومدتیکه کارشناس باید اظهار عقیده کند معین شود .

ماده ٤٤٥ - کارشناس را باید طرفین بتراضی معین کنند وهرگاه تراضی نشد خود دادگاه بقرعه معین مینماید. ممکن است کارشناس یکنفر یا بیشتر معین شود ولی عده منتخبین باید طاق باشد - درحوزه‌هائی که قانون راجع بکارشناس رسمی اجراء نشده باشد ترتیب انتخاب کارشناس بقرعه دردادگاه بموجب آئین نامه وزارت دادگستری بعمل خواهد آمد .

ماده ٤٤٦ - فقط اشخاصی باید بکارشناسی معین شوند که بمناسبت علم یاشغل یا کسب دارای معلوماتیکه لازم است باشند. کارشناسان میتوانند استعفا نموده ویارد شوند جهات رد کارشناسان علاوه برعدم کارشناسی همان جهات رد دادرسان است

ماده ٤٤٧ - درصورتیکه کارشناسان بتراضی طرفین معین شده باشند رد یا تغییر آنها باید بتراضی باشد مگراینکه علت رد بعداً حادث شود .

ماده ٤٤٨ - هرگاه درتعیین کارشناسان تراضی نشود رد آنان در مدت سه روز ازتاریخ اعلام تعیین کارشناس ازطرف دادگاه باصحاب دعوی باید اظهارشود مگر اینکه جهت رد بعد معلوم ویا حادث گردد دراینصورت رد کارشناس و یا کارشناسان که معین شده‌اند تاقبل ازصدور رأی آنها جائز است .

ماده ٤٤٩ - وقت ومحل رسیدگی را درصورتی که از طرف دادگاه معین نشده باشد کارشناس معین کرده وبدادگاه اطلاع میدهد مدیر مدیر دفتر دادگاه باید درظرف دوروز طرفین دعوی را ازمحل ووقتی که معین شده است مطلع نماید که اگر بخواهند حاضر شوند .

ماده ٤٥٠ - دادگاه میتواند درصورت لزوم کارمند علی‌البدل یا مدیر دفتر خودرا برای نظارت مأمور کند .

ماده۴۵۱ ـ هرگاه تحقیقات درخارج ازمقر دادگاه رسیدگی کننده بدعوی باید اجراء شود دادگاه میتواند انتخاب کارشناسان رابطریق قرعه درصورتی که طرفین بتراضی معین نکرده باشند بدادگاهی که تحقیقات در مقر آن دادگاه اجراء میشود واگذار نماید .

ماده ۴۵۲ ـ عدم حضور طرفین که احضار شده باشندمانع ازانجام تحقیقات نخواهد بود .

ماده ۴۵۳ ـ کارشناسان درظرف پنج‌روز از تاریخ ابلاغ تعیین آنها باین سمت باید سمت مزبوررا قبول یا رد نمایند ـ درصورتی که‌کارشناس کارشناسی را قبول کرده باید درظرف مدتی که معین شده است عقیده خودرا بدادگاه برساندو چنانچه مدت نامبرده کافی نباشد فقط یکبار میتواند از دادگاه درخواست تمدید مدت کند . هرگاه کار شناس درظرف مدت معین عقیده خود را بدادگاه نرساند بدرخواست هریك ازاصحاب دعوی کارشناس دیگر معین میشود وهریك ازاصحاب دعوی که ازتخلف کارشناس متضرر شده باشد میتواند ازکارشناس مطالبه خسارت نماید . کارشناس متخلف مستحق حق‌الزحمه نیست .

ماده ۴۵۴ ـ کارشناس بایدعقیدهٔ خودرا باجهات آن‌نوشته وبدادگاه‌بفرستد و هرگاه کارشناس متعدد باشد ممکن است یکنفر عقیده کارشناسان را نوشته و دیگران امضاء نمایند و در صورتی که نتوانند بزبان فارسی بنویسند کسی که از طرف دادگاه مأمور نظارت‌است عقیده کارشناسانرا نوشته‌واین نکته رادرصورت مجلس قید مینماید .

ماده ۴۵۵ ـ درصورتیکه ازطرف دادگاه کسی بسمت نظارت در تحقیقات معین نشده باشدکارشناس میتواند درداد‌گاهی که رجوع بکارشناس کرده است یا دادگاهی که موضوع تحقیق درمقر آن دادگاه واقع است حاضر شده شفاهاًعقیده خودرا اظهار نماید .

اظهارات کارشناس‌درصورت‌مجلس آن‌دادگاه‌نوشته شده وبامضاء‌کارشناس ودادرسی دادگاه میرسد ـ هرگاه کارشناس درددادگاهی که موضوع تحقیق درمقر آن دادگاه‌است اظهارعقیده کرده‌باشد صورت‌مجلس بدادگاهیکه‌نظرکارشناس‌را

خواسته است فرستاده خواهد شد .

ماده ٤٥٦ – پس از وصول عقیده کارشناس بدفتر دادگاه مدیر دفتر وقت دادرسی را معین کرده و بطرفین اطلاع میدهد ودر جلسه دادگاه عقیده کارشناس قرائت میشود وطرفین میتوانند اگر اظهاری نسبت برأی کارشناس داشته باشند بنمایند.

ماده ٤٥٧ – درصورتیکه تکمیل یا توضیح تحقیقات کارشناس لازم شود دادگاه صادر کننده قرار یادادگاه مأمور اجرای آن میتواند کارشناس را احضار کرده تکمیل یاتوضیح لازم را از آنان بخواهد ودرصورت عدم حضور جلب خواهند شد . هر گاه دادگاه پس از اخذ توضیحات کارشناس کارشناسی راناقص بیابد میتواند قرار تکمیل آنرا بهمان کارشناس یا کارشناس جدید محول نماید .

ماده ٤٥٨ – حق الزحمه کارشناس راقبل ازمباشرت آنان به تحقیقات درصورتی که اصحاب دعوی معین نکرده باشند دادگاه معین ومقدار حق الزحمه با رعایت کمیت و کیفیت ووقت وارزش زحمتی که کارشناس متحمل شده است بارعایت آئین- نامه وزارت دادگستری معین میشود .

ماده ٤٥٩ – درصورتیکه ارجاع بکارشناس بدرخواست یکی از اصحاب دعوی شده است تأدیه حق الزحمه کارشناس بعهده او است وهرگاه ارجاع بکارشناس بدرخواست طرفین یابنظر دادگاه بوده تأدیه حق الزحمه بالمناصفه بعهده طرفین- است ودر هرصورت باید حق الزحمه قبل از مباشرت کارشناس بانجام عمل درصندوق دادگاه تودیع شود .

ماده ٤٦٠ – درصورتیکه عقیده کارشناس بااوضاع واحوال محقق ومعلوم مسئله موافقت نداشته باشد دادگاه متابعت آن عقیده را نمی نماید .

ماده ٤٦١ – اگر یکی از کارشناسان درموقع رسیدگی ومشاوره حاضر بوده ولی برای اظهار عقیده بدون عذر موجه حاضر نشود ویا ازابراز عقیده امتناع نماید عقیده‌ای که از طرف اکثریت اظهار میشود کافی است. عدم حضور و امتناع کارشناس از اظهار عقیده یا امضاء رأی از طرف کارشناسان دیگر باید تصدیق و امضاء شود .

ماده ٤٦٢ – درمورد کارشناسان رسمی درصورت تعارض بین مقررات این مبحث وقانون مربوط بآنها قانون راجع بکارشناسان رسمی مصوب ٢٣ بهمن ماه ١٣١٧ نافذ و معتبر خواهد بود .

درصورتیکه‌دامپزشکان بعنوان کارشناس انتخاب گردندبایستی راپرت‌خود‌ـ رابشرحیکه درپائین ذکر مینمائیم تنظیم کنند :

گزارش کارشناس ـ گزارش کارشناس شامل سه قسمت خواهد بود : مقدمه‌ـ شرح موضوع کارشناسی شده ـ نتیجه که بدین ترتیب تهیه میشود :

۱ ـ مقدمه ـ ماامضاء کنندگان (نام ـ نام فامیل ـ شماره سجل‌احوال صادره از ـ شغل مسکن کارشناس) .

که‌بموجب‌دستورداد گاه ...... مورخه .... شماره .... مأمور کارشناسی درموضوع .... شده‌ایم در تاریخ .... سوگند یادنموده ودر تاریخ ....برای کارشناسی درمحل .... درساعت .... باحضور آقایان .... طرفین دعوی حاضر شده‌وپس از بررسی(امتحانات وکالبد شکافی وغیره) برای‌تعیین اینکه .... چنین نتیجه گرفته‌ایم .

۲ ـ شرح موضوع ـ این‌قسمت ازراپرت باموضوع‌موردکارشناسی‌تغییرمی‌ـ نماید و باید جامع عملیات و بیانات اصحاب دعوی باشد .

۳ ـ نتیجه ـ درنتیجه عقیده‌ما براینست که ....

(درصورتی که عقیده کارشناسان مختلف باشد)

درنتیجه عقیده آقایان .... بعلت مشاهده (جراحات ...... و نشانیهای ....)اینست که ....و آقای .... بعلت‌مشاهده(جراحات .... و نشانیهای ....) اینست که .... میباشد .

آقای .... مـأمور تهیه راپرت شده وامضاء کنندگان مفاد آنرا گواهی مینمائیم. تاریخ کارشناسی ...... محل امضاء کارشناسان ....

قانون کارشناسان رسمی بمقتضای روز واحتیاج تکمیل گردیده وموادی از آن اصلاح شده است وهمچنین برای شروع بکارشناسی در نقاط مختلف کشور بخشنامه‌هائی صادر گردیده است .

درپائین آنچه دردسترس ما قرار گرفته ذکرمینمائیم :

شماره ۳۱٦٦ مورخ ۱۳۲۲/۳/۲۹

ماده اول آئین نامه قانون کارشناسان مصوب بهمن ماه ۱۳۱۷ بشرح زیر اصلاح میشود :

« بمنظوراجراء ماده ۳ قانون کارشناسان رسمی برای هرحوزه که کارشناس تعیین نشده ویا دررشته های مختلفه فنی کارشناس بحد کافی وجود ندارد اداره فنی با اجازه وزارت دادگستری در مرکز رأساً آگهی منتشر نموده ودر شهرستانها اجازه انتشار آگهی را میدهد که داوطلبان کارشناس رسمی درطهران باداره نامبرده ودر شهرستانها بدادسرای محل درخواست کارشناسی بدهند . »

مقررات

نظر بماده اول کارشناسی مقرر میدارد. که ازتاریخ اول فروردین ۱۳۱۹ هر-وقت رجوع بکارشناس لازم باشد دادگاهها ودادسراها وسایر مقامات دادگستری مرکز باید منحصراً ازبین کارشناسان رسمی که صورت آنان از طرف اداره فنی اعلام میشود کارشناس انتخاب نمایند .

بخشنامه شماره ٤١٤ - ۱۹/۱/۱۷ راجع بکارشناسان رسمی درمشهد .

بخشنامه شماره ٤١۳ - ۱۹/۱/۱۷ درچهار ماده بتمام دادگاهها و دادسرا ها وسایر مقامات دادگستری ابلاغ شده دربند ٤ مینگارد :

«اگر درفن معینی کارشناس رسمی بعده کافی موجود نباشد مراتب را باداره فنی اعلام دارید تادر موقع تجدید انتخاب این نکته منظورشده وبرای تکمیل تعداد آنهااقدام شود .»

بموجب بخشنامه شماره ۳٤۰۸ در مورد ماده ۲۳ قانون کار شناسان دستور

داده شده است از مسامحه کاری جلوگیری شود و درصورت کوتاهی کارشناس مراتب باداره فنی اطلاع داده شود .

بموجب بخشنامه‌های زیر در تاریخهائیکه ذکر شده‌است قـانون کارشناسی در نقاط مختلف کشور که درجدول پائین ذکرمیشود متداول شده است :

بخشنامه شماره	تاریخ	محلیکه قانون کارشناسی عملی گردیده است
۲۲٤٥-۸۱۹	۱۳۱۹ر۱ر۲٦	قزوین
۲٤۹-۱۲٥۱	۱۹ر۲ر۸	قم
۳۲٥۰-٤۱٦	۱۹ر۳ر۲۷	اردبیل
٤۲۰-۳۲٤۹	۱۹ر۳ر۲۸	همدان
۳٦۸۹	۱۹ر٤ر۱۱	ساوه
۳٦۹۰	۱۹ر٤ر۱۱	اراك
٤۱٥٤	۱۹ر٤ر۱۹	نیشابور
٤۱۸٦	۱۹ر٤ر۲۰	شاهرود
٤۹۳۷	۱۹ر٥ر۱٥	سنندج
٤۹۳٦	۱۹ر٥ر۱٥	سمنان
٥۲٥۰	۱۹ر٥ر۲۳	یزد
٥۳۹٥	۱۹ر٥ر۲۸	گرگان
٦٦٥۳	۱۹ر۷ر۹	تبریز
۷۱۸٦	۱۹ر۸ر۱۰	کرمان
۷۱۸۸	« « «	بیرجند
۷۱۸٤	« « «	کاشان
۷٥۸۱	۱۹ر۸ر۱۳	خرم آباد
۷٥۸۲	۱۹ر۸ر۱۳	بروجرد
۸۰۲٤	۱۹ر۹ر۱	زابل

بخشنامه شماره	تاریخ	محلیکه قانون کارشناسی عملی گردیده است
۸۰۶۵	۱۹٫۹٫۱	اصفهان
۹۲۲۹-۱۳۲۳	۱۹٫۹٫۱۹	رضائیه
۹۲۲۸-۱۳۲٤	۱۹٫۹٫۱۹	بابل
۹۸۷۵	۱۹٫۱۰٫۹	زنجان
۱۰۱۱۷	۱۹٫۱۰٫۱٤	قوچان
۱۰٤۱۵	۱۹٫۱۰٫۲۳	خوی
۲۳۰۳	۲۰٫۳٫۳	رشت
۱۰۲۰۳-۳۰۵۵	۲۰٫۳٫۲٤	آبادان
۵۰۹-٤۰۵٦	۲۰٫٤٫۱۹	ساری
۵۷٦-۵۱۵۷	۲۰٫۵٫۱۵	زرند کرمان
۵۸۳-۵۱۵۵	۲۰٫۵٫۱۸	شاهی
٦٤٤-۵۱۵٦	۲۰٫۵٫۱۹	آستارا

درسال‌های اخیر ممکن‌است دستور شروع کارشناسی به‌نقاط دیگر کشور بخشنامه‌شده باشد. درهرصورت درتمام نقاط ذکرشده در مورد دعواهای مربوطه بدواب لازم است ازوجود دامپزشکان متخصص استفاده گردد وبدون شك راجع باین‌قسمت اقدامات لازم بایستی متداول گردد .

قوانین وآئین‌نامه های‌دیگری‌راجع بکارشناسان گذشته است که اهم آنها عبارتند از :

شماره ۳۷٦۵ سال ۱۳۲۰

وزیر دادگستری نظر بماده۱۹۵ قانون کارشناسی مقرر میدارد

درشکایت از کارشناسان

۱ ـ مرجع‌شکایت از کارشناسان‌رسمی‌درمرکزوشهرستانهااداره‌فنی‌وزارت

دادگستری است شکایت ممکن است مستقیم یا بوسیله دادگاه ودادسرای محل باداره نامبرده داده شود .

۲ ـ شکایت نامه باید دارای مطالب زیر باشد :

الف ـ نام ونام خانوادگی و محل اقامت شاکی .

ب ـ نام ونام خانوادگی ومحل اقامتگاه کارشناس مشتکی عنه .

ج ـ خلاصه ومستندات شکایت .

د ـ دادگاه یا هر مقام رسمی دیگری که به کار شناس کار ارجاع کرده با تاریخ ارجاع واظهار نظر کارشناس .

۳ـ درصورتیکه شکایت بدادگاه مربوط یامقام رسمی که بکارشناس ارجاع نموده داده شود باید بعین شکایت گزارشی از خلاصه جریان کار پیوست باشد .

٤ ـ درصورتیکه دادگاهها وسایر مقامات صلاحیتدار ازسوء رفتار واخلاق و طرز عمل رسمی کارشناسی اطلاع حاصل نمایند مکلفند مراتب را باداره فنی گزارش دهند .

٥ ـ همینکه شکایت ویا گزارش باداره فنی رسید اعم از اینکه ناقص یا کامل باشد باید دردفتر مخصوصی که برای شکایت وتعقیب انتظامی کارشناسان در قسمت کارشناسی تنظیم میشود وارد شده و برای هرشکایت یا گزارش پرونده مخصوصی تنظیم شود .

٦ ـ درصورتیکه کارشناس پیشینه دیگری داشته باشد باید پیوست پرونده شکایت و کارگزینی شده نزدرئیس اداره فنی فرستاده شود که برای رسیدگی و تعقیب نزد دادستان دادگاه انتظامی کارشناسان ارسال دارد .

۷ ـ دادستان دادگاه انتظامی کارشناسان همه ساله دراول سال بنابرپیشنهاد رئیس اداره فنی وتصویب وزیر دادگستری تعیین میشود .

۸ ـ رئیس اداره فنی هرگاه ادامه کار کارشناسی را منافی حیثیت کارشناسان رسمی دید پیشنهاد تعلیق اورا بوزارت دادگستری خواهد داد .

طرز رسیدگی بشکایت

۹ ـ دادستان دادگاه انتظامی کارشناسان درصورتیکه مندرجات شکایت یا

گزارش را برای تعقیب کافی به بینند ادعـا نامه تنظیم درصورتیکه محتاج بتوضیح باشد بوسیله نامه ویامرجع رسمی مربوط توضیحات لازمه راخواسته و پس از تکمیل ادعانامه تنظیم میکنند .

۱۰ ـ درصورتیکه مندرجات شکایت یا گزارش کافی برای تعقیب نبوده و از توضیحاتی هم که خواسته شد موضوع قابل تعقیب بنظر نرسید دادستان قرار بایگانی نمودن شکایت را صادر نموده ودرصورت موافقت رئیس اداره فنی شکایت یا گزارش بایگانی والا برای حل اختلاف ورسیدگی بدادگاه مندرجه درماده ۱٤ احاله می شود .

۱۱ ـ درصورتیکه دادستان برای روشن شدن موضوع احتیاج به تحقیقاتی ازمشتکی عنه ویا اشخاص دیگری داشته باشد درمرکز شخصاً ودر شهرستانها بوسیله دادستان یارئیس دادگاه بخش میتواند توضیحات بخواهد .

۱۲ ـ دادستان باید باسرع اوقات ادعانامه تنظیم وبدادگاه انتظامی بفرستد.

در تشکیل دادگاه انتظامی

۱۳ ـ برای رسیدگی بتخلفات انتظامی کارشناسان رسمی کشور یك دادگاه بدوی ویك دادگاه تجدید نظر در مرکز تشکیل میشود .

۱٤ ـ برای تشکیل دادگـاه بدوی دراول هرسال پنج نفر کارمند ازطرف وزارت دادگستری بترتیب شماره تعیین میشود که محکمه ازسه نفر اول تشکیل شود درموقعی که هریك ازآنها معذور باشند بترتیب شمارهٔ نامبرده دادگاه تکمیل میشود.

۱۵ ـ دادگاه تجدیدنظر مرکب است ازسه نفر که دونفر ازآنان همه ساله دراول سال ازطرف وزارت دادگستری تعیین ویك نفردیگر ازکارمندان دادگاه بدوی متبوعه برگزیده میشود .

در طرز رسیدگی

۱٦ ـ ادعانامه ومستندات آن پس از تنظیم وتسلیم بدادگـاه به مشتکی عنه ابلاغ میشود که جواب آنرا درظرف ده روز بوسیله اداره فنی بمحکمه تسلیم نماید

درصورتیکه شخص مورد تعقیب خارج ازمرکز باشد رونوشت ادعانامه واسناد و مدارك بوسیله دادستان باو ابلاغ میشود که ازتاریخ ابلاغ درظرف ده‌روز جواب خود را بدهد .

۱۷ - هرگاه متخلف درظرف مدت‌معین جواب‌نداد دادگاه باملاحظه‌اسناد ومدارك رأی مقتضی صادر خواهد کرد .

۱۸ - حکم دادگاه بمتخلف ودادستان ابلاغ میشود .

۱۹ - رأی دادگاه انتظامی تا درجه۲ مقرر درماده ۲۱ قانون کارشناسی قطعی است .

۲۰ - هر کارشناسی که سه مرتبه محکومیت ازدرجه ۲ ببالا پیدا کرده در مرتبه چهارم از کارشناسی برای همیشه محروم میشود .

۲۱ - درصورتیکه دادستان بدادنامه صادره‌واخواهی داشته باشد باید دادخواهی تجدید نظر بدهد .

۲۲ - واخواهی بحکم بدوی باید درظرف ده‌روز ازتاریخ ابلاغ دادنامه بعمل آید .

۲۳ - دادخواست واخواهی باید بوسیله ادارهٔ فنی بدادگاه تجدید نظر تقدیم شود .

۲٤ - همینکه عرضحال واخواهی رسید اداره‌فنی‌باید فوراً کارمندان‌دادگاه تجدید نظررا برای تشکیل دادگاه دعوت نماید .

۲۵ - رأی دادگاه تجدیدنظر قطعی است وبلافاصله باید بوسیله اداره فنی بموقع اجرا گذاشته شود .

تبصره ذیل بماده ۱۵ آئین‌نامه قانون کارشناسی مصوب ۲۶مردادماه ۱۳۲۰ اضافه میشود :

تبصره - رئیس اداره فنی باید شخصاً بسمت دادستانی در هیئت تجدید نظر حاضر گردد .

تبصره زیر ماده ۱۵ آئین نامه شکایت از کارشناسان رسمی مصوب ۲۶ مرداد ۱۳۲۰ بطریق ذیل اصلاح میشود :

تبصره ـ رئیس اداره فنی مکلف است کـه شخصاً بسمت دادستانی در هیئت تجدیدنظر حاضر شودولی هرگاه رئیس‌اداره فنی‌قبلا درهمان پرونده سمت‌دادرسی داشته واظهارنظر نموده باشد یا بیکی ازجهات مندرج در ماده ۲۰۸ قـانون آئین دادرسی مدنی ازمداخله ممنوع باشد و یا اینکه بعلل دیگری نتواند شخصاً بسمت دادستانی‌دردادگاه تجدیدنظر حاضر شودباید مراتب‌رابوزارت دادگستری گزارش نماید تا کارمند دیگری که موقتاً بسمت دادستانی تعیین میگردد در دادگاه تجدید نظر حاضر شود .

آئین‌نامه کارشناسان

راجع بقانون دادرسی مدنی مصوب ۲۵ شهریور ماه ۱۳۱۸

ماده ۱ ـ دستمزد کارشناسان نظر بکمیت و کیفیت کار وارزش وزحمتی که متحمل می شوند درصورتیکه قبلا مطابق ماده ٤٥٨ آئین دادرسی مـدنی اصحاب دعوی بـا رضایت کار شناس تعیین نکرده باشند بر طبق مقررات این آئین نـامه تعیین می شود .

ماده ۲ ـ دستمزد کارشناس قبل ازمباشرت بایددرصندوق دادگستری‌سپرده شده وقبض سپرده پیوست پرونده گردد .

ماده ۳ ـ دستمزد ارزیابی املاك بترتیب زیر است :

۱)ـ املاکی که بهای‌آنها کمتراز پنج هزارریال است از ۵۰ الی ۱۰۰ ریال .

۲)ـ املاکی که بهای آنهابیشتراز پنج‌هزارریال است تایکصد وپنجاه هزار ریال از ۷۰ الی ۱۵۰ ریال .

۳)ـ املاکی که بهای‌آنها بیشتر ازیکصد وپنجاه هزارریال است از ۱۰۰ تا ۳۰۰ ریال .

ماده ٤ ـ ارزیابی اموال منقول :

دستمزد ارزیابی اموال‌منقول درصورتی که بهای‌آنها ازپنجهزارریال بیشتر نباشد ازسی تاهشتاد ریال وازآن ببالا نسبت بمازاد صدی نیم الاصدی یك ونیم ـ

دراین‌مورد هرچه‌بهای اموال زیادتر وتعداد آنها کمتر باشد صدانه دستمزد کمتر باید منظور شود .

(چـون حیوانات بموجب آنچه قبلا ذکر نمودیم‌در جزو اموال غیر منقول « املاك »ودر جزواموال منقول میباشندلذا درتعیین حق کارشناس مواجه‌اشکالاتی خواهند شد وچون بهای حیوانات مشخص ومعین میباشد:لذا تصورمیرودا گرآنها را بحساب اموال منقول درآورده ودستمزدکارشناس‌را برآن میزان محاسبه‌نمایند رفع اشکال را خواهد نمود) .

ماده۹ ـ پس از انتخاب کارشناسـان رسمی‌اقدام باجراء مراسم سوگند طبق ماده۵ قانون بعمل خواهدآمد وسپس پروانه‌کارشناس‌رسمی بآنها داده‌خواهد شد .

ماده ۱۱ ـ دستمزد پزشکان برای معاینه درمطب از ۲۰ تا۵۰ ریال وبمنظور معاینه وتوضیحات در دادگاه برای هرمرتبه از ۵۰ الی ۲۵۰ ریال .

(پزشك ودامپزشك از نظر حرفه وطرز کار چون بایکدیگر برابرند لـذا این ماده درمورد کارشناسان دامپزشك باید رعایت گردد) .

ماده ۱۳ ـ هزینه هائی که کارشناس برای رسیدگی متحمل می شود با نظر وتشخیص دادگاه پرداخت می‌شود .

ماده ۱٤ ـ درصورتی که رسیدگی درخارج ازمقردادگاه بعمل‌آید و طرف یاطرفین دعوی وسائل حرکت کارشناس را فراهم ننمایند کیلومتری ۱/۵۰ ریال‌تا ۳ ریال هزینه سفرو روزی از ۲۰ ریال تا۵۰ریال فوق‌العاده دادگاه ازطرفین‌دعوی بتساوی درصورتی که طرفین درخواست‌ارجاع بکارشناس کرده یاخود قرارصادر کرده باشند واز درخواست‌کننده درصورتی که یکطرف درخواست کـرده باشد وصول وپرداخت خواهد کرد .

ماده ۱۵ ـ درمواردی که کارشناس درموعـد مقرر حاضر شده و بواسطه سازش طرفین اجراء کارشناسی ممکن‌نشود دادگاه میزانی که باید بـآنها پرداخت شود متناسب‌وقت‌مصروفه ووضعیت کارشناسی تعیین‌خواهد کرد درهرحال از نصف میزانهای مقرره دربالا تجاوز نخواهد کرد .

ماده۱٦ ـ هر کارشناس که بدون‌عذرموجه دروقت‌مقررحاضر نشده‌وموجب

تأخیر انجام کار شود و کارشناسان دیگر جبران تضییع اوقات خودرا ازاو مطالبه نمایند برای قطع دعوای خود مراجعه بداد گاه خواهد نمود .

ماده ۱۷ - درصورتی که طرفین دعوی در موعد مقرره حاضر نشده و یا موجبات رسیدگی و اجراء کارشناسی را فراهم ننمایند به تقاضای کارشناس دادگاه مطابق ماده ۲٤ قانون کارشناسی حق کارشناس را معین و حکم بپرداخت آن خواهد داد .

ماده ۱۸ - میزانهای مقرره درباره دستمزد عمل یکنفر کارشناس است ولی درصورتیکه کارشناس بیش از یکنفر باشد برای هریك از کارشناسان دستمزد جداگانه مطابق میزانهای مقرره بالا پرداخت خواهد شد .

ماده ۱۹ - حق الزحمه سایر مواردیکه در آئین نامه تعیین نشده دادگاه نظر باهمیت کار و کارشناسی تعیین وصول وایصال خواهد نمود .

ماده ۲۰ - کارشناسان رسمی باید کارمندان وزارت دادگستری نباشند مگر اینکه معلوم شود کارمند در رشته تخصصی که درخواست صدور پروانه نموده منحصر بفرد باشد .

تبصره زیر بماده ۲۰ آئین نامه کارشناسان راجع بقانون دادرسی مدنی مصوب ۲۵ شهریور ماه ۱۳۱۸ اضافه میشود

تبصره - بکارمندانیکه مدت ششماه از تاریخ انتظار خدمت آنان میگذرد درصورت وجود شرایط پروانه کارشناسی داده میشود ولی درصورت ارجاع شغل پروانه کارشناسی آنان مسترد میشود و دیگر نمیتوانند درمدتیکه شاغل خدمت هستند از پروانه مزبور استفاده نمایند .

شماره ۶۵۲۱ - ٤۲۱ مورخ ۲۶/۶/۳۱

اصلاح آئین نامه

ماده ۹ آئین نامه دستمزد کارشناسان و تبصره ذیل آن مصوب ۱۳۲۳ بشرح زیر اصلاح میشود :

«صدور پروانهٔ کارشناسی برای کارمندان اداری وقضائی وزارت دادگستری موکول باجازه مخصوص وزیر است و در هر موردکه وزیر دادگستری مقتضی

بداند میتواند پروانهٔ کارشناسی مستخدمی‌را ابطال و او را از ادامه کارشناسی ممنوع سازد .

تبصره ـ درمورد سایر کارشناسان نیز وزیر دادگستری میتواند نظر بگزارش اداره فنی راجع بسوء رفتار وعملیات آنها دستور استرداد موقت ویا ابطال پروانه‌را صادر نماید .

رئیس اداره فنی

مواد قانون استخدام کشوری که درقانون استخدام پزشکان به آن اشاره شده است

(مصوب ۲۲ قوس ۱۳۰۱ واصلاحی ۶و۱۴ آبانماه ۱۳۰۹ و۲۶ اسفندماه ۱۳۱۰ و ۲۹ شهریورماه ۱۳۱۱)

ماده ۶ ـ مستخدمینی که بمیل وارادهٔ خود ازخدمت وزارتخانه وادارات دولتی خارج میشوند نمیتوانند مجدداً وارد خدمت این وزارتخانه یا وزارتخانه دیگری بشوند مگر بیك درجه پائین‌تر ازرتبهٔ که درحین خروج ازخدمت داشته‌اند.

ماده ۷ ـ کسانیکه داخل خدمت رسمی میشوند باید برطبق مراسم مذهبی قسم یاد کنند که بمملکت وملت واصول حکومت‌ملی خیانت ننموده ودر پیشرفت صلاح و صرفه مملکت و ملت ساعی باشند و قوانین و نظامات مربوطه بمشاغل خود را کاملا رعایت کنند ترتیب مراسم تحلیف را نظامنامه هر وزارتخانه معین خواهد کرد .

ماده ۸ ـ مستخدمین باید درحدود قوانین موضوعه ونظامات مقرره احکام واوامر رؤساء مافوق خودرا اطاعت نمایند اعمال نظریات سیاسی درامور اداری و تبلیغات برضدمذهب رسمی مملکت ویا برعلیه حکومت‌ملی بکلی ممنوع وموجب انفصال است .

ماده ۹ـ هیچیك ازمستخدمین نمیتوانند احکام مقامات‌مافوق راکه‌برخلاف قوانین موضوعه باشد اجراء نمایند مگر اینکه مقام مافوق مسئولیت آنرا کتبا عهده‌دار شود .

ماده۱۹ – در حساب مقرریهای ماهیانه کسور تومان بنفع دولت حذف میشود.

ماده۲۸ – مستخدمینی که بواسطه حذف مشاغل یابنا بمقتضیات اداری بدون تقصیر بیکار شوند منتظر خدمت محسوب و تازمانیکه مجدداً متصدی شغلی نشده‌اند تامرتبه پنجم دو ثلث وازششم ببالا نصف آخرین مقرری خود را دریافت خواهند کرد واوقات انتظار خدمت درجزو مدت تصدی محسوب ودر موقع ترفیع و تقاعد منظور خواهد شد .(۱)

ماده۳۱ – مستخدمین دولت سالی یکماه حق مرخصی با استفاده از حقوق دارند - ترتیب تحصیل مرخصی را نظامنامه های اداری معین خواهد نمود .

آئین‌نامه ترتیب تحصیل مرخصی کارمندان وزارتخانه‌ها و ادارات مستقل

(مصوب دوم خرداد ماه ۱۳۱۵)

ماده ۱ – هرمستخدم بارتبه سالی سی‌روز حق مرخصی متوالی یامتناوب با استفاده ازتمام حقوق دارد روز های تعطیل که درطی مدت یکماه مرخصی واقع میشود ازجمع کل یکماه (۳۰ روز) کسر نخواهد شد .

ماده ۲ – مستخدمین دون‌رتبه وجزء سالی۱۵ روز حق مرخصی متوالی یا متناوب بااستفاده‌ازتمام حقوق‌دارند مگرمستخدمین دون‌رتبه وجزء غیرمحلی مأمور نقاط بدآب وهوا که‌درمقابل هرسال‌خدمت درآن‌نقاط حق‌استفاده ازیکماه‌مرخصی

---

(۱) مصوبات بعدی مربوط بماده ۲۸ :

بموجب ماده ۲۷ قانون متمم بودجه سال ۱۳۱٤ مادهٔ زیرمادام که ملغی نشده باعتبار خود باقی است :

ماده ۱۵ – قانون متمم بودجه‌سال۱۳۱۰- درصورتیکه خدمات متفرقه بیکی از منتظرین خدمت رجوع شود وحقی که برای‌آن خدمت دریافت میدارد بعلاوه حقوق انتظار خدمت بیشتر ازحقوقی که درموقع‌خدمت دریافت‌میداشته باشد حقوق انتظار خدمت باو پرداخت نخواهد شد .

باحقوق خواهند داشت روز های تعطیل که درطی مدت مرخصی واقع میشوند از جمع کل مرخصی کسر نخواهدشد .

ماده ۳ ـ مرخصی‌ها را میتوان ذخیره ویکجا از آن استفاده نمود ولی دریك سال هیچ‌مستخدم بـارتبه بیش‌از ۱۲۰ روز وهیچ مستخدم دون‌رتبه وجزء بیش از ۶۰روز حق‌استفاده ازمرخصی نخواهد داشت .

ماده ٤ ـ هرمستخدمی که تحصیل مرخصی نموده باید تمام مرخصی تحصیل شده‌را بموقع استفاده بگذارد مگرآنکه وزارت‌خانه یااداره مربوطه اورا دعوت بکار نماید .

ماده‌ه ـ کلیه‌غیبتهای بااجازه ازخدمت‌بابت مرخصی‌سالیانه محسوب‌میشود.

تبصره ـ مفاد مواد ٤وه درمورد مستخدمین جزء ودون رتبه‌نیز لازم‌الرعایه خواهد بود .

ماده‌٦ ـ بمستخدمین بارتبه که‌ازتمام مرخصی مذکور درمادهٔ۳ این‌نظامنامه استفاده کرده باشند اگر بازمرخصی بخواهند ممکن است بدون استفاده از حقوق داده شود واین مرخصی درتمام مدت خدمت ازچهارماه تجاوز نخواهد کرد و این مدت جزء تصدی محسوب میشود .

تبصره ـ بمستخدمین جزء درمورد ماده‌فوق بیشتراز دوماه‌مرخصی‌داده‌نمی‌ـ شود مشروط برآنکه لااقل سه‌سال متوالی خدمت کرده باشند .

ماده ۷ ـ هرگاه مستخدمی مریض شده وطبیب معتمد وزارتخانه مرض اورا تصدیق نمود تامدت‌شش‌ماه حقوق او برای معالجه پرداخته خواهد شد وچنانچه‌پس ازمدت مزبور بهبودی حاصل ننمود تاششماه‌نیزاز مرخصی استحقاقی ویادرصورت عدم استحقاق ازحقوق انتظار خدمت استفاده خواهد نمود وبعداً هرگـاه بهبودی نیافت ونتوانست متقاعد شود مشمول مادهٔ ٦٤ قانون استخدام خواهد شد . (۱)

---

(۱)ماده٦٤ قانون‌استخدام که درماده ۷ بآن اشاره شده چنین است :

ماده٦٤ ـ مستخدمینی که علیل یابواسطه حـادثه ناقص شده واز کار کردن باز بمانند بدون‌رعایت مدت‌خدمت ثلث بلاکسر مقرری‌آخرین خدمت خودرا مادام‌ـ العمر بطور وظیفه دریافت میدارند ولی‌هرگاه حادثه مذکور درنتیجه ایفای‌وظیفه

بقیه‌در صفحه بعد

تبصره ماده ۷ ـ مقررات ماده فوق باستثناء استفاده از حقوق انتظار خدمت شامل مستخدمین جزء ودون رتبه نیزخواهد بود .

ماده۸ ـ وزارتخانه‌ها میتوانندا جازهٔ اعطای مرخصی‌را برای مدتی که‌مقتضی میدانند برئیس استخدام ورؤسای خارج ازمرکز بدهند .

ماده۹ ـ هرگاه‌رئیس اداره‌اعطای مرخصی‌را بهریك ازاعضاء خود ازجهت مدت یاتاریخ ابتداء استفاده منافی حسن جریان امور اداره بداند موقتاً میتوانند از تصویب خود داری کرده و اعطای آنرا در جریان همان‌سال بموقع مناسب تری موکول نماید .

ماده ۱۰ ـ وزارت خانه‌ها میتوانند بمستخدمین رسمی خود که انتظارخدمت آنهارا‌طبق ماده ۲۸ قانون استخدام درنظر خواهند گرفت درصورت وجود اعتبار واستحقاق قبل ازصدور حکم انتظار خدمت تاچهارماه مرخصی باپرداخت تمام حقوق بدهند همچنین بمستخدمین دون‌رتبه وجزء که بدون تقصیر معافیت آنها در ـ نظر گرفته میشود درصورت وجود اعتبار و استحقاق میتوان تا دو ماه مرخصی اعطاء نمود .

ماده ۱۱ ـ درمدتیکه‌مستخدمی بمرخصی میرودوظائف اورا برحسب‌تشخیص رئیس اداره مربوطه مستخدمین دیگر عهده‌دار میشوند .

تبصره ۱ ـ هرگاه مأموری درایران ویا خارج ازایران در محل مأموریت خود عضودیگری نداشته باشد که کارها رادر مدت مرخصی آن مأمور عهده‌دار شود باید عضودیگری بجای‌او فرستاد .

تبصره ۲ـ دربودجه هروزارتخانه‌باید خرج‌سفر وفوق‌العاده این قبیل‌موارد پیش‌بینی شود .

بقیه ازصفحه قبل

یا برای نجات‌شخصی ازمهلکه روی‌دهد دوثلث بلاکسر مقرری مزبور درحق آن شخص برقرار خواهد شدبا رعایت اینکه ثلث مذکور ازمیزان حقوق تقاعدی که ممکن بود مطابق ماده ٤٥ بمستخدم مزبور داده شود کمتر نباشد والا مبلغ اکثر ـ را دریافت خواهد نمود .

ماده ٤٥ ـ میزان حقوق تقاعد مساویست بایك شصتم حد وسط مقرری سه سال اخیر خدمت ضرب در عده سنوات خدمت .

ماده ۱۲ ـ بمدت انتظار خدمت مرخصی تعلق نمیگیرد .

ماده ۱۳ـ اگر مستخدم بارتبه درانقضای مرخصی بدون‌عذر موجه سرخدمت حاضر نشده و تقاضای تمدید مرخصی‌هم ننموده باشد وغیبت‌او از ده‌روز تجاوز کند بمحاکمه اداری جلب خواهد شدو درصورتیکه مدت غیبت بدون اجازه زائد برده روز باشد مشمول ماده۶ قانون استخدام کشوری گردیده واز همان قرار بامستخدم مزبور رفتار خواهد شد .

تبصره ـ قسمت اول ماده فوق شامل مستخدمین دون رتبه نیز خواهد بود تکلیف غیبت عذرموجه و اجازهٔ مستخدمین جزء را نظامنامه مخصوص استخدامی ومحاکماتی آنها معلوم خواهد کرد .

ماده ۱٤ ـ مستخدمینی که برای تمدید مرخصی خود بتوسط اداره مربوطه تقاضای اجازه میکنند باید تقاضای مرخصی وقتی برسد که مرخصی اولیه آنها منقضی نشده باشد مگراینکه وزارتخانه تشخیص دهد که وصول تقاضای تمدیدقبل ازخاتمه مرخصی مقدور نبوده است .

ماده ۱۵ ـ حقوق مدت مرخصی استفاده نشده مستخدمین با رتبه وجزء که فوت مینمایند اعم از اینکه بسن تقاعد رسیده یا نرسیده باشد بوراث قانونی آنها پرداخته میشود ولی در هیچ مورد این‌حقوق بیش از چهارماه تأدیه نخواهد شد .
مفاد این ماده درمورد فوت مستخدمین دون رتبه نیز رعایت میشود .

ماده ۱٦ ـ مرخصی که مستخدمین برحسب مواد۱و۲ طلبکارمیشوندعبارت است از مرخصی که از فروردین سنه ۱۳۰۲ ببعد بموقع استفاده گذارده اند .

مستخدمین بابت مدت قبل از خدمت ۱۳۰۲ نمیتوانند مرخصی مطالبه کنند مگراینکه بین‌آنمدت ومدت‌خدمت بعداز فروردین ۱۳۰۲ فاصله نشده واز آن‌بابت مرخصی بآنها اعطاء نشده باشد .

ماده ۱۷ ـ حقوق مرخصی بدون استفاده ازحقوق درصورتیکه عضوی‌بجای او گماشته‌نشود ویا کفالت بدیگری‌داده نشده باشد طبق‌بند۴ماده۵۷ قانون‌استخدام کشوری باید بصندوق تقاعد ووظایف وراث مستخدمین تحویل شود مگردرمورد کنتراتی و دون رتبه که حقوق مرخصی بدون حقوق آنها جزء عوارض محسوب

خواهد شد (۱).

ماده ۱۸ - مستخدمین کنتراتی که در ظرف مدت مقرره در کنترات از مرخصی استفاده ننموده‌اند درصورتی میتوانندازمرخصی‌های منظوره در کنترات‌های سابق خوداستفاده نمایند که این حق در کنترات بعدی برای آنها منظور شده باشد ولی درهرصورت استفاده ازمرخصی موقوف باجازه وتصویب وزارتخانه یا اداره مستقل متبوعه میباشد.

تبصره - حقوق ایام‌ابتلاء مستخدمین کنتراتی بمرض درصورت پیش‌بینی آن درضمن قرارداد استخدامی مطابق قرارداد داده خواهد شد.

ماده ۱۹- این‌نظامنامه ازتاریخ تصویب‌در کلیه وزارتخانه‌ها وادارات‌مستقل قابل‌اجراء‌بوده و نظامنامه‌های اختصاصی کلیه وزارتخانه‌ها وادارات مستقل مربوط بمرخصی ازتاریخ اجرای‌این نظامنامه ملغی است.

آئین‌نامه محاکمات اداری

هیئت وزراء درجلسه دهم تیرماه ۱۳۱۵ نظر بمواد ۴۲ و۶۵ قانون استخدام کشوری‌وبرای‌اینکه طرزمحاکمات اداری‌دروزارتخانه‌ها وادارات مستقل یکسان ویکنواخت انجام یابدنظامنامه‌محاکمات اداری‌را که در کمیسیون منعقد دروزارت داخله باموافقت‌نمایندگان وزارتخانه‌ها وادارات‌مستقل تهیه‌وتنظیم شده‌است بشرح ذیل تصویب نمودند:

فصل اول

انواع تقصیرات اداری و مجازاتها

ماده ۱ - رئوس تخلفات وتقصیرات اداری بقرار ذیل است:

---

(۱) ماده۵۷ قانون‌استخدام کشوری‌بشرح زیر است:

ماده ۵۷ - ازمقرری مستخدمین موظف دولتی‌بدون استثناء وجوه ذیل کسر وبصندوق تقاعد ووظایف وراث مستخدمین تحویل میشود.

بند ۴ - وجوهیکه ممکن است در موقع مرخصی از مقرری مستخدمین کسر شود.

۱ ـ غفلت

۲ ـ تأخیر درانجام وظیفه

۳ ـ تأخیر درانجام وظیفه باسوء نیت

۳ ـ تمرد

۵ ـ تمرد باسوء نیت

٦ ـ تخلف ازقوانین مربوطه بوظایف و تکالیف ادارات و نظامنامه هـا و مقررات اداری باتبعیض در اجرای آن (مشمولین ماده ۹ قانون استخدام کشوری مستثنی هستند)

۷ ـ کسر آوردن بدون سوء نیت

۸ ـ غفلت درحفظ اموال واسناد ووجوه‌دولتی درصورتیکه‌عمل صرفاً تقصیر اداری‌بوده ومورد مشمول ... قانون مجازات عمومی نباشد .

۹ ـ اعمال غرض یاطرفداری درامورواداری نسبت بهمکاران یاارباب رجوع (درغیر مواردیکه منطبق با ماده ۱۵۹ قانون مجازات عمومی است .)

۱۰ ـ اقدام به‌عملی که‌باعث بدنامی شخص یاوزارتخانه بشود .

۱۱ ـ اسرار اداری‌را فاش نمودن

۱۲ ـ دادن قبض‌شخصی درامور اداری بدون اجازهٔ کتبی

۱۳ ـ دادن تصدیق‌رسمی بدون اجازه رئیس مافوق(جزدر مواردیکه‌قانون مکلف نموده است)

۱٤ ـ دادن تصدیق خلاف واقع درامور اداری

۱۵ ـ ارتکاب ویا خودداری ازانجام هرعملی درامور اداری کـه احتراز از آن ویا رعایت آن‌معمول وممتنع است ولواینکه درنظامنامه‌ها ومقررات تصریحی نشده باشد (درصورت وجود عمد)

۱٦ ـ هرعملی که بموجب قانون تقصیر اداری محسوب شود

ماده ۲ ـ مجازاتهای اداری مطابق ماده ۳۸ قانون استخدام کشوری بقرار ذیل است :

۱ ـ اخطار کتبی بدون‌درج دورقه خدمت

۲ - توبیخ کتبی بادرج درورقه

۳ - کسر مقرری ماهیانه تایك ثلث ازیك ماه تاشش ماه

٤ - انفصال موقت از ۳ ماه تا یکسال

٥ - تنزل مقام یکدرجه یازیادتر

٦ - انفصال دائم ازخدمت وزارتخانه یااداره مستقل ذیمدخل

۷ - انفصال دائم ازخدمات دولتی

ماده۳ - غفلت - مستلزم مجازات فقره ۱ یا ۲ ازماده ۳۸ قانون استخدام بوده و درصورت اهمیت موضوع یـا تکرار ممکن است مقصر را بمجازات تـا فقره ٤ محکوم نمود .

ماده ٤ - تأخیر درانجام وظیفه - مستوجب مجازات فقره ۱ یا ۲ از مـاده ۳۸ بوده ودرصورت تکرار ممکنست بفقره ۳ محکوم گردد .

ماده ٥ - تأخیر درانجام وظیفه باسوء نیت مستلزم مجازات فقره ۳ یـا ٤ ماده ۳۸ قـانون استخدام و درصورت تکرار ممکن است مقصررا بمجازات فقره ٤ محکوم نمود .

ماده ٦ - تمرد - مستوجب مجازات فقره ۲ یا ۳ ازماده ۳۸ ودرصورت تکرار ممکن است مقصررا بمجازات فقره ٤ محکوم نمود .

تبصره - ترك خدمت ومسافرت وغیبت بدون اجازه واطلاع که مدت آن از ده روز تمام تجاوز نماید دز حکم تمرد و مستلزم مجازاتهای مندرجه در ماده فوق می بـاشد .

ماده ۷ - تمرد باسوء نیت - مشمول مجازات فقره ۳ یا ٤ از ماده ۳۸ میباشد و درصورت تکرار ممکن است مقصررا بمجازات فقره ٥ محکوم نمود .

ماده ۸ - تخلف از قانون مربوط بوظایف وتکالیف ادارات ونظامنامه ها و مقررات اداری یاتبعیض دراجرای آن مستوجب مجازات فقره ۲ تا ٥ ازماده ۳۸ خواهد بودوچنانچه تکرارشود ممکن است مقصررا بمجازات تافقره ٦ محکوم نمود.

(مشمولین ماده -۹- قانون استخدام کشوری مستثنی هستند)

ماده ۹ - غفلت درحفظ وجوه واسناد واموال دولتی مستلزم مجازات فقرات ۱

تا۳ ازماده ۳۸ بوده ودرصورت تکرار ممکن است بفقره٤ محکوم شود .

ماده ۱۰ - کسر آوردن بدون سوء نیت - مستوجب مجازات فقرات ۲ الی ٤ ماده۳۸ بوده ودرصورت تکرار ممکن است بمجازات فقره ٥ماده ۳۸ محکوم شود.

ماده ۱۱ - اعمال غرض یاطرفداری در امور اداری نسبت بارباب رجوع یا همکاران - مستحق مجازاتفقره۲یا۳ ودرصورت اهمیتموضوع یاتکرارمستوجب مجازات فقره ٤یا٥ ماده ۳۸ خواهد بود .

ماده ۱۲ - اقدام بعملی که باعث بدنامی شخص یاوزارتخانه شود - مستوجب مجازات فقره ۱یا۲یا۳ ودرصورت تکرار مستحق مجازات فقره ۲یا٤یا٥ ازماده۳۸ خواهد بود .

ماده۱۳- اسراراداری‌را فاش کردنمستلزم مجازات ازفقره۱تا٤ ودرصورت تکراریا اهمیت موضوع ممکن است بمجازات فقره ٥یا٦یا۸ ازماده ۳۸ مقصر را محکوم نمود .

تبصره - افشاء تصمیمات وزارتخانه ونشرمدلول احکام ودستورهای اداری مادام که بموقع اجرا وعمل گذارده نشده است ومطلع ساختن اشخاص ذینفع از مسائل مذکوره بهر ترتیب و عنوان اکیداً ممنوع ومتخلف مستوجب مجازات فقرات۲تا۳ازماده۲۸ قانوناستخدام خواهدبود ودرصورت تکرار واهمیتموضوع ممکن است مقصررا بمجازات تا٦ محکوم نمود .

ماده ١٤ - دادن قبض شخصی در امور اداری بدون اجازه کتبی - مستوجب مجازات فقره ۳یا٤ ودرصورت تکرار واهمیت ممکن است مقصررا بمجازات فقره ٥ محکوم نمود .

ماده ١٥ -دادنتصدیق رسمی بدوناجازه رئیس مافوقدرصورتی که‌تصدیق صادره موجب ضرر وزیانی نباشد مستلزم مجازات فقره ۲ ودرصورت ضرر و زیان مستلزم مجازات فقره ۳یا٤ ماده ۳۸ خواهدشد ودرصورت تکرار در مورد اول به مجازات فقره۳ ودر مورد دوم بمجازات فقره ٤یا٥ ممکن است محکوم شود .

ماده ١٦ - دادن تصدیق خلاف واقع درامور اداری مستلزم مجازات فقره۳ یا٤ ودرصورت تکرار ممکن است مقصررا بمجازات فقره ٥یا٦ محکوم کرد .

ماده ۱۷ - تشخیص ومجازات ارتکاب ویاخودداری ازانجام هرعملی که در امور اداری احتراز ازآن ویا رعایت آن معمول ومتبع است ولو اینکه درنظامنامه‌ها ومقررات تصریح نشده باشد درصورت وجودعمد) بامحکمه وممکن است ازنظر اهمیت تقصیر ویا تکرار مقصر بمجازات فقررات ۱ تاه محکوم شود .

ماده ۱۸ - مجازات هر عملی که بموجب قانون تقصیر اداری محسوب میشود چنانچه درقوانین مربوطه معین شده طبق آن رفتار ودرصورت عدم تعیین مجازات بسته بنظر وتشخیص محکمهٔ اداری است .

ماده ۱۹ - هرگاه مستخدمی بواسطه ارتکاب یکی از تقصیرات درمحکمه اداری محکوم شده و بعداً مرتکب تقصیر اداری دیگری شود ولی عمل اخیر او از نوع عمل اولیه نباشد مجازات اویکدرجه بالاتر ازمجازاتی است که بدون سابقه محکومیت بمقصر داده میشد .

تبصره - اجرای مجازات اشد در مورد تکرار تقصیر اولیه بنحویکه ضمن مواد مقررشده وهمچنین اجرای مجازات یك درجه بالاتر درمورد مشمولین ماده ۱۹ وقتی است که ازتاریخ خاتمه اجرای حکم قطعی درظرف مدت دوسال متهم مرتکب تقصیر اداری ازنوع تقصیر اولیه یاتقصیر دیگری بشود .

ماده ۲۰ - اگرمستخدمی مرتکب تقصیرات متعددی شده باشد خواه نسبت به یك یا بعضی ازتقصیرات اومحکمه تشکیل ولی هنوز رأی قطعی صادر نکرده و یا اینکه اساساً محکمه تشکیل نشده باشد بتمام تقصیرات او یکجا رسیدگی خواهد شد وباشد مجازات (مجازاتی که برای مهمترین تقصیر منظورشده) محکوم میشود.

تبصره - هرگاه مستخدمی مرتکب چند تقصیر اداری درمأموریت های مختلفه وحوزه های مختلفه شده باشد در محکمهٔ محاکمه میشود که مهمترین تخلفات در حوزه آن واقع شده واگر برحسب ادعاء مدعی العموم یکی ازتخلفات مستقلا یابضمیمه تخلفات دیگر مستلزم مجازات فقره ۶-۷- ماده ۳۸ قانون استخدام باشد در مرکز محاکمه وبتمام تخلفات اورسیدگی خواهد شد .

ماده ۲۱ - مجازات شریك یاشرکاء درتقصیر عین مجازاتی است که بمقصر اصلی تعلق میگیرد ومجازات معاون درتقصیر بسته است بدرجهٔ همراهی و کمك او بامقصر

وتشخیص آن با محکمه است .

فصل دوم

جریان محاکمه بدوی و تجدید نظر

ماده ۲۲ - هروقت یکی ازمستخدمین رسمی(صاحبان رتبه اداری) درمسائل راجع بوظایف اداری متهم بارتکاب تقصیری شود وزیر یارئیس اداره مستقل تعقیب امررا باداره استخدام یاتفتیش یااعضاء دیگراداری رجوع میکنند که درموارد اتهام ودلائل وامارات آن تحقیقات لازمه بعمل آورده ودرصورتیکه دلائل راکافی بدانند راپورت آنرا تقدیم نمایند تامطابق ماده ۳۲ قانون استخدام کشوری امر بتشکیل مجلس تحقیق ومحاکمهٔ اداری صادر شود .

تبصره - وزیر یارئیس اداره مستقل درهر مورد خواه قبل از ارجاع امر به تفتیش یااستخدام وخواه بعداز آن ولو اینکه مدارك ودلائل بنظر اداره استخدام یا تفتیش کافی نبوده وتعقیب را لازم ندانند میتواند رأساً امر بتشکیل محکمه داده ومدارك اتهام را برای تعقیب بمدعی العموم محکمه اداری بدهد .

ماده ۲۳ - درخارج از مرکز اعم ازداخله یا خارجه هرگاه عضوی متهم به ارتکاب تقصیراداری شود رئیس ادارهٔ عضو مذکور راپورت آنرا بااسناد ومدارك لازمه بضمیمه توضیحات کتبی برئیس اولیه آن حوزه تقدیم خواهد نمود .

تبصره - رئیس اولیه حوزه نیز درهرصورت میتواند ازروی مدارك واسناد عضوی رادرمعرض اتهام ومحاکمه قرار بدهد .

ماده ۲٤ - هرگاه رؤسای اولیه ولایات مورداتهام واقع شوند مطابق تبصره ماده ۳٤ قانون استخدام کشوری ومفاد ماده ۲۲ این نظامنامه رفتار خواهد شد .

ماده ۲٥ - پس از آنکه مطابق مدلول ماده ۲۲ این نظامنامه دوسیه راجع بمتهم باداره استخدام یاتفتیش یا اعضاءدیگر ارسال گردید ادارات یا اشخاص مزبور مکلفندپس ازتحقیق درموارد اتهام ودلائل وامارات آن درظرف ۳ روز نظرخود را در لزوم یاعدم لزوم تعقیب متهم راپورت نمایند .

ماده ۲٦- پس ازوصول دستور تشکیل محکمه ازطرف وزیر یارئیس اداره

مستقل اداره استخدام درظرف یکروز مسوده حکم تشکیل مجلس تحقیق محاکمه اداری راصادر وبرای امضاء بمقام وزارت تقدیم وپس از امضاء شدن حکم مزبور فوراً سواد آنرا بضمیمه دوسیه که دراداره استخدام یاتفتیش تنظیم شده است برای مدعی‌العموم محکمه اداری ارسال خواهد داشت .

ماده ۲۷ ـ درادارات خارج از مرکز راپورت راجع بتقصیرات اداری عضو متهم‌رارئیس اداره اولیه بیکنفر مفتش محلی و درصورت نبودن مفتش بعضویکه طرف اعتماد است رجوع نموده‌وپس ازوصول راپرت مفتش یاعضو مزبور رئیس اداره خود نیز بدوسیه امر مراجعه و درصورتیکه تقصیر یا تقصیرات منتسبه بمتهم محاکمه اورا ایجاب نماید دستور تشکیل محکمه اداری‌صادر وسواد آنرا بادوسیه امر برای مدعی‌العموم ارسال خواهد داشت .

ماده ۲۸ ـ محکمه اداری درمرکز بموجب حکم کتبی وزیر یا رئیس اداره مستقل ودر خارج ازپایتخت برحسب حکم‌رئیس اولیه آن حوزه مطابق ماده ۳٤ قانون استخدام کشوری تشکیل خواهد شد در حکم تشکیل محکمه مسائل ذیل باید مصرح باشد :

۱ ـ تعیین سه‌نفر برای عضویت ویکنفر مدعی‌العموم که رتبه هیچکدام کمتر از رتبه متهم نباشد .

۲ ـ مواد تقصیر باذکر مسائل ودلایل .

تبصره ـ مطابق ماده ۳۲قانون استخدام کشوری درصورت کافی نبودن‌عده اعضاء لازم‌در وزارتخانه‌یا ادارهٔ مستقل یاادارات اولیه خارج ازمرکز عدهٔ اعضاء محکمه از سایر وزارتخانه ها یا ادارات مستقل و یا ادارات اولیه خارج از مرکز تکمیل خواهد شد .

ماده ۲۹ ـ در بین سه نفر اعضاء محکمه عضوی که رتبه او بالا تر است و درصورت تساوی رتبه بین ۲ نفریا بیشترآنکه سابقه‌اش درآن رتبه زیـاد تر است بریاست محکمه تعیین میشود .

ماده ۳۰ ـ دفتر محکمه اداری جزو اداره استخدام خواهد بود و از طرف اداره‌مزبور متصدی مخصوص برای امورمربوطه بمحاکمه‌مستخدمین تعیین میشود

متصدی مزبور در موقع محاکمه سمت منشی محکمه را خواهد داشت و مکلف است صورت مجلس و مذاکرات و احکامرا تحریر نموده نتیجه محاکمه را برای ضبط در دوسیه استخدامی اشخاص بفرستد .

ماده ۳۱ ـ درخارج ازمرکز انتخاب منشی محکمه بـا رؤسای اولیه حوزه بوده ولی نتیجه محاکمه را بـاید بدفتر محاکمات اداری که در ادارهٔ استخدامست ارسال شود .

ماده ۳۲ ـ محاکمات اداری غیر علنی خواهد بود .

ماده ۳۳ ـ موقعیکه محکمه اداری درولایات تشکیل میشود رئیس اداره که محکمه رادعوت نموده است بایستی درظرف یك هفته راپرت مقدمات قضیه را بوزارت خانه یااداره مستقل ارسال دارند .

ماده ۳٤ ـ مدعی العموم محکمه اداری درظرف ۳ماه و۵روز ادعا نامهٔ تهیه نموده ومدارك اتهام را باقید نمره وتاریخ درادعانامه ذکرو تصریح میکند که متهم کدام یك ازانواع تقصیرات اداری رامرتکب شده وعمل آن مستلزم چه مجازاتی است وباید درمرکز به اداره استخدام ودرخارج ازمرکز باداره مربوطه تسلیم نماید.

ماده ۳۵ ـ درمرکز اداره استخدام ودرخارج از مرکز اداره اولیـه حوزه مکلف است در ظرف دوروز سواد ادعانامه راجهت متهم ارسال داشته ومتهم بـاید جواب آنرا درظرف یك هفته ازتاریخ وصول بفرستد ودرصورتی کـه متهم درغیر مقر محکمه باشد سواد ادعانامه وسواد اسناد بوسائل مقتضیه بمتهم ابلاغ خواهد شد که ازروز ابلاغ درظرف یکهفته جوابرا تهیه وارسال نماید .

تبصره ۱ ـ اگرمتهم درخارج ازکشور ایران باشد ادعانامه بوسیله وزارت امور خارجه ابلاغ خواهد شد .

تبصره۲ ـ هرگاه متهم درظرف مدت معینه جواب ادعانامه را درمرکز باداره استخدام ودرخارج برای رئیس اداره اولیه ارسال نداشت محکمه باملاحظه مدارك واسناد موجوده رأی مقتضی خواهد داد .

ماده ۳٦ ـ متهم برای تهیه جواب ادعانامه میتواند استمهال کند در اینصورت ممکن است مهلت داده شود ولی مدت مهلت از ۲۰ روز نباید تجاوز کند ـ متهم حق

دارد بدوسیه ومدارك اتهام خود مراجعه نماید .

ماده ۳۷ - درصورتیکه متهم استناد بمدارکی نماید که شخصاً باید از خارج بخواهد بمدت‌مذکوره درماده قبل برای هرشش فرسنك یکروز علاوه میشود و هرگاه مدارك مزبوره درمرکز یاادارات خارج ازمرکز باشد و محکمه ملاحظه آنرا لازم بداند از اداره مربوطه خواسته و تعقیب محاکمه راموکول بوصول آن مینماید مشروط براینکه موضوع مدرك ومحل آنرا متهم صریحاً تعیین‌نموده باشد.

ماده ۳۸ - اداره استخدام یااداره مربوطه مکلفند پس ازوصول جواب‌ادعانامه فوراً ادعانامه وجواب ومدارك ابرازیه طرفین را بضمیمه حکم تشکیل‌محکمه برای رئیس محکمه ارسال داشته وسواد حکم مزبوررا بسایر اعضاء ابلاغ نمایند .

ماده ۳۹ - اشخاص ذیل صلاحیت عضویت محکمه رانخواهند داشت :

الف - رئیس ادارهٔ که دلائل و لزوم تشکیل مجلس تحقیق و محاکمه را کتباً تصدیق کرده .

ب - رئیس مستقیم عضو متهم .

ج - کسانیکه در ادعای اقامه شده ذینفع باشند .

د - کسانیکه خود یازوجه شان بامتهم قرابت سببی یانسبی تادرجه دوم از طبقه سوم داشته باشند .

ه - کسی که کفیل امور یامباشر یامستأجر متهم بوده یابالعکس متهم‌مباشر یا کفیل امور یا مستأجر آن شخص باشد .

و - کسیکه خودیا زوجه‌اش وارث متهم است‌یا بالعکس .

ز - کسی که بامتهم یابا اشخاصی که قرابت سببی یانسبی تادرجه‌دوم ازطبقه سوم بامتهم دارند یامحاکمه حقوقی یاجزائی داشته ویا به‌طرفیت متهم محکوم‌شده باشند واز موقع اجراء حکم درامور حقوقی پنج‌سال ودر امور جزائی مدتی‌راکه برای اعاده حیثیت مقرر است نگذشته باشد .

ح - کسی که سابقاً در موضوع ادعای مطرح شده کتباً اظهار عقیده کرده باشد .

ماده ٤٠ - درهر یکی ازمواد مذکوره درماده ۳۹ وهمچنین درتمام‌مواردی

که متهم اساساً صلاحیت ذاتی محکمه اداریرا در رسیدگی موضوع مطرح شده تردید نماید حق‌دارد ضمن‌جواب ادعانامه مدعی‌العموم بصلاحیت محکمه یاصلاحیت هریك از اعضاء محکمه کتباً اعتراض کند درصورتی که محکمه اعتراض متهم‌را نسبت بصلاحیت‌محکمه قبول نماید باصدور قرار قبول‌اعتراض محکمه منحل میشود و نتیجه امر باداره استخدام اطلاع داده خواهدشد تامرجع‌صلاحیت‌دار رسیدگی به‌امررا تشخیص داده ودوسیه را بآنجا ارسال دارد وچنانچه اعتراض بصلاحیت‌هریك از اعضاء محکمه مورد قبول محکمه واقع شود بجای عضوی که مردود شده عضو دیگری دعوت‌خواهد شدودرصورت عدم قبول اعتراض‌محکمه برسیدگی‌ادامه‌می‌دهد ومتهم ازعمل محکمه درعدم قبول اعتراضات فقط ضمن تقاضای تجدید نظراز رأی محکمه حق شکایت دارد .

ماده ٤١ - بعد ازصدور رأی رئیس محکمه مکلف است فوراً رأی صادره ازمحکمه را بضمیمه دوسیه امر باداره استخدام (درصورتی که محکمه درمرکز باشد) یاباداره مربوطه (درصورتی که خارج از مرکز باشد) بفرستند .

ماده ٤٢ - مدارك دعوی مدعی‌العموم فقط اسناد ومدارکی است که بضمیمه حکم تشکیل محکمه باو ابلاغ‌شده است همچنین مدارك دفاع متهم فقط مدارکی خواهد بود که درجواب ادعانامه ابراز نموده است .

تبصره - هرگاه دادستان اداری بنا بدلائلی یابلحاظ قصددلیل متهم‌را نسبت باتهامی که متوجه اوشده اعم‌از تقصیرات اداری یااتهامات جزائی قابل تعقیب نداند میتواند باذکر ادله خود اظهار عقیده‌بمنع تعقیب متهم نموده ونظرخود را گزارش دهد درصورتی که نظریه‌دادستان اداری مورد تأیید وتصویب وزارت‌خانه مربوطه واقع گردد پرونده امرمختوم وتعقیب متهم متروك میماند و درصورت عدم تصویب وزارت‌خانه دادستان اداری مکلف باقامه دادخواهی خواهد بود (١)

ماده ٤٣ - حضور هیچیك ازمتداعیین درمحکمه بدوی و تجدیدنظر لازم نیست ولی‌هرگاه محکمه لازم بداند میتواندهریك ازآنها رابرای دادن توضیحات

---

١ - تبصره مزبور طبق تصویب نام دهم بهمن ماه ١٣١٧ هیئت وزیران افزوده شده‌است

احضار نماید ودر اینصورت احضار واستماع توضیحات باید سریعاً انجام شود.

ماده ٤٤ ـ محکمه درحدود اسناد ومدارکی که مستند دعواست اتخاذ رأی مینمایدو بعنوان ناقص بودن دوسیه نمیتواند ازدادن‌رأی خودداری کند ودرهرصورت مکلف است باملاحظه اوضاع واحوال حکم‌تبرئه یامحکومیت متهم‌را صادر نماید.

ماده ٤٥ ـ محاکمی که درخارج ازمرکز تشکیل میشوند نمیتوانند متهم را بمجازات مذکوردرفقرات ٦و٧ ازماده(٣٨) قانون استخدام کشوری محکوم‌نمایند ودرصورتی که تقصیرات متهم مستلزم یکی ازمجازات‌های مزبور باشد بعداز اعلام عدم صلاحیت محکمه که قرار نامیده میشود دوسیه امر باداره استخدام فرستاده خواهد شد تامطابق مادهٔ (٢٨) محکمه بدوی برای رسیدگی تشکیل شود محکمه مزبور بدون تجدید تشریفات درظرف ٥روز رأی مقتضی صادر خواهد نمود مگر آنکه خواستن توضیحاتی‌را ازمتداعیین یایکی ازآنها لازم بداند.

ماده ٤٦ـ طرفین دعوی بایدرؤیت‌خودرا ذیل‌حکم‌نوشته ودرصورت‌تقاضای تجدیدنظر تقاضا کننده باید اعتراضات خودرا صریحاً قید ولااقل قبل از انقضاء دو هفته‌ازتاریخ‌رؤیت‌حکم‌در مرکزباداره‌ٔ استخدام ودرخارج ازمرکز باداره‌مربوطه کتباً تسلیم نماید. ادارات مزبور سواد ورقه اعتراضیه را بطرف‌دیگر ابلاغ‌میکنند وطرف دعوی باید درظرف سه‌روز ازتاریخ وصول آن جواب اعتراضات‌را نوشته ارسال دارد .

ماده ٤٧ ـ ادارات خارج از مرکز مکلفند پس از وصول جواب اعتراضات باید فوراً کلیه دوسیه را برای اداره استخدام درمرکز ارسال دارند .

ماده ٤٨ـ اداره استخدام پس‌ازوصول‌اعتراضات راجع‌بحکم بدوی‌وهمچنین درصورتی که درظرف مدت مقرر جواب اعتراضات نرسید حکم تشکیل محکمه تجدید نظررا صادر وبرای امضاء بمقام‌وزارت یاریاست اداره مستقل تقدیم مینماید وپس ازتشکیل محکمه دوسیه رابرای رئیس محکمه وسواد حکم مزبوررا برای اعضاء محکمه ارسال خواهد داشت .

ماده ٤٩ ـ محکمه تجدیدنظر از٥نفر عضو « سه‌نفر ازخارج ودو عضو از هیئت حاکمه سابق» تشکیل میشود وحکم این هیئت قطعی ولازم الاجراء خواهد

بود تعیین دو نفر اعضاء بدوی برای عضویت محکمه تجدید نظر باین ترتیب خواهد بود که اگر رأی محکمه بدوی باتفاق صادر شده باشد دو نفر از اعضاء محکمه مزبوره بدون وجه امتیازی تعیین و اگـر رأی با کثریت صادر شده یکی ازدو نفر عضو صاحب رأی وعضوی که دراقلیت بوده برای عضویت محکمه تجدید نظر تعیین خواهند شد .

ماده ۵۰ ـ محکمه تجدیدنظر مکلف است بعـد از ختم محاکمه فوراً رأی خودرا صادر نماید ـ درصورت انقضاء وقت ممکن است باجازهٔ وزیر یارئیس اداره مستقل صدور رأی بفردای آنروز موکول شود .

ماده ۵۱ ـ اعضاء محکمه حق غیبت در جلسات محاکمه وجلسات مشاوره‌را ندارند ودرصورت داشتن عذر موجه باید قبلامحکمه‌را ازعدم حضور وغیبت کتباً مستحضر نمـایند .

ماده ۵۲ ـ هرگاه یکی ازاعضاء محکمه‌بدوی یا تجدیدنظر بدون عذرموجه غیبت نمایدبرای اولین دفعه غیبت‌توبیخ کتبی وبرای‌دفعه‌دوم بمحاکمه دعوت‌خواهد شد وهمچنین خودداری اعضاء محکمه از دادن رأی یاتأخیر در صدور رأی زائد برمدت‌مقرر درعدادتخلف ازمقررات‌محسوب وقابل تعقیب درمحاکم اداری است .

ماده ۵۳ ـ حضور اعضاء محکمه درجلسات محاکمه اداری برحضور آنهادر درجلسات کمیسیون های دیگرمقدم است وبعذر عضویت کمیسیون از حضور درـ جلسات محاکمه اداری نمیتوان غیبت نمود مگرباجازهٔ وزیر .

ماده ۵۴ ـ تکرارمطالب یا اظهارات خارج ازنزاکت چه کتباً وچه شفاهاًدر محکمه ممنوع ورئیس محکمه مکلف است اخطار وجلوگیری نماید .

ماده ۵۵ ـ درصورت تقاضای متهم دفتر محاکمات مکلف است بـا اطلاع و اجـازه رئیس محکمه یـا رئیس ادارهٔ استخدام از قرار یـا حکم سواد مصـدق بمشارالیه بدهد .

ماده ۵۶ ـ هرگاه درضمن محاکمه‌مستخدمی معلوم‌شود که شخص یااشخاص دیگر نیزمرتکب‌تقصیر شده‌اند راپرت آن‌ازطرف مدعی‌العموم بمقام وزارت‌فرستاده میشود تاالدی الاقتضاء حکم تعقیب ومحاکمه‌را صادر نمایند .

ماده ۵۷ ـ حق تقاضای تجدیدنظر برای متهم فقط ازاحکامی است که دایر بمجازات‌های فقره ۴الی۷ ماده۳۸ صادرشده ولی‌مدعی‌العموم از کلیه احکام‌محاکم اداره ولودایر بتبرئه متهم باشد حق تجدیدنظر دارد اجرای مجازاتهای فقره ۱و۲ ازماده ۳۸ بدون‌محاکمه ازوظایف‌رؤسای مافوق بوده‌لیکن این‌اصل مانع‌نخواهد بود از اینکه بنا بکیفیت تقصیر متهم محکمه او را بیکی از مجازات هـای مزبور محکوم نماید .

ماده ۵۸ ـ پس‌از انقضاء مدت‌های مقرر وعدم تقاضای تجدید نظر از طرف مدعی‌العموم یامتهم احکام محکمه بدوی قطعی ولازم‌الاجری است .

ماده ۵۹ ـ بعد ازاعلام ختم‌محاکمه محکمه مکلف است فوراً داخل درشور ورسیدگی شده حکم بدهدیا درصورتی که موضوع قابل شورطولانی باشد بروز دیگر محول‌نماید درهرصورت فاصله بین‌ختم‌محاکمه وصدور رأی‌نباید بیشترازسه روز بطول انجامد .

فصل سوم

مقررات مخصوصه

ماده ۶۰ ـ مستخدمینی که بمحاکمه اداری دعوت میشوند نباید از شغل خود منفصل یامعلق شوند ولی‌تغییر شغل مستخدم مزبور بانظر رئیس‌اداره وموجه‌بودن دلائل مانعی ندارد. درصورتی که‌مدعی‌العموم‌بقاء مستخدم مزبوررا درخدمت‌مقتضی نداند لازم است که نظریات موجه خودرا بمحکمه اداری تقدیم و انفصال موقت یا تعلیق مستخدم‌را ازمحکمه تقاضی کند محکمه مکلف‌است دراین‌باب مشاوره‌نموده درموضوع انفصال موقت یاتعلیق مستخدم قرار مقتضی صادر کند خود محکمه هم میتواند لدی‌الاقتضاء مستقیماً قرار انفصال موقت‌یا تعلیق‌را صادر نماید .

تبصره ـ ایام انفصال وتعلیق مستخدمینی که مطابق ماده فوق موقتاً از شغل خود منفصل ویا معلق گردیده‌اند درصودت صدور حکم قطعی بربرائت آنـان از تقصیرات اداری ویا عدم محکومیت بمجازاتهائی کـه مستلزم محرومیت ازمقرری اداری است‌طبق‌توضیح ماده۶۲ وتبصره همان‌ماده جزو دوره‌خدمت رسمی‌محسوب

شده وحقوق آن مدت‌را دریافت خواهند نمود .

ماده ٦١ - هرگاه درضمن رسیدگی بتقصیرات اداری مظنون کشف‌شود که متهم مرتکب‌جنحه یاجنایتی نیزشده‌است محکمه درضمن صدور قرار عدم‌صلاحیت مراتب را باداره استخدام اطلاع داده ودوسیه را بآنجا ارسال خواهد نمود اداره مزبور بااطلاع مقام وزارت دوسیه‌را بمحاکم صالحه میفرستد و مجلس تحقیق و محاکمه اداری برای صدور رأی منتظر نتیجه قطعیه ازمحاکم عمومی بوده ومتهم برعایت ماده ٤٠ قانون استخدام کشوری بموجب حکم وزارتی ازتاریخ احاله امر بمحاکم صالحه موقتاً ازخدمت منفصل میگردد .

ماده ٦٢ - نسبت بمواردیکه بنا بتشخیص محکمه‌اداری در اثر کشف یا ظن ارتکاب جنحه وجنایت‌مورد ماده ٦١دوسیه امر بمحاکم صالحه‌احاله ومحکمه‌اداری منتظر نتیجه وصدور رأی قطعی محاکم مزبوره میباشد پس از خاتمه کار چنانچه متهم تبرئه ویا باصدور قرار منع تعقیب مقامات صلاحیت‌دار امرجزائی منتسب باو تمام شده اعلام گردید ایام انفصال موقت درصورتی جزو مدت خدمت محسوب و حقوق آنرا دریافت خواهد نمود که محکمه اداری نیز متهم را ازنظر تقصیرات اداری قطعاً تبرئه‌ویا بمجازاتی محکوم‌نماید که مستلزم محرومیت ازمقرری اداری نباشد - مجازاتهای اداری که مستلزم محرومیت مطلق ازمقرری اداری است‌بقرار ذیل است :

١ - انفصال دائم ازوزارتخانه های ذیمدخل .

٢ - انفصال دائم ازخدمات دولتی .

تبصره - هرگاه حکم محکمه اداری مبنی برمجازات‌های مندرجه درفقرات یك - دو - سه - چهار - پنج‌از ماده٣٨ باشد مدلول حکم مزبور بایستی اجری‌شود بنابراین تأثیر محکومیت بکسرمقرری ویا انفصال موقت ویا تنزل‌مقام پس‌ازتبرئه متهم درمحاکم عمومی بهمان ترتیبی است که ضمن حکم محکمه اداری تعیین شده ومحکومین بکسر مقرری وتنزیل مقام ایام انفصالشان بارعایت مدلول حکم جزو خدمت رسمی محسوب خواهد شد و محکومین بانفصال موقت درصورتی که زائد برمدت محکومیت منفصل یا معلق بوده‌اند مدت زائد بر حکم جزو مدت خدمت

احتساب می گردد .

ماده ٦٣ - درمورد ماده ٦١ هر گـاه متهم درمحاکم عمومی صالحه بجنایت محکوم گردد و بالنتیجه اجرای حکم محکمه مستلزم انفصال دائم از خدمات دولتی ومملکتی باشد اعم ازاینکه درحکم محاکمه تصریح شده و یـا درمورد از موارد مجازات تبعی بوده باشد محکمه اداری پس ازوصول دوسیه ازمحاکم مزبوره تشکیل چون حق استخدام مستخدم سلب شده برعایت حکم محکمه عمومی بدون رسیدگی بتقصیرات اداری او دوسیه را ختم نموده و نتیجه را باداره استخدام اطلاع میدهد .

ماده ٦٤ - درمورد ماده ٦١ نسبت بمحکومیت بجنحه که مطابق قانون اصلاح ماده ١٩ قانون مجازات عمومی در ظرف دو سال تا پنجسال از حق استخدام دولتی محرومند مادام که مدتهـای محرومیت منقضی نشده بتبع حکم محکمه عمومی از لحاظ اینکه حق استخدام مستخدم برای مـدت معینی سلب گردیده محکمه اداری رسیدگی را موقوف میدارد و پس ازانقضاء مدت محرومیت محکمه مزبوره تشکیل و بتقصیرات اداری اورسیدگی خواهد کرد رأی محکمه دراین موارد ازتاریخ ختم مدت محرومیت قابل اجری است وتاموقعی که ازطرف محکمه اداری تعیین تکلیف نشده بصرف اینکه مدت محرومیت منقضی گردیده نمیتوان چنین شخصی را بخدمت دولتی دعوت نمود .

ماده ٦٥ - درموارد ماده ٦١ اگر حکم محکمه عمومی بر محکومیت متهم بامر جنحه بوده ولی مطابق قانون نتیجه حکم مستلزم انفصال دائم یامحرومیت موقت از استخدام دولتی نباشد محکمه اداری پس ازصدور حکم قطعی محاکم صالحه و اجرای آن تشکیل و نسبت بتقصیرات اداری مستخدم رأی مقتضی صادر خواهدنمود حکم مزبور از تاریخ خاتمه مجازات حکم محکمه عمومی قابل اجری است .

ماده ٦٦ - هر گاه مستخدمی باتهام جنحه یاجنایت مستقیماً بمحاکم صالحه جلب شود فقط ازموقع اقامه دعوی درمحکمه براو تا تعیین تکلیف وصدور حکم موقتاً ازشغل خود منفصل خواهد شد وچنانچه نتیجه امر بصدور قـرار منع تعقیب یاحکم تبرئه ختم گردیده بموجب ماده ١٤ قانون استخدام کشوری ایام انفصال جزو خدمت رسمی محسوب ومطابق ماده ١٠ قانون دیوان جزا مقرری آنمدت رادریافت

خواهد داشت و لواینکه انفصال اوقبل ازاقامه دعوی درمحکمه صالحه بعمل آمده باشدو پس از ختم محاکمه درمحاکم عمومی خواه حکم تبرئه و خواه حکم محکومیت متهم صادر شده باشد برای این قبیل موارد که اساساً مستخدمی بلحاظ جرم عمومی مستقیماً بمحاکم صالحه جلب شده محکمه اداری تشکیل خواهد شد .

ماده ٦٧ ـ احکام قطعی محکمه اداری نسبت بکسانی که مشغول خدمت هستند از تاریخ صدور حکم و نسبت بکسانی که درحال انفصال موقت یا تعلیق بوده اند از تاریخ تعلیق اجری میشود باستثناء موارد مشمول مواد ٦٤ و ٦٥

ماده ٦٨ ـ تعیین مجازات بین حد اقل و اکثر مربوط باهمیت و کیفیت و کمیت جرم بوده و بنظر محکمه است .

ماده ٦٩ ـ درمواقعی که بواسطه سلب صلاحیت قانونی اعضاء محکمه یا عدم امکان عادی حضور آنان نتوان محکمه را تشکیل داد اعضاء جدیدی معین میشوند.

ماده ٧٠ـ مدت مرورزمان درمورد تقصیرات اداری یکسال است هر گاه از تاریخ ارتکاب تقصیر مدت یکسال بگذرد ودستور تعقیب ازمقامات مربوطه صادر نشده ویا ادعانامه ازطرف مدعی العموم بمحکمه اداری تسلیم نگردیده باشد وهم- چنین درصورتی که قضیه درمحکمه طرح و بعللی محکمه رأی صادر ننموده ومدت یکسال منقضی شود دیگر متهم ازحیث تقصیر مذکور قابل تعقیب نیست .

ماده ٧١ ـ نظامنامه‌های اختصاصی محاکماتی کلیه وزارت خانه‌ها وادارات مستقل ملغی است واین نظامنامه ازتاریخ تصویب قابل اجری میباشد ـ نسبت بتقصیرات اداری که قبلا ارتکاب وهنوز حکم قطعی صادر نگردیده درهر مرحله که هست رسیدگی بعدی نسبت بآن طبق این نظامنامه جریان داده میشود واثرات احکام محاکم اداری که بموجب نظامنامه‌های اختصاصی قبل بمرحله قطعیت یااجری رسیده بقوت خود باقیست .

اجازه احاله محاکمات اداری بادارات دیگر

هیئت وزراء درجلسه پنجم اسفند ماه ١٣١٥ برطبق پیشنهاد شماره ٤٦٦٨٦ وزارت مالیه تصویب نمودند وزارتخانه‌هاوادارات میتوانند وظایفی راکه در نظامنامه

محاکمات اداری مصوب دهم تیر ۱۳۱۵ بعهده اداره کارگزینی محول شده لدی الاقتضا بعهده ادارات دیگر خود رجوع نمایند .

تصویبنامه شماره ۸۴۶۸ مورخه ۱۸/۷/۳

راجع باعاده دادرسی محاکمات اداری مستخدمین دولت

هیئت وزیران در جلسه ۲ مهر ۱۳۱۸ طبق پیشنهاد شماره ۱۴۱۶۲ / ۵۶۴۷۵ مورخه ۱۸/۶/۲۶ وزارت کشور وموافقت وزارت دادگستری تصویب نمودند که هفت ماده زیر راجع باعاده دادرسی بآئین نامه محاکمات اداری افزوده شود .

ماده ۱ـ احکام قطعی دادگاههای اداری برمحکومیت بمجازاتهای مقرره در بند ۴ تا ۷ ماده ۳۸ قانون استخدام کشوری اعم از اینکه بموقع اجری گذاشته شده یا نشده باشد در موارد ذیل مورد اعاده دادرسی قرار میگیرد :

۱ ـ درصورتی که ثابت شود تخلفی که بشخص محکوم نسبت داده شد اصلا واقع نشده است .

۲ ـ درصورتی که بعلت اشتباه دادگاه درجه مجازات معینه در حکم مطابق با نوع تخلف نباشد .

۳ ـ درصورت کشف وثبوت اسناد جعلی یا گواهی جعلی که مبنای حکم بوده است .

ماده ۲ ـ بدرخواست اعاده دادرسی بدواً درداد گاهی مرکب از چهار نفر رؤسای درجه اول سازمان مرکزی وزارتخانه بریاست معاون یا مدیرکل رسیدگی شده وچنانچه مبنی براساس بوده وموردازموارد اعاده دادرسی مشخص شود قرار قبول درخواست صادر میشود .

ماده ٤ـ صدور قرارقبول درخواست اعاده دادرسی اجری وحکم را چنانچه اجری نشده باشد بتأخیر می اندازد .

ماده ٥ـ پس از صدور قرارداد گاه فوق که مبنی برقبول درخواست باشد دادگاه اعاده دادرسی بارعایت قانون استخدام کشوری از کارمندانی که در صدور حکم محکومیت شرکت نداشته اند تشکیل شده وبماهیت امررسیدگی مینماید .

ماده۶ - رسیدگی بماهیت وصدور حکم وهمچنین درخواست تجدید نظر تابع مقررات آئین‌نامه دادرسی اداری است .

ماده۷ - درمورحکمی که درنتیجه درخواست اعاده‌دادرسی صادر شده‌دیگر درخواست اعاده دادرسی پذیرفته نمی‌شود . نخست وزیر

قانون افزایش حقوق کارمندان دولت

در مهرماه سال ۱۳۲۰ قانونی تحت عنوان «قانون افزایش حقوق کارمندان دولت» ازمجلس گذشت که بموجب ماده اول آن :

« تایکهزار ریال صددرصد .

از یکهزار و یك ریال تا دو هزار ریال نسبت بمازاد بر یك هزار ریال پنجاه در صد .

ازدوهزار ویک‌ریال ببالا نسبت بمازاد بردو هزارریال ۲۵ درصد .

تبصره ۱ - حداکثر حقوق کارمندان وطبقات مذکور ازفقرات یك تاهشت این‌ماده (۷ - پزشکان وپزشکیاران ودامپزشکان) بامنظور کردن اضافه فعلی از ماهی ۶۰۰۰ ریال تجاوز نخواهد کرد » .

برمیزان حقوق افزوده شده‌است وراجع بحقوق بازنشستگی و فوق‌العاده ویژه - کسر صندوق و تضمین - کشیك شب واوقات تعطیل - کرایه خانه واشتغال خارج ازمرکز - هزینه سفر- حق‌الکفاله - حق مقام - فوق‌العاده بدی‌آب وهوا - فوق‌العاده اقامت پزشکان درنقاط مرزی ومحرومیت ازمطب اجازه داده شده‌است هیئت وزیران آئین‌نامه‌های مخصوص تنظیم نماید .

بموجب این اختیارهیئت وزیران درجلسات :

۱ - ۲۶ آبان‌ماه ۱۳۲۰ آئین‌نامه فوق‌العاده ویژه .

۲ - ۲۶ آبان‌ماه ۱۳۲۰ آئین‌نامه حق‌الکفاله وحق‌مقام .

۳ - اول آذرماه ۱۳۲۰ آئین‌نامه کرایه خانه واشتغال‌خارج ازمرکز .

٤ - ۲۷ دیماه ۱۳۲۰ آئین‌نامه افزایش حقوق روزمزدها را تصویب کردند .

چون‌این آئین‌نامه‌هاتغییر کرده‌است‌ازذکر آنهاوهمچنین‌قوانین‌و آئین‌نامه‌هائی

که قبل از شهریور ۱۳۲۰ گذشته است صرف نظر میشود .

قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۱

ماده ۳۷ ـ عملی که تاکنون ازطرف وزارتخانه ها نسبت بترفیع کارمندان لیسانسیه ودکترا میشده واستحقاق ترفیع آنها پس از توقف یکسال درپایه‌های ۳ و ٤ ودو سال در پایه‌های ٥ تشخیص میگردد تأیید ودرسال ۱۳۲۱ هم مادام که قانون مخصوص وضع نگردیده میتوانند بهمین ترتیب نسبت بترفیع آنها رفتار نمایند .

شماره ۳٤۱٥ ۱۳۲۱/۱۱/۲۸

وزارت دارائی وزارت کشاورزی

اجازه پرداخت حقوق فارغ التحصیلهای دانشکده ها

ودبیرستانهای کشاورزی ودامپزشکی ازصرفه جوئی بودجه کشاورزی مصوب ۱۱ بهمن ماه ۱۳۲۱

ماده‌واحده ـ مجلس شورای ملی بوزارت کشاورزی اجازه میدهد که ازصرفه جوئی اعتبار ماده ۳ بودجه سال جاری آنوزارتخانه فارغ التحصیلهای دانشکده ها و دبیرستانهای کشاورزی ودامپزشکی را استخدام وحقوق آنهـا را ازهمان محل تأمین نمـاید .

از قانون تعلیمات اجباری

قانون استخدام معلمین

ماده ۱۲ـ هریك ازمشاغل کمك آموزگار وآموزگار ودبیرودانشیارواستاد وپزشك بیمارستانی ضمیمه دانشکده پزشکی بده پایه تقسیم میشود ـ حـداقل مدت توقف درپایه‌های ۱تا۳ یك سال ودرپایه های٤تا٦ دوسال وازپایه ۷ ببالا سه‌سال خواهد بود ـ حقوق پایه۱ کمك آموزگار برابر مقرری دریافتی پایه۱ اداری وحقوق پایه ۱ آموزگاری یك برابر ونیم حقوق پایه۱ کمك آموزگار وحقوق پایه۱ دبیری دو برابر حقوق پایه۱ آموزگاروحقوق پایه۱ دانشیاری سه برابرحقوق پایه۱ آموزگار

خواهد بود - در موقع ارتقاء از پایهٔ بپایهٔ بالاتر در مورد کمك آموزگـاران و آموزگاران تا پایه ٥ یك‌پنجم حقوق پایهٔ مادون واز پایه ٦ ببالا یك هشتم حقوق پایهٔ مادون ودر پایه‌های دبیری یك‌هشتم حقوق پایهٔ مادون ودر پایه‌های دانشیاری معادل ١دهم حقوق پایهٔ مادون علاوه خواهد شد حقوق هر پایه استادی باندازهٔ یك‌دهم ازحقوق همان پایه‌دانشیاری بیشتر خواهد بود .

تبصره ١ - کمك‌آموزگاران وآموزگاران ودبیرانی که متأهل‌هستند ثلث حقوق پایه یك‌خود را بعنوان فوق‌العاده تأهل دریافت خواهند داشت .

تبصره٢ - وزارت فرهنك‌میتواند ازمیان دبیران‌ویا تصویب‌شورای‌دانشگاه ازمیان استادان‌ودانشیاران ودبیران‌دانشگاه کسانی‌را برای‌ریاست‌و نظامت کلاس‌-های کمك آموزگاری ودانشسراها ودبیرستانها وهمچنین برای بازرسی وخدمات فنی ومعاونت دانشکده‌ها برطبق آئین‌نامهٔ مخصوصی انتخاب نماید این‌اشخاص در مدت اشتغال بیکی‌از این کارها تاپایه پنج نصف‌حقوق وازپایه شش‌ببالا ثلث‌حقوق پایهٔ خودرا اضافه دریافت خواهند نمود این اشخاص موظفند تمام اوقـات رسمی را بخدمات مرجوعه صرف‌نمایند وبهیچوجه حق اشتغال در بنگاههای دیـگر دولتی و غیر دولتی نخواهند داشت .

تبصره٣ - مواد١٠ و١١ قانون تربیت معلم مصوب ١٣١٢ و مواد ١٢ و١٣ قانون تأسیس دانشگاه مصوب خردادماه ١٣١٣ وماده واحده مصوب ٥آبان١٣١٧ ومواد ٤و٥ و١١ قانون اصلاح قانون‌تأسیس دانشگاه مصوب آبان١٣١٩ وتبصره ١ ماده‌اول قانون٦ آبان ١٣٢٠ نسبت‌بآنچه که بااین ماده مغایرت‌دارد ملغی‌میباشد.

متن قانون کمك بکارمندان دولت

ماده واحده- الف - مبلغ ٥٠٠ میلیون ریال بوزارت دارائی اعتبارداده‌می-شود که برای کمك بکلیه کارمندان وزارتخانه‌ها وبنگاههای مستقل وکارخانجات ومؤسسات تجارتی دولتی اعم‌از شاغلین خدمت ویا منتظرین وبازنشستگان‌خدمت مصرف نماید کمك مزبور ممکن است جزأ یاکلا بصورت نقد یاجنس داده شود .

ب - بودجهٔ‌مجلس شورایملی مشمول این‌قانون خواهد بود وشهرداریها نیز

مکلف هستندطبق این‌قانون و آئین‌نامه آن‌حقوق کارمندان‌خودرا نیز ترمیم‌نمایند.

ج ـ این کمك و اضافه اعطائی ازاول مردادماه ۱۳۲۲ تـا آخر سال ۱۳۲۲ پرداخت خواهد شد.

تبصره ۱ ـ از تاریخ تصویب این‌قانون میزان‌حقوق بازنشستگی برای کسانی که تقاضای بازنشستگی نمـایند اعم‌از کشوری ولشکری مساویست بیك‌چهلم حد وسط حقوق سه‌سال اخیر خدمت ضرب درسنوات خدمت.

د ـ برای تأمین عوایدصندوق بازنشستگی ازتاریخ تصویب این‌قانون صدی نیم برمیزان کسور بازنشستگی که بایداز حقوق‌مستخدمین‌اعم‌از لشکری‌و کشوری کـر و بصندوق بازنشستگی داده شودافزوده خواهد شد.

ه ـ آئین‌نامه اجرای این‌قـانون‌را وزارت دارائی بهیئت وزیران پیشنهاد و پس ازتصویب کمیسیون بودجه بموقع اجراء گذاشته خواهد شد.

تبصره ۲ ـ دولت مکلف استتنهادر عرض‌یکسال ازتاریخ اجرای این‌قانون طرحی برای‌اصلاح قانون استخدام‌کشوری تهیه و تقدیم مجلس شورایملی نماید.

تبصره ۳ـ یکماه مساعدهٔ که‌قبلا بکارمندان و بازنشستگان و منتظرین‌خدمت وموظفین وسایراشخاص داده‌شده ومیبایستی باقساط مسترد گردد بموجب این‌قانون بعنوان پاداش واگذار خواهدشد.

تبصره ٤ـ کلیه اشخاصی که بموجب قانون‌مصوب بهمن۱۳۲۱ وباستنادقانون نامبرده ازیکماه کمك هزینه‌اعطائی استفاده نموده‌اند و بموجب این قانون نیزازیك ماه‌دیگر استفاده‌مینمایند ازتسلیم‌اظهار نامه و پرداخت‌مابه‌التفاوت مالیاتی که‌منحصراً درنتیجه افزایش‌این‌درآمد تعلق گرفته معاف‌میباشند.

مادهٔ واحده راجع بتفسیر تبصره ٤

مادهٔ ٦٥ قانون جدید نظام‌وظیفه

ماده واحده ـ منظور ازاحتساب‌مدت‌خدمت زیرپرچم مشمولین تبصره‌چهار ماده ٦٥قانون اصلاح قانون نظام‌وظیفه مصوب اسفند۱۳۲۱ این بوده است که بـا احتساب تمام یاقسمتی ازمدت‌خدمت‌زیر پرچم مشمولین‌نامبرده که درتاریخ تصویب

آن‌قانون کارمند رسمی ومشغول خدمت‌دولت بوده‌اند جزو مدت‌توقف درپایه‌حکم اعطای ترفیع ازتاریخی که مدت قانونی توقف در پـایه بسررسیده صادر میشود و کسانی که درسال۱۳۲۲ دراثر اجرای‌تبصره نامبرده درصورت کفایت مدت قانونی توقف بدوترفیع ذیحق باشندخواه هردو ترفیع‌طبق مفاد تبصره و خـواه یکی از آنها باطی تشریفات تبصره بوده‌باشد بهردو ترفیع که احراز درپایه بالاتراست از تاریخ استحقاق (ولوقبل ازتاریخ صدورحکم) نایل‌می‌شود ودرسال ۱۳۲۳ و بعدها درهرصورت ترفیع پایه منوط بطی‌تشریفات قانونی ومقررات‌مربوطه‌خواهدبود.

کارمندانی که طبق مفاد تبصرهٔ نامبرده تاریخ استحقاقشان بترفیع پایه قبل ازفروردین ۱۳۲۲بوده وحکم‌آن صادرشده یابشود تفاوت حقوق ترفیع را ازاول فروردین۱۳۲۲ ببعد دریافت خواهند نمود .

نظر باینکه‌مدت‌خدمت‌زیرپرچم کارمندانی که‌قبل‌ازشروع‌انجام‌خدمت‌زیرپرچم درخدمت‌دولت بوده‌اند طبق مفادتبصره (۲)ماده(٥)قانون‌نظام‌وظیفه‌عمومی‌مصوب ۲۹خرداد۱۳۱۷ بالطبع‌جزوخدمت‌رسمی محسوب‌بوده‌وهست‌وبرای‌این‌امرپرداخت کسور تقاعد ضرورتی نداشته وبر فرض دریافت باید استرداد شود .

پرداخت‌کسور تقاعد بابت مدت خدمت زیر پرچم یکجا یا باقساط بر عهدهٔ کسانی خـواهد بود که خدمت زیر پرچم خـود را پیش از ورود بخدمت دولت انجام داه‌اند .

بخشنامه شماره ۷۸۸٦/۱٤ مورخ ۲۲/۸/۱۹

طرز اجرای آئین نامه کمك بکارمندان

مجلس شورای‌ملی ـ کارپردازی

وزارت کشاورزی ـ ادارهٔ‌حسابداری ـ ادارهٔ‌دارائی

بنگاه . . . شرکت . . . بانك

در اجـرای آئین نامه قانـون کمك بکارمندان مراتب زیر بایـد در نظر گرفته شود :

۱ـ نسبت بحقوق کارمندان فوق‌پایه ورسمی ودون‌پایه وجزء وآموزگاران

قراردادی دبستانها و پایه‌وران وافراد و کارمندان کشوری شهربانی برای یکهزار ریال اول حقوق ثابت آنها ۸۰٪ و برای هزار ریال دوم ۵۰٪ و برای بیش از دو هزار ریال حقوق ۲۵٪ بعنوان کمك احتساب و پرداخت میشود .

تبصره - حق‌مقام و فوق‌العاده ویژه وسایر مزایائی که اینقبیل کارمندان در آخر تیرماه ۱۳۲۲ میگرفته‌اند شامل کمك فوق نخواهد بود .

۲ - مستخدمینی که حقوق و کمك دریافتی آنان بشرح ماده ۱ جمعاً از یك هزار ریال کمتر شود تا میزانی که کمك دریافتی و حقوق آنها برای تمام ساعات اداری بمبلغ یکهزار ریال بالغ گردد افزوده شود .

۳ - بهر کارمندی که بموجب حکم رسمی در حال حاضر شاغل مقام مافوق بوده وحقوقش کمتر از حقوق ثابت کارمند پایه‌دار ومادونی باشد (که زیردست او کار میکند) افزایش داده خواهد شد بنحوی که حقوق صاحب‌منصبی که ریاست دارد (مافوق است) مطابق حقوقی باشد که بارشدترین کارمند پایه‌دار زیر دست او پرداخته میشود. این تفاوت بمدیران کل ادارات کل ومعاونین آنها ورؤسای دوایر که متصدی مشاغل باشند تعلق خواهد گرفت وهر نقل وانتقال و تغییر وتبدیلی که در وضعیت اداری کارمندان اعم از رؤساء وزیردستان بعداً داده‌شود. رؤسای ذیمدخل بهیچوجه مشمول ترمیم نخواهند شد .

٤ - بمنتظرین خدمت اعم از آنکه قبلا منتظر خدمت بوده ویا بعدها منتظر خدمت شوند بمأخذ حقوق پایه آنها درآخر تیرماه صدی ۲۵ احتساب و پرداخت خواهد شد .

٥ - مأخذ احتساب کمك ببازنشستگان بی‌بضاعت وبیکار ۱۵٪ حقوق بازنشستگی آنها خواهد بود عدم بضاعت وبیکاری بازنشستگان مقیم مرکز از روی نمونهٔ که برای اینمنظور تهیه شده وباید بعداز گواهی دونفر از کارمندان طرف اعتماد وزارتخانه مربوطه برای رسیدگی و تصدیق بکمیسیون کار فرستاده شود محرز خواهدشد این نمونه‌ها درشهرستانها بگواهی رؤسای دارائی رسیده و برای صدور حواله بحسابداری وزارتخانه مربوطه فرستاده میشود .

٦ - سیاههٔ اسامی وحقوق کارمندان قراردادی وحکمی را ادارات مربوطه

برای هریك ازطبقات زیردر سه نسخه جداشامل اسم و شمارهٔ کارگزینی و تاریخ ورود بخدمت ومبلغ حقوق تهیه کرده منتهی سه روز بعدازوصول این دستور بادارات کارگزینی وزارتخانه مربوطه ارسال خواهند داشت تا ادارات کارگزینی برای تشخیص میزان کمك آنها از نظر تاریخ ورود بخدمت بقرار زیر آنها را طبقه ـ بندی نمایند :

طبقه اول کسانی که قبل از آبان ۳۲۰ بخدمت وارد شده‌اند .

طبقه دوم کسانی که ازاول آبان‌ماه ۳۲۰ تاآخر ۳۲۱ بخدمت وارد شده‌اند.

طبقه سوم کسانی که ازاول ۳۲۲ تاآخر تیرماه ۲۲ بخدمت واردشده‌اند .

ادارات کارگزینی درظرف ٤روز پس‌ازوصول صورتهای ارسالی‌را گواهی نموده بادارهٔ حسابداری خواهند فرستاد .

ادارات حسابداری ازصورتهائی که بترتیب بالا تهیه شده میزان مبلغ کمك استحقاقی هر کارمند را مطابق جدول ماده ٥ آئین‌نامه تعیین‌خواهد نمود .

نسبت بکارمندان قرار دادی و حکمی شهرستانها کمیسیونی مرکب از ـ نماینده‌گان ادارهٔ مربوطه ودارائی محل تشکیل وباستناد مدارکی که تاریخ ورود بخدمت هریك از کارمندان قراردادی وحکمی را برساند تشخیص اینکه مشمول کدام یك‌از طبقات‌سه‌گانه بالاخواهند بودداده رونوشت گواهی‌شده مدرك ورود بخدمت هریك‌را تسلیم‌ادارات دارائی‌خواهند نمود. ادارهٔ دارائی‌مبلغ استحقاقی را تعیین کرده وبادارات مربوطه برای تدارك‌لیست پرداخت اعاده خواهندنمود.یك نسخه ازرونوشت صورت مجلس کمیسیون بکارگزینی وزارتخانه مربوطه باید فرستاده شود .

۷ـ ادارات حسابداری درمرکز وادارات‌دارائی شهرستانهامکلفنداز لیست‌ـ هـای پرداخت موضوع این دستور یك نسخه مستقیماً برای اطلاع ادارهٔ بودجه ارسال دارند .

۸ ـ ازتاریخ اول‌آبان ۱۳۲۲ بهیچ عنوان باشخاص ازصندوق دولت‌یا بنگاه ویا شرکت‌دولتی‌ویا هرسازمانی که باسرمایه دولت ایجادشده ویااقلا نصف‌سرمایه یاسهام‌آن متعلق‌بدولت‌باشدو مقرری‌داده نخواهدشد ولوآنکه یکی‌ازمقرریهای

مزبور عنوان دستمزد یا حق الزحمه یا پاداش و غیره یـا هرعنوان دیگری داشته باشدباستثنای حق‌التدریس و حقوق استادان و دانشیاران دانشکده‌ها که تابع مقررات خاصی است .

۹ـ کلیه مزایا وفوق‌العاده هائی که علاوه برحقوق ثابت اداری درنتیجه طرز عمل خاصی یا اختیارات اعطائی دروزارتخانه ها وادارات وبنگاه ها وشرکت های دولتی بطوریکه درمـاده هشتم ذکر شده برقرار شده باشد ازاول آبانماه ۱۳۲۲ پرداخت نخواهدشد وهمچنین ازاول آبانماه ۱۳۲۲ برقراری هرگونه فوق‌العـاده باستثنای فوق‌العاده اضافه کار منوط بتجدید نظردرماده ۱۳ قانون افزایش حقوق کارمندان خواهدبود که طرح آنهم تهیه‌شده وپس ازتصویب هیئت وزیران بموقع اجرا گذاشته خواهدشد بنابراین ازاول آبانماه۱۳۲۲ پرداخت هرگونه وجهی‌جز اصل حقوق ومدد معاش‌اولاد موکول بتصویب وابلاغ آئین‌نامه جدیـدی است که درنتیجه تجدیدنظر درآئین‌نامه‌های ماده ۱۳ قانون افزایش بعمل خواهدآمد .

۱۰ ـ بنگاهها وشرکتها وسازمانهائی که باسرمایهٔ دولت تشکیل شده و یا اقلا نصف ازسرمایه یاسهام آنهـا متعلق بدولت باشد اعم‌از اینکه اساسنامهٔ خاصی داشته یانداشته باشد مکلفند نسبت بانواع فوق‌العاده‌ها ومزایا واضافه مقرریهـای ویژه که ازاول آبانماه ۱۳۲۲ ببعد دربارهٔ کارمندان ومستخدمین تابعه خودبرقرار نموده‌اند تجدیدنظر کرده و بطور کلی میزان افزایش را برای ازاول آبانماه۱۳۲۲ ببعد طوری‌تعدیل نمایند که نسبت اضافه‌افراد باحقوق‌مهرماه ۱۳۲۰ آنها ازهرجهت منتهی درحدودافزایشی باشد که‌درنتیجه قانون‌اجازه‌افزایش حقوق کارمندان‌دولت واین دستور نسبت بحقوق کارمندان ومستخدمین دولت بعمل آمده وخواهدآمد .

۱۱ ـ کمک هائی که بموجب‌این دستورتأدیه‌می‌شود ازپرداخت مالیات معاف خواهد بود .

۱۲ ـ درصورتی که دراجرای این دستور اشکال یـا ابهامی پیش‌آید موارد اشکال در کمیسیون مرکب‌از نمایندگان ادارهٔ حسابداری‌هـا وممیزی وادارهٔ کل کارگزینی‌وزارت‌دارائی بررسی شده ودرتعقیب این‌دستورموضوع روشن گردیده لدی‌الاقتضا بطورمواد تکمیلی ابلاغ خواهدگردید .

۱۳ - باستثنای کارمندان قراردادی وحکمی اشخاصیکه از اول مرداد ماه ۱۳۲۲ استخدام شده‌اند و یا استخدام خواهندشد از تاریخ شروع خدمت مشمول این آئین‌نامه خواهند بود.

۱۴ - حسابداریها ازمبلغی که بعنوان این کمك پرداخت می‌شود برای بیمه بهداشت وحوادث نیم درصد بطورعلی‌الحساب کسر ودرحساب امانات خزانه‌نگاه‌داری خواهد نمود تاپس ازتصویب وابلاغ آئین‌نامه مربوطه بحساب بیمه بهداشت وحوادث انتقال دهد.

۱۵ - پروانه اعتبار پرداخت کمك جداگانه وسیلهٔ خزانه داری کل ابلاغ خواهد شد.

۱۶ - افزایش‌های پیش‌بینی شده دراین بخشنامه ازاول مردادماه ۱۳۲۲ تأدیه خواهد شد.

وزیر دارائی — رئیس کل دارائی

متن آئین نامهٔ کمك بکارمندان دولت(۱)

مصوبهٔ کمیسیون بودجه

ماده ۱ - بکلیه کارمندان دربار شاهنشاهی و کارمندان کشوری دولت و مجلس شورای ملی وشهرداریها وکارمندان وکارگران کارخانه‌ها وبنگاههای بازرگانی دولتی باستثنای مستخدمین خارجی از تاریخ اول مردادماه ۱۳۲۲ کمك های مالی بترتیب زیر اعطاء خواهد شد.

تبصره - کمك بکارمندان شهرداریها ازبودجهٔ مربوط شهرداریها و کمك بکارمندان وکارگران کارخانه وبنگاههای بازرگانی ازمحل درآمد خودشان پرداخت خواهد شد.

ماده ۲ - کمك پرداختی باشخاص زیرتا یکهزار ریال حقوق ماهیانه هشتاد درصد واز یکهزار ریال تادو هزار ریال نسبت بمازاد دو هزار ریال ۲۵ درصد حقوق ثابت آنها هنگام اشتغال بخدمت خواهد بود باستثنای مواردیکه در این آئین نامه پیش بینی شده است.

---

(۱) ذکر این مقررات بیشتر ازاین نظر استه که اغلب دامپزشکان رئیس اداره دامپزشکی شده ووظیفه‌دارند مقررات مربوط بکارمندان زیردست خودرا بدانند.

۱ ـ رئیس و نمایندگان مجلس‌شورایملی .
۲ ـ آقای نخست‌وزیر و آقایـان وزیران ومعاونین وزارتخانه‌ها و رؤسای دفاتر وزارتی .
۳ ـ استانداران و فرمانداران .
٤ ـ کلیهٔ کارمندان رسمی ودون پایه ویاخدمتگذاران جزء .
٥ ـ آموزگاران قراردادی دبستانها .
٦ ـ کلیهٔ کارمندان رسمی ادارهٔ کل شهربـانی بانضمام افراد و پایه‌وران و کارمندان کشوری آنها .

ماده ۳ـ کمك وحقوق ماهیانه برای تمام ساعات اداری ازهزار ریال کمتر نخواهد بـود کارمندانی که شاغل مقامات مافوق هستند فوق‌العاده بعنوان ترمیم دریافت خواهند داشت بطوریکه حقوق آنها از کارمندان پایه‌دارمادونی که‌زیرـ دست او خدمت میکنند کمتر نخواهد بود .

ماده٤ ـ کارمندان منتظرخدمت بمأخذ حقوق رتبه‌خوددرآخر تیرماه ۱۳۲۲ معادل ۱٥ درصد کمك دریافت خواهند داشت و همچنین ببازنشستگانی کـه دارای شغل نبوده وبضاعت نداشته باشند نیزمعادل ۱٥ درصد اضافه داده خواهد شد .

ماده ٥ ـ کارمندان حـکمی وقراردادی بنسبت حقوق و تاریخ ورود بخدمت کمـکی طبق جدول‌زیر دریافت خواهند داشت .

تاریخ ورود بخدمتـ تاهزارریال ـ ازهزار ویکریال تادو هزارریال نسبت بمازاد

قبل ازاول آبان ۱۳۲۰ـ هشتاد درصد	٥٠ درصد .
از اول آبان۲۰تـاآخر۲۱ ـ ٦٠درصد	٤٠ «
از اول سال ۱۳۲۲ ـ ٤٠ درصد	۳٠ «

ازدو هزارریال ببالا نسبت بمازاد دوهزارریال .
قبل ازاول آبانماه ۱۳۲۰ ـ ۲٥ درصد .
ازاول آبانماه ۱۳۲۰ تاآخرسال۱۳۲۱ ـ ۲۰ درصد .
ازاول سال ۱۳۲۲ ـ ۱٥ درصد .

تبصره ـ حداکثر دستمزد کارگران کارخـانه‌ها ومعادن ومؤسسات صنعتی

نباید ازدستمزد عمومی محل که درنتیجه عرضه و تقاضا حکمفرما است کمتر بوده و یا تجاوز نماید .

دستمزد مزبور توسط کمیسیونی بنمایندگی رئیس مؤسسه مربوطه ورئیس دارائی وفرماندار محل تعیین خواهد گردید .

ماده ٦- ازتاریخ اول آبان ١٣٢٢ بهیچ‌عنوان باشخاصی که ازصندوق دولت یا بنگاه ویاشرکت دولتی و یا هرسازمانی که‌باسرمایه‌دولت‌ایجاد شده یااقلا نصف سرمایه یاسهام‌آن متعلق بدولت باشد مقرری داده نخواهدشد ولواینکه یکی از مقرریهای مزبور عنوان دستمزد یاحق‌الزحمه یاپاداش وغیره‌ویا هرعنوان دیگری دارا باشد باستثنای حق‌التدریس وحقوق استادان ودانشیاران دانشکده‌ها که تابع مقررات خاص است .

ماده ٧- کلیهٔ مزایاوفوق‌العاده هائی که علاوه برحقوق ثابت اداری درنتیجه طرزعمل خاصی‌یا اختیارات اعطائی دروزارتخانه‌ها وادارات‌و بنگاهها وشرکت‌های دولتی (بطوریکه درمـاده ٦ تعریف شده) برقرارشده ازاول آبانماه ١٣٢٢ پرداخت نخواهد شد و بهمین قرار از اول آبانماه برقراری هرگونه فوق‌العاده به استثنای فوق‌العاده اضافه کار منوط بتجدید نظر وزارت دارائی خواهد بود که در ماده ١٣ قانون افزایش حقوق کارمندان دولت پیش‌بینی شده وطرح آن باید قبل ازپانزده آبان بهیئت وزیران وپس ازتصویب بموقع اجراء گذارده شود .

تبصره ماده٧-فوق‌العاده‌هائیکه درگذشته‌بدون مجوز قانونی پرداخت‌شده ازکارمندان مسترد نخواهدشد مگردر موقع تقلب .

ماده ٨ - بنگاهها وشرکتها وسازمانهائیکه باسرمایهٔ دولت تشکیل شده یا اقلا نصف ازسرمایه یاسهام آنهـا متعلق بدولت باشداعم ازاینکه اساسنامه حاضر داشته یانداشته باشد مکلف‌هستند نسبت‌بانواع‌فوق‌العاده‌ها ومزایاواضافه‌مقرری‌ها وغیره که ازاول آبان١٣٢٠ ببعد دربارهٔ کارمندان ومستخدمین‌تابعه خودبرقرار نموده‌اند تجدیدنظر وبطورکلی میزان افزایش‌را برای از اول آبـان ١٣٢٢ ببعد طوری تعدیل نمایند که نسبت اضافه‌افراد باحقوق‌آخر مهر١٣٢٠ ازهرجهت منتهی درحدود افزایشی‌باشد که درنتیجهٔ قانون اضافه افزایش حقوق کارمندان دولت و

این آئین نامه نسبت بحقوق کارمندان و مستخدمین دولت بعمل آمده و خواهد آمد :

ماده ۹ـ کلیهٔ اجناسیکه تحت انحصار دولت باشد بکارمندان مشمول این آئین‌نامه ببهای تصویبی دولت فروخته خواهدشد و اجناس غیرانحصاری که ممکن است دولت انبار نماید بامنظور نمودن تخفیفی بکارمندان دولت فروخته خواهد شد.

ماده ۱۰ ـ اجناسی که بموجب مادهٔ ۹ فروخته میشود فقط برای احتیاجات شخصی کارمند و کسانی است که مستقیماً تحت کفالت او هستند بهاء و مقدار اجناس انحصاری که بدین طریق بکارمندان فروخته میشود بموجب تصویب نامهٔ هیئت وزیران تعیین و مقدار مزبور متناسب باعدهٔ که تحت کفالت کارمند میباشند خواهد بود .

ماده ۱۱ ـ فقط اشخاص نامبرده زیر تحت کفالت کارمند شناخته میشوند :

۱ ـ عیال و اولاد (اولاد درصورت تجرد) .

۲ ـ پدر و مادر و برادر و خواهر که قانوناً تحت کفالت کارمند میباشند:

الف ـ کارمند دولت نباشند .

ب ـ ذکور تاموقعیکه اشتغال بتحصیل دارند و اناث تاموقعیکه شوهر اختیار نکرده اند .

ماده ۱۲ ـ وزارت دارائی اطلاعات لازمه مربوطه بهر کارمند و اشخاص تحت کفالت اورا تحصیل خواهد نمود و هرگونه اطلاعاتی که دراین مورد توسط کارمند داده شود بایدازطرف خود کارمند و کمیسیون مخصوص وزارتخانه یابنگاه متبوعه او گواهی گردد .

ماده ۱۳ ـ دفترچه‌های جیره بندی مخصوص بین کارمندان توزیع خواهدشد و کارمندان پس از دریافت دفترچه‌های مزبور باید کوپن های جیره بندی خود و اشخاص تحت کفالت خویش را که بموجب مقررات جیره بندی بین کلیه اهالی کشور توذیع شده است مسترد دارند .

ماده ۱۴ـ کارمندانیکه اجناس دریافتی بموجب این آئین نامه را بفروش برسانند ویا اجازه دهند که اشخاص تحت تکفل آنها بچنین اقدامی مبادرت ورزند ویا در موقع تنظیم دفترچه‌های خرید جنس خدعه و تزویر نمایند ویا عمداً اطلاعات برخلاف حقیقت بدهند از کمکی که دراین آئین نامه منظور شده وهمچنین ازمزایای خرید

جنس از فروشگاه دولتی محروم خواهد شد .

ماده ۱۵ - باستثنای کارمندان قراردادی وحکمی اشخاصیکه ازاول مرداد ۱۳۲۲ استخدام شده اند و یا استخدام خواهند شد از تاریخ شروع بخدمت مشمول مقررات این آئین نامه خواهند بود .

ماده ۱۶ - خزانه‌داری کل ماهانه مبلغ معینی ازاضافه حقوقیکه بموجب این آئین نامه تعلق میگیرد کسر و بحساب مخصوصی بنام حساب بیمه بهداشت و حوادث نگاهداری خواهدنمود میزان مبلغی که باید کسر شود ازطرف هیئت وزیران تعیین وکلیه پرداختهای مربوط بناخوشی ویا حوادث بموجب آئین نامه هیئت وزیران از محل نامبرده پرداخت خواهد شد .

ماده ۱۷ - کمك‌های پرداختی بموجب این آئین نامه ازپرداخت مالیات بردرآمد معاف خواهد بود .

آئین نامه مزایای کارمندان دولت که از تاریخ اول آبان ماه ۱۳۲۲ قابل اجرا است

فصل یکم

فوق العاده ویژه

ماده ۱ - مستخدمینی که بنابه تبصره ماده ۱۳ قانون ۱۳۲۰ دارای فوق العاده ویژه شده‌اند تفاوت ترفیع واضافه حقوق وهرنوع کمك وفوق العاده ومزایای دیگری که بعد ها بطور ماهیانه بآنان داده شده یا بشود از فوق العاده ویژهٔ آنها باید کسر شود .

تبصره - فوق العاده های کسر صندوق وتضمین - کشیك شب واضافه کار اوقات تعطیل - اشتغال خارج ازمرکز - حق الکفاله - حق مقام بدی آب و هوا - اقامت پزشکان درنقاط مرزی ومحرومیت ازمطب چون متعلق باشخاص نبوده وفقط برای شغل یامقام است جزو فوق العاده‌ها ومزایائی که باید از فوق العاده ویژه کسر شود محسوب نمی‌شود .

فصل دوم

فوق‌العاده کسر صندوق و تضمین فوق‌العاده کسر صندوق

ماده ۲ـ برای جبران خسارات محتمله تحویل داران و تحصیلداران و مأمورین پرداخت که از دریافت مسکوک قلب یادر اثر اشتباهات حاصله در وصول و پرداخت‌های بجزء ممکن است بآنها وارد شود فوق‌العاده کسر صندوق بمأمورین مزبور پرداخته خواهد شد .

ماده ۳ ـ پرداخت این فوق‌العاده منوط بوجود اعتبار در بودجه اختصاصی هریك از ادارات است .

ماده ٤ ـ فوق‌العاده کسر صندوق فقط باشخاصی ممکن است تأدیه شود که شغل تحویلداری یاتحصیلداری ومأموریت پرداخت در حکم انتصاب آنها تصریح و مطابق ماده۱۳قانون استخدام کشوری ومواد۱۰و۱۱ این آئین‌نامه وسایر مقررات مربوطه تضمین ابواب جمعی خودرا سپرده باشند .

ماده ٥ ـ بتحویلداران و تحصیلداران ومأمورین پرداختی که ابوابجمعی ماهانه‌شان تامیزان ده‌هزارریال است فوق‌العاده کسر صندوق داده نخواهد شد .

ماده ٦ ـ میزان پرداخت فوق‌العاده کسر صندوق به‌ترتیب زیر خواهد بود:

طبقه اول ـ تحویلداران جزء و تحصیلداران ومأمورین پرداخت که ابوابجمعی ماهانه‌شان بیشتر از ده‌هزارریال تاپنجاه‌هزارریال است برای هرده‌هزارریال ابوابجمعی ده‌ریال فوق‌العاده وحداقل فوق‌العاده ماهانه ۲۰ ریال است .

طبقه دوم ـ تحویلداران و تحصیلداران و مأمورین پرداخت که ابوابجمعی ماهانه‌شان بیشتر از پنجاه هزار ریال است برای هر ده‌هزار ریال ابوابجمعی شش ریال وحداقل فوق‌العاده ماهیانه ٥٠ ریال .

طبقه‌سوم ـ تحویلدارانیکه ابوابجمعی ماهانه‌شان بیشتراز دویست‌هزار تاپانصد هزارریال است برای هرده هزارریال ابوابجمعی ٤ریال فوق‌العاده وحداقل فوق‌العاده ماهیانه ٦٠ ریال .

طبقه‌چهارم ـ تحویلدارانیکه ابوابجمعی ماهانه‌شان ازپانصدهزارریال متجاوز است برای هرده‌هزار ریال ابوابجمعی دوریال فوق‌العاده حداقل فوق‌العاده ماهیانه

صدریال وحد اکثر دویست و چهل ریال است .

کسور ده‌هزار ریال درتعیین میزان ابوابجمعی محسوب نخواهد شد .

ماده ۷- مقصود ازابوابجمعی مذکور در موازد فوق نسبت به‌تحویلداران و تحصیلداران میزان دریافتی ووصولی آنها است قطع نظرازوجوهیکه دریافت‌می‌کنند و نسبت بمأمورین پرداخت میزان مبالغ پرداختی آنها .

تحویلـداران وتحصیلدارانیکه هم‌وصول وهم پرداخت میکنند فقط میزان وصولی آنها مأخذ تعیین ابوابجمعی خواهدبود. مأمورین‌پرداخت که منحصراً بوسیلهٔ چك پرداخت میکنند فوق‌العاده نخواهند داشت .

ماده ۸- میزان فوق‌العاده کسر صندوق نسبت به‌ثلث میزان ابوابجمعی سه‌ماه مأمور تعیین وپرداخت آن درآخر هرسه ماه باستناد تصدیق کتبی که رئیس ادارهٔ مربوطه از میزان متوسط ابوابجمعی مأمور خواهد نمود بعمل میآید .

فوق‌العاده تضمین

ماده ۹- فوق‌العاده تضمین بجمعداران و تحویلداران نقدی که درابوابجمعی خود دخالت بلاواسطه ومستقیم دارند بشرط آنکه حقوق و فوق‌العاده ویژه وحق مقام آنها (درصورتیکه داشته‌باشند) از ۲۰۰۰۰ ریال تجاوز ننماید ماهیانه بشرح زیر پرداخته میشود :

الف - بکسانیکه تا ۱۰۰۰۰ ریال تضمین رسمی سپرده‌اند یك‌ونیم درصد از مبلغ تضمین .

ب - کسانیکه از ۱۰۰۰۰ تابیست وپنج هزارریال تضمین سپرده‌اند برای ده هزارریال اول یك‌ونیم درصد ومازاد آن‌یك درصد ازمبلغ تضمین .

ج - کسانیکه بیش‌از ۲۵۰۰۰ ریال تضمین سپرده‌اند برای ۲۵۰۰۰ ریال اول طبق بند ب وبرای مازادآن نیم درصد ازمبلغ تضمین .

تبصره - بمأمورین پرداخت که بطورموقت یاتحت نظر تحویلداران مسئول انجام وظیفه مینمایند فوق‌العاده تضمین تعلق نمیگیرد .

ماده ۱۰- ازعموم صاحبجمعان نقدی ادارات بایستی برابرربع جمعی هفتگی آنها تضمین گرفته شود .

تبصره ۱- از جمعدارانیکه سیار بوده ویا وسیله برای تحویل درآمد روزانهٔ خود ندارند معادل یك‌چهارم جمعی ماهیانه آنها باید تضمین گرفته شود .

تبصره ۲- هرگاه بین صاحبان جمع اشخاصی باشند که جمعی هفتگی آنها ذراف بوده وصحت عمل آنها مورد گواهی وزارتخانهٔ مربوطه باشد ممکن است حداقل ۱۵۰۰۰ ریال تضمین از آنها گرفته شود .

ماده ۱۱ - نوع تضمین بشرح زیر میباشد :

۱ - وثیقهٔ ملکی باارائه سند مالکیت وتنظیم سندرسمی .

۲ - ضامن بانکی یاسپردن وجه نقد .

تبصره - بجمعداران جنسی فوق‌العاده تضمین تعلق نمیگیرد وچنانچه عملیات آنها مورد اطمینان وزارتخانه مربوطه باشد میتوانند تضمین شخصی بسپارند .

فصل سوم

فوق‌العاده کشیك شب و اوقات تعطیل

ماده ۱۲ - بخدمتگزاران جزء وپیمانی هائیکه شغل آنها درردیف کارخدمت گذاران جزء میباشد برای شبهائیکه درمحل کارخود میمانند بتشخیص رئیس اداره یاوزارتخانه مربوطه وموافقت وزارت دارائی شبی ٦ ریال فوق‌العاده کشیك و در صورت ضرورت صرف‌شام درمحل کار جمعاً شبی۱۲ریال پرداخت میشود .

ماده۱۳- بکارمندانیکه بموجب‌حکم وزارتی درساعات غیراداری کاراضافی انجام میدهند درصورتیکه طبق‌حکم رسمی درازای اضافه کار مرخصی بآنها داده نشده باشد بنسبت حقوق ماهیانه که برای ساعات اداری میگیرند برای ساعات کار اضافی فوق‌العاده اضافه‌کار پرداخت میشود وزارت دارائی بارعایت مقتضیات بودجه ونوع کار طرزاجرا وپرداخت آنرا تعیین خواهد نمود .

(تبصره - بکارمندان وزارت پست وتلگراف که سردستگاه تلگراف باسیم وبی‌سیم وهمچنین کارمندان پست که درغیر ساعات اداری برای نقل وتحویل بستها انجام وظیفه مینمایند بتشخیص وزارت پست وتلگراف حد اکثر تا شبی ۲۰ ریال پرداخته‌میشود).

فصل چهارم

فوق‌العاده اشتغال خارج از مرکز

ماده۱٤ ـ بکارمندان رسمی وقراردادی غیربومی فوق‌العاده اشتغال خارج مرکز طبق‌جدول مندرج درماده۱٦ بمأخذهای مذکور درماده۱۵ پرداخته میشود و کسانیکه درمحل خدمت استخدام‌شده باشند هیچوقت درآن محل مشمول‌دریافت این فوق‌العاده نخواهند شد .

تبصره ـ مأمورینیکه ازاین فوق‌العاده استفاده نمایندچنانچه درعمارت‌دولتی سکونت نمایند بایستی کرایه محل‌را بپردازند :

ماده ۱۵- برای تعیین میزان فوق‌العاده اشتغال خارج از مرکز کلیه نقاط کشور بپنج درجه تقسیم و برای‌هردرجه بنسبت حقوق کارمندان مأخذی بشرح‌زیر تعیین میشود :

نقاط درجه ۱	نود درصد
« « ۲	۷۰ «
« « ۳	۵۰ «
« « ٤	۳۰ «
« « ۵	۲۰ «

ماده ۱٦ ـ درجه‌بندی نقاط کشور بشرح زیر خواهد بود :

بخشهای درجه یك

شماره ترتیب	بخش	شهرستان	استان
۱	ایرانشهر	خاش	۸
۲	باهو کلات	«	۸
۳	بابندر	«	۸
٤	بندرشاهپور	خرمشهر	٦
۵	بندرعباس	بندرعباس	۸
٦	بوالخیر	بوشهر	۷
۷	جاسك	بندرعباس	۸
۸	چاه بهار	خاش	۸
۹	خمیر	بندرعباس	۸
۱۰	خورموج	بوشهر	۷
۱۱	سراوان	خاش	۸
۱۲	سرباز	«	۸
۱۳	سریك	بندرعباس	۸
۱٤	قشم	«	۸
۱۵	قصرقند	خاش	۸
۱٦	کنگان	بوشهر	۷
۱۷	گاوبندی	لار	۷
۱۸	لنگه	«	۷
۱۹	نیاب	بندرعباس	۸
۲۰	نیك‌شهر	خاش	۸

۲۱	هرمز	بندرعباس	۸
۲۲	هنگام	»	۸

بخشهای درجه ۳

۲۳	آبادان	خرمشهر	۶
۲۴	آبدانان	ایلام	۵
۲۵	ارکواری	»	۵
۲۶	اندیمشک	اهواز	۶
۲۷	اهواز	اهواز	۶
۲۸	اهرم	بوشهر	۷
۲۹	ایذه	اهواز	۶
۳۰	ایلام	ایلام	۵
۳۱	بدره	ایلام	۵
۳۲	برازجان	بوشهر	۷
۳۳	بزمان	خاش	۸
۳۴	بستان	اهواز	۶
۳۵	بستک	لار	۷
۳۶	بم	بم	۸
۳۷	بوشهر	بوشهر	۷
۳۸	بهبهان	بهبهان	۶
۳۹	تل‌خسروی	»	۶
۴۰	جانکی	اهواز	۶
۴۱	جایدر	خرم‌آباد	۶
۴۲	جوار	ایلام	۵
۴۳	جنلوندی	خرم‌آباد	۶
۴۴	جریم	لار	۷
۴۵	جهرم	»	۷
۴۶	جیرفت	کرمان	۸
۴۷	خاش	خاش	۸
۴۸	خرمشهر	خرمشهر	۶
۴۹	دارخوین	اهواز	۶
۵۰	دالکی	بوشهر	۷
۵۱	دزفول	اهواز	۶
۵۲	ده‌دز	»	۶
۵۳	دهلران	ایلام	۵
۵۴	دیلم	بوشهر	۷
۵۵	رامهرمز	اهواز	۶
۵۶	ریشهر	بوشهر	۷
۵۷	ریک	»	۷
۵۸	زاهدان	زاهدان	۸
۵۹	ساردویه	بم	۸
۶۰	سبزواران	بم	۸
۶۱	سوسن‌گرد	اهواز	۶
۶۲	شادکان	خرمشهر	۶
۶۳	شوشتر	اهواز	۶
۶۴	شهداد	کرمان	۸
۶۵	شهربابک	یزد	۱۰
۶۶	طوف‌سفید	اهواز	۶
۶۷	فهرج	کرمان	۸
۶۸	قصبه	خرمشهر	۶
۶۹	قلعه‌زراس	اهواز	۶
۷۰	کازرون	شیراز	۷
۷۱	کنار تخته	بوشهر	۷
۷۲	کهنو	بم	۸
۷۳	کناره	بوشهر	۷
۷۴	لار	لار	۷
۷۵	مسجدسلیمان	اهواز	۶
۷۶	مشیش	بم	۸
۷۷	مستی	شیراز	۷
۷۸	مهران	ایلام	۵
۷۹	هندیجان	خرمشهر	۶
۸۰	هویزه	اهواز	۶

بخشهای درجه ۳

۸۱	آذرشهر	تبریز	۳
۸۲	آستارا	اردبیل	۳
۸۳	اصطهبانات	فسا	۷

٨٤ الشتر خرم‌آباد ٦
٨٥ الوط سنندج ٥
٨٦ انجیران » ٥
٨٧ انارك یزد ١٠
٨٨ آواز بیرجند ٩
٨٩ اورامان سنندج ٥
٩٠ آوز شیراز ٧
٩١ آویهنگ سنندج ٥
٩٢ باجگیران قوچان ٩
٩٣ بازرگان رضائیه ٤
٩٤ باشه سنندج ٥
٩٥ بافق یزد ١٠
٩٦ بانه مهاباد ٤
٩٧ بندرشاه گرگان ٢
٩٨ بندرگز گرگان ٢
٩٩ بوکان مهاباد ٤
١٠٠ بیضا شیراز ٧
١٠١ پاوه سنندج ٥
١٠٢ پهلوی‌دژ گرگان ٢
١٠٣ پیله‌سوار تبریز ٣
١٠٤ تخت‌جمشید شیراز ٧
١٠٥ تربت‌جام مشهد ٩
١٠٦ تفت یزد ١٠
١٠٧ جندق و بیابانك » ١٠
١٠٨ جوانرود سنندج ٥
١٠٩ جوی‌زر کرمانشاه ٥
١١٠ حاجی‌آباد کرمان ٨
١١١ حاجی‌لر گرگان ٢
١١٢ حصارچه » ٢
١١٣ خاکستر مشهد ٩
١١٤ خانه رضائیه ٤
١١٥ خرم‌آباد خرم‌آباد ٦
١١٦ خدا افرین تبریز ٣
١١٧ خرم‌آبادشهسوار شهسوار ١
١١٨ خسروی کرمانشاه ٥
١١٩ خواف تربت‌حیدریه ٩
١٢٠ داراب فسا ٧
١٢١ داشبردن گرگان ٢
١٢٢ دران خرم‌آباد ٦
١٢٣ درگز قوچان ٩
١٢٤ دشت‌مینو گرگان ٢
١٢٥ دکاکا سنندج ٥
١٢٦ دودان » ٥
١٢٧ دیواندره » ٥
١٢٨ راور کرمان ٨
١٢٩ رفسنجان » ٨
١٣٠ روانسر کرمانشاه ٥
١٣١ رودبار رشت ١
١٣٢ زابل زابل ٨
١٣٣ زاغه خرم‌آباد ٦
١٣٤ زراب سنندج ٥
١٣٥ زرند کرمان ٨
١٣٦ زرین‌آباد کرمانشاه ٥
١٣٧ سربیشه بیرجند ٩
١٣٨ سرپل کرمانشاه ٥
١٣٩ سرخس مشهد ٩
١٤٠ سردشت مهاباد ٤
١٤١ سروستان شیراز ٧
١٤٢ سقز مهاباد ٤
١٤٣ سلسله خرم‌آباد ٦
١٤٤ سومار کرمانشاه ٥
١٤٥ سیرجان کرمان ٧
١٤٦ شوسف بیرجند ٩
١٤٧ شهسوار شهسوار ١

۱٤۸	طبس	گناباد	۹
۱٤۹	طیبات	مشهد	۹
۱۵۰	عجب‌شیر	تبریز	۳
۱۵۱	غلامان	مشهد	۹
۱۵۲	فسا	فسا	۷
۱۵۳	فهلیان	شیراز	۷
۱۵٤	فیروزآباد	شیراز	۷
۱۵۵	قره‌ضیاءالدین	رضائیه	٤
۱۵٦	قصرشیرین	شاه‌آباد	۵
۱۵۷	قیرو کازرون	شیراز	۷
۱۵۸	کامیاران	سنندج	۵
۱۵۹	گرگانرود	رشت	۱
۱٦۰	کلات	مشهد	۹
۱٦۱	کوه دشت	خرم‌آباد	٦
۱٦۲	کیفان	مشهد	۹
۱٦۳	گنبدکاوس	گرگان	۲
۱٦٤	گومیشان	گرگان	۲
۱٦۵	گیلان‌غرب	کرمانشاه	۵
۱٦٦	لطف‌آباددرگز	قوچان	۹
۱٦۷	مانه	بجنورد	۹
۱٦۸	مراوه‌تپه	گرگان	۲
۱٦۹	مریوان	سنندج	۵
۱۷۰	مشکین‌شهر	اردبیل	۳
۱۷۱	ملاوی	خرم‌آباد	٦
۱۷۲	ملك کندی	تبریز	۳
۱۷۳	میانکنکی	زابل	۸
۱۷٤	میرانشاه	سنندج	۵
۱۷۵	نفت‌شاه	کرمانشاه	۵
۱۷٦	نقده	رضائیه	٤
۱۷۷	نمین	تبریز	۳
۱۷۸	خرم‌آباد	نورآباد	٦
۱۷۹	نوسود	سنندج	۵
۱۸۰	نه	بیرجند	۹
۱۸۱	نیریز	فسا	۷
۱۸۲	هریس	تبریز	۳

بخشهای درجه ۴

۱۸۳	ارداك	مشهد	۹
۱۸٤	اردبیل	اردبیل	۳
۱۸۵	اردکان	یزد	۱۰
۱۸٦	اشنویه	رضائیه	٤
۱۸۷	آمل	ساری	۲
۱۸۸	انار	کرمان	۸
۱۸۹	آوه	قزوین	۱
۱۹۰	ایوانکی	تهران	۲
۱۹۱	بابل	ساری	۲
۱۹۲	بابلسر	ساری	۲
۱۹۳	بجنورد	بجنورد	۹
۱۹٤	بندرپهلوی	رشت	۱
۱۹۵	بهشهر	ساری	۲
۱۹٦	بیرجند	بیرجند	۹
۱۹۷	پلاشت	خوی	٤
۱۹۸	پل‌سفید	ساری	۲
۱۹۹	تیاب	مشهد	۹
۲۰۰	چالوس	شهسوار	۱
۲۰۱	خوی	خوی	٤
۲۰۲	خوره	یزد	۱۰
۲۰۳	درمیان	بیرجند	۹
۲۰٤	رامسر	شهسوار	۱
۲۰۵	رامیان	گرگان	۲
۲۰٦	رودبارالموت	قزوین	۱
۲۰۷	رودسر	شهسوار	۱
۲۰۸	ساری	ساری	۲
۲۰۹	سردشت	مهاباد	٤
۲۱۰	سنگان	تربت‌حیدریه	۹

ردیف	نقطه	مرکز	درجه
۲۱۱	سنگسر	سمنان	۲
۲۱۲	سفیدچشمه	خوی	٤
۲۱۳	شاه‌آباد	کرمانشاه	٥
۲۱٤	شاهپور	خوی	٤
۲۱٥	شاهی	ساری	۲
۲۱٦	شفارود	اردبیل	۳
۲۱۷	شیرگاه	قوچان	۹
۲۱۸	شیروان	قوچان	۹
۲۱۹	طارم	قزوین	۱
۲۲۰	عبدالحق	ساری	۲
۲۲۱	علی‌آباد	گرگان	۲
۲۲۲	علی‌شاه‌عوض	تهران	۲
۲۲۳	فردوس	گناباد	۹
۲۲٤	فریدون‌کنار	شهسوار	۱
۲۲٥	فریمان	مشهد	۹
۲۲٦	قائن	بیرجند	۹
۲۲۷	قشلاق	سمنان	۲
۲۲۸	قم	قم	۲
۲۲۹	کاشان	کاشان	۲
۲۳۰	کردکوی	گرگان	۲
۲۳۱	کرمان	کرمان	۸
۲۳۲	کرند	شاه‌آباد	٥
۲۳۳	کلاردشت	شهسوار	۱
۲۳٤	کنگاور	کرمانشاه	٥
۲۳٥	گجسر	شهسوار	۱
۲۳٦	گرگان	گرگان	۲
۲۳۷	گرمی	اردبیل	۳
۲۳۸	لاهیجان	رشت	۱
۲۳۹	لنگرود	رشت	۱
۲٤۰	ماژان	بیرجند	۹
۲٤۱	ماکو	خوی	٤
۲٤۲	مرزان‌آباد	شهسوار	۱
۲٤۳	مرند	تبریز	۳
۲٤٤	محمودآباد	شهسوار	۱
۲٤٥	معلم کلایه	قزوین	۱
۲٤٦	مهاباد	مهاباد	٤
۲٤۷	نوران	ساوه	۱
۲٤۸	نوشهر	شهسوار	۱
۲٤۹	ورامین	تهران	۲
۲٥۰	هروآباد	اردبیل	۳
۲٥۱	یزد	یزد	٤

تبصره ـ نقاطی که نام آنها در جدولهای چهارگانه منظور نشده ولی جزء نقاط بدآبهوا شناخته‌شده یا بشوند جزء نقـاط درجهٔ دوم محسوب و سایر نقاط باستثنای پایتخت وحومه که مشمول دریـافت فوق العاده اشتغـال خـارج ازمرکز نیست جزء نقاط درجهٔ پنج محسوب است .

ماده ۱۷ ـ مدت‌خدمت کارمندان غیرمحلی درنقاط‌درجه ۱و۲ نباید ازسه‌سال تجاوز نمایدمگر بارضایت خودشان.

ماده ۱۸ ـ تغییر درجه بندی نقاط کشور برحسب پیشنهاد وزارت دارائی و تصویب هیئت وزیران خواهد بود.

ماده۱۹ـ فوق‌العاده مددمعاش ثابت کنسولگریها وسفارتخانه‌ها مطابق جدول

زیر به‌پهلوی پرداخته میشود :
(چون ازموضوع ما خارج است از ذکر آنها خودداری میشود)

فصل ۵

هزینه سفر وفوق‌العاده روزانه وانتقال

هزینه سفر

ماده ۲۰ - هزینهٔ سفرمأمورین ازمحل توقف تامحلیکه مأمور میشوند داده می شود .

تبصره - کسانیکه درمأموریت‌موقت بمأموریت ثابت منتقل شوند درصورتی که مراجعت بمحل مأموریت ثابت پیشین خودرا لازم بدانند هزینهٔ‌سفر بشرطانجام مسافرت از آن محل دریافت خواهند نمود .

ماده ۲۱- میزان هزینه سفر برای‌کلیه راهها درداخلهٔ کشور برای مأمورین رسمی مشمول‌قانون استخدام کشوری ودون پایه‌وجزء بطورمقطوع مطابق‌جدول زیر است :

خدمتگذار جزء وکارمندان دون‌پایه	ازقرار هر کیلومتر	۲ ریال
کارمند پایه ۱ و ۲ و ۳	«	۳ «
« « ٤ و ٥	«	٤ «
« « ٦ و ٧	«	٥ «
« « ٨ و ٩	«	٦ «

ماده ۲۲- انتقال خدمتگذاران جزء وکارمندان دون‌پایه ممنوع است مگر درموارد ضروری واتفاقی آنهم بتصویب وزارتخانه .

ماده ۲۳- درتعیین‌هزینه سفر کارمندان رسمی‌مشمول سایرقوانین استخدامی حقوق پایه آنان با حقوق پایه‌های مندرجه بالا تطبیق و بهریك ازپایه‌های مزبور نزدیك تر باشد هزینه سفر همان پایه پرداخت خواهد شد .

ماده ۲٤- هزینه سفرمأمورینیکه بخارجه اعزام میشوند تاسرحد با رعایت مقررات‌ماده ۲۱ ودرخارج ازسرحد بارعایت ماده ۳۰ معادل کرایه واقعی مسافرت

بترتیب زیر پرداخته خواهد شد :

الف ـ درموارد مسافرتهائیکه خرید وتهیه بلیطهای آن ازمؤسسات دلالی حمل و نقل درایران ممکن است معادل قبض رسید مؤسسات مذکور .

ب ـ درموارد مسافرتهائیکه بلیط آن مستقیماً ازمؤسسات حمل و نقل خریده میشود معادل تعرفهٔ رسمی مؤسسات مذکور .

ماده ۲۵ـ مادامیکه اطلاعات لازمه راجع بتعرفه مؤسسات حمل و نقل تحصیل نشده است مبلغی که برای مسافرت بهرنقطه تعیین خواهدشد بطور مساعده بمأمور مسافر پرداخته شده و بعد حساب آن باید مطابق تصدیق مؤسسات حمل و نقل یامصرف‌هائیکه تحصیل میشود تصفیه گردد .

ماده ۲۶ـ برای مسافرتهای ازایران بکشور های خارجه درصورتی هزینه سفر بارز تأدیه میشود که پرداخت کرایه بریال مقدور نباشد .

ماده ۲۷ـ هزینه حمل و نقل اثاثیه و لوازم سفر مأمورین درخارج کشور بر- طبق گواهی بنگاههای حمل و نقل و بدون دریافت اسناد هزینه بشرح زیر پرداخت خواهد شد :

۱ ـ کلیه اثاثیه ولوازم سفرمأمورین ثابت وغیره تارایزن سفارت تا هفتاد و پنج کیلو گرام و اگر خانواده همراه داشته باشند تا ۱۰۰ کیلو گرام .

۲ ـ کلیه اثاثیه ولوازم سفررئیس هیئتهای مأموریت ورایزنهای سفارتخانه‌ها تا ۱۵۰ کیلو گرام و اگر خانواده همراه داشته باشند تا ۲۰۰ کیلو گرام .

۳ ـ چنانچه خانواده مأموری بعدازمأمور حرکت کند ذیحق بدریافت تفاوت کرایه اثاثیه خواهد شد .

ماده ۲۸ـ هزینه سفرعیال واولاد مأمورینی که برای مشاغل ثابت بخارج از ایران اعزام میشوند درصورت وقوع مسافرت عیال واولاد نسبت بخارج کشور طبق قسمت اخیر ماده ۲٤ و ۳۰ پرداخت خواهد شد .

ماده ۲۹ ـ بسفرای کبار و وزراء مختار ومأمورین سیاسی که درردیف آنها محسوب میشوند درمأموریتهای موقتی علاوه برهزینه سفر واقعی معادل نصف آن نیز بعنوان هزینه خاص بدون سندهزینه تأدیه میشود .

ماده ۳۰- برای مأمورین ازپایه ۲تا۷ بلیط درجه اول کشتی و درجه دوم راه آهن.

برای مأمورین پایه۸ ومستشار سفارتخانه‌ها بلیط کشتی وراه آهن‌درجه‌اول

برای مأمورین دون‌پایه وپایه‌یك بلیط کشتی وراه‌آهن درجه دوم.

برای مستخدمین جزء بلیط درجه دوم کشتی و درجه سوم راه آهن منظور خواهد شد.

ماده ۳۱-هزینه‌سفرمأموریتی که درخارجه‌از نقطهٔ بنقطهٔدیگر تغییر مأموریت حاصل کرده یابمأموریت موقت مسافرت مینمایند مشمول مقررات بالا است.

ماده۳۲- هزینه‌مسافرت از یکنقطه بنقطهٔدیگر درداخله کشور بنسبت کوتاه‌ترین مسافت عرابه‌رو آن‌دو نقطه تأدیه میشودمگر اینکه بملاحظهٔ مقتضیات محلی وزارتخانه‌های مربوطه مصلحت بدانند مأمورمسافرت خودرا ازطریق خارجه یا راه دیگری طی‌نماید ودر اینصورت برطبق موادبالا رفتار خواهدشد.

تبصره - مسافت کلیه راهها مطابق دفتر راهنمای مسافات‌وزارت راه‌محسوب ودر نقاطیکه هنوزفواصل رسمی‌معین نشده بتصدیق یکی‌از ادارات دولتی محل مقصد منظور خواهد شد.

ماده ۳۳- درمواردیکه مسافرت ازراه دریا انجام میشود کرایه مسافرت اعم از کرایه مسافرولوازم‌مسافرت‌معادل مبلغ کرایه واقعی‌است که بموجب اسنادهزینه پرداخته خواهد شد.

درمواردیکه مسافرت ازراه دریاکوتاهتر ازراه خشکی باشد بایدمسافرت ازراه دریا انجام‌شودمگراینکه کرایه مسافرت ازدریا ازکرایه‌مسافرت درخشکی زیادتر باشد یاموقع حرکت مأمور وسائل مسافرت ازدریا حاضر نبوده ودرانتظار فراهم شدن وسیله، مسافرت مأمور بتأخیر بیفتد دراینصورت گواهی یکی‌ازادارات رسمی محل مدرك‌خواهد بود.

ماده ۳٤ - مأمورینیکه بمرکز فراخوانده میشوند اگر مجدداً بهمان محل اعزام نشوند فوق‌العاده انتقال ازمحل مأموریت پیشین تانقطهٔ مأموریت تازه و درصورت‌عدم ارجاع‌شغل‌تامحل اقامت‌دائم‌بشرط‌انجام‌مسافرت دریافت‌خواهندنمود.

تبصره - مأمورینیکه برای محاکمه احضار میشوند فقط بدریافت هزینهٔ سفر ذیحق خواهند بود .

ماده ۳۵ - درصورتیکه مأموری درغیر محل اقامت‌دائمی خودچه در حال مرخصی یا اشتغال منتظرخدمت یامعاف یا بازنشسته شود اگر در آن محل استخدام نشده‌وتا دوماه بعداز انتظار خدمت‌یا معافیت‌ویا بازنشستگی ازمحل مزبورعزیمت نماید هزینه مسافرت‌خود را ازمحل مأموریت تامقصد دریافت خواهد کرد و اگر مسافرت طی شده از مسافت تامسکن اصلی او زیادتر باشد هزینه مسافرت بمیزان مسافت تامسکن اصلی شد پرداخت خواهد شد .

اگر پس ازمعافیت یامنتظر خدمت‌شدن وزارتخانه یـا اداره مربوطه توقف مشارالیه‌را درمحل برای‌دادن توضیحات یاجهات دیگری لازم بداند مدتی که‌برای اطاعت امرتوقف نموده است بدوماه مهلت اضافه خواهد شد .

ماده ۳۶ - درصورتیکه حکم مأموریت قبل از حرکت مأمور بمقتضیاتی از طرف وزارتخانه لغوشود اگـر هزینه سفر پرداخت شده باشد معادل یکربع آن برای جبران خسارت تهیه وسائل مسافرت مسترد نخواهد شد .

ماده ۳۷ - هزینه مسافرت های مأمورینیکه انجام شغل‌آنها مستلزم مسافرت دائمی وایاب وذهاب بنقاط مختلفه حوزهٔ مأموریت میباشد برحسب مقتضیات شغل‌و مأموریت مبلغ مقطوعی به‌تشخیص وزارتخانه متناسب باهزینه ایاب وذهاب درمـاه بعنوان مـدد معاش مسافرت پرداخته میشود میزان این مدد معاش از پانصد ریـال تجاوز نخواهد نمود .

تبصره - هزینه رفت وآمد اتفاقی واستمراری درداخل شهر وحـومه بطور مقطوع ویا برحسب مورد هزینه اداری‌تلقی ودرحدود احتیاج قابل پرداخت‌است.

ماده ۳۸ - هرگاه مأموری درمحل خدمت خود که غیراز محل اقامت‌دائمی اواست فوت نموده وخـانواده همراه داشته بشرط اینکه درآن شهرستان استخدام نشده باشد هزینه‌سفر وفوق‌العاده انتقال بمأخذ فاصله تا محل اقـامت دائمی متوفی پرداخت خواهد مگراینکه خانواده متوفی بمحل نزدیکتر مسافرت نمـایند که در آنصورت بمأخذ نقطه نزدیکتر پرداخت میشود .

ماده ۳۹ - بمستخدمین مشروح زیرهزینه سفر داده نخواهد شد :

الف ـ بمستخدمینی که از خدمت دولت استعفا دهند .

ب ـ بمستخدمینیکه وسایل مسافرت آنها ازطرف دولت تهیه شده باشد .

ج ـ بمستخدمینیکه قبل ازخاتمه دورهٔ مأموریت شخصاً درخواست انتقال نمایند.

د ـ بمستخدمینیکه قبل ازخاتمهٔ دورهٔ مأموریت درحین مرخصی یاخاتمه آن بدون بر گشتن بمحل خدمت اولیه منتقل شوند .

تبصره ـ مأمورینی که دریك یاچند نقطه ازنقاط درجه ۱ و ۲ موضوع ماده ۱۶ بیش‌از دوسال ودر یکی از نقاط درجه۳و یا٤ بیش‌از سه‌سال ودر یکی ازسایر نقاط بیش‌از٤ سال متوالیاً انجام خدمت نموده باشند مشمول فقرات (ج) و (د) این ماده نخواهند بود .

ماده ٤٠ـ هزینه مسافرت باطیاره وقتی پرداخته خواهد شد که قبلا ازطرف وزارتخانه‌مربوطه‌امر بمسافرت باطیاره‌شده‌باشد و برطبق‌نرخ‌معینه‌ادارات‌هواپیمائی پرداخته خواهد شد .

فوق‌العادهٔ روزانه

ماده ٤١ ـ بمأمورینی که موقتاً بنقطهٔ اعزام میشوند ازتاریخ حرکت تاروز بر گشتن بمحل مأموریت‌بابت فوق‌العادهٔ روزانه بمأخذهای زیر پرداخته‌میشود :

خدمتگذاران جزء	۳۰ ریال
خدمتگذاردون‌پایه	٤۰ «
کارمندان پایه۱و۲	۵۰ «
« « ۳و٤	۷۰ «
« « ۵و٦	۹۰ «
« « ۷و۸	۱۲۰ «
« « ۹	۱٦۰ «

تبصره ۱ ـ بمأمورینی که وسیلهٔ نقلیه‌آنها ازطرف دولت تهیه میشود و از هزینه سفراستفاده نمی‌نمایند ۵۰ درصد اضافه برمأخذ بالا پرداخته خواهد شد .

تبصره ۲ـ برای روزهائیکه مأمور موقت درنقاط بدآب وهوا انجام وظیفه

مینماید صدی ۵۰ فوق‌العاده علاوه خواهد شد .

ماده ۴۲ ـ فوق‌العاده روزانه درصورتی پرداختنی است که مأمور ازحیث مسافت بیش از ۱۵ کیلومتر یا از حیث مدت ناچار یك‌شب از محل مأموریت ثابت خود دور بشود .

ماده ۴۳ ـ مستخدمینی که مدت مأموریتشان ازسه‌ماه تجاوز کند در ردیف مستخدمین منتقل محسوب وفوق‌العاده یومیه بآنها پرداخته نخواهدشد مگر اینکه مأموریت آنهارا دستور وزارتخانه یااداره مستقل مربوطه بحکم ضرورت بمدت بیشتری تمدید نموده باشد که آنهم‌نباید بیش ازیکبار تمدید شودو درهرحال‌مدت هیچ مأموریتی بطورموقت نباید از۶ ماه تجاوز نماید .

ماده۴۴ ـ درصورتیکه مأموریت‌موقت مستخدمی بمأموریت ثابت تبدیل‌شود حق استفاده ازفوق‌العاده انتقال خواهد داشت .

ماده۴۵ـ مستخدمینی که‌مأموریت میروندموظفندمأموریت خودرادر کمترین مدت ممکنه انجام وفوراً بمرکز اصلی معاودت نمایند و بعلاوه مدتیکه مستخدمین دربین راهند نباید ازمدتیکه مرسوم و معمول وسائل نقلیه است تجاوز نماید مگر تأخیر بواسطهٔ واقعهٔ غیر مترقبه باشد .

ماده ۴۶ ـ فوق‌العادهٔ یومیهٔ مأمورینی که بمسافرت خارجه اعزام میگردند ازروز حرکت ازسرحد تاروز ورود بمحل مأموریت وبالعکس و مأمورین موقت ازروز حرکت ازسرحد تاروز خاتمه مأموریت (ورود بسرحد ایران) بشرح زیر تأدیه خواهد شد :

مستخدمین سرپائی ودون پایه	۳۰ ریال بطلا
« پایه‌های ۱و۲ و۳	« « ۵۰
« « ۴و۵و۶	« « ۸۵
« « ۷و۸	« « ۱۱۵
« پایه ۹ ومأمورین فوق‌پایه	« « ۱۶۵

ماده ۴۷ ـ بمأمورینی که درخارجه ازنقطهٔ بنقطهٔ دیگرجهة انجام مأموریت اعزام میشوند بارعایت‌ماده چهل وشش‌فوق‌العاده پرداخته خواهدشد مگردرمورد

مأموریت ثابت .

فوق العادهٔ انتقال

ماده ٤٨ - برای جبران هزینه‌هائیکه درموقع انتقال مأمورین رسمی یا غیر رسمی درداخله از نقطهٔ بنقطهٔ دیگر درمأموریتهای ثابت بآنها تعلق گیرد فوق‌العادهٔ انتقال بشرح زیر پرداخته خواهدشد :

١-درمورد مأمورین‌پایه١و٢و٣و٤ نسبت‌به١٥٠ کیلومتراول مبلغ ٨٠٠ریال بطور مقطوع و نسبت بهر کیلومتر اضافه از ١٥٠ کیلومتر از قرار کیلو متری ١٫٥ ریال .

٢ - درمورد مأمورین پایه ٥و٦ نسبت‌به ١٥٠ کیلومتر اول مبلغ ٨٠٠ریال بطورمقطوع ونسبت بهر کیلومتراضافه از١٥٠ کیلومترازقرار کیلومتری٢ریال .

٣ - درمورد مأمورین پایه های٧و٨ نسبت به١٥٠ کیلومتر اول‌مبلغ‌یکهزار ریال بطور مقطوع ونسبت بهر کیلومتر اضافه از١٥٠ کیلومتر ازقرار کیلومتری ٣ ریال .

٤ - درمورد مأمورین پایه٩ نسبت به١٥٠ کیلومتر اول یکهزار و دویست ریال وبرای هر کیلومتر اضافه ٤ریال .

بمأمورین غیر بومی که درمحل خدمت منتظر خدمت میشوند و هزینه سفر آنها طبق ماده ٣٥ این آئین نامه پرداخت میشود نیز فوق العادهٔ انتقال پرداخت خواهد گردید .

متفرقه

ماده ٤٩ - مأمورین پایه ٩ و بالاتر و فوق پایه در مورد دریافت هزینه سفر وفوق العاده اعاشه یا انتقال مشمول نرخهای مقرره برای مأمورین پایه ٩ خواهند بود .

تبصره- بمأمورین‌فوق‌پایه که باوسائل‌نقلیه اداری‌مسافرت مینمایندرصورت ضرورت واقتضا علاوه برصدی پنجاه موضوع تبصره ١ ماده ٤١ تامیزان ٥٠درصد اضافه پرداخت خواهد شد .

ماده ۵۰ - برای پرداخت هزینه سفر وفوق‌العاده روزانه وفوق العاده انتقال مامورین قراردادی حقوقشان باحقوق پایه های رسمی تطبیق و با رعایت مواد این آئین‌نامه پرداخته میشود .

ماده۵۱ - برای پرداخت هزینه سفرو فوق العاده روزانه مستخدمین خارجی که بموجب قرارداد قانونی استخدام شده‌اند درصورتیکه‌ضمن قراردادشان شرایط خاصی منظورنشده باشدحقوقشان باحقوق پایهٔ قانونی تطبیق وطبق این آئین‌نامه بارعایت عدم تجاوز حداکثر ازپایه ۹ پرداخت میشود .

فصل ششم

حق الکفاله

ماده ۵۲- بکارمندانیکه‌علاوه برشغل‌رسمی خودموقتاً بموجب‌حکم‌وزارتی انجام شغل کارمندغائب موقتی‌را نیزعهده‌دار میشوند درصورت موجود بودن‌اعتبار همان پست برطبق قانون مصوب شانزده جوزای۱۳۰۱حق‌الکفاله پرداخت‌میشود.

تبصره ۱ - حق‌الکفاله درهرموقع بیش‌از سه‌ماه قابل پرداخت نخواهدبود

تبصره ۲- معاونین‌وزارتخانه‌ها یا کسانیکه بعنوان کفالت وزارتخانه بمجلس شورای‌ملی معرفی میشوند حقوقشان ازتاریخ معرفی بمجلس بمأخذ نصف مجموع حقوق معاونت و وزارت خواهد بود .

فصل هفتم

حق مقام

ماده ۵۳- بکارمندانیکه بموجب حکم وزارتی شغل پایه‌های بالاتر از پایهٔ خودرا انجام میدهند درصورت وجود اعتبار در بودجه مصوب نصف تفاوت حقوق خود وحقوق پایه بالاتر که شغل آنراعهده‌دار هستند بعنوان حق‌مقام پرداخته می-شود ولی بوسیلهٔ اصلاح بودجه نمیتوان برای برقراری حق مقام‌ایجاد اعتبار نمود.

تبصره - حق‌مقام ازدو پایه بالاتر نبایستی تجاوز نماید .

ماده ٥٤- حق‌مقام‌جزء مزایائی نیست که باکارمند ازپستی بپست دیگرقابل انتقال باشد ودر هرانتقالی درصورت بودن محل بالاتر درپست جدید برقراری‌حق

مقام منوط بتصویب وزارتخانه مربوطه خواهد بود .

فصل هشتم

فوق‌العادهٔ بدی آب وهوا

ماده ٥٥ ـ بکارمندان غیر بومی اعزامی بنقاط مندرجه در جدول ماده ٥٦ مادامیکه درهمان نقاط توقف دارند بمأخذهای مندرجه فوق‌العاده بدی آب‌و هوا پرداخته میشود .

تبصره ـ کسانیکه درنقاط بدآب وهوا استخدام شده ویا بشوند ولو بنقطه بدآب وهوای دیگر منتقل شوند مشمول دریافت این فوق‌العاده نخواهند بود .

ماده ٥٦ ـ نقاط بدآب وهوا ومأخذ فوق‌العاده آنها بشرح زیراست :

شماره	نام‌محل	مأخذ فوق‌العاده	محل شهرستان	استان
١	آبادان	ربع	خرمشهر	٦
٢	آبدانان	»	ایلام	٥
٣	ارکوازی	»	»	٥
٤	آستارا	خمس	اردبیل	٣
٥	انارك	»	یزد	١٠
٦	اندیمشك	ربع	خرم‌آباد	٦
٧	آهنگران	خمس	بیرجند	٩
٨	اهواز	ربع	اهواز	٦
٩	آواز	خمس	بیرجند	٩
١٠	ایذه	ربع	اهواز	٦
١١	ایرانشهر	»	خاش	٨
١٢	ایلام	»	ایلام	٥
١٣	ایوان	»	شاه‌آباد	٥
١٤	بافق	خمس	یزد	١٠
١٥	باهوکلات	ربع	خاش	٨
١٦	بدره	»	ایلام	٥
١٧	برازجان	»	بوشهر	٧
١٨	بزمان	»	خاش	٨
١٩	بستان	»	اهواز	٦
٢٠	بستك	»	لار	٧
٢١	بم	خمس	بم	٨
٢٢	بندرشاه	»	گرگان	٢
٢٣	بندرعباس	ربع	بندرعباس	٨
٢٤	بندرگز	»	گرگان	٢
٢٥	بوالخیر	»	بوشهر	٧
٢٦	بوشهر	»	بوشهر	٧
٢٧	بهبهان	»	بهبهان	٦
٢٨	بیابانك	خمس	یزد	١٠
٢٩	تفت	»	یزد	١٠
٣٠	تل خسروی	ربع	بهبهان	٦
٣١	جالق	»	خاش	٨
٣٢	جایدر	»	خرم‌آباد	٥
٣٣	جلفاوحدودارس	خمس	تبریز	٣

٣٤	جندق	خمس	یزد	١٠
٣٥	جوار	ربع	ایلام	٥
٣٦	چاه بهار	»	خاش	٨
٣٧	چرداول	»	شاه‌آباد	٥
٣٨	خاش	»	خاش	٨
٣٩	خرم‌آباد شهسوار	خمس	شهسوار	١
٤٠	خرمشهر	ربع	خرمشهر	٦
٤١	خسروی	»	شاه‌آباد	٥
٤٢	خوار	خمس	تهران	٢
٤٣	خورموج	ربع	بوشهر	٧
٤٤	داراب	خمس	فسا	٧
٤٥	داورپناه	ربع	خاش	٨
٤٦	دزفول	»	اهواز	٦
٤٧	درك	»	خاش	٨
٤٨	دشت‌زوزن	خمس	تربت‌حیدریه	٩
٤٩	ده دز	ربع	اهواز	٦
٥٠	دهلران	»	ایلام	٥
٥١	دوروح	خمس	بیرجند	٩
٥٢	دیلم	ربع	بوشهر	٧
٥٣	رامهرمز	»	اهواز	٦
٥٤	رودبار	خمس	رشت	١
٥٥	رودبار	»	کرمان	٨
٥٦	ریك	ربع	بوشهر	٧
٥٧	زابل	خمس	زابل	٨
٥٨	زاهدان	ربع	خاش	٨
٥٩	سبزواران	خمس	بم	٨
٦٠	سراوان	ربع	خاش	٩
٦١	سرباز	»	خاش	٨
٦٢	سرپل	خمس	کرمانشاه	٥
٦٣	سوسنگرد	ربع	اهواز	٦
٦٤	سولده	خمس	شهسوار	١

٦٥	شادگان	ربع	خرمشهر	٦
٦٦	شاه‌آباد غرب	خمس	شاه‌آباد	٥
٦٧	شفارود	خمس	رشت	١
٦٨	شوشتر	ربع	اهواز	٦
٦٩	شهداد	خمس	کرمان	٨
٧٠	شهریار	»	تهران	٢
٧١	شهسوار	خمس	شهسوار	١
٧٢	طوف‌سفید	ربع	اهواز	٦
٧٣	فهرج	»	کرمان	٨
٧٤	فهلیان	»	شیراز	٧
٧٥	قشم	»	بندرعباس	٨
٧٦	قصبه	»	خرمشهر	٦
٧٧	قصرشیرین	خمس	شاه‌آباد	٥
٧٨	قصرقند	ربع	خاش	٨
٧٩	قلعه زراس	»	اهواز	٦
٨٠	کنگان	»	بوشهر	٧
٨١	کلات	خمس	مشهد	٩
٨٢	گاوبندی	ربع	لار	٧
٨٣	کناوه	»	بوشهر	٧
٨٤	گنبدکاوس	خمس	گرگان	٢
٨٥	گواتر	ربع	خاش	٨
٨٦	گومیشان	خمس	گرگان	٢
٨٧	گیلان	ربع	ایلام	٥
٨٨	لار	»	لار	٧
٨٩	لنگه	»	لار	٧
٩٠	مسجدسلیمان	»	اهواز	٦
٩١	مگس	»	خاش	٨
٩٢	ملاوی	»	خرم‌آباد	٥
٩٣	ممسنی	خمس	شیراز	٧
٩٤	مهران	ربع	ایلام	٥
٩٥	میناب	»	بندرعباس	٨

۹۶	میان کنکی	خمس	زابل ۸
۹۷	میرجاوه	ربع	خاش ۸
۹۸	نفت شاه	»	شاه‌آباد ۵
۹۹	نه بندان	خمس	بیرجند ۹
۱۰۰	نوشهر	»	شهسوار ۱
۱۰۱	هندیجان	ربع	خرمشهر ٦
۱۰۲	یزدان	خمس	بیرجند ۹

تبصره - بنادر و جزایر خلیج‌فارس و دریای عمان و نقاط واقعه درایلام و خوزستان‌ومکران که اسامی آنها درجدول بالا منظور نشده ومامورینی بآنجااعزام شوند مشمول دریافت فوق‌العاده بدی‌آب وهوا بماخذ ربع حقوق خواهند بود.
(نقاط خارج کشور چون ازموضوع ماخارج است ازذکرآنها خوداری شد)

فصل نهم

فوق‌العادهٔ اقامت پزشکان درنقاط مرزی ومحرومیت ازمطب

ماده ۵۷ - درصورتیکه کارمندان مشمول قوانین استخدام پزشکان که شغل پزشکی دارند تعهد نمایند ازمطب شخصی و کار خارج استفاده نکنند یعنی تمـام اوقات خودرا صرف خدمت‌نمایند میتوانند تامیزان نصف‌حقوق بعنوان فوق‌العاده محرومیت‌ازکارخارج برای شهرستانهائیکه تعیین‌خواهد شددریافت نمایندد‌رصورت تخلف ازتعهدیکه نموده‌اندآنچه ازاین بابت دریافت کرده‌اند مسترد خواهد شد.

ماده ۵۸ - فوق‌العاده اقامت پزشکان درنقاط مرزی و سایر نقاط طبق فصل ٤ و ۸ این آئین‌نامه پرداخت خواهدشد.

ماده ۵۹ - ازتاریخ اول‌آبان ۱۳۲۲ این‌آئین‌نامه مجری وکلیه آئین‌نامه ها وبخشنامه‌ها ومقررات سابق مربوط بموضوع این آئین‌نامه فقط برای تاآخر مهر ماه ۱۳۲۲ معتبر ونسبت ببعداز تاریخ مزبور ملغی است.

ماده ۶۰ - هرنوع توضیحی نسبت‌بمفاداین‌آئین‌نامه لازم‌است ازطرف‌وزارت دارائی بعمل خواهدآمد ولی تعبیر وتفسیر ویاهرگونه اصلاح وتغییری که نسبت‌به هریك ازمواد این‌آئین‌نامه ضرورت یابد منوط به‌پیشنهاد وزارت دارائی وصدور تصویب‌نامه هیئت وزیران خواهدبود.

کمك بکارمندان لیسانسیه

هیئت وزیـران در جلسه ۲۸ دیماه ۱۳۲۵ بنـا بر پیشنهاد وزارت دارائی تصویب نمودند:

۱ ـ مدت توقف کارمندانی که ارزش مدارك تحصیلی آنان لیسانس یابالا-
تر باشد درپایه شش وپایه‌هـای بالاتر دوسال محسوب میشود واز تاریخ استحقاق
بدون رعایت تشریفات ترفیع پایه آنها اعطاء میشود وهمین ترتیب نسبت بکسانیکه
پیش ازصدور این‌تصویب‌نامه بپایه هفت یابالاتر نائل شده‌اند مجری میگردد .

۲ ـ تبصره ذیل‌ماده‌واحده قانون اجازه‌پرداخت یکدوازدهم حقوق‌وهزینه-
های بهمن‌ماه ۱۳۲٤ کل کشور موضوع کمك هزینه‌مهندسین شامل کلیه کارمندانی
که درخدمت‌دولت یابنگاهها‌وبانکهای دولتی میباشندوارزش تحصیلاتشان‌لیسانس
یا بالاتر شناخته شده‌است میشود کمك‌مزبور ازمحل صرفه‌جوئی بودجه کل کشور
پرداخته خواهد شد .

تبصره ماده واحده قانون اجازه پرداخت یکدوازدهم بهمن۱۳۲۴

تبصره ـ بوزارت دارائی اجازه داده میشود که ازاول بهمن‌ماه ۱۳۲٤ مادام
که قانون جدید استخدام کشوری و یـا قانون استخدام مهندسین بتصویب نرسیده
بکلیه مهندسینی که در خدمت دولت یا بنگاهها و بانکهـای دولتی هستند و پایه
تحصیلاتشان لیسانس یابالاتر (فوق لیسانس یادکترا) شناخته شده باشد عـلاوه بر
حقوق ومزایائی که فعلا بآنهاداده میشود مبلغی بنام کمك هزینه‌مهندسی بترتیب‌زیر
پرداخت گردد .

نسبت بحقوق ثابتی که دریافت میدارند برای یکهزارریال اول صدی شصت
برای مازادیکهزار ریال تادوهزارریال صدی‌چهل، بمهندسینی که حقوق ثابت‌آنها
بیش‌از پنجهزارریال است ازاین بابت چیزی پرداخت نخواهدشد وبرای آنهائیکه
حقوق ثابتشان بین چهـارهزار وپنجهزار ریال است تفـاوت حقوق ثابت آنها تـا
پنجهزار ریـال .

تصویب‌نامه ۲۲ ماده

رونوشت تصویب نـامه شماره ۷٤۷۹ - ۱۳۲٦/٤/۹ کـه بشماره ۱/۱۹٤٦٥
وزارتی ثبت شده .

هیئت وزیران درجلسه۸ تیرماه ۱۳۲٦ بنابه‌پیشنهاد شماره ۱/۱۷٦۳٤ وزارت

دارائی تصویب نمودند:

ماده ۱ - کارمندان پیمانی وحکمی که مشمول لایحه مورخ ۱۳۲۵/۵/۹ و تصویب‌نامه ۱۳۲۵/۵/۲٤ میباشندوسابقه خدمت آنها بیش از پایه‌ای است که طبق آخرین حقوق بآنها تعلق میگیرد درصورتیکه سابقه خدمت اضافی برای اعطای یك‌پایه کافی باشد یك پایه بآنها اعطاء میشود .

ماده۲ - سابقه خدمت درهریك ازشرکتهای دولتی (برای کسانیکه مشمول قوانین افزایش و کمك بوده‌اند) و همچنین سابقه خدمت در هریك از بانکها که سهام آنهـا متعلق بدولت میباشد برای استفاده از لایحه تبدیل کارمندان پیمانی و حکمی برسمی پذیرفته وتبصره (۵) ماده۱ لایحه ملغی میشود .

تبصره۱ - سابقه خـدمت تدریس درمدارس ملی کمك خرج‌بگیر درمورد معلمین جزء خدمات رسمی مذکور درماده ۵ لایحه تبدیل کارمندان پیمانی برسمی محسوب‌خواهدشد .

تبصره ۲ - ازموضوع ما خارج‌است

تبصره ۳- مدت نمایندگی درمجلس شورایملی باپرداخت کسور بازنشستگی آن مـدت در مورد مشمولین لایحه تبدیل کارمندان پیمانی برسمی جزء خـدمت احتساب میشود .

ماده ۳- کارمندانیکه قبل‌از سال۱۳۲۱ خدمت زیرپرچم راانجام داده‌اندمدت خدمت زیرپرچم آنها برای سابقه‌قبل از۲۱ واستفاده ازترفیع پایه محسوب میشود

تبصره ۱- کارمندان‌پیمانی وحکمی که‌درتاریخ تصویب‌لایحه تبدیل‌کارمندان پیمانی وحکمی برسمی وتصویبنامه مورخ ۱۳۲۵/۵/۲٤ مشغول انجام خـدمت زیر پرچم بوده‌اند شاغل محسوب میگردند .

تبصره ۲- کارمندان رسمی که درخدمات کشوری دریك وضع استخدامی با صرفنظر کردن ازپایه‌قبلی طبق‌قانون دیگری‌بدون استفاده‌ازپایه‌قبلی مانند کارمند جدید باپایه استخدامی دیگری شروع بخدمت کرده‌اند میتوانند دروضع جدید از مزایای خدمت زیرپرچم برای ترفیع پایه استفاده نمایند .

ماده٤- خانمهای‌ماشین‌نویسی که‌دارای گواهینامه سیکل‌اول متوسطه‌نیستند درصورت دارا بودن سایرشرایط مشمول لایحه وتصویبنامـه مورخ۱۳۲۵/۵/۱٤ و

این تصویب‌نامه خواهند بود .

ماده ۵ ـ کارمندانی که حین تصویب لایحه مورخ ۳۲۵/۵/۹ رسمی بوده و در پایه های گذشته بیش‌از مدت مقرر قانونی متوقف‌بوده‌اند و نتوانسته‌اند از ترفیع موضوع ماده (۶) لایحه برای‌مدت عقب افتادگی استفاده نمایند اگر مجموع مدت اضافه توقف آنها برای ارتقاء یك‌پایه کافی باشد یك‌پایه والا آن‌مدت جزء توقف‌در پایه محسوب و از تاریخ‌استحقاق بترفیع پایه بالاتر نائل میشوند .

تبصره ـ کارمندان مشمول قانون ۲۴ خرداد ۱۳۲۲ که از قراردادی برسمی تبدیل شده‌اند چنانچه مدت‌خدمت آنها نسبت بپایه تشخیص شده‌زیادتر باشد و برای ارتقاء یك‌پایه کافی باشد یك‌پایه ترفیع داده خواهد شد .

ماده ۶ـ مشمولین‌مواد ۱ـ۲ قانون مصوب ۳۱۱/۶/۲۹ که درهریك ازپایه‌های یك ودو طبق ماده۲ آن‌قانون بیش‌از مدت مقرردرماده۲۳ قانون استخدام کشوری متوقف بوده‌اند از بابت اضافه توقف درپایه های مزبور درصورت کفایت یك‌پـایه اعطاء والا آن‌مدت جزو توقف درپایه محسوب وازتاریخ استحقاق بپایه بالاترترفیع خواهند یافت .

ماده۷ ـ کارمندانیکه دارای گواهینامه دوره کامل متوسطه یامعادل آن (از نظراستخدامی) میباشنددرصورتیکه بموجب لایحه‌مورخه ۲۵/۵/۹دارای پایه‌رسمی شده یاقبلا بموجب قوانین دیگری رسمی ودارای پایه اداری شده‌اند از لحاظ پایه ورود بخدمت وترفیع پایه ازقانون ومقررات مربوطه بفارغ‌التحصلیهای دبیرستان دارائی‌استفاده خواهندنمود ولی‌درمورد کارمندانی که‌بموجب لایحه‌تبدیل کارمندان قراردادی وحکمی برسمی دارای پایه‌شده‌اند مدت‌توقف قبل‌از ۳۱۶ آنها طبق‌ماده ۲ همان‌لایحه یك‌برابر ونیم محسوب میشود .

تبصره ۱ـ کارمندان دون پـایه که درنهم مرداد ۳۲۵ شاغل خدمت ودارای دیپلم کامل‌متوسطه یامعادل آن بوده‌اند مشمول این‌ماده خواهند بود .

تبصره۲ ـ کسانیکه باداشتن‌دیپلم کامل‌متوسطه‌یامعادل آن واردخدمت‌رسمی دولت میشوند ازحیث پایه‌ورودی وارتقاء مشمول‌همین ماده‌خواهند بودمدت‌خدمت بعنوان‌عضومبتدی‌مذکور درماده۵قانون‌استخدام کشوری(باستثنای‌فارغ‌التحصیل‌

های کلاسهای اختصاصی که خدمت آزمایشی نخواهندداشت) معادل حقوق‌ومزایای دو پایه دریافت خواهند داشت و حکم رسمی پایه پس از مدت آزمایش درصورت رضایت ازخدمت آنان‌صادر خواهد شد .

ماده ۸- کارمندانیکه تحصیلاتشان‌عالی‌شناخته شده‌از لحاظ توقف درپایه - ها ازتصویبنامه مربوط بترفیعات فارغ‌التحصیلهای‌دبیرستان دارائی استفاده‌خواهند نمود ومدت توقف درآخرین‌پایه محسوب ودرصورت کفایت بپایه استحقاقی ترفیع خواهند یافت والا پس ازگذشتن بقیه مدت‌بپایه بالاتر نائل میشوند .

ماده ۹- فارغ‌التحصیلهای کلاسهای اختصاصی وزارتخانه‌ها که شرط ورود بکلاس مربوطه داشتن معلومات دوره اول‌متوسطه یابیشتر بوده وارزش‌تحصیلات آن کلاس کمتر ازدوره کامل متوسطه(یامعادل آن)باشد مدت‌توقف آنها دردوپایه اولیه برای ارتقاء بپایه بالاتر یکسال محسوب واضافه توقف دردو پایه اولیه جزء توقف درآخرین پایه محسوب ودرصورت کفایت بپایه بالاتر نائل میشود .

تبصره ۱- فارغ‌التحصیلهای‌آموزشگاههای اختصاصی وزارتخانه‌ها که‌ورود آنها بکلاس دارا بودن معلومات دوره اول متوسطه شرط‌نبوده چنانچه دارای گواهینامه دوره اول متوسطه باشندمشمول مقررات این‌ماده خواهند بود .

تبصره ۲ - مشمولین قسمت اخیر ماده۴ قانون آموزشگاه پست و تلگراف مصوب ۲۳ دیماه۱۸ راجع بفارغ‌التحصیلهای آموزشگاههای شهرستانها از این تاریخ برطبق مقررات‌قانون استخدام کشوری وآئین‌نامه‌های مربوطه درآتیه‌ترفیع حاصل‌خواهند کرد .

ماده ۱۰- فارغ‌التحصیلهای کلاس قضائی که درحین اجرای ماده۱۰ قانون متمم بودجه سال۲۲دارای پایه‌قضائی نبوده یااساساً پایه‌رسمی نداشته‌اند درصورتی که دارای پایه‌رسمی باشند میتوانند ازیك پایه ترفیع استفاده نمایند .

ماده ۱۱- کسانیکه دارای گواهینامه تحصیلی لازم‌برای استفاده ازمقررات لایحه تبدیل‌کارمندان پیمانی وحکمی برسمی‌را درظرف‌یکسال مدت اجرای‌لایحه مزبور تحصیل نمایند میتوانند ازمقررات آن‌لایحه واین تصویب‌نامه استفاده نمایند.

ماده ۱۲- وزارتخانه‌ها میتوانند کارمندان دون‌پایه فعلی خود راکه دارای

گواهینامه شش‌ساله ابتدائی بشرط آنکه قبل از نهم مرداد ماه ۲۵ وارد خدمت شده باشند و همچنین کارمندان دون‌پایه‌ایکه دارای گواهینامه ۶ساله ابتدائی نیستند ولی قبل‌از ۱۳۲۱ سه‌سال سابقه خدمت داشته باشند از تاریخ نهم‌مردادماه ۱۳۲۵ برحسب حقوقیکه دریافت میکنند باحد اقل یا حد وسط یاحد اکثر پایه‌یك بخدمت منصوب و مشمول قانون استخدام کشوری قرار دهند .

ماده۱۳- استخدام برای مشاغل مذکور درماده۱۱ تصویبنامه تبدیل کارمندان قراردادی و حکمی رسمی و استخدام معلم، ماشین نویس، مترجم، آبله کوب، مایه کوب خلبان هوانورد ، مأمور رادیو، مهندس مکانیسین هواپیما ، هواشناس، مأمورین فرودگاهها و سایر متخصصین هواپیمائی بطور پیمانی یاروزمزد مجاز است و از حیث حقوق وسایر مزایا تابع مقررات مربوطه خواهند بود .

تبصره - تصدیق علمی مذکور در ماده ۱۰ لایحه مصوب ۲۵/۵/۹ عبارت از مدارك علمی است که طبق مقررات مربوطه صاحبان آن حائز پایه رسمی میشوند .

ماده ۱٤-الف -مدت خدمت استادان. دانشیاران دانشگاه و پزشکان بیمارستان‌ها که قبل از تصویب قانون آموزش اجباری مصوبه ۶ مردادماه ۳۲۲ وارد خدمت شده‌اند از ورود بخدمت بامراعات مدت خدمت نظام وظیفه و طبق ماده ۱۲ قانون مذکور در تصویبنامه ٤۰۹۶۶ - ۲۵/۱۰/۳۰ محسوب و پایه استادی و دانشیاری برای آنان تشخیص میگردند .

ب- مدت خدمت لیسانسیه‌های دانشسرای عالی که قبل از تصویب قانون تعلیمات اجباری مصوبه مرداد ۲۲ وارد خدمت شده‌اند اعم از اینکه فعلا رتبه اداری یادبیری دارند از روز ورود بخدمت بامراعات مدت خدمت نظام وظیفه برطبق ماده ۱۲ قانون تعلیمات اجباری و تصویبنامه شماره ٤۰۹۶۶ - ۲۵/۱۰/۳۰ هیئت وزیران محسوب و رتبه دبیری آنان تشخیص گردد .

تبصره - کسانیکه رتبه دبیری دارند درصورتیکه بخدمت اداری منصوب گردند رتبه دبیری آنان که بموجب این تصویبنامه تشخیص میشود درصورت تقاضای آنان برطبق مقررات قانون تربیت معلم و رتبه اداری تبدیل خواهد شد .

ج - مدت خدمت فارغ‌التحصیلهای دانشسراهای مقدماتی که قبل از تصویب

قانون تعلیمات اجباری بخدمت وارد شده‌اند بامراعات مدت خدمت نظام وظیفه از روز ورود بخدمت برطبق مقررات ماده ۱۲ قانون تعلیمات اجباری محسوب ورتبه آموزگاری برای آنان تشخیص داده خواهد شد .

ماده ۱۵ - نصف مدت خدمت پزشکی مشمولین ماده ۶ قانون خدمتگذاری پزشکان که درموقع تشخیص پایه پزشکی بحساب نیامده چنانچه کافی برای اعطای یك پایه باشد بااحتساب آن مدت یك پایه ترفیع منظورالاجرا جزو توقف درآخرین پایه محسوب میشود .

ماده ۱۶ - از این تاریخ کلیه پزشك دومهای مشمول قانون خدمتگذاری پزشکان میتوانند مثل مشمولین ماده ۸ قانون مذکور تاپایه ۹ ارتقاء یابند .

ماده ۱۷ - دندان پزشکان ، داروسازان و ماماهای مجازی که پایه پزشکیاری دارند و نیز پزشکیارانی که علاوه بر گواهینامه سه‌ساله متوسطه دارای گواهینامه ازآموزشگاههای رسمی پزشکی ودامپزشکی داخله یاخارجه هستندمیتوانند ازاین تاریخ تا پایه نه پزشکیاری ارتقاء یابند .

تبصره - مقرری پایه ۷ پزشکیاری ببالا معادل است بامقرری پایه مادون باضافه سدس بلا کسر پایه‌قبل و مدت توقف درهر پایه سه‌سال خواهد بود .

ماده ۱۸ و ۱۹ - از بحث ما خارج است

ماده ۲۰ - حق‌الزحمه‌ای که‌علاوه برمقرری درماده ۶ آئین‌نامه کمك کارمندان دولت ممنوع گردیده درصورتی مجازاست که وزارت دارائی ازلحاظ صرفه جوئی دراستخدام جدید وسایر جهات مالی باپرداخت آن موافقت نماید .

ماده ۲۱ ازموضوع ما خارج است

ماده ۲۲ - تفاوت حقوق ترفیعات مذکوردراین تصویبنامه درصورتیکه‌مربوط بگذشته باشدفقط ازتاریخ اجرای این‌تصویبنامه ودرهر حال بشرط وجود اعتبار قابل پرداخت است هیچگونه اضافه اعتباری برای پرداخت تفاوت وترفیعات‌مذکور داده نخواهد شد .

وزارت دارائی موظف است پس‌از افتتاح مجلس‌شورایملی مجوزقانونی‌این تصویبنامه را تحصیل نماید .

آئین نامه بهداری

فصل اول - بیماران بستری

ماده ۱ - کارمندان وزارت کشاورزی موظفند درمواردیکه بیمار و بستری میشوند وتوانائی حضور در بهداری وزارتی ندارند مراتب‌را کتباً بـا نشانی کامل منزل خودباداره بهداری کشاورزی اطلاع دهنـد درغیراینصورت نسبت بگواهی آنها ترتیب اثر داده نخواهد شد.

ماده ۲-درصورتیکه بیمار بستری تقاضای عیادت کندبهداری وزارت کشاورزی از او عیادت خـواهد نمود و وزارت خـانه هم وسائط نقلیـه در اختیار بهـداری خواهد گذاشت.

ماده ۳- چنانچه تقاضای عیادت ازطرف کارمندی بشود و بهداری تشخیص دهد قدرت حضور در درمانگاه بهداری را داشته خسارت ایاب و ذهاب از حقوق کارمند کسر خواهد شد.

ماده ٤- درصورتیکه ازطرف بهداری وزارتی عیادت بعمل آمـد و معلوم گردید که کارمند کسالت‌را بهانه برای‌عدم‌حضور قرارداده‌مراتب باداره‌حسابداری اطلاع داده خواهد شد که ایام غیبت ازحقوق آن کارمند کسر گردد.

ماده ٥- درصورتیکه کارمند بیمار بوسیله طبیب خانوادگی خودتحت‌درمان قرار گیرد و دوره بیمـاری او بیشتر از پانزده روز باشد با تصویب اداره بهداری طبق آئین‌نامه شماره ۱۹۴/۳۲ مورخه ۲۳/۸/۲۵ اداره ممیزی وحسابداریها ازحق‌العلاج استفاده خواهد نمودمشروط باینکه از بدو کسالت متناوبـاً از بهداری وزارتی نیز تقاضای عیادت نماید.

ماده ٦- مدتی را که کارمندان با اطلاع اداره بهداری وزارتی تحت معالجه پزشك‌خانوادگی قرار گرفته‌اند گواهی پزشك‌معالج ازطرف‌بهداری وزارتی‌تأیید خواهد شد ودرصورت عدم اطلاع گواهی پزشکان تأیید نخواهد شد.

فصل دوم - داروی رایگان

ماده ۷- بکلیه کارمندان ومستخدمین جزء و خانواده آنها داروی رایگان

داده خواهد شد .

ماده ۸- خانواده کارمندانی که میتوانند از داروی رایگان استفاده نمایند عبارت خواهد بود از اقرباء درجه اول و کسانیکه تحت کفالت میباشند .

ماده ۹- کارمند رئیس خانواده باید خود یا کتباً خانواده خود را بدون تشریفات به بهداری معرفی که هویت او مشخص گردد .

ماده ۱۰- چنانچه کارمند اضافه بر کسانیکه در ماده ۷ تعیین شده اشخاصی را معرفی و از داروی رایگان استفاده نماید متخلف شناخته شده محاکمه اداری خواهد شد .

ماده ۱۱- تامادامیکه داروخانه شماره ۱ و ۲ بنگاه داروئی دائر باشد داروی رایگان طبق نسخه رئیس بهداری بداروخانه های نامبرده حواله خواهد شد و درصورت انحلال داروخانه‌های بنگاه داروئی کل کشور وزارت کشاورزی با سه داروخانه در سه نقطه مختلف حساب جاری باز خواهد نمود که بکارمندان داروی رایگان داده شود .

ماده ۱۲- چنانچه کارمندی از نسخه رایگان خود استفاده ننمود باید نسخه را به بهداری عودت دهد که مراتب درمقابل نمره رایگان در دفتر قید گردد .

ماده ۱۳- دوای نسخه‌های بیمارستان های دولتی برای کارمندانیکه برحسب معرفی بهداری تحت معالجه قرار گرفته‌اند بطور رایگان داده خواهد شد .

ماده ۱۴- چنانچه داروئی مورد نیاز کارمند واقع شود که آن دارو در داروخانه‌های طرف حساب موجود نباشد با تشخیص رئیس بهداری از محل اعتبار داروئی بوسیله کارپردازی خریداری خواهد شد .

فصل سوم - بیماران خارج از مرکز

ماده ۱۵- کلیه مأمورینی که در خارج از مرکز انجام وظیفه مینمایند باموافقت کارمند باید رئیس اداره مربوطه بیمار را به بیمارستان دولتی محل معرفی نماید .

ماده ۱۶- چنانچه در محل مأموریت کارمند بیمارستان دولتی وجود نداشته باشد به رئیس بهداری حوزه مأموریت خود باید مراجعه نماید .

ماده ۱۷- درصورتیکه مایل نباشد تحت نظر پزشک بهداری معالجه گردد

میتواند بپزشك فامیلی خود مراجعه ودرصورت غیبت باید گواهی پزشك معالج را بهداری محل تأیید نماید .

ماده ۱۸- چنانچه بیماری کارمند طولانی شود بایدهر پانزده روز یکمرتبه بهداری محل و اداره خود را ازموضوع بیماری خودآگاه نماید .

ماده ۱۹- اگر کارمندی درحین انجام‌وظیفه بیمارشود چنانچه دوران مرض کمتر از۱۵ روز نباشد وتمام مدت بستری بوده درصورتیکه رئیس بهداری محل گواهی‌پزشك معالج‌را تأیید نماید برحسب تقاضای‌رئیس اداره مربوطه و بارعایت بخشنامه شماره $\frac{۱۹۴}{۲۲}$ اداره ممیزی حسابداری حق‌العلاج داده خواهدشد .

فصل چهارم - بخش دندانپزشکی

ماده ۲۰- کلیه کارمندان وخانواده آنها که مبتلا به‌بیماریهای دهان ودندان باشند میتوانند بامراجعه‌به‌بخش نامبرده‌تحت درمان قرار گرفته وداروی آنهابطور رایگان خواهد بود .

ماده ۲۱- دربخش دندان پزشکی‌فقط بیماریهای دهان‌ودندان درمان‌میشود.

ماده ۲۲- مستخدمین جزء که بانظر بهداری احتیاج مبرمی بساختن دندان مصنوعی «فقط کائوچوك» داشته‌درصورتیکه دارای ده‌سال سابقه اداری دروزارت کشاورزی بوده میتوانند از یکدست دندان کامل کائوچوك بطور رایگان استفاده نمایند .

ماده ۲۳- مواد اولیه دندان مصنوعی مربوط بماده۲۲ را کارپردازی ازمحل اعتبار مربوط بهداری باید خریداری ودر اختیار بیمار معرفی شده بگذارد .

فصل پنجم - گواهی

ماده ۲٤- گواهی آقایان پزشکان درصورتیکه بهداری وزارتی ازوضعیت بیماری کارمند مرکزی آگاه نباشد تأیید نخواهدشد .

ماده ۲۵ - چنانچه پزشك معتمدی گواهی دربـاره کارمندی صادر نماید و بهداری از وضعیت آن‌کارمند آگاه باشد تأیید خواهدشد .

ماده ۲٦- کارمندان خارج ازمرکز که بطهران میآیند درصورتیکه بیمار شوند باید وضعیت خودرا به‌بهداری وزارتی اطلاع دهند تااقدام مقتضی دردرمان

آنها بعمل آمده ودرموقع صدور گواهی دوچار اشکال نشوند .

ماده ۲۷- چنانچه کارمندی از تهران خارج شودخواه بعنوان مأموریت‌خواه بعنوان مرخصی درصورت ابتلاء به‌بیماری بایددر اولین فرصت بهداری محل را از کسالت خودآگاه و گواهی پزشک‌را بامضاء رئیس بهداری محل خود رسانیده با خود همراه بیاورند ودرصورت امتناع ازدستور فوق بهداری بهیچوجه بتقاضای آنها درتأیید گواهی ترتیب‌اثر نخواهد داد .

فصل ششم - معاینه

ماده ۲۸- سالی یکمرتبه از کارمندان و مستخدمین جزء بنگاههای تابعه و دانشجویان دانشکده‌ها ازطرف بهداری ازلحاظ جلوگیری از بیماریهای واگیردار معاینه صحی بعمل خواهدآمد .

ماده ۲۹- درصورتیکه درحین معاینه کسی مبتلا به بیماری واگیردار باشد مراتب بوزارتخانه گزارش تاتکلیف قطعی اورا ازحیث استخدام تعیین نمایند.

این آئین‌نامه درمرکز از۲۰ تیرماه درشهرستانها از اول مرداد قابل اجراء خواهد بود .　　　سال ۱۳۲۲ -　　　وزیر کشاورزی

۷- قوانینی که باید تکمیل وآئین‌نامه‌هائی که باید تهیه شود

قوانین مربوط بعیوب دامها

تازمانیکه قوانین خاصی برای بیماریهای دامها تهیه نشده است که با اصول علمی تطبیق نماید خریدارو کارشناس دامپزشک‌مجبورند ازقوانین موجوده‌استفاده کنند روی این‌اصل ابتدا مواد قانونی راکه باید مورد استفاده قرار گیرند یادآور شده سپس‌بشرح بیماریهای مختلف که باید قوانین خاصی داشته باشند میپردازیم :

درقانون مدنی درمبحث خیارات اولا تحت‌عنوان خیار حیوان چنین مقرر گردیده است :

(ماده۳۹۸ - اگرمبیع حیوان باشدمشتری‌تا سه‌روز ازحین عقد اختیارفسخ معامله رادارد) .

بموجب این‌ماده ازقانون بخریدار اجـازه داده شده‌است دام‌را درظرف سه روز بفروشنده‌مستردنموده‌وثمن پرداخت شده‌راپس‌بگیرد بدون‌اینکه علت ویاسببی وجود داشته باشد کـه باعث فسخ معامله گردد. این‌حق نامحدودی است که قـانون بخریداردام داده‌است.محقق است که اگردام‌عیوبی‌داشته ودرحین‌خرید مخفی‌بوده‌است ودر ظرف‌این سه‌روز مدت‌قانونی هویدا گردند ووجود آنها محرز گردد بـا استفاده ازاین حق‌قانونی خریدار بدون اینکه مجبور باشدعلتی برای تقاضای فسخ معامله ذکر کند میتواند دام‌را مسترد داشته ووجه پرداختی را اخذ نماید .

ثانیاً ـ با استفاده ازمواد قانونی که مربوط بخیار عیب میباشد و اهم آنهـا عبـارتند از :

(ماده ۴۲۲ـ اگربعد ازمعامله ظاهرشود که مبیع معیوب بوده مشتری‌مختارـ است درقبول مبیع معیوب بااخذ ارش یا فسخ معامله .

ماده ۴۲۳ـ خیار عیب‌وقتی برای‌مشتری ثابت میشود که عیب‌مخفی وموجود درحین عقد باشد .

ماده ۴۲۴ـ عیب وقتی مخفی محسوب است که مشتری درزمان بیع عالم‌بآن نبوده است‌اعم ازاینکه این‌عدم‌علم ناشی‌از آن‌باشد یااینکه ظاهر بوده ولی‌مشتری ملتفت آن نشده است .

ماده ۴۲۵ـ عیبی که بعداز بیع وقبل ازقبض درمبیع حادث‌شود درحکم‌عیب سابق است) بموجب موادیکه‌ذکرنمودیم اگردر موقع خرید و فروش دامی مبتلا به‌بیماری بوده واین بیماری‌از نظرخریدار مخفی بوده‌است خریدار بـا استفاده از این قانون میتواند تقاضای‌فسخ معامله ویاگرفتن مابه‌التفاوت قیمت ویا نگاهداشتن حیوان معیوب را بنماید .

عیوب‌را بردو قسم میتوان تقسیم نمود :

اولا ـ عیوبیکه‌رفع‌میشوندبدین ترتیب که مثلا حیوان مبتلابیکی از بیماری‌ـ هائیست که بهبودی یافته وسلامتی وتندرستی خودرا باز مییابد این‌عیوب نمیتوانند فسخ معامله ویا تقاضای ارش‌را سبب گردند .

ثانیاً ـ عیوبیکه رفع نشده بمرگ‌دام منتهی ویااز حیوان معیوب استفاده‌لازم

برده نخواهد شد .

این عیوب‌را میتوانیم بسه‌دسته تقسیم نمائیم :

اولا بیماریهای واگیردار .

ثانیاً بیماریهائیکه‌از ارزش دام میکاهند .

ثالثاً عیوب کیفیتی دامها .

اولا بیماریهای واگیردار

بموجب‌ماده۳ قانون‌تفتیش‌صحی‌حیوانات‌مورخه۲۵شهریورماه۱۳۱٤ «فروش حیوانات مبتلاویا مظنون به‌بیماری‌های‌مسری ممنوع‌است» ممکن‌است باعدم‌اطلاع به‌بیماری ویا عمداً حیوانات مبتلا و یا مظنون فروخته شوند دراینصورت قوانین و مقررات بخصوصی در کشور وجود ندارد،روی این‌اصل ماسعی‌خواهیم کرد بادر - نظر گرفتن درجه اهمیت بیماری قوانین مربوطه به بیماریهای واگیردار که در کشورهای دیگرمتداول‌میباشند بطور اجمال‌درفصل جداگانه بیان‌نمائیم. بموجب تبصره ماده‌اول تفتیش صحی‌حیوانات که میگوید «صورت امراض مسری و علامات آن ازطرف اداره کل فلاحت بوسیله اعلان باطلاع عامه خواهدرسید» لازم است برای هریك از بیماریهـای واگیری همانطوریکه برای مشمشه آئین‌نامه بخصوصی وضع گردیده است آئین‌نامه هائی‌تهیه وبموقع اجرا گذارده شود. وبخصوص باید متوجه بود که درقانون لازم است مدتی‌راکه مشتری میتواند برعلیه خریدار اقامه دعوی نموده ومطالبه وجه پرداختی را بنماید تعیین گردد .

بیماریهای واگیرداریکه باید مورد نظرقرار گرفته وآئین‌نامه های‌مربوطه بآنها تهیه گردد عبارتند از :

۱ - هاری برای تمام اقسام حیوانات (La rage)

۲ - طاعون‌گاوی برای نشخوار کننده‌گان (Peste bovine)

۳ - پری‌پنومونی مسری درگاوان (Pripneumonie)

٤ - سیاه زخم علائمی در گاوان (Charbon symptomatique)

ه - اناپلاسموزدر گاوان (Anaplasmose.)

٦ - سل‌ریوی وپستانی وروده‌ٔ ورحمی در گاوان (Tuberculeuse)

۷ - آبله در گوسفند و بز (Clavelé)

۸ - جرب دراسب ، الاغ، قاطر، گوسفندو بز (La gale)

۹ - ملیتو ککسی در گوسفند و بز (Melitococcie)

۱۰- تب‌طاولی دراسب ، الاغ ، قاطر ، گاو ، گوسفند ، بز و خوك

(Fièvre aphteuse)

۱۱- بیماری مشمشه‌دراسب و الاغ‌وقاطر (Morve)

۱۲- بیماری دورین‌دراسب،الاغ‌وقاطر (Dourine)

۱۳- سرخك در خوك (Rouget)

۱٤- پنوموآنتریت عفونی‌درخوك (Pneumoentérite)

۱۵- سیاه‌زخم‌دراسب، الاغ،قاطر، گاو، گوسفند ،بزوخوك (Charbon)

۱٦- کم‌خونی عفونی دراسب،الاغ و قاطر (Anémieinfectieuse)

۱۷- بیماریهای زنبور عسل (Nosemose – accariose – lauque)

۱۸- پسی‌تاکوز درطیور (Psittacose)

۱۱- تورلامی‌درجوندگان (Tularémie)

بموجب ماده ۳- قانون تفتیش صحی حیوانات که در بالا بآن اشاره نمودیم فروش حیوانات مبتلا و یـا مظنون به بیماریهای مسری ممنوع است.پس اگر چنین عملی انجام شده باشد برخلاف قانون‌رفتارشده وچنین‌خرید وفروش خواه‌فروشنده میدانسته‌ویاعمداً‌فروخته‌قانوناً لغووارزش‌نخواهد داشت.البته درصورتیکه‌فروشنده عمداً اقدام بچنین فروشی کرده است باید تعقیب شده‌و نه‌تنهی خساراتی راکه‌متوجه خریدارشده است جبران نمایدبلکه ازنظر مراعات‌ننمودن قوانین صحی قابل‌تعقیب جزائی‌خواهد بود .اگردامی برای‌قصابی فروخته شده باشدآنهم نه‌با استفاده ازاین قانون‌بلکه بااستفاده ازقوانین وآئین نامه هائی که باید بعداً تهیه‌شود ومادرموقعی که هریك ازبیماریهای واگیردار راشرح میدهیم بآن اشاره خواهیم کرد،خرید و فروش صحیح است. دراینجا فقطازنظر راهنمائی متذکر میشویم برای‌اقامه دعوی برعلیه فروشنده در کشورهای دیگر بشرح‌زیرمدتی وقت تعیین کرده‌اند :

۱ - اگرحیوانات زنده مانده‌باشند برای مبتلایان به بیماری سل تـا ۳۰روز تمام بعداز روز تحویل گرفتن دام مبتلا ودرصورتیکه بسایربیماریهای واگیر مبتلا

باشند ٤٥ روز تمام بعداز روز تحویل گرفتن خریدار حق اقـامه دعوی برای لغو کردن معامله راخواهد داشت .

۲ - اگرحیوانات ذبح شده باشند برای کلیه بیماریهای واگیردار خریدارتا ده‌روزازروزتحویل گرفتن‌دام‌حق‌اقامه‌دعوی برای‌لغو کردن معامله‌راخواهدداشت.

۳- درصورتیکه شخصی عمداً حیوانات‌مبتلا به‌بیماریهای‌واگیردار رافروخته باشد خواه‌آن حیوان ذبح شده ویا زنده مانده باشد فروشنده‌را تاسه سال وزارت دادگستری میتواند تحت تعقیب جزائی قراردهد دراین دعوی خریدار هم نمیتواند مدعی خصوصی قرار گیرد .

ثانیاً بیماریهائیکه از ارزش دام میکاهد

بموجب قوانین مدنی هر بیماری که در حین معامله وجود داشته میتوان عیب مخفی پنداشت و بموجب قوانین‌مربوط‌بخیار عیب رفتار کرد ولی در کشورفرانسه‌و بعضی کشورهای‌دیگر بعضی‌از بیماریهارادرتحت‌عنوان(Vices Rhédibitoires) طبقه بندی نموده‌اند که عبارتند از :

۱- برای اسب ، الاغ وقاطر: لنکش متناوب ـ سکون ـ چشم دردمتناوب لغوه ـ یلپیك ـ خرناس مزمن .

۲ - برای خوك : لادروری (Ladrerie)

۳ - برای گاو و گاومیش : سل

و بموجب قوانین مخصوص بیماریهای نامبرده دربالا معایب قانونی محسوب وبخریدار حق‌داده است‌تا مدت معینی بعدازروز تحویل گرفتن دام برعلیه‌فروشنده اقامه دعوی نموده تقاضای فسخ معامله و یا مابه التفاوت بهاء دام را بنماید . شکی نیست که این مدت ارتباطی بادوره کمون وخفای بیماری داشته وبدون مجوزتعیین نگردیده اند .

بموجب‌ماده‌٤٣٦قانون‌مدنی که میگوید « اگربایع ازعیوب بیع تبری کرده باشد یااینکه عمده عیوب را ازخود سلب کرده یا باتمام عیوب بفروشد مشتری در صورت ظهورعیب حق‌رجوع به‌بایع نخواهد داشت واگربایع ازعیب خاصی‌تبری کرده باشدفقط‌نسبت بهمان عیب‌حق‌مراجعه ندارد »درصورتیکه فروشنده درموقع

فروش ازخریدار بمضمون پائین سندی دریافت نماید :

« من امضاء کننده زیر معترفم که ازآقای ..... (نام و نشان و مشخصات دام) را بمبلغ...... همانطور که هست خریداری نموده و اگر معایبی داشته باشد حق رجوع بفروشنده را نخواهم داشت و بدینوسیله حق استفاده از هر گونه خیاری را ازخود سلب مینمایم . امضاء تاریخ...... »

محقق است که بهیچوجه خریدار نسبت بعیوب مخفی حین معامله حق اقامه دعوی را نخواهد داشت مگر برای بیماریهای واگیردار که شرح آنرا قبلا از نظر گذرانیدیم.

درصورتیکه چنین سندی دردست فروشنده نباشد خریدار میتواند بموجب قوانین مدنی بااستفاده ازقوانین مربوط بخیار عیب فروشنده را تعقیب کند و چون قانون نسبت بمدت صراحت ندارد لذا دامپزشك کارشناس قاعدتاً باید مأمور شده و تعیین کند بیماری قبل از روز تحویل وجود داشته ویا بعد ازعقد معامله وتحویل دام ایجاد گردیده است. نسبت بدوره کمون وخفای بیماری در قوانین فرانسه و کشورهای دیگر مدتی پیش بینی شده است که برای بیماریهای مختلف بشرح زیر میباشد:

۱ - برای بیماری چشم‌درد متناوب تا۳۰روز تمام بعداز روز تحویل .

۲ - برای بیماری سل گاوی تا۱۵ روز تمام بعداز روز تحویل .

۳ - برای شش بیماری دیگر۹ روزتمام بعدازروز تحویل تعیین گردیده است.

واگر روزآخر روزتعطیل باشد روز بعد هم علاوه خواهد شد. محقق است اگر بهکارشناس دامپزشك درمدتهای بالامراجعه گردد وپس از بررسی وجودبیماری محرز گردد میتواند رسماً وجودعیب را درموقع فروش محرز بداند ولو اینکه جلسه کارشناسی بعدازمدتهای ذکرشده منعقد شودزیرادامپزشك قبل ازاینکه بعنوان کارشناس تعیین شده باشد درمدت مقرر بطوراتفاقی بروجودبیماری واقف گردیده است.

بطور کلی خواه قانونی وجود داشته باشد ویا آنکه با استفاده از مدلول قوانین مدنی برعلیه فروشنده اقامه دعوی شده باشد ازطرف محکمه، کارشناس به تعداد یك ویاسه نفر تعیین خواهد شد که طبق مقررات مربوط بکارشناسان در ساعت وروز مقرر درحضور طرفین دامرا آزمایش نموده ونتیجه را اعلام دارند .

ازنظر راهنمائی دامپزشك کارشناس درفصل جداگانه راجع بهریك ازاین بیماریها بطور اجمال بحث خواهیم نمود .

ثالثاً عیوب کیفیتی دام

با مراجعه بقانون مدنی وتوجه بخیار حیوان که بخریدار اجازه میدهد بعد ازسه روز ازروز خرید دام اگرعیبی درآن مشاهده کند دامرا مسترد و بهاء آنرا دریافت کندلذا اگردام مبتلا بیکی ازعیوب کیفیتی باشد درظرف این سه روز خریدار متوجه آن عیب شده ومیتواند ازاین ماده استفاده کرده دام معیوب را مسترد دارد .

اشکالی که دراین قانون وجوددارد اینست که درقـانون تصریح شده است تاسه روز ازحین عقداختیار فسخ معامله را دارد وممکن است بعداز عقد تا سه روز خریدار دام را تملك نکند روی این اصل باید از روز تحویل قید شود .

عیوب کیفیتی عبارتند ازشرارت وتن ندادن بکارراجع بکیفیت این دوحالت که دام راغیرقابل استفاده مینماید درمبحث جداگانه توضیحات لازم را خواهیم داد .

نشانیهای بیماری هائی که قانوناً عیب مخفی محسوب و کارشناس را کمك مینماید

۱ـ بیماری سکون☆

بیماری مزمنی است که بعلل مختلف ایجاد میشود اگر ابتدای شروع بیماری باشدددام مبتلا نمیتواند عقب عقب برود اگردام راصاحبش صدا کندتوجهی نخواهد نمود . پلکهای چشم نیمه بسته ـ تعادل را درموقع ایستادن از دست میدهد .

بزحمت حیوان براست وچپ میچرخد ـ سم دستها بزمین کشیده میشود مثل اینکه دام ازشانه میلنگد. اگر بیماری خیلی پیش رفته باشددام وضعیتهای غیرطبیعی بخودمیگیرد مثلا فراموش میکندغذا میخورد وکاه ویونجه رادر دهان نگه میدارد- درهنگام آشامیدن آب لبهای خودرا درآب فروبرده فراموش میکندآب میآشامد و وقتیکه آب داخل منخرین شد وتنفس متوقف گردیدمثل اینکه از خواب بیدارمی- شود سرخودرا بالا می آورد- درموقع کار کردن ممکن است بپهلو بزمین افتاده ویا از کار خودداری کند .

☆راجع بهریك ازاین بیماریهادردرس بیماریهای درونی بتفصیل توضیحات لازم داده شده- است، دراینجا باختصار واجمال نشانیهای مهم راذکر میکنیم

برای تخفیف دادن علائم بیماری کم کردن غذا ، تزریق پیلو کارپین و دادن مسهلات نتیجه خوبی میدهد بر عکس غذای کافی و کار کردن علائم بیماری را تشدید مینماید .

در بازرسی نعشی ممکن است اثرات آب آوردن وانتریکولهای مغزی - سرطان پلکسوس کوروایذ (Cholestéatome) سرطان جدار مغز - ورم پرده‌های اطراف مغز توجه‌را جلب کند. و ممکن است علل بیماری در تشریح نعشی مخفی بماند و نتوان تعیین کرد که دام از بیماری سکون مرده است. کارشناس باید توجه کند آیا ضربه و ضغطه برسر دام وارد نیامده است و یا دام به تب شدید مبتلا نیست و جراحاتی در دست و پا وجود ندارد. فروشنده ممکن است برای تخفیف دادن نشانیها داروی مخدری مانند کلرال شراب یا الکل باجو بدام بخوراند و یا بخون گیری و یا تزریق پیلو کارپین و یا مسهلات متوسل گردد .

۲-چشم درد متناوب

بطور بحران ظاهر شده و اثراتی از خود بیادگار میگذارد برای اینکه کار- شناس بتواند واقعاً بگوید دامی مبتلا بچشم درد متناوب است بایداولا نشانیهای بیماریرا مشاهده کندو ثانیاً متناوب بودن بیماری محرز گردد .

این بیماری سه مرحله دارد که عبارتند از :

درمرحله اول - ورم مخاط چشم- ایریس (عنبیه) زرد سبز رنك - قرنیه کدر وچشم اشك آلود است .

درمرحله دوم - قرنیه صاف وروشن میشود - دراطاق قدامی چشم رسوباتی که چرك و یا خون است وجود دارد - مردمك چشم تنك و کوچك است اگر بوسیله- ای آنرا باز کنند ملصقاتی بین عنبیه وسطح قدامی عدسی وجود دارد . قسمت قدامی عدسی کمی سفید رنك است .

درمرحله سوم- رسوبات جذب شده عنبیه رنك برك مرده راداشته و کناره‌های مردمك چشم نامنظم است .

دوره بحران ۱۰-۱۲-۱٤-۳۱ روز است- درفواصل بحران ملصقاتی بین عنبیه وسطح قدامی عدسی که از تورم عنبیه حاصل شده است باقی میماند واز اینجهت

کناره‌های مردمك چشم بطور نامنظم باز میشود. در بحرانهای اولیه ممکن است ملصقاتی حاصل شود ولی بمرور این ملصقات در نتیجه بحرانهای متوالی زیادمیگردد.
نشانیهای دیگریکه کارشناس را کمك مینمایند عبارتنداز :

اولا نشانیهای خارجی-شکستگی پلك بالائی چشم- چشم کوچك و درمقله فرو رفته است .

اگر با انگشت بروی چشم مختصر فشاری وارد آوریم دام درد شدیدی حس می نماید .

ثانیاًنشانیهای داخلی- لکه‌های درخشنده سفیدی درروی عدسی دیده‌میشود مردمك‌چشم کوچك‌میشود،لکه‌هائی‌در کوروئید ودرمایع زجاجیه غبارهائی‌حاصل میگردد. درصورتیکه‌علائم‌باشدت وجودداشته باشد محرز است که بایکمرتبه‌چشم درد این‌حالت ایجاد نشده وچندین‌مرتبه تکرار شده بوده‌است لذا دام بچشم درد متناوب مبتلا میباشد .

۳ ـ پلپیك

نشانیهائیکه کارشناس راهدایت خواهند کرد عبارتند از :

نامنظم بودن تنفس ـ سرفه مخصوص ـ ازدیاد روشنی صدای حاصله ازدقه کردن ـ نامنظم بودن تنفس که سوبرسو (Soubressaut) نامیده میشودممکن‌است دیا فرقمائی یاشکمی، درابتدای شهیق یاابتدای زفیرمشاهده شود. بایدمتوجه بود دام به‌بیماریهای دیگر دستگاه تنفسی مبتلا نباشد. برای اینکه معلوم شود آیا دام دچار پلپیك است بایدمختصری اورا بکار گمارد .

سرفه خشك ـ کوتاه ـ متواتر و بدون (Rappel) میباشد، ریزش بینی وجود ندارد . با ایجاد سرفه مصنوعی ازوضعیت سرفه باخبر میشویم ـ روشنی‌صدا درنقاط معینی ازسینه که‌درآنقسمت‌ریتین دچار پلپیك (Emphysème) گردیده‌است ـ دراین قسمتها صدای معمولی تنفس کم میشود .

فروشنده ممکن است بوسائلی پلپیك رامخفی نماید که عبارتند از: استراحت دادن طولانی دام ـ خون گیری ـ تقلیل دادن مقدار خوراك ـ تجویز تخم مرغ و سرکه که در روی بافت پوششی مؤثر است و همچنین دادن دانه های تاتوره

(Datura Stramonium) بلادن-فیبرو لیزین- ارسنیك بیمار یر اتخفیف میدهد.
اگر دانه‌های تاتوره بمقدار زیادتجویز شده باشد پیخال بوی بدو متعفنی دارد و تخم آن در پیخال یافت میشود-حرکات تهیگاهها متوقف میشود و سرفه متواتر و قوی است-ممکن است دام را بابخورات محرك قوی بز کام دچار نمایند در اینصورت یلپیك مخفی میگردد.

اگر خریدار درمدت قانونی اقامه دعوی کرده باشد و حیوان بمیرد در تشریح نعشی بایداثرات یلپیك بمقدار کافی در ریتین دیده شود . اگر قبل از مرك امتحان ازدام شده و بعد ازمرك علائم یلپیك درریه دیده‌شود وجود بیماری محرز است .

٤ ـ بیماری لغوه (Tic)

دام در حالیکه آرق میزند ، عضلات گردنش منقبض میگردد و هوا را بلع میکند. بدو شکل ظاهرمیشود :

اولا ـ لغوه درهوا که دام بدون اتکاء دادن دندانهاهوارا بلع مینماید .

ثانیاً ـ لغوه بااتکاءدادن دندانها که در نتیجه آن سائیدگی در دندانها حاصل میشود ممکن است سطح قدامی یاخلفی یا کناری دندانها سائیده شده باشد .

محل اتکاء ممکن‌است آخور و یا طناب باشددر اینصورت سطح قدامی دندان‌ـ هـا سائیده میشود عضلات تراکلین(Trachelien) وسینه منقبض و بزرك میشود اغلب دامهای مبتلا در تاریکی و تنهائی مشغول لغوه میگردند .

برای تشخیص بیماری باید حوصله وصبر داشته و مدتی دام را تحت مراقبت قرار دهند . کارشناس درصورتی میتواند بگوید دام مبتلااست که انقباض ماهیچه‌ـ های گردن- صدای آرق - سائیدگی دندانهاـ آثار کله گی ضدلغوه رامشاهده کند.

فروشنده ممکن‌است باایجاد زخـم درلثه هاویا فرو کردن سنجاق - میخ و چوب بین دو ثنایا ازاین عمل جلوگیری کند ویااینکه باخشونت دام را از انجام عمل لغوه بازدارد لذا باید کارشناس دقت کند و بازرسی کامل ازدام بعمل آورد.

در تشریح نعشی تشخیص اینکه‌دام ازلغوه مـرده‌است مشکل میباشد.درصورتی‌ـ کـه دام در نتیجه نفخ شکم مرده باشد و آثار سائیدگی دندانها دیـده شود میتوان گفت دام مبتلا بلغوه بوده‌است واگر خریـدار ادعانامه تنظیم کرده وقبل از مرك برعلیه فروشنده اقامه دعوی نموده باشد باید بنفع خریدار قضاوت نمود .

۵ ـ لنگش متناوب

بـاید لنگش قدیمی و متناوب باشد. ممکن است در نتیجه ورم استخوان و (Eparvin) و بیماری (Naviculaire) و ترمبوز سرخ رگهای fémorale و Iliaque حاصل شود. بردو نوع است:

اولاـ لنگش متناوب درحال استراحت(B. à froid) دلیل بر(Eparvin)

ثانیاًـ لنگش متناوب پس از کار(B. à chaud)دلیل بر(thrombose)میباشد

باید متوجه بود که (Accrochement rotule) نیزلنگش را ایجاد می‌ـ نماید ولی این بیماری جزو عیوب قانونی محسوب نمیشود. اگرمتعاقب بیماری حاد ایجاد شود و این بیماری حـاد نزد فروشنده شروع شده باشد مسؤل فروشنده و درصورتیکه بعداز فروش تولید شده باشد فروشنده مبری است . دربازرسی لاشه باید علائم یکی از بیمارهائیکه ذکر نمودیم مشاهده شود .

۶ ـ خرناس مزمن

درنتیجه تنك شدن مجاری اولیه دستگاه تنفسی حاصل میگردد ممکن است دائمی و یا متناوب شنیده‌شود، نباید دام مبتلا به‌بیماری های‌حاد دستگاه تنفس‌وحلق و گردن باشد .

هرصدای غیرطبیعی تنفس دارای هرآهنگی که باشد اگر جراحتی وجود نداشته باشد بایدعیب قانونی محسوب گردد .

درموقع کارشناسی بایداین‌صدارا ایجادکرد. برای ایجاد این‌صدا بهتراست دام‌را مجبور بحمل بارسنگین ویا عرابه‌سنگینی نمود و ازکله گی آبخوری بدون دهنه‌وتسمه زیرگردنی استفاده کرد تاسرآزادباشد ویادام‌رادر محوطهٔ گردومدوری یك یا دودقیقه دریك سمت وهمین مدت درجهت دیگر یرتمه‌برد ویا اینکه سربالائی اسب‌رادوانید ـ متخصصین بلژیکی‌عقب‌زدن دام‌را باسرعت‌تجویز کرده‌اند. بایددقت کرد که آیا دام‌رابطریق ویلیامس‌عمل کرده‌اند؛ اگردام مرده‌باشدتشخیص خرناس در کالبد شکافی مشکل‌است. درهرحال اگر خریدار قبل‌از مرك درمدت قـانونی ادعانامه تنظیم کرده باشد ودر ضمن فلجی یکطرفی درحنجره دیده شودکارشناس میتواند بگوید دام بخرناس گرفتار بوده‌است .

۷ ـ لادرری خوك (Ladrerie)

حب‌القرع انسان‌را ایجادمیکند (Taenia solium)

در خوك (Cycticercus cellulosé avec un kyste) دیده‌میشود

خوك‌مبتلا زبانش کثیف برای‌تشخیص خوك راخوابانیده باچوب دهانش‌ـ را باز وبند زبان‌را با سر انگشت بازرسی میکنند درصورت وجود بیماری‌معامله فسخ و خوك بیمار بصاحبش پس داده میشود .

در تشریح نعشی‌باید (Cycticerque) را درماهیچه های زبان یاگردن یا شانه یاپین دنده‌ها و(psoas) دید.در کشتارگاه قسمتهای‌مبتلا ضبط میشودو تفاوت قیمت باید بخریدار داده شود .

عیوب کیفیتی

۱ ـ شرارت

موضوع شرارت که دام را غیرقـابل استفاده مینماید یکی ازموارد خاصی‌ـ است که باید راجع بآن دقت‌شود. زیرا ممکن‌است خریدار بعداز تملك دام‌در نتیجه بدرفتاری بادام‌این‌حالت رادراو ایجاد کرده‌باشد ویابعلت‌اینکه مایل است‌معامله ـ را فسخ‌نماید بخصوص دام راشرور سازد ویاآنکه برعکس ممکن است دام‌شرور بوده وصاحب دام بابستن سرزبان ویا خورانیدن داروهای تریاك‌دار ازشرارت‌دام موقتاً جلوگیری کرده باشد . ممکن‌است مادیان شاشو (Nymphomant) را درمـوقع فحلی که شرارتش‌مخفی‌است فروخته‌باشندو بعد از دوره فحلی شرارت ظاهر گردد .

درهر حال برای ایسکه خریدار بتواند ادعانامه‌ای تنظیم‌کند باید اولا ثابت کند دام‌شرور است ثانیاً ثابت کند شرارت درموقع فروش وجـود داشته و اگر فروشنده وسائلی برای مخفی کردن آن ایجـاد کرده‌است ارائه‌گردد . محقق است کارشنـاس دامپزشك دراین کارشناسی وظیفه مهمی راعهده‌دار است که حقیقت‌ـ را ظـاهر سازد . در مورد شرارت از خیـارات موجوده در قانون مـدنی میتوان استفاده کرد .

۲ ـ تن ندادن بکار (Rétivité)

این عیب نیز مانند شرارت باید اولا موجود باشد ثانیاً درحین عقد معامله وجود داشته و ثالثاً ثابت‌شود که فروشنده باعلم بآن عیب‌را اظهار نکرده ویامخفی نگاهداشته است . آنچه‌راجع بشرارت‌بیان نمودیم دراین عیب نیزموردنظر است‌و ازتکرار آن خودداری میشود .

آئین‌نامه‌های بیماری‌های واگیری که باید تنظیم گردد

چون بایستی تحت مواد معینی مانند آئین‌نامه مشمشه نکات برجسته و لازم طبقه بندی شود ازاینجهت رئوس مطالب را بطور اجمال ذکر مینمائیم :

۱ ـ هاری

چون آئین‌نامه تهیه‌شده که قبلا ذکر نمودیم باستناد ماده ۲۷۶ قانون کیفر عمومی بوده و کامل نیست لذا نکات اساسی که باید بعداً مورد نظر قرار گیرند و آئین‌نامه بدان نحوتهیه گردد در پائین ذکرمینمائیم :

کشتن

وقتیکه بیماری هاری درهر قسم حیوانی ظاهر گردید باید کلیه سگها و گربه‌های مظنون‌را اعدام کرد وبهیچوجه دراین کار نباید تأخیری شود . خرید و فروش دام‌مبتلا بهاری اکیداً قدغن است ودرصورتیکه خرید وفروشی‌عملی شده باشد خواه صاحب‌دام باخبر بوده ویا ازبیماری بی‌اطلاع باشد مجبوراست درمدت قانونی قیمت دام‌را مسترد دارد . فروش گوشت دامیکه مبتلا به هاری بوده است اکیداً ممنوع‌میباشد. لاشه حیوان‌باید درظرف ۲٤ساعت بوسائل شیمیائی منهدم و یا سوزانده شود ویاآنکه بخاك سپرده شده و از قشری ازآهك و حد اقل یکمتر خاك مستور گردد .

مقررات

سگهائیکه درمعابر عمومی‌آمد ورفت مینمایند باید گردن بندی داشته‌باشند که نام وآدرس صاحب‌دام برآن حك‌شده باشد .

- اگر سگی گم شده و شهرداری آنرا چند روز نگاهداشته باشد صاحبش مجبور است مخارج آنرا تأدیه کند. درصورتیکه سگی بایداعدام شود ممکن‌است بآزمایشگاههای‌دولتی‌ویا بدانشکده دامپزشکی برای‌مطالعه وآزمایش داده‌شود.

- شهردار میتواند درموقع بروز بیماری هاری بصاحبان سگها دستور دهد مدت دوماه سگهای‌خودرا باپوزه‌بند وزنجیر خارج نمایند ومدت دوماه این‌دستور باید اجراء شود دراینمدت خروج سگها ازشهر ویا ناحیه مظنون اکیداً قدغن‌است البته سگهای شکاری وقصابی وسگهای گله درموقع انجام وظیفه‌مستثناء میباشند.

- درصورتیکه سك ویاگربه شخصی راگاز گرفته باشد درصورتیکه زنده دستگیر شودباید تحت‌نظر دامپزشك تــازمانیکه تشخیص بیماری‌را بدهد گذارده شود. درصورتیکه سك ویاگربه‌ایرا سك ویاگربه هاری گاز گرفته باشد فوراً باید اعدام گردند.

- اگر دامهای دیگر ازقبیل علفخواران ویا خوك‌را سك هاری گاز گرفته باشد بایدمدت سه‌ماه حیوان گاز گرفته شده تحت نظرقرار گیرد و صاحب دام حق ندارد آنرا فروخته و یا واگذار کند و یا آنکه آنرا بکشد معذالك هشت روز بعد از گاز گرفتن میتوان درمحل ویا در کشتارگاه دامرا کشت و گوشت آنرا بـه مصرف‌رسانید. این قبیل حیوانات را باآتش داغ کرده و علامت میگذارند تا بـا حیوانات دیگر اشتباه نشوند. گواهینامه که باحیوان خواهد بود حداکثر پس از پنج‌روز باید بامضاء بازرس کشتارگاه رسانیده و کشته شدن حیوان تصدیق شود این گواهینامه بمبدأ تحویل خواهد شد.

- هرسال لازم است‌مواد قانون مربوط به‌هاری رابا‌طلاع عموم رسانید تـا همگی بوظیفه خود آشنا گردند.

ضد عفونی کردن

درمورد هاری بطریق زیر ضدعفونی مینمایند:

۱ - شست‌وشوی‌اشیاء ومحلهائیکه‌آب دهان‌حیوان هارآنهاراآلوده کرده‌است بایکی ازمواد ضدعفونی ومخصوصاً شست وشوی داخل‌لانه سك و گردن بند وزنجیرو کله گی‌وافسار و زمین اصطبل‌و دیوار وجدارهای وسط آخور وسطل‌و

خلاصه کلیه وسائلی که بادام اصطکاك داشته است .

۲ - روی باقیمانده خوراك و پیخال محلول ضدعفونی میپاشند .

۳ - وسائلیکه باآن بدن دام راتمیز کرده وتیمار مینمودند وجل ورو پوش دام را درمحلول ضدعفونی مدتی خیس میکنند .

تحت نظر گرفتن سك هار

درصورتیکه حیوان مظنون بهاری باشد بایدفوراً اسیر وتحت نظر قرار گیرد ودولت موظف است دامپزشك درمحل بفرستدوهمچنین کلیه سگهای ولگرد را کشته ویا تحت نظر قراردهد .

تزریق واکسن

بسگهائی که قیمتی ویا مورد علاقه میباشند ممکن است واکسن ضد هاری تزریق نمود مخصوصاً درمواقعی که سك با صاحبش مسافرت مینماید واز کشوری بکشور دیگر میرود ودرهر مرتبه مسافرت باید گواهینامه عدم ابتلای به بیماری هاری درسرحد ارائه دهدلازم است با تزریق واکسن ودر دست داشتن گواهینامه از نظر مقررات مرزی تسهیل در کار ایجاد کرد .

صدور گواهی نامه

گواهینامه تزریق واکسن بترتیب زیر تنظیم خواهد شد :

تاریخ .... شماره گواهینامه ....

نام حیوان .... جنس .... نژاد .... سن .... متعلق به ....

در تاریخ .... علیه بیماری هاری نزداینجانب دکتر .... دامپزشك

واکسنیه شده است .   محل امضاء

درمورد صدور گواهینامه بهداشت برای سك از نظر بیماری هاری لازم است حداقل سه مرتبه بفاصله هفت روز ازیکدیگر دامپزشك سك را معاینه کرده باشدتا بتواند گواهینامه مبتلا نبودن به بیماری را که بترتیب زیر تنظیم میشود دراختیار صاحب دام قرار دهد :

تاریخ .... شماره ....

نام حیوان..............جنس.............. نژاد .... سن .... متعلق به ....

در تاریخ .... و تاریخ .... (هفت‌روز بعد) و تاریخ..............(هفت‌روز بعد)

از نظر ابتلای به‌بیماری هاری‌مورد معاینه قرار گرفت و در هر سه‌مرتبه معاینه نشانی‌- های هاری در دام مشاهده نگردید .   محل امضاء

گواهینامه‌ناقصیکه در اداره دامپزشکی برای‌صدور سگ‌صادر میشود بشرح زیر است:

گواهینامه دامپزشکی شماره..................

۱ـ تاریخ .... ماه .... سال..............

۲ـ محل‌صدور گواهینامه دامپزشکی ....

۳ـ اسم‌صادر کننده .... نام‌خانوادگی .... اسم مؤسسه ....

٤ـ آدرس صادر کننده ....

ه‍ـ نوع سگ ....

٦ـ تعداد (بتمام حروف)..................................

۷ـ علائم ....

۸ـ از چه محلی حیوانات میآیند ....

۹ـ نقطه‌سرحدی که‌عبور خواهند کرد ....

۱۰ـ محل و نقطهٔ که‌عازم آن میباشند ....

۱۱ـ اطلاعات متفرقه ....

امضاء کننده ذیل دکتر دامپزشك تصدیق مینماید که حیوانات مذکوره در فوق سالم بوده مریض و یا مشکوك بمرض هاری نمیباشند .

محل امضاء دکتر دامپزشك   محل مهر

۲ـ طاعون گاوی

ـ اگر در ناحیه‌ای طاعون گاوی مشاهده شود گاو های مبتلا و گاوهائی که احتمال‌میرود مبتلا هستند باید بنا بپیشنهاد دامپزشك فوراً اعدام شوند.

ـ گاوها رادر محل کشته وجسدآنها راباید بخاك بسپارند ممکن‌است‌زمین معینی انتخاب وتمام‌گاوهای مبتلارا در آنجا اعدام ودفن کنند.

ـ گوسفند وبزهائیکه آلوده شده‌اند مجزا وتحت مراقبت قرار میگیرند.

ـ لاشه دامهای مبتلا نباید بمصرف‌خوراك برسد وباید ضبط ودفن شوند.

ـ لاشه دامهائی که احتمال آلوده شدن‌را دارند باجـازه دامپزشك بمصرف میرسد وهمچنین پوست واحشاء بعداز ضدعفونی کردن باید بمصرف برسند.

ـ بصاحبان دامهائیکه بعلت طاعون گاوی حیوان‌آنها اعدام میشود ۳چهارم قیمت‌رامیپردازند. برای دریافت‌قیمت بایدصورت مجلسی که‌طبق مقررات‌مخصوص تنظیم میشود ودامپزشك ومأمورین مربوطه دولت آنرا امضاء کرده‌اند ارائه شود.

ــ اگر اجازه فروش پوست واحشاء داده شود قیمت تا میزان ۱چهارم متعلق بصاحب دام بوده واگر زیادتر باشد از۳چهارم که دولت باید بپردازد کسر میشود. قیمت دام‌را دامپزشك ویکنفرخبره که ازجانب صاحب‌دام تعیین میشود تعیین نموده وصورت‌مجلس باداره دامپزشکی‌تحویل وقیمت دام دریافت میشود. خروج گوشت ومتعلقات دامهائی که مظنون هستند بااجازه باید باشد.

ــ بمحض‌اینکه طاعون گاوی در ناحیه‌ای ظاهر شد فوراً نقاط آلوده‌تعیین و بآگهی عموم خواهدرسید وبنواحی مجاور تاحد ۲۰ کیلومتر نیز اطلاع داده شده وهرروز ازوضعیت بیماری واقداماتیکه میشود اداره دامپزشکی راباخبرمیسازند، بانصب تابلوهائی نواحی آلوده رامشخص میسازند که ازدخول دامهای سالم بـآن نواحی خـودداری شود. دامهای آلوده ومظنون مجزا میشوند. وهر روزآنها را معاینه مینمایند ـ خروج دامها ازحـدود تعیین شده ممنوع است معذالك بحیوانات سالم ممکن است‌اجازه خروج داد بشرط آنکه مستقیماً بکشتارگاه برده شوندو باداغ آنهارا نشانه کرده‌باشند وصورت‌مجلسی که دامپزشك مبداء داده باشدهمراه دام‌نمایند، این‌صورت جلسه که بامضاء دامپزشك کشتارگاه خواهد رسید بـاید در

ظرف سه روز بمبداء بر گردد تامعلوم شوددام ذبح‌شده است‌درصورتیکه درظرف سه روز بمقصد نرسیده وذبح نشده باشند درهر نقطه که حیوانات هستند ذبح شده صورت‌مجلس خواهدشد .

ـ ضدعفونی کردن‌اصطبل ووسائلی که بادامهای بیمار ویا مظنون اصطکاك داشته است لازم و واجب‌است و بشرحیکه بعداًذکرمیشودباید انجام گیرد ـ تزریق مایه ضد طاعون درنقاطیکه خطرسرایت‌بیماری حس‌می‌شود لازم‌است .

ـ اگر طاعون گاوی دربین گوسفندان و بزها ظاهرشود حیوانات مبتلافوراً ذبح شده و بقیه مدت دوماه درمحل محفوظی تحت‌نظر خواهند بود .

ـ لاشه حیوانات مرده‌ویا ذبح‌شده که‌مبتلا ویامظنون بطاعون گاوی بوده‌اند برای استفاده صنعتی به Equarrissage تحویل ویا دفن میشوند .

حیوانات مظنون‌را باطناب بمحل اعدام میبرند. طناب‌وپیخال دفع شده‌را با لاشه‌دفن میکنند ولاشه باید ازقشری‌ازآهك ویك‌متر خاك مستور باشد ـ اجسادی که به Equarissage تحویل‌میشوند تحت‌نظر بازرس بهداشت خواهد بود .

ـ درصورتی آگهی خطر طاعون لغو میشود که ۳۰ روز تمام دربین دامها هیچگونه اثری ازطاعون گاوی دیده نشده باشد .

ـ اگر دامی از گله مظنون‌حمل‌شود هر کجا که رسیده باشد متوقف واعدام شده وپوستش قطعه قطعه ودفن میشود بدون اینکه خسارتی پرداخت شود.

ـ بگوسفندانیکه مدت۷روز درترانزیت بوده ونشانی بیماری‌درآنها ظاهر نشده است اجازه عبورمیتوان داد .

ضد عفونی کردن

با محلولهای بی کلرور دومر کور یك در هزار مخلوط با اسید کلریدریك پنج در هزار ـ هیپوکاریت دوسود یك در ۱۰ ـ آهك زنده یك در ده و همچنین آب جوشیده که با فشار بخار بخارج پرتاب شود اصطبل ومحلی را که دام در آن‌بوده‌است ضدعفونی‌میکنند وپهن و کاه وعلوفه‌را بدون‌اینکه باطراف‌پراکنده شود دفن میکنند ویا میسوزانند . زمین اصطبل‌را میتراشند وضد عفونی میکنند . دیوار وسقف‌را نیز ضدعفونی میکنند. بعداز هشت روز که اصطبل متروك بوده با بخار اسید سولفورو ضدعفونی میکنند ـ آبشخوار و گودال ادرار وراههای آنرا

بامحلولهای ذکرشده باید ضدعفونی کرد وتاسه ماه ازخالی کردن آن خـودداری نمود مگر اینکه بهرمترمکعب Purin چهل لیتر آب آهك مخلوط کرده باشند.
قبل ازحمل اجساد برای دفن کردن ویا تحویل دادن به Equarrissage باید بایکی از محلولهای بالاضدعفونی شود (داخل بینی داخل دهان مقعده دستگاههای تناسلی با توپیهای آلوده بمحلول ضدعفونی مسدود میشوند) حیواناتی که برای حمل ونقل اجساد بکاررفته‌اند بخصوص دست وپا وسمهایشان‌را بـاید ضدعفونی کرد و گاری مخصوص حمل جسدرا نیز باید ضدعفونی کرد. جاروب، برس وتمام آلات وادوات پارچه‌ای وچوبی وطنابهارا باید سوزانید. اثاثیه آهنی ازقبیل زنجیر بیل وغیره باید با شعله آتش ضدعفونی شوند دهنه وافسار وکله گی‌را باآب صابون شسته وبا یکی ازمحلولهای بالا ضدعفونی میکنند. اشخاصیکه باحیوانات سرو کار داشته‌اند باید باصابون دست وبازوها راشست وشو دهند. آب شست وشورا بامحلول ضدعفونی مخلوط کرده‌ویا در گودال Purin میریزند. لباس و کفش پرستار بایددر محلول‌های ضدعفونی خیس وبعداً باآب شسته شوند.

۳ - پری پنوموونی مسری

- پس از بروز بیماری درظرف دوروز بایددامهای مبتلا اعدام وبقیه تزریق شوند - تزریق حیواناتیکه صاحب آن تعهد میکنند درظرف ۲۱روز ذبح خـواهند شد مجازاست.وزارت کشاورزی میتواند دستور بدهد کلیه دامهائی که‌دریك‌اصطبل درمجاور بیمار بوده‌اند وحیوانات ناحیه آلوده‌را ذبح کنند.

- گوشت‌حیوانات بااجـازه دامپزشك ممکن است بمصرف برسند معذالك ریتین واحشاء دیگر ضبط منهدم ویا دفن خواهند شد.

- اگرحیوان بیمار باشد - قیمت ۱دوم اگر مظنون به‌بیماری باشد ۳چهارم قیمت- اگردر نتیجه تزریق بمیرند تمام‌قیمت باید بصاحب‌دام‌پرداخته شود. بحیواناتی که ازخارج میآورند حقی داده نمیشود (تاسه مـاه‌از روز ورود) - قیمت پوست و متعلقات ازمبلغی که دولت میپردازد درصورتیکه اجازه فروش داده شود کسر می‌گردد مگراینکه بقیمت تمام تعیین شده نرسد.

- برای تعیین‌قیمت دامپزشك ویکنفر خبره که صاحب‌دام تعیین مینمایداقدام

میکنند. وقبل‌از سه‌ماه باید صاحب دام مطالبه قیمت را بنماید .

- وقتیکه از بروز بیماری آگاه شدندوجودبیماریرا باطلاع عموم‌میرسانند، محلهائیکه بیماری درآنجا وجود دارد تعیین میکنند و نقاطیکه دامهـای بیمار از آنجا عبور کرده نیزدر جزو محوطه عفونت زده وآلوده محسوب مینمایند .

- دخول وخروج بنقاط آلـوده را ممنوع ودامهای مظنون را مجزا وتحت نظر قرار میدهند معذالك اگرطبق دستور دامپزشك احتیاطهای لازم رعایت شود بحیوانات کار میتوان اجازه دادبرای انجام وظائف خودرفت وآمد کنند وهمچنین ممکن است دامهای مظنون‌را برای چرا بمحوطه معین برده وبرای کشتار اجـازه حمل‌آنهـا را داد- کشتارتحت نظردامپزشك انجام میشود واگر بکشتارگاه دور از محل مظنون برده شوند درظرف پنج‌روز تصدیق کشتاررا بایـد بمبداء تحویل نمایند- این‌قبیل حیواناترا داغ میکنند- دامپزشك‌موظف‌است نتیجه کالبدشکافی‌را باطلاع دامپزشك مبداء برساند - شخصی که این قبیل حیوانات را حمل میکنند باید اجازه عبور خودرا بمأمورین‌درراه ارائه دهد- درصورتیکه اجازه عبورارائه نشود ویا مدت پنج‌روز گذشته باشد ذبح ونتیجه کالبد شکافی صورت مجلس شده برای دامپزشك مبداء فرستاده میشود .

- درصورتیکه بیماری شدت کندممکن است یك‌ده وحتی‌یك‌استان راعفونی تشخیص داده وباطلاع‌عموم رسانید دراین‌قبیل مناطق ممکن‌است ازتجمع‌حیوانات برای خرید وفروش جلوگیری شود - ممکن است تزریق ثانوی حیوانات تجویز شود وگاوهائیکه شش‌ماه زیادتر دارند تزریق گردند .

- درصورتی میتوان گوشت دامهای مبتلا به‌پری‌پنومنی‌را مصرف نمود کـه دامپزشك آنهارا برای خوردن مناسب تشخیص داده باشد درهرحـال پوسترا بعد از ضدعفونی کردن‌میتوان بمصرف رسانید - بعداز تزریق دامها وضدعفونی کردن اصطبلیکه بیمار درآن بوده‌است میتوان حیوانات جدیدرا درآن اصطبل جای‌داد ولی حیوانات تزریق شده را بعداز ۲۱ روز ازتزریق میتوان باصطبل برگردانید وهمچنین ازاصطبلهای مجاور ازدامهائی که ۲۱ روز ازموعد تزریق‌آنها میگذرد میتوان اصطبل را پـر کرد . درهرصورت نقل وانتقال باید با اجـازه دامپزشك و

مأمورین محل باشد تاخسارتی متوجه صاحب اصطبل اولی نگردد .

در اصطبلهائی که بیماری دیده شده است ۲۴ ساعت بعداز تزریق حیوانات را میتوان در آن مسکن داد. فروشندگان حیوانات میتوانند بااجازه حیوانات سالمرا از نقاط دیگر بمنطقه مظنون بیآورند بشرط اینکه قبلاً آنها راتزریق واسم فروشنده اولی را بدفتر مخصوص اطلاع دهند .

- درصورتی میتوان آگهی عفونت را لغو کرد که مدت شش ماه از آخرین پیدایش پری پنومنی مسری گذشته باشد وتزریق وضد عفونی صحی اجرا شده باشد اگر تمام حیوانات مظنون ذبح شوند وناحیه آلوده ضدعفونی کامل شده باشداین مدت لازم نخواهد بودمعذالك اگر ضدعفونی کردن محل مشکل باشد بنابدستور دامپزشك شش ماه وقت لازم است تاحیوانات جدید را که ۱۵ روز ازتزریق واکسن بآنها گذشته باشد باصطبلها بیاورند .

- درموقع ورود بسرحد اگرحیوانات از گله آلوده آمده باشند بعداز علامت گذاری در سرحد آنها را پس میفرستند - اگر دربندر گاه باشد ذبح میشوند و حیوانات آلوده بمسلخ فرستاده میشوند تاپس ازمعاینه درصورتیکه گوشت آنها قابل خوردن باشد بمصرف برسد .

- برای ضدعفونی پاشیدن محلولهای ضدعفونی - شست وشوی زمین -دود اسیدسولفورو-ضدعفونی کردن مشرب و راهرو ادرار- سوزانیدن موادیکه قابل سوختن است چنانکه در بیماری طاعون گاوی ذکر نمودیم متداول است (شست و شوی دست وبازو برابر طاعون گاوی) پوست حیوانات را پس از اینکه مدتی در محلولهای ضدعفونی خیس نمودند مورد استفاده قرار خواهند داد .

٤ - سیاه زخم علائمی

- فروش گوشت دامی که مبتلا بسیاه زخم علائمی بوده است اکیداً ممنوع میباشد لاشه حیوان مبتلا درظرف ۲۴ ساعت باید بوسائل شیمیائی منهدم ویاسوزانده ویا بخاك سپرده شود واز قشری از آهك وحد اقل یکمتر خاك مستور گردد .

- وقتی که به بیماری سیاه زخم علائمی عده ای از حیوانات مبتلا گردند حیوانات ومحل چراگاه آنها تحت نظر دامپزشك قرار میگیرد .

- حیوانات مبتلارا مشخص وعلامت گذاری میکنند .
- پانزده روز بعد ازانقضای بیماری اگر دامی مبتلا دیده نشود دامها ازتحت نظر بودن خارج میگردند .
- بمحض اینکه دامی مبتلا تشخیص دادهشد آنرامجزا و بستری مینمایندبدین ترتیب که او را می‌بندند .
- ضدعفونی کردن محل وچراگاه واصطبل ووسائل مربوط بدام فوراً باید عملی شود .
- حیواناتیکه مظنون هستند فقط برای کشتار آنهم تحت‌نظر دامپزشك در محل یا در کشتارگاه عمومی‌ویا درجای دیگر بشرط اینکه درظرف پنج‌روزورقه مربوطه را بامضاء برسانند مجاز خواهد بود. این حیوانات راداغ میکنند .
- دردوره‌ایکه حیوانات تحت‌نظرهستند بایداز وارد کردن گاو های دیگر دراصطبل خودداری‌شود مگراینکه‌قبلا برعلیه‌بیماری تزریق شده‌باشند.درصورت تلقیح باید گواهینامه دامپزشك که تاریخ تزریق درآن نوشته شده‌است بصاحب‌دام داده شود و صاحب دام تا ۱۵ روز حق ندارد حیوانات تزریق شده را بهیچ مصرفی برساند .
- درموقع ورودبسرحد خواه زمینی‌ویادریائی مقرراتی که راجع بپری‌پنو- مونی ذکرنمودیم باید مراعات گردد .

برای‌ضدعفونی کردن اصطبلهای دامهائی که‌مبتلا به‌بیماری‌سیاه زخم‌علائمی هستند بطریق زیررفتار میشود :

۱- یکی ازمحلولهائی که قبلابرای بیماری طاعون‌گاوی شرح دادیم بروی زمین وفضولات ومجاری ادرار میپاشند .

۲- دیوار وسقف وتمام اثاثیه‌ای که ممکن است‌آلوده شده‌باشند نیز با همین محلولها شست و شو میدهند .

۵ ـ سل گاوی

ممکن‌است گوساله‌ها راباواکسن (ب،ث،ژ) بترتیب زیر واکسینه کرد:

پس از تولد گوساله ها را در اصطبلی که ضد عفونی شده است نگاهداری

مینمایند و با شیر یکه آلوده بمیکرب سل نباشد تغذیه میشوند، در پانزده روز اول بعد از روز تولدآنها را واکسینه میکنند ومدت دوماه آنها را در آن اصطبل مجزا نگاه میدارند .

بگوش چپ این گوساله‌ها دکمه سربی میگذارند تامشخص باشند، دردفاتر مخصوص تاریخ تولد ، تاریخ تزریق واکسن را قید میکنند وهر سال یکمرتبه واکسیناسیون‌را تجدید کرده‌وتاریخ تزریق واکسن‌را درآن‌دفتر قیدمیکنند،چون این قبیل گاوها دربرابرتزریق توبر کولین واکنش مثبت‌نشان‌میدهند لذادرموقع فروش باید گواهی واکسینه شدن آنها که امضای دامپزشك دارد ارائه گردد .

ـ دامپزشك پس‌از تشخیص بیماری راپرتی تنظیم وبحاکم ویا شهرداری تقدیم مینماید که بموجب آن دستور اعدام داده‌میشود .

ـ گوشت دام مبتلا را مطابق شرحی که برای پری‌پنومونی بیان کردیم با اجازه دامپزشك ممکن است‌مصرف نمود ولی‌در هرصورت احشاء وامعاء ضبط و معدوم ویا دفن خواهند شد .

ـ ممکن است‌قسمتی از گوشت هم‌ضبط گردد بدین ترتیب که :

۱ ـ درموارد زیر تمام‌گوشت ضبط میشود : ـ

اولا جراحات ماهیچه‌ها وغدد لنفاوی بین‌ماهیچه‌ها درتمام نقاط بدن وجود داشته باشد .

ثانیاً ـ جراحات‌ارزنی سلی(Miliaires) دریکی ازدومحوطه‌سینه وشکمی ویکی ازپارانشیمها وجود داشته باشد .

ثالثاً ـ جراحات درونی درروی دوبافت پارانشیمی مشاهده شود .

رابعاً ـ جراحات درونی سلی دردو محوطه سینه و شکم دیده میشود .

خامساً ـ جراحات کازئوز دردو محوطه سینه وشکمی دیده‌شود و گانگلین یکی‌از اعضاء دیگر نیز مبتلا باشد .

۲ـ قسمتی ازگوشت ضبط میشود :

اولا ـ جراحات کازئوزدریکی ازمحوطه‌های شکمی وسینه‌ای با جراحات بافت‌سروزی مجاور وجود داشته باشد .

ثانیاً ـ جراحات آهکی یافیبروزی یکی ازمحوطه های سینه‌ای و شکمی و یا هردورا فراگرفته وبا جراحات بافت سروزی مجاور همراه باشد.

قسمتی که جراحات درروی آن‌دیده میشود ضبط ومعدوم میگردد. اگرغده لنفاوی یك‌ناحیه مبتلا باشدتمام‌آن ناحیه ضبط ومعدوم میگردد هرچند که‌جراحتی درروی آن‌مشاهده نگردد ـ قسمتهای دیگررا بعد ازیکساعت ضدعفونی کردن با بخار آب تحت فشارویا جوشاندن بصاحب دام میدهند که بمصرف برسانند.

ـ حیواناتیکه نشانیهای کلینیکی سل‌در آنها مشخص است درمحل ویا در کشتارگاه عمومی ذبح میشوند ونتیجه بازرسی‌را دامپزشك‌باولیاءمربوطه گزارش میدهدو برای اینکه‌صاحب‌دام بتواند دام‌خودرا بشناسدمدت‌سه روز پوست از بدن‌جدا شده را که بسراتصال دارد نگاهمیدارند.

ـ نواحی آلـوده را آگهی مینمایند. مناطق آلوده تحت نظر دامپزشك گذارده میشود.

ـدامهای‌مظنون‌مجزاوتحت نظرقرارخواهند گرفت‌ـ ورودوخروج درمناطق آلوده منع میشود.

ـ ضدعفونی کردن اصطبل‌ویا محل‌آلوده‌عملی میشود ـ حیواناتیکه مظنون بسل هستند جزبرای قصابی برای مصرف دیگری نباید بفروش برسندـ درصورتی که حیوانات مظنون‌را تزریق توبرکولین بنمایند آنهـائی که نشانیهای کلینیکی مشخص نشانداده‌اند ذبح شده وبقیه آزاد خواهندبود بشرط اینکه فوراً صاحب‌دام آنها را مجزا نموده و یا اگر مـایل است در همان محل نگاهداری کند آنجا را طبق مقررات ضدعفونی کند.

ـ درصورتی که برای کشتار حیوانات‌را باید بکشتارگاه ببرندآنها را داغ میکنند واجازه‌عبور میدهند این‌اجازه‌عبوررا بایدپس‌از پنج‌روز بامضاء دامپزشك کشتارگاه رسانیده وبمبداء برگردانند. حیوانات داغ‌شده رامیکن است فروخت ولی درهرحال‌خریدار جدید موظف‌است درظرف‌پنج‌روز ازتاریخ تشخیص‌حیوان مبتلا راذبح ونتیجه آنرا باولیاء مربوطه ارائه دهد.

ـ گوساله هائی که ازما درمبتلا بسل بدنیامیآیند اگرفوراً ازمادر مجزاشده

باشند ممکن است با دامهای سالم نگاهداری شوند والا باید داغ گذاری شده ودر عداد مظنون ها قلمداد شوند .

اگر دامی مبتلا بیکی ازاشکال زیرسل باشد جزو مبتلایان به بیماریهای واگیری محسوب میگردد :

۱ ـ سل ریوی

درحیوان زنده نشانیهای اختلالات ریوی مزمن مشاهده میشود، باسیل دو کخ در ریزش بینی واخلاط وجود دارد ، تزریق توبر کولین نتیجه مثبت میدهد .

در کشتار گاه جراحات سلی بزرك و یا متعدد در بافت ریه وقصبة‌الریه و انشعاباتش دیده میشود .

۲ ـ سل روده ای

تمام جراحات سل روده‌ای بهرشکل و وسعت وحجمی که باشند .

۳ ـ سل پستانی

درحیوان زنده نشانی‌های سل پستان مشاهده میشود ودر شیر حیوان باسیل دو کخ وجود دارد .

در کشتار گاه جراحات سل در بافت پستانی دیده میشود وهمچنین اگر در غدد لنفاوی مربوط به‌پستان جراحات سلی دیده شود آن سل واگیری ومسری است.

۴ ـ سل رحمی

مانند سل روده‌ای تمام جراحتی که بعلت سل ایجاد شده باشند بهرشکل ووسعت وحجمی که باشند .

ـ فروش این قبیل حیوانات قدغن است وچنین دامی باید معدوم گردد .

درموقع حمل ونقل از نقطهٔ بنقطهٔ دیگر گوساله هائی را که سنشان ازشش ماه کمتر است توبر کولینه نمی کنند .

ـ پس ازاینکه کلیه حیوانات مبتلا کشته شدند ومحل آنها ضدعفونی گردید قرنطینه لغو میگردد ودر صورتی که پس از توبر کولینه کردن مبتلائی مشاهده نگردد فوراً قرنطینه ملغی خواهد شد . اگردر بازار فروش حیوانات حیوانی مبتلا بسل تشخیص داده شود در کشتار گاه همان محل ذبح میشود ودرصورتی که مظنون

باشد بمبداء فرستاده خواهد شدتا درآنجا تحت نظر ومورد بررسی قرار گیرد .
– برای ضد عفونی کردن اصطبلهائی که حیوانات مبتلا در آنهـا مسکن داشته اند بـاید :

اولا ـ محلول هیپو کلریدریك پنج‌در هزار ویابی کلرور دومرکوریك در هزار را بروی بستر و پیخال و باقیمانده علوفه بپاشند .

ثانیاً ـ با یکی ازمحلولهائی که در بیماری طاعون گاوی شرح دادیم زمین آخور وآبشخوار وهمچنین کلیه اثاثیه‌ای که آلوده شده‌اند شست و شو میدهند .

–شیر حیواناتی که بسل‌واگیری گرفتار هستندبهیچوجه نباید مصرف بشود وباید آنرا از بین برد، شیرحیوانات مسلول دیگررا بـاید جوشاند تاباسیل موجود درآن کشته شود وبعداً دراختیار مصرف کنندگان گذاشته شود .

خون حیوانات مسلول ضبط وازبین برده می‌شود .

ازنظر اینکه بیماری سل حیوانات برای انسان خطرناك است لذا در مورد تشخیص حیوانات مسلول بایددقت کافی بعمل‌آیدومقررات مخصوص برای بکـار-بردن توبرکولین وضع گردد .

چون مقرراتی وجودندارد ذیلا بذکر طرزعمل وطرق متداول تشخیص‌می-پردازیم تادرصورت تنظیم آئین‌نامه مورد نظرقرار گیرد :

طرز استعمال توبرکولین

توبرکولین عصاره کشت باسیل دوکخ میباشد وبرای تشخیص بیماری سل بکار میرود بمقدار کم درمحل ورود واکنش‌تورمی ایجاد میکند، بمقدار زیاد در حیوانات مبتلا بسل واکنش عمومی که بـا ازدیاد درجه حرارت بدن همراه است تولید می‌نماید .

توبرکولین که برای تزریق زیر پوست تهیه میشود غلیظ ویاحل شده است اگر توبرکولین غلیظ رابخواهند رقیق نمایند یك‌قسمت ازآنرا با۹قسمت آب‌اسید فنیك‌دار (۵ درهزار) مخلوط میکنند .

این‌توبرکولین‌را ممکن‌است‌بین‌پوست‌تزریق کرد، برای‌تزریق توی‌پوستی

محلول توبر کولین‌رادر آمپولهای یك‌سانتی‌مترمکعبی نیزتهیه می‌نمایند. برای طیور توبر کولین را به‌نسبت یك‌در چهار رقیق نموده ودر آمپولهای مخصوص که برای ده مرغ تهیه شده است نگاهداری و مصرف میکنند.

توبر کولین رابایدد کتران دامپزشك استعمال نمایند وحق ندارند آنرا به دیگران بدهند. مقرراتی بـاید وضع شود که توبر کولین بدست هر کس نیفتد و دقیقاً مقداری که بدست دامپزشك میرسد ومحلی که مصرف نموده مشخص گرددو دامپزشك دردفاتری که قبلا صفحات آن به‌ثبت رسیده است باید تمام‌این نکاترادرج ودفاتر خودرا حداقل ۱۰ سال‌محفوظ نگاهدارد.

۱ - تزریق زیرپوستی

توبر کولین رقیق شده به‌نسبت یك‌بده درزیرپوست ناحیه واقع درپشت‌شانه تزریق می‌شود.

درجه حرارترا باید قبل از تزریق گرفت، باید متوجه بود که درجه حرارت طبیعی گاو درسنین مختلف متفاوت است وچـون دانستن ودقت در آن لازم است ذیلا بذکر آن میپردازیم:

درشش‌ماهه اول‌زندگی	درحدود	٤٠درجه سانتیگراد		
در شش‌ماهگی	بین	۳۹ و ٤٠	«	«
در نه ماهگی	«	۳۸٫۸۰تا۳۹٫۵	«	«
از یکسال ببالا	«	۳۸ تا ۳۹	«	«
حد متوسط	-	۳۸٫٦	«	«

درگاوهای بالغ که معمولا درجه حرارت بین ۳۸و۳۹ درجه است .درموقع فحلی‌چند دهم‌درجه‌حرارت زیادتر میشود وهمچنین تغییرات جوی‌ازقبیل ازدیاددرجه حرارت هوا، مه‌زیاد، باران، سرما وغیره درجه حرارت بدن‌را تغییر می‌دهد روی این اصل باید توبر کولین‌را٤٢تا٤٨ ساعت‌بعد ازاستراحت دراصطبل بگاو تزریق کرد وپس ازتزریق بایدمتوجه‌بودآب سرد بگاو نیاشامندوحیوانراراه نبرند.

توبر کولین را بگاو هائی که حرارتشان کمتر از ۳۹٫۵ تا ٤٠ درجـه سانتی گراد و بگوسفند وبزیکه حرارتشان کمتر از ۳۹ تا ٤٠ درجه سانتی گراد

باشد و بخوك که حرارتش کمتر از ۳۹ تا ۵ر۳۹ درجه سانتیگراد باشد و بسك و گربه که درجه حرارت بدنشان کمتر از ۳۹درجه است تزریق میکنند ، بهتراست درجه حرارت‌بدن‌حیوان‌را چندروز قبل‌از تزریق توبر کولین‌صبح وعصر بگیرند وثبت کنند .

تزریق توبر کولین بماده گاو آبستن که نزدیك وضع حمل‌باشد مانعی‌ندارد وشیر ماده گاوی که دربرابر توبر کولین واکنش نشان نداده است برای‌مصرف کننده خطری ندارد .

طریقه ساده - در روی حیوانی که در ماههای قبل توبر کولینه نشده است عملی میگرددمقدارتوبر کولین رقیق شده به‌نسبت یك بده درحیوانات مختلف به‌شرح زیر تجویز میشود :

گاو و گاومیش‌نر بزرك	۵ سانتیمترمکعب		
گاوماده بزرك	۵ر۳ تا۴	«	«
گوساله‌هائی که دوسال‌دارند و گاو ماده کوچك	۳	«	«
گوساله‌های شش‌ماهه تادو ساله	۲	«	«
گوساله‌هائی که کمتر ازشش‌ماه دارند	۱	«	«
اسب	۳تا۴	«	«
گوسفند وبز	۵ر۰تا۱	«	«
خوك	۱تا۲	«	«
گربه وسك	۱/۴تا۱/۲	«	«

بحیوانات‌بزرك ساعت ۹یا۱۰شب توبر کولین را تزریق می‌نمایند وازساعت ۶صبح دوساعت بدوساعت درجه حرارت بدن حیوانرا تاساعت شش بعدازظهرمی‌گیرند وثبت می‌نمایند .

بحیوانات کوچك (گربه وسك) چون دربرابر توبر کولین حساس هستند تزریق درساعت ۶یا۷ صبح عملی میشود ودرجه حرارت بدن حیوان دو ساعت بدو ساعت تاساعت شش‌بعد ازظهر اندازه گیری شده ثبت میگردد .

دلیل واکنش ـ گوساله کمتر از شش ماه که حرارت بدنش از ۴۰ درجه

سانتیگراد قبل از تزریق تجاوز نکند اگر درجه حرارت بعد از تزریق نیم درجه سانتیگراد بالا برود واکنش مثبت نشانداده است درحیواناتی که ازشش‌ماه سنشان گذشته باشداگردرجه‌حرارت یك‌درجه بالاتررفته باشدواکنش مثبت‌است.درصورتی که قبل‌از تزریق درجه حرارت بدن کمتر از ۳۹٫۵ درجه سانتیگراد باشد و بعد از تزریق‌از ۴۰درجه‌سانتیگراد تجاوز کندبازهم واکنش مثبت‌است . اگرازدیاددرجه حرارت ازیك درجه کمتر باشد مظنون تشخیص داده میشود بطور کلی درصورتی که ۰٫۵ درجه سانتیگراد برحرارت بدن بعد از تزریق افزوده شود واکنش مظنون می باشد .

درسك معمولا واکنش حرارتی پنج ساعت بعداز تزریق و گاهی۹ ساعت‌بعد ظاهرمیگردد، درجه حرارت‌بالارفته ۴تا۸ ساعت بالا می‌ماند وباعدم‌اشتهاءغمگینی لرز، کوفتگی وخستگی توئم می‌باشد. دامنه درجه‌حرارت بالارفته بین ۱٫۵درجه تا ۲درجه سانتیگراد نوسان میکند .

برای اینکه سك‌مسلول تشخیص داده شود تنها ازدیاد حرارت درحدود۱/۵ درجه سانتیگراد کافی نیست، بلکه بایددرجه حرارت بدن به۴۰ درجه سانتیگراد برسد ومدت ۳تا۴ ساعت دراین حدباقی بماند منحنی حرارت اگربه۴۰ درجه‌برسد ومدتی درآن حدباقی بماند نتیجه واکنش مثبت‌خواهدبودولواینکه‌درجه حرارت اولیه ۳۹ درجه سانتیگراد باشد .

واکنش عمومی درسك همیشه دیده نمیشود ولی‌درصورتی که وجود داشته باشد و درجه حرارت بدن صریح نباشد باید مثبت فرض شود .

در گربه نتیجه واکنش باندازه سك شدید نیست .

باید متوجه بود گاو هائی که باواکسن (ب،ث،ژ) ایمنیت یافته‌اند در برابر توبرکولین تازمانی که پرمونی هستند واکنش مثبت نشان میدهند وهمچنین باید در نظر داشت که عدم واکنش بطور قطع دلیل برمسلول نبودن نیست زیرا در حیواناتی که کاملا مسلولند‌و نشانی‌های کلینیکی بطور وضوح‌دیده میشودوهمچنین درحیواناتی که مصنوعاً مسلول شده‌اند توبرکولین اثر قوی ندارد .

طریقه مضاعف زیر پوستی - این طریقه را در گاوهائی که یکماه قبل از راه زیر پوستی مورد آزمایش قرار گرفته اند استعمال می نمایند ، باید متوجه بود که مقدار توبرکولین تزریق شده واکنش پیش رس را ایجاد نمیکند بلکه حساس بودن بدن در نتیجه تزریق قبلی توبرکولین این واکنش را ایجاد می نماید .

مقدار توبرکولین رقیق شده بنسبت یك بده ۲ تا ٤ سانتیمتر مکعب برای گوساله، ٦تا۱۰ سانتیمتر مکعب برای گاو بالغ تجویز میشود .

تزریق ساعت ۵تا٦صبح عملی میشود ودرجه حرارت بلافاصله هردوساعت یك مرتبه تاساعت ۹ و ۱۰ شب گرفته میشود .

مبتلایان درمدت روز درجه حرارتشان حداقل ۱٫۵ درجه سانتیگراد بالا میرود، درصورتی که درجه حرارت بین۸٫ر. تا۱٫۵درجه سانتیگرادبالا برود واکنش مظنون است، اگردرجه حرارت از۸٫ر. درجه سانتیگراد کمتر بالارود واکنش منفی خواهد بود .

۲ - تزریق توی پوستی

چند دهم سانتیمتر مکعب توبرکولین حل شده به نسبت یك درچهار مصرف می نمایند .

تزریق رادر پلك پائین چشم، درچروك زیردم ، در پوست گردن گاو، در پوست قاعده گوش خوك، درریش وتاج طیور عملی می نمایند. اگرعمل تزریق زیرپوستی توبرکولین کمتر ازیکماه قبل انجام شده باشد تزریق توی پوستی واکنشی نخواهد داشت، مگر اینکه تزریق توی پوستی ثانوی انجام گردد .

الف - تزریق توی پلکی

باسرنك پراوازیك سانتیمتر مکعبی که بیك دهم سانتی متر مکعب درجه بندی شده است دروسط پلك پائین چشم بفاصله ۱۰ تا ۱۵ میلی متراز کنار آزاد پلك عملی میشود. عامل پوست را بین شصت وانگشت وسطی دست چپ گرفته، مشت دست راست را روی سر حیوان تکیه میدهد وسوزن سرنك را درداخل پوست وارد میکند(عمق سوزن حداکثر ۲تا۳ میلی متر) مقدار یك پنجم سانتی متر مکعب درحیوانات بزرك

و یك دهم سانتیمتر مکعب درحیوانات کوچك بافشار تزریق میشود. درنتیجه درمحل تزریق برآمدگی شبیه به عدس ایجاد میگردد .

در حیواناتی که مسلول نیستند در محل تزریق اختلالاتی ایجاد نمیشود و درصورتی که مختصر آماسی تولیدشود چندساعت بعد از تزریق از بین میرود. در حیوانات مسلول تورم حجیمی تمام پلك پائین را فرا میگیرد پوست پلك چشم کشیده شده وحساس است . گاهی واکنش شدید و از پلك تجاوز نموده و تا ناحیه کرت زیگماتیك آماس پیش میرود ، بافت پوششی بندرت تغییر میکند و ریزش چرك از گوشه های چشم دیده نمیشود. واکنش ۱۲ ساعت بعد از تزریق شروع شده و ۴۸ ساعت بعد به منتها حد میرسد و ۴ تا ۵ روز بعداز بین میرود. پس دو روز بعداز تزریق باید موضع تزریق را بازرسی کرد . گاهی ازاوقات در ۲۴ ساعت اول بعد از تزریق درجه حرارت بدن ۸ر. تا یکدرجه سانتیگراد بالامیرود، این ازدیاد درجه حرارت میتواند دامپزشك را درتشخیص کمك کند مخصوصاً اگرواکنش موضعی مشخص نباشد. اگرنتیجه واکنش مشکوك باشد در پلك پائین چشم طرف دیگرتزریق راتجدید می نمایند دراینصورت واکنش سریعتر ومشخص تر خواهد بودو درصورتی که شك وتردید باقی بماند باید بتزریق زیرپوستی متوسل گردید. تزریق توی پوستی پلك چشم در گاو، اسب و بز نتیجه خوبی میدهد ولی درسك تزریق زیرپوستی بهتر نتیجه می‌-دهد ودر گربه واکنش تزریق توی پوستی مشخص نیست و بآن متوسل نمی شوند .

در گاو بهتراست درچروك پوست زیردم ودر خوك پوست قاعده گوش برای تزریق انتخاب شود .

ب - تزریق زیر دمی

این تزریق در یکی ازدو چروکی که درزیر دم درطرفین ایجاد میشودعملی میگرددو بهتراست تزریق درقسمت فوقانی ویاوسط چروك زیردم انجام شود. معمولا بعد ازتزریق درمحل تزریق آماسی ببزرگی فندق تا گردو مشاهده میشود .

اگر حیوان سالم باشداین آماس کم شده و بعد از ۱۸ ساعت اثری از آن باقی نمی ماند. برعکس اگر حیوان مسلول باشد چروك تزریق شده ۲ تا ۳ برابر میشود. اگر تزریق درقسمت پائین چروك شده باشد آماس باطراف مقعده هم میرسد، اغلب

درمحل تزریق هجوم‌الدم که ابتدا قرمزروشن و بعــد قرمز قهوه‌ای و سیاه و بنفش میشود به‌بزرگی سکه یك‌ریالی ظاهر میگردد .

شدت واکنش دردامهای مختلف متفاوت است ودرصورتی که واکنش‌قابل رؤیت باچشم‌بوده‌و بادست بخوبی‌حس‌شود واکنش‌مثبت‌است. درصورتی که‌واکنش مشکوك باشد باید تغییرات اولیه بعداز تزریق‌را درنظر آورد و بــاآماسی که در حیوانات سالم معمولا ایجاد میشود اشتباه نکرد .

نتایج حاصله ازتزریق را۳۶ تــا۴۸ ساعت بعد ازتزریق بررسی‌مینمایند، در بعضی حیوانات روزسوم تاپنجم واکنش حاصل میشود .

اگر نتیجه مشکوك باشد تزریق‌را چندروز بعد تجدید مینمایند ویابه‌تزریق زیر پوستی توبرکولین متوسل‌میشوند .

ج- تزریق توی پوست گردن

برای تزریق یکی از طرفین گردن ویــا ناحیه شانه (یك کف دست پشت استخوان شانه)انتخاب میشود. واکنش شبیه تزریق زیردمی میباشد وروز سوم و چهارم ناحیه تزریق شده دردناك میگردد .

د - تزریق درپوست‌قاعده گوش

این‌طریقه مخصوص خوك‌وتزریق درتوی پوست قاعده گوش انجام‌میگردد درخوکهای مسلول۲۴تا۴۸ ساعت بعددرمحل تزریق برآمدگی که کاملا مشخص‌ است دیده میشود، اطراف این‌برآمدگی هاله صورتی دیده‌میشود ودرمحل تزریق لکه قرمزیکه بعداً قهوه‌ای و بنفش میگردد به‌بزرگی یك‌عدس تاسکه یکریــالی ظاهر می‌شود .

درخوك سالم ۲۴ساعت بعد اثری باقی نمی‌ماند، بــاید دقت کرد سوزن رك کوچکی را پاره نکرده باشد، درصورتی که چنین شده باشد از محل تزریق چند قطره خون‌خارج میشود لذا فوراً نقطه دیگری‌را برای تزریق انتخاب میکنند .

هـ - ریش مرغ، تاج طیور دیگر

بعــد از۲۴ ساعت واکنش ظاهرمی‌شود، پوست‌صاف‌وشفاف ومحل تزریق متورم می‌شود، مقــدار توبرکولین یك هشتم سانتی‌متر مکعب محلول یك‌چهــارم

توبرکولین مخصوص طیور مصرف میشود .

طریقه مضاعف توی پوستی

دو تزریق توی پوستی توبرکولین بفاصله دوروز درپوست گردن یکطرف عملی می شود .

محلول توبرکولین یك درچهاررا استعمال مینمایند ، موها رادر چند سانتی-متر مربع میچینند (نباید تراشید وضد عفونی‌هم نبـاید کرد) قبل ازتزریق چروك پوست راباشصت‌وسبابه گرفته‌وضخامت آنرا باپرگاراندازه‌میگیرندودو دهم‌سانتی-متر مکعب توبرکولین تزریق‌میکنند. ٤٨ ساعت بعددر همین نقطه ضخامت‌پوست-را اندازه گرفته‌وبرای‌مرتبه دیگردو دهم سانتی‌متر مکعب توبرکولین تزریق‌می-کنند. بعدازع٢ساعت‌ضخامت پوست‌وحرارت وحساسیت ووضع داخلی آن‌رابررسی میکنند. درحیوانات‌سالم مختصرتورمیکه کمی دردناك‌است‌ایجادمیشود درحیوانات مسلول٤٨ ساعت‌بعد تورم گرم دردناکی حاصل میگردد که تا٧٢ ساعت بعد رو به ازدیاد میرود (٢٤ ساعت‌بعد ازتزریق دوم)ضخامت پوست ماده گاو قبل ازتزریق٥ تا٨ میلی‌متر ودر گاونر ٨تا١٠ میلی‌متر است، درصورت مسلول بودن‌تا٣ سانتی‌متر میرسد. غده لنفاوی نزدیك شانه حجیم میشود ودر زیر فشار انگشت دردناك است ازروز ٤و٥ معمولا واکنش کم میشود بعضی اوقات تا٨روز واکنش طول‌میکشد گاهی ازاوقات محل تزریق نخره‌ای میشود، واکنش عمومی زیاد نیست.

اگر قطرپوست بعـداز تزریق (٧٢ ساعت‌بعد ازتزریق اول) دوبرابر شده بـاشد واکنش مثبت است . اگرمقدار افزایش نصف ضخامت قبل از تزریق باشد واکنش منفی است. درصورتی که ضخامت بین ٥ر١ تا٢ برابر ضخامت اولیه باشد نتیجه مظنون است. وباید بتزریق زیرپوستی متوسل گردید .

این طریقه‌مخصوصاً درمسلولین‌شدید که بحال‌ضعف ولاغری گرفتارند‌نتیجه میدهد ودر مواقعیکه بخواهند بیماری سل‌را پیشگیری کنند تجویز میشود .

۳ — واکنش چشمی

در گاو متداول‌است وبدین‌ترتیب‌عملی میشود که‌یك‌قطره بزرك‌توبرکولین خالص درسطح‌چشم‌میچکانند(هیچگاه نبایدتوبر کولین‌محلول‌در آب اسیدفینیك‌دار

استعمال کرد) سپس چشم را مالش میدهند . ۸ تا ۱۲ ساعت بعدا گر گاو مسلول باشد اشك، هجوم الدم، آماس، ورم بافت پوششی و ریزش چرك شروع میشود، واکنش ۲۴ تا ۴۸ ساعت بطول میانجامد. واکنش مثبت با ریزش چرك همراه است، چشم مورد امتحان را باچشم دیگر مقایسه کرده وشدت واکنش را تعیین می نمایند. تزریق زیر پوستی توبر کولین مانع پیدایش واکنش چشمی نمیشود .

واکنش چشمی مضاعف

چندروز بعداز چکاندن اولین قطره قطره دیگری درهمان چشم ازتوبر کولین خالص میچکانند ، واکنش بعلت حساس شدن چشم قویتر خواهد شد .

برای اینکه نتیجه واکنش بدقت تعیین گردد تزریق توی پوستی راباچکاندن توبر کولین درچشم توأم مینمایند بدین ترتیب که تمام گاوها رادر یك زمان تزریق توی پوستی توبر کولین نموده ویك قطره توبر کولین هم در چشمشان میچکانند . ۴۸ ساعت بعدمحل تزریق وچشم را بازرسی میکنند (این بازرسی باید قبل از ۷۲ ساعت عملی گردد) اگرواکنش پوستی وچشمی مشخص باشددامهای مسلول رامعین میسازند درصورتیکه واکنش مشکوك باشد یك قطره توبر کولین خالص در چشم میچکانند، سه روز بعد حیوان را معاینه میکنند. اگر واکنش پوستی دیر ظاهرشده باشد ووا کنش چشمی مشخص باشد نتیجه مثبت ودرصورتیکه واکنشی ایجاد نشده باشد نتیجه منفی خواهد بود. اگر نتیجه مشکوك باشد بتزریق زیرپوستی متوسل میگردند

۶ - آبله

- اگر بیماری وجود داشته باشد آگهی راجع بعفونت خواهدشد ونواحی آلوده تعیین خواهد گردید وبنواحی مجاور نیز اطلاع داده میشود .

- درصورتیکه صاحب گله‌ای به تزریق مایه آبله اقدام نکرده باشد دستور اقدام ازطرف اولیای مربوطه داده خواهدشد . اگر بیماری وجود نداشته باشد تزریق حیوانات سالم لازم نیست مگر اینکه دستوری داده شوددراین صورت بایدناحیه عفونی منظور گردد وقرنطینه عملی شود .

- مجزا کردن - مشخص ساختن دامهای بیمار- ممانعت ازورود وخروج دام درناحیه آلوده - قرنطینه راجع بحمل ونقل وضدعفونی کردن نقاط آلوده لازم-

است. درصورتیکه بیماری شدید باشد ازببازار آوردن دامهامیتوان جلوگیری کرد.
- پس‌از ۳۰ روز از آخرین روزنقاهت گوسفندان مبتلا شده که مجزا بودند آزاد خواهند بود که باگله مخلوط گردند بشرط اینکه قبلاپشم آنها زده‌شده و با آب صابون ویکی ازمحلولهای ضدعفونی بمقدار مساوی ضدعفونی گردند اگر ۵۰ روز بگذرد و بیماری مشاهده نگردد قرنطینه ملغی‌میشود. اگر کلیه حیوانات آلوده کشته شوند و ناحیه آلوده ضدعفونی شود قرنطینه فوراً ملغی میگردد .
- فروش حیوانات آلوده‌ممنوع است‌مگر برای قصابی - کشتار درمحل ویا در کشتارگاه عمومی عملی میشودو درصورت اخیرباید پس‌از۵ روز گواهینامه به امضاء دامپزشك کشتارگاه رسیده و بمبداء تحویل گردد .
- بعد ازتزریق مایه‌آبله بگله‌های آلوده تاده‌روز ازمخلوط کردن‌حیوانات تزریق شده باحیوانات سالم باید خودداری کرد .
- درمرزها طبق مقررات پری‌پنومونی رفتار میشود .
- برای ضدعفونی کردن بـایـد بایکی ازمحلولهای تعیین شده برای طاعون گاوی زمین و بستر و علوفه باقیمانده و ممرهای ادرار ودر و دیواروسقف آلوده‌را ضدعفونی کرد واصطبل‌را بابخار اسیدسولفوریك ضدعفونی نمود. سم وشاخ و پوست حیوانات را باید ضدعفونی کرد وبعداً بمصرف تجارتی رسانید. پشم چیده شده حیوانات بهبودی یافته را باآب صابون مخلوط باهیپر کلریت دو سود بمقدار مساوی شست وشو میدهند .

۷ - جرب (گوسفند و بز)

اگر درگله ای بیماری جرب ظاهر شود آن‌گله تحت نظر دامپزشك باید قرار گیرد . این گله رانباید بچراگاه بردمگر اینکه ضدعفونی کامل عملی شود تا حیوانات سالم مبتلا نگردند .

-حیوانات‌بیمار رافقط بقصابی میتوان فرستاد. دراین‌صورت گواهینامه کشتار لازم‌است‌از کشتارگاه گرفته‌شود که پس‌از پنج‌روز باید بمبداء تحویل گردد .
- پشم وپوست را پس‌از ضدعفونی کردن میتوان بمصرف رسانید .
- بعد از برطرف شدن بیماری وضدعفونی کردن اصطبل وآغل قرنطینه

ملغی می شود .

- اگر در بازار بیماری مشاهده شود. کلیه دامها تحت‌درمان قرار میگیرند و فقط برای کشتار اجازه‌داده خواهدشد حیوانات‌مبتلا را بکشتارگاه ببرند بشرط اینکه گواهینامه مربوط بآن دام‌را پس‌از پنج روز بمبداء نشان‌دهند.

- ضدعفونی کردن آغل ووسائل مربوطه وپیخال وزمین وتاه ۱ متر ارتفاع دیوار بامحلولهائیکه در بیماری طاعون گاوی ذکرنمودیم لازم است .

۸ - جرب (اسب والاغ)

اصطبل و نقاط آلوده و دامهای مبتلا تحت نظر دامپزشك قرارمیگیرند دامهای بیمار مجزا و مشخص گردیده از ورود و خروج آنها خود داری میشود. حمل و نقل ممنوع میگردد فقط این‌قبیل حیوانات را در داخل محل آلوده میتوان بکار گمارد بشرط اینکه باحیوانات سالم نزدیك نشوند وپس ازانجام کار درمحل مخصوصی آنها را نگاهدارند .

- کشتار حیوانات آلوده مانعی ندارد - قبل ازفرستادن بکشتارگاه آنها را داغ میکنند وبعد ازپنج‌روز گواهی کشتار را باید بمبداء تحویل کرد .

- ورود وخروج دامهای سالم بمناطق آلوده ممنوع است .

- پوست حیوانات ذبح شده باید ضدعفونی گردد .

- برای رفع قرنطینه ۳۰روز بعداز بهبودی مبتلایان وضد عفونی کردن کامل محل آنها وقت‌لازم است .

- درمرز حیوانات بیماررا داغ نموده واجازه ورود نمیدهند. در بندرگاه حیوانات بیماررا درقرنطینه نگاهمیدارند تاکاملا بهبودی یابند مگراینکه صاحب دام بخواهد فوراً آنهارا بکشتارگاه ببرد - اگرمظنون ویا آلوده باشند آنها را بمقصد رسانیده وآنجا تحت‌نظر خواهند بود ودرصورتیکه تا ۳۰ روزهیچکدام از آنها نشانیهای بیماری‌را ظاهر نسازند آزاد خواهند بود .

- ضد عفونی کردن اصطبل وآخور وسایر متعلقات بشرحی است که راجع بجرب گوسفند بیان گردید .

۹ ـ تب طاولی یا تب برفکی

وقتیکه بیماری در ناحیه‌ای ظاهرشود آگهی میشود و بنواحی مجاور نیـز اطلاع داده خواهدشد ودر اطراف ناحیه‌آلوده روی‌تابلو وجود تب‌طاولی آگهی خواهدشد ومراتب باداره کل دامپزشکی خبرداده خواهدشد .

ـ مجزا کردن ـ مشخص ساختن دامهای بیمار ـ ممانعت ازورود وخروج دام ازناحیه آلوده‌ـ قرنطینه راجع بحمل و نقل ـ ضدعفونی نقاط آلوده لازم است.

ـ فروش حیوانات‌فقط بمنظورقصابی‌انجام میشود ودرهمان‌محل ذبح‌خواهند شدـ درصورتیکه باید بنقطه دیگر حمل‌شوند آنهارا داغ میکنند وگواهینامه‌ای همراه حیوانـات مینمایند که پس‌از پنج‌روز بامضاء دامپزشك بازرس کشتارگـاه رسانیده بمبداء برگردانند .

ـ اگر بیماری شدید باشد خرید وفروش دربازار ممنوع خواهـد بود. این قانون شامل گاو وگوسفند و بز وخوك خواهد بود ، طیور و سك وگربه را نیز باید تحت مراقبت گرفت .

ـ درنقاطی که آلوده هستند اگربازار تشکیل شودباید حیواناتی که ببازار آمده‌اند ذبح گردند .

ـ حمل‌ونقل حیوانات‌باعرابه‌ویااتومبیل‌مخصوص ویاراه‌آهن‌انجام‌خواهدشد که بعداً بتوان‌آنراضدعفونی کرد. درصورتیکه دامهای‌جدیدی وارد اصطبل‌شوند باید درمدت۲۱ساعت بدامپزشك مراجعه‌و۵روزآنهارا درقرنطینه نگاهداری کرد.

ـ ملغی شدن قرنطینه ۱۵ روزبعد ازبهبودی یافتن کلیه دامهـا وضد عفونی کردن محل آنهاعملی میشود .

ـ اگر دربازار فروش حیوانات بیماری تشخیص داده شود مانندآبله که قبلا ذکر نمودیم رفتار خواهد شد .

ـ درمرز وبندرگاه اگر حیوانات حمل شده مخصوص جفت‌گیری باشند در قرنطینه نگاهداری خواهند شد .

ـ برای ضدعفونی کردن مانند بیماری طاعون گاوی رفتار میشود. اشخاصی

که بااین حیوانات سر و کار دارند و وسائلی که بکار میرود نیز باید ضد عفونی گردند والا مانند بیماری پری پنومونی رفتار خواهد شد.

- پوست وشاخ وسم رانیز ضدعفونی کرده بعداً بمصرف تجارت میرسانند.

- قبل از رفتن بچراگاه و بعد از برگشت از چراگاههای کوهستانی لازم است حیوانات مورد بررسی قرار گیرند.

۱۰ - دورین

- اگر بیماری مشاهده شود دامهای بیمار تحت نظر قرار خواهند گرفت و پس از تشخیص بیماری آنها را داغ میکنند. حیوانات مبتلا را نباید برای جفت گیری بکار برد.

در نقاط آلوده بسیلمی هائی که بیمار نیستند وهر ۱۵ روز یکمرتبه مرتباً مورد بازرسی دامپزشك قرار گرفته‌اند اجازه جفتگیری داده خواهدشد وهمچنین مادیان وماده‌الاغ مبتلارا بدون گواهینامه تندرستی نبایدجفت نمود. این گواهینامه باید حداکثر چهار روزقبل ازجفتگیری داده شده باشد.

- یکسال بعداز بهبودی کامل دواب قرنطینه ملغی میشود.

- در صورت اخته کردن قرنطینه خود بخود ملغی است.

- درمرزها ودر بنادر اگرمبتلایان را اخته کنند اجازه‌ورودداده‌خواهدشد وگرنه باید بطریق بالارفتار شود.

- برای ضدعفونی کردن باید برابر آنچه راجع بطاعون گاوی ذکر نمودیم رفتار شود.

۱۱ - سیاه زخم

- گوشت حیواناتی که مبتلا بسیاه‌زخم بوده ومرده‌اند ویا ذبح شده‌اندنباید درمعرض فروش گذارده شود.

- لاشه‌حیوانات مبتلارا بایدحداکثرتا ۲۴ساعت سوزانید ویا بطریقه‌شیمیائی ازبین ببرند یااینکه دفن کنند،لاشه‌را یکمتر زیرزمین دربین دوقشر ازآهك باید چال کرد.

بهتر است که دراطراف لاشه‌آب‌آهك بریزند وپس از ۲٤ ساعت رویآنرا

خاك بریزند . پوست این حیوانات را باید قطعه قطعه کرد که بمصرف نرسد.

- بمحض اینکه در ناحیه‌ای بیماری مشاهده شود فوراً باید عفونت را باطلاع عموم رسانید، دامهای بیمار را باید مجزا کرد و آنها را علامت گذاری کرد - ناحیه آلوده قرنطینه خواهد شد وورود و خروج ممنوع خواهد گردید- از آوردن حیوانات ببازار جلوگیری میشود - حمل و نقل حیوانات مجاز نخواهد بود- اصطبل و نقاط آلوده و اشیاء مربوط بدامهای بیمار را باید ضد عفونی کرد، برای ضدعفونی کردن باید بطریق پائین عمل نمود :

۱ - بروی زمین و بستر و پیخال و ادرار و نقاط آلوده محلولهای ضدعفونی که درطاعون گاوی ذکر نمودیم میپاشند .

۲ - شست وشوی دیوار و سقف و تمام وسائلی که قابل شستن باشد عملی می گردد .

۳ - دهان ومقعده ومنخرین وسایر سوراخهای طبیعی لاشه‌را بامحلول ضد عفونی شست وشو داده‌وهمچنین قسمتهائی از بدن که بافضولات آلوده شده‌اندشست وشو میگردندومجاری طبیعی‌را باپنبه آلوده بمحلول‌های ضدعفونی مسدودمیکنند بعداً دام‌را به Clos D'équarissage ویا گودالی که برای‌دفن کردن‌دام‌تهیه‌شده‌است منتقل‌مینمایند .

- مقرراتی که راجع بسیاه زخم علائمی بیان گردید عیناً برای سیاه زخم اجراء می شود .

- از کشتن حیوانات بطرزی که خون آنها بزمین ریخته شود باید خود داری کرد .

- در دورهٔ که حیوانات درقرنطینه هستند نبایداسب، گاو،الاغ، گوسفند و بز باصطبل آلوده وارد کرد مگراینکه قبلابرضد سیاه زخم ایمنیت یافته باشند .

- در مرز و یا بندرگاه اگر دامی مبتلا به بیماری باشد باید فوراً به — Clos d'équarissage فرستاده شود واگر مظنون باشد فوراً ذبح گردد .

- علوفه که‌از ناحیه آلوده‌میآید نباید‌بمصرف‌خوراك‌حیوانات دیگر بخصوص اسب برسد .

ـ دوره تحت نظر گرفتن دامهاه ۱ روز و بعد از تزریق کردن مایه‌ضد سیاه زخم ۱۵ روز وقت باید بگذرد تا قرنطینه ملغی گردد .

۱۲ـ روژه (Rouget) و طاعون خوك (Pneumo – Enterite عفونی)

ـ فروش گوشت خوکهائیکه از این دو بیماری تلف شده باشند و یا بعلت این بیماری ذبح‌شده باشند ممنوع است ولاشه باید ضبط شود .

ـ ممکن است گوشت خوك مبتلا بروژه قابل اکل تشخیص داده شود ولی احشاء و امعاء باید در هر حال ضبط گردد .

ـ اگر بیماری در ناحیه‌ای ظاهر شود باید فوراً باطلاع عموم برسد و نقاط آلوده مشخص گردد .

ـ آنچه راجع بسایر بیماریهای عفونی تذکر دادیم در مورد مجزا ساختن، تحت نظر گرفتن، ضدعفونی کردن باید عملی شود .

ـ خوك‌های مبتلا را نباید بدون اجازه ذبح کرد .

ـ خوك‌های مظنون را فقط برای کشتار میتوان خرید و فروش کرد در این صورت گواهینامه‌ای صادر خواهدشد که‌درمدت پنج روز بایستی بمبداء تحویل گردد حیوانات مظنون‌را باید باعرابه یا با اتومبیل و یا واگنهائی که قابل ضد عفونی کردن‌هستند حمل گردند .

خوکهای مرده را بطریق پائین برای دفن کردن و یا برای تحویل دادن به (C·d'équarissage) حمل مینمایند :

۱ ـ عرابه‌ای که مصرف می‌شود باید‌طوری باشد که درطول راه هیچگونه مایع و یا مواد دیگری که از بدن دام‌مجزا میشود از آن خارج نگردد. پس از حمل باید فوراً ضدعفونی گردد و همچنین تمام آلات و وسائلی که با بدن حیوانات مجاور بوده است باید‌ضد عفونی شوند .

۲ ـ اشخاصیکه در حمل و نقل کمك کرده‌اند باید ضدعفونی گردند .

ـ اگر بیماری شدید باشد خرید و فروش ممنوع میگردد .

ـ اگر صاحبان خوك‌ها بخواهند برضدسرخك خوك مایه کوبی کنند بایستی باولیای مربوطه خبر دهند ـ دامپزشك گواهینامه‌ای صادر خواهد کرد که در آن

تاریخ آخرین حیوان تزریق‌شده و تعداد حیوانات تزریق شده‌را معین مینماید-این حیوانات مدت ۱۵ روز تحت نظر دامپزشك خواهند بود وصاحب دام فقط برای کشتار میتواند دراین مدت خوکهارا بمصرف برساند .

- ممکن است روی گوش حیوانات واکسینه‌شده دکمه‌ای ازطرف دامپزشکی (که‌دلیل برتزریق است) نصب گردد .

- قرنطینه تا ۴۰ روز بعد از آخرین بیماری که مشاهده شده‌است ادامه خواهد داشت ودرصورتی ملغی خواهد شد که کلیه عملیات مربوط بضدعفونی کردن انجام شده باشد اگرفوراً کلیه خوکها ذبح‌شده ومحل آنها ضدعفونی شده باشد قرنطینه ملغی خواهد شد . درصورتیکه مـایه‌ضد سرخك تزریق شده‌باشد وضدعفونی هم انجام گردد ۱۵ روز بعدقرنطینه ملغی خواهد شد .

- اگر بیماری‌در بازار مشاهده‌شودفوراً تحت نظر ودرمان قرارخواهد گرفت وانتقال آنها ممنوع است مگر برای کشتار که آنهم باید طبق مقررات فوق‌الذکر انجام شود .

- درمرزویابندرگاه‌فوراً باید حیوانات‌مبتلاذبح گردند وبه C.D' E. ویاچاله‌ای که برای‌دفن تهیه‌شده است برده شوند واگر مظنون‌میباشند در کشتارگاه‌ذبح خواهند شد .

- برای ضدعفونی کردن مقرراتیکه راجع بشست‌وشو وپاشیدن محلولهـای ضدعفونی راجع‌به سیاه‌زخم ذکر نمودیم عملی می‌شود .

۱۳ ـ تب مالت گوسفند وبز

(Fiévre de Malte - Fiévre Ondulente - Melitococcie)

اگر تب‌مالت در گله‌ای ظاهرشود دامهای بیماررا مجزا وتحت‌نظر قرارمی دهند وبرای‌اینکه‌این حیوانات مشخص باشندآنها را علامتگذاری میکنند- ممکن‌است گله آلوده رابا شرائطی بچراگاه برد .

- فروش دامهائیکه‌تحت نظرهستندممنوع‌است‌معذالك برای قصابی‌حیوانات سالم وآنهائیکه‌مبتلا بوده‌ولی‌در مدت‌یکسال‌نشانی بیماری‌درآنها ظاهرنگردیده‌است‌ممکن‌است خریده‌وفروش شوند وگواهینامه مربوطه که صادر میشوددرظرف

پنج روز باید بمبداء تحویل گردد .

ـ شیر این حیوانات‌را نمیتوان بمصرف تهیه پنیروسرشیرو کره وغیره رسانید وهمچنین خریدو فروش آن‌ممنوع است مگر اینکه آنرا جوشانده و پاستوریزه کرده باشند .

ـ لاشه حیواناتیکه درهنگام تحت‌نظر بودن مرده‌اند وهمچنین جنین سقط شده باید طبق مقررات مربوطه به بیماریهای واگیردار ضبط و دفن شود .

ـ ازقرار دادن کود حاصله از این حیوانات و یا کاهی که از چراگاههای آلوده حاصل شده‌است درمعابرعمومی ، کنار نهرآب، نزدیك‌چاه ، مجاورسرچشمه آب بایدخودداری شود،همچنین استفاده ازاین کود برای باغ سبزیجات ممنوع‌است.

ـ اشخاصی که با کود وشیر وپشم وخود حیوانات مبتلاء نزدیك بوده‌اند باید ضد عفونی شوند .

ـ اصطبل ها وآغلهای آلوده را نمی‌توان بمصرف رسانید مگر بعد از ضد عفونی کردن کامل آنها .

ـ قرنطینه ملغی نمی‌شود مگر بعد از بهبودی کامل حیوانات وضد عفونی کردن محل آنها .

ـ درصورتی که حیواناتمبتلا ومظنون‌را ذبح کرده ومحل آنها راضدعفونی کرده باشند قابل استفاده است .

۱۴ — آناپلاسموز گاوها

پس از مشاهده بیماری آگهی عفونت داده خواهد شد ـ نقاط آلوده را مشخص می سازند.

ـ حیوانات مبتلامجزا وعلامتگذاری شده تحت‌نظر قرار میگیرند. درمنطقه آلوده قرنطینه‌برقرار میشود. اصطبل‌ونقاطی که دامهادرآنجا زندگانی میکردند ضد عفونی میشوند .

ـ حیوانات بیمارو یا مظنون‌به بیماری‌فقط برای قصابی‌خرید وفروش‌میشوند وبعد ازپنج روز گواهی‌نامه صادره بایدبامضاء دامپزشك کشتارگاه رسیده وبمبداء تحویل شود .

- تهیه واکسن هائی که محتوی پیروپلا سموز زنده است قدغن میباشد مگر اینکه سرویس دامپزشکی آنرا اجازه دهد .

۱۵ — مشمشه

آئین نامه مبارزه با بیماری مشمشه که بموجب تصویب نامه هیئت وزراء در تاریخ ۸ خرداد ۱۳۱۹ گذشته است از صفحه ٤٥ تا صفحه ٥٤ - صورت جلسه کمیسیون مشمشه از صفحه ۱۹۹ تا صفحه ۲۰۲ این کتاب درج گردیده است این آئین نامه و صورت جلسه کمیسیون طرز اجرای عمل را بخوبی مشخص نموده و نقصی وجود ندارد جز اینکه در صفحه۹٤ (قسمت دوم - طریقه معاینه و تشخیص) تذکر داده شده است که «دستورات فنی مربوطه ازطرف اداره کل کشاورزی چاپ شده ودر دسترس هیئت معاینه و تشخیص گذارده خواهد شد » .

این دستورات باید بشرح زیر تنظیم و بمورد عمل قرار گیرند:

طرز استعمال مالئین

مالئین از کشت میکرب مشمشه در آبگوشت گلیسیرین دار حاصل می شود، مالئین خالص برنك قهوه ای و غلیظ و شربت مانند است .

مالئین حل شده را درصورتی که در تاریکی وجای خنك نگاهدارند تا چند ماه خواص خودرا حفظ میکند در همین شرایط مالئین خالص یکسال قدرت خود را حفظ میکند .

برای تهیه محلول مالئین قابل تزریق یك گرام مالئین را در ۹ گرام آب فینیکه پنج درهزار حل میکنند. این محلول برای تزریق زیرپوست بکارمیرود. درصورتی که بخواهند ازراه واکنش توی پوستی اقدام کنند یك گرام مالئین خالص را درسه گرم آب فنیکه پنج در هزار حل میکنند، واکنش حاصله از تزریق مالئین در اسب های مشمشه ای مشخص میباشد، درصورتی که ازراه توی پوستی استعمال شده باشد درموضع تزریق تورم شدیدی تولید میکند ودرصورتیکه بمقدار بیشتر در زیر پوست تزریق شود تورم شدیدی تولید میکند و درصورتی که بمقدار بیشتر در زیر پوست تزریق شده باشد نشانی های درمانگاهی زیررا ظاهر مینماید :

چند ساعت بعداز تزریق درمحل تزریق آماس حاصله ازتورم که گاهی به بزرگی مشت بسته است حاصل می‌شود وتا۲٤ الی۳٦ ساعت برحجمش افزوده می‌ـ شود مدت ۲تا۳ روز آماس باقی می‌ماند وبعد از۵تا٦ روز جذب‌شده واثری از آن نمی‌ماند.درموقع تشکیل آماس اشتهای دام کم شده ، ارزشهائی تولید ودام‌خسته وکوفته بنظر میآید، درجه‌حرارت بدن بتدریج بـالامیرود، هشت ساعت‌تا دوازده ساعت بعدازتزریق بحد اکثررسیده وتا زمانی که‌آماس وجود دارد درجه‌حرارت بالا می‌ماند .

از نشانی‌های ذکرشده، اختلالات موضعی خیلی‌مهم وبایددردرجه‌اول مورد توجه‌قرارگیردزیرا اغلب‌اتفاق میافتد که درحالت‌عمومی‌دام‌تغییرات زیادی‌محسوس نشده‌ودرجه حرارت بدن‌هم درحدود طبیعی باقی میماند.

تزریق مالئین بدو طریق زیر انجام میگردد :

۱ - تزریق توی پوستی

تزریق‌توی‌پوستی‌درپلك پائین‌چشم‌باسرنگیکه گنجایش‌یك‌سانتی‌مترمکعب دارد و میله پیستون‌آن به۱۰ قسمت درجه‌بندی شده است عملی می‌شود .

اسب‌رابالواشه بیحرکت‌مینمایند، بادست چپ‌پلك‌پائین‌چشم‌رادربین‌دوانگشت میگیرندوسوزن‌رادروسط پلك‌بفاصله یك سانتیمتر از کنار آزاد پلك درتوی‌پوست فرو میکنند .

عمق سوزن حداکثر ۲تا۳میلی‌متر وبافشار مالئین‌راواردمی‌نمایند. واکنش مطلقاً موضعی است و٤۲تا ۳٦ ساعت بعداثرات آن نمایان‌میشود. دراسبهای سـالم چشم حالت طبیعی خودرا حفظ مینماید وممکن است مختصرآماسی در پلك پائین ظاهر شود، درحیوانات مشمشه‌ای آماس زیـادی دراطراف چشم ظاهر میگردد ، بافت پوششی هجوم‌الدمی وچرك ازگوشه‌های چشم سرازیر میشود .

درصورتیکه نتیجه مشکوك بـاشد٤۸ ساعت بعد درپلك چشم دیگر مالئین تزریق می‌نمایند .

درصورتیکه ۲۰روز قبل مالئین ازراه زیرپوستی تزریق شده‌باشد واکنش

توی‌پوستی پلکی‌را بی‌نتیجه‌میکند. برعکس تزریق مالئین ازراه توی پوستی‌مانع ایجاد واکنش‌تزریق زیرپوستی نمی‌شود وممکن‌است بلافاصله بعداز تزریق‌مالئین درتوی پوست پلك چشم بتزریق زیرپوستی اقدام کرد .

تزریق توی پوستی پلکی حیوان را عادت به تحمل مالئین نمیدهد وممکن‌است هرچند دفعه که لازم باشد تجدید گردد .

بحیوانات تب‌دار نباید مالئین تزریق کرد .

حیوانات مبتلا به‌آنازارك اگر مالئینه شوندواکنش مثبت‌نشان خواهند داد ولی بعد ازبهبودی یافتن از بیماری آنازارك واکنش منفی خواهد شد .

باید متوجه بودپوست بعضی‌اسبها دربرابر اسیدفنیك حساس است وواکنش موضعی بلافاصله پس‌از تزریق ایجاد میگردد ، این‌واکنش خیلی زودتولید شده‌و زود هم رفع میشود .

۴ ـ تزریق زیر پوستی

مالئین‌رابا سرنك‌پراواز درزیر پوست‌یکی ازطرفین گردن که قبلاموهایش چیده شده وضد عفونی شده‌باشد تزریق میکنند، حیوانات نباید تب‌داشته باشند و لازم‌است حداقل۲۴ساعت دراصطبل استراحت کرده باشند، بحیوانات لاغروضعیف نباید مالئین تزریق کرد .

در۲۴ ساعتیکه حیوان استراحت میکند صبح وظهروعصر درجه حرارت‌را میگیرند. اگردرجه‌حرارت‌بیش‌ازیك درجه‌افزایش‌یافته‌باشد ودرجه‌حرارت‌متوسط روزانه‌۵ر۳۸درجه‌سانتیگراد‌باشد‌بهتراست‌تزریق مالئین‌رابروزی که حرارت بدن طبیعی‌است‌موکول کرد، بایدمتوجه‌بود که‌حرارت‌بدن‌رانباید‌بعداز آشامیدن‌آب‌تعیین کرد ولازم است حداقل بین‌آشامیدن آب واندازه گرفتن درجه حرارت بدن یك ساعت فاصله شود .

تزریق مالئین ساعت ۸تا ۱۰ بعداز ظهرعملی می‌شود،صبح‌روز بعد یعنی ۸ ساعت بعداز تزریق درجه حرارت دوساعت بدوساعت تا ۲۰ ساعت گرفته میشود . درصورتیکه ۲۰ساعت بعداز تزریق بطور استثناء بازهم درجه حرارت بدن صعود میکند وبالامیرود اندازه گرفتن حرارت‌را دوساعت‌بدوساعت بازهم ادامه میدهند.

بعد از ۳۶ساعت از موقع تزریق بی‌مناسبت نیست بازهم یکمرتبه‌درجه حرارت‌تعیین شود. درهر دفعه که درجه حرارت بدن گرفته میشود، واکنش عمومی وموضعی نیز یادداشت میشود .

مالئیناسیون مضاعف

درصورتیکه واکنش مشکوك باشد۴۸ ساعت بعداز اولین تزریق دوبرابر تزریق اولیــه محلول توبرکولین یك در ده بحیوان تزریق میکننــد دراینصورت واکنش سریع وزودگذر خواهد لــذا لازم است بلافاصله پس از تزریق دوساعت بدوساعت‌درجه حرارت‌را اندازه گرفت .

درصورتیکه واکنش موضعی وعمومی باازدیاد حرارت‌بیش ازیکدرجه که ۲۴ساعت دوام داشته توأم باشد دام‌مشمشه دارد، درصورتیکه فقط واکنش موضعی شدید ایجاد شودولو اینکه‌درحالت عمومی ودرجه حرارت تغییرات‌زیادی محسوس نگردد بازهم‌واکنش مثبت‌است، اگرواکنش موضعی‌نباشد ولی‌حالت عمومی‌تغییر یافته ویادرجه حرارت فقط بالارود نتیجه مشکوك وبایدعمل مالئیناسیون‌را تجدید کرد. درصورتیکه فقط درجه حرارت کمتر ازیکدرجه بالارود ازنظر ابتلای بـه مشمشه نتیجه منفی است .

امتحان و بـــازرسی درمانگاهی همیشه لازم است زیـــرا اسبهای مشمشه‌ای خطرناك اغلب دربرابر مالئین واکنش نشان نمیدهند .

تزریق‌مالئین‌باسبهائیکه‌تازه به‌بیماری آنازارك گرفتارشده‌انداغلب‌خطرناك ومرك دام‌را سبب میشود .

مقدارمالئین که مصرف می‌شوده/۲ سانتی‌مترمکعب محلول یك‌درده‌میباشد که برابر ۲۵/. سانتیمتر مکعب‌مالئین خالص است .

تزریق‌توی‌پوستی‌پلکی ازنظراینکه‌مقدارمالئین مصرف شده کمترواحتیاط های‌زیادی‌لازم‌ندارد ودرهرساعت‌روزممکن‌است عملی‌شود وباندازه گیری‌حرارت هم‌احتیاجی نیست ارجح‌است‌وطریق‌تزریق زیرپوستی‌برای مشکوکین‌بکارمیرود.

۱۶ ـ بیماری‌های زنبور عسل

La nosémose — l'acariose — la lauque

درصورتیکه بیماری‌مشاهده‌شود دامپزشك کندوهارا بازرسی مینمایدممکن است ازمتخصص زنبورعسل دراین مورد کمك خواسته‌شود .

- پس‌ازاینکه وجود بیماری محرز گردید آگهی عفونت داده خواهد شد و منطقه آلوده تعیین خواهد گردید .

- صاحب کندوی بیمار نباید کندو وزنبورها ویا ملکه را بفروش برساند و همچنین خانه‌های کندو نبایدخرید وفروش شود .

- بعد از بهبودی یافتن وضد عفونی کردن کامل کندو ها آگهی عفونت لغو می شود .

- عسل حاصله‌را پس از گرم کردن میتوان بمصرف فروش رسانید .

- برای ضدعفونی کردن باید موم‌را باحرارت‌آب کرد .

- کندوهای مبتلارا مسدود نموده وبا بخار گوگرد تمام زنبورها رامیکشند سپس‌آنها راسوزانیده وباقیمانده رادفن میکنند .

- اگر کندو ازچوب ویا کلش باشد میسوزانند واگر دستگاه‌های فلزی‌در آنها وجود داشته باشدبا بخار گوگرد آنها راضدعفونی کرده بمصرف میرسانند .

- وورد زنبور ویا عسل‌ویا موم بکشور باید با گواهینامه سلامتی مبداء توئم باشد وباید درآن قید شده باشد که مدت شش‌ماه درآن منطقه زنبور بیمار دیده نشده است .

- بلابراتوآرهای مخصوص ممکن استفقط حق‌بازرسی داده شود .

۸- جنحه و جنایت

ممکن است سئوال‌شود : بشراز حیوان چه‌بدی دیده است که برای اتلاف‌و ازبین بردن‌آن بجنایتی دست‌زند؟ ویا مرگ‌حیوان برای انسان چه‌ارزشی خواهد داشت تابجنایت اقدام کند ؟

ویا بشر که‌هرروز برای‌سدجوع وسیر کردن‌شکم خودویا استفاده‌ازپوست وپشم وشاخ وپر وفرآورده‌های دیگرملیونها پرنده وحیوانات مختلف‌را سرمیبرد بفرض اینکه حیوانی‌را بکشد چه‌مسئولیتی خواهد داشت؟ چطورتمدن اجازه می‌دهد ملیونها حیوان را کشت ومسئولیتی نداشت ولی درمواردی همین‌عمل‌را جنحه وجنایتی تلقی کرد ؟

برای اینکه باین‌سئوالات پاسخی داده شود وطرح موضوع جنحه و جنایت وپیشنهادقوانینی برای آن وضع گرددلازم‌میدانم‌در اطراف این‌موضوع‌مهم‌باختصار بحث نمایم :

در کشتن حیوانات از نظر احتیاجات بشری مقرراتی وجود دارد و درحدود این مقررات وبا شرایط معین وبا وسائلی که حداقل‌زجر بحیوان داده‌شود اجازه کشتن حیوانات داده شده است ولی حیواناتی هستند که زنده آنها از نظر تفریح و تفنن ویا علاقه‌ای که صاحب دام از نظرعاطفه ومحبت نسبت بآن‌دام دارد ویااز نظر انتفاعی که ازدام زنده برده‌میشود بیش ازمرده آنها موردتوجه میباشد واستفاده‌ای که از کشته آنها برده میشود ممکن‌است هیچ ویا خیلی ناچیز باشد .

اسبیکه دراسب‌دوانی‌شرکت نموده ومبلغ زیادی استفاده بصاحب خودمی‌رساند ازنظر گوشت وپوست ارزش قابل ملاحظه‌ای نخواهد داشت .

درممالکی که اسب‌دوانی یکی از کارهای حساس محسوب میشود، یك‌اسب درهنگام دویدن اگر برنده شود سرنوشت ملیونها وجهی که شرط‌بندی شده‌تعیین میکند وبعلاوه‌صاحب خودرا ثروتمند میکند ارزش خیلی‌زیادی دارد. ممکن‌است کسانیکه اسبهائی دارند ودر اسب‌دوانی آنها راشرکت میدهند برای‌استفاده ونفع مادی این‌قبیل اسبهارا تلف کنند، قتل‌چنین اسبی ازقتل فردبشری بمراتب مهمترمی باشد، بدون‌شك فیلمهائی که تاکنون دراین‌باره تهیه کرده‌اند، تعدادمهترها وپلیس هائی که چنین اسبهائی‌را حفاظت‌میکنند مشاهده واز طرز نگاهداری وتیمارآنها وتربیت وهزینه فوق‌العاده‌ای که برای‌آنها میشود باخبر میباشیم .

وسائلی که برای ازبین بردن این‌قبیل اسبها بکارمیرود مختلف وتشخیص علت جنایت برای‌دامپزشك اغلب بسی‌دشوار است‌زیرا بیشتر اوقات سمومی‌مصرف میشود که ازسرعت اسب کاسته ویا اختلال قلبی ایجاد میکند ویا مرك‌سریع اسب‌را باعث میگردد .

گاویکه سرمایه زندگانی زارعی‌را تشکیل میدهد اگربعلت حسادت ویا منازعات بین‌زارع وهمسایه ویاکارگرش وسیله انتقام‌قرار گرفته واز بین‌برده‌شود جنایتی بزرك محسوب میگردد، درحالیکه‌هرروز هزارهاگاو ذبح وبمصرف‌تغذیه

بشر میرسد.

مرده سگهای پلیسی وسگهائی که برای جنك تربیت شده‌اند ارزشی ندارد ولی زنده آنها ارزش غیرقابل تخمینی دارد، کشتن این سگها که خدمات گرانبهائی مینمایند جنایت بزرگی محسوب میشود.

سك پاسبانیکه خانه‌را حفاظت میکند، سك گله، سگهائیکه‌در زمستان مسافرین مـانده در برف‌را از مرك نجات میدهند اگر مرده باشند ارزشی نخواهند داشت درصورتیکه زنده آنها ممکن‌است مثمر فایده و ثمر زیادی باشد. حال اگر بعلت اینکه صدایش دردل شب همسایه‌ای رابیدار کرده ویا بسبب‌دیگری مسمومش کرده باشند آیاجنایتی انجام نشده است؟

پیرمرد ویا پیرزنیکه تنها مایه تسلی آنها سك کوچك ویا گربه ملوسی است اگر ازطرف ورثه ویا بستگان کشته شود تاضربه‌روحی بصاحبش واردآورد ودر نتیجه مرگش‌را تسریع ومایملکش‌را تصاحب کنند آیاجنایت محسوب نمیشود؟

کشتن سك‌زیبا و گربه قشنگی که هرسال درمسابقه اول میشود ویـا کشتن آن بسبب اینکه ازسك ویا گربه‌ایکه قاتل داشته است قشنگتر بوده آیـا جنایتی محسوب نمیگردد؟

اگر بخواهیم ازاین قبیل مثلها ذکر کنیم کتابی باید نوشت لذا بهمین چند مثل اکتفا کرده سئوال میکنیم: آیا قوانین ایران که برای شلاق‌زدن وزجر دادن بحیوانات‌ویا آویزان کردن‌طیور بپا وچرخاندن آنها درمعابر مقرراتی‌دارد وراجع باین مسائل مهم‌مقرراتی وضع نشده‌است ناقص نمیباشد؟

چنانکه درتاریخ‌قدیم ایران‌دیدیم مقررات‌زیادی درآنزمان بوده ودرقوانین اخیرایران چون‌بحیوان اهمیت زیادی‌داده نشده‌است راجع بجنحه وجنایت‌مقرراتی وضع نگردیده است وچنانکه قبلا یادآور شدیم با استناد به‌ماده ۲۷۶ قانون کیفر عمومی برای پیشگیری ازاذیت وآزار حیوانات مقرراتی وضع شده است درحالی که‌برای‌حیوانات‌در کشورهای‌دیگر‌ازنظرقیمت واهمیتی که‌دارند قوانین‌مخصوصی وضع نموده‌اند. چون‌دیر یازود این‌قوانین در کشور ایران نیزوضع خواهد گردید ودامپزشك کارشناس بایدبتواند جنحه وجنایتی راکه درمورد حیوانات شده است

تشخیص دهدلذا بذکرمهم ترین آنها میپردازیم .

نشانیهای مرك

مرك‌حقیقی عبارتست از کار افتادن اعمال حیاتی بدن. مرك‌ظاهری عبارت از کم شدن فعالیت‌اعمال بدن و برقراری آنهـا پس ازمدتی میباشد. نشانیهای مرك حقیقی بترتیبی که ظاهر میشوند عبارتند ازتوقف تنفس ، توقف گردش خون ودر هنگام احتضارقرنیه وبافت پوشش چشم بیحس میگردند. برای‌اینکه توقف‌حرکات تنفس ارزش داشته‌باشد بایدپنج دقیقه‌بطول انجامد وهمچنین حرکات گردش‌خون ۲۰ دقیقه متوقف گردد .

تعیین‌توقف حرکات‌تنفسی باگرفتن‌صفحه شیشه‌ای ویاآئینه دربرابرمنخرین انجام میشودولی بایددرنظرداشت‌درمرك‌ظاهری‌حرکات‌تنفس‌موقتاًمتوقف‌میگردد وبرعکس درمرك‌واقعی‌ممکن است‌بعلت فشار وحرکت‌حجاب حاضرمختصرهوائی ازمنخرین خارج‌شده ونتیجه این‌آزمایش مثبت باشد. روی‌این اصل بـاید گردش خون‌را دربدن مورد بازرسی قرارداد . درحیواناتیکه گرفتار غش قلب گردیده‌اند گردش خون‌موقتاً متوقف میشود ولی بعد ازمدت کمی حالت غش ازبین رفته قلب بکارمیافتد وگردش خون‌برقرار میگردد. برای تعیین اینکه گردش خون متوقف گردیده‌است نبایدبگرفتن‌نبض اکتفا کرد. درآزمایشهائیکه درسك بعمل‌آورده‌اند چنین نتیجه گرفته‌اند که ممکن است صدای قلب ازراه گوشدادن شنیده نشود در- حالیکه بعداز بازکردن قفسه سینه انقباضات قلب توجه‌را جلب مینماید ، روی این اصل گوش دادن قلب‌را حداقل ۲۰دقیقه توصیه میکنند. برای اینکه اطمینان‌حاصل شودآیا قلب انقباض دارد؛ ممکن است‌سوزنی درناحیه‌قلب فروبرد و وارد ماهیچه قلب کرد . بدین ترتیب اگرقلب انقباض داشته باشد سوزن ازحرکات مـاهیچه دل متابعت‌کرده وارد وخارج میشود. طریقه دیگری که صد درصد برای تعیین اینکه مرك حقیقی‌است مؤثرمیباشد تزریق زیرپوستی محلول فلورسئین است. این‌محلول رنگین اگرگردش خون برقرارباشد درتمام بافتهای بدن‌را کنده شده ورنك‌زرد مایل‌بسبزی درآنهاتولیدمیکند،درحیواناتیکه پوست‌بدنشان‌ازموپوشیده‌ویارنگین-

است مخصوصاً بافت پوششی چشم ودهان ومجاری دیگر بدن که رنگ را زودظاهر میسازند مورد معاینه قرار می گیرند. همچنین توقف گردش خون را میتوان با بریدن یکی ازسرخ رگهـا بتحقیق تعیین کرد زیرا اگرخون متوقف شده باشد از سرخ رگها خارج نمیشود .

نشانی‌های دیگر عبارتند ازسرد شدن جسم که مدتی بعداز مردن شروع می‌شودزیرا در بعضی از بیماریها بردرجه حرارت بدن بعدازمرگ افزوده میشود.سردی بدن نسبت بدرجـه حرارت مجاور بدن متغیر است معمولا تعادل بین درجه حرارت بدن وهوای خارج پس از ٢٤ تا ٦٤ ساعت برقرار می گردد، انقباض ماهیچه‌ها پس از مرگ فوراً متوقف نمیشود بلکه تحریکات مکانیکی، الکتریکی وهمچنین مجاورت باهوا تامدتی حرکاتی را باعث میشود. ماهیچه‌های مضیقه زود قدرت ارتجاعی خود را ازدست داده وقضیب آویزان میشود . خون تابع قوه نقل گردیده ودر نقاطی که پائین قرار گرفته‌اند مجتمع می گردد و در آنجا منعقد شده واز اینرو بعداز مرگ از کالبدشکافی میتوان تشخیص داد کدام طرف بدن درمجاورت زمین بوده است. بعد ازمدتی مواد ملونه خون از جدار عروق به بافتهای مجـاور نفوذ وتراوش کرده و رنگ قرمز بآنها میدهد. بعداز مرگ تا زمانیکه جسد بکلی سردمیشود ماهیچه‌ها نرم بوده ومفاصل تامی شوند ولی اندك اندك ماهیچه سخت شده وصلابت لاشه جانشین آن می گردد که بنوبه خود درنتیجه فساد جسداز بین میرود .

بافتهای کبد و طحال حیوان زنـده واکنش قلیائی دارند بعد از مرگ ابتدا واکنش خنثی وسپس ترش میگردد، بدین جهت قبل ازآنکه لاشه سخت شده باشد باسرنگ ممکن است کمی ازمایع داخلی وبافت کبد را بیرون کشیده باکاغذتورنسل آزمایش نمایند اگرصلابت وسختی لاشه شروع شده ویا بمرحله فسادرسیده باشد این آزمایش لازم نیست .

بافت ماهیچه‌های بدن زنده شفاف ودارای قدرت کشش بوده وواکنش قلیائی دارند بعدازمرگ درهنگامیکه ماهیچه‌ها سخت شده‌اند الیاف ماهیچه‌ها کدر وسخت وقدرت کشش وارتجاعی خودرا از دست میدهند این تغییر را مربوط بـه پیدایش اسیدسار کولاکتیك در ماهیچه ها میدانندوعدهٔ معتقدند که این اسید، میوزینوژن

ماهیچه هـارا منعقد میکند . دسته دیگر برآنند که فسفات اسیددوپتاس حاصله از ترکیب اسیدلاکتیك وفسفات بی‌پتاسیك میوزینوژن رارسوب داده وروی این‌اصل ماهیچه‌ها شفافیت خودرا ازدست داده کدر میشوند .

سختی وصلابت لاشه ازماهیچه‌های مخازن منی درنرهـا شروع شده سپس ماهیچه‌های فك‌وگردن‌وبعد شامل‌تمام ماهیچه‌های بدن‌میگردد، دستها وپاها کشیده سربعقب برگشته، دم بلند شده، فکین بازو لبها بخارج برگشته ، دندان‌ها نمایـان میگردند . مردمك چشم که پس ازمرك متسع شده بود تنك میگردد و دارو هـای تنك کنـنده و گشاد کننده مردمك چشم بی‌اثر میشوند . در مسمومیت حـاصله از استریکنین و بیماری کزاز ماهیچه‌ها درهنگام مرك منقبض وسخت میشوند . فساد لاشه در نتیجه تجزیه مواد آلبومینئیدی بواسطه هجوم میکروبهـا شروع میشود ، آلبومینئید بافتهای زنده دارای مخمرهـائی هستند که میکروبها را ازبین برده و بآنها اجازه نشو ونما نمیدهند ، بعلاوه گلولچه های‌سفید وسایر وسائل دفاعی بدن بمیکربها اجازه‌فعالیت نمیدهند. پس ازمرك میکربهای گندده روی‌موجود درروده محیط مناسبی برای‌نشو ونما یافته وابتدا میکربهای هوازی سپس میکربهـای غیر هوازی بفعالیت مشغول میشوند. دربرف‌ویخ که درجه‌حرارت زیرصفر است‌عفونت متوقف میگردد ولی اگردرجه حرارت‌هوای خارج ازپنج درجه‌بالای صفرزیادتر باشد عفونت‌شروع‌میشود. درهوای گرم تابستان معمولا چندساعت بعداز مرك‌فساد وعفونت لاشه شروع میگردد .

رنك سبزی که در بافتها حاصل میشود معرف فساداست وگازهائی که ایجاد میشوند (ابتدا دررگهای‌خونی) نفخ‌شکم‌را باعث میگردند. درنتیجه فشار،خون‌از قلب وعروق بزرك خارج شده ودرنتیجه فشاربطرف سطح بدن نفوذ میکنند واز مقعده‌محتویات روده‌ها بهمراهی گازها خارج میشوند. ازدیاد فشار گاز‌ممکن‌است بترکیدن شکم منجر شود . بافتهای مختلف یکی پس‌از دیگری ودرمرحله آخر استخوانها در معرض فساد قرار میگیرند . تنها دندانها بواسطه مینائی که دارند از هجوم‌میکربها مصون میمانند. قبل‌ازاینکه فسادمیکربی‌شروع گردد اغلب حشرات تخم‌خودرا درمنـافذ طبیعی بدن قرار میدهند تخمها بازشده و کرمها بامیکرب‌هـا

توئماً به‌از بین بردن جسد وتخریب بافتها میکوشند. دربین این حشرات از خانواده مگسها انواع Curtonevra و Calliphora و Sarcophaga و Lucilia
Tyreophore و Anthomya و Pyophila
و از نوع سخت بـالان Corynetes و Necrophorus و Sylpha و Hister
و Saprinus و Tenebrio و Dermestes مشاهده میگردند.

از بقایای این حشرات میتوان تشخیص داد درچه‌فصلی دام مرده است.

باقیمانده مگسها دلیل براینستکه مرگ درهوای خـوب یعنی ازفروردین تا آذرماه بوده وعدم‌وجود بقایای حشرات دلیل براینستکه درزمستان دام مرده‌است.

مرگ ناگهانی

بعضی عوارض که بطور ناگهانی در بدن ظاهر میشود ویا عوارض مزمنی که مخفی بوده‌اند ممکنست مرگ ناگهانی راسبب گردند.

مرگهای ناگهانی که ازعوارض دستگاه تنفس حاصل میشوند عبـارتند از مرگ حـاصله ازهجوم‌الدم ریه، ذات‌الریه، ذات‌الجنب وتورم حاد ریه، تورم حـاد انشعابات کوچك قصبة‌الریه، ممکنست دام مبتلا بیکی‌ازاین بیماریها بوده ولی‌سالم بنظرآید وناگهانی تلف گردد.

مرگ ناگهانی حاصله ازعوارض دستگاه گوارش مخصوصاً بعلت پاره‌شدن معده دراسب وپاره‌شدن روده‌ها بطریق مختلف دیده شده است.

مرگ‌ناگهانی بعلت عوارض قلبی‌مزمن مخصوصاً بشکل غش قلبی زیاداتفاق میافتد، تورم ماهیچه قلب، کم‌بود عمل‌آورت، آنوریسم حاصل میشود و مخصوصاً تورم سرخرگ قلبی مرگ ناگهانی را سبب میگردد.

خونریزی بمغز، پاره‌شدن کبدویاطحال ولوزالمعده وضایعاتیکه درغددفوق کلیوی ایجاد میشود ممکنست مرگ ناگهانی‌را سبب‌شوند.

دراین قبیل حالات ازراه تشریح نعشی فقط میتوان بعلت مرگ پی‌برد.

طریقیکه برای کشتن حیوانات بکار میرود

درکشتن‌حیوانات غیرلازم‌ومضر بحال اجتماع‌دامپزشك باید بوسائلی‌متشبث

شود که مرك حیوان سریع و حداقل دامزجر بکشد. طرقیکه بکار میرود در حیوانات مختلف متفاوت و در بعضی کشورها که بنگاههای حمایت حیوانات وجوددارد برای ازبین بردن اینقبیل حیوانات مقررات خاصی وضع گردیده ودامپزشك موظف به رعایت آنها میباشد. طرقیکه معمولا بکار میروند عبارتند از:

۱ - برای کشتن اسب وحیوانات بزرك ممکن است ازراه معقده با چاقوی جراحی شکافی درآورتای خلفی ایجاد کرد، دام بسرعت درنتیجه خونریزی داخلی تلف میشود وهیچگونه اثری درخارج برجای نمیگذارد.

تزریق توی رگی ۵۰ سانتیمتر مکعب کلرفرم یا ۳۰ گرم کلرال (برای هرصد کیلوگرام وزن حیوان) محلول سولفات دومنیزیوم ۰٫۵۰ گرام برای هر کیلوگرم وزن زنده (آب گرم بوزن مقدار سولفات دومنیزیوم که ازروی وزن حیوان تعیین شده است تهیه ومحلول رامیسازند) سیانور دوپتاسیم حداقل ۵ گرام در پانزده سانتیمتر مکعب آب حل میکنند (ممکنست این محلول را درریتین تزریق کرد).

۲ - برای کشتن سك تزریق داخل قفسه سینه ۱۰ - ۲۰ سانتیمتر مکعب کلرفرم یا اتردربین چهارمین و پنجمین دنده، مرك پس از یك تا دودقیقه حاصل میشود ویا محلول غلیظ کلرال (۳۰ گرم درده سانتیمتر مکعب آب حل میکنند) ویا ده سانتیمتر مکعب ازمحلول اشباع شده سولفات دواستریکنین. برای سگهای کوچك محلول یك درپنج نارکوزال (شش سانتی گرام برای هر کیلوگرام وزن زنده) تزریق می نمایند و پس از آنکه دام بیهوش شد ۲ تا ۳ سانتیمتر مکعب محلول غلیظ سیانوردوپتاسیم تزریق میکنند، مرك فوری و بدون دردخواهد بود. درصورتیکه نارکوزال نباشد ممکنست نسدونال مصرف کرد.

برای سگهای بزرك تزریق توی رگی یاداخل قلبی ۲۰ تا ۲۵ سانتیمتر مکعب محلول غلیظ سولفات دومنیزیوم (۲۰ گرام سولفات دومنیزیوم برای ۲۰ سانتیمتر مکعب آب) مرك سریع و بدون درد و بدون سوبروسو خواهد بود. برای سگهای رام تزریق داخل قفسه سینه یاداخل قلب چندسانتیمتر مکعب محلول غلیظ سیانوردوپتاسیم.

برای کشتن سگهای شرور ویاهار درانتهای چوبی کهنه آلوده بمحلول سیانور دوپتاس می بندند و بطرف دهان سك میبرند تا گاز بگیرد بعدازمدت کمی حیوان

بیحرکت‌میافتد وخطری نخواهدداشت، برای‌خاتمه‌دادن بزندگیش بیکی ازوسائل ذکر شده دربالا متوسل می‌شوند. سیانور دوپتاس ازراه دهان بخوبی جذب‌میشود وباید تازه وکربناته نباشد.

محلول غلیظ سولفات دواستریکنین رافقط ازراه تزریق داخل قفسه‌سینه و یا داخل قلب باید مصرف کرد.

۳ - برای کشتن گربه مثل سگهای کوچك رفتارمیکنند ویا گربه‌را درزیر سرپوش شیشه‌ای‌قرارداده و ۱۰سانتی‌متر مکعب کلرفرم داخل‌سرپوش واردمیکنند پس ازبیهوش شدن‌دام همین مقداررا درقفسه سینه تزریق مینمایند.

استفاده ازگاز روشنائی برای کشتن دامهای کوچك و کشتن با گلوله در موردحیوانات هارتجویز میشود، بدارآویختن حیوانات کوچك هرچند مورد تنفر صاحب‌دام‌است‌ولی‌طریقه خوب‌ومطمئنی‌است که‌دامپزشك‌میتواند بآن‌متوسل گردد.

مرك حاصله از سرما

در دامپزشکی کمتر باحیواناتیکه ازسرماتلف شده‌اند مواجه می‌شویم زیرا حیوانات بسهولت باسرما میجنگند وپوست وپشم وموی‌آنها بهترین آلت‌دفاع در برابر سرما را تشکیل میدهد.

ساختمان پوست ومتعلقات‌آن طوری است که ازطرفی ازنفوذ سرما دربدن جلوگیری‌نموده‌وازطرف دیگرمانع‌سرد شدن پوست‌میشود - نژاد حیوان وحالت عمومیش وهمچنین کیفیت ودرجه‌سرما موردتوجه است‌وبطور کلی سرمای‌مرطوب خطرناکتر از سرمای خشك است. سرمازدگی را بسه درجه تقسیم نموده‌اند:

درجه‌یك - پوست‌هجوم‌الدمی‌وضخیم شده‌بافت‌رابط زیرجلدی‌آماس کرده وقسمتهای سفید پوست بنفش رنك می‌شوند.

درجه دوم - مایع لیموئی ویا خونی درزیر پوست جمع میشود. پوست برآمده، قرمزومتورم میشود وقرحه‌های‌خاکستری درسطح آن‌نمودارمیگردد.

درجه سوم - نشانیهای قبلی باشدت مشاهده میگردند پوست‌مجزا میشود و بافتهای زیرآن نرم‌و سیاه‌رنك شده بمرورمجزا واستخوان وعروق واعصاب‌عریان

میگردند. در این حالت نشانیهای مرگ ظاهر می شوند بدین ترتیب که ابتداء نشانیهای ظاهری مرگ مشاهده می شود مثل حیوا ناتیکه زمستان میخوابند حرکات تنفس و قلب بی‌اندازه ضعیف شده و سایر اعمال حیاتی بدن از قبیل ادرار کردن بکلی متوقف میگردد. درجه حرارت مرکزی بدن کم شده و بعد از مدتی در نتیجه فلج شدن مرکز عصبی مرگ در میرسد . پس سرما در حیوانات اثر داروی مخدر و بیهوش کننده را بازی کرده است .

در کالبد شکافی اختلالات و اثراتی که در بافتهای گوناگون دیده می شود مشخص نمی باشند .

تورم و هجوم الدمی بودن احشاء و مرکز عصبی همیشه دیده نمی شود از اینرو باید به نشانیهای موضعی اهمیت داد و توجه کرد که قبل از مرگ جسد در معرض سرمای شدید قرار گرفته بوده است .

مرگ حاصله از آفتاب - گرمازدگی

هرچند علت پیدایش این دو حالت متفاوت است ولی جراحات و آثار آنها مشابه است. آفتاب زده گی در نتیجه اثر طولانی اشعه آفتاب در روی مغز حاصل می‌شود. درصورتیکه گرمازدگی احتیاج باشعه آفتاب ندارد . اگر از قرمزی های پوست که در نتیجه اثر مستقیم اشعه آفتـاب در آفتاب زدگی حاصل میشود صرفنظر کنیم باقی آثار و جراحات در هر دو حالت مشابه است .

درجه حرارت که از راه معقده گرفته می شود بلافاصله بعد از مرگ زیاد میشود.

هجوم الدم مغزی، ریختن خون بپرده های اطراف مغز، آماس Pie - mère و گاهی ترشحات کدری در حفره های زیر آراکنوئید و حفره های مغزی جمع میشود. قلب مدور و سخت - ماهیچه قلب پررنگ. خون مایع و دیر منعقد می شود، رنگش سیاه و خفقانی است، واکنش خـون ترش است، ریتین و قلب راست هجوم الدمی و پر از خون سیاه رنگ میباشند و این وضعیت در نتیجه پاره شده گی و خون ریزی به ریتین ایجاد نشده است، رگهای سیاه متورم و از لخته های سیاه رنگ پر شده اند ،سپرز (طحال) جگر سیاه و کلیتین بزرگ شده و قرمز پررنگ میباشند. ماهیچه ها پخته و الکتریسیته

درآنها اثری ندارد، لاشه خیلی زود سخت میشود ومدتی حرارت بدن بالا میماند. راجع بسبب پیدایش این مرك فرضیه‌های مختلف عصبی، مسمومیت‌های ماهیچه‌ای، خونی عصبی، موردتوجه قرار گرفته است ولی علت حقیقی حقیقی کشف نگردیده است .

مرك از گرسنگی

مرگ از گرسنگی بدو حالت ظاهر میشود : گرسنگی تدریجی ویا گرسنگی ناگهانی. آثار مرك در هر دو حالت شبیه است .

منظره خارجی لاشه حاکی از لاغری است. وزن دام کم شده است زیرا آلبومین‌ها وچربیهای ذخیره بدن بمصرف تولید انرژی لازم برای ادامه حیات رسیده است.

استخوانهای خاصره‌ای ودنده‌ها بخصوص اززیرپوست نمایان میشوند، پوست ضخیم سخت وخشك وبماهیچه‌ها چسبیده است زیرا بافت رابط زیر پوستی از بین رفته است. موها خشن. راست ایستاده وبدون جلا هستند. زخم‌هائی درلگن خاصره ونقاطی که بازمین مجاور بوده است حاصل میگردد ـ در کالبد شکافی نبودن چربی در ناحیه کلیه وماساریقا وغیره که معمولا چربی در آن نقاط وجود دارد توجه را جلب میکند . ماهیچه‌ها قرمز وباریك شده‌اند مغز استخوانهای طویل زرد و مایع شده‌اند (باصطلاح آب شده‌اند) احشاء کوچك شده ودر دامهای جوان تیموس از بین میرود، جدار معده وروده نازك شده وغذائی درآنها وجود ندارد ودرنشخوار کنندگان فقط قطعات غذای خشك درداخل هزارلا دیده میشود. بافتهای پوششی هجوم‌الدمی. گاز درداخل روده‌ها جمع شده ویامایع زردسبز رنگی که درداخل آن اجسام خارجی وجود داردو حیوان در نتیجه گرسنگی آنهارا خورده است دیده میشود .

درجه مقاومت حیوانات مختلف بگرسنگی متفاوت است: درحیوانات خون‌سرد که درجه حرارتشان متغیر ویا درجه حرارت هوای مجاورمشابه است مانند خزندگان وماهیهاو حیوانات غیرذیفقار مدت مقاومت بگرسنگی زیادتراست درصورتی‌که درحیوانات خونگرم که حرارت بدنشان ثابت میباشد درجه مقاومت کمتر است. دراین حیوانات هم نسبت بسن، مقدارذخیره موادغذائی در بدن، قد، بیماریها ، درجه حرارت خارج ووضعیتی که پوست بدن دارد تغییر میکند .

مرگ حاصله از خفقان

عبارت است از پیدایش نشانیهای مرگ ظاهری و یـا حقیقی در نتیجه متوقف شدن حرکات تنفس. علل پیدایش خفقان را بسه دسته میتوان تقسیم کرد :

۱ ــ نبودن هوای تنفسی .

۲ ــ پیدایش مانع درراه تنفس .

۳ ــ بودن دام درهوای غیر تنفسی .

اگر این سه حالت را از نظر اصولی مورد بررسی قرار دهیم و علت حقیقی خفقان را جستجو کنیم باید بگوئیم: خفقان عبارت است از نرسیدن هوای لازم ببدن و یـا صریح تر نرسیدن اکسیژن لازم ببدن، مرگ حاصله از خفقان سریع است و بطور کلی ازدو تاسه دقیقه و نیم تجاوز نمیکند .

برای اینکه این حقیقت واضح شود بـا محاسبه دقیق میتوانیم مدت خفقان را تعیین کنیم، یك کیلو گرام وزن زنده بطور متوسط ۷۷٫۱٤ گرم خون دارد و باتوجه باینکه ۱۸ درصد خون اکسیژن است مقدار اکسیژن لازم برای یك کیلو گرام وزن زنده ۱۳٫۸۸ سانتی متر مکعب می شود. پس هوای تنفسی که وارد ریتین می شود برای هر کیلو گرام وزن زنده میبایستی ۱۳٫۸۸ سانتیمتر مکعب اکسیژن داشته باشد و درصورتیکه مقدار اکسیژن ذخیره بدن رابرای هر کیلو گرام وزن زنده ۴٫۵۷ سانتی متر مکعب برآورد نمائیم پس مقدار اکسیژن موجود برای هر کیلو گرام وزن زنده بفرض اینکه قبل از قطع تنفس حیوان نفس عمیق کشیده باشد در حدود ۱۸٫٤٥ سانتی متر مکعب خواهد بود .

ازطرف دیگر بموجب محاسباتی که نموده اند هر کیلو گرام وزن زنده در ساعت ۳۸۰ سانتیمتر مکعب اکسیژن لازم دارد کـه درهر دقیقه ۶٫۳۳ سانتی متر مکعب می شود .

پس مقدار اکسیژن ذخیره و موجود در بدن درهنگام قطع تنفس دو و نیم تا سه دقیقه بدن را کفایت خواهد کرد و از آن پس خفقان شروع می شود .

برای اسبی که چهارصد کیلو گرام وزن دارد مقدار خون بدنش تقریباً ۳۰۸۵۷

گرام ومقدار اکثیژن خونش ۴۵۵۵ سانتیمترمکعب ،پس‌درهرتنفس باید درحدود ۴۵۵۵ سانتی‌متر مکعب اکثیژن وارد ریتین شود که بامقدار اکثیژن ذخیره بدن که تقریبا ۱۸۲۸ سانتی‌متر مکعب میباشد جمعاً ۷۳۸۲ سانتیمتر مکعب خواهدشد، مقـدار اکثیژن لازم دردقیقه ۲۵۳۳ سانتی مترمکعب میباشد. پس مقدار اکثیژن موجود در بدن درهنگام قطع تنفس برای دوونیم تاسه دقیقه کافی خواهد بود واز آن‌بعد مرگ‌حتمی است. باید متوجه بودنرسیدن اکثیژن ببدن باازدیاداسید کربنیك حاصله ازاحتراق بافتها توأم‌شده وچون این گاز محرك پیاز مغزتیره است‌تشنجاتی ایجاد خواهد کرد .درهرحال وبهر علتی که باشد جراحات وآثار حاصله ازخفقان تقریباً شبیه است. خون خفقانی مـایع وسیاه رنك‌است، ریتین هجوم‌الدمی وگاهی باندازه سرسنجاق خونریزی درپارانشیم آن مشاهده می‌شود. درداخل قصبة‌الریه‌و انشعاباتش کم‌وبیش کف‌مشاهده‌میگردد.ممکن‌است‌پاره شدگی‌وEmphysème دربعضی ازحبابچه های ریوی دیده شود که درنتیجه فشار زیـاد برای تنفس کردن ایجادشده‌اند. درزیر پرده‌های جنب وپرده‌های اطراف قلب‌لکه های خون‌مردگی ممکن‌است دیده‌شود. قلب‌راست پراز خون بوده وقلب چپ خالی‌است. مغزدوچار کم‌خونی وگاهی برعکس پراز خون است .

بطورکلی خفقان مراحلی دارد که میتوان آنرا بچهار قسمت تقسیم کرد:

درمرحله اول حرکات تنفس کند وبرعکس حرکات قلب سریع می‌شوداین مرحله معمولا یك دقیقه بطول میانجامد .

درمرحله دوم‌حرکات‌قلب‌سریع‌تر وبعلت تحریکات‌مغز تشنجاتی درماهیچه‌های‌بدن ظاهرمی‌شود. این‌مرحله نیزیك‌دقیقه بطول‌انجامیده ودرآخرآن‌واکنش‌های عصبی ازبین میرود .

درمرحله سوم حرکات تنفسی سطحی وحرکات قلب نیز رو بکندی میرود این مرحله درحدود نیم دقیقه بطول میانجامد .

درمرحله چهارم عصب پنوموگاستریك فلج‌شده وبرای مرتبه دیگر ضربان قلب سریع‌می‌شود وفشار خون‌بالا میرودودر این‌مرحله است که خون‌ریزی‌بداخل پرده اطراف قلب وریتین شروع می‌شود و اگر احیانـاً ازخفقان نجات داده شود

ذات الریه و یا ورم پرده اطراف قلب متعاقب آن ظاهر می شود که چند روزی بطول می انجامد .

از نظر کلینیکی خفقانها را بسه دسته تقسیم میکنند :

۱ ـ خفقانهای حاصله از کمبود اکثیژن

این خفقانها بسه ترتیب ظاهر میگردند :

اولا ـ وارد شدن مایعی بعوض هوا درریتین (غرق شدن) .

ثانیاً ـ وجود گازهای دیگری بعوض اکثیژن در هوا (اکسید دو کربن ـ ازت و هیدرژن ـ کربورهای هیدرژن ـ اسید کربنیك ـ بخارچاه وهوای فاسد).

ثالثا ـ کم شدن فشار هوا (بالارفتن از کوه ـ صعود باهواپیما) .

۲ ـ خفقانهای مکانیکی

عبارت از خفقانهائیست که در نتیجه اشکال حرکات تنفسی ویا کم واردشدن هوا درریتین حاصل میگردند. این نوع خفقانها بردو دسته تقسیم میگردند :

اولا ـ خفقانهائی کـه مصنوعا ایجاد میگردند ازقبیل دار آویختن ، طناب انداختن ، مجاری تنفس را بستن ، فشار وارد آوردن برسینه .

ثانیا ـ خفقانهائیکه خودبخودایجاد می شوند ممکن است درنتیجه فشاروارده برمجاری تنفسی بواسطه دملهای قفسه سینه ـ سرطانهای قفسه‌سینه ـ آنوریسم‌سرخ رك آورتا ویادرنتیجه بسته‌شدن مجاری تنفسی بواسطه‌اجسام خارجی، سرطانهای قصبة‌الریه ، پیدایش پرده‌های کاذب درحنجره ، تنك‌شدن مجاری تنفس بعد از التیام زخم ، تورم‌قصبة‌الریه، انقباض حنجره ، دملهای اطراف قصبة‌الریه، انقباض ویافلج شدن ماهیچه‌های تنفسی حاصل گردند .

۳ ـ خفقانهائی که درنتیجه توقف ویافساد خون درریتین ایجاد می‌شوند

اولا توقف خون درریتین درنتیجه خرابی قلب، ورم حاد ریتین (ذات الریه) ویا بعلت وارد آمدن فشار برریتین درنتیجه ذات‌الجنب وتورم پرده هـای اطراف قلب وپنوموتوراکس حاصل می شود .

ثانیا ـ فساد خون بدوشکل ظاهر می‌شود :

الف ـ کم‌شدن هموگلبین خون یابعبارت دیگر کم شدن تعداد گلولچه‌های

قرمز خون که در نتیجه کم خونی فوق العاده ، خونروی زیاد و سموم مختلف حاصل میگردد .

ب ـ تخریب هموگلبین ویا گلولچه های قرمز درنتیجه همولیز ویا فساد واز کار افتادن موقت بواسطه اکسید دوکربن. تعدادی از بیماریهای مشروحه بالا در دروس مربوطه بیان شده است لذا ازتکرار آنها خودداری نموده وبه بحث دراطراف موارد خفقانیکه از نظر قانون موردتوجه میباشد میپردازیم. علاوه برخواص عمومیکه قبلا یادآورشدیم نسبت بسببهای مولده خفقان خصوصیاتی وجود دارد که ذیلا از نظر می گذرانیم :

۱ ـ خفقان حاصله از مواد شیمیائی

الف ـ خفقان بواسطه اکسید دوکربن

درنقاطی که از گاز روشنائی دراصطبلها استفاده میکنند اینقسم مسمومیت زیاد دیده شده است وهمچنین در منازلیکه ازاین گاز استفاده میکنند و مخصوصاً درموقع خروج ازخانه سگهای خودرا درآشپزخانه محبوس میکنند اتفاق افتاده است که گربه ویاسك ضمن بازی شیر گازرا باز کرده ویادرنتیجه بی مبالاتی صاحب خانه شیر گاز بازمانده وسك ویا گربه ازاستنشاق اکسیددوکربن تلف شده اند.

در خودکشی هائیکه بعضی افراد اززندگی مأیوس با گاز روشنائی کرده اند اتفاق افتاده است حیوان مأنوس بخودرا نیزبا خود دراطاقیکه شیر گاز روشنائی را باز کرده اند محبوس ساخته وباهم تلف شده اند .

باید متوجه بودیکی از طرق اعدام حیوانات مخصوصاً سك و گربه استفاده ازگاز روشنائی است. باین ترتیب که گربه را درقفسه شیشه ای ویا آهنی که کاملا مسدود میشود وبدون منفذ است قرارمیدهند وبا لوله لاستیکی گاز روشنائی را وارد قفس میکنند وبرای اینکه مرك سریعتر انجام شود درابتداء مقداری ازهوای قفسه را تخلیه میکنند برای تخلیه منفذی که دربالای طرف دیگر قفسه است بازمیگذارند وشیر گازروشنائی را بازمیکنند، گاز بسرعت خارج میشود همین که ازاین منفذ بوی گاز روشنائی استشمام شد آنرا مسدود میکنند.

برای کشتن سك بعوض قفسه ماسکی که بلوله گاز روشنائی متصل است بکار میبرند. این ماسك معمولا از کیسه برزنتی که منفذی ندارد ساخته شده وتمام سر

سك را میتوان درآن وارد کرد ودر اطراف گردن آنرا ثابت ومحکم میکنند.

دراینحالت‌مرگ خیلی‌سریع‌خواهد بودودام به‌تشنجاتی گرفتار شده،مقداری آب ازدهانش خارج میگردد ودست وپایش شل‌شده تلف میشود. سرعت‌مرگ نه - تنها بعلت قطع شدن اکثیژن میباشد بلکه اکسید دو کربن جذب‌شده مرگ‌راسبب می‌شود. بموجب بررسی‌هائیکه نموده‌اند خوکچه هندی درمدت بیست تا سی ثانیه باگاز روشنائی تلف‌می‌شود درحالیکه همین حیوان‌در گازهای اینرت(بی‌خاصیت) دو تاسه دقیقه زنده می ماند .

اگر مقدار گاز موجود درهوا کم باشدخفقان تدریجی خواهد بود وعلائمی که بتدریج ظاهر میگردند عبـارتند ازسردرد، زایل شدن‌قدرت بینائی‌وشنوائی ، خواب‌آلودگی ، ازکار افتادن ماهیچه‌ها بطوریکه دام میخواهد ازآن محیط‌فرار کند ولی‌قدرت ندارد ، حرکات تنفس لحظه بلحظه کندتر وبرعکس حرکات‌قلب وتنفس سریعتر میشود ودرلحظات آخردستگاه تنفسی وگردش‌خون از کار افتاده ومرگ‌درمیرسد. این‌مراحل‌رادر محیطی که مقدار اکسیددو کربن آن۴۳ر. درصد بوده‌درانسان بررسی کرده‌اند وچون مشاعرانسان‌تالحظات آخرباقی‌است وحالات خودرامیتواندتشریح وبیان کندبخوبی آزمایش گردیده‌استودر حیوانات‌مخصوصاً درگـربه وسك وخوکچه هندی درقفسه شیشه‌ای ازروی حرکات وعلائمیکه دام ظاهر نموده است ثبت گردیده است .

مرگ حاصله ازاکسید دو کربن خفیف تدریجی وبدون درد خواهـد بود و روی همین اصل‌است که‌این‌قسم‌اعدام‌حیوانات‌راکه‌وجودشان‌مضربحال‌جامعه‌میباشد مورد پسند قرار گرفته است.

اگر ازمحیط اکسید دو کربن دامی‌راکه درحال خفقان است خارج سازند تنفس اندك اندك منظم‌می‌شود ولی ضربان قلب و نبض مدتی سریع میماند وحالت سرگیجه وسستی ماهیچه‌ها مدتی برجا میماند،تشنجات ماهیچه‌ها هم‌ممکن است‌یك تا چند ساعت بعلت تحریکاتی که اکسید دو کربن درمراکز عصبی نموده است‌باقی بماند، گاهی‌هم‌قند درادرار ظاهرمی‌شود که دلیل بر کم بودعمل جگرسیاه میباشد.

درنقاطی که حیوانات باانسان درزاغه هـائی زندگی میکنند مخصوصاً در-

زمستان که آتش ذغال میافر وزند خفقان از اکسید دو کربن ممکن‌است بشکل حاد ویا مزمن‌ظاهر شود،مخصوصاً درسك‌های خانگی و گربه که عادت‌دارند زیر کرسی بروند مسمومیت از اکسید دو کربن ظاهر گردیده است که معمولا بشکل مزمن درمیآید.دراین حالت دام‌لاغر و کم اشتها و گیج بنظر میآید .

اکسید دو کربن استنشاق‌شده‌با هموگلبین خون ترکیب‌شده و کاربو کسی هموگلبین(Carboxy -Hemoglobine)ایجاد میکند. این ترکیب که دیرتجزیه میشود مانع ازجذب اکسیژن‌میگرددو خفقان بعلت‌جذب نشدن‌اکسیژن‌ویا بعبارت‌دیگر مرك تدریجی و خفقان تدریجی درهوائیکه مقدار اکسیددو کربن آن کم میباشد تولید میکند وروی همین اصل درنجات یافتگان ازخفقان حاصله درنتیجه اکسید-دو کربن مدتی وقت‌لازم است تا اکسیددو کربن ازهموگلبین مجزا ودفع گردد و قدرت جذب اکسیژن بحال طبیعی برگشته وسلامتی باز گردد .

مقدار اکسیددو کربن حتی بمقدار خیلی کم خطرناك است وبنا بآزمایش-هائی که شده‌است ۶۰ برابر اکسید دو کربن، انیدرید کربنیك لازم‌است تاحیوان-را تلف کند .

ازبررسی‌ها وتجاربیکه نموده‌اندچنین نتیجه گرفته‌اند که اگردرهوامقداری اکسید دو کربن باشد ولی مقدار اکسیژن هوا زیادباشد باوجود اینکه کاربو کسی هموگلبین‌ایجاد می‌شودمعذالك خفقان ایجادنمی گرددو با تزریق توی‌رگی‌اکسیژن ازمرك‌جلوگیری کرده‌اند. پس‌عوارض واختلالات‌حاصله‌ازخفقان منتجه ازاکسید-دو کربن شبیه بعوارض واختلالاتی است که از نبودن اکسیژن حاصل میگردد .

درکالبد شکافی‌بافتهای‌احشاء ماهیچه‌ها برنك گل‌سرخی‌مخصوصی‌درمیآیند، خون رنك‌قرمز مخصوصی دارد حتی در سیاهرگها این‌رنك وجود دارد که جزء خواص طبیعی کاربو کسی هموگلبین میباشد .

چون ممکن است حیوان قیمتی را بوسیله دیگری تلف نموده و بعداً در اطاقیکه گاز روشنائی ویادودذغال وجوددارد برای‌مخفی کردن این جنایت‌انداخته باشند لازم است بادستگاه منظارالطیف ویا ازراه تجزیه، خون‌را بازرسی کنند و وجود ویا مقدار اکسید دو کربن‌را تعیین نمایند .

برای اینکه خفقان از اکسید دو کربن حاصل شود باید دو ثلث هموگلبین خون با اکسید دو کربن ترکیب شده باشد وضریب مسمومیت زیاد تر از ۶۶ر. باشد درصورتیکه ضریب مسمومیت از ۳۰ر. کمتر باشد خفقان از اکسید دو کربن حاصل نشده وعلت دیگری سبب مرك شده است .

درصورتیکه خون فاقد اکسیددو کربن باشد در منظار الطیف تاریکترین قسمت نوار جذب نوردر دست چپدر درجه ۵۷۷ دیده می‌شود دراینصورت ضریب مسمومیت صفراست ودرصورتیکه تاریکترین قسمت نوار جذب نوردردست چپدر درجه ۵۷۰ باشدضریب مسمومیت یك خواهد بود ونسبت بمقدار اکسید دو کربن خون محل تاریکترین قسمت نوار جذب نور دردرجات مختلف قرار خواهد گرفت که ضریب آن بترتیب زیر خواهد بود :

محل تاریکترین جذب نوار نور در دست چپ	ضریب مسمومیت
۵۷۰	۱ ر–
۵۷۱	۷۸ر۰
۵۷۲	۶۶ر۰
۵۷۳	۵۳ر۰
۵۷۴	۴۳ر۰
۵۷۵	۳۲ر۰
۵۷۶	۱۸ر۰
۵۷۷	۰ر –

قبل از آنکه باین موضوع خاتمه داده‌شود لازم‌است ترکیبات گاز روشنائی را درج نمائیم :

اکسیددو کربن	۶ر۶ درصد
اسید کربنیک	۳ر۶ «
هیدروژن	۴۵ر۶ «
فارمن	۳۴ر۹ «
اتیلن	۴ر۱ «

بوتیلن	۳ر۲درصد
آستیلن - پرپیلن - آزت وغیره	۲ر۹ »

با وجو اینکه مقدار اکسید دو کربن فقط ۶ر۶ درصد است معذالك ضریب مسمومیت۶۶ر. خواهد بود یـا بعبارت دیگر درنتیجه ترکیب اکسید دو کربن بـا هموگلبین کاربوکسی هموگلبین ایجاد شده و بعلت فقـدان اکثیژن خفقان ایجـاد گردیده است.

چون علاوه بر اکسیددو کربن کاربورهای هیدروژن (اتیلن، بوتیلن، استیلن، پرپیلن) نیز اثر کرده‌اند لذا هجوم‌الدم مغز بشدت ظاهرشده وسیاهرگهای مربوط بفقرات پر از خون میباشند. قصبة‌الریه وانشعاباتش از کف سفیدرنك غلیظ چسبنده‌ای که رشته‌های خونی در آن وجود دارد مملو گردیده‌است. بافت ریوی قرمز روشن ودر تجزیه‌شیمیائی خون‌وجود اکسیددو کربن‌و کاربورهای هیدروژن محرز میگردد.

ب ـ خفقان حاصله از اسید کاربنیك

راجع باسید کاربنیك عده‌ای از بررسی کنندگان این گاز را سمی ودسته‌ای غیرسمی تشخیص داده‌اند چنانکه اگر در هوای عادی که ۲۳ درصد اسید کاربنیك بآن علاوه شده‌است حیوانی راقرار دهند نخواهد مرد .درتجارب‌دیگری که شده‌ـ است برمقدار اسیدکاربنیك هوا افزوده‌اند وتوجه کرده‌اند اگر ۲۴ درصد اسید ـ کاربنیك وجود داشته باشدطیور تلف می‌شوند واگر مقدار اسیدکاربنیك به ۴۰ درصد برسد سك‌هم تلف‌می‌شود.روی این‌اصل گاز اسیدکاربنیك راگاز سمی می‌ـ دانند. چنانکه‌میدانیم مقدار کم اسید کاربنیك محرك‌پیاز مغزتیره بوده ومخصوصاً در تنظیم حرکات تنفسی و گردش خون مؤثراست ودرصورتیکه مقدار آن‌درهوا کم باشد بسبب‌اینکه تحریکات عصبی لازم انجام‌نخواهد شد ناراحتی ایجادخواهد کرد ، باین جهت ازدیاد ضربان قلب واشکال تنفس که درهنگام صعود بقله کوه ویا درهواپیما ایجاد می‌شود نه تنها بسبب کم بود اکثیژن است بلکه کم‌بود گاز اسیدکاربنیك نیزدر پیدایش این‌حالت اثردارد .

گازاسیدکاربنیك سنگین‌تر ازهوا ووزن مخصوص‌آن ۵۲۴ر۱ میباشد بهمین سبب‌دراطاق ویا درغارها که‌این گاز وجود دارد سك و گربه زودتر تلف می‌شوند

درصورتیکه انسان کمتر ناراحت میشود، درچاههائی که اسید کاربنیك وجود دارد اگر حیوانی بچاه افتد بعلت اینکه این گاز درقسمت پائین چاه جمع شده است در مدت یك تا دو دقیقه مرك درمیرسد .

در کالبد شکافی که بلافاصله بعداز مرك انجام شودسیاهرنك بودن خون در سیاهرگها وسرخ رگها توجه را جلب میکند .

درصورتیکه مدتی بطول انجامد چون درخون سرخ رگها هم مقداری گاز اسید کاربنیك درنتیجه تخمیر وتجزیه خـون ایجاد میشود تشخیص اینکه خفقان از گاز اسید کاربنیك بوده است تاحدی مشکل میشود .

ج ـ هیدروژن سولفوره و گازهای دیگر چاهها

مقدار گازهای موجود درچاههائی که هوا کش ندارند واغلب خفقانرا تولید میکنند ذیلا یادآور میشویم :

هیدروژن‌سولفوره	۰٫۰۳
بخار آمونیاك	۳٫۲۰
اسید کاربنیك	۹٫۶۰
اکسیژن	۳٫۸۰
فرمن	۲۸٫۶۰
هیدرژن	۹٫۳۰
ازت	٤٥٫۳۰
گازهای دیگر	۰٫۱۷

بموجب بررسی هائیکه نموده‌اندعلاوه بر اسید کاربنیك گاز هیدروژن‌سولفوره و بخار آمونیاك نیزدر ایجاد خفقان اثردارند. انسان قـادر است درهوائیکه مقدار یك تاسه درصدهیدروژن سولفوره دارد مقاومت نموده وخفه نشوددرحالیکه۰٫۰۷ درصد برای کشتن طیور ، ۰٫۱۲ درصد برای کشتن سك و۰٫٤ درصد برای کشتن سك کافی خواهد بود. علت اینکه مقدار گاز هیدروژن‌سولفوره چاهها کم است برای اینست که این گاز درمجاورت بخار آمونیاك تولید سولفیدرات دآمونیاك میکند. درفاضل آبها ومجاری زیر زمین که‌موادترشی نیزوارد میشوند مقدارهیدروژن ـ

سولفوره زیاد می‌شود وممکن است به۸-۱۲ درصد برسد. باید متوجه بود کم‌بود اکثیژن‌درپیدایش‌خفقان‌مخصوصاًمؤثراست وجستجوی سولفوهموگلبین که سبز-رنگ‌است دلیل برخفقان بواسطه هیدرژن سولفوره خواهد بود.

خون دامهائیکه درچاهها خفه‌شده باشند سبزرنگ مایل بسیاهی است که در مجاورت‌هوا تغییررنگ‌می‌دهد. بوسیله‌منظارالطیف‌میتوان‌بوجود سولفوهموگلبین پی برد.

سولفوهموگلبین دونوار مخصوص ایجادمیکند یکی‌در ناحیه قرمز که‌ناحیه تیره آن در درجه ٦٢٤ قـرار دارد ودیگری درطرف دست‌راست نوار مخصوص هموگلبین قرار گرفته است. باید درنظر گرفت تامقدار هیدروژن سولفوره به یک پنجهزارم‌هموگلبین نرسد نوارهای‌سولفو هموگلبین ایجاد نمیگرددروی این‌اصل امتحان بامنظارالطیف ازدو نظر همیشه نتیجه‌مثبت نمیدهد: اولا بعلت‌اینکه درمجاورت هوا هیدروژن سولفوره متصاعد میگردد. ثانیاً بجهت‌اینکه‌خفقان‌قبل ازاینکه مقدار هیدروژن سولفوره به‌یک درپنجهزار برسدحاصل میگردد.

ازمس ونقره که زود باهیدروژن‌سولفوره ترکیب شده وسولفوردوکویور و سولفوردار ژان تولید میکنند نیزمیتوان درکالبد شکافی استمدادجست‌وبسرعت متوجه گردید آیا هیدروژن سولفوره در ایجاد خفقان اثر داشته است.

۲— خفقان حاصله از موانع تنفس

ازقبیل بسته‌شدن‌منخرین، ورود جسم خارجی درمجرای تنفسی، فشار وارد آمدن بسینه‌وشکم، گچ گرفتن. دراین قبیل مرگ هجوم‌الدم ریه - لکه‌های کوچک خون مردگی درزیر پرده‌های جنب وپرده های اطراف قلب دیده می شود، پلپیک وکف خون‌آلوده ازمشخصات آنست.

۳— خفه کردن

سرمتورم. زبان‌بزرگ. بافتهای پوششی سیاه آبی‌رنگ ودر ناحیه‌ای که‌فشار وارد آمده است شیاری دیده می‌شود که موهایش ریخته ویا پوست برآمده است.

منظره ریه متغیراست(گل‌سرخی، پریده‌رنگ، پررنگ، هجوم‌الدمی‌وبزرگ گاهی هم کوچک است).

۴ ـ خفقان حاصله از بدار آویختن

در اطراف گردن اثر طناب ویا شیئی که مصرف شده وجود دارد. هرقدر طناب کلفت تر باشد اثرش کمتر و هر چه نازکتر باشد شیار عمیق‌تر است.

اگر مدتی لاشه‌را پائین‌آورده باشند اثرطناب برطرف میگردد. پوست‌شیار نازك ودر قسمت بالائی‌آن‌ناحیه بنفشی‌درنتیجه‌ترا کم خون‌حاصل می‌شود.ماهیچه‌های گردن ممکن است پاره شده واستخوان هیوئید شکسته باشد. درداخل‌قصبة‌الریه وانشعاباتش مقدار کمی کف که حبابهایش بزرك است دیده می‌شود. درداخل ریه مقدار کم یازیادی خون دیده می‌شود وبندرت لکه‌های خون مردگی درزیر پرده جنب ایجاد گردیده است وهمچنین پرده هـای اطراف مغز وخود مغز بندرت هجوم‌الدمی گردیده‌اند.

۵ – خفقان حاصله از غرق شدن

بجای هوا مایع وارد در ریتین گردیده است. بموجب بررسیهای Loye و Brouardel پنج مرحله قبل ازمرك سك غرق شده می‌پیماید که عبارتند از :

مرحله اول ـ درموقع فرورفتن‌درآب یك یادو شهیق صورت میگیرد. دام متحیر وتا حدی دست وپا می‌زند این‌مرحله ۵-۶ ثانیه بطول میانجامد.

مرحله دوم ـ حیوان بشدت دست وپا می‌زند وسعی میکند خـود را آزاد کند. دهان را بسته وتنفس متوقف می‌شود ، مدت این‌مرحله متفاوت وتقریبا یک دقیقه می باشد.

مرحله سوم ـ تنفس که متوقف‌شده بودشروع‌می‌شودو حرکات شهیق‌عمیقی صورت میگیرد و کفهای سفید رنگی بسطح آب می آید و در همین موقع حرکات عمومی متوقف میگردد وحیوان دست وپانمیزند. سك بپهلو خوابیده دهان‌وچشم باز است وحرکات بلع شروع می‌شود این مرحله تقریباً یك دقیقه بطول‌میانجامد.

مرحله‌چهارم ـ حرکات تنفسی برای مرتبه دیگر متوقف میگردند. قفسه سینه بی‌حرکت، درهمین لحظه حساسیت ازبین‌رفته وقرنیه هم حتی حساسیت خود را از دست داده است، مردمك‌چشم بشدت باز شده و تقریباً یک دقیقه این مرحله بطول می انجامد.

مرحله پنجم - سه یا چهار حرکت تنفسی دیگر آخرین لحظات زندگی را مجسم می‌سازد. این حرکات تقریباً نیم دقیقه بطول می‌انجامد. ودرهمین موقع انقباضاتی درلبها وفکین ایجاد می شود .

☆☆☆

مقدار آبی را که وارد ریتین سگی که پنج کیلو گرام وزن داشته شده است با اسباب مخصوصی اندازه گرفته و چنین نتیجه گرفته اند که درمرحله اول ۲۵ سانتی متر مکعب درمرحله سوم ۳۵۰ سانتیمتر مکعب و درمرحله پنجم ۲۵ سانتی متر مکعب بوده است که جمعاً ۴۰۰ سانتی متر مکعب میشود .

مجاور شدن آب با بافت پوششی قصبه الریه وانشعاباتش سبب می شود که مقدار زیادی موکوس مترشح گردد که باهوا وآب مخلوط شده ودر نتیجه حرکات شدید تنفسی بکلی مجرای تنفسی را مسدود می سازد واین وضعیت نشانمیدهد که چرا حیوانی که درمرحله سوم از آب بیرون کشیده می شود بندرت زنده میماند. آبی که در ریتین وارد گردیده است وارد خون شده وخون را رقیق می کند .

درصورتی که حیوانی غرق شده باشد دراطراف بینی ودهانش کف مخلوط باخزه های ته آب و موادمعدنی درصورتی که چندی در آب مانده باشد مشاهده می شود . لاشه سرد وپوست خیس شده است .

در کالبد شکافی

برحجم ریتین افزوده شده واثر انگشت برروی آن می ماند و جای دنده ها درروی آن مشخص است. درپارانشیم ریه پلاکهای وسیع پلپیکی نظررا جلب می- کند. حفره های بینی حنجره وقصبة الریه پراز کف بوده واگر لاشه مدتی مانده و فاسد شده باشد ریتین بحال اولیه برگشته ودر داخل پرده های جنب ممکن است مایع قرمز رنگی جمع شده باشد .

لکه های خون مردگی درزیرپرده های جنب بندرت وجوددارد. درمعده مقدار کم یازیادی آب جمع شده است، رنك خون روشن ورقیق است، درباررسی لاشه غریق باید متوجه شد آیا مرك درنتیجه غرق کردن حاصل گردیده ویامرده راغرق کرده اند؟

آنچه راجع به نشانی های مرك حاصله ازغرق شدن بود دربالا ذکر گردید بایدمتوجه بود بخصوص وجود کف درمجرای تنفسی بهترین معرف میباشد وبعلاوه

لازم است در داخل حبابچه‌های ریوی حیوانات ریز موجوده در آب (Plankton) را یافت (باکتری، ژرمهای مختلف . قارچها . آلگهای یك یاخته‌ای، دیاتمه‌ها ، ذرات کوچك مختلف وغیره) باوجود اینکه این علائم مشخص است معذالك برای تشخیص مرك حاصله ازغرق شدن باید گلولچه‌های خون را شمرده وپلانکتن ها را درزیر میکرسکپ مشاهده نمود (در داخل حبابچه‌های غریق ممکن است ذرات معدنی بی‌شکل ویامتبلور وهمچنین ذرات ذغال و quartzite و Calcite وغیره را مشاهده کرد) .

تعیین درجه انجماد خون یکی‌از وسائلی است که بموجب آن میتوان فهمید آیا حیوان مرده‌را درآب انداخته‌اند ویا حیوان غرق‌شده‌است؟ باید درنظر گرفت نسبت باینکه حیوان درآب‌شور ویاشیرین غرق‌شده باشد درجه انجماد خون‌تفاوت میکند. زیرا درآب شیرین ازغلظت خون کم شده‌زودتر منجمد می‌شود درحالیکه درآب شور بعلت ازدیاد غلظت خون درجه انجماد بالامیرود. مخصوصاً با مقایسه درجه انجماد خون موجود درقلب چپ وقلب راست بخوبی میتوان این‌موضوع را تشخیص داد . آبیکه وارد بدن می‌شود چون ابتدا بقلب چپ وارد شده و پس از گردش‌در بدن بقلب راست میرسدلذادرجه انجماد خون موجود دراین دوقلب‌نسبت باینکه آب‌شیرین ویا شوربوده است متفاوت خواهد بود .

درسال ۱۹۰۱ کارارا آزمایشهائی درسك نموده وچنین نتیجه گرفته است:

درجه انجماد خون‌سك قبل‌از غرق شدن ۶۰ر. میباشد درصورتی که درآب شیرین غرق‌شود درجه‌انجماد خون‌قلب چپش۲۹ر. ودرجه‌انجماد خون قلب‌راستش ۴۲ر. خواهدبود ودرصورتی که درآب شورغرق شده باشددرجه انجماد خون‌قلب چپش۲۲ر۱ ودرجه انجماد خون‌قلب راستش ۱۰ر۱ خواهد بود .

درصورتی که‌حیوانی‌مرده باشدو بعداً جسدش‌را درآب بیاندازند درجه‌انجماد خون قبل و بعدازمرك ودر دوقلب‌شبیه بیکدیگر بوده وتغییر فاحشی‌نخواهدداشت.

کارارا باسوزن زدن بمغزتیره سگی راکشته ولاشه‌اش را۲٤ ساعت درآب انداخته است وتوجه نموده بعداز ۲٤ ساعت درجه انجماد خون قلب‌چپ ۶۷ر. و درجه انجماد خون قلب راست ۷۰ر. بوده است که بادرجه انجماد خون قبل‌ازمرك ۶۰ر. زیادتفاوت‌ندارد ومخصوصاً چون درجه انجماد خون‌قلب چپ وراست‌مشابه

است مشخص می‌شود سك‌را بعداز کشتن درآب انداخته‌اند .

باید درنظر داشت درصورتی که‌مدت زیادی لاشه درآب مانده باشد خون قلب ورگها خارج‌شده وهمچنین عفونت شروع میگردد و امتحان‌درجه‌انجمادخون نتیجه صحیح نخواهد داد .

شکی نیست درجه حرارت آب درتغییراتی که حاصل می‌شود مؤثراست و بموجب بررسی‌هائی که نموده‌اند تغییرات حاصله‌دریك‌روز تابستانی برابرتغییراتی-است که در مدت هفت روز در زمستان تولید می‌شود .

مسمومیتها

بموجب قوانین مسمومیت عبارت است ازقصد جان نمودن غیر با ماده‌شیمیائی ازهر راه که وارد بدن گردد .

راجع بمسموم‌ساختن حیوانات هیچگونه‌مقرراتی دردامپزشکی کشور ایران وجود ندارد وهمانطور که درابتدای این مبحث بیان نمودیم یکی ازوسائل جنایت وارد ساختن سموم گوناگون ازراههای مختلف ببدن حیوانات می‌باشد .

این‌سموم‌ممکن‌است بطورعمدویاسهواًویا اتفاقی باغذاببدن‌حیوان‌واردشود.

اولاً ـ مسمومیتهای‌عمدی :

ممکن است بمیل ورضا و رغبت باشد ، بدن ترتیب که حیوان بیمار و برای اطرافیان زنده بودنش خطرناك وبااجازه صاحب دام ویا بموجب قانون بدستورو بدست دامپزشك انجام میگردد. این مسمومیت عمدی ازنظر اجتماع لازم وواجب بوده وبرای صاحب‌دام ودامپزشك‌مسئولیتی ایجاد نخواهد کرد. مسمومیتهای‌عمدی دیگریکه ازروی حسادت ویا برای جلب نفع انجام می‌شود جنایت است .

ثانیاً ـ مسمومیتهای‌اشتباهی :

ممکن است بعلل مختلف پیش‌آید که اهم آن عبارتست از :

۱ـ مسمومیت‌هائی که‌ازاشتباه‌دامپزشك‌در تجویز مقداردداروی‌سمی‌ایجادمیگردد.

۲ـ مسمومیت‌هائی که ازاشتباه داروساز درتهیه نسخه تولید می‌شود.

۳ـ مسمومیت‌هائی که درنتیجه اشتباه صاحب‌دام ویا مهتر ایجادشده است. این قسم مسمومیت باین ترتیب اتفاق میافتد که صاحب دام ویا مهتر داروی تجویزشده برای مصرف خارجی را مثلا بحیوان بخوراند ویـا ازمقداریکه دامپزشك در نسخه

تعیین کرده است زیادتر مصرف کند و یا درطرز استعمال دقت کافی بعمل نیاید ویا بعلت اینکه دستورات کافی نبوده است مثلا درموقع استعمال روغنهای سمی درروی جلد دهن دام بسته نشود ودام بالیسیدن دارو مسموم شود .

ثالثاً ـ مسمومیتهای اتفاقی :

در نتیجه تماس شغلی حیوان ویا بواسطه خوردن غذا ویا علوفه سمی ایجاد میگردد. این قسم مسمومیتها معمولا درحیواناتی که درمجاورت کارخانه های سم‌سازی زندگی میکنند ویا برای کشش در این قبیل کارخانه ها بمصرف میرسند مشاهده می‌شود. از نظر مسمومیتهای غذائی بایدمتوجه بود که اغلب حیوانات باغریزه خاصی که دارند از خوردن غذاهای سمی خودداری می‌نمایند چنانکه گوسفند در چرا گاه از خوردن گیاههای سمی خود داری میکند باوجود این ممکنست این قسم مسمومیتهای غذائی درحیواناتی که دراصطبل نگاهداری می‌شوند ویا در سگ دیده شود .

مقررات

برای هریك ازاقسام مسمومیتها لازم است قوانین ومقرراتی درایران از نظر دامپزشکی وضع گردد . مخصوصاً درمورد قتل عمدی حیوانات نسبت بدرجه اهمیت حیوانات وارزشی که دارند مجازاتها وپرداخت مبلغی بعنوان جریمه بصاحب دام و یا بصندوق دولت مقرر گردد .

درمورد مسمومیتهای اشتباهی برای اینکه مسئولیتی متوجه دامپزشك نباشد لازم است درنوشتن نسخه مقرراتی رعایت گردد. این مقررات درمورد دامپزشکان بعضی کشورها بشکل قانون ویا تصویب نامه هیئت وزراء ویا آئین نامه وضع شده و رعایت میگردند ومااز نظر اهمیت بذکر نکاتی که باید رعایت گردد مبادرت می نمائیم:

اولا ـ نکاتی که باید دامپزشك درنوشتن نسخه رعایت کند عبارتند از:

۱ ـ نوع حیوانیکه نسخه برای آن نوشته شده است باید درنسخه قید گردد.

۲ ـ شکل دارو (شربت ، جوشانده ، گرد ، حب ، پماد و غیره) .

۳ ـ بارعایت مقرراتی که درمورد مواد مخدروسمی وخطرناك درپائین ذکر خواهیم کرد لازم است اسامی موادیکه تجویز میگردند نوشته شوند .

٤ ـ مقدار هریك ازداوها را باید دربرابر آن نگاشت .

۵ـ غیرازداروهای کهکس کهدستور ترکیب کردن آنها لازم‌نیست درمورد نسخه‌های دیگر بایدطرز ساختن آنرا نگاشت تاداروساز راهنمائی شود.

۶ ـ طرز استعمال دارو باید بطور کامل نوشته شود وبا عبارات کوتاه و مبهم شك وشبهه درصاحب دام‌ایجاد نکنند.

۷ ـ امضای‌دامپزشك، تاریخ دادن‌نسخه (معمولا نسخه‌باید درروی کاغذچاپی باصطلاح سرنسخه‌دار) نوشته شود. ۸ـ نام‌صاحب‌دام مخصوصاً باید در نسخه‌قیدشود.

هریك‌ازداروهائی که اجزاء نسخه‌ایرا تشکیل میدهند درروی یك‌خط‌نوشته شده ودر برابرآن مقدار آن‌ذکر خواهدشد. برای‌اسامی داروها باید اسامی‌علمی‌را باحروف واضح نوشت، از نوشتن علامات اختصاری لازم است خودداری کرد. اگرماده‌سمی ویامخدر بیش ازحد تجویز می‌شود بطوریکه ممکنست مورد تعجب دارو ساز گردد دامپزشك باید دربرابر آن درپرانتز تصریح کند (این‌مقدار تجویز شد). مخصوصاً باید توجه داشت اسامی داروهای مهم را درابتدای نسخه نوشت و داروهای غیرمهم وموادیکه علاوه‌می‌شود تادارو بشکل قابل‌مصرف درآیددرزیر آن نوشته می‌شود. سایر مقررات مربوط بنوشتن نسخه دردرس داروسازی‌یادآور شده است، آنچه ازنظر قانون‌مورد توجه میباشداین است که‌مقدار داروهای‌تجویز شده درصورتیکه سمی باشند باید باتمام حروف نوشته شود در این مورداروها‌را بسه دسته تقسیم کرده‌اند ودر سه تابلوی A وB وC آنهارا جمع آورده‌اند.

موادسمی که درتابلوی A قیدشده‌اندبدون اجازه‌دامپزشك وپزشك‌فروخته نخواهند شد. این‌نسخه‌ها را داروساز حق‌ندارد تجدید کند واین قبیل نسخه‌ها را در دفتر ثبت میکنند.

درمورد مواد مخدر وسمی تابلوی B باید طول‌مدت تجویز رعایت شود و داروساز باید نسخه‌را ثبت وهمچنین‌حق تجدیدآنرا ندارد، بموجب مقررات‌پزشکی ایران داروسازان‌نسخه‌هائیرا که‌دارای موادمخدروسمی‌هستند نگاهداشته‌رونوشت آنرا بصاحب نسخه میدهند.

داروهای جدول C را دربعضی کشورها بدون دستور پزشك میدهند و در کشورهای دیگر مقرراتی وجود دارد که ازدادن آنها خودداری می‌شود و فقط بداروساز حق‌داده میشود نسخه‌را تجدید کند.

برای اینکه این‌تابلوها دردسترس باشند ذیلا بذکر آنها میپردازیم:

تابلو (A)
(داروهای سمی)

آرسنیك (فلز)، تری یدوردآرسنیك ــ
حمام آرسنیك ، اسید آرسنیو ، اسید ــ
آرسنیك ، آرسنیاتها و آرسنیتها .
سولفوردارسنیك، لیکوردوفولر.
اسیدسیانیدریك.
آکونیت (برك ، ریشه، عصاره، تنتور)
آکونیتین واملاحش .
آدرنالین .
آپومرفین واملاحش .
آلکالئید های تریاك واملاح ومشتقات
آن غیر از ترکیباتیکه درتابلوB ذکر
شده است ازقبیل : « کدئین ، نارسئین،
نارکتین و کتارنین، پاپاورین، تبائین،
کلریدرات دومرفین (دیونین)وغیره.
آرکلینو املاحش.
اسکوپولامینواملاحش .
استرامو آن (برك ، گرد وعصاره)
استریکنین واملاحش.
استروفانتوس (دانه . عصاره وتنتور)
آتروپینواملاحش.
امتیك .
ارگودوسگل، ارگوتینین ، ارگوتین
(عصاره ارگودوسگل) عصاره ــ
آبکی ارگودوسگل .
ازرین واملاحش .
اوآبائین .
اکسید دومرکور، نیترات دومرکور ،
بنزوآت دومرکور، بیکلروردومرکور،
بی یدوردومرکور
اکسید اتیلن .
بلادن (برگها، ریشه، گرد وعصاره)
برموفورم ، برموردوتیل.
بروسین واملاحش.
باقلای کالا بار و باقلای سنت اینیاس .
پیکروتکسین .
پیلوکارپین واملاحش .
تالیوم واملاحش .
توپیکهای روغن کرتن، روغن کروتن.
تری نیترو گلیسرین ، نیترو گلیسرین.
خشخاش (میوه خشك)
دیژیتال (برك، گردوعصاره) دیژیتالین
دوبوآزین واملاحش .
رو (برك ، گرد واسانس)
ژوسکیام (برك ، گرد و عصاره)
ژونیپروس فنیکا (برك، گرد وعصاره)
سیانور (فلز)
سابین (برك ، گرد واسانس)
سوبلیمه کرزیف (بسته ها)
شوکران (سیکو) (میوه. گردوعصاره)
فسفر ، روغن فسفردار ، خمیرفسفردار،
فسفوردوکلسیم ، فسفوردوزنك.
کانتارید (گرد وتنتور) ، کانتاریدین ــ
واملاحش .
کلرفرم.
کلرپیکرین .
کلشیك (دانه و عصاره) کلشیسین ــ
و املاحش .

کنیین و املاحش .
کورار و کورارین .
کك دولوان.
گوت آمردو بوم .
نیکوتین و املاحش.
نوآومیك (گرد ، عصاره وتنور)
هماترپین واملاحش .
هوسیاتین و املاحش.

هیدراستین، هیدراستینین و املاحش .
ووراترین واملاحش .
یوهمبین (کلرهیدرات)
ترکیباتیکه رادیوآکتیوهستند ازدسته اورانیم ، رادیوم ، آکتینیوم ، توریم واملاحش بغیر ازآبهای معدنی و گل- هائیکه خاصیت رادیوآکتیو دارند.

تابلوی (B)

(داروهای مخدر و سمی)

۱- تریاك (حب ، گرد وعصاره)
مرفین و املاحش ، دی آستیل مرفین (هروئین) واملاحش ، بنزوئیل مرفین و املاحش ، دی هیدرا کسی کدئینین- (اوکدال) واملاحش، هیدرو کدئینین (دیکدید) واملاحش .
برك کوکا.
کوکائین خالص و املاحش.
اکگوئین .
حشیش وترکیباتیکه ازآن تهیه میکنند وعصاره و تنتور آن.
۲- تمام نسخه ها و فرمولهائیکه یکی ازمواد زیر در آن وجود دارد :
دی آستیل مرفین مقدارش هرچه باشد.

کوکائین درصورتیکه مقدار آن از یك درهزار تجاوز کند (پماد آتروپین و- کوکائین ومخلوط محلول سولفیدرات داتروپین و کلرهیدرات کوکائین که دردامپزشکی برای درمان چشم مصرف میشوند و درکد کس است درجزو این دسته محسوب میشوند)
مرفین، بنزوئیل مرفین، هیدرو کدئینین، اگر از دو درهزار تجاوز کند، دراین سری لـودانم دوسیدنهام و لـودانم دوروسو، گوت نوآرآنگلز- و تنتور تریاك را باید بحساب آورد
۳- دولوزان (کلرهیدرات دواستر- اتیلیك دواسید ۱-میتل ٤-فنیل پیریدیك) پیریدوزال .

تابلوی (C)

(دارو های خطرناك)

استات دو پملب ، اکسید دوپلمب ، سو استات دوپلمب، کربنات بازیك دوپلمب گرد اکسالات دوپلمب ذوب شده، یدور-

دو پلمب، نیترات دوپلمب، استات دوپلمب اسید استیك گرستالیزابل .
اسید کلرهیدریك .

اسید کرمیك، کرمات اسید (یا بیکرمات)- دوپتاس.
اسید نیتریك ، نیتریت متالیك (از تیت- متالیك)
اسید اکسالیك ، اکسالات آلکالن.
اسید پیکریك .
اسید سولفوریك ، اسید سولفوریك - آلکلیزه (آب رابل)
آدونیس ورنالیس.
آلکلاتوردآکنیت.
آمیدوفنل .
آمونیاك .
آمیدوززرسین.
آنیلین (ترکیبات آنیلین برای تهیه تنتور)
آب مس‌دار.
آب مقطر محتوی خرزهره (لوریه ، سریز)
اسانس کنوپودیم .
اسانس خردل .
ارتوتولئیدین .
اکسانات والکلیل اکسانتات قلیائی.
استرپتومیسین.
بیهوش کننده‌های موضعی (املاح و - ترکیبات قلیائی) که عبارتند از :
۱- آلوکائین S - (بنزوئیل ۲- اتیل آمینو ۳- فنیل پروپانل)
۲- آلیپین- (بنزوئیل- تترامتیل دیامینو دی‌متیل اتیل - کاربینل)
۳- آپوتزین- (سینامیل- دی‌اتیل آمینو- پروپانل)
٤- بوتین یا بوتلین (پارا- آمینو . بنزوئیل- دی بوتیل آمینو - پروپانل)
٥- دلکائین- (پسودوکاکائین راست)
٦- دولانتین- (پارا -B- اتیل - آمینو بنزوئیل پیپریدینو - اتانل)
۷- ائوکائین A- (پنتا- متیل- بنزوئیل اکسی پیپریدین- کاربنات دومتیل)
۸- ائوکائینB- (بنزوئیل- تری- متیل- اکسی پیپریدین)
۹- ایزکائین- (پارا- آمینو- بنزوئیل- دی ایزوپروپیل - آمینو - اتانل)
۱۰- لاروکائین -(۱- پارا - آمینو - بنزوئیل- ۲- دی متیل - ۳- دی اتیل آمینو - پرپانل)
۱۱- پرکائین - (بوتیل - اکسی - سینشونینات دودی اتیل- اتیلن دی آمین)
۱۲- استووائین- (بنزوئیل- دی‌متیل- آمینو - دی‌متیل- اتیل - کاربینول)
۱۳- توتوکائین- (پارا - آمینو بنزول- ۱- دی‌اتیل آمینو۲- متیل- ۳- بوتانل)
باریوم (املاح) بغیراز سولفات دوباریم.
برم .
پماد سوبلیمه کرزیف ، کاغذسوبلیمه.
پمادا کسیدومرکور ، پمادمرکوریل- بلادونه ، پمادمرکوریل بمقدار مساوی، پرتوکلرور دومرکور (کلمل)- پرتو- یدوردومرکور ، جیوه.
پلتیرین واملاحش.
پتاس محرق و محلول آن، اسیو دو پطاس.
پیریدین .
پیروکالل .

ترکیبات آلی آرسنیك که عبارتند از :
۱ـ آمیل آرسنیاتها.
۲ـ آرنال ، (متیل آرسنیات دوسدیم)
۳ـ آرسنو بنزل ، (کلرهیدرات دو ـ دی آمینو ـ دی هیدرا کسی آرسنو بنزن)
٤ـ آتو کسیل ، (آنیل آرسنیات دوسدیم)
۵ـ کاکودیلات‌ها.
٦ـ گالیل ، (تترا کسی ـ دی فسفامینو، آرسنو بنزن)
۷ـ نوارسنو بنزل ، (دی هیدرا کسی ، دی آمینو، آرسنو بنزن ، سولفا کسیلات دوسدیم)
۸ـ استوارسل ، (اسیدارتو ـ هیدرا کسی ـ پارا آستیل آمینو ـ فنیل آرسنیك) و املاحش .
۹ـ سولفارسنل ، (آرسنو بنزل ـ دی متیلن ـ سولفیت دوسدیم)
۱۰ـ ترپارسل ، (آسیدمتا ـ فرمیل آمینو ـ پارا ـ هیدرا کسی ـ فنیل آرسنیك) واملاحش .
۱۱ ـ تری پارسامید ، (N ـ فنیل گلیسینامید پارا ـ آرسنیات دوسدیم)
۱۲ـ ترپیوا کسیل (= آتو کسیل)
و غیره
ترکیبات اسید باربیتوریك یا مشتقات مالونیلوره واملاحش که عبارتند از :
۱ـ پنتنال (اسیدسیکلو پنتنیل باربیتوریك)
۲ـ امیتال (اتیل ایزوآمیل مالونیلوره)
۳ـ دیال ، (دیالیل مالونیلوره)
٤ـ اویپان (N متیل سیکلو هکسنیل مالونیلوره)
۵ـ گاردنال ، (فنیل اتیل مالونیلوره)
٦ـ نمبوتال ، (اتیل متیل بوتیل مالونیلوره)
۷ـ نومال ، (ایزدوپروپیلالیل مالونیلوره)
۸ـ پنتنال ، (سیکلو پنتنیل اتیل مالونیلوره)
۹ـ فانودرم ، (اتیل سیکلو هکسنیل مالونیلوره)
۱۰ـ پروپانال ، (دی پروپیل مالونیلوره)
۱۱ـ روتونال ، (فنیل متیل مالونیلوره)
۱۲ـ ساندوپتال ، (ایزوبوتیلال مالونیلوره)
۱۳ـ سمنیفن.
۱٤ـ سنریل ، (اتیل بوتیل مالونیلوره)
۱۵ـ ورونال ، (دی اتیل مالونیلوره)
و غیره .
تنتور کلشیك .
تنتورژوسکیام.
تترا و پنتاوهکسا کلرواتان .
تترا کلروردو کاربن .
تیودی فنیل آمین (فنوتیازین)
تری اکسی متیلن .
دی آمیدوفنل .
دی آمیدورزرسین.
دی کلرودی فنیل تری کلرواتان.
دی هیدروفولیکولین واملاحش.
دی نیتروفنل .
روغن آنتراسن.
روغن ماهی فسفردار.
روغن خاکستری .
سانتنین .
سیل (گرد وعصاره وتنتور)

سود محـرق و لسیود وسود .
سولفامید ها .
سولفات‌دومرکور، سولفوردومرکور.
سولفات دو اسپارتئین.
سولفات‌دوزنك .
سولفوکاربنات‌آلکالن .
شربت‌بی‌یدوردومرکور یاشربت‌ژیبر،
سلوته‌دوپپتونات دومرکور .
شربت مرفین ، شربت‌تریاك.
شربت بلادن ، تنتور بلادن .
شربت دیژیتال ، تنتور دیژیتال .
فلوورورمتالیك، فلوئوسالیسیلات‌متالیك
(قابل حل وغیرقابل حل) وترکیباتیکه
بیش از۲۵ درصد داراهستند .
فرمل (فرم آلدهید)
فنل وفنات ، فنیلن دی‌آمین(متاوپارا)
ترکیبات کلردارومحلولهائی که برای
مو بکار می برند و محتوی مواد زیر
هستند :
۱ـ کلروردومتیلن(دی کلرومتان)
۲ـ کلروردا تیلیدن ، (آلفاـ دی کلروـ
اتـان)
۳ـ کلروردا تیلن ، (بتـا ـ دی کلرو ـ
اتـان)
٤ـ متیل کلرفرم ، (آلفاـ تری کلروـ
اتان)
٥ـ دی کلرور داستیلیدن ، (آلفاـ
دی کلرو ـ اتیلن)
٦ـ دی کلرورداستیلن،(بتاـدی کلروـ
اتیلن)
کلرال‌هیدراته، کلرالوز(گلوکوکلرال،
آنیدروگلوکوکلرال)
کلرال متالیك ، آمیلن کلره ، کلرور
داتیموآن ، کلروردوزنك
کولوکنت.
کراوزت، کرزیلول، کرزیلات‌دوسود.
مشتقات‌نیتره‌کاربازل .
گایاکل.
لیکوردووان سوتین .
لیکور دوویلات.
لب عقبی هیپوفیز (محلول‌قابل‌تزریق)
متیلن‌دی‌هیدراکسی کومارین.
مرل‌سیاه.
نیترات دارژان ، ازتات‌دارژان .
نیتریت دامیل .
نیتروپروسیات.
ویتامین D .
هیدروکینن .
هکسا کلروسیکلوهکسان‌ومشتقات‌آن
ید ـ تنتوردوید .

ثانیاً ـ نکاتی که داروساز باید رعایت کند :

درمورد داروهای تابلوی A لازم است برچسب قرمزنارنجی روی‌شیشه ویا قوطی دارو الصاق کند روی این‌برچسب بایدنام وآدرس داروساز چاپ‌شده باشد.

شماره دارو که دردفتر ثبت شده‌است باید قید گردد .

طرزاستعمال وازراهیکه تجویزشده ومقدار تجویز بطورکامل‌نوشته شود.

مخصوصا باید قید گردد « برای مصرف دامپزشکی - سمی»

درموردتابلوی B علاوه بررعایت نکات بالالازم‌است مقدارماده مخدرتجویز شده‌را باتمام‌حروف‌درروی برچسپ قید گردد .

درمورد تابلو C برچسپ‌سفید مصرف خواهدشدومقررات مربوط به‌تابلوی A درنوشتن روی‌آن رعایت میگردد .درزیرآن برچسپ سبزرنگی که روی آن قیدشده است «برای مصرف دامپزشکی - خطرناك» علاوه میکنند .

درمورد دارو هـای اسپسیالیته علاوه بربرچسپهای اصلی کارخانه در بعضی کشورها دستور میدهندداروساز برچسپ دیگری علاوه کند وروی‌آن شماره دفتر داروئی خودرا قید نموده ودستورات نسخه‌را روی آن قید کند .

باید متوجه‌بود که دربعضی کشورهابدامپزشك اجازه داشتن داروخانه‌برای مصرف دامپزشکی‌میدهند، این‌قبیل داروسازان دامپزشك بایدطبق نسخه‌دامپزشك دارو بدهند،درصورتیکه خودمعالج‌هستند نسخه‌را طبق‌مقرراتی که قبلاذکر نمودیم باتاریخ وامضاء بنویسند ومقررات داروسازی آنرا بنوبه خود انجام دهند .

درصورتیکه روی‌نسخه تجدیدآن دستورداده شده‌باشدباتوجه بتاریخ‌دارو- ساز میتواند آنرا تجدید کند .

درمورد دفاتر ثبت دارونیز مقرراتی وجود دارد که‌از بحث ما خارج‌است .

درصورتیکه دامپزشك‌یاداروسازاشتباهاتی‌نموده‌ودر نتیجه‌اشتباه آنهاحیوانی مسموم گردد مسئولیت متوجه‌آنهـاخواهد بود ولازم است مقرراتی برای این‌قبیل مسمومیتها برقرارشودتاصاحب‌دام بتواند ادعای خسارت کند.درمورد مسمومیتهای ناشی ازاشتباه‌صاحب‌دام چون‌مستقیماً ضررمتوجه‌صاحب دام گردیده است‌مسئولیتی نخواهد بود،فقطدر کشورهائی که بنگاههای حمایت دام دارند ممکن‌است‌درمورد این قبیل اشتباهات ازصاحب دام بازخواست شود .

تشخیص مسمومیتها

تشخیص مسمومیت ها باید بوسائل شیمیائی انجام گیرد معذالك پس از باز کردن لاشه دام مسموم شده نشانیهائی وجود دارد که ممکن‌است باا‌تکاء بآنهانوع مسمومیت راتشخیص داد . جراحات حاصله ازمواد ترش ویا قلیائی‌متفاوت‌میباشد .

ترشیها مواد آلبومینوئید را منعقد میسازند درحالی که مواد قلیائی بافتها را نرم و حل میکنند. پس اثراتیکه ماده‌شیمیائی در بدن باقی گذارده‌است میتواند ما را راهنمائی کند . این اثرات در بافت پوششی دهان ومعده و روده مشاهده میگردند . وقتیکه مواد محرق مدتی باقی بماند خون روی، قرحه وحتی سوراخهائی در بافت مجاور ایجادمیکنند . اگرمواد قلیائی اثر کرده باشند اثراتشان در بافتها خاکستری ونرم ودرصورتیکه ترشیها باشند اثراتشان قهوه‌ای و پارشمینه میباشد .

۱ - مسمومیت حاصله از آرسنیك :

در مسمومیت حاصله از آرسنیك دردهان جراحتی نیست ولی درسرخ‌نای و معده دانه های سفید و یا زردی که سولفورد ارسنیك و یا اسید آرسنیو میباشند مشاهده میگردند .

بافت پوششی معده قرمز متورم ولکه‌های سیاه ویابنفش رنك وحتی‌قانقرائی‌شده درروی آن‌وجوددارد.دراطراف این‌لکه‌ها خون‌ریزی زیرپوششی‌وجود داشته واگر بافت معده‌سوراخ شده‌باشد لبه‌های سوراخ قرمز ومتورم است .

در داخل روده‌مایع سروزی‌وجوددارد، فلیکولها متورم، جدارشان آماس کرده وخون درآن دویده است .

برحجم جگرسیاه افزوده شده وباستحاله چربی دچار گردیده است و گاهی نقاط نخره‌ای شده درآن دیده میشود .

برحجم سپرز افزوده شده ودرمرحله اول یعنی پس ازورود آرسنیك‌دربدن مقدار زیادی لوکوسیت درداخل این‌عضو جمع میگردد که درداخل پرتپلاسم آنها ذرات کوچکتری‌ازسولفوردارسنیك‌وجوددارد. ازاینرو میتوان گفت که‌لوکوسیت‌ها ذرات آرسنیك‌را همانطور که میکربها را میخورد ،خورده است .

کلیتین هجوم‌الدمی‌وباستحاله دانه‌چربی‌مبتلا میگردند،مثانه‌منقبض‌وکوچك میشود. درماهیچه قلب‌خطوط عضلانی برطرف شده واستحاله چربی شروع‌میشود وبشدت ماهیچه قلبی‌را فرا میگیرد .

خون منعقد نشده وبرنك زردشراب سفید میباشد .

پرده‌های اطراف‌قلب وشامه درونی قلب‌ازلکه‌های خون‌مردگی مستورند.

ریتین هجوم‌الدمی و در بعضی نقاط نشانیهای Apoplexie دیده میشود .
دردستگاه عصبی نشانیهائی که نظررا جلب کند دیده نمیشود .

آرسنیك باشیر وادرار دفع‌میشود ولی ممکن است‌در بافت استخوانی، موها، جگر سیاه ،کلیتین، ماهیچه ها، مغز باقی بماند. تشخیص شیمیائی بطریق Marsh بعمل می آید .

باید دانست لاشه مسموم‌شده از آرسینك مدتها در برابر فساد مقاومت‌مینماید زیرا این سم‌مانع ازاینست که میکربها بفعالیت پردازند .

۲ ـ مسمومیت حاصله‌از کلرفرم‌واتر :

بندرت درحیوانات اهلی دیده میشود. بوی‌مخصوصی معرف آن‌است . اگر محتویات معده وروده را درظرف سربسته‌ای‌ریخته آنرا تکان‌دهند وبعد سرظرف‌ـ را باز کرده استشمام کنند بوی کلرفرم یا اتر بمشام میرسد .

چون کلرفرم‌درجگر سیاه، کلیتین، مغز، قلب‌وچربیها جمع‌میشود لذاتشخیص لابراتوآری آن سهل است .

۳ـ مسمومیت‌حاصله‌ازسیانوردوپتاسیم :

درصورتیکه‌دام ازسیانوردوپتاسیم ویا اسید سیانیدریك مسموم شده باشداز احشاء آن بوئی شبیه‌به‌بوی بادام‌تلخ بمشام میرسد. بعضی اوقات درموقع باز کردن لاشه بوئی شبیه ببوی آمونیاك بمشام‌میرسد. واین دلیل براینست که‌سیانور ، بکرمات دوپتاس‌وآمونیاك تبدیل شده است .

سطح معده هجوم‌الدمی وبرنك برك زرد است . بافت پوششی معده ازجا کنده شده وقطعات آن داخل مایع قهوه‌ای قرمز رنگی که درمعده جمع‌شده است متموج میباشند. جدارمعده در بعضی نقاط نازك ودرنقاط دیگر کلفت وچین خورده بوده ومحتویات معده همیشه واکنش قلیائی دارند .

مغز هجوم‌الدمی واحشاء نیز هجوم‌الدمی میباشند ودر زیر پرده جنب‌لکه‌ـ های خون‌مردگی وجود داشته ودر طول دستگاه گوارشی خون‌دویدگی هائی در بافت پوششی دیده میشود. خون سیاه‌رنك‌ومنعقد نشده ودربازرسی طیفی باندهای جذب نوری Cyanhémoglobine دقت‌را جلب‌میکند.فساد لاشه بموقع شروع

میگردد ولی سخت‌شدن جسد بلافاصله بعداز مرگ شروع میشود و بیش از حدمعمول بطول می انجامد .

۴ـ مسمومیت حاصله از کانتارید :

درمسمومیت حاصله از کانتارید و کانتار یدین‌ورم کلیه پارانشیماتوز توئم با خونروی مشاهده میشود زیرا کانتارید ومشتقاتش بخصوص درکلیتین اثر مینمایند.

بافت‌پوششی‌مجرای ادرار و شاشدان‌هجوم‌الدمی ودرپارهٔ‌نقاط‌خوندویدگی‌ـ هائی مشاهده میشود .

درزیر بافت پوششی خون نفوذ میکند. در داخل قضیب و بافت اسفنجی آن مقداری خون منعقد شده جمع گردیده‌است، گاهی ازاوقات این‌عضو قانقرایائی‌می‌ـ شود. دردامهای‌ماده تخمدانها، بافت پوششی‌رحم‌ومهبل بشدت هجوم‌الدمی‌میباشند. در نتیجه مجاورت کانتارید با بافت پوششی معده و روده پلاکهای قانقرایائی ایجادمیگردند .

ازتجزیه شیمیائی‌میتوان بوجودکانتارید ویا کانتاریدین درمحتویات دستگاه گوارش پی‌برد .

۵ ـ مسمومیت‌بواسطه جلوه :

اگر جیوه‌ویا سوبلیمه‌ازراه دستگاه‌گوارش جذب‌شده‌باشد سوخته‌شدگی‌ـ هائی دردهان ، سرخ نای ومعده نظررا جلب میکند .

درصورتیکه ازراههای دیگر وارد بدن شده‌باشد ، خون‌دویدگی هائی در اطراف معده وروده ایجاد میگردد .

قبل ازمرگ بوی‌دهان متعفن. تنفس دردناك ودهان بورم‌جیوه‌ای مبتلااست. لثه‌ها قرمز متورم وخونین‌بوده و گاهی ازقشرزردرنگی پوشیده شده‌است. زبان متورم و گوشت دندانهاعقب‌رفته‌است‌وممکن است‌دندانها افتاده‌وورم چرکی جای دندان نظررا جلب کند .

جراحات معمولی ورم معده وروده توئم باخون آمدن وجراحات قصبة‌الریه وانشعاباتش وحتی خونریزی بداخل ریتین دیده می‌شود .

جگرسیاه کمی‌بزرك میشود(درمسمومیت حاصله‌ازآرسینك و فسفر بخصوص

جگر سیاه بزرك میگردد) یاخته‌های جگر سیاه باستحاله چربی دانه‌ای مبتلا میگردند.
کلیتین همیشه مجروح و بورم کلیه هجوم الدمی گرفتار میشوند و در یاخته‌های پوششی ذرات کالسیم جمع شده و در ادرار آلبومین و جیوه وجود دارد. در یتین هجوم الدمی و لکه‌های خون مردگی در زیر پرده‌های جنب وجود دارد.
درداخل قلب لخته‌های خونی وجود نداشته ولی لکه های خون مردگی در زیر پرده‌های اطراف قلب دیده میشوند. خون سیاه رنك و منعقد نشده و مایع میباشد. بنا بگفته گروهی از دانشمندان محتوی مقداری اسید لاکتیك است.
اعصاب سطحی متورم میباشند. ماهیچه‌ها هجوم الدمی و از لکه‌های خون ـ مردگی مستورند.
پوست از جراحات اکزمای جیوه‌ای مستور میگردد که علامت مشخص آن وجود جوشها ایست که از قشر زرد رنگی پوشیده شده‌اند.
لاشه دام اگر بازرسی شود آماس دردست و پا وجود دارد، وجود جیوه را میتوان در جگر سیاه بخصوص کلیه و همچنین در سپرز و روده از راه شیمیائی تعیین کرد.

٦ـ مسمومیت حاصله از تریاك:

اگر حیوان از تریاك و یا مشتقات آن مسموم و تلف شده باشد درجه حرارت لاشه پس از مرك زود پائین میآید. در کالبد شکافی بوی مخصوص تریاك از لاشه متصاعد میگردد. تمام احشاء نشانیهای هجوم الدم شدید نشان میدهند.
قسمتهای سطحی مغز هجوم الدمی و در داخل حفره‌های مغزی مقدار زیادی مایع سروزی جمع میشود. خون که ممکن است منعقد شده و یا بحال مایع بماند سیاه رنك است.
در ادرار قند و آلبومین وجود دارد. اگر مسمومیت از Laudanume حاصل شده باشد بافت پوششی سرخ نای و معده زرد زعفرانی رنك میباشند.

٧ـ مسمومیت حاصله از سرب:

نسبت به درجه سیر مسمومیت جراحات مختلف میباشند. در شکل حاد جراحات معمولی و غیر مشخص ولی در شکل مزمن کاملا مشخص میباشند. جراحات موضعی در

شکل حاد عبارتند از آبی رنك شدن لثه‌ها وورم حاد معده و روده و پلاکهائی که در نتیجه تحریك سرب ایجاد گردیده‌اند. دستگاه گوارشی منقبض و بافت پوششی حلق وحنجره هجوم‌الدمی ولکه های کوچك خونی و خون‌دویدگی هائی در بافتهای پوششی دیده میشود.

گاهی هجوم‌الدم مغزی و آماس پرده‌های اطراف مغز وجمع شدن آب در حفره‌های مغزی وجود دارد.

درشکل مزمن کم‌خونی مزمن، نخره‌ای شدن بافتها، استحاله بافتها، کوچك شدن دستگاهها ودر مراحل آخر ضعف ولاغری حاصله‌ازسرب نظررا جلب‌میکند

دهان بورم قرحه‌ای مبتلا است. مغز کم خون وسخت وزرد رنك است. نخاع در بعضی ازقسمتهایش متورم گردیده واعصاب سطحی متورم میباشند. غدد مترشحه دستگاه گوارشی باستحاله‌چربی دانه‌ای دوچار گردیده وبافت عضلانی قلب وجگر سیاه استحاله چربی یافته‌اند،قشرخارجی کلیتین نخره‌ای و کوچك شده. خون خفقانی میباشد ولی‌در معرض هوا تغییر پیدا میکند- ازمقدار گلولچه‌های قرمز کم شده و در مقابل برتعداد گلولچه‌های سفید وفیبرین خون افزوده میشود. ماهیچه ها رنك‌پریده وباستحاله چربی دانه‌ای گرفتار شده‌اند.

استخوانها کرم خورده ودر بازرسی میکرسکپی غدد سمپاتیك شکمی سخت و کم‌خون‌میباشند، ازراه شیمیائی وجودسرب‌رادرجگرسیاه، صفرا، کلیتین،ادرار، مغز، ماهیچه‌ها، قلب وغیره میتوان مشخص کرد.

۸ ـ مسمومیت بواسطه فسفر:

مسمومیت حاصله ازفسفررا ازرنك یرقانی بافتهای‌پوششی میتوان درك‌نمود وبوی پیازی که‌ازدهان ومعده خارج میشود این‌نوع مسمومیت را مشخص‌میسازد. اگردراطاق تاریك‌احشاء رادست‌بزنیم خاصیت فسفرسانس آنهانظررا جلب‌میکند.

اگر باذره‌بین محتویات معده وروده را بازرسی کنیم قطعات فسفررا ممکن‌است به‌بینیم. جراحاتی که وجوددارد بردو نوعند: یکی خون‌رویهای مختلف‌ودیگری استحاله های چربی، بدین‌ترتیب که لکه‌های خون‌مردگی‌درپرده های جنب، پرده‌های اطراف‌قلب، بافت پوششی داخل‌قلب، پرده صفاق، شاشدان، زهدان،قصبه‌الریه

دیده شده و همچنین درجگر سیاه، کلیتین، ماهیچه‌ها، دستگاه عصبی، خون‌دیده‌می‌شود. جگرسیاه کمی بزرك شده نرم و زرد رنك و گاهی نقاط نکرزه‌شده‌درروی آن دیده میشود. سپرز بزرك شده. کلیتین قهوه‌ای زرد رنك وقشر خارجی آن بزرك شده است. قلب نرم و برنك برك مرده میباشد ـ خون سیاه رنك و در بازرسی اسپکترسکپی فقط یك باندهموگلبین دیده می‌شود-در بازرسی میکرسکپی بافتها، دانه‌های چربی درباخته‌ها دیده میشود. ادرار رنگین میباشد. بافت پوششی دهان وحلق ومعده و روده متورم میباشند.

۹ ـ مسمومیت بواسطه استریکنین:

لاشه دام مسموم شده‌از استریکنین زود سخت شده وسختی آن زیاد است جراحات عصبی چندان زیاد نبوده معذالك مغز وپرده های اطرافش کمی هجوم ـ الدمی میباشند.

در نتیجه‌انقباض ماهیچه‌های‌دستگاه تنفس دام‌بخفقان گرفتارشده‌جان میدهد وجراحات‌خفقانی بخوبی مشخص میباشند،استریکنین‌رادر جگر سیاه، جدار معده وادرار از راه شیمیائی جستجو میکنند. بطور خلاصه‌جراحات مسمومیت حاصله از استریکنین چندان مشخص نیستند.

۱۰ ـ مسمومیت حاصله‌از مس:

جراحات‌حاصله‌ازاین مسمومیت عبارتند ازورم معده وروده حاد باقرحه‌های بافت‌پوششی‌روده واتساع جدارمعده.

جگرسیاه، کلیتین، ماهیچه قلب،ممکن است‌دوچار استحاله‌چربی‌شده باشند. درصورتیکه سولفات دوکویور جذب شده ومسمومیت‌حاد باشد بافت پوششی‌معده وروده‌آبی‌رنك خواهند بودواگر چندقطره آمونیاك درروی بافت‌پوششی‌بریزند پررنك‌تر خواهدشد. بعقیده بعضی ازدانشمندان جراحت اصلی‌عبارت است‌ازتجزیه شدن خون وتشکیل یافتن Méthémoglobine

۱۱ ـ مسمومیت حاصله ازاسیدفنیك:

جراحات عبارتند ازورم دهان ومعده وروده. در بازرسی لاشه بوی اسیدفنیك ازاحشاء متصاعد میشود،

۱۲ـ مسمومیت حاصله از امتیك:

امتیك اگر از راه دهان وارد شده باشد ورم دهان و ورم معده قرحه‌ای ایجاد میکند. از راه پوست انقباض ماهیچه‌ها و نشانیهای خفقان مشخص آن میباشند.

۱۳ـ مسمومیت بواسطه نیترات دو پتاس :

ورم معده وروده راسبب میشود، در باز کردن لاشه‌شاشدان پر از ادرار و کلیتین متورم و هجوم‌الدمی هستند.

۱٤ ـ مسمومیت حاصله از اسید های قوی :

تورم شدید دهان و سرخ نای و معده وروده را ایجاد نموده قرحه‌هائی در روی بافت پوششی ایجاد و پلاکهائی برنگهای مختلف زیر که مشخص نوع اسید است تولید میشود:

اسید سولفوریك	پلاکهای	سیاه رنك
اسید کلریدریك	«	خاکستری رنك
اسید ازتیك	«	زرد رنك

۱۵ ـ مسمومیت حاصله از قلیائی های قوی :

(آهك ـ سود ـ پتاس و آمونیاك) استعمال قلیائی های قوی بمقدار زیاد جراحات معده وروده و دستگاه تنفس را ایجاد میکنند. ورم دهان، حلق، سرخ نای، معده وروده اغلب قرحه‌ای میشوند و حتی قرحه‌هائی درقصبة‌الریه دیده میشود.

۱٦ـ مسمومیت حاصله از نباتات :

نباتات سمی معمولا مخلوط باغذا وارد دستگاه گوارشی گردیده‌اند.

در نباتات سمی معمولا تمام قسمتهای آنها سمی نیست در بعضی از آنها ریشه در برخی برك و گروهی حبه و میوه آنها سمی است. موقع نشوونمای نبات نیز در سمیت بی مدخلیت نمیباشد.

درموقع کالبد شکافی بایدمحتویات معده وروده رابخوبی بازرسی کرد و با ملاحظه برك و یا گل و یا حبه نبات سمی نوع مسمومیت راتشخیص داد.

بامراجعه به بررسیهای Cornevin نباتات سمی بچهار دسته تقسیم میگردند :

اولا ـ نباتاتیکه تمام قسمتهای آنها سمی است عبارتند از :

Aconit آقونتیون　　Belladone　　Bois-joli
Bryone　　Cigue(grande et petite)
Clématite ou viorne　　Colchique-d'automne
Coquelicot شقایق　　Coronilles　　Cytise
Datura تاتوره　　Digitale　　Euphorbes
Gouet ou Arum　　Grande chélidoine　　Ellèbore
Jusquiame　　Laituc vireuse　　Laurier des bois
Laurier rose خرزهره　　Liseron　　Mercuriale
Millepertuis　　Morelle noire　　Mouron des champs
Muguet　　Narcisses نرگس　　Oenanthe　　Orobanche
Pansette.Pavot خشخاش Renoncule.Scille. Sureau. Tulipe لاله

ثانیاً نباتاتیکه ریشه آنها سمی است عبارتند از :

Buis　　Iris زنبق　　Saponaire
Violette Odorante بنفشه

ثالثاً نباتاتیکه برك آنها سمی است عبارتند از :

Buis　　Douce - Amère　　Fusain
Génévrier　　If　　Laurier - Cerise
Rhododendron　　Rue　　Sabine
Tabac تنباکو　　Vernis du Japon

رابعاً نباتاتیکه دانه ومیوه آنها سمی است عبارتند از :

Amandes amères بادام تلخ　　Bouillon blanc　　Bourdaine
Coque bu levant　　Croton　　Fusain
Gui　　Iris زنبق　　Ivraie enivrante　　Lierre
Linicole　　Lupin حسن لبه　　Moutarde des champs
Nielle bes blés　　Petite oscille　　Ricin کرچك
Raifort sauvage ou Ravenelle

نباید فراموش کرد که خوراکیهای معمولی که دوچار زنك Rouille سیاهك
Charbon و Carie کفك Moisissure مخمرها Lévures وغیره شده باشند
نیز سمیت داشته و Botulisme برای سك وخوك خطرناك است .

چون اغلب نباتات ذکر شده در بالا درهر نقطه از ایران نام خاصی دارند لذا نام
فرانسه آنها ذکر گردید تا اشتباهی رخ ندهد

جراحات

برای تعریف جراحات تعبیرهای مختلفی شده‌است، عده‌ای میگویندجراحات عبارتند ازضایعات موضعی که از وارد آمدن ضربه وضغط ایجاد میگردند، دسته‌ای اظهارمیدارند هرضایعه موضعی بهروسیله‌ایکه تولید شده‌باشد درصورتیکه بجسم وسلامتی موجودی لطمه وارد آورد جراحت محسوب میشود .

جراحات‌را بشش دسته تقسیم میکنند که عبارتند از :

تکان خوردن شدید ـ ضربه ـ کشش و کشیدگی ـ از هم در رفتن ـ شکستن ـ زخم .

چون کارشناس دامپزشك باید بتواند اقسام جراحاترا تشخیص دهد و بداند جراحت قبل‌ویا بعدازمرك ایجادشده است‌لذا باختصارواجمال بشرح آنهامیپردازیم:

۱ ـ تکان خوردن(Commotion)

درنتیجه ضربه‌وارده برروی نقطه‌ای از بدن ممکن‌است لرزش وتکان‌شدید وعمیقی دربدن ایجاد شود. اگرضربه وارده به‌نقطه سختی از بدن وارد شود نتیجه شدیدتر است . ضربه وارده براستخوانها بنقاط مجاور انتقال داده میشود .

ضربه وارده برسرو یاافتادن بسر،تکان‌خفیف ویا شدیدی درمغز تولیدمی‌کند. شدت‌این‌تکان مغزی ممکن است بحدی‌زیاد باشد که‌برق‌آساضربت خورده‌را بزانو درآورده ویاهلاك کند، درصورتیکه ضربه وارده برسر خفیف‌باشدحالت بهت وسر گیجی و کم‌شدن حرکات تنفسی‌را تـولید مینماید واگرضربه شدید باشد دام بیحرکت میافتد، دست وپاخشك وسخت و کشیده میشود، چشمها نیمه‌باز،تنفس مشکل ودندانها بهم‌فشرده میشود. درصورتیکه‌ضربه خیلی‌قوی وبرق‌آسا اثر کند علاوه برنشانیهای بالاریزش خون‌از بینی ودهان ودفع ادرار و پیخال بدون اراده برآن علاوه میگردد .

درصورتیکه ضربه وضغط برستون فقرات واردآید ویا دام‌بروی فقرات بزمین افتد نسبت بمحلی که مورد ضربت قرار گرفته است فلجی درپاها ودست‌ها و اعضاء مربوطه ایجاد میکند .

این علائم بعدازمدتی تخفیف‌مییابند وبمرور پاها ازحال‌فلجی خارج‌میشوند وبعداً مقعده ومثانه بحال طبیعی‌عود میکنندوادرار وپیخال خودبخود دفع نمیشود.

اگر تخفیفی در نشانیها حاصل نشود ممکن است خون بداخل ستون فقرات ریخته ویا فشاری برنخاع وارد شده باشد ویا بعلت نرم شدن ویا قطع شدن نخاع عمل آن بکلی متوقف شده باشد .

۲ ـ ضربه وضغطه (Contusions)

جراحات حاصله ازضربه وضغطه بدین ترتیب حاصل میشوند که جسم سختی که نوك تیزو برنده نباشد بضرب برروی بدن وارد آید، بدون اینکه موادی ازمحل ضربت دیده بخارج تراوش کند، موضع له شده و بافتها ازهم متلاشی گردند و خون دویدگی بداخل آن محل را باعث شود .

این قسم جراحات را ازنظر شدت بسه دسته تقسیم مینمایند :

دسته اول ـ

جراحاتی است که فقط درپوست و بافت پوششی و بافت رابط ایجاد میشود ، ناحیه ضربت دیده ابتدا برنك قرمز ویا آبی بوده و بعداً سبزو بنفش و زرد و زرد لیموئی میگردد، دراین حالت لکه خون مردگی درزیر پوست ایجادمیگردد. هرقدر ناحیه ضرب دیده پررك تر ودر نتیجه پرخون تر باشد لکه خون مردگی بزرگتر و مقدار خون آن زیادتر خواهدبود وهمچنین اگر بافت ضرب دیده شل تر باشد لکه خون مردگی وسیع تر خواهد بود .

لکه خون مردگی معمولا بشکل جسمی است که ضربت را وارد آورده است اگرضربه ازچوب وارد شده باشد لکه خون مردگی بشکل مستطیل ودرصورتیکه ازشلاق حاصل شده باشد خط مانند خواهد بود .

دسته دوم ـ

بعضی ازرگهای خونی زیرپوست پاره شده و مقدار خون جمع شده زیرپوست زیادتر خواهد بود. دراینصورت کیسه ای ازخون بحال سیلان که بعداً منعقدخواهد شد حاصل میگردد، ازراه ملامسه بخوبی میتوان ازوضعیت این کیسه باخبر شد.

کیسه خونی اگر کوچك باشد زود جذب میشود و بعداز چندروز اثری ازآن باقی نمیماند، درصورتیکه کیسه خونی بزرك و مقدار خون موجود درآن زیادباشد جذب آن بطول میانجامد و ممکن است حتی چند سال کیسه برجای بماند و گاهی

بشکل کیست فیبروزی درآید .

دسته سوم-

جراحاتی است که در نتیجه ضربه خیلی شدید ایجاد شده‌اند، رگها پاره‌شده، گوشتها متلاشی واستخوانها شکسته‌اند ومجموعه آنها درزیر پوست ناحیه بنفش رنك متورم و بیحسی را تشکیل میدهد . این قسم جراحت به‌قانقرایا منجر میگردد .

ضربه وضغطه‌وارده قبل‌از مرك دراطراف محلی که واردآمده است آماس ونقاط خون‌مردگی ایجاد مینماید، اگر باکارد ناحیه را بشکافند خون درتمام بافت نفوذ کرده غلیظ ومنعقد شده است .

ضربه وضغطه وارده بعدازمرك تورم ایجادنمیکند وپوست طبیعی وخون‌در زیرآن نفوذ نمیکند واگرهم خون‌در زیر پوست وجود داشته باشد منعقد نشده و بمحض شکافتن بخارج جریان میکند .

۳- کشیدگی‌ها (Distentions)

درنتیجه حرکات شدید ممکن است بطور غیرطبیعی مفاصل‌ازیکدیگر دور شوند ودو مرتبه بجای خود برگردند ، این حرکت غیرطبیعی در بافتهای مجاور کشیدگی‌هائی تولیدمیکنند، تاموقعیکه بافتها بحالت اولیه برگردندو نظم‌وترتیب‌طبیعی برقرار شود درناحیه‌ایکه کشیدگی حاصل شده است تورم، حرارت ودرد وجود خواهد داشت. بعضی اوقات پاره‌شدگی دراوتار وکیسه‌های مفصلی تولید میشودو حتی ممکن است محل اتصال او تار نیز پاره شده باشد .

۴- دررفتگی‌ها (Luxations)

دررفتگی عبارت ازجابجاشدن‌غیرطبیعی مفاصل ازیکدیگراست. این‌حالت را میتوان کشیدگی درجه دوم نامید .

دررفتگی مفاصل ممکن است کامل ویا ناقص باشد، دررفتگی کامل آنست که سرمفصل بکلی ازیکدیگر دورشده و شکل ناحیه دررفته عوض شده وتغییر یافته باشد. مفصل‌دررفته‌دردناك‌وحرارت وآماس دراطراف آن‌زیادمیگردد و گاهی هم کیسه مفصلی پاره شده واوتار کشیده شده و حتی پارگی‌درآنها ایجادمیشود، ممکن‌است شکستگی سراستخوان ، له شدن غضروفهای نزدیك‌مفاصل ، کوفتگی

ر دیها و اعصاب و کشیدگی ماهیچه‌های اطراف وغیره به نسبت کم یا زیاد ایجاد شود.

٥ ـ شکستگی‌ها (Fractures)

شکستگی‌های استخوان از نظر وضعیتی که دارند بچهار دسته تقسیم میشوند:

۱ ـ درشکستگی‌های ناقص فقط شکافی دراستخوان ایجاد شده است.

۲ ـ درشکستگی کامل استخوان شکسته ازهم مجزا میگردد.

۳ ـ ناحیه شکسته ممکن است سربسته مانده و بافتهای اطراف شکستگی زیاد تغییری نکرده باشند.

٤ ـ درشکستگی باز بافتهای اطراف له شده و مجزا میگردد و راه عفونت باز میشود.

شکستگی‌های ساده استخوانهای طویل چندان خطری ندارند. شکستگی‌های مجاور مفاصل خطرناك وممکن است گاهی مفصل کاذبی ایجاد کند.

شکستگی سطح مفاصل استخوانهای طویل بزحمت خوب میشود.

شکستگی ممکن‌است درنتیجه ضربه شدید وارده براستخوان و یا انقباض شدید ماهیچه‌ها تولید گردد. درحالت اول درناحیه‌ای که ضربت وارده آمده است بافتها له‌شده وضربت دیده هستند.

درناحیه‌شکسته خونریزی حاصل میشود. گاهی زخمی بخارج سرباز میکند وقطعه استخوان شکسته‌ای درمجاورت زخم دیده میشود.

اگر استخوان فقط دریك نقطه شکسته باشد شکستگی‌را ساده ودرصورتی که چندنقطه استخوان شکسته باشدشکستگی‌را متعدد میخوانند. ازنظرطرزقرار گرفتن‌شکستگی آنرا به‌طولی،مورب، عرضی‌تقسیم میکنند.دوسراستخوان‌شکسته ممکن‌است‌مضرس باشد ودرصورتیکه دوسر استخوان شکسته ازهم زیاد دورشده باشند بخصوص درمورد استخوانهای‌طویل ممکن‌است دوقسمت شکسته بموازات یکدیگر قرارگیرند.

شکستگی استخوان دست وپای حیوانات زود تشخیص داده میشود. زیرادر ناحیه شکسته خون‌جمع شده‌آماس شدیدظاهر میگردد، بعلت مجزا شدن‌استخوان حرکات غیرطبیعی درآن‌قسمت ایجاد میشود وصدای برخورد استخوانهای شکسته

بیکدیگر بگوش میرسد، ناحیه شکسته دردناك و کمترین حرکت بر شدت درد میافزاید،

تشخیص شکستگی استخوانهائیکه از ماهیچه ها پوشیده شده و عمقی قرار گرفته‌اند مانند شکستگی فقرات گردن و پشت و قطن و شکستگی لگن خاصره مشکل است. در این حالات باید بامتحان رادیوسکپی پرداخت.

پس از خوب شدن شکستگی در اطراف ناحیه جوش خورده استخوان برآمدگی توجه‌را جلب مینماید که در ابتدا ژلاتینی بعد غضروفی و بالاخره پس از مرور مدت کافی استخوانی میشود.

۶ ـ زخم ها (Plaies)

سبب‌های مولده زخم ممکن است فیزیکی (حرارت، سرما، الکتریسیته) شیمیائی (مواد محرق، سوختگی) و یا مکانیکی (ضربه داخلی و یا خارجی) باشند.

زخم ممکن است ساده، چرکی، عفن و یا قانقرایائی باشد.

دریك زخم عفونی سه ناحیه متمایز نظر را جلب میکنند.

اولا ـ قسمت مرکزی که له شده و یا عفونی و یا قانقرایائی شده است.

ثانیاً ـ قسمت اطراف آن که از بافت نیمه زنده تشکیل یافته است.

ثالثاً ـ در اطراف این دو قسمت که در وسط قرار گرفته‌اند ناحیه متورم و تحریك شده که مرکز فعالیت بزرك حیاتی میباشد وجود دارد.

جراحاتیکه بعلل مکانیکی ایجاد میگردند در ناحیه‌ایکه عامل اثر کرده است و یا در نقطه دورتری زخمی برجای میگذارند. در زخم آثار اولیه و ثانوی بشرح زیر ظاهر میشود:

۱ ـ آثار اولیه عبارتند از:

اولا ـ آثار موضعی: درد شدید، بازشدن لبهای زخم، ریزش خون که ممکن است خفیف و یا شدید باشد. (ضعف و شدت خون روی بقطر رگهای پاره شده ارتباط دارد، رنك خونیکه جریان مییابد نسبت باینکه از سیاهرك و یا سرخ رك میباشد نیز متفاوت است و طرز جریان خون و سرعت آن نیز بر حسب اینکه سیاه رك پاره شده و یا سرخ رك شکاف برداشته است اختلاف دارد. خون سیاهرك سیاه رنك و جریانش بطور دائم یك نواخت است درصورتیکه خون سرخ رك قرمز و با

ضربان نبض که باضربان قلب همزمان است شدید و خفیف میگردد) .

ثانیاً ـ آثاریکه در نواحی دوراززخم ظاهرمیشوند ازقبیل تورم غددلنفاوی، ترمبوز، تورم اعصاب مربوط به ناحیه ایکه زخم در آنجا قرار گرفته است .

ثالثاً ـ آثار عمومی زخم عبارتند ازازدیاد درجه حرارت بدن درصورتیکه زخم عفونی باشد و سمومی درناحیه زخم تولید شود .

۲ ـ آثار ثانوی زخم:عبارت ازالتیام زخم میباشد که نسبت باینکه زخم ساده ویا چرکی باشد و نسبت ببزرگی و کوچکی زخم وضایعاتی که حاصل شده است به‌ـ سرعت ویا بکندی پیش میرود .

زخم تازه التیام یافته نرم و صورتی رنك است، هرچه زخم کهنه تر باشدسخت‌ـ تر و تغییر رنك میدهد وزخم کهنه سفیدرنك میشود .

زخمیکه قبل از مرك واردشده باشد لبه هایش خونین است و اگر مدتی قبل ازمرك حاصل شده است متورم وقرمزمیشود ، زخمیکه بعداز مرك وارد شده باشد لبه هایش پریده رنك وتورم وجود ندارد وخون درمحل زخم جمع نمیشود ، اگر زخم بلافاصله بعداز مرك ایجاد شده باشد نشانیها حدواسط میباشند .

ازنظر قانون بساید تشخیص داد زخم بچه وسیله ایجاد شده است ازاین نظر زخمهارا بهفت دسته تقسیم میکنند که عبارتند از :

۱ ـ زخم حاصله ازضربه وضغطه.

۲ ـ زخم حاصله از گاز گرفتن.

۳ ـ زخم حاصله از اسبابهای نوك تیز.

٤ ـ زخم حاصله از آلات وادوات برنده.

٥ ـ زخم حاصله از کندن.

٦ ـ زخم حاصله از گلوله.

۷ ـ زخم حاصله ازتزریق.

چون تشخیص هریك ازانواع زخمها برای کارشناس دامپزشك لازم است لذا باختصار علائم مشخص هریك ازآنها را ذکرمینمائیم :

۱ ـ زخم های حاصله از ضربه و ضغطه:

بافت این زخم له شده، اطرافش نامنظم میباشد، در نتیجه سقوط و افتادن بزمین ویا ضربت وارد آمدن باجسمیکه شکل نامنظمی داشته باشد حاصل میگردد، التیام این قسم زخم بکندی پیش میرود وشکل جای زخم که باقی میماند متفاوت است.

۲ ـ گاز گرفتن :

در نتیجه گاز گرفتن حیوانات حاصل میشود . از شکل زخم میتوان حیوانی را که گاز گرفته است تعیین کرد، اثر دندان ممکن است بشکل فرو رفتگی سوزن ، بریدگی ، کنده شدن بافت ویا فقط له شدن برجای بماند .

جای زخم نیم دایره ای وبشکل آرواره حیوانیکه گاز گرفته است میباشد.

درمحل گاز گرفته شده بوسیله سگ نقاط مجزا ومتعدد وبریدگی وپاره شدگی بافت وله شدن مشاهده میگردد. جای گاز گرفته شده بوسیله گربه شبیه بسگ است با این تفاوت که محل دندانهای انیاب مشخص تر است .

بافت زخم حاصله از گاز گرفتن اسب ونشخوار کنندگان له شده است ، این قبیل زخمها درمورد سگ وگربه اگرهار باشند، بهاری گاز گرفته شده منجرمیشود ودر موارد دیگر ممکن است بعفونت وقانقرایائی شدن منتهی گردد. درموردهاری مخصوصاً تشخیص مهم ومورد توجه است زیرا حیات وزندگی گاز گرفته شده باین تشخیص ارتباط دارد .

۳ـ زخم حاصله ازسر نیزه وآلات مشابه :

این زخمها در نتیجه سر نیزه ، دوشاخه، میخ ، سوزن واجسام نوک تیز دیگر حاصل میشوند. شکل زخم مدور وشبیه بمخروطی است که قاعده آن روی پوست ورأسش درعمق قراردارد. این زخم بعلت قدرت کششی که در بافتها وجود دارد همیشه کوچکتر از آلتی میباشد که آنرا تولید نموده است. ازشکل زخم ممکن است مولد آنرا نیز تشخیص داد .

آلات نوک تیز بافتهارا ازیکدیگر دور وفشرده مینماید وآنها را کمتر قطع میکند. نسبت بوضع قرار گرفتن بافتها زخمها متفاوت خواهندبود. اگرضربه عمودی بوسیله آلت نوک تیزی که مقطعهائی داشته باشد برسطح پوست وارد آید وبافتهائیکه

ضربه بر آنها وارد آمده است در همه جهت یك اندازه قرار گرفته و کشیده شده باشند زخم شبیه بوسیله ایکه آنرا ایجاد کرده است خواهد بود و تشخیص آلتی که ضربه را وارد آورده و زخم را تولید کرده است سهل میباشد. برعکس اگر ضربه بطور مورب و مایل بر پوست وارد شده باشد و کشش بافتهای مورد ضربت قرار گرفته در همه طرف یکسان نباشد تشخیص وسیله ایکه ضربت را وارد آورده است از روی زخم مشکل خواهد بود .

درصورتیکه جسم نوك تیز مقطعی نداشته باشد و مدور باشد چون بافت بهم میآید تعیین حجم و بزرگی وسیله ایجاد زخم مشکل خواهد بود .

درزخم‌های حاصله از آلات و ادوات نوك‌تیز خونروی خیلی کم است مگر اینکه رك بزرگی سوراخ شده باشد، اگر وسیله آلوده بمیکرب باشد زخم عفونی شده و چرك خواهد کرد .

۴ ـ زخم حاصله از تیغ و چاقو:

این قبیل زخم‌ها از بریدگی منظم کم یا بیش طولانی تشکیل میابند، خون از اطراف لبه‌های زخم بیرون میزند و نسبت بعمق بریدگی شکاف زخم بزرك و یا کوچك خواهد بود. نسبت بقدرت کشش بافتها عمق زخم کم و یا زیاد میباشد . هرقدر شکاف بزرگتر و عمیق‌تر باشد مدت التیام زخم طولانی‌تر خواهد بود، این قبیل زخم‌ها اغلب بزرگتر از آلتی که آنها را ایجاد کرده است میباشند. جای زخم التیام یافته نازك و طویل است .

۵ ـ پاره شدگی زخم و کنده شدن:

اطراف این زخمها نامنظم و تکه‌هائی از پوست و بافت مجزا و بر کنده شده ـ است. این زخمها دردناك و گاهی از اوقات خطرناك میباشند . ممکن است عفونت شدید دراین زخمها حاصل شده و چرك فراوانی جریان یابد، این قبیل زخمها ممکن ـ است به ناسور مبدل شده و یا ازمحل آن اعضاء داخلی بدن بخارج فتق کند. خون ـ روی این زخمها نسبت بجراحتی که وارد آمده است متفاوت میباشد و هرقدر ازجا ـ کنده شدن بافتها زیادتر و عمیق‌تر باشد شدت خونریزی زیادتر خواهد بود .

۶ ـ جای گلوله :

زخم حاصله از گلوله مانند زخمهای حاصله از ضربه و ضغطه است منتهی ضربه

وضغطه خیلی شدید نسبت بقطر گلوله، حجم، سرعت سیر آن، کمیت و کیفیت و فاصله مبداء و مقصد گلوله شکل زخم متفاوت میباشد ، ضایعات حاصله از گلوله در بدن نسبت باینکه گلوله مدور بوده و یا اینکه قطعه‌ای از گلوله منفجر شده و نامنظم باشد متغیراست وهمچنین نسبت باینکه گلوله اجسام خارجی ازقبیل پارچه، پوست ویا مورا باخود بداخل برده باشد عواقب زخم تغییر مینماید.

اگر لوله اسلحه ببدن چسبیده باشد بطوریکه هوای داخل لوله اسلحه با هوای خارج هیچگونه رابطه‌ای نداشته باشد، درهنگام خالی شدن گلوله اسلحه پس زده‌شده و گلوله بزمین میافتد و فقط در موضع لهشدگی بافتها ایجاد میشود، درصورتی‌ـ که هوای داخل لوله اسلحه باخارج ارتباط داشته باشد ویا بعبارت دیگر لوله اسلحه محکم بپوست بدن نچسبیده باشد گلوله وارد بدن میشود. محل ورود گلوله مدور وکم یابیش خون از آن تراوش میکند، پوست اطراف این ناحیه سوخته ، سیاه وله شده وذرات باروت در آن جایگزین شده است. اگر گلوله بداخل یکی ازحفرات بدن واردشده باشد بعلت تراکم گاز جدار حفره متلاشی میشود . تفنگهای شکاری که فشنك آن ازتعدادی ساچمه پرشده است نسبت بفاصله‌ایکه لوله تفنك ازپوست دارد زخم متفاوتی ایجاد میکند ـ هرقدر لوله نزدیکتر باشد ساچمه ها متراکم‌تر خواهد بود، روی این اصل اگر لوله تفنك درفاصله یك تا ٥٠سانتیمتر قرار گرفته باشد ساچمه‌ها نزدیك بهم دریك نقطه واردشده ومثل اینست که یك گلوله وارد بدن شده‌ـ است، هرقدر فاصله بیشتر شود محل ورود ساچمه‌ها ببدن فاصله‌دار میشوند. درتفنك‌ـ های شکاری معمولی که فشنك آن درحدود ٣٠٠ ساچمه بقطر درحدود٢ میلیمتر دارد درفاصله ١٢ متر ساچمه‌ها در دایره‌ای بقطر ٥٠ تا ٦٠ سانتیمتر پراکنده میشوند. در تفنگهای شکاری جدید که سرعت اولیه ساچمه‌ها زیادتر و برد تفنك بیشتر است تا فاصله یکمتر ساچمه هاباهم حرکت نموده وبیك نقطه اصابت میکنند ودر فاصله ٢٥ متر دردایره‌ای بقطر ٥٠ تا ٦٠ سانتیمتر پراکنده میشوند.

اغلب اوقات چوب پنبه سرفشنك درزخم وارد شده است. باروت معمولا بفاصله‌ـ ای مساوی بالوله تفنك هرچه درسر راه خود بیابد میسوزاند ولی چوب پنبه فشنك آتش گرفته بمسافت بیشتری پیش رفته وممکن است سوختگی ایجاد کند. درصورتیکه

فاصله زیاد باشد فقط گلوله اثر مینماید، هوای خارج شده از لوله و باروت آتش گرفته بی‌اثر خواهند بود. دراین حالت خون‌ریزی شدیدتر خـواهد بود ، اطراف زخم مانند قیف فرورفته وسیاه نخواهد بود .

زخمهای حاصله از گلوله را بسه‌دسته تقسیم مینمایند :

اولا ـ اثر گلوله‌ایکه بموازات پوست دررفته‌است بشکل شیاری که‌مختصری خون ازآن تراوش میکند بـاقی میماند، گلوله گرم پوست و بافتهای نزدیك بآنرا سوزانیده ومانند جای‌داغ اثری ازخود بیادگار گذاشته است .

ثانیاً ـ گلوله وارد شده بافتها را از هم مجزا وخونروی ایجاد میکنند .

ثالثاً ـ گلوله ازیکطرف واردشده از نقطه‌دیگری خارج‌میشود. محل‌ورود گلوله واضح واطرافش منظم است ومحلیکه گلوله از آنجا خارج میشود بزرگتر ازمحل‌ورود واطرافش‌نامنظم‌میباشد. اگر گلوله سرعت‌سیر خودرا حفظ کندمحل ورود وخروج مشابه خواهند بود، محل خروج گلوله بزرك‌تر ازمحل ورروداست. در صورتیکه در معبر ومسیر گلوله در بدن موانع سختی وجود داشته باشد اگر گلوله از بافتهای نرم عبور کند خط سیرش مستقیم خواهد بود و در صورتی که بااستخوان برخورد نماید و منحرف شود ویا اینکه از سرعتش کم شده واز داخل ماهیچه‌های قطور عبور کندخطسیرش منحنی خواهد شد .

دربرخورد گلوله بااستخوان اگرسرعت زیادباشد استخوان‌را سوراخ کرده وعبور میکند ، برعکس اگرسرعت کم باشد استخوانرا بطور نامنظم میشکند و خورده های آنرا بجلو میبرد .

رگهای خونی وپیهای واقع درمسیر گلوله ممکن است قطع شده‌ویا له‌شده باشند، اوتار منحرف شده، قطع‌و یاسوراخ گردند، درآپو نوروز سوراخی ایجاد میشود. بافت‌رابط ازهم پاشیده‌شده وچون قوه کششی ندارد بحال اولیه برنمیگردد، احشاء وامعاء که ازمایعات پرهستند مانندمعده ومثانه‌معمولا درنتیجه برخورد گلوله میترکند ومتلاشی میشوند .

درطب قانونی انسان تعیین نوع اسلحه واینکه مسافت چه اندازه بوده است وتعیین اینکه‌آیا قتل بوسیله‌اسلحه مجاورمقتول انجام شده ویا بااسلحه‌دیگر، مورد

توجه بوده و یکی ازعوامل مهم کشف جنایت محسوب میشود ، چون دردامپزشکی زیاد مورد توجه نیست و مخصوصاً در کشور مــا هنوز رایج نیست از توضیح بیشتر صرف نظر میشود .

۷ ـ زخم حاصله از تزریق:

ازراه تزریق ممکن است سموم مختلف و ویروسها را وارد بدن کرده باشند.

این جنایت دردامپزشکی مخصوصاً بیش از پزشکی مورد توجه است . زیرا انسان میتواند جنایتکار را معرفی کند ولی حیوان قادر نیست شخص جانی که ازراه تزریق، میکرب و یا سمی را ببدنش تزریق نموده معرفی کند .

این قبیــل زخمهــای حاصلــه با زخمهای دیگر تفاوتی ندارند معذالك اگر میکرب بیماریهای واگیری تزریق شده باشد درزخم حاصله از تزریق و یادر اطراف آن علائم خاصی ظاهر میشود .

مثلا درمشمشه درمحل تزریق شانکر مخصوص، درآبله اسب و گاو گوسفند طاولهای آبله‌ای ودرتب طاولی و برفکی طاولهای فلیکتنوئید مشاهده میگردد .

اتفاقات راه آهن

در نتیجه توقف ناگهانی و یا اصابت دو ترن بایکدیگر و یا ازخط بیرون افتادن و یا برگشتن ترن و واژگون شدن آن، جراحاتی بربدن حیواناتیکه حمل میشوند وارد میگردد .

این جراحات ممکن است بشکل زخم ساده و یا شکستگی استخوانها بخصوص دردستها و پاها و ناحیه لگن خاصره باشد و یا اینکه بشدت ظاهر شده زخمهای بزرك وخطرناك، پاره شدگی اعضاء درونی، له شدن، تکان خوردن مغز ایجاد کند. دراین قبیل زخمها معمولا جسم خارجی که آنرا ایجاد کرده است ممکن است باقی مانده باشد.

این جراحات ممکن است فوراً دام را تلف کند و یا بطور ثانوی به بیماریهائی ازقبیل ذات الریه ، ذات الجنب ، ورم پرده صفاق منجر گردد .

افتادن از بلندی

سقوط از بلندی جراحات مختلفی که عبارتند ازشکستگی استخوانها، له شدن

وکوفتگی بافتها ، پاره شدن اعضاء درونی وسقوط بر روی سر، تکان خوردن مغز- را سبب میشود شکستن استخوانها دردرجه اول دراستخوانهائی که بزمین مستقیماً اصابت کرده‌اند ایجاد میشود ودر درجه‌دوم ممکن است بواسطه انقباض و کشش شدید ماهیچه‌ها دراستخوانهای دیگر نیز دیده شود .

درنتیجه‌سقوط ،خونریزی درونی ، پاره شدگی اعضاء درونی وازجا کنده شدن آنها حاصل میشود، این جراحات ممکن است بعلت جابجا شدن‌هوا درریتین، خون دررگها ، غذا دردستگاه گوارشی ، جنین دررحم تولید گردد .

له شدن

درنتیجه زیرچرخ ماشین‌رفتن وامثال آن‌حاصل میشود. جراحات حاصله‌شبیه بافتادن است بااین تفاوت که جراحات درموضعی که‌تحت فشارقرار گرفته است‌ظاهر میگردند ، پوست مجزامیشود ،درزیرآن خون‌جمع میگردد. بر کنده شدن شاخ‌و سم یکی ازاین حالات محسوب میشود .

سوختگی

ازنزدیك شدن جسم افروخته‌ای (ذغال آخته، شعله‌آتش) ببدن ایجادمیشود وهمچنین درنتیجه ریختن آب‌جوش برروی بدن واصطکاك آهن گداخته وترشیها وقلیائیهای قوی سوختگی حاصل میشود. پس بطور کلی جراحات یاازحرارت و یا ازمواد شیمیائی تولید میگردند .

اولا ــ سوختگی حاصله ازحرارت:

تمام سوختگی‌ها شبیه بیکدیگر نیستند، نسبت بشدت وضعف جسم‌سوزنده ومدتیکه اثر کرده است جراحت حاصله ازآن متفاوت خواهد بود واین تفاوت را بشش درجه طبقه بندی کرده‌اند که عبارتند از :

درجه اول ـ

سوختگی مختصر،پوست قرمز، آماس کرده ودردناك است،اگرجسم‌سردی باقسمت سوخته شده مجاور شود درد زایل میگردد ، مخصوصاً درحیواناتیکه باین

سوختگی گرفتارندتحمل کردن جسم‌سرد، بخوبی‌راحت شدن‌آنهارا ازدرد مشخص میسازد، خیلی زودبهبودی می‌یابد و پوست بحال اولیه برمیگردد، گاهی از اوقات ممکن است پوست قسمت سوخته شده بشکل قشری مجزا گردد .

درجه دوم -

دراین قسم‌سوختگی طاولی‌ایجاد میشود که درداخل‌آن‌مقداری‌مایع لیموئی روشن وجود دارد .

این طاول بلا فـاصله بعداز سوختن پوست تولید میشود و ممکن است بعداً طاولهای دیگری نیز دراطراف ایجاد شود. اگر این طاولها را باز کنند مایع آن بخارج تراوش میکند وپوست چروک‌خورده فرو می‌نشیند وبعد ازچند روزخشك شده میافتد، درزیر این‌پوست قشردیگری تولید ویا درصورت عفونت‌چرك‌میکند.

این‌قسم سوختگی دراثر ریختن آب‌جوش درروی پوست ایجاد میشود، باید متوجـه بود اگرآب جوش برروی لاشه حیوان مرده بریزند این طاول را تولید نمیکند، انداختن خوك کشته شده درآب جوش برای مجزا کردن مو وایجادنشدن طاول بهترین مشخص این وضعیت میباشد .

درجه سوم -

سوختگی ازپوست گذشته وبسطح پاپیلر رسیده است، درزیر فشار انگشت درد شدیدی ایجاد میشود، لکه‌های‌خاکستری وزرد ویا قهوه‌ای وطاولهائی که‌در-داخل آن‌مایع خون‌آلودی وجود دارد معرف این‌درجه ازسوختگی میباشد ، پس ازمجزاشدن قشرسطحی‌قرحه‌ای‌درزیرآن‌نمایان میشود که بعداز التیام کامل‌پوست زیرآن سفیدرنك شفاف میشود .

درجه چهارم -

تمام پوست سوخته وبشکل قشرضخیمی‌نمایان میشود، درصورتیکه مایع‌در-حال‌غلیان‌آنراایجاد کرده باشد خاکستری‌ویازرد وجسمش نرم‌میباشد واگرآتش ویا جسم داغی‌آنرا تولید کرده باشد برنك قهوه‌ای یاسیاه وجسمش سخت میباشد.

دراطراف ناحیه سوخته شده قسمتهای پوست حساس میباشد، بعد ازیك‌هفته قشر سوخته شده میافتد ودر زیرآن زخم عمیق نامنظمی که مدتها بطول میانجامد

تا بهبودی یابدهویدا میگردد .

درجه پنجم -

علائم این‌قسم سوختگی شبیه بدرجه چهارم میباشد منتهی خیلی شدیدتر ، نتایج حاصله وخیم‌تر و برای بهبودی یافتن فرصت ووقت بیشتری لازم میباشد.

درجه‌ششم -

ناحیه سوخته‌ذغالی شکل‌شده‌و بافت سوخته خشك وسیاه‌رنك ومتخلخل‌است، بافتهای اطراف قسمت‌سوخته شدیداً متورم هستند .

ثانیاً — سوختگی حاصله‌ازمواد شیمیائی:

مواد محرق‌شیمیائی عبارتنداز اسیدسولفوریك،اسید ازتیك، اسید کلریدریك، پتاس محرق، آهك‌زنده . راجع بجراحات داخلی که از خوردن‌این‌مواد حاصل‌می‌شود‌در مبحث‌مسمومیتها‌مختصری نگاشتیم. ریختن این‌موادروی‌پوست بدن‌سوختگی ایجاد میکند که نسبت بهریك از آنها شکل خاصی را دارد . اسید سولفوریك لکه خاکستری رنگی که بعداً سیاه‌رنك میشود تولیدمینماید. سوختگی حاصله ازاسید ازتیك واسیدکلریدریك تیره است. پتاس محرق چون آب پوست‌را جذب میکند جراحات عمیقی تولید مینمایدومعمولا پوست برداشته میشود .

نسبت بمقدار، غلظت، مدت اصطکاك هریك ازمواد شیمیائی نامبرده شده‌در بالا باپوست بدن‌یکی ازدرجات ششگانه‌ای که راجع بسوختگی قبلاذکر نمودیم ممکن است حاصل گردد .

☆☆☆

سوختگی ممکن است‌خیلی شدیدباشد دراینصورت دوحال‌اتفاق میافتدیکی آنکه قسمت زیادی از سطح بدن سوخته است دیگری آنست که حیوان بکلی سوخته باشد .

درحالت اول که سطح وسیعی از بدن سوخته است اختلالات داخلی ازقبیل هجوم‌الدم اعضاء درونی باآن توئم شده وخطرجانی برای دام سوخته شده‌دارد. اینطور بنظر می‌آید که خون ازسطح بداخل هجوم میآورد.زیرا درسطح بافت پوششی دستگاه گوارشی وقصبة‌الریه وانشعاباتش‌لکه‌های قرمزرنگی ظاهرمیشود

وحتی خونریزی بداخل معده وروده نیز دیده شده است .

ممکن است خون بمغز هجوم آورد، همچنین تورم حنجره و آماس زبان کوچك، ذات الریه ، برنکوپنومونی ، ذات الجنب ، تورم پرده صفاق ، تورم معـده وروده و انهدام گلولچه‌های خون مشاهده شود واغلب سوختگی وسیع بمرك منتهی گردد . بعلت مسمومیت خودبخودی، فسادخون، بتحلیل رفتن اعصاب حیوان تلف میشود .

درحالت دوم که حیوان بکلی سوخته است حجم قسمتهای سوخته شده بدن کم‌شده‌است، گوشتها ذغال شده ویا کباب شده‌اند ، استخوانها سوخته و ازحجم و وزنشان کم‌میشود. غضروف ودندانها بیشتر مقاومت میکنند، درداخل خون اکسید دوکربن وجود دارد واین وضعیت دلیل براینست که قبل‌از فرا رسیدن مرك مدتی حیوان تنفس کـرده است واکسیددوکربن فضای درحال سوختن که اورا احـاطه کرده بوده است بریتین وازآنجا بخون منتقل گردیده است. ازتجزیه خون میتوان فهمید مرك‌در نتیجه سوختن ایجادشده ویالاشه‌مرده‌را درآتش‌افکنده‌اند.سوختگی حاصله قبل‌ازمرك سطحی وقرمزرنك بوده واگربا انگشت فشار مختصری بدهند قرمزی برطرف میشود. اگرسوختگی عمیق باشد قرمزی در اطراف ناحیه سوخته بوده وبا فشار ازبین نمیرود ودر داخل آن‌مایع سرزی جمع‌شده است. ممکن‌است اینحالت درسوختگی هـای بعد ازمرك هم دیده شود ولی دراینصورت آلبومین ، موجوده درمـایع سرزی کم است. پوست سوخته شده بعد از مرك سفید و قرمزی وجود ندارد.

برق زدگی

بموجب بررسیهائی که بعمل‌آمده است‌حیوانات بیش‌ازانسان دربرابر صاعقه حساس‌میباشند. دربین‌حیوانات بیش‌از همه گاوحساسیت نشان‌میدهد. درخت‌مجاور، درب آهنی، زنجیر گردن ممکن است درجذب صاعقه تاحدی اثرداشته باشند .

باید اطراف‌وجوانب حیوان صاعقه‌زده را بررسی کرد واثرات صاعقه‌رادر اشیاء مجاور (درخت، دیوار، درب، آخور) دید ونسبت بشدت وضعف اثر باهمیت درجه صاعقه زدگی پی‌برد .

درناحیه‌ای از بدن که صاعقه وارد شده‌است سوخته شدگی کم یا بیش عمیق مشاهده میشود، اغلب سوختگی سطحی و بشکل شیار و یا پلاکهائی دیده میشود ، اگر جسم‌فلزی‌مجاور بدن‌درمعرض صاعقه قرار گرفته‌باشد، بشکل آن درروی پوست سوختگی دیده‌میشود. موها کنده شده‌و یااز بین‌میروند، گاهی ازاوقات بعضی ازموهای سطح پوست که رنك معینی را دارند تحت‌تأثیر صاعقه قرار گرفته و موهای دیگر عیبی نمیکنند .

سوختگی‌حاصله ازصاعقه باطاول وقرمزی اطراف‌توئم نیست‌زیرا بلافاصله مرك در میرسد و ببدن اجازه نمیدهد در برابر سوختگی واکنشی نشان‌داده و دفاعی بکند .

علاوه برآثارسوختگی ممکن‌است شکستگی استخوان، سوراخ شدن کاسه سر واعضاء وجوارح داخلی، کنده شدن دست ویاپا ، کنده‌شدن زبان یا قسمتی از سر، خونمردگی داخلی‌ونشانی‌های خفقان نیزدیده شود .

نشانیهای بعداز مرك متغیر است، بعضی اوقات لاشه فورآسخت‌میشود، گاهی برعکس صلابت وسختی بعداز مرك‌بکندی ظاهر میشود ، فساد نعش ممکن است سریع و یا بطئی گرددولی نکته‌قابل توجه اینست که نفخ وباد کردن محوطه‌شکمی خیلی زودایجاد میشود، بعداز صاعقه‌زدن بوی اوزون محسوس است .

خون‌ترش،همو گلبین تجزیه شده وازقدرت‌جذب اکثیژنش کاسته‌شده‌است.

ممکن است‌ضربه بازگشتی صاعقه باعث براتلاف دام‌شده‌باشد، دراینصورت آثار وعلائمی دربدن دام‌تلف شده وجود ندارد واز اینکه طوفانی بوده و رعد و برق شنیده شده‌است بعلت‌مرك ممکن است پی‌برد .

حیوان صاعقه زده ممکن‌است زنده‌بماند دراینصورت اختلالاتی دراعصابش باقی میماند، مدتی‌حیوان بیحس وهوش وحواس خود را ازدست میدهد و قدرت شناسائیش زایل میگردد ،ممکن‌است مردمك‌چشم بازمانده کره‌های چشم هر دو بطرف بداخل و یا خارج بر گردند. کوری ، کری ، تنگی‌نفس، خونریزی از بینی، از گوش ، دفع‌ادرارو پیخال‌بیجا و بدون اراده، پیدایش قنددرادرار و بالاخره‌فلجی عمومی که بعداز مدتی بفلجی‌های موضعی منتهی شده ومدتی ادامه خواهد داشت

ازعوارضی است که در دامهای صاعقه زده زنده مانده دیده شده است .

ضایعات الکتریسیته

اصطکاك یافتن بدن حیوانات حتی با جریانهای خفیف الکتریسیته ۴۰ ولت متناوب خطراتی دربردارد . الکتریسیته ۱۰۰ ولت و ۲۲۰ولت و بالاتر از آن خطرنـاك واغلب اتفاقاتی ایجاد میکند که مرحله نهـائی وشدید آن مرك است ، چنانکه میـدانیم در امریکا برای کشتن جنایتکاران از برق و صندلی الکتریکی استفاده میکنند .

راجع بعلت مرك دوفرضیه ازکار افتادن اعصاب وفلج شدن قلب موردنظر آرسنوال قرار گرفته است .

باتلی وپروست (Psévost و Batelli) پس ازمطالعات دقیقی که در حیوانات نموده‌اند باین نتیجه رسیدند که جریان متناوب کمتر از ۱۲۰ ولت قلب راازکارمی‌اندازد. درجریان قوی بین ۵۰۰ و ۱۲۰۰ولت ابتداءریتین از کارافتاده و بعداز آن قلب ازکار میافتد و باین علت عقیده‌مندند که سلسله اعصاب دردرجه اول ازکار میـافتد ، درجریانهای بالاتر قلب وسلسله اعصاب دریك زمان ازکار میافتند .

شدت جریان نیزمورد توجه میباشد. الکتریسیته‌ای که شدت جریانش ۷۰تا ۸۰ میلی آمپر است قلب سك‌را درمدت ۴تا۵ ثانیه ازکار میاندازد ، هر قـدر شدت جریان الکتریسیته بیشتر باشد مرك‌زودتر فرامیرسدولی‌از۲ثانیه زودترممکن نیست.

اگر شدت جریان از ۵تا۶ آمپرزیادتر باشد سوختگی حاصل میشود . اگر سگی‌را درمعبر جریان‌الکتریسیته که‌شدت آن ۴۰میلی آمپراست‌قراردهیم بعد از ۴تا ده دقیقه خفه‌شده تلف‌میگردد وهر قدر شدت جریان فزونی یابد آثـار سوختگی بیشتر می‌شود .

جریان الکتریسیته دائم دارای همان اثرات الکتریسیته متناوب‌است، منتها شدت‌آن باید چهاربرابر بیش از الکتریسیته متناوب باشد .

خطرات الکتریسیته نسبت باینکه بدن برای‌هدایت الکتریسیته مساعدباشد بیشتر خواهد بـود، پوست خشك وپینه بسته الکتریسیته ۱۲۰ولت را تحمل میکند ولی اگر پوست بدن چرب و مرطوب باشد مقاومت بدن کم شده و الکتریسیته که

قدرتش کمتر میباشد نیز کشنده است .

درنقطه ایکه الکتریسیته شدید وارد بدن میشود پوست میسوزد و مانع ورادعی دربرابر جریان الکتریسیته ایجاد میگردد، روی همین اصل است که در صندلیهای الکتریکی جدید از ولتاژ الکتریسیته کاسته اند (از ۴۰۰۰ ولت به ۴۰۰ ولت رسانده اند ودر برابر برقطر الکترودها افزوده ودرموقع استعمال آنهارا مرطوب میکنند.)

نشانیهای سوختگی برق موضعی وعمومی هستند :

اولا- نشانیهای موضعی عبارتند از لکه های سوختگی خاکستری رنك که در اطراف آن حاشیه سفیدرنگی وجوددارد، پس از ٤ تا ۸ روز طاولهائی دراطراف آن لکه ها تولید میشود. اگرسوختگی حاصله ازالکتریسیته شدید باشد جراحت عمیقی درناحیه ورود برق ایجاد میشود، این قسم سوختگی هرقدر هم بزرك وعمیق باشد مانند سوختگی هـای معمولی دردناك نیست، الکتریسیته نه تنها بافتها را میسوزاند بلکه محیط سوخته شده را عقیم وسترون مینماید، روی این اصل عفونت وچرك ظاهر نشده زخم بزودی التیام می یابد .

اگر سوختگی عمیق ویا انتهای عضوی سوخته باشد لازم خواهـد شد آن قسمت را قطع کنند .

ثانیاً ـ نشانیهای عمومی ، درصورتیکه از مرك نجات یافته اند مشاهده میگردد. باتنفس مصنوعی برق زده رامیتوان بحال آورد، روی این اصل مرك حاصله از الکتریسیته را مرك ظاهری میدانند. برق زده دردی حس نمیکند واز سوختگی زجر نمیبرد ، عوارض بعدی که ظاهر میشود اختلالات عصبی است که در نتیجه تورم پیها ویاضربه وارده برآنها حاصل میگردد .

سوختگی با اشعه ایکس و رادیوم

۱ ـ استفاده از اشعه رنتگن دردامپزشکی ممکن است سوختگی در نـاحیه اشعه دیده ایجاد کند، ممکن است اثراشعه فقط بشکل تورم حاد ویا مزمن درپوست باقی بماند. درطب انسانی ضایعات حاصله ازاشعه ایکس مورد تعقیب قرار گرفته وسوخته شده تقاضای خسارت مینماید .

۲ - رادیوم نیز باشعه آلفا وبتا و گاما ممکن است سوختگی تولیـد کند. ضایعات حاصله ازرادیوم خطرناك است.

مطالعاتیکه راجع برادیو آکتیویته اجسام وانفجار اتم نموده‌اند تمامـاً در روی حیوانات بوده‌است، اهمیت این‌موضوع درآینده که ازاتم ممکن است‌استفاده کنند زیادتر خواهد شد.

چون‌عکس برداری ازحیوانات واستفاده ازاین‌اشعه هابرای درمان بیماری حیوانات‌زیادمتداول نیست‌و دامپزشك برای کارشناسی‌ضایعات‌حاصله ازآنها بندرت خوانده‌میشود لذاازبحث دراطراف آنهاحتی باختصارصرف‌نظر مینمائیم.

جای زخم

زخم پس‌از التیام یافتن اثری‌از خود باقی میگذارد، از مطالعه جـای زخم تازگی‌و کهنه گی‌وحتی وسیله‌ای که‌آنرا تولید کرده است میتوان معین نمود، بافت زخم التیام یافته فاقد وزیکولهای چربی وفولیکولهای عرق وپیاز مووعروق می- باشد، اگرهم احیاناً چندموئی بعداًبرویدسطحی وضعیف وسفیدرنك خواهند بود. اگر پوست ناحیه التیام یافته‌را مالش دهند قرمز نمیشود زیرا فاقد رگهای‌خونی- است. جای زخم‌التیام یافته تازه‌نرم وصورتی است وجای‌زخم التیام یافته کهنه‌سفید رنك میباشد.

اگر زخم عمیق بوده است وبماهیچه‌ها واوتار وغضروف واستخوان رسیده پیوستگی بین‌آنها باقی میماند واغلب زحمت ایجاد میکند.

جای زخم‌حاصله ازتیغ وچاقو که درابتدا نازك و مستقیم بوده است پس از التیام عریض وکـج و معوج و معمولا دوکـی شکل میگردنـد. نسبت بـدرجه ارتجاع بافتهای مجاور وتحدب وتقعر بافتهای زیرزخم وفشار آنهاوضع جای‌زخم حاصله ازضربه وضغطه پس‌از التیام فرو رفته میشود ودر اطراف آن حاشیه کم یا بیش‌حجیمی توجه‌را جلب‌میکند. این قبیل جای زخمها معمولا مدور وشکل اولیه جراحت‌را حفظ میکنند.

جای زخم گلوله‌ایکه ازدور اصابت کـرده باشد پس‌از التیام بشکل لکه

مدوری که مرکز آن فرورفته است میباشد، اگر گلوله از نزدیك اصابت کرده باشد جای زخم پس از التیام فرورفته ودر اطراف آن دانه‌های باروت که در پوست مقر گرفته وپوست‌را خال کوبی نموده است توجه‌را جلب مینماید .

جای زخم سوختگی حاصله از آتش ویا آب‌جوش وسیع ونامنظم وسطحی میباشد وجای زخم حاصله ازمواد شیمیائی محرق معمولا مدورومنظم وعمیق ومرکز آن فرورفته است وممکن است برنگی که مایع شیمیائی بپوست داده است باقی مانده باشد .

جای زخمهای حاصله از بیماریهای گوناگونرا نباید باجای زخمهای اتفاقی اشتباه کرد .

جفت شدن با حیوانات

این رفتار برخلاف طبیعت بوده‌وبین انسان‌وحیوان انجام‌میشود . هرچند که این عمل بندرت اتفاق میافتد معذالك چوپان و مهتر ممکن است بچنین عملی مبادرت کرده‌ودامپزشك برای‌تشخیص آن خوانده‌شود. بازرسی‌دامپزشك بدستگاه تناسلی وقسمتهای‌اطراف آن‌منحصر خواهد بود. نشانیها عبارتند ازریختن موددرروی کفل‌وساق حیوان،وجودجراحاتی درفرج ـ دامپزشك بایدازترشحات مهبل برداشت نموده ووجود اسپرماتوزوئید رادر آن جستجو کند. ممکن است چوپان ویا مهتر دچار سادیسم بوده وآلاتی رااز قبیل چوب ـ سوزن ـ دسته پارو ودسته شلاق ـ دسته جاروب ـمیله آهنی‌وغیره داخل‌مهبل ویا مقعده دام کرده باشد ، دراینصورت دام‌مبتلا بورم مهبل گردیده وممکن است‌خون‌از فرج جاری‌شود ویا نشانیهای‌پاره شدگی وزخم وخون‌مردگی دربافت پوششی دیده شود.مقعده ممکن‌است پاره‌شده باشدوجراحات مقعده به‌پرده‌صفاق سرایت کرده‌و ورم‌پرده صفاق ایجادشده‌باشد .

وارد کردن آلت حجیم و یا جسم بزرك درکلوآك طیور باعث پاره شدگی وازبین‌رفتن قدرت‌ارتجاعی عضله مضیقه میگردد. درکالبدگشائی ممکن است‌باقی‌مانده‌جسمی که بکاررفته دیده‌شود.این عمل‌طبق قانون‌باید قابل تعقیب بوده ومجرم لازم‌است مرتکب بکیفر برسد .

آبستنی

درخرید وفروش حیوانات اغلب فروشنده تضمین مینماید که دام موردفروش ابستن ودر تاریخ معینی وضع حمل خواهد کرد .

درموقع تحویل گرفتن دام خریدار به نشانیهای وضع حمل مشکوك ومظنون وبکارشناس دامپزشك مراجعه مینماید .

دراین مورد ازمبحث خیارات که درقانون مدنی ذکرشده است برای باطل کردن خرید وفروش میتوان استفاده کرد .

انجام وظیفه کارشناس دامپزشك برای تشخیص آبستنی مخصوصاً اگراوایل آبستنی باشد بسیار مشکل ودقیق است، کارشناس دامپزشك بایدمادر وجنین رامورد معاینه قرار دهد .

ازبین رفتن فحلی ، افتادگی ونرم شدن طبیعت دام ، چاق شدن، ازدیاد حجم شکم(نبایدباآب آوردن محوطه شکمی وامثال آن اشتباه شود) ازدیادحجم پستان- ها(۱۵روز تا۶۰روزقبل از وضع حمل ظاهر میشود) منظره فرج حیوان ماده توجه- را جلب میکند .

رحم بزرك شده ، درمدخل آن (عنق رحم)ماده لزج مخصوصی جمع میشود، ازحرکات جنین که ازخارج ویا داخل محسوس است بوضعیت آن میتوان پی برد .

کم شدن مقداراملاح وپیدایش قند درادرار وهمچنین پیدایش شیر درپستانها بتشخیص آبستنی کمك میکنند .

مدت وضع حمل درحیوانات مختلف بشرح زیرمیباشد :

ماده الاغ	–	یکسال
مادیان	(۳۱۰تا۴۱۰روز)	یازده ماه
گاوماده	(۲۴۰تا۳۲۰روز)	نه ماه
میش وماده بز	(۱۴۵تا۱۵۵روز)	پنج ماه
خوك ماده	(۱۱۰تا۱۳۰روز)	چهارماه
گربه ماده	–	دوماه

ماده سك	نه هفته
خوکچه هندی ماده	دو ماه
خرگوش ماده	يك ماه

دوره کرچ بودن طیور و نشستن روی تخم بشرح زیر است :

مرغابی	يك ماه
بوقلمون	۲۸ روز
مرغ	۲۱ روز
کبوتر	۱۸ روز

نشانیهای وضع حمل تازه

بعد از وضع حمل دستگاه تناسلی بشکل طبیعی بر گشت مینماید، آماس فرج از بین میرود. رحم جمع میشود، درابتدا مایع سروزی خونی که بعداً لزج میشود و موهای اطراف فرج را بهم میچسپاند بخارج تراوش میکند ، عنق رحم که پس از وضع حمل باز است بمرور جمع شده و بسته میشود و بشکل طبیعی درمیآید. پستانها حجیم، درابتدای وضع حمل آغوز و بعد از آن شیر تراوش میکنند .

در تشریح نعشی زخمهای بافت پوششی داخل رحم که ازمجزا شدن جفت ایجاد شده بودند و بشکل اولیه برمیگردند مشاهده میشوند .

اگر وضع حمل مشکل باشد آثارضربه وضغطه ، پاره شدگی بافتهای مجاور، له شدن ناحیه عانه نظر را جلب میکنند .

تعیین سن جنین

در تشریح دام آبستن ممکن است لازم شود کارشناس دامپزشك برای تعیین سن جنین خوانده شود. وضع جنین های حیوانات مختلف درمدت آبستنی بشرح زیر است :

۱ ــ جنین اسب

یکماهه : بطول ۳ر۱ سانتیمتر (علقه و مضغه است)

دو ماهه : بطول ۷ سانتیمتر (پاها تشکیل شده‌است)

سه ماهه : بطول ۱۶ سانتیمتر (مغز، قصبة‌الریه، سقف دهان، سم‌ها تشکیل‌شده‌اند)

چهارماهه : بطول ۲۵ سانتیمتر (کبد بزرك است)

پنج‌ماهه : بطول ۳۰ سانتیمتر (پوست دارای پیگمان، دراطراف لبهاودر ناحیه پلك چشم مژه روئیده است)

شش‌ماهه : بطول ۶۰ سانتیمتر (یال میروید)

هفت‌ماهه : طول متفاوت (جای دندان ظاهرمیشود)

هشت‌ماهه : طول متفاوت (موهای دم میروید)

نه ماهه : طول متفاوت (درناحیه گردن مومیروید)

ده ماهه : بطول یك‌متر (تمام سطح بدن ازمو پوشیده میشود)

یازده ماهه : بطول ۱٫۱۵ متر (شبیه‌نوزادتازه متولدشده، موها بلند، دندانهای ثنایا وانیاب میروید ، دراغلب جنین‌ها بیضتین‌در کیسه‌آمده‌است .)

۲ ـ جنین گاو

یکماهه : بطول یك‌سانتیمتر (دست وپا وجود دارد)

دوماهه : بطول پنج‌سانتیمتر (شکاف ناحیه قص‌بسته شده‌است، سقف دهان‌تشکیل شده وسم تقسیم میشود)

سه‌ماهه : بطول ۱۴ سانتیمتر (چهار معده مشخص میشوند)

چهارماهه : بطول ۲۴ سانتیمتر (سم‌ها زرد تیره‌اند)

پنج ماهه : بطول ۳۵ سانتیمتر (درروی سم‌ها لکه‌های سیاه دیده میشود، بیضتین در کیسه‌ها وارد میگردند)

شش‌ماهه : بطول ۴۶ سانتیمتر (مژه‌ها میرویند)

هفت‌ماهه : بطول ۶۰ سانتیمتر (موهای دم میروید، درناحیه گردن زانو وبخولق نیز مو دیده میشود)

هشت‌ماهه : بطول ۶۵تا۷۵ سانتیمتر (روی پشت‌وگوش مووجود دارد)

نه ماهه : بطول ۸۰ سانتیمتر (شبیه نوزاد تازه متولدشده است)

۳ ـ جنین گوسفند و بز

یک ماهه : بطول ۱ سانتیمتر (شکاف نـاحیه قص و شکمی بسته میشود ، سم تقسیم میشود)

دو ماهه : بطول پنج سانتیمتر (بوزن ۵۰ گرام)

سه‌ماهه : بطول ۱۶ سانتیمتر (پوست فاقدمو است)

چهارماهه : بطول ۳۲ سانتیمتر (روئیدن موشروع میشود)

پنج ماهه : بطول ۴۵-۵۰ سانتیمتر (مو ویا پشم تمام سطح پوست‌را پوشانیده‌است ـ شبیه بنوزاد تازه متولدشده میباشد)

وزن نوزاد

درنظر اولیه میتوان فهمید نوزاد دوره جنینی را کاملا طی کرده ویا قبل‌از رسیدن کامل بدنیا آمده است .

وزن نوزاد درحیوانات مختلف بشرح زیراست :

کره‌اسب :	حداقل	۴۰	حداکثر	۶۰	بطور متوسط		۳۰	کیلوگرام
گوساله :	«	۳۵	«	۵۰	«	«	۲۰	«
بره :	«	۳٫۵۰۰	«	۴	«	«	۳	«
بزغاله:	«	۳	«	۳٫۵۰۰	«	«	۲٫۵۰۰	«
طوله‌سك :	«	۰٫۴۰۰	«	۰٫۴۵۰	«	«	۰٫۳۵۰	«
طوله خوك :	«	۲٫۵۰۰	«	۳	«	«	۲	«

مرك نوزاد

برای تعیین اینکه نوزادمرده، بعداز تولد زنده بوده ویا مرده بدنیا آمده‌است کارشناس دامپزشك باید نکات زیررا رعایت کند :

اگر نوزاد زنده بدنیا آمده باشد تنفس کرده است وعمل تنفس آثاری در‌ریتین برجا میگذارد. اگرهوا وارد ریتین نشده‌باشد ویابعبارت دیگر نوزادتنفس نکرده باشد حجمش کم ودرقسمتی ازقفسه سینه جمع‌شده‌است‌وشبیه بقطعه گوشتی

میباشد. اگر هوا وارد ریتین شده باشد تمام قفسه سینه راپر میکند، بافتش اسفنجی ودر زیرفشار انگشت فرومیرود . درصورتیکه ریتین را در آب بیاندازند اگر هوا وارد آن شده باشد درسطح آب میماند ودرصورتیکه تنفس نکرده وهوا درآن وارد نشده باشد به‌ته‌آب فرومیرود، باید متوجه بودفساد لاشه گازهائی را درداخل ریه‌ایجادمیکندوچنین‌ریه‌ای‌درسطح آب‌میماندروی این‌اصل بایدبامتحان‌میکرسکپی متوسل شد، درریتین تنفس نکرده حبابچه‌های ریوی دیده نمیشود، درصورتیکه برعکس تنفس کرده باشد حبابچه‌های ریوی بازشده‌اند . گازهای حاصله از فساد لاشه در بافت ریه‌نفوذ کرده وحبابچه‌های ریوی بافت فشرده‌ای‌را تشکیل میدهند. اگر نوزاد بعداز تنفس کردن مرده باشد ولاشه اش فاسد شده باشد گاز در داخل حبابچه‌های ریوی تشکیل میشود .

وجود هوا درمعده وروده نیز دلیل برتنفس بعد ازتولد وزنده بدنیاآمدن نوزاد میباشد .

بازرسیهائی که درپزشکی متداولند

درمورد جنحه وجنایت درطب انسانی بازرسی لکه‌های خون ، لکه منی، تعیین‌گروپ خون ازنظر اصالت معمول ومتداول میباشد که دردامپزشکی فقط در موارد خاصی موردتوجه‌میباشندوچون عمومیت‌ندارند ازذکرآنها صرفنظرمیشود.

۹ـ جنایت بزرك

درقوانین دامپزشکی دنیا که موردمطالعه نگارنده قرارگرفته است‌از‌بحثی که شروع مینمایم اسمی برده نشده وبیك موضوع حیاتی ومهم که مورد گفتگو قرارخواهد گرفت‌اشاره‌نکرده‌اند علت‌اینکه دراین‌باره سخنی‌نگفته‌اند شاید برای اینست که‌سازمان‌وتشکیلات‌آن کشورهابنحوی‌است که بحث‌دراطراف‌این‌موضوع‌را لازم ندانسته‌اند ولی در کشور ایران بموجب بررسیهائیکه نموده‌ام وشواهدی که دردست میباشد آشنا ساختن دامپزشکان کشور باین‌موضوع مهم حیاتی نه تنها ازنظر حفظ ثروت حیوانی مهم‌میباشد بلکه ازنظر تأمین بهداشت عمومی دانستن آن لازم وواجب است .

قبل از اینکه وارد بحث دراین موضوع مهم‌حیاتی گردم لازم میدانم مقدمه درسی‌را که درچند دوره کلاس بهداشت‌همگانی (که ازسال ۱۳۲۶ وزارت‌بهداری تأسیس نموده است) ایراد کرده‌ام ودر کلاس‌پزشکیاری آنرا تجدید نمودم واخیراً در کلاس تخصصی که برای تدریس بیماریهای واگیری پزشکان محترم در انستیتو پاستور تشکیل شده بودبآن اشاره نموده‌ام ذیلاازنظرخوانندگان محترم بگذرانم:

« ساختمان بدن انسان وحیوانات اهلی که باو درتماسند مشابه بوده ومحیط بدن آنها برای نشو نما وتکثیر دسته‌ای ازمیکربها مناسب میباشد واغلب ازمیکربهای بیماری‌زا که انسانرا مبتلا میسازند درحیوانات نیز بیماری مشابهی‌را ایجاد میکنند .

اگر دقت نمائیم درتمام شبانه‌روزیامستقیماً باحیوانات سروکار داشته‌ویااز فرآورده‌های آنها استفاده میکنیم .

گوشت‌حیواناترا بمصرف‌تغذیه میرسانیم؛ شیروتخم‌مرغرا میخوریم، پشم گوسفندان را بافته تن‌خودرا میپوشانیم، پوست حیوانات راآش کرده برای تهیه کفش ومصارف‌دیگر بکار میبریم، ازشاخ حیوانات شانه‌تهیه نموده موهای خودرا منظم میکنیم، روده حیوانات‌را زه‌کرده بمصارف مختلف میرسانیم ، باموهای خوك مسواك وفرچه تهیه نموده دندانهای خودرا پاك وصورت خودرا صابون میزنیم ، ازحیوانات مختلف برای کشش وسواری و کار استفاده مینمائیم ، برای تفریح ولذت عده‌ای ازدامها را دراطاق ومنزل خود حفظ می کنیم ، پاسبانی خانه وگله‌را ازسك ودفع موش راازگربه انتظار داریم ، مرده وزنده حیوانات را برای هزاران استفاده بکارمیبریم .

این اصطکاك دائم روزانه هریك ازافراد باحیوانات باعث گردیده است که امراض واگیری قابل‌سرایت بانسان‌درصورت مبتلا بودن‌حیوانات در اشخاص اشاعه پیدا کرده واغلب تلفات جانی خطرناك‌را تولید کند .

ازآثار باستانی که درخرابه‌های تاریخی ایران بدست آمده چنین استنباط میشود که پدران‌ما ازسرایت بیماریهای واگیردار حیوانات بانسان باخبربوده ولاشه‌های حیوانات مرده را میسوزانیدند تابیماری آنها بحیوانات دیگر وانسان سرایت نکند . نه تنها برای پیشگیری ازسرایت بیماری بلکه برای دفاع ازخود دربرابر دشمنان ازلاشه مرده حیوانات درجنك استفاده میکردندوقبل ازاینکه میکرب‌های مولد بیماری شناخته شده باشنداز بیماری‌های واگیردار اطلاع داشتند وبا افکندن‌لاشه‌های حیوانات بیمارمرده ازفراز قلعه‌ها بخارج شهر محاصره کنندگان را دوچار بیماری میساختند .

افکندن لاشه حیوانات‌مرده دررودخانه‌ها وقنوات بمنظورآلوده کردن آب‌وسیله‌ای بوده است که درجنگهای پیشنیان بکاربرده شده است .

پس از کشف میکربها بوسیله پاستور دول داخل در جنگ از کشت میکربهـا برای اشاعه بیماری هـای مشترک بین انسان ودام استفاده کرده‌اند ـ چنانکه درسال ۱۹۱۶ یعنی اواسط جنگ بین‌المللی اول ازمیکرب برای تفوق درجنگ استفاده شده است و برای اولین مرتبه کشت‌میکرب مشمشه‌را که‌بیماری خطرناکی برای انسان ومخصوصاًاسب میباشد بکار برده‌اند ـ استفاده کنندگان و اشاعه دهندگان میکرب میخواستند بدین وسیله اولا افراد نظامی راکه بااسب‌هـای وسیله‌نقلیه سروکار داشتند مبتلاساخته ثانیاً ازقدرت اسبهادرنتیجه بیماری کاسته ثالثاً چون اسب بمصرف تغذیه میرسد مصرف کنندگان رامبتلا سازند .

درهمین سال جاسوسان درکشتی که از آرژانتین بفرانسه تعدادی اسب وگـاو برای مصرف خوراکی میبرد عمداً بیماری‌مشمشه را دراسبان وبیماری سیاه‌زخم رادرگاوان‌اشاعه داده بودند ودربازرسی صحی که‌ازطرف دامپزشکان درموقع ورود کشتی بفرانسه بعمل‌آمد این مطلب کشف وتمام اسبها وگاوهـای مبتلا را سوزانیدند .

عاملین اگر بنتیجه رسیده بودند یعنی اسبهـا وگاو ها بمصرف تغذیه میرسیدند بسی خورسند می‌شدند زیراعده‌ای ازمردم فرانسه بیمارشده ودر نتیجه ازقدرت جنگی‌فرانسویان کاسته می‌شد .

درهنگام صلح نیز کشورهـائی که نفع‌خود رادرفقر وبیچارگی وعلیل بودن‌وسستی ملل دیگرمی‌دانند بوسائلی بدست‌عاملین خود میکربهای مولد بیماری را دربین‌دامها اشاعه داده بدین‌ترتیب اولا منبع‌طبیعی حیوانی که ثروت مهم کشوری راتشکیل می‌دهد ازبین‌برده وثانیاً بااشاعه بیماری وسرایت‌آن ازدام بانسان افراد کشوررا بدرد ورنج خود مشغول می‌سازند؛ بدین‌ترتیب افراد علیل بفکرچاره دردخود افتاده ومتوجه اطراف نخواهند بود.

افراد ملل‌زنده‌وراقیه دربرنامه تحصیلات مقدماتی‌خود به‌بیماریهای‌مشترک بین‌انسان ودام آشنائی یافته ومتخصصین میکرب‌شناس و آزمایشگاههای مربوطه دائماً مشغول فعالیت بوده وبمحض اینکه بیماری‌خطرناکی درانسان ویاحیوان ظاهر گردد قبل ازاشاعه اصول بهداشتی رارعایت‌نموده وبدین‌ترتیب ازخطر بیماری‌های مشترک بین‌انسان ودام کاسته‌اند.

درمذهب اسلام حیوانات‌را بسه‌دسته تقسیم کرده‌اند: حلال، مباح، حرام. این‌طبقه‌بندی که بااصول بهداشتی تاحدی تطبیق می‌نماید باپیشرفتی که درفن میکرب‌شناسی شده‌است‌و باکشفیات جدیدیکه‌بعمل‌آمده وبیمـاری‌های مشترک‌بین انسان‌ودام رامشخص‌ساخته، نمیتواند اصل‌کلی‌واساسی‌محسوب‌گردد زیراحیوانات‌حلال گوشت‌هم‌ممکن‌است‌به‌بیماریهای خطرناکی که بانسان نیزسرایت میکنند‌مبتلا گردند، درحالیکه گوشت حیوان سالمیکه در مذهب اسلام نجس‌تلقی شده، بدون اینکه‌خطری ایجاد‌کند بمصرف‌تغذیه گروهی‌ازمردم روی‌زمین‌میرسد.

هرچنددرشریعت مقدس اسلام برای‌ذبح حیوانات حلال‌گوشت مقرراتی‌وضع گردیده‌است ولی‌این مقررات رفع‌ابهام ننموده وباپیشرفت میکرب‌شناسی و کشفیات جدید مربوط به

بیماری‌ها پرده‌های ابهام اندك اندك برداشته شده آشنا شدن و درك وضعیت بیماری‌های مشترك بین انسان و دام شخص را در تماس با حیوانات یاری کرده و آنانکه از این حقیقت اطلاع یافته‌اند بمحض اینکه حیوانی را به بیماری گرفتار دیدند در صدد درمانش برآمده و بدین ترتیب از آلوده شدن خود و اطرافیان جلوگیری میکنند .

باید متوجه بود اگر حیوانی به بیماری خطرناکی که انسان را نیز مریض میکند مبتلا باشد ممکن است گروهی را گرفتار کند و چون حیوان قادر به بیان درد درونی خود نیست کوچك‌ترین تغییر در کردار و رفتارش را باید مورد دقت قرار داد و نظر دامپزشك برای تشخیص اینکه آیا خطری جهت اطرافیان وجود دارد؟ خواسته شود .

شخصی که بیمار می‌شود در بستر آرمیده و اگر بیماریش خطرناك باشد اطرافیان احتیاط میکنند. پس مراقبت در حال حیوان بیمار نیز لازم است .

هر اندازه فن میکرب شناسی توسعه مییابد بر تعداد بیماریهائیکه مشترك بین انسان و دام هستند افزوده میگردد و از نظر حفظ سلامتی و بهداشت همگانی مراقبت در معاینه دامها و فرآورده های حیوانی بیشتر میگردد . اگر کشتار روزانه هر محل مورد معاینه قرار نگیرد در صورتیکه مثلا یکی از حیوانات بسل و یا سیاه زخم مبتلا باشد تمام اشخاصیکه از - گوشتش تغذیه مینمایند ممکن است گرفتار گردند، پوست و پشم و روده حیوان سیاه زخمی تا چندین سال خطرناك میباشد . اگر اسبهای درشکه و گاری به مشمشه مبتلا باشند تمام کسانی که سوار درشکه شده و یا با اسبها تماس دارند و یا در حین عبور از خیابان ترشحات بینی اسبها بچشم و یا صورت آنها اصابت کند ممکن است بمشمشه مبتلا گردند . در صورتی که گربه‌ای به جرب و یا کچلی مبتلا باشد تمام افرادیکه آنرا نوازش میکنند ممکن است به این دو بیماری گرفتار شوند . چنانکه گربه یا سگی هار شوند و شخصی را بگزند در نتیجه بمرك وحشتناکی دوچارش میسازند . حلقه های کرمی که سك در حین رفت و آمد در معابر عمومی و یا در خانه پراکنده میسازد ممکن است در حلق اشخاص فرو رفته آنها را گرفتار کند. شیر گاو مسلول، سل را بمصرف کنندگان تقدیم مینماید و شیر حیوان مبتلا به تب مالت شخص را گرفتار تب مالت میکند ، گزش موش بیماری شدیدی را تولید و گوشت خوك مبتلا به تریشین خورنده‌را برای تمام عمر گرفتار میسازد .

نباید تصور نمود که حیوانات در اشاعه بیماری های مشترك بین انسان و دام مقصر میباشند بلکه برعکس گاهی اوقات حیوانات در نتیجه مجاورت با انسان گرفتار می شوند و بیماری از انسان بحیوان سرایت میکند و حیوان بهمان خطری که انسان دوچار است تهدید میشود ، حیوان مانند انسان ذیروحی است که در صورت ابتلای به بیماری رنج برده و قابل ترحم است . . . »

☆☆☆

درعملیاتیکه دامپزشك مینماید مخصوصاً لازم‌است درموردبیماری بین‌انسان ودام که عبارتند از :

بیماری سیاه‌زخم ـ مشمشه ـ کزاز ـ هاری ـ سل ـ تب‌مالت ـ تب برفکی یا تب‌تاولی ـ کم‌خونی عفونی ـ خناق ـ سرخك خوك ـ سفلیس ـ تیفوئید یاحصبه ـ تولارمی ـ پسیتاکوزطوطی ـ جرب ـ کچلی ـ بیماری آبله ـ کرمهای حلقه دار ـ تریشین دقت‌بیشتری معمول‌دارد تاباطرافیان سرایت‌ننماید و خطر همه گیری پیش نیاید . مخصوصاً درمور بیماریهائیکه از حیوان بانسان سرایت‌میکند و تا کنون درمانی برای آنهامهیا نگردیده است بیشتر توجه نماید .

☆☆☆

تحت‌عنوان «استفاده از گاز میکرب در جنگ» درخرداد ماه‌سال ۱۳۲۱ در نامه‌دانشکده دامپزشکی شرحی نگاشته‌ام که نقل‌قسمتی ازآنرا دراینجالازم‌میدانم:

« . . . برای دفاع برضد میکرب جز تلقیح واکسنی که اخیراً متداول گردیده است اقدام دیگری بعمل نیامده و این هم جای تعجب نیست . درکشوری‌که در زمان صلح امور بهداشتیش مرتب نیست و در بیشتر نقاط کشور پزشك و دارو وجود ندارد نباید متوقع بود در هنگام جنك تشکیلاتی داشته باشد و محقق است اگر تشکیلاتی در نظرگرفته شده باشد فقط ظاهر سازی است و بنیانی ندارد و همانطورکه برنامه بهداشتی پر آب و تاب هیچگاه صورت عمل بخود نگرفته‌است این تشکیلات نیز برای عملی نشدن است زیرا همه میدانیم که سرتاسر کشور به‌بیماری مالاریا و بیماریهای مقاربتی‌آلوده بوده و نسل آینده کشوردرخطر است و در تمام برنامه ها از بهداشت عمومی صحبت شده ولی برای درمان و پیشگیری جز تأسیس یکی دو بیمارستان اقدامی نشده است .

بازرسی خوراکیها در زمان صلح صورت اساسی بخود نگرفته و در پارهٔ از نقاط کشور که اداره دامپزشکی دخالت ندارد معلوم نیست چه بمردم میخورانند و بااینکه بوجود پارهٔ از بیماری ها در بین دواب واقفند بدفع آن اقدام مؤثری نکرده وچنانکه تذکر دادیم اسب هائی که با خون جگر برای کشور تهیه شده‌اند بواسطه وجود مشمشه‌وگرسنگی رو ـ بانحطاط می روند .

درحقیقت‌لازم‌نیست کشت میکربی ازخارج بیاورند،فعلا کانونهای بیماری وجود دارد و درحقیقت از دیر زمانی جنك میکربی درکشور ما صورت عمل بخودگرفته‌است. باید گفت که خوشبختی دراین استکه دربرابر بیماریها و کثافات تااندازهٔ ایمنیت یافته‌ایم معذلك خطر

پراکنده شدن میکربهائی که به‌آن عادت نداریم حیات همگی را تهدید مینماید .
کشور ایران بزرگ است و دشتهای وسیع بی حافظ و نگهبانی در آن وجود دارد محقق است دراین نقاط هرعملی انجام شود کسی ازآن مطلع نخواهد گردید .
فرض کنیم در دل شب عده‌ای چترباز دراین نواحی باوسائل لازم فرودآیند وخود را بشهرهای پرجمعیت رسانیده و بدون اینکه کسی آگاه شود بیماریهائی راکه تحفه آورده‌اند پراکنده سازند از اینرو برای جلوگیری ازخطر لازم است وسائل بهداشت کافی در اختیار داشته و کاملا مجهز باشیم .
چنانکه میدانیم در هرکشوری گروهی از خودگذشته و حاضر هستند خودرا فدای میهن عزیز نمایند ، برای‌این قبیل چتر بازان فرود آمدن در دشت لازم نیست بلکه شبانگاه درخود شهر پائین میآیند چنانکه چتر بازان انگلیسی که برفراز ایتالیا فرود آمده و وسائل تخریب دستگاههای جنگی این کشور را با نقشه کامل باخود آورده بودند از هیچ خطری باك نداشته وقبل ازمرك خودرا مرده میهن تصور کرده بودند .
کسیکه با هواپیما خود رابکشتی دشمن میزند حکم اعدام خود را قبلا صادر نموده است و شخصی که در اژدر نشسته وآنرا میراند به بقاء حیات خود هیچگونه امیدواری ندارد و گروه بیشماری که درکشورهای دشمنان بفعالیت مشغولند بزندگانی خود اهمیتی نمیدهند .
جسارت اینان زیاده ازحد است وچون فدائی هستند خودرا باهرگونه خطری مواجه میسازند و برای رسیدن بمقصود و عملی ساختن آنچه راکه به آنها دستور داده شده است سعی بلیغ مینمایند .
ازاینرو لازم است تشکیلات آگاهی کشور وسیع ومجهز باشد تا بتواند بکشف این قبیل عناصر ازخودگذشته موفق گردد . . . »
راجع باینکه‌چگونه میکرب ها را منتشر میسازند لازم است شرحی را که دراین باره درمقاله تحت عنوان « استفاده ازگاز و میکرسکپ در جنك » نوشته‌ام دراینجا تکرار نمایم :
« برای انتشار میکرب دونکته را باید در نظر گرفت :
اولا میکرب را باید بنقاطی که میخواهند بیماری شایع گردد برسانند . این عمل را ستاد ارتش با وسائلی که دراختیار دارد و یا اداره آگاهی و جاسوسی انجام میدهند .
ثانیاً میکربها را درانسان و یا دام منتشرساخت . این عمل ممکن است بطورمستقیم و یا غیر مستقیم انجام گیرد .
۱ــ سرایت بطور مستقیم ــ انسان و دام درانتشار بیماری ممکن است مستقیماً دخالت نمایند و بیماری مخصوص بانسان ویادام ویامشترك بین انسان ودامرا انتقال دهند .

هر بیماری مدتی در حال کمون و خفی بسر میبرد و در این مدت در نتیجه آمیزش ممکن است اشخاص و یا دام سالم از بیماریکه بر بیماری خود واقف نیست دوچار شوند و در صورتی که تعداد اشخاص و یا دام در نقطه‌ای زیاد و تماس آنها با یکدیگر بیشتر باشد زودتر بیماری سرایت نموده وعده بیشتری را مبتلا میسازد. دراین حال باید در نظر داشت علاوه برسرایت‌مستقیم، آب و آشامیدنیهای دیگر وخوراکی واثاثیه مجاور که آلوده میشوند بنوبه خود بطور غیرمستقیم درسرایت دادن بیماری کمك مینمایند.

برای انتشار دادن بیماری هائی که بین انسان و دام مشترك میباشند بسهولت ممکن‌است دام بی زبان و بدون قوه دفاع را باکشت میکربی ازراه تزریق و یا طرق دیگرآلوده ساخت و در جنك گذشته همین طریقه عملی گردید.

۲ـ **سرایت بطور غیر مستقیم** ـ درصورتیکه منظوراز بین بردن انسان باشد تزریق بیماری به دامها وآلوده شدن انسان از دام یکی ازطرق غیر مستقیم انتشار بیماری محسوب میشود. طرق دیگری که ممکن است مورد استفاده قرار گیرند عبارتند از آلوده کردن آب و هوا. در کشورهائی که لوله کشی برای آب نشده است آلوده کردن آب آشامیدنی خیلی سهل وساده است و در صورتیکه لوله کشی آب وجود داشته باشد همانطورکه جاسوسان درروی خطوط تلفنی انشعاباتی داده ودرموقع لزوم ازآن استفاده میبرند بسهولت میتوانند درمسیر لوله‌آب نیزدرنقطه‌ای‌عمل جنایت‌آمیز خود راکه عبارت از آلوده کردن آب باکشت میکربی است عملی سازند.

آلوده ساختن هوا با پراکنده ساختن ابرهای میکرب دار از زمانیکه متخصص این فن ویخام اشتد (Vicham Steed) راجع بآن بیاناتی نموده است‌نظر بررسی کنندگان‌را جلب کرده است و بعقیده گروهی درصورتیکه بخواهند بچنین عملی مبادرت ورزند بهتراست ازمواد شیمیائی بکار برند. از بررسیهائیکه تریلات (Trillat) نموده است‌چنین استنباط میشود که قطرات میکرب دار معلق درهوا بمراتب بیش ازمیکرب جذب شده ازراه گوارش درسرایت بیماری مؤثر میباشند ونباید این طریق انتشار بیماری را ازنظر دورداشت.

درهرحال طرق دیگری نیز مورد بررسی قرار گرفته است وشکی‌نیست اگر روزی جنك میکربی عملی‌شود نوع میکرب وراه انتشارآن بردیگران نیزمکشوف‌خواهد گردید...»

☆ ☆ ☆

باکمال تأسف باید گفت جنك میکربی در زمان صلح در ایران رواج‌داشته و بیماریهای گوناگونیکه سابقاً وجود نداشته بوسائلی اشاعه داده شده اند. اشاعه میکرب‌در کشورایران افکار شادروان دکترحامدیرا بخودجلب نموده ودرکاغذی که بخط آنمرحوم نوشته‌شده و نزد اینجانب موجوداست ازکارشناس خارجی بحث

میمایدکه با پر کردن جیب و انجام مقاصد ناپاك بردوش این ملت سوار شده است در این مراسله آنمرحوم وعده داده است این شخص را معرفی کند. با کمال تأسف قبل‌از انجام این‌امرمهم رخت‌ازجهان‌بربست، روزهفته آنمرحوم یکی‌از برادرانش اظهارمیداشت« برادرم‌را کشتند! » (نمیدانم تاچه حد صحت‌دارد!)

چون افتخار معاونت آنمرحوم‌را داشتم کم‌و بیش براصراریکه میدانست واقف گردیدم ، روزی اظهار داشت « مدارکی در دست دارم که دلیل محکومیت قطعی کسیکه بیماریهای واگیرحیوانی‌را که سابقاً درایران وجودنداشته‌اشاعه‌داده‌است‌میباشد» آنمرحوم در نظرداشت باعلنی‌ساختن‌این‌مدارك بااین‌فعالیت جنایتکارانه خاتمه دهد .

قسمت اول گزارش آنمرحوم دریکی ازجراید کثیرالانتشار طبع گردید و چون‌عمرش وفانکرد این‌موضوع حیاتی ، این‌جنایت بزرگ درپرده‌باقی‌ماند.

بعد از مرك آنمرحوم درصدد برآمدم بدانم موضوع ازچه قرار بوده است و برای درك مطلب بخانم آنمرحوم‌مراجعه‌وتقاضا کردم کاغذهائیکه از اومانده‌است ارائه گردد . دربرابر چشم‌های اشك‌بار همسر آنمرحوم پرونده‌را با آب‌دیده سیراب کردم،متأسفانه قدرت ادامه بازجوئی از من سلب گردید و در برابر سئوالی‌که کردم خانم شادروان دکترحامدی اظهارفرمود: چنین‌صحبتی‌را هم بااو کرده‌است ولی نمیداند مدارك در کجا است ؟

در ایام خدمت وظیفه متوجه‌شدم بیماری مشمشه دربین دواب آرتش شایع‌است ، مقالاتی دراین باره منتشر کردم ومدت چهارسال‌مواجه‌بامحاکمات‌شدیدشدم و در خلال آن فهمیدم علاوه بر بیگانگانیکه برابر نوشته شادروان دکترحامدی بانجام مقاصدناپاك مشغولند کسانی هستند که‌سجل‌احوال‌ایرانی‌داشته ،فارسی‌را سلیس‌صحبت میکنند ولی صد درصد بیگانه و در انجام اموریکه باحیات ملت و ثروت ملی ارتباط دارد مسامحه میکنند .

قسمتی از مشاهداتیرا که‌نموده‌ام ذیلا ازنظر دامپزشکان جوان میگذرانم تا بدانند باچه اوضاعی مواجه و چگونه باید بفکر چاره‌جوئی باشند . برهیچکس

پوشیده نیست که دامپزشك بطور غیر مستقیم مسئول زندگی و حیات هم‌نوعان
خود بوده و کوچکترین تعلل و تسامح درانجام وظیفه‌اش نه‌تنها بضرر مادی تمام
میشود بلکه بزرگترین و شدیدترین خسارات حیاتی‌را در بر دارد .

اینك یکی از مشاهدات :

درسال ۱۳۱۸ تعداد پنجاه رأس گاو ازفرانسه بمنظور اصلاح نژاد گاوهای
ایران خریداری گردید و در مدرسه دامپزشکی آلفرد در نزدیکی شهر پاریس
آنهارا موردآزمایش‌قراردادند وچون سل گاوی درفرانسه وجود داشت مخصوصاً
این گاوهارا ازنظر بیماری‌سل مورد امتحان قرارداده و باتزریق مکررتوبرکولین
سلامتی آنها محرز گردید .

چون جنك بین‌المللی دوم شروع شده بود با زحمت زیاد و تحمل هزینه
گزاف گاوهای خریداری شده را باکشتی مسافربری «تئوفیل گوتیه» که یکی از
زیباترین کشتیهای مسافربری فرانسه‌بود ازبندر مارسی تابیروت حمل کردند واز
بیروت تاموصل باخط راه‌آهن واز موصل تا حیدرآباد باکامیون حمل‌شدند. قیمت
خرید گاوهاوهزینه‌متخصصین و کسانیکه برای‌حمل‌و نقل مأموریت داشتند ، کرایه
کشتی ، کرایه راه‌آهن، کرایه‌کامیونها ، حقوق گمرکی و ترانزیت پرداخته‌شده،
قیمت علوفه وهزینه‌هائی که درفرانسه برای نگاهداری وحمل‌و نقل آنها ازپاریس
تامارسی شده است اگر محاسبه شود برابر وزن هر یك از حیوانات طلا خرج
شده است .

در زمستان سال ۱۳۱۸ این‌گاوها صحیح و سالم بحیدرآباد وارد گردیدند
و برای‌اینکه‌بر سلامتی آنهااطمینان کامل‌حاصل گرددپس از چندروزاستراحت‌مجدداً
توبرکولینه شدندو تمام آنهاصحیح‌وسالم‌تشخیص‌داده‌شدندو مسلولی‌در بین‌آنهانبود.
سابقاً هم‌دربنگاه‌دامپروری‌حیدرآباد‌بیماری‌سل گاوی‌دیده نشده بود،نه‌تنها بیماری
سل گاوی دربنگاه دامپروری‌حیدرآبادسابقه نداشت بلکه ازگزارشهای ماهیانه‌
ایکه دامپزشکی‌های استانها و شهرستانها فرستاده اند و مخصوصاً گزارشهائیکه
دامپزشکان آلمانی فرستاده‌اند مستفادمیشود سل گاوی درایران نبوده‌است .

از آنچه گذشت چنین نتیجه میشود که سل گاوی سابقاً در ایران نبود و گاوهای خریداری شده از فرانسه هم سالم و بمحیط حیدرآباد که از نظر سل سالم بوده است وارد گردیده اند.

شهریور ماه ۱۳۲۰ پیش آمد، دست مرموزی سل گاوی را دربین گاوان اصیل خریداری شده اشاعه داد.

در سه ماه آخر سال ۱۳۲۱ گزارشی بمرکز داده شد که در یکی از گاوهای مرده تشریح شده غده‌های چرکی سلی یافته‌اند، شادروان دکتر حامدی دستور داد تمام گاوهارا توبرکولینه نموده نتیجه را گزارش دهند.

گزارشی رسید که چهار گاو مشکوك به سل هستند و تقاضا شد اداره دامپزشکی کل از استادان مربوطه دانشکده نظر خواسته تکلیف آنها را تعیین نماید. در آن موقع نگارنده درخدمت وظیفه بودم و بسبب اعتمادی که آنمرحوم بنگارنده داشت دستور داد بحصارك رفته گاوهای مورد بحث را با حضور کمیسیونی معاینه و نتیجه گزارش داده شود.

از این تاریخ نگارنده بجریان امر واقف گردیدم و ذیلا آنچه اتفاق افتاده است بترتیب یادآور میشوم:

☆ ☆ ☆

روز سه‌شنبه ۲۹ر۱۰ر۱۳۲۱ بموجب دعوتیکه طی شماره ۱۵۸۶۲ ازطرف اداره دامپزشکی کل بعمل آمده بود کمیسیونی در حیدرآباد تشکیل گردید و گاو-های گزارش شده مورد بررسی قرار گرفتند.

پرونده امر حکایت میکرد که پس از تزریق توی‌پوستی توبرکولین نسبت به‌این چهار فرد گاو مظنون شده و برای اینکه معلوم شود آیا مسلولند روز ۲۵ آذرماه ۱۳۲۱ ساعت چهار بعد ازظهر از راه زیرپوستی تزریق توبرکولین تجدید شده است. تربوکولین تزریق‌شده را درسال ۱۳۱۸ ازفرانسه آورده بودند. روی این اصل میبایستی طرزعمل و نتایج حاصله برابر مقررات فنی و علمی که درفرانسه معمول ومتداول است باشد. بدین معنی که واکنشهای حرارتی و موضعی و عمومی موردنظر قرار گیرد.

تزریق درتاریخ ۲۵ آذرماه ۱۳۲۱ انجام شده و کمیسیون درتاریخ ۲۹دیماه

۱۳۲۱ یعنی ۳٤ روز بعد تشکیل شده بود لذا کمیسیون نمیتوانست نسبت بواکنش-های موضعی و عمومی که در آنموقع وجود نداشت نظریه بدهد لذا به بررسی برگهای حرارت پرداخته شد.

طبق مقرراتی که در صفحه ۳۲۷ این کتاب بآن اشاره شده است تزریق زیر-پوستی باید ساعت ۹ تا ۱۰ شب انجام شود و از ساعت ٦ صبح روز بعد مرتباً دوساعت به دوساعت حرارت بدن تاساعت ٦ بعدازظهر گرفته شود.

ازمشاهده برگهای درجه حرارت چنین نتیجه گرفته شد که:

اولا تزریق ساعت چهار بعدازظهر یعنی ۵ تا ٦ ساعت قبل از موعد انجام شده است و درجه حرارت روز بعد ساعت هفت یعنی یکساعت بعد گرفته شده است

ثانیاً حرارت روز بعددردو نوبت صبح وعصر گرفته‌شده‌و منحنی‌رسم کرده‌اند.

چون این‌طرز رفتار صحیح نبوده است لذا کمیسیون نظریه داد :

اولا گاوها را مجزا نموده و محل آنرا ضد عفونی کنند.

ثانیا تزریق توبرکولین‌را تجدید و اصول فنی را رعایت نمایند تا کمیسیون بتواند به‌تحقیق نظریه خودرا ابراز دارد.

شادروان دکترحامدی بعد ازمشاهده این صورت‌جلسه و سوءظنی که‌داشت چنین استدلال میکرد:

« این گاوها صحیح و سالم بوده اند ، در فرانسه قبل از حرکت و درموقع ورودبایران توبرکولینه شده سالم بوده اند ، محیط حیدرآباد آلوده بسل نبوده وسل گاوی‌هم‌درایران‌سابقه‌نداشته‌است،درجه‌حرارتیکه گرفته شده‌طبق‌اصول‌علمی نبوده و ازاینکه‌بدون رعایت نکات‌فنی سل تشخیص داده شده است متحیر و علاوه میکرد: این‌وضعیت مثل اینستکه کسی سمی بدیگری داده وهمینکه برای تشخیص نوع مسمومیت حاضرشود بدون اینکه امتحانات دقیقی‌بنماید باتوجه‌باینکه‌سمی که داده است چه‌بوده‌اظهار کند مسمومیت ازچه‌نوع بوده است »

درهرحال اداره دامپزشکی دستورات کمیسیون‌را ابلاغ نمود وبرای اینکه سل اشاعه پیدا نکند دستورات اکیدی برای تجدید تزریق توبرکولین علاوه کرد این دستور درتاریخ ۷ر۱۱ر۱۳۲۱ صادر شده است.

فروردین ۱۳۲۲، دکتر حامدی چشم از جهان پوشید و نگارنده از جریان بعدی اوضاع بر کنار بودم.

در سال ۱۳۲۵ در تشریح نعشی ماده گاوی معلوم شد مسلول است مکاتبات از طرف اداره دامپزشکی تجدید گردید و در تاریخ ۲ر۷ر۱۳۲۵ دستور تجدید توبرکولیناسیون داده شد.

از گزارش واصله در تاریخ ۲۶ر۷ر۱۳۲۵ چنین مستفاد میشود که ۱۷ رأس گاو مسلول و ۲۲ رأس مشکوك تشخیص داده شده اند.

اتفاقاً روزیکه این گزارش رسیده بود دراداره دامپزشکی بودم و ازجریان امر باخبر گردیدم بلافاصله بوزیر کشاورزی وقت مراجعه و باتذکر اینکه هم وزن هریك ازاین گاوها طلا مصرف شده و بعلاوه چون این گاوها برای اصلاح نژاد بنقاط مختلف کشور برده شده است و در نتیجه سل گاوی در تمام ایران اشاعه یافته است تقاضا نمودم مسامحه کننده مورد بازخواست قرار گیرد.

پرونده امر ببازرسی محول گردید، ۴۰ رأس گاو را کشتند و بعداً معلوم نشد طبق چه دستوری پرونده را کدماند. و ازمکاتباتیکه نمودند چنین استنباط شد که دستور کمیسیون را اجراء نکرده و بدین ترتیب نه تنها در مؤسسهٔ حیدرآباد بلکه در تمام نقاطیکه گاوهای مسلول را نقل و انتقال داده اند بیماری سل گاوی اشاعه داده شده است.

کسانیکه میبایستی باین امر رسیدگی نمایند اغلب دراین تسامح و تعلل شریك بوده و کلیه اقداماتیکه دراین زمینه برای رسیدگی مینمودم مواجه بامشکلات گردید. چون این موضوع مهم و باحیات مردم سروکار داشت و میبایستی سریعاً اقدام شود و قبل از اقدام هم نمیبایستی موضوع علنی و ترس و وحشت درافکار عمومی ایجاد گردد لذا فقط بمراجعه کردن بمراجع صلاحیتدار اکتفا گردید و برای اینکه اولیای امور براین حقیقت واقف گردند نه تنها شفاهاً بلکه در کتاب «ایران باید سویس آسیا گردد» شرحی بدین مضمون انتشار دادم:

«.. یکی از طرق حساس برای منکوب نمودن قومی اشاعه بیماری در بین افراد آنقوم میباشد و دول استعمارطلب اغلب باین طریقه متوسل گردیده و مردم سرزمینی را پس

از آنکه بیمار و بخود مشغول کرده‌اند اسیر و بنده و برده خود ساخته‌اند. برای مثال یك نمونه ازاین‌طرزعمل‌را ذکر مینمایم: (کشیشی بنام مایارد درسال ۱۷۶۳ برای تزکیه (!) روح طوایف آکادی در بین آنها رسوخ میکند وبادعا وخیرات ومبرات، نظرمردم‌رابسوی خودجلب‌میکند و برای‌اینکه درجه بزرگواری خودرا نشان‌دهدمقداری‌لباس‌دربین‌فقرا توزیع میکند. این لباس ها آلوده بمیکرب آبله بوده ومردم‌را به‌آبله گرفتارمیکند. شارل نیکل این طریقه راکه مقدمه استعمار بوده ونتیجه‌خوبی‌داده‌است درکتاب خود درج کرده است)

وقتیکه به‌بینیم بیمارستانهائی بر پاکرده و پولهائی‌خرج میکنند. وقتی کشیشها و مسیونرهائی با ظواهری مسلح بعوام فریبی مشاهده‌میکنیم که دور از وطن در- وسط بیابانها در بین مردم عقب افتاده که نمیدانند روی چه ثروتی راه میروند، ظاهرشده وبارشاد (!) و راهنمائی آنها میپردازند. **وقتیکه می بینیم متخصصین ویا مستشارانی سالهای متمادی درمراکزحساس‌تهیه واکسن وسرم ودر رأس بهداری‌کشور پابرجا میمانند** همیشه باید توجه‌داشته باشیم که درپس این‌ظاهر آراسته افکار پلیددیگری نهفته است و خوابهائی برای ذخایر طبیعی ویا ساکنین آن‌سرزمین دیده‌اند.

ازنظر پزشکی در روی این اشخاص زنده که عقل و شعوری ندارند تمام داروها را میتوان‌استعمال کرد ونتیجه آنرا فهمید وبعداً درکشورخود مورداستفاده قرارداد، واکسنها و سرمهای مختلف‌را میتوان مورد آزمایش قرارداد. بیماریهای مختلف‌را بسهولت‌میتوان دربین آنها سرایت‌داد و تمام آنهارا آلوده کرد. خلاصه‌آنکه مانند حیوانات آزمایشگاهی میتوان افراد را مورد آزمایش وبررسی قرارداد.

شیوع بیماریهای مختلف درایران که اصلا وجود نداشته‌است شاهکار اینقبیل‌عناصر میباشد و وقتیکه زمامداران کشوری از عناصر توصیف شده‌قبلی تشکیل شده باشند معلوم- است تاچه حد دست این اشخاص باز خواهد بود وشکی نیست بعوض اینکه از فعالیت آنها جلوگیری شود مورد تقدیر هم قرار میگیرند.

محقق‌است اگرحدودوثغور کشور از کنترل‌خارج بوده‌وربیایند وبروندوحساب‌وکتابی نباشداشاعه بیماریهاسهلتر وساده‌ترمیشود. میکربها رامیشوددر آب‌ریخت و مردم راآلوده کرد وبادادن لباسهای کهنه و مندرس بیماریهارا اشاعه‌داد (چنانکه کردند)...»

☆☆☆

پافشاری دراطراف این‌موضوع و ازدیاد تعداد گاوان مسلول‌اطراف‌تهران که‌بنا بگفته رئیس دامپزشکی وقت‌به ۳۰ درصدبالغ میگردد وآلوده بودن شیرو محصولات آن که‌درشهرمصرف‌میشودوخطریکه برای‌عموم اهالی‌ایران دارد‌باعث شدطرحی برای‌جلوگیری‌ازشیوع‌بیماری‌سل‌وتب‌مالت که‌آنهم‌مانندبیماری‌سل‌سابقاً

درایران نبوده وامروز بحال اپیدمی در بین حیوانات واشخاص در بعضی نقاط کشور وجوددارد بمجلس شورای ملی داده شود(طرح درصفحه ۲۱٤ این کتاب ذکر شده است)

این طرح در تمام جراید طبع ودررادیو نیز منعکس گردید ویکمرتبه ناراحتی عجیبی در بین مردم ایجاد کرد . بدین ترتیب مردم از خوردن شیر و فرآورده های آن خودداری کردند، مصرف شیر داخلی تنزل نمودودر برابر مصرف قوطیهای شیر خشك خارجی زیادو گاو داران اطراف تهران متحمل خسارت زیادی شدند .

چون موضوع علمی وجنبه عمومی بخود گرفته بود روی این اصل برای تعقیب عاملین اشاعه بیماری سل سؤالاتی در جراید از وزارت کشاورزی شد که برای نمونه یکی از آنهاذیلا نقل میگردد :

«لایحه جلوگیری از بیماری سل و بروسلوز دام

کارهای کشور ما همیشه اکل از قفااست . میگوئید نه توجه بفرمائید :

دردو جلسه قبل مجلس و زارت کشاورزی لایحه ای برای جلو گیری از بیماری سل و بروسلوز (تب مالت) که هردواز بیماری های مشترك بین انسان ودام هستند بمجلس تقدیم کرده ـ است . این دو بیماری آنطوریکه متخصصین فن میگویند سابقاً در ایران وجود نداشته و اخیراً شایع گردیده است.

گویا پرونده ای هم تحت عنوان «شیوع بیماری سل» دروزارت کشاورزی موجوداست که مسئول اشاعه دادن بیماری سل درآن مشخص ومعین میباشد . ما نمیدانیم چرا باین موضوع رسیدگی نکرده اند وحالا که بیماری اشاعه یافته و خطرجانی از خوردن شیر و گوشت دامهای مبتلا برای همگی محرز است بفکر تقدیم لایحه برای پیشگیری افتاده اند . » (این شرح در تاریخ سه شنبه ١٤ تیر ١٣٢٨ منتشر گردیده است .)

☆☆☆

از جوابیکه وزارت کشاورزی داده بود ودر همان روزنامه درج کرده بودند چنین مستفاد میشد که «نویسنده بدون اطلاع محض بوده است . علت شیوع بیماری سل و بروسلوز عدم رعایت اصول بهداشت می باشدوطرح لایحه را باین جهت لازم جلوه گر ساخته اند و امیدواری داده شده است پس از تصویب واجرای لایحه بتوانند متدرجاً برای جلو گیری ازاین دو بیماری مهم اقدام اساسی معمول دارند» درزیر مراسله روزنامه بدین مضمون شرحی درج کرده است :

«این جواب وزارت کشاورزی مایه تعجب گردید ، خوب بود تهیه کنندگان این جواب اقلا بپرونده شیوع بیماری سل دراداره اموردام مراجعه میکردند و بعد آسمان وریسمان بهم میبافتند : روز بروز تعداد مسلولین این مملکت بعلل مختلف که یکی از آنهاخوردن شیر گاو مسلول است زیادمیشود ومتخصصین فن وآمارموجو نشان میدهد که در گذشته سل گاوی

درایران نبوده وآنرا شایع کرده‌اند واگر چنین موضوعی صحت نداشت مدتی اداره بازرسی وزارت کشاورزی این قضیه را مورد تعقیب قرار نمیداد و بعد هم طبق دستوری سرقضیه‌ را بهم نمی آوردند. درهرحال مانشان داده‌ایم بدون اطلاع بدرج شرحی مبادرت نمیکنیم و اینک هم نوشته سابق را تأیید مینمائیم و اگر وزارت کشاورزی باین موضوع مهم حیاتی رسیدگی نکند مجبور خواهیم شد درآینده پرده **از این خیانت بزرگ برداریم**.

(این شرح درتاریخ سه‌شنبه ۱۱ مرداد ۱۳۲۸ منتشر گردیده است)

☆☆☆

در کتاب دوم اشکها که در مهر ۱۳۲۸ منتشر گردید تحت عنوان «خیانت» در این باره بحث نموده ودر بهمن‌ماه ۱۳۲۸ تحت‌عنوان «کشتار دسته‌جمعی» دردوشماره روزنامه دیگری مصاحبه‌ای بانگارنده بعمل آورده ودر اردیبهشت ۱۳۲۹ درهمین روزنامه ازوزارت کشاورزی و بهداری دراین‌زمینه سئوال شده‌است: تعیین کننده‌چه اقدامی کرده‌اند؟

باوجود اینکه اشاعه دادن بیماری هـای واگیری مشترك بین‌انسان ودام و ارتکاب باین جنایت بزرك که میتوان آنـرا بکشتار دسته‌جمعی تعبیر کرد اغلب از نظرها مستور میماند و کمتر کسی موفق میشود اشاعه‌دهنده بیماری را یافته مورد تعقیب قرار دهد معذالك بموجب مدارك غیرقـابل تردید وانکار، بیماری سل در بین گاوان اشاعه‌داده شده وازاینراه خطر بزرگی برای‌ملت‌ایران ایجاد گردیده‌است.

☆☆☆

ازنظر اهمیت فن‌دامپزشکی دردنیـا لازم میدانم دراینجا مختصر توضیحی علاوه کنم:

در کشورهای مترقی‌جهان که باهمیت‌این‌فن‌واقف‌هستند مدارس‌دامپزشکی ملی است و به‌بیگانگان فقط اجازه میدهند بعنوان خـارجی تحصیلات دامپزشکی نموده و بموجب قوانینی که وضع کرده‌اند این‌قبیل دامپزشکان حق ندارند درآن کشورها حتی مطب‌دامپزشکی تأسیس کنند و بدرمان بیماریهای انفرادی حیوانات بپردازند درحالیکه برای پزشکان خارجی باین‌حد سخت گیری نمیکنند، دولتهای بیدارازاینجهت‌این مقررات‌را وضع کرده‌اند که دامپزشك‌دردرجه‌اول ضامن‌سلامت و بهداشت عمومی میباشد واگر بیگانه باشدممکن است تحت تـأثیر قرار گرفته، خریداری شود وباشاعه بیماری دربین حیوانات پرداخته و کشوریرا بآتش بیماری

واگیری خطرناك بسوزاند، بدون اینکه کسی متوجه شود ومدرك ودلیلی برای تعقیب عامل این جنایت بزرك بدست آورد. خوب توجه بفرمائید، دامپزشك ممکن است بعنوان نمونه‌طبی آمپولی برای تزریق از کارخانه‌ایکه در کشوردیگراست دریافت کند، طبق قرار قبلی که بین‌دامپزشك وجاسوسان گذاشته شده‌است این نمونه طبی محتوی‌میکرب کشنده‌وقوی بیماری‌مشترك بین‌انسان ودام‌میباشد. دامپزشك بیگانه خریداری شده درموقع‌معاینه ویا ضمن تزریق‌داروئی بحیوانات، کشت‌میکربرا به‌بدن حیوانات میرساند و بیماریرا بسرعت اشاعه میدهد وتا زمانیکه بیماری مشخص ووسائل پیشگیری بکارافتد تعداد زیادی‌حیوان واشخاص مجاور آنهـا گرفتار و درصورتیکه بیماری قابل درمان نباشد عده‌ای انسان وحیوان تلف میشوندوهزینه زیادی برای خاموش کردن آتش بیماری بمصرف میرسد.

لازم نیست نمونه طبی فرستاده شود، یکی از اقوام ویـا دوستان دامپزشك خارجی بدیدنش‌میآید وآمپول‌مملواز کشت میکربی‌را تحویل‌میدهد و بدون‌اینکه کسی متوجه باشد مراجعت میکند، مدتی‌بعد هم‌میکرب بمصرف میرسد و نتیجه‌آن بعداً علنی میگردد.

هرچنددر کشورهای دیگرمقررات‌شدیدبرای‌پیشگیری بیماریهای واگیری میباشد وهمینکه بیماری درنقطه‌ای بروز کرد، بفوریت برای پیشگیری وخاموش کردن بیماری‌اقدام مینمایند معذالك بدامپزشکان خارجی‌اجازه نمیدهند تشکیلات دامپزشکی تأسیس و بدرمان ساده‌حیوانات بپردازند چه رسدباینکه در سرویسهای دولتی وارد شده ویادر کشتارگاهها مشغول کار شوند ویاآنکه دربنگاههای تهیه سرم و واکسن‌فعالیت کنندزیرا مرکزتهیه سرم وواکسن‌یك کشوراهمیتش بمراتب بیشتر وبالاتر ازمرکز تهیه‌فشنك وتفنك‌وکارخانه‌های‌دیگراسلحه سازی‌است. در نتیجه‌جزئی‌ترین‌غفلت‌در این‌بنگاه‌ها‌ممکن‌است‌سرم‌و‌یاواکسن‌ساخته‌شده که‌بملیونها حیوان تزریق میشودآلوده‌بمیکرب قوی و کشنده‌ای‌شده‌و‌بخصوص در کشورهای عقب افتاده که‌سازمان‌کامل دامپزشکی وجود ندارد وماهها طول میکشد تابیماری مشخص ووسائل دفاعی‌بکار افتد خسارت جبران ناپذیری ببار آورد.

☆☆☆

شادروان دکتر حامدی که تصدی امور دامپزشکی کشور را داشته و از جریاناتی باخبر بوده سعی داشته است بازرسی در کار باشد ولی هر موقع اقدام نموده بموانع ومشکلاتی برخورد کرده است .

در سال ۱۳۱۹ وسائلی برانگیخته شده بود که در نمایشگاه کالا حتی اختیاراتی که در بنگاههای تابعه داشت از او سلب شود و در گزارشیکه موجود است چنین مینگارد:

« ... اگر روزی دولت خواست از عملیات این عزیزان بیجهت کنترل و تفتیش نماید باتمام قوا مانع میشوند واغلب این کنترل و تفتیش را نوعی بی احترامی برای خود میدانند وسعی میکنند طوری وانمود نمایند که تفتیش در کار آنها نوعی بی-احترامی وتوهین نسبت بآنها است» .

پس از شرح این حقیقت بانجام مقاصد ناپاك اشاره میکند .

(از صفحه ۱۳۰ ببعد این کتاب بـا مدارك مثبته نشانداده‌ایم چگونه بعد از مرگش موفق شدند سازمانیکه داده بود تجزیه کنند) .

☆☆☆

از قوانین ومقرراتیکه در ایران وضع شده‌است بااستفاده ازماده ۲۷۶ قانون کیفر عمومی حتی برای نگاهداری دامها و پرنده‌ها (در صفحه ۶۱ این کتاب آئین نامه نقل شده است) دستوراتی داده شده وجرائمی تعیین گردیده است و با کمال تأسف برای تعقیب کسانیکه از راه اشاعه بیماریهای میکربی در حیوانات بکشتار دسته جمعی دست زده‌اند مقرراتی وجود ندارد. از نظر اهمیت موضوع وازاین نظر که لازم است قوانینی درباره این جنایت بزرك وضع شود این بحث را در این کتاب که مورد استفاده دامپزشکان آینده قرار میگیرد تذکر دادم ودامپزشکان جوان را بوظائف خطیری که دارند آشنا ساختم .

ضمناً یادآور میگردد اگر بعللی بیماریهای گوناگون ، استعمال تریـاك و امثال آن در نیم قرن اخیر در ایران شایع گردیده است دلیلی نیست که این علل برای همیشه ادامه یافته و باین وضعیت خاتمه داده نشود . دامپزشکان بـاید در مسئولیت عظیمی که دارند اقدام نموده برای حفظ سرمایه حیوانی ومخصوصاً تأمین بهداشت

عمومی و همگانی باجدیت بکوشند و قوانین ناقص دامپزشکی را تکمیل و سازمان-
های مربوطه را مرتب و منظم سازند .

۱۰ ـــ از وظایف دامپزشك

در مباحث مختلفی که گذشت بوظائف قانونی دامپزشك ضمن شرح قوانین و مقررات و آئین نامه‌های مختلف اشاره نمودیم و از تکرار آن دراینجا خودداری نموده و بوظائف مهم دیگر دامپزشکان که از آنها بحثی نشده است اشاره مینمائیم:

ارتباط با آزمایشگاه

دامپزشکی که در نقاط دورافتاده مشغول کار میباشد و وسائل آزمایشگاهی در دسترس خود ندارد مجبور است برای تشخیص علل بیماری و نوع مسمومیت و انگلهای مختلف بآزمایشگاههای مجهز متوسل گردد و از آنهااستمداد جوید. موادی که ارسال میشود مختلف وطرز برداشت آنها متفاوت و طریقه بسته‌بندی متغیر است. بدین‌جهت جداگانه بشرح نکاتی که دامپزشك باید رعایت کند میپردازیم :

۱ ــ برای تشخیص مسمومیت :

با اینکه از بررسی باچشم میتوان پی‌بنوع مسمومیت برد معهذالك بازرسی شیمیائی مورد توجه بوده و برای اینکه اشتباهی نشود احتیاطهای لازم باید مراعات گردد .

احشاء و مایعات مختلف بدون اینکه بامادهٔ شیمیائی مخلوط گردند بآزمایشگاه فرستاده میشوند ، هیچگاه نباید الکل مصرف کرد و لازم است احشاء مختلفه را جداگانه بسته‌بندی کرد زیرا چنانکه گفتیم سموم مختلفه در احشاء مختلف جمع میشوند . ازاینرو ظروف متعدد که بخوبی مسدود شوند انتخاب میکنند. پس از باز کردن لاشه قسمتهای مختلف رابازرسی نموده‌وسپس باب و فم معده رابسته‌محتویات معده رادر شیشه خالی میکنند وهمچنین محتویات روده را در ظرف جداگانه می-ریزندو بعداً جراحاتیکه دز بافت پوششی معده و روده وجود دارد وباچشم دیده می-شود مشاهده مینمایند و آنهارا دردو ظرف جداگانه قرارمیدهندو همچنین قسمت‌هائی

ازجگر سیاه - قلب - سپرز- ریتین - کلیه- ومغز رادرظروف مختلف جای میدهند.
هرقدر ممکن باشد ادرار رادرظرفی میریزند زیرا بعضی ازسموم باادرار دفع میشوند.
قسمتی ازخون وقطعه‌ای ازماهیچه رانیز درظرف جداگانه برداشت میکنند وپس
ازبستن وموم ولاك كردن سرشیشه‌ها با مشاهداتیکه قبل و بعد از مرك شده است
بآزمایشگاه میفرستند ومدتی که ازمرك دام گذشته است قید میکنند .

۲- برای تشخیص انگلها:

درتاریخ ۲۱ر۱ر۱۳۱۹ بخشنامه‌ای در اینزمینه صادرشده و بتمام کشاورزیها ابلاغ
گردیده است که درپائین عیناً نقل میشود :

کشاورزی....

بمنظورتعیین انواع انگلهای موجوده در نواحی مختلف کشور شاهنشاهی
ومبارزه برضد آنها و همچنین برای تأمین عملیات انگلشناسی دانشجویان دانشکده
دامپزشکی لازم است عموم رؤسای بخشها و متصدیان کشتارگاهها ومأمورین تلقیح
درضمن انجام مأموریت خود انگلهائیکه درکالبدشکافی و یادرروی جانوران زنده
می بینند به ترتیبی که ذیلا تعیین میشود جمع آوری نموده مستقیماً به بنگاه حصارك ارسال
دارند و شرح عملیات خود رادر ضمن گزارش ماهیانه باین اداره نیز ارسال دارند .

انگلهائیکه درروی جانوران یافت میشوند بدوشکل میباشند :

۱ - انگلهای خارجی ۲ - انگلهای درونی

اولا انگلهای خارجی از قبیل کنه - عامل جرب - حشرات مختلف و غیره
جانوران فوق درروی جلدمیزبان بوده و بوسایل مختلف میتوان آنهارا جمع نمود.

جمع آوری کنه‌ها درروی دام زنده یامرده (زیردم - زیرشکم - کشاله‌ران
گردن - گوش) غالباً درفصل مناسب دیده میشوند برای جمع آوری باید باانبرك یا
باانگشتها ازانتهای قدامی آنها که داخل جلدفرو برده گرفته باکمی فشار بیرون آورد.
کنه‌های ماده راکه غالباً دراثر بلع خون میزبان درشت ترمیباشند تنها یابا همان کنه
نرکه غالباً بسطح شکم کنه ماده چسبیده گرفته و داخل لوله شیشه گذارده و اسم میزبان،
محل و تاریخ جمع آوری انگل باید بامدادمشکی درروی قطعه کاغذی ثبت داخل همان
لوله جا خواهدداد سپس لوله را باپنبه بسته ودریك قوطی چوبی نهاده مستقیماً بآدرس
آزمایشگاه میفرستند .

۱ ـ چون درضمن مسافرت ممکن است ماده باردار تخم گذاری نماید لذا از جا دادن دو کنه ماده در یك لوله اجتناب شود.

۲ ـ یك نوع از کنه آرگاس وار نیتهوروس غالباً در موقع روز در شکافهای دیوار اصطبل ـ مساکن مسکونی ـ لای شن و غیره دیده میشود. کنه های اخیر الذکر را میتوان چندین عدد در یك لوله نهاد.

جمع آوری حشرات ـ طرز جمع آوری آنها متغیر و متفاوت است در صورتیکه بوسیله موفق بشوند که آنها را بگیرند در داخل لوله نهاده با قید محل و تاریخ ارسال دارند

ثانیاً انگلهای درونی ـ ۱ ـ کرمها در اغلب بافتها و اعضاء مختلف بدن میزبان ممکن است یافت شوند بنابراین لازم است قبل از همه چیز کالبد شکافی صحیح و کامل انجام داد و برای پیدا نمودن کرمها باید اعضاء مختلف بدنرا دقیقاً بررسی نمود .

کالبدشکافی دل ـ بعد از آنکه وضعیت شامه خارجی دل را بازرسی نمودند آنرا شکافته و در داخل اگر کرمی پیدا نمودند جمع آوری نمایند .

کالبدشکافی شش (ریه) ـ پس از امتحان وضعیت خارجی نای و نایچه ها (قصبة الریه) ـ راشکافته و کرمهای موجود را بادقت جمع آوری مینمایند.

کالبدشکافی کبد ـ کیسه صفرا رادر ظرفی باز نموده و محتوی آنرا در صورت لزوم بامقداری آب مخلوط نموده امتحان میکنند بعداً شکافهای متعددی در کبد نموده وطرفین شکافهارا بادودست فشار میدهند اگر در داخل لوله های صفرا و کبد انگلی وجود داشته باشد بدین ترتیب جمع آوری خواهند نمود و نیز باید سیاهرگ کبد را امتحان نمود برای این منظور بوسیله قیچی ورید مزبور را بریده داخل آن و همچنین انشعابات ویرا بررسی میکنند.

کالبدشکافی کلیه ها ـ غشاء خارجی را کنده و بعداً شکافی در قسمتهای محدب آن داده داخل آنرا امتحان میکنند .

کالبدشکافی پرده صفاق ـ این قسمت نیز باید دقیقاً امتحان شود .

دستگاه گوارش ـ قبلا بوسیله نخی قسمت قدامی مری و انتهای معاء مستقیم را گره زده بعداً قسمتهای مختلفه آنرا (مری ـ معده ـ امعاء ـ لوز المعده) بعد از شکافتن امتحان میکنند .

طرز عمل ـ باید قبلا ظرفی پر از آب نمك دار (۹ در هزار) نمود و حاضر داشت

سپس از مری شروع کرده شکاف طولی بآن میدهند و داخل آب نموده تکان میدهند تا بدین ترتیب انگلهائی که داخل دستگاه گوارش میباشند خارج شوند، عملیات فوق را بهمین ترتیب برای سایر قسمتها نیز انجام میدهند محتوی معده و یا امعاء را که داخل آب نمکدار نموده اند کمی بدین حال گذاشته بعداً آنرا باهستگی خالی میکنند بدین ترتیب کرمها که سنگین تر میباشند در سطح آب شناور بوده و بخارج ریخته میشوند . این عمل را میتوان تکرار نمود تا نتیجه مطلوب بحاصل شود اگر ته ظرف را با کاغذ سیاه پوشانده و یا بوسیله رنگ سیاهی رنگ آمیزی نمایند کرمها که سفید میباشند در زمینه سیاه بهتر جلوه خواهند نمود چون بعلت کوچک بودن کرمها ممکن است متوجه نشوند باید با دقت تمام قسمت ته نشین شده را امتحان نمود و کرمها را بوسیله انبرک یا قلم مو آهسته برداشته داخل آب نمکدار نه در هزار نموده بعداً انگلها را از آب نمکدار بیرون آورده داخل شیشه یا لوله که محتوی آب فرمل دار پنج در صد میباشد مینمایند . اگر در قسمتی از اعضاء کرمها به غشاء خارجی یا داخلی چسبیده باشند بهتر است همان قسمت را بریده داخل شیشه که محتوی آب فرمل دار میباشد نموده بعداً نکات ذیل را در روی کاغذی با مداد مشکی نوشته داخل شیشه مینمایند :

۱ - اسم میزبان.

۲ - عضوی که انگل پیدا شده (در کدام یک از قسمتهای دستگاه گوارش)

۳ - منطقه

٤ - تاریخ

داخل شیشه قدری پنبه گذاشت تا مانع از تکان خوردن کرم در آب فرمل دار بشود و باید شیشه بوسیله چوب پنبه محکمی مسدود شود .

۴ - انگلهای خون - اغلب انگلهای یاخته که با چشم غیر مسلح نمیتوان آنها را دید در داخل خون زندگی میکنند و برای شناسائی بیماریهای مزبور گسترش-های خوب خون لازم میباشد . برای تأمین همین منظور لازم است رؤسای بخشها در موقع مراجعه مأمورین تلقیح و متصدیان کشتارگاهها حضوراً چند گسترش خونی از دامهای مختلف نموده تا بدین ترتیب برای تهیه گسترش هائیکه بعداً ارسال خواهد داشت آموخته شوند و مأمورین مزبور در مواقع لزوم گسترش خون کبد وطحال تهیه نموده ارسال خواهند داشت .

۳ - برای تشخیص میکروبها :
موادیکه برای تشخیص میکروبها به آزمایشگاه ارسال میگردند متفاوتند مهم ترین آنها عبارتند از :

۱- گسترش خون - برای تهیه گسترش خون بوسیله سوزن مخصوص ویا سوزن سرنك ویاسوزن معمولی و یاچاقوی نوك تیز که کاملا ضد عفونی شده است ازانتهای گوش گاو و گوسفند وسگ ولب بالای اسب وتاج پرندگان خون گیری مینمایند. محلیرا که برای خون گیری انتخاب میشود باید عاری از مو شود و باالکل ویا تنتورید قبلا ضدعفونی گردد. درمورد حیواناتیکه گوش بزرگی دارند ممکن است کناره گوش راضد عفونی و باقیچی قطعه کوچکی راقطع کرد- برای ارسال گسترش خون موش انتهای دم را قطع میکنند. در گاو و گوسفند و سگ ممکن است شکافی باچاقوی جراحی درسطح داخلی لاله گوش داد. اولین قطره خونرا باپنبه هیدروفیل ضد عفونی شده پاك میکنند و از دومین قطره گسترش را بر میدارند بدین ترتیب که باگوشه لام خونرا برداشته در روی یکی از دو انتهای لام دیگری که در دست چپ قرار گرفته است میگذارند و با کناره لامیکه خونرا انتقال داده - است قطره خونرا میگسترانند و باحرکت دادن درهوای آزاد آنرا خشك میکنند. دسترش خونرا نباید در معرض حرارت قرار داد. درصورتیکه مخلوط الکل ویا اتر در دسترس باشد ممکن است چندیقه لام را در آن قرارداد ودرصورتیکه نباشد لامهارا در کاغذ ویادر جعبه های چوبی مخصوص این کار ویاجعبه خون کوچك معمولی با مقداری پنبه قرار میدهند و تاریخ گرفتن خون را درروی آن قید میکنند. درموقع قراردادن لام در کاغذ ویادر قوطی در صورتیکه سطح گسترش یافته دو لام برابر یکدیگر قرار گیرد بهتر است.

۲- گسترش پولپ اعضاء - از کبد و طحال و کلیه و غدد لنفی و امثال آنها بلا فاصله بعد از مرگ میتوان گسترش تهیه کرد بدین ترتیب که قطعه کوچکی از عضو موردنظر را قطع کرده در گوشه لام قرار میدهند و بالام دیگر آنرا له میکنند و همانطور که گسترش خونرا تهیه مینمایند آنرا با کناره لامی که در له کردن دخالت داشته است میگسترانند. برای ارسال پولپ تازه اعضاء پیپت ضدعفونی شده بکار میبرند بدین طریق که سطح عضو را باآهن داغ ضد عفونی میکنند بعد پیپت - را که آنرا درشعله ضدعفونی کرده اند بداخل عضو وارد کرده و ازسر دیگر که با

پنبه استریلیزه‌شده مسدودشده پولپ‌را بداخل‌لوله بالامیکشند و بعداً دوسر پیپت‌را باحرارت می‌بندند .

۳ ـ خون ـ برای تشخیص بعضی بیماریها خونرا در لوله‌های آزمایشی عقیم شده ریخته برای کشت دادن بآزمایشگاه میفرستند، این‌عمل‌مخصوصاً بلافاصله بعد از مرك دام از بیماری سیاه‌زخم انجام میشود و خون ازقلب گرفته‌میشود .

۴ـ سرم‌خون ـ ارسال‌سرم‌خون‌مخصوصاًاز نظر امتحانات‌سروآگلوتیناسیون مفید است . برای‌تهیه سرم‌خون لازم است ابتدا بخون گیری مبادرت شود . خون‌گیری دراسب و گاو از سیاهرك وداجی ، درسك ازسیاهرك سافن و درخر گوش از سیاهرك کناری‌گوش انجام میشود . محل خون گیریرا لازم است عاری از مو ساخت و باآلکل وتنتوریه بخوبی ضدعفونی کرد باسوزن سرنك مناسب وسرنگی که ٥ تا ٢٠ سانتیمترمکعب گنجایش داشته و قبلا ضد عفونی شده باشد بخون‌گیری میپردازند ، خون گرفته شده را در لوله آزمایشی ریخته بعد از ۱۲ تا ٢٤ ساعت‌بوسیله‌پیپت‌ضدعفونی‌شده‌سرم‌خون مجزاشده‌رااخذ ودرآمپولی‌میریزندو سر آن‌را باچراغ الکلی می‌بندند و دربین پنبه بامشخصات لازم آنرا بسته‌بندی کرده درقوطی چوبی ویا لوله آهنی بآزمایشگاه میفرستند .

٥ ـ چرك ـ از دملی که کاملارسیده باشد (با رعایت تمام اصول ضد عفونی محل برداشت چرك و وسائلی که‌بکار میرود) باسرنك (ازدمل سربسته) ویا پی‌پت (از دملی که تازه سرباز کرده است) چرك‌را برداشته درآمپول و یا پی‌پتیکه دو سر آنرا می‌بندند باتمام مشخصات بسته‌بندی و بآزمایشگاه میفرستند .

٦ ـ غدد ـ برای فرستادن غدد لنفی ویا قسمتی ازکلیه و کبد و امثال آنها ممکن است از گلیسرین خالص ویامحلول ٥٠./. آن ویا آب فیزیولوژی جوشیده استفاده کرد . شیشه را با پارافین جامد اندود میکنند که محلول مجاور عضو در بین راه‌نریزد و عفونت ایجاد نگردد. در مورد حیوانات مظنون بهاری‌مغز ونخاع وگانگلیون پلکسیفورم‌را درگلیسرین‌خالص بآزمایشگاه میفرستند. ارسال‌قطعات عضله و پولپ و روده حیوان مرده برای آزمایش آسکلی متداول ومعمول‌است.

۷ ـ ادرار و شیر ـ مقدار کافی ادرار وشیر رادرظرف شیشه‌ای ضدعفونی‌

شده که سر آن بخوبی بسته‌شود بآزمایشگاه ارسال میدارند. شیر را قبل از ارسال میجوشانند و برای جلوگیری از تخمیرات ادرار کمی تیمول و یا کافور بآن علاوه میکنند.

۸ ـ استخوان ـ استخوانیکه بآزمایشگاه فرستاده‌میشود یکی از استخوان‌های طویل ران و یا بازو ویا ساق دست و یا پا میباشد. باید گوشت و پی و چربی استخوانرا بخوبی تمیز کرد و نمك کوبیده و نرم در تمام سطح آن پاشید و بین کاغذ‌های روغن‌زده آنرا پیچید و با کرباس و یا پارچه دیگری آنرا لفاف و در قوطی چوبی بسته‌بندی کرده بآزمایشگاه بفرستند.

۴ـ برای بررسیهای آسیب‌شناسی :

ممکن‌است قسمتی ویا تمام قطعه‌ایکه میخواهند مورد امتحان قرار دهند بآزمایشگاه فرستاده شود. قطعات کوچك را با وسائل جراحی ضد عفونی شده برداشت مینمایند. این قطعات باید مکعبی‌شکل و اضلاع آن يك تادو سانتیمتر طول داشته‌باشد. این‌قطعات را پس ازشستن درآب جوشیده شده درشیشه‌ایکه محتوی مایع‌ثابت کننده‌ای میباشد می اندازند. مایع ثابت کننده ممکن‌است الکل ۹۵ درجه ویا الکل مطلق‌ویا محلول ۷ تا ۸ درصدفرمل تجارتی ویامحلول بوئن که‌ترکیبات آن بشرح زیر است باشد :

محلول اشباع شده اسید پیکریك	۳۰ قسمت
فرمل تجارتی	۱۰ «
اسید استیك متبلور	۲ «

پس از چند ساعت که‌قطعات دریکی ازمایعات ثابت کننده بالا ماندند آنهارا خارج نموده و درلوله کوچك شیشه‌ای که ضدعفونی شده وته آن پنبه‌آغشته‌بمایع ثابت کننده قرارداده‌اند میاندازند وسرلوله ویا شیشه‌را بسته و با پارافین مسدود و بسته‌بندی کرده بآزمایشگاه میفرستند.

بمنظور ارسال تمام عضو لازم‌است آنرا چندروز درمایع‌ثابت کننده قرار‌داد و پس از آن آنرا در پارچه‌ایکه آغشته بمایع ثابت کننده است پیچیده لفاف و بسته‌بندی و بآزمایشگاه ارسال دارند.

در تمام‌بسته‌هائیکه بآزمایشگاه فرستاده میشود یادداشتیکه‌شامل نکات زیر-

است علاوه میشود :

۱- شماره و تاریخ.

۲- مشخصات آنچه ارسال میشود (گسترش یابرداشت).

۳- ازچه حیوانی بوده‌است.

٤- نام صاحب‌دام و محل سکونت آن.

درصورتیکه بیماری واگیری شایع باشد :

٥- تاریخ شروع بیماری .

٦- نشانیهای مهم بیماری قبل ازمرك.

۷- ضایعاتیکه در کالبدشکافی حیوانات تلف شده دیده شده‌است .

۸- تعداد دامها قبل‌ازشروع بیماری - تعدادمبتلایان - تعداد تلفات - سرعت تلفات - دوره بیماری - سوابقیکه راجع به‌بیماری درآن محل بوده‌است .

علاوه براین یاد داشت که در بسته گذارده میشود روی بسته بخط خوانا آدرس آزمایشگاه ، آدرس فرستنده ، تاریخ تسلیم به پت و کلمه « خطرناك » دربالا و پائین واطراف بسته باید قیدشود .

برای ارسال این قبیل بسته‌ها و همچنین واکسن وسرم مقررات خاصی‌وضع گردیده و رعایت میشود .

آزمایشگاههائیکه فعلا میتوانند مورد استفاده قرار گیرند عبارتند از :

آزمایشگاه دانشکده دامپزشکی - آزمایشگاه بنگاه‌رازی - آزمایشگاه دانشکده پزشکی - آزمایشگاه بنگاه پاستور

چه‌موادی به‌آزمایشگاه فرستاده میشود ؟

موادیکه‌در بیماریهای گوناگون به‌آزمایشگاه‌فرستاده‌میشودبشرح‌زیراست :

۱ - سیاه زخم - خون‌و گسترش خون و گسترش پولپ‌اعضاء که درلحظات آخرزندگی ویا بلافاصله بعدازمرك برداشته میشود .

پوست، جگرسیاه،طحال،اعضای‌مختلف بلافاصله بعدازمرك برداشته‌میشوند.

استخوان ممکن است مدتی بعد ازمرك هم فرستاده‌شود.

۲-هاری - مغز وبصل‌النخاع و گانگلیون پلکسیفرم بلافاصله بعد ازمرك

برداشته شده عیناً بطریقیکه قبلا ذکر نمودیم بآزمایشگاه فرستاده میشود .

۳ ـ تب‌مالت ـ سرم خون و شیر پانزده روز بعد از بروز نشانیهای بیماری برداشت و ارسال میگردد .

جنین سقط شده بلافاصله بعد از بدنیا آمدن بآزمایشگاه فرستاده میشود .

۴ ـ سیاه‌زخم علائمی ـ خون ومحتویات‌زخم‌وقطعه‌ای ازعضله بلافاصله بعد از مرگ برداشته شده ارسال میشود .

استخوان ممکن‌است تا مدتی بعداز مرگ هم فرستاده شود .

۵ ـ سل ـ چرک‌دمل ـ مایع‌پرده‌جنب ـ ادرار ـ شیر ـ خلط ـ و خون‌رامیتوان قبل ویا بلافاصله بعد از مرگ برداشت نموده فرستاد .

بافت مبتلا بسل را بلافاصله بعد از مرگ میفرستند .

۶ ـ دورین ـ سرم خون قبل و یا بلافاصله بعد از مرگ ، خون بدون فیبرین درهنگام حدت بیماری و همچنین مایع غلاف قضیب‌را برداشته وبآزمایشگاه‌می ـ فرستند .

۷ ـ مشمشه ـ ریزش بینی ـ چرک غده ودمل‌مشمشه‌ای ـ سرم خون. بلافاصله بعد از مرگ‌هم میتوان ریه ویا چرک ریه‌را ارسال داشت .

۸ ـ کم‌خونی‌عفونی ـ سرم خون وخون بدون فیبرین قبل و یا بلافاصله بعد از مرگ ، طحال و کبد بلافاصله بعداز مرگ برداشت و ارسال میگردد .

۹ ـ طاعون‌خوک ـ ریه ، طحال ، روده کور وقسمت اول روده بزرگ بلا ـ فاصله بعد از مرگ برداشت و استخوان طویل بعد از مرگ برداشت و بآزمایشگاه فرستاده‌میشود(درمورد استخوان خوک‌هرچه‌زودتر برداشت‌وفرستاده‌شودبهتراست)

۱۰ ـ سرخچه‌خوک ـ گسترش‌بافت کلیه ـ تمام‌کلیه بلافاصله بعدازمرگ برداشت واستخوان طویل دست یا پا بعد از مرگ برداشت و بآزمایشگاه فرستاده میشود.

ارسال نمونه‌برای بازرسی تقلباتیکه در شیر میشود

چون‌بموجب آئین‌نامه‌ایکه درسال ۱۳۲٤ به تصویب هیئت وزیران رسیده ـ است بازرسی شیرازوظائف دامپزشکان میباشد لذا لازم است بازرسان دامپزشک

درهنگام بازرسی اگر متوجه تقلب درشیر گردند سه نمونه برداشت نمایند . نمونه اول به آزمایشگاه برای تجزیه فرستاده میشود ، نمونه دوم مهر و موم شده در اختیار صاحب کالا خواهد بود ، نمونه سوم برای رسیدگی احتمالی نگاهداشته میشود .

کمک بطبقه بندی نژاد حیوانات

یکی از وظائف مهم دامپزشکان تنظیم و تکمیل مشخصات نژادی حیوانات اهلی میباشد . دراین زمینه بخشنامه های زیادی صادر گردیده است که از نظر اهمیت بذکر سه بخش نامه که نسبتاً کامل میباشند میپردازیم وچون طبقه بندی پشمهای مختلف گوسفندان و آزمایش آن اهمیت خاصی داردطرز برداشت وارسال آن نیز یاد آور میشود .

بخشنامه شماره ۱۱۶۸۷ مورخ ۵ر۱۰ر۱۳۱۶

دامپزشکی....

پرسشنامه ضمیمه برای تکمیل و تعیین ستونهای آن فرستاده میشود که در موقع تعیین نژاد گوسفند برای هرنژادی یکی از اوراق‌را تکمیل و بمرکز ارسال دارید .

رئیس اداره دامپزشکی کل ـ دکتر حامدی

پرسشهای مربوط بشناسائی نژادهای گوسفند :

الف ـ اندامشناسی

۱ ـ قد
۲ ـ قامت
۳ ـ عرض شانه
٤ ـ عرض دم
ه ـ خلاء تحت صدری
٦ ـ عرض سینه
۷ ـ وزن بطور متوسط

ب ـ خواص نژادی

۱ ـ نیمرخ: راست یامحدب .
۲ ـ وضع پوزه ـ گوشدار یا بیگوش ـ دمدار یا دنبه‌دار ـ شاخدار یابیشاخ

گوشها آویزان است یا افقی ؟

۳ ـ رنك : سفید یاسیاه (اکثریت باکدام است)

٤ ـ اسم نژاد و ناحیه‌ای که درآن زندگانی می کنند .

ج- اوضاع معرفة الجوی

۱ ـ حد اقل واکثر درجه حرارت در تابستان وزمستان .

۲ ـ مقدار بارندگی بطور تقریب .

۳ ـ ارتفاع محل پرورش .

٤ ـ آب مشروب دامها از کجا تأمین میشود (تعـداد قنوات وچشمه‌ها بطور تقریب .)

د ـ طرز پرورش

۱ ـ پرورش در هوای آزاد است یا محفوظ (کدام‌یك بیشتر عمومیت دارد) .

۲ ـ علوفه دامها از چه تأمین میشود .

۳ ـ نوع علوفه (یونجه ـ اسپرس ـ شبدر ـ یولاف ـ نباتات چمنگاه)

٤ ـ بهرسر گوسفند چقدر در روز علوفه میدهند .

٥ ـ چندماه درسال دامها درخارج تعلیف‌می کنند .

٦ ـ آیا تعلیف نباتات روغنی و یا تفالهٔ آن درآن مناطق معمول است یاخیر.

هـ ـ محصولات دامی

۱ ـ مقدار شیر روزانه برای هرسردام (برای‌هرنوع دام علیحده ذکرشود) .

۲ ـ چند دفعه درروز میش‌و گاو ماده و گاومیش‌را میدوشند .

۳ ـ مقدار کره حاصله برای هریك درروز .

٤ ـ میش و گاو ماده چند ماه پس از زائیدن شیر میدهد .

٥ ـ مقدار کشك وقره قوروت بطور تقریب .

٦ ـ هررشته روده چند بفروش میرسد .

۷ ـ هرپوست چند بفروش میرسد .

۸ ـ ترتیب تقسیم محصول دامی بین رعیت ومالك به‌چه‌ترتیب است .

۹ ـ درصورتیکه رعیت شخصاً دامداری نماید برای هر سر گاو و گاومیش چقدر بمالك مالیات میدهد .

۱۰ - درمورد تقسیم محصول دامی در صورتی که دام مال مالك باشد رعیت چه‌استفاده‌می کند وحق‌الزحمهٔ آن چقدر است .

۱۱ - هر کیلو پشم چقدر ارزش دارد (پشم میش‌سیاه‌وسفید بطور جداگانه ذکرشود)

۱۲ - آیا مقدار شیر میش دمدار بیشتر است یا دنبه دار(بطور تقریب تعیین‌شود).

۱۳ - آمار دامها بطور تقریب (برای هرنوع دام علیحده ذکرشود)

۱٤ - مقدار کره حاصله برای هرمیش و گاو ماده‌وگاومیش ذکرشود)

ی-جفتگیری

۱ - موقع جفتگیری گاو ماده و میش درچه‌ماهی‌است.

۲ - میش درسال چنددفعه میزاید .

۳ - چند درصد دوقلو میزایند (گاوماده ومیش)

٤ - آیاسه قلوزائیدن ازمیش دیده‌شده یا خیر ؟

٥ - دامهای ماده را در چه سالی جفتگیری می‌دهند (درمورد دام های مختلفه صراحتاً ذکرشود) .

٦ - در موقع جفتگیری دام نررا انتخاب میکنند یاخیر و در صورت مثبت دام نر با چنددام ماده جفتگیری می کند .

۷ - در موقع زائیدن غیر طبیعی تقلیب رحم دیده شده یا خیر - باچه نژاد دامهای ماده را جفتگیری میدهند .

ز ـ اخته کردن

۱ - آیا دامهای نررا اخته می کنند (برحسب‌طرق مختلفه) .

۲ - دام اخته‌شده چند ماه پس‌از اخته شدن بیشتر استعداد پرواری‌می کند .

۳ - سقط جنین دیده شده است یاخیر .

ح - مراتع و ییلاق وقشلاق

۱ - آیا دامها ییلاق وقشلاق می کنند یاخیر .

۲ - مراتع ازچه‌نوع نباتی تشکیل شده است (نباتات فامیل‌یونجه‌غلبه‌دارد یا فامیل غلات)

۳ - آیا مراتع آن منطقه باتلاقی است یاخیر ؟

٤ - برای اصلاح مراتع آن منطقه چه نظریاتی دارید که دامها بیشترین استفادهٔ ممکنه را بنمایند .

٥ - دامهائی که بمرتع میروند ویبلاق و قشلاق می کنند به چه امراضی مبتلا میشوند و تلفاتشان بیشتر ازچه مرض است .

٦ - بطور تقریب چند هکتار مرتع آباد وچند هکتار مرتع باتلاقی موجود است .

۷ - دامهای آن بخش ومنطقه بیشتر از چه نوع مرتعی استفاده مینمایند ؟

بخشنامه شماره ٥١٣٦ مورخ ۱۳۱۷/٤/۹

پیرو بخشنامه شماره ١١٦٨٧ سالمه ١٦/١٠/٥ موضوع پرسشنامه خاطر نشان میشود :

۱ - در مواقع عکس برداری ازدامهای منظوره مراقبت شود که همیشه فاصله دوربین از دامیکه ازاوعکس برداشته میشود بیك فاصله باشد مثلا یکمتر ونیم یادومتر ونیز لازم است درپشت عکس قیدشود ف ت (فاصله تصویر) مساوی است مثلا با دومتر ودر مواقعیکه از دنبهٔ دام عکس برداری می شود لازم است قسمت مزبور تراشیده شده باشد تااینکه حجم حقیقی قسمت مزبور بخوبی معین شود .

۲ - در موقع ارسال پشم جهت آزمایش دستهٔ تارها نبایستی با قیچی چیده شوند بلکه با فشار دادن دست راست روی بدن دام(موضع منظور) و کشیدن با دست راست بایستی دستهٔ تارها با پیاز کنده شوند تا طول حقیقی آنها معلوم شود وعلاوه ذکرشود که تار مزبور متعلق بکدام موضع بدن است: پشت- پهلوها- ران- گردن - زیرشکم - دست - پا - بعلاوه پس ازچیدن بدون تکان دادن و برطرف نمودن فضولات بایستی بارسال آنها اقدام شود و با قید اینکه این نمونه از دامهائی فراهم شده اند که ییلاق وقشلاق وهمه سال درمرتع وخارج هستند یا اینکه درآغل متوقف میباشند .

✠✠✠

برای آزمایش پشم دام لازم است نکات ذیل رعایت شود :

۱ - بایستی از چیدن باقیچی و کندن با زور اجتناب شود .

۲- برای اینکه پشم دام در هر نقطه از بدنش صفت دیگری دارد و از حیث مرغوبی ونامرغوبی متفاوت است بنابر این برای امتحان از نقطه نظر عمومی لازم است از- نواحی ذیل انتخاب شود :

شانه - سینه - شکم - پشت - ران . چنانچه تذکر داده شد بایستی از چیدن خودداری نمود بلکه بایستی شصت و سبابه دست چپ را روی بدن دام روی یکی از مواضع سابق الذکر گذارد و باشصت و سبابه دست راست قسمتی از پشم را که روی همان موضع و در هم میباشد جدا نموده دسته کوچکی از پشم را باهمان شصت و سبابه بطوریکه نوك تارهای پشم از وسط این دو انگشت بطرف راست و بیرون خارج شوند سپس با یك فشار بطرف بالا (درحالیکه دست چپ هم بجلد بدن دام فشار بیاورد) پشم را از بدن دام جدا بنمایند .

پس از آن پشم هر دام را که بدینطریق بدست آید در کاغذ علیحده پیچیده و برای امتحان ارسال میدارند. درصورتیکه بخواهند پشم را حاضر نموده و چربی گرفته برای نگاهداری ارسال دارید بطریق ذیل عمل نمائید :

۱ - خیساندن پشم در آب ۶۰ درجه حرارت مدت ۲ - ۵ دقیقه .

۲ - خشکاندن آن توسط پارچه .

۳ - فرو بردن پشم در الکل متیلیك هنگام دو دقیقه .

٤ - خشکاندن بین دو پارچه .

٥ - فرو بردن پشم ۲ دقیقه در بنزین خالص .

٦ - خشکاندن و چسپاندن آن روی کاغذ مشکی. پشمیکه بطریق فوق بدست آمده قابل نگاهداشتن میباشد .

رئیس اداره دامپزشکی دکتر حامدی

آمار برداری

یکی از وظائف مهم دامپزشکان آمار برداری از کلیه عملیاتیست که انجام میدهند . تا سال ۱۳۱۸ طی بخشنامه هائی بدامپزشکی هادستور داده اند آمار ماهیانه عملیات خودرا باداره دامپزشکی گزارش دهند . چون آمار واصله در اوراق مختلف و بنا

بسلیقه رؤسای دامپزشکی متفاوت بود لذا نگارنده بنا بدستور شادروان دکتر حامدی درسال ۱۳۱۸ اوراق ودفاتر چاپی منظمی که کامل و جامع میباشد تهیه نمودم که برای تمام دامپزشکی ها ارسال گردید و از آن تاریخ روی این اوراق گزارش عملیات ثبت ودردفاتر منظم نگاهداری میشود .

این اوراق ودفاتر بسه دسته تقسیم میشوند :

اولا ـ اوراقیکه دردست مأمورین دامپزشکی بوده وعملیات خودرا درآنها ثبت مینمایند . این اوراق معمولا دردو نسخه صادرمیشوند. یك نسخه در بایگانی مأمور و نسخه دیگر باداره مربوط تسلیم میگردد و شامل پنج برگ است : گواهی تلقیح ـ گزارش کشتار گاه ـ گزارش تلقیح ـ خلاصه عملیات ـ پرسشنامه راجع بحیوانات و فرآورده های آن. ثانیاً اوراقیکه دراداره دامپزشکی هر بخش ویامنطقه از عملیات ماهیانه تنظیم و به اداره مرکزی فرستاده میشوند . این اوراق که بطور مجزا و یادرروی یك ورق بزرك چاپ شده است شامل پنج قسمت است که عبارتند از :آمارفنی (میزان سرم و واکسن و دارو ـ آمار دامها ـ آمار آزمایش های انجام شده ـ آمار کشتار گاه آمار دامهای دامپروری (در شهرستانهائیکه دامپروری دارند) . آمار بیماریهای دیده شده ـ وضعیت بهداشت دامها و مراتع ـ امور اداری مسافرتهای وانتقالات ـ گواهینامه های دامپزشکی .

ثالثاً دفاتریکه در ادارات مرکزی نگاهداری شده و آمار ماهیانه در آنها ضبط میگردد .

شماره .... **گواهی مایه کوبی یا درمان** تاریخ ....

اینجانب .... مأمور دامپزشکی ....

گواهی میدهم که دامهای (نوع و تعداد) ....

متعلق به (نام و نام خانوادگی صاحب گله) ....

ساکن (نام ده و یا محلی که دامهای مورد درمان قرار گرفته اند) ....

برضد بیماریهای (نام بیماری) ....

با مایه و یا داروی .... در تاریخ ....

مایه کوبی / مداوا گردیده اند . امضاء مأمور ....

گزارش کشتار گاه

تاریخ روز .... ماه ۱۳۲

دامپزشکی بخش ....

منطقه ....

شهر یا قصبه ....

شماره ....

گزارش روزانه / ماهیانه کشتار گاه .....

۱ ـ تعداد دامهای کشته شده :

دامهای بزرگ

- شتر ....
- گاو ....
- ماده گاو ....
- گوساله ....

دامهای کوچک

- قوچ ....
- میش ....
- بره ....
- بز نر ....
- بز مـــاده ....
- بزغـــاله ....
- خوک ....

۲ ـ ضبط شده :

تعداد دامهای ضبط شده ....

« عضو ....

« لاشه (جسد) ....

« پوست ....

شروع کشتار ساعت ....

خاتمه « « ....

ملاحظات

نام و امضاء بازرس کشتار گاه

دامپزشکی بخش..................

منطقه ....

قسمت..................

ده..................

گزارش تلقیح

شماره..................

نام مأمور تلقیح ....

نوع مایه	طریقه تلقیح	تعداد چهار پایان تلقیح شده				معالجات بیماریهای انگلی
		گاو و گوساله	گوسفند و بز	یك سمی ها	شتر	

تاریخ نوشتن..................

تاریخ تسلیم به پست ....

امضاء کدخدا

امضاء گواه دوم

امضاء مأمور تلقیح

پرسشنامه

راجع بآمار دامها و محصولات آن در ....

استان .... شهرستان .... دهستان ....

نوع دامها و محصول آن	عدهٔ موجود	قیمت متوسط هر یك عدد یا کیلو	ملاحظات
شتر نفر			
اسب رأس			
مادیان «			
الاغ «			
قاطر «			
گاو سر			
گاومیش «			
ماده گاو «			
ماده گاومیش «			
گوساله عدد			
گوسفند رأس			
بز «			
بره گوسفند «			
بزغاله «			
روده عدد			
پوست گوسفند عدد			
پوست بز عدد			
پوست بره سیاه عدد			
پوست بره سفید عدد			

بقیه در صفحه بعد

بقیه ازصفحه قبل

نوع دامها و محصول آن	عدهٔ موجود	قیمت متوسط هر یك عدد یا کیلو	ملاحظات
پوست الوان متفرقه عدد			
پوست گاو عدد			
پوست اسب عدد			
پوست الاغ عدد			
پوست دامهای وحشی عدد			
پشم سفید کیلو			
پشم سیاه کیلو			
پشم الوان متفرقه کیلو			
روغن کیلو			
پنیر کیلو			
عده کشتار گوسفند سالیانه			
عده کشتار میش سالیانه			
عده کشتار بز سالیانه			
عده کشتار گاو سالیانه			
عده کشتار گوساله سالیانه			

درصورتیکه دامهائی غیرازدامهای فوق‌الذکر ذبح یا خرید وفروش شده ویا بین‌دامهای ذکر شده نژاد قابل توجه و پسندیده موجود باشد شرح آنرا بیان و درصورت امکان یکقطعه عکس آنرا تهیه و به‌پیوست پرسشنامه اعاده دهید .

پشت ورقه

.... نسخه اوراق پرسشنامه راجع بدامها و محصولات آن ارسال میشود خواهشمنداست اقدام به تکمیل جواب هریك ازسؤالات مندرجه در این ورقه را نموده و مستقیماً باداره آمار عودت دهند .

هرگاه برای تحصیل اطلاعات لازمه احتیاج به‌کمك ومساعدت باشد ممکن است از آقایان رؤسای ادارات دولتی و اشخاص بصیرمحل کمیسیونی تشکیل داده نظریات و اطلاعات آنها را مورد استفاده قراردهند . برای هریك از دهات یك نسخه ازاین نمونه را تکمیل ومنتهی برای اول دیماه ارسال نمائید کلیه اطلاعات و ارقام باید راجع بسال .... باشد .

تاریخ ....

گزارش ماهیانه

از تاریخ .... ماه .... ۱۳۲ تا تاریخ .... ماه .... ۱۳۲ شماره ....

آمار فنی

الف ـ آمار تلقیح و مایه

نوع مایه	موجودی ماه قبل	تعداد دریافت شده به دز (۱)	مقدار تلقیح شده به دز (۱)	موجودی ماه فعلی به دز (۱)	ملاحظات
مایه سیاه زخم					
« سیاه زخم علائمی					
« طاعون گاوی مایع					
« « « خشك					
« آبله					
« پاستورلوز					
جمع					

(۱) مقدار لازم برای یك دام

ب ـ آمار دارو

نوع دارو	موجودی ماه قبل به گرم یا تعداد	مقدار دریافت شده به گرم یا تعداد	مقدار مصرف شده به گرم یا تعداد	موجودی فعلی به گرم یا تعداد	ملاحظات
آکاپرین					
ناگانل					
ویتان					
ایکیتول					
نئوتترا					

۳

ج - آمار بیماریهای واگیر و انگلی و اقداماتیکه بعمل آمده

بخش	بیماری	مبتلا	درمان	تلفات	نتیجه حاصله

٤

د ـ آمار دامها

بخش	شماره دههای بازدید شده	شمارش دامها							ملاحظات
		گاومیش	گاو	شتر	اسب	الاغ	گوسفند	بز		
جمع										

۵

ه - ۱ - آمار کشتارگاه

شماره	بخش	نوع گاو			نوع گاومیش			نوع گوسفند			نوع بز			متفرقه	جمع کشتار	ملاحظات
		نر	ماده	گوساله	نر	ماده	بچه گاومیش	قوچ	میش	بره	نر	ماده	بزغاله			

ی - آمار آزمایشها و تشخیص های انجام شده

آزمایشگاه	تشخیص بیماری	تعداد و نتیجه	گسترش خون	گسترش بولپ اعضاء	خون	سرم خون	چرک	استخوان	اندام	انگل	ادرار وشیر	مو وپشم	مدفوع
۱ ــ درمحل		تعداد											
		نتیجه											
		تعداد											
		نتیجه											
۲ ــ فرستاده شده به													

۹

و ـ آمار دامهای دامپروری

در ماه ۱۳۲

شماره ترتیب	نوع دام	نژاد دام	تعداد موجودی ماه پیش	زیادشده	کم شده	موجودی	علت زیاد شدن	علت کم شدن	ملاحظات

۱۰ بیماریهای غیر واگیری دیده شده

تاریخ	نوع دام	نام بیماری	طرز درمان	نتیجه حاصله	ملاحظات

۱۱

اموراداری: مسافرتها ـ انتقالات

بخش	نام و نام خانوادگی مأمور	مدت‌کار	مرخصی	بیماری	توقف درمنطقه	مسافرت	انتقالات

کتب و منابعیکه مورد استفاده قرار گرفته‌اند

۱ ـ قوانین مصوبه مجلس شورای ملی از دوره اول تا آخر دوره پانزدهم تقنینیه
۲ ـ مجموعه قوانین وتصویبنامه وآئین نامه های سالیانه کشور تا آخرسال ۱۳۲۸
۳ ـ مجموعه وآئین نامه های استخدامی کشوری وقضائی (حسینعلی دارا)
۵ ـ مجموعه قوانین وتصویب نامه ها (احمد گمانگر)
۵ ـ روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران
٦ ـ مجلات کشاورزی
۷ ـ مجله دامپزشکی
۸ ـ نامه دانشکده دامپزشکی
۹ ـ مجله اصلاح نژاد اسب
۱۰ـ بایگانی اداره کل امور دام
۱۱ـ یادداشتهای اداری آقای دکتر رضا وثوقی شامل قسمتی از بخشنامه‌های اداری ووزارتی
۱۲ـ مجموعه مقررات و قوانین دامپزشکی کشور های مختلف که برای اداره کل امور دام واصل گردیده است
۱۳ـ پایان نامه شاد روان دکتر صدوقی (دانشکده حقوق)
۱٤ـ راهنمای قوانین(علی اشرف مهاجر)

15-Leclainche-L'histoire de Médecine Vétérinaire Paris 1938
16 – Darraspen – Jurisprudence 1937
17 – Pleindoux – Manuel de Législation sanitaire vétérinaire Paris 1932
18 – Lhoste – Manuel de droit vétérinaire Paris 1925
19 – Galtier – Manuel de Police sanitaire Lyon 1905
20 – V. Galtier – Traité de droit Vétérinaire et de police Sanitaire
21 – Nicolas – Vad – Mecum Vétérinaire Paris 1948
22 – A. Gallier – Traité des régles de la garantie dans les ventes des animaux.
23 – Dr. Huguier – Nouvelle aide mémoir du vétérinaire praticeien-Formulaire – Police sanitaire inspection de Viande-Jurisprudence

فهرست مندرجات

۱ـ قانون مدنی

۲ـ قوانین مربوط به تفتیش صحی حیوانات

۵ ـ قوانین مقررات و آئین نامه های مختلف

٦ـ قوانینی که شامل دامپزشکان میشود و باید از آن استفاده گردد

۷ـ قوانینی که باید تکمیل و آئین‌نامه هائی که باید تهیه شود

۸ ـ جنحه و جنایت

۹ ــ جنایت بزرگ

۱۰ ــ ازوظایف دامپزشك

☆☆☆

☆☆☆

تألیفات دیگر مؤلف

بزبان فرانسه

1 – Des hépatonéphrites aigües dans la maladies de Carré. 1938

2 – Les syndromes humorals dans les hépatonéphrites aigües du chien. 1938

3 – L' Orthosiphon Staminéus. Thèse 1938

4 – Ultilisation thérapeutique de l' huile de foie de morue. 1938

5 – Les races ovines en IRAN. Thèse 1939

6–Des modifications humorales dans les cancères. 1939

7 – Des variations glycémiques dans les néphrites du chien. 1939

غیراز شماره ۳ (پایان نامه دکتری دامپزشکی)

وشماره ۵ (پایان نامه مهندسی کشاورزی)

بقیه‌شماره‌ها علاوه بر طبع جداگانه در مجلات خارجی(دامپزشکی و بیماریهای واگیری مقایسه‌ای) نیز انتشار یافته‌اند

بزبان فارسی :

۱ ـ راشیتیسم	تاریخ انتشار سال ۱۳۱۹
۲ ـ استؤمالاسی و استئوفیبرز	« « ۱۳۲۰
۳ ـ سازش جسم با تغییرات برونی و درونی	« « ۱۳۲۰
٤ ـ اهمیت ویتامین درزندگانی موجودات	« « ۱۳۲۱
۵ ـ جنگ با گاز ومیکرب	« « ۱۳۲۱
٦ ـ غدد با ترشحات داخلی	« « ۱۳۲۱
۷ ـ شکم درد یا قولنج یا دلدرد (سخنرانی اول)	« « ۱۳۲۲
۸ ـ « « « (سخنرانی دوم)	« « ۱۳۲٤
۹ ـ سنگهای مجاری ادرار	« « ۱۳۲٦
۱۰ ـ بیماریهای مشترک بین انسان و دام	« « ۱۳۲٦

کتب سیاسی واجتماعی وادبی :

۱ ـ زندگانی خیام	تاریخ انتشار سال ۱۳۲۵
۲ ـ مرگ تدریجی	« « ۱۳۲٦
۳ ـ شهر خاموشان	« « ۱۳۲٦
٤ ـ ایران باید سویس آسیا گردد	« « ۱۳۲۷
۵ ـ بیطرفی ایران	« « ۱۳۲۷
٦ ـ اشکها (جلد اول)	« « ۱۳۲۸
۷ ـ گردش ایام	« « ۱۳۲۸
۸ ـ اشکها (جلد دوم)	« « ۱۳۲۸
۹ ـ امید وآرزو	« « ۱۳۲۸
۱۰ ـ بتهای عیار	« « ۱۳۲۸

انتشارات دانشگاه تهران

- وراثت (۱) — تألیف دکتر عزت‌الله خبیری
- A Strain Theory of Matter — » » محمود حسابی
- آراء فلاسفه دربارهٔ عادت — ترجمهٔ » برزو سپهری
- کالبدشناسی هنری — تألیف » نعمت‌الله کیهانی
- تاریخ بیهقی (۲) — بتصحیح سعید نفیسی
- بیماریهای دندان — تألیف دکتر محمود سیاسی
- بهداشت و بازرسی خوراکیها — » » سرهنگ شمس
- حماسه سرائی در ایران — » » ذبیح‌الله صفا
- مزدیسنا و تأثیر آن در ادبیات پارسی — » » محمد معین
- نقشه برداری (۲) — » مهندس حسن شمسی
- گیاه شناسی — » دکتر حسین گل گلاب
- اساس الاقتباس خواجه نصیر طوسی — بتصحیح مدرس رضوی
- تاریخ دیپلوماسی عمومی (۱) — تألیف دکتر حسن ستودهٔ تهرانی
- روش تجزیه — » » علی اکبر پریمن
- تاریخ افضل بدایع الازمان فی وقایع کرمان — فراهم آوردهٔ دکتر مهدی بیانی
- حقوق اساسی — تألیف دکتر قاسم زاده
- فقه و تجارت — » زین‌العابدین ذوالمجدین
- راهنمای دانشگاه — —
- مقررات دانشگاه — —
- درختان جنگلی ایران — » مهندس حبیب‌الله ثابتی
- راهنمای دانشگاه بانگلیسی — —
- راهنمای دانشگاه بفرانسه — —
- Les Espaces Normaux — تألیف دکتر هشترودی
- موسیقی دورهٔ ساسانی — » مهدی برکشلی
- حماسه ملی ایران — ترجمهٔ بزرگ علوی
- زیست شناسی (۲) بحث در نظریهٔ لامارک — تألیف دکتر عزت‌الله خبیری

۲۷- هندسه تحلیلی	تألیف دکتر علینقی وحدتی
۲۸- اصول گداز واستخراج فلزات (۱)	» » یگانه حایری
۲۹- اصول گداز واستخراج فلزات (۲)	» » »
۳۰- اصول گداز واستخراج فلزات (۳)	» » »
۳۱- ریاضیات در شیمی	» دکتر هورفر
۳۲- جنگل شناسی (۱)	» مهندس کریم ساعی
۳۳- اصول آموزش و پرورش	» دکتر محمد باقر هوشیار
۳٤- فیزیولژی گیاهی (۱)	» دکتر اسمعیل زاهدی
۳۵- جبر و آنالیز	» » محمدعلی مجتهدی
۳٦- گزارش سفر هند	» » غلامحسین صدیقی
۳۷- تحقیق انتقادی در عروض فارسی	» » پرویز ناتل خانلری
۳۸- تاریخ صنایع ایران (ظروف سفالین)	» » مهدی بهرامی
۳۹- واژه نامه طبری	» » صادق کیا
٤۰- تاریخ صنایع اروپا درقرون وسطی	» عیسی بهنام
٤۱- تاریخ اسلام	» دکتر فیاض
٤۲- جانورشناسی عمومی	» » فاطمی
٤۳- Les Connexions Normales	» » هشترودی
٤٤- کالبد شناسی توصیفی (۱) استخوان‌شناسی	» استادان کالبدشناسی دانشکدهٔ پزشکی
٤۵- روان‌شناسی کودك	» دکتر مهدی جلالی
٤٦- اصول شیمی پزشکی	» » آ. وارتانی
٤۷- ترجمه و شرح تبصرهٔ علامه (۱)	» زین‌العابدین ذوالمجدین
٤۸- آکوستیك «صوت» (۱) ارتعاشات - سرعت	» دکتر ضیاء الدین اسمعیل بیگی
٤۹- انگل شناسی	» ناصر انصاری
۵۰- نظریه توابع متغیر مختلط	» دکتر افضلی‌پور
۵۱- هندسه ترسیمی و هندسه رقومی	» احمد بیرشك
۵۲- درس اللغة والادب	» دکتر محمدی
۵۳- جانور شناسی سیستماتیك	» » آذرم
۵٤- پزشکی عملی	» » نجم‌آبادی
۵۵- روش تهیه مواد آلی	» » صفوی گلپایگانی
۵٦- مامائی	» » آهی

عنوان	مؤلف
- فیزیولژی گیاهی (۲)	تألیف دکتر زاهدی
- فلسفه آموزش و پرورش	» » فتح‌الله امیرهوشمند
- شیمی تجزیه	» علی‌اکبر پریمن
- شیمی عمومی	» مهندس سعیدی
- امیل	ترجمهٔ غلامحسین زیرک‌زاده
- اصول علم اقتصاد	تألیف دکتر محمود کیهان
- مقاومت مصالح	» مهندس گوهریان
- کشت گیاه حشره کش پیرتر	» مهندس میردامادی
- آسیب شناسی	» دکتر آرمین
- مکانیک فیزیک	» « کمال جناب
- کالبدشناسی توصیفی (۲) مفصل شناسی	» استادان کالبدشناسی دانشکده پزشکی
- درمانشناسی (۱)	» دکتر عطائی
- درمانشناسی (۲)	« « «
- گیاه شناسی تشریح عمومی نباتات	» مهندس حبیب‌الله ثابتی
- شیمی آنالتیک	» دکتر گاگیک
- اقتصاد جلد اول	» » علی‌اصغر پورهمایون
- دیوان سیدحسن غزنوی	بتصحیح مدرس رضوی
- راهنمای دانشگاه	
- اقتصاد اجتماعی	تألیف دکتر شیدفر
- تاریخ دیپلوماسی عمومی (۲)	» دکتر حسن ستوده تهرانی
- زیبائی شناسی	» علینقی وزیری
- تئوری سینتیک گازها	» دکتر روشن
- کارآموزی داروسازی	» » جنیدی